ಹರಿಹರದೇವ ಕೃತ

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರಬಂಧಂ

1294

ಸಂಪಾದಕ:
ಡಾ. ಶಿ. ಚೆ. ನಂದೀಮಠ, ಎಂ. ಎ., ಪಿಎಚ್. ಡಿ. (ಲಂಡನ್)

೧೯೬೮

cover designed by krishna potadar

ಟಿ. ಕೆ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್ಟ.

YOUTHS' CLUB DHARMATHADKA BADUR
No. 1294
Date
ಯುವಕ ಸಂಘ ಧರ್ಮತ್ತಡ್ಕ

ಹರಿಹರದೇವ ಕೃತ

ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರಬಂಧಂ

No. 1294
Date

ಸಂಪಾದಕ:
ಶಿ. ಚಿ. ನಂದೀಮಠ, ಎಮ್. ಎ., ಪಿಎಚ್.ಡಿ. (ಲಂಡನ್)

೧೯೬೮

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಡಾ. ಶಿ. ಚೆ. ನಂದೀಮಠ,
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಧಾರವಾಡ- ೩

*

ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೦೦೦

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಬೆಲೆ : ಹನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿ

*

ಮುದ್ರಕರು :
ಶ್ರೀ ಪಿ. ಯು. ಕೋರೆ, ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ.
ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ
ಕೋಂಟಿವಾರ್ಯರ್ ಮುದ್ರಣಾಲಯ,
(ಶಿಲ್ಪ) ಧಾರವಾಡ-೧

ತಿ.ಕೆ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್.

ಅರ್ಪಣೆ

★

ಮಾತೆಯ ಅಡಿದಾವರೆಗೆ

या मामाजन्मविनयत्यतिदुःखमार्गैः
आ संसिद्धेः स्वकलितैर्ललितैर्विलासैः
या मे बुद्धिं सुविदधे सततं धरण्याम्
साम्ब त्वत्पादयुगलं शरणंप्रपद्ये ॥

ನಿವೇದನ

ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುವೆಂಬುದು ವಿಶ್ವವಿದಿತವಾದ ವಿಷಯ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸ ಲಾಗಿದೆಯಾದರೂ ಹಲಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಅವು ಅವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿಗಳ ಮೂಲ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವದು ಅಗತ್ಯವದೆ. ಈ ಮಾತು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುವದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೂಲ ಪಾಠವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿ ಸುವದು ಆ ಗ್ರಂಥಗಳ ಭಾಷೆಯ ಮತ್ತು ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಪರಿಷ್ಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಪರಿಶೋಧಿಸಿ, ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸುವ ಕಾಲ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ಬಲು ಗುರುತರವಾದುದು. ಆದರೂ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಯತ್ನ ನಡೆಯುವದು ಅಗತ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ. ಈ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದ ಸೀಮಾಪುರುಷರಲ್ಲೊಬ್ಬನಾದ ಹರಿಹರದೇವನ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಹುದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಅನಿವಾರಿತ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಂದ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಧ್ಯೇಯ ಈಡೇರುವ ಲಕ್ಷಣ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸಿದ ಮಾರ್ಗ ಉಳಿಯಲೆಂದು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು, ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೊಳಗಾಗಬೇಕಾಯಿತು.

ಹರಿಹರದೇವನು ಶರಣಕವಿ. ತನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಶಿವನ ಮತ್ತು ಶಿವಶರಣರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿರುವನು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅವನಿಂದಾದ ಉಪಕಾರ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ಸುದೈವದಿಂದ ಅದು ಈಗ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಹತ್ತಿದೆ. ಅವನ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳು ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಘನತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕೆಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಲಿದೆ. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಪದವಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ವ್ಯಾಸಂಗ ಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ್ನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳೆಂದು ನಿಯಮಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ದೊರೆತಷ್ಟು ಕೈಬರೆಹದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸುವ ಬಹು

ಕಾಲದಿಂದ ಮನೆಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಮನೀಷೆಗೆ ಈಗ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಮೂರ್ತ ಸ್ವರೂಪ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಸಂತೋಷ. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಎಮ್. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲವನ್ನಷ್ಟೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಕಠಿಣ ಶಬ್ದಗಳ ಲಘುಕೋಶ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ, ಮೂಲವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತೃಕೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ಕವಿಯ ಮೂಲ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಿವೇದಿಸುವೆವು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಲು ಕೈಬರೆಹದ ಹಳೆಯ ಪ್ರತಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಕಾಗದ ಮತ್ತು ತಾಡವೋಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಎರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಚಿರಋಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವರು. ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ದೊರೆತ ಪ್ರತಿಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಮಾತೃಕೆಗಳ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಬಹುದಿವಸಗಳಿಂದ ಅಪೂರ್ಣವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರೂಪ ಕೊಡಲು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಡಾ. ರುದ್ರಯ್ಯನವರು ಹಿರೇಮಠ ಎಮ್. ಎ., ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಡಾ. ಎಮ್. ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪೂರ, ಎಮ್. ಎ., ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಅವರಿಗೂ, ಮುದ್ರಣದ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಲು ನೆರವಾದ ನುರಿತ ಶಿಕ್ಷಕ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರಿಗೂ, ಮುಖಪುಟದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಪಡಿಯಚ್ಚನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪೋತದಾರ ಅವರಿಗೂ, ಅದನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ರವೀಂದ್ರ ಮುದ್ರಣಾಲಯದವರಿಗೂ ಪಡಿಯಚ್ಚಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯವರಿಗೂ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಅವಿರತ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಧಾರವಾಡ ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯದವರಿಗೂ ಋಣಿಯಾಗಿರುವೆವು.

ಧಾರವಾಡ
ಶಕೆ ೧೮೯೦, ಕೀಲಕನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ
ಆಷಾಢ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ
ತಾ. ೧-೭-೧೯೬೮

ಶಿ. ಚೆ. ನಂದೀಮಠ

ಪರಿವಿಡಿ

ಎಚ್.ಕೆ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಹರಿಹರನ ಚರಿತೆ

ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ಕವಿಗಳ, ಸಾಹಿತಿಗಳ, ಜ್ಞಾನಿಗಳ, ಧರ್ಮವೇತ್ತೃಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿಷಯ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನಚರಿತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಮೌನವನ್ನು ತಳೆದಿರುವರು. ಅವರ ಘನತೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾಲಿದಾಸಾದಿ ಮಹಾ ಕವಿಗಳು, ಕಪಿಲ ಕಣಾದ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಂತಹ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಕಾಲ ಬಳಗ ಇವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಬಗೆಗೆ ಕಥೆಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಂತಹ ಐತಿಹ್ಯಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಂದ ಅವರ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಾಕವಿಯಾದ ಹರಿಹರನು ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಲ್ಲ. ಆತನ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೆ ಇದೆ. ನಂಬಲರ್ಹವಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುವವರೆಗೆ ಈ ಚರ್ಚೆ ಸಾಗುವುದು.

ಹರಿಹರನ ಬಗೆಗೆ ಪರಂಪರಾಗತ ಬಂದ ಕೆಲ ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಿವೆ. ಪದ್ಮರಾಜಪುರಾಣ, ಚೆನ್ನಬಸವಪುರಾಣ ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಮಣಿಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ, ರಾಘವಾಂಕ ಚರಿತೆ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ದೊರೆಯುವವು. ಅವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಹರಿಹರನು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವನು. ರಾಘವಾಂಕನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಷಯ ಬಂದಿದೆ. ಅದು:—

ತುಂಗಭದ್ರಾ ತೀರದ ಪಂಪಾಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ, ಶಿವನಲ್ಲಿ ಅಚಲನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ, ಶೈವಾಗಮ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನನುಸರಿಸುವ ಪವಿತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿರುವನು. ತಾಯಿ ಶರ್ವಾಣಿ ತಂದೆ ಮಹಾದೇವ.[೧] ಅವನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜನನಿ ಜನಕರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಶೈವಾಚಾರ್ಯರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೀರಶೈವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ದೀಕ್ಷಾ ಗುರುವನ್ನೇ ತಂದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಗುರುವಂಶವೇ ತಮ್ಮ ವಂಶವೆಂದು ನಂಬುವರು. ಹರಿಹರನು ಪರಮಶೈವಾಚಾರ್ಯನಾದುದರಿಂದ

೧. ರಾ. ಚ. ೧-೩೪.

ತನ್ನ ವಿಪುಲ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಬಂಧುಬಳಗದವರ ಹೆಸರನ್ನು ಎತ್ತದೆ ಗುರುವಂದನೆಯನ್ನೇ ವಿವರಿಸಿರುವನು. ಅದು ಅತೀವ ಗಣ್ಯವಾದುದು. ಆತನ ಕುಲಗುರು ಹಂಪೆಯ ಶಂಕರದೇವರು.[೧] ಅವರು ಅತಿ ವಿಖ್ಯಾತರು, ಅತಿ ಪಾವನರು, ಶಿವಸಂಭೂತರು, ಪೂಜ್ಯಪಾತ್ರರು, ಮಂತ್ರದಾತರು. ಶೈವಾಗಮ ಸಿದ್ಧರಪ್ಪ ಈ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದವರು ಕೀರ್ತಿಭರಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಮಾದಿರಾಜರು.[೨] ಅವರ ಮನೋಮುಗ್ಧದ್ವಿಜೇಂದ್ರರೂ, ಶೈವಸುಭಗರೂ, ಸಾಕಾರಸರ್ವೇಶ್ವರರೂ ಸಂತೋಷಾಭರಣರೂ ಆದ ಹಂಪೆಯ ಮಾಯಿದೇವರೆನಿದಿರ್ದರು.[೩] ಅವರು ಮಹಾಗುರು ವಿದ್ಯಾಗುರು ವಸುಧಾಗುರು ಶೈವಗುರು. ಅವರನ್ನು ಶೈವಸಿದ್ಧರೆಂದು ಕೃಪಾಂಬುಧಿಯೆಂದು ಶಾಂತಮೂರ್ತಿಯೆಂದು ಪರಮಾಗಮಪ್ರಕರನೆಂದು ಶಿವನೆಂದು ಜಗವು ನಂಬಿತ್ತು.[೪] ಗುರುಪದಭಕ್ತ ಉನ್ನತಮತಿಯು ದೇವಕವಿ ಹಂಪೆಯ ಹರಿದೇವನು ಆ ಮಾಯಿದೇವರ ಕರುಣೆ ಪಡೆದಿದ್ದನು.[೫] ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನ ದೀಕ್ಷಾಗುರುವು ಮಾಯಿದೇವರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ರಾಘವಾಂಕನ ಸೋಮನಾಥ ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನ ತಂದೆ ಮಹಾದೇವನೆಂದೂ, ಆತನು ಹರಿಹರನ ಗುರುಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕರಪ್ರಭು ಮಾದಿರಾಜರ ತರುವಾಯ ಹೇಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಮಾಯಿದೇವರಿಗೆ ಮಹಾದೇವರೆಂದು ಹೆಸರಿರಬೇಕೆಂದು ಅನುಮಾನಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಹರಿಹರನ ತಂದೆಯು ಆತನ ದೀಕ್ಷಾಶಿಕ್ಷಾಗುರುವಾಗಿರುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಜಾಣನೂ ರಸಿಕನೂ ಸುಜನ ಪ್ರಾಣನೂ ಕವಿತಾನಿಧಾನನೂ ಆದ ವಿವೇಕಿ ಹರಿಹರದೇವನು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.[೬] ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ರಾಘವಾಂಕನು ಆತನ ಸೋದರಳಿಯನೂ ನೆಚ್ಚಿನ ಶಿಷ್ಯನೂ ಆಗಿದ್ದನು.[೭] ಆತನ ಸಮಕಾಲದವನೂ ಆತನ ಬಗೆಗೆ ಪೂಜ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಕೆರೆಯ ಪದ್ಮರಸನು ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು.[೮] ಹರಿಹರದೇವನು ಅದೇ ಅರಸನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕರಣಿಕಾಗ್ರಣಿಯಾಗಿದ್ದನು.[೯] ತನ್ನ ಜೀವನದ ಪೂರ್ವಭಾಗವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದನೆಂದೂ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಅಚಲನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅರಸನು ಅವನಿಗೆ ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿರಲು ಅನುಜ್ಞೆಯಿತ್ತನೆಂದೂ ಪ್ರತೀತಿ.[೧೦] ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಉಳಿದ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದನು. ರುದ್ರಾಣಿ ಮಹಾದೇವರ ಮಗನಾದ ರಾಘವಾಂಕನು ಆತನ ಸೋದರಳಿಯನೆಂದು ಹೇಳಾ

೧. ಗಿ. ಕ. ೧-೩೪ ೨ ಗಿ. ಕ. ೧-೩೬. ೩. ಗಿ. ಕ. ೧-೩೭. ೪. ಗಿ. ಕ. ೧-೩೪
೫. ಗಿ. ಕ. ೧-೪೨ ೬. ಗಿ. ಕ. ೧-೪೧ ೭ ರಾ. ಚ. ೨-೫೧; ೩-೨೮ ೮. ಕ. ಪು. ರಾ.
೧೦. ಶೈ. ಶಾ. ಕ. ಸಂ. ೩. ೯. ಹ. ದೇ. ಪು ೧೧.೧೯ ರಾ. ಚ. ೧೪-೧೬ ಹ. ಪು. ೮-೨೩.
೧೦. ರಾ. ಚ. ೧೪-೫೮-೬೯ ಹ. ಪು. ೫-೧೮-೧೯.

ವುದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕನ ತಾಯಿ ರುದ್ರಾಣಿ ಆತನ ಸೋದರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.[೧] ಹರಿಹರನು ರಾಘವಾಂಕನ ದೀಕ್ಷಾಗುರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಗುರುವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕನು ಹರಿಹರನ ವರಸುತನೆಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡಿರುವನು.[೨] ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತೆಗಳನ್ನು ರಗಳೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಹಾಡಿರುವುದರಿಂದ ರಗಳೆಯ ಕವಿಯೆಂದು ಆ ಕಾಲದ ಕೆಲವರು ಆರೋಪಿಸಲು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ಹೇಳಿಕೆ.[೩] ಆತನು ಬರೆದ ವಿಪುಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಆತನು ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತ ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತೆಗಳನ್ನು ರಘಟೆ ರೂಪದಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದನು.

ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶತಕಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೆಲವರ ಮತ. ಪಿಂಡೋಕ್ತಿ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ "ದೈಶಿಯಂತಂದೋರ್ವಳಂ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಿ" ಎಂಬುದು ಹರಿಹರನು ಲಗ್ನವಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನೂ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ದೈತ್ಯೆಯಂತಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆತ ಯೌವನ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನೂ, ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿ ಲಾಭಮಂ ಕಾಣದೆ ಸೇವಕವೃತ್ತಿಯಂ ಕೈಕೊಂಡು ನರರ್ಗಾಳಾಗಿ ಮಣಿಗೆಯ್ದು, ಧೃತಿಗುಂದಿ ಮರ್ತ್ಯರಿಗೆ ತೊತ್ತಾಗಿ ನಡುವಿರುಳು ಪೋಗೆನಲು ಸಾಷ್ಟಾಂಗಂ ಪೋಗಿ, ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿ, ಮಾಡೆಂದುದನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಳಲಿದನೆಂಬುದರಿಂದ ಅವನು ಸೇವಕನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನೂ, ಬಕುತಿಯನ್ನರಿಯದೆ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ ಮೋಹ ಮತ್ಸರಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಲಿದನೆಂಬುದನ್ನೂ, ಮಾನ, ಧನ, ಸುತರು, ಕುಲ, ಛಲ, ಬಲ, ಜನನಿ, ಜನಕರು ಅಬಲೆ, ಯೌವನ ಇವೆಲ್ಲ ಮಿಂಚು ಮಂಜು ಕನಸು ಮರೀಚಿಕಾಜಲಗಳೆಂದು ಕಂಡುದಿಲ್ಲ; ನಿತ್ಯವೆಂದು ನಿಜಿತವೆಂದು ಹತ್ತೆ ಸಾರುತಿರ್ದೆನಯ್ಯ–ಎಂಬುದು ಅವನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದೆಂದೂ ಕೆಲವರ ಊಹೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದ ಮಹಾಪುರುಷರು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತೊಳಲುವ ಮಾನವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಬಹಳುಂಟು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಭರ್ತೃಹರಿ, ಸರ್ಪಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿ, ಮುಪ್ಪಿನ ಷಡಕ್ಷರಿ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಊಹೆ ಅಷ್ಟು ಬಲವಾದುದೆಂದು ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

---

೧. ಪ.ಪು. ೫–೩೫. ಹೆ.ಬ. ಪು. ೬೨–೫೬. ೨. ಸೋಮ. ಚಾ. ೧–೨೫ ಬ. ಪು. ೧೧–೧೦
೩. ರಾ. ಜ. ೦೪.; ಕ. ಕ. ೧೫೨೪ ಪು. ೨೩೨.

ಕಾಲವಿಚಾರ:—

ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಬಹುಜನ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಜೀವನ ಕಾಲ ಚರ್ಚಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ಅತಿಗಣ್ಯರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಾಪುರುಷರೂ ಆದ ಕಾಲಿದಾಸ, ಭಾರವಿ, ಭವಭೂತಿ, ಮಾಘ, ದಂಡಿ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳ ಕಾಲ ಇನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕಾಲ ತಿಳಿಯದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಬಹುಜನರಿರುವರು. ಹರಿಹರನು ಅದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ವಿಪುಲ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮಾತನ್ನೆತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನ ತರುವಾಯ ಬಂದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಅವನ ಬಗೆಗೆ ಇದ್ದ ತಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಅವನ ಬಗೆಗೆ ತಾವು ಕೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವರು. ಅಂತಹರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದವರು ಪದ್ಮಣಾಂಕ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪಂಡಿತ, ಶಾಂತಲಿಂಗದೇಶಿಕ, ಸಿದ್ಧ ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕನಂಜೇಶ ಎಂಬವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಹರ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಮಕಾಲದವರಾದ ರಾಘವಾಂಕ, ಕೆರೆಯ ಪದ್ಮರಸರ ಬಗೆಗೆ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ಮತ್ತು ಆಗ ಜನರಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವರು. ಅವು ಅವರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಇತರ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅವರ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿರುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

೧. ರೆ. ಕಿಟ್ಟೆಲ್ : ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೦ ಛಂದೋಂಬುಧಿಯ ಉಪೋದ್ಘಾತ ಪು. Liii

೨. ಡಿ. ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ : ,, ೧೧೬೫ ಕವಿಚರಿತೆ ಭಾಗ ೧. ಪು. ೨೨೪ (೧೯೨೪)

೩. ಡಾ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ : ,, ೧೩೦೦ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಜೀವನ ಕಾಲ ವಿಚಾರ ಪು. ೨೬೦–೨೬೮

೪. ಡಿ. ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ : ,, ೧೨೮೦ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಪೀಠಿಕೆ ಪು. xlv

೫. ಡಿ. ಕೆ. ಜಿ. ಕುಂದಣಗಾರ : ,, ೧೨೧೬ ಹರಿಹರದೇವ ಪು. ೪೯–೬೬
ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ಮಾಳವಾಡ

೬. ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ : ,, ೧೨೪೦ ಸಿದ್ಧರಾಮಚರಿತೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಪು. xv–xxl

೭. ಶ್ರೀ ಎಚ್. ದೇವೀರಪ್ಪ : ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೦೦ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧ (ಸಂಗ್ರಹ) ಮುನ್ನುಡಿ ಪು. xlv

೮. ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ : ,, ೧೨೬೫ ಮಹಾಕವಿ ರಾಘವಾಂಕ (ದ್ವಿ. ಮುದ್ರಣ) ಪು. ೪೪

ಇವರ ಮತದಂತೆ ಹರಿಹರನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೫ರಿಂದ ೧೩೦೦ ರ ವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ೧೩೫ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರನು ದೀರ್ಘಾಯುವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂಬ ಊಹೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸೂಚಿಸುವ ಕಾಲ ಗುರಿತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಬಹುತರ ಅವರ ಊಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹರಿಹರನ ಜೀವಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದುಮುಂದೆ ಬರುವವೆಂದೂ ಊಹಿಸ ಬಹುದು. ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲರು ಬಹು ಜಟಿಲವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆಗುರಿಸಿ ಸಮರ್ಪಕ ವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿರುವರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾಗಿದೆ.

ವೀರಶೈವಗ್ರಂಥಕಾರರ ಒಮ್ಮತದ ಪ್ರಕಾರ, ಅದು ಪರಂಪರಾಗತವಾದುದಿರಲಿ ಅಥವಾ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿರಲಿ, ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕಾದಿಗಳು ಸಮಕಾಲದವರಾಗಿದ್ದ ರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದುವೆಂದು ಗಣಿಸ ಲಾದ ಪದ್ಮರಾಜಪುರಾಣ, ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಮಣಿಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ, ಗುರು ರಾಜಚರಿತೆ, ಚೆನ್ನಬಸವಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದುವು ಕೆಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತ ವಾದರೂ ಅವು ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ಕೆಲವು ಕಠಿಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆತ್ತಲು ಅವಕಾಶವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ (೧) ಹರಿಹರನು ಕರಣಿಕನಾಗಿದ್ದ ವೀರ ಅಥವಾ ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನು ಯಾರು? (೨) ಪದ್ಮರಸನ ಸಂಗಡಿಗರೂ ಸಮ ಕಾಲದವರೂ ಆಗಿರಬಹುದಾದ ಕೆಲವರ ಕಾಲ? (೩) ಪದ್ಮರಸನು ಉದ್ಧಾರ ತೆಗೆದ ಗಣಪತಿ ನೃಪಾಲ ಗುಂಡುಬ್ರಹ್ಮರು ಯಾರು? ಅವರ ಕಾಲ ಯಾವದು? (೪) ರಾಘ ವಾಂಕನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆಕೊಟ್ಟ ದೇವರಾಜನು ಯಾರು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರ ದೊರಕಿ ಇವರೆಲ್ಲರು ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ತೋರಿಸಿದರೆ ಹರಿಹರನ ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಕವಿದ ಮೋಡಗಳು ದೂರಾಗುವವು. ಆದುದರಿಂದ ಇವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ವೀರಶೈವಗ್ರಂಥಕಾರರೆಲ್ಲ "ಹರಿಹರನು ದೋರಸಮುದ್ರದ ಹೊಯ್ಸಳದೊರೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕರಣಿಕನಾಗಿದ್ದನು. ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷದೇವಾಲಯ ದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನೈವೇದ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರತಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು ಉರಿಯುತ್ತಿರಲು ಹರಿಹರನು ಅದನ್ನು ಆರಿಸಿ ಪವಾಡವನ್ನು ಜರುಗಿಸಲು ರಾಜನು

ಅವನನ್ನು ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕರಣಿಕರ ಕೆಲಸದಿಂದ ಮುಕ್ತಮಾಡಿದನು." ಎಂದು ತಿಳಿಸುವರು. ಹೊಯ್ಸಳ ದೊರೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಲ್ಲಾಳರೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳರೆಂಬವರು ನಾಲ್ವರು, ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳರೆಂಬವರು ಮೂವರು ಇದ್ದರೆಂದು ಅವರ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದು. ಹರಿಹರನು ಕರಣಿಕನಾಗಿದ್ದ ಈ ಹೊಯ್ಸಳದೊರೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಮೊದಲನೆಯ ನರಸಿಂಹ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೪೨ ರಿಂದ ೧೧೭೩) ನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಿ. ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ, "ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಂಬಿದರೆ ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸ, ರಾಘವಾಂಕ ಹರೀಶ್ವರರು ಈ ೩ನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದೂ, ಈ ಮೂವರು ಕವಿಗಳು ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು ೧೩೦೦ರಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಂತರವನ್ನೈದಿದರೆಂದೂ"[೧] ಡಾ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರೂ ಹೇಳುವರು.

ಹೊಯ್ಸಳವಂಶವು ಶಶಕಪುರದಲ್ಲಿ ಸಳನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಆಗ ಕದಂಬ ಗಂಗರವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ವಂಶದ ಮೊದಲನೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪುರುಷ ನೃಪಕಾಮ ಅಥವಾ ರಾಚಮಲ್ಲಪೆರ್ಮಾಡಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೦೬–೧೦೪೭). ಅವನ ವಂಶದ ವಿನಯಾದಿತ್ಯ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೪೭–೧೦೯೮) ನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಸಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಮಾಂಡಲಿಕತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಚೋಳರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದನು. ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯವು ಬಹಳವಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿತು. ಅವನ ತರುವಾಯ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎರೆಯಂಗನ ಮಗ ಬಿಟ್ಟಿದೇವ ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೦೮–೧೧೪೨) ಅವನ ಮಗ ಮೊದಲನೆಯ ನಾರಸಿಂಹ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೪೨–೧೧೭೩) ಮತ್ತು ಮೊಮ್ಮಗ ಎರಡನೆಯ ವೀರಬಲ್ಲಾಳ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೭೩–೧೨೨೦) ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಭಾವಿಯೂ ಬಲಾಢ್ಯವೂ ಆದ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಚಾಲುಕ್ಯರ ರಾಜ್ಯ ಮುಳುಗಿ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರೂ, ಕಾಕತೀಯರೂ, ಹೊಯ್ಸಳರೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹೊಯ್ಸಳರ ರಾಜ್ಯವು ಅಭ್ಯುದಯದ ಶಿಖರಕ್ಕೇರಿತು. ಎರಡನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳನ ಮಗ ಎರಡನೆಯ ನಾರಸಿಂಹ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೨೦–೧೨೩೪) ನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರು ಕಟ್ಟಿದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅದರ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡನು. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಚೋಳರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳಸಿ ತಮಿಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುವುದರ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಉತ್ತರಭಾಗದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು

೧. ಕೆ. ಕ. ಚಿ. ಶಾ. ವಿ. ಪು. ೨೬೬

ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೊಯ್ಸಳರಾಜ್ಯವನ್ನೊಳನುಗ್ಗಲು ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಮಗನಾದ ಸೋಮೇಶ್ವರ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೩೪ – ೧೨೫೪) ನು ತಮಿಳು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಕಣನೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡಪ್ರದೇಶವು ಮಾಂಡಲಿಕರ ಮತ್ತು ದಂಡನಾಯಕರ ರಕ್ಷಣೆಗೊಳಪಟ್ಟು, ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಮಕ್ಕಳಾದ ೩ನೆಯ ನಾರಸಿಂಹ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೪-೧೨೯೨) ಮತ್ತು ರಾಮನಾಥ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೪-೧೨೯೫) ಇವರು ಬಡಿದಾಡಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬನು ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರ ಭಾಗವನ್ನೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗವನ್ನೂ ಆಳಿದರು. ರಾಮನಾಥನ ಮರಣದ ನಂತರ ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೯೨-೧೩೪೩) ನು ಹೊಯ್ಸಳರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಆಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆದರೂ ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಡರುಗಳ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ, ಉತ್ತರದಿಂದ ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಒತ್ತಡದಿಂದ, ನೆರೆಹೊರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಕಾಕತೀಯರ, ಯಾದವರ ವಿರೋಧದಿಂದ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯವು ಕುಸಿದು ವೀರಬಲ್ಲಾಳನೊಡನೆ ಅಸ್ತಂಗತವಾಯಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕ, ಕೆರೆಯ ಪದ್ಮರಸರು ಸುಮಾರಾಗಿ ಇದ್ದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹರಿಹರನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶವು ಸುಖಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲಿಸಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿಪ್ಲವಗಳು ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಜನತೆಯ ಜೀವನ ಸರಳವಾಗಿ ಸಾಗಿತ್ತು. ಪರಕೀಯರ ದಾಳಿಗಾಗಲಿ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಪತನಕ್ಕಾಗಲಿ ಅದು ತುತ್ತಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಹರಿಹರನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಮೂಡುವುದು.

ಹರಿಹರನು ಹುಟ್ಟಿಬೆಳೆದು, ತನ್ನ ಜೀವನದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಕಳೆದ ಊರು ಹಂಪೆ. ಆ ಕಾಲದ ಹಂಪೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದ ಕಲ್ಪನೆ ಅವನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದು. ಆಗ ಹಂಪೆಯ ಸುತ್ತಲು ದಟ್ಟಡವಿ ಹಬ್ಬಿತ್ತೆಂದೂ, ಅದು ಹಿಂಸ್ರಪಶುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ರಗಳೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೩೬ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜ್ಯ, ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೧೪ ರಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಮಲಿಕ ನಾಯಬ (ಕಾಫರ)ನ ದಾಳಿ, ಮುಸಲ್ಮಾನರೊಡನೆ ಆದ ಕಂಪಿಲರಾಯನ ಹೋರಾಟ, ಆನೆಗೊಂದಿಯ ಪತನ, ಅದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆದ ಹಾಹಾಕಾರ ಇವುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ಅವುಗಳ ಸೂಚನೆಯಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ

ಅವನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಅವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೧೪ಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಇರಬಹುದು. ಆಗ ಹಂಪೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಸುಖನೆಲಿಸಿದ್ದವೆಂದೂ, ಹೊಯ್ಸಳ ಕಾಕತೀಯ ಯಾದವ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಂಪರ್ಕ, ಪ್ರವಾಸ ಮೊದಲಾದವು ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಗಿದ್ದವೆಂಬುದೂ ರಾಘವಾಂಕಾದಿಗಳು ಕೈಕೊಂಡ ಹಳೇಬೀಡು, ಓರಂಗಲ್ಲು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಆಳವಾದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಅವರಿದ್ದ ಕಾಲ ಧರ್ಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕ್ರಾಂತಿಕಾಲವೆಂದು ಕಂಡುಬರುವದು. ಅದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಸುಖಗಳು ನೆಲೆಸಿದಾಗ ಸಾಧ್ಯ. ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳ ರಾಜನಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಕೀಯರ ದಾಳಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕನ್ನಡ ತಮಿಳು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಶಿಥಿಲವಾದ ಹಿಡಿತ ಮೊದಲಾದ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯವು ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಅಸ್ಥಿರವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಆತಂಕವುಂಟಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದ ದೊರೆಯುವದು ದುರ್ಲಭ. ಆದುದರಿಂದ ಹರಿಹರಾದಿಗಳು ಹೊಯ್ಸಳರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿಯಕಾಲದಲ್ಲಿರದೆ ಅದರ ಅಭ್ಯುದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಅವರು ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರದೆ ಎರಡನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚು. ಅದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವವು.

ಪದ್ಮರಸರು ತ್ರಿಭುವನ ತಾತನೊಡನೆ ವಾದಿಸಲು ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನ ಸಭೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವರೊಡನೆ ಉಭಯಕವಿಶಂಭಭೇರುಂಡ ಕವೀಂದ್ರ ರಾಘವಾಂಕ; ಹುಲಿಗೆರೆಯ ಮಾಯಿದೇವ ಪುರಾಣ ಭಟ್ಟ, ಸಕಲಜನಸೇವ್ಯದೊರಾಂಬುಧಿಯ ರಾಮಣ್ಣ, ಸುಕರ ಗುರುಭಕ್ತ ಕಾಮಣ್ಣ, ಅತಿತಿಮಿರಕುಲಸಪ್ತಾಶ್ವ ವಿಶ್ವಣ್ಣ, ಅತಿರಸಿಕಕರ್ಣಾಭರಣ ಬುಧವರ, ಪದವಾಕ್ಯಾಪ್ರಮಾಣಜ್ಞ ದೇವರಸ ಪಂಡಿತ, ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದ ಹಂಪೆಯರಾಮಿತಂದೆ, ಜಗದಾರಾಧ್ಯನಾಗಿದೇವೋತ್ತಮ, ಅಪ್ಪಭಾಷಾಕವೀಶ್ವರ ಶಿವದಾಸ, ಶೈವವಿರುದ್ಧಮತದಾವ ದಾವರಸ ಮೊದಲಾದ ಅನುಪಮಿತ ಶೈವವಿದ್ವಜ್ಜನರಿದ್ದರೆಂದು ಪದ್ಮಣಾಂಕನು ಹೇಳುವನು.೧ ಪದ್ಮಣಾಂಕನ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ಇವರೆಲ್ಲರು ಪದ್ಮರಸರ ಜತೆಗಾರರೂ; ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಸಮಕಾಲದವರೂ ಆಗುವರು. ಪದ್ಮರಸರಮಗ ಕುಮಾರ ಪದ್ಮರಸರೂ ಈ ವಾದದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ತಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ಪದ್ಮಣಾಂಕ ಹೇಳುವನು.೨ ಪದ್ಮರಾಜರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸಾನಂದ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಆವರ ಅನುಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಕಾರ

೧ ಪ. ಪು. ಸಂ. ೯. ಪದ್ಯಗಳು ೨೯–೩೦. ೨ ಪ. ಪು. ಸಂ. ೯ ಪದ್ಯ ೨೮

ಕುಮಾರ ಪದ್ಮರಸರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವರು.[೧] ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಶೈವ ವಿದ್ವಜ್ಜನರು ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆಂದೂ ಪದ್ಮರಸರು ವಾದದಲ್ಲಿ ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಲು ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರೆಂದೂ ಆ ಪದ್ಯಗಳು ಸಾನಂದ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಾಗಿವೆಯೆಂದೂ ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಕೈಬರೆಹದ ಸಾನಂದ ಚರಿತೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಕಾಲ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಉಳಿದವರ ಕಾಲವನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದು.

ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇಲೂರ ತಾಲೂಕ ಗಿರಿಸಿದ್ಧಾಪೂರ ಗ್ರಾಮದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ವೀರಭದ್ರ ದೇವಾಲಯಗಳ ಬಳಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ನಂ ೨೪೪ನೆಯ ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿ[೨] ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಿದೇವರಿಗೆ, ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರನರಸಿಂಹನು ರಾಜ್ಯವಾಳುವಾಗ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೮೫ರಲ್ಲಿ ಮಹಾಜನಗಳು ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಿದೇವರು ಮತ್ತು ಇದೇ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಿದ ಹುಲಿಗೆಱೆಯ ಪುರಾಣದ ಮಾಯಿದೇವ ಪಂಡಿತ ಇವರ ಸಂಬಂಧ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧ ತಿಳಿಸುವ ಭಾಗ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಲುಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ದೇವೀರಪ್ಪನವರೂ[೩] ಡಾ ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠರೂ[೪] ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಿದೇವರು ಹುಲಿಗೆಱೆಯ ಪುರಾಣದ ಮಾಯಿದೇವರ ಶಿಷ್ಯರೆಂದೂ ಅವರೇ ಪದ್ಮರಾಜಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹುಲಿಗೆಱೆಯ ಮಾಯಿದೇವ ಪುರಾಣಭಟ್ಟರಿರಬೇಕೆಂದೂ ಊಹಿಸುವರು. ಅವರ ಊಹೆ ನಿಜವೆಂದು ನಂಬಿದರೂ ಕೂಡ ಹರಿಹರನ ಕಾಲ ೧೩೦೦ ಆಗದು. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಲಿಗೆಱೆಯ ಪುರಾಣದ ಮಾಯಿದೇವ ಭಟ್ಟರು ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಿದೇವರ ಗುರುಗಳಾಗಲಿ ಗುರುವಿನ ಗುರುಗಳಾಗಲಿ ಆಗಿರಬಹುದು. ಅವರ ಹೆಸರು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆಯಾದುದರಿಂದ ಅವರು ಅತಿ ಪೂಜ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ, ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಿದೇವರ ಗೌರವವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವವರೂ ಆಗಿದ್ದರೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಅವರು ಬಹುತರ ಶಾಸನದ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಶಿವಾಧೀನರಾಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಹಾಜನರು

---

೧ ಪ. ಪು. ಸಂ. ೧೨ ಪ. ೫೬.

೨. ಸಕ ವರುಷಂ ೧೨೦೭ ನೆಯ ಪಾರ್ಥಿವ ಸಂವತ್ಸರ ಭಾದ್ರಪದ ಬಹುಳ ೧೦ ಆದಿವಾರದಂದು। ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಹಿತಂ ಶ್ರೀ ಹೊಯಸಣರಾಯ ಭುಜಬಳ ಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಶ್ರೀ ವೀರನಾರಸಿಂಹದೇವರಸರು ದೋರಸಮುದ್ರ ನಗರಿಯಲು ಸುಖಸಂಕಥಾ ವಿನೋದದಿಂ ರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರ್ದ ಸಮಯದಲು ಶ್ರೀ ಮದನಾದಿಯಗ್ರಹಾರಂ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಭಂಜನಪುರ...ದ ಶ್ರೀಮದಶೇಷ ಮಹಾಜನಂಗಳು ಶ್ರೀಮತು ಹುಲಿಗೆಱೆಯ ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಥ...ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸಿಗಳುಮಪ್ಪ ಪುರಾಣದ ಮಾಯಿದೇವ ಪಂಡಿತರ...ಸಕಳ ನಯಸಂಪನ್ನರುಮಪ್ಪ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಿದೇವಂಗೆ...ಮಾದೇವಿಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಪ್ರವಿಷ್ಟ ಮಾಂಡೆಯ...ಭಟ್ಟರು.

೩. ಗಿ. ಕ. ಪ. ಉ, ಪು. xi-xiii ೪. ಸೋ. ಚ. ಉ, ಪು. vii

ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿಯ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಿದೇವರು ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೂ ಪುರಾಣದ ಮಾಯಿದೇವರಿಗೂ ಒಂದು ತಲೆ, ಪ್ರಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರೆ ಎರಡು ತಲೆಗಳ ಅಂತರವಾಗುವುದು. ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಿದೇವರು ಪುರಾಣದ ಮಾಯಿದೇವರ ವಂಶದವರಾಗಿದ್ದರೆ ಬಹುತರ ಅವರು ಅವರ ಪೌತ್ರರಾಗಿರುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಮಗನಿಗೆ ಅಜ್ಜನ ಹೆಸರಿಡುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಮಾಯಿದೇವ ಈ ಹೆಸರು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದವರಾಗಿದ್ದರೆ, ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಿದೇವರು ಪುರಾಣದ ಮಾಯಿದೇವರಿಗೆ ಮೊಮ್ಮಗನಾಗುವರು. ಇದು ನಿಜವಾದರೆ ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಲೆ ಅಂತರ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ೪೦-೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಹುಲಿಗೆಱೆಯ ಪುರಾಣದ ಮಾಯಿದೇವಭಟ್ಟರು ೩ನೆಯ ನರಸಿಂಹನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಲಾರರು. ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕು.

ಇದೇ ಶಾಸನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೋಪೆಯ ಶಿವದೇವನ ಮಗ ಶಿವಶರಣನು ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಿದೇವರಿಗೆ ಹೂದೋಟವೊಂದನ್ನು ಕೊಂಡು ತಾರಣ ಸಂವತ್ಸರ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧ ಅಷ್ಟಮಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೮೫ ಫೆಬ್ರುವರಿ ೨೩) ದಂದು ದಾನಕೊಟ್ಟಂತೆ ಹೇಳಿದೆ. ಶ್ರೀ ದೇವೀರಪ್ಪನವರು೧ ಶಿವಶರಣನ ತಂದೆ ಗೋಪೆಯ ಶಿವದೇವರು ಚೌಡದಾನಪುರದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿವದೇವರಿಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವರು.೨ ಆದರೆ ಈ ಇಬ್ಬರು ಶಿವದೇವರು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಚೌಡದಾನಪುರ ಶಾಸನದ ಶಿವದೇವರು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಿರಬೇಕು. ಆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ "ಲಿಂಗವನಪ್ಪುವ ಕೈಗಳಿಂದ ಅಂಗನೆಯುರನಪ್ಪೆಂ" ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಶಿವಶರಣನು ಚೌಡದಾನಪುರದ ಶಿವದೇವರ (ಔರಸ) ಪುತ್ರನಾಗಿರಲಾರ; ಅವನು ಮತ್ತೊರ್ವ ಗೋಪೆಯ ಶಿವದೇವರ ಪುತ್ರನಾಗಿರಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಶಿಷ್ಯ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆಯೆಂದೂ ಶಿವಶರಣನು ಚೌಡದಾನಪುರದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶಿವದೇವರ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಗ್ರಹಿಸಿದರೂ ಸಹ ಹುಲಿಗೆಱೆ ಮಾಯಿದೇವನ ಕಾಲ ಶಾಸನದ ಕಾಲವಾಗದು: ಚೌಡದಾನಪುರದ ಒಂದು ಶಿಲಾಲೇಖನದಲ್ಲಿ "ಶಕವರ್ಷ ೧೧೪೮ ಪಾರ್ಥಿವ ಸಂವತ್ಸರ ಭಾದ್ರಪದ ಶು. ೧೫ ಸೋಮವಾರ ಚಂದ್ರೋಪರಾಗ ಪುಣ್ಯತಿಥಿಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಮಯದೊಳು ಬಂದು ಮುಕ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪೊಕ್ಕು" ಎಂದಿದೆಯಾದುದರಿಂದ ಶಿವದೇವರ ಸಂಬಂಧ ಮುಕ್ತಿಕ್ಷೇತ್ರದೊಡನೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೨೬ರಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವುದು. ಮಾವನೂರು ಶಾಸನದ ಶಿವಶರಣ ಇವರ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೨೬ ರಿಂದ ೧೨೮೬ ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು.

---

೧. ಗಿ. ಕ. ಪ್ರ. ಉ. ಪು. xii ೨. ಗಿ. ಕ. ಪ್ರ. ಉ. ಪು. xii ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ.

ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕ ಮಾವನೂರ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಲಾಶಾಸನ ನಂ ೧೧೨ರಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವರಸನು ಪದ್ಮರಸರ ಸಂಗಡ ರಾಜಸಭೆಗೆ ಹೋದ ಪದವಾಕ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಜ್ಞ ದೇವರಸಪಂಡಿತನಿರಬೇಕೆಂದೂ ಅವನು ಶಾಸನದ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೮೨ರಲ್ಲಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದೂ ಶ್ರೀ ದೇವೀರಪ್ಪನವರು ಸೂಚಿಸುವರು.[೧] ಈ ಶಾಸನದ ಮಾವನೂರ ದೇವರಸ ಅಪ್ಪಯ್ಯರಸರ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ಅವರು ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಶಿವಶರಣರಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವರಸರು ಪದವಾಕ್ಯಪ್ರಮಾಣಜ್ಞರಾದ ಪಂಡಿತರಿದ್ದರೆಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡುವದಿಲ್ಲ. ಪದ್ಮರಸರ ಸಂಗಡ ಹೋದ ಪದವಾಕ್ಯಪ್ರಮಾಣಜ್ಞ ದೇವರಸ ಪಂಡಿತರು ಬೇರೆಯವರಾಗಿರಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಾವನೂರ ದೇವರಸರೇ ಪದ್ಮಣಾಂಕ ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಸಾನಂದ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ದೇವರಸರೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರೂ ಅವರು ಶಾಸನದ ಕಾಲವಾದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೮೨ ರಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರಲಿಲ್ಲ. "ಪರಮಮಹೇಶ್ವರರುಮಪ್ಪ ಮಾವನೂರ ಹಿರಿಯೊಡೆಯರೆನಿಪ ದೇವರಸ್ಯೆಯಗಳ ಹೆಸರಲಿ ಅವರ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಚಿಕ್ಕವೊಡೆಯರೆನಿಪ ಅಪ್ಪರಸೈಯ್ಯಂಗಳು ಮಾವನೂರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದ ದೇವೇಶ್ವರ ದೇವರು ಅಪ್ಪರಸೈಯ್ಯಂಗಳ ಅರಸಿಯರಪ್ಪ ದೇವೌವೆಯರು ಆ ಅಪ್ಪರಸೈಯಂಗಳ ಹೆಸರಲಿ ಮಾವನೂರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಮಾಡಿದ ಅಪ್ಪೇಶ್ವರ ದೇವರು ಇಂತೀ ದೇವೇಶ್ವರ ದೇವರ ಅಪ್ಪೇಶ್ವರ ದೇವರ ಶ್ರೀಕಾರ್ಯ ಅಮೃತಪಡಿ ಅಂಗಭೋಗರಂಗಭೋಗ ಪಂಚಪರ್ವ ಗುರುಪರ್ವಖಂಡಸ್ಫುಟಿತ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕವೂ ಆ ಪರಿಚಾರಕ ಜೀವಿತ ವರ್ಗಕ್ಕೆವೂ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕತಾರಂಬರಂ ಸಲುವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟದತ್ತಿ." ಶಾಸನದ ಕಾಲವಾದ ಶಕವರ್ಷ ೧೨೦೪ ವಿಷುಸಂವತ್ಸರ ಮಾಘ ಬಹುಳ ಆದಿತ್ಯವಾರ ಶಿವರಾತ್ರಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೮೨) ಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾವನೂರ ದೇವರಸ ಅಪ್ಪರಸರು ಶಿವಾಧೀನರಾಗಿ, ಅವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ದೇವತಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾಗಿ, ಹೊಯ್ಸಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಿಂದ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಆದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ದೇವರಸರು ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪರಸಯ್ಯಗಳ ಅರಸಿ ದೇವವ್ವೆಯರೂ ವೃದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುವದು. ಅವರು ತಮಗೆ ದೊರೆತ ಮಾನ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಉದರದ ಪುತ್ರಿ ಪಾರ್ವತಿದೇವಿಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಪಟ್ಟವಂಕಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ದೇವಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾನ್ಯವನ್ನೂ ನಡಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿಸಿರುವರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರೆ ದೇವರಸರು ತೀರಿಕೊಂಡು ಬಹುವರ್ಷಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಮೂರನೆಯ ನರಸಿಂಹನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ತೀರಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು.

---

೧. ಗಿ. ಶ. ಪ್ರ. ಉ. ಪು. xii-xiii

ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇಲೂರ ತಾಲೂಕ ನಂ ೨೪೪ ಮತ್ತು ಅದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕ ನಂ. ೧೧೨ ಈ ಎರಡು ಶಾಸನ ಹುಲಿಗೆರೆಯ ಪುರಾಣದ ಮಾಯಿದೇವಭಟ್ಟ, ಮಾವನೂರ ದೇವರಸ ಇವರು ಪದ್ಮರಾಜಪುರಾಣೋಕ್ತ ಹುಲಿಗೆರೆಯ ಮಾಯಿದೇವ ಪುರಾಣ ಭಟ್ಟ, ಪದವಾಕ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಜ್ಞ ದೇವರಸಪಂಡಿತರೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾದರೆ ವೀರಶೈವಗ್ರಂಥಕಾರರು ಹೇಳುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯತೆಯಿದೆ; ಅವು ಕಾಲ್ಪನಿಕವಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು. ಅದರಿಂದ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದು. ಈ ಎರಡೂ ಶಾಸನಗಳು ಮೂರನೆಯ ನರಸಿಂಹ (೧೨೫೪-೧೨೯೬) ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಶರಣರು ಅವನ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೊದಲಿನವರಾಗಿ ಬಹಳ ಪೂಜ್ಯರೂ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ತರ್ಕಮಾಡಲವಕಾಶವಿದೆ.

ಶಿವನು ವಿಧವೆಯೊರ್ವಳ ಕಷ್ಟಾರ್ಜಿತ ಧನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದು ಪದ್ಮರಸರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಆ ವಿಧವೆ ಪದ್ಮರಸರಿಗೆ ದೂರಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರು ಅದನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ಅದು ಅವಳ ಧನವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಾಗ "ವಿತ್ತನಾಥಾಪ್ತನೂ ಸುವರ್ಣಾದ್ರಿವಾಸನೂ ಆದ ಶಿವನು ಗಣಪತಿ ನೃಪಾಲನರಮನೆಯ ವಿತ್ತವನ್ನು ಕೊಂಡರೆ ಕೊಳ್ಳಲಿ ಬಡವೆಯ ತುತ್ತನ್ನೇಕೆ ಅಪಹರಿಸಿದನು." "ಧನದವರು ಅಟ್ಟಿ ಬಂದೊಡೆ ಆನೇಂ ಗುಂಡಬೊಮ್ಮಯ್ಯನೇ ಕಾಯ್ವರೆ?"[೧] ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದಂತೆ ಪದ್ಮರಾಜಪುರಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಪದ್ಮರಸರು ಹೀಗೆ ನುಡಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿನೃಪಾಲನು ವಿಪುಲಧನವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಅವನ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಕಳವಾಗಿ ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ, ಆದರೂ ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಕರಾದ ಗುಂಡಬೊಮ್ಮರು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸರೆಂಬುದು ಜನಜನಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಚೆನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ[೨] "ಕಾಕತೀಯ ಗಣಪತಿ ಮಹಾರಾಜನ ಭಂಡಾರದ ಹಣವನ್ನು ಶಿವನು ಕದ್ದು ಓಡಿ ಹೋಗುವಾಗ ಕಾವಲುಗಾರರು ಬೆನ್ನಟ್ಟಲು ಅವನು ಗುಂಡಬ್ರಹ್ಮನ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕನು. ಅವರು ಅವನನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಆ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ತಾವೇ ಶೂಲವನ್ನೇರಿದರು. ಬಿಜ್ಜಳನ ವಧೆಮಾಡಿದ ಮೊಲ್ಲಿ ಬೊಮ್ಮರು ಗುಂಡಬೊಮ್ಮರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಶೂಲವನ್ನೇರಿ ತಾವು ಗೈದ ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಸೇರಿದರು." ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಪದ್ಮರಸರು ನುಡಿದ ಗಣಪತಿನೃಪಾಲ ಕಾಕತಿಯ ಗಣಪತಿ-ಮಹಾರಾಜ. ಗುಂಡಬ್ರಹ್ಮರು ಶೂಲವನ್ನೇರಿದುದು ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಕಾಕತಿಯ ಗಣಪತಿಮಹಾರಾಜ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೯೯ರಿಂದ ೧೨೬೦ರ ವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಅರವತ್ತು ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು. ಅವನು

೧. ಪ. ಪು. ಸಂ. ೧೪ ಪ. ೭. ೨. ಚೆ. ಬ. ಪು. ಸಂ. ೬೨ ಪದ್ಯ ೨೭ ಪ. ಪು. ಸಂ. ೧೪ ಪ. ೯

ಶೈವಪಕ್ಷಪಾತಿ, ಪರಮಶಿವಭಕ್ತನೆಂದು ಶೈವಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕರಿಕಾಲ ಚೋಳನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು. ಘನಶೈವಾಚಾರ್ಯನಾದ ಲಕ್ಷಾಧ್ಯಾಯೀ ಸಂತಾನದ ಗೋಲಕೀಮಠದ ಪೀಠಾಧಿಕಾರಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಶಂಭುವಿನಿಂದ ಶೈವದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದವನು. ಅವನ ಪೂರ್ವಜರೂ, ಸಂತತಿಯವರೂ, ಶೈವಧರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳೂ ಶೈವಧರ್ಮದ ಕಟ್ಟಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಪಡೆದಿರುವರು. ಆ ಕಾಲದ ಶೈವರೆಲ್ಲ ಕಾಕತೀಯ ನರಪತಿಗಳನ್ನು ಶೈವಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಕರೆಂದು ಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಪದ್ಮರಸರು ಗಣಪತಿ ನರಪಾಲನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಕಲಚುರಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ಅಂತ್ಯ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೭ರಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ಮೊಲ್ಲಿ ಬೊಮ್ಮರೂ ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಅವರ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಅವರು ಗುಂಡ ಬೊಮ್ಮರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೮–೬೯ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಗಣಪತಿ ಮಹಾರಾಜನು ಕಾಕತೀಯ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದಾಗ ಅವರು ಸುಮಾರು ೩೦ ವರ್ಷದವರಿರಬೇಕು. ಅವರು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿದುದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೧೦ರ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಸು. ೪೦ ವರ್ಷಗಳಾಗುವವು ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಪದ್ಮರಸರು ಆಮೇಲೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಪದ್ಮರಸರು ಮೂರನೆಯ ನರಸಿಂಹನ ಕಾಲದಲ್ಲಿರಲಾರರು.

ರಾಘವಾಂಕನು ಓರಂಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೀಸಲಕವಿತೆಯನ್ನೋದಿ ಪರವಾದಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಂತೆ ರಾಘವಾಂಕ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿದೆ.[೧] ಈ ವಿಷಯ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.[೨] ಈ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನು, ರುದ್ರಾಂಬೆಯ ಮಗಳಾದ ಮುಮ್ಮಡಾಂಬೆಯ ಮಗ ಮತ್ತು ರುದ್ರಾಂಬೆಯಿಂದ ಮಗನಾಗಿ ಸ್ವೀಕೃತನಾದವನು ಈತನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೯೫–೧೩೨೬ರ ವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ, ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಕಾದಿ, ಸೋತು ಬಂದಿಯಾಗಿ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದನು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಘವಾಂಕನು ಓರಂಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನೆಂದು ಕೆಲವರ ಮತ. ಅದು ಸರಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಗಣಪತಿ ಮಹಾರಾಜನ ೬೦ ವರುಷದ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಹಿರಿಯ ಮಗಳಾದ ರುದ್ರಾಂಬೆ, ರುದ್ರದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತೆಯನ್ನು ಯುವರಾಜಳಾಗಿ ನಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಂದೆಯ ತರುವಾಯ ರುದ್ರದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ತಂದೆಯ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೬೦ ರಿಂದ ೧೨೯೫ರ ವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದಳು. ರಾಘವಾಂಕನು, ಗಣಪತಿ ಮಹಾರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ,

---

೧. ರಾ. ಚ. ಸಂ. ೧೮ ಪ. ೮೧. ೨. ಪ. ಪು. ಸಂ ೫. ಪ. ೪೫; ಚೆ. ಬ. ಪು. ಸಂ. ೬೨. ಪ. ೫೬; ಭೈ. ಕಾ. ಕ. ರ. ಭಾಗ ೧ ಪು. ೨೨೬ ಪ. ೪೪

ರುದ್ರಾಂಬೆ, ಯುವರಾಜ ಪದವಿಯಿಂದ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಓರಂಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಅದು ಅವನ ಕಡೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಪರವಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ರೂಪವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಜಂಗಮರೂಪದಿಂದ ಬಂದು, ಅವನು ಹಂಪೆಗೆ ಬರುವಾಗ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಇರಿದಂತೆಯೂ, ಆತನು ಹಂಪೆಗೆ ಬಂದು, ತನಗೆ ಸಮಾಧಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹರಿಹರನಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಂತೆಯೂ, ಹರಿಹರನು ಅವನನ್ನು ಪದ್ಮರಸರ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿದಂತೆಯೂ, ಪದ್ಮರಸರಿಂದ ಸಮಾಧಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬೇಲೂರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದಂತೆಯೂ ತಿಳಿಯುವುದು.[1] ಆದುದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕನು ಕಾಕತೀಯ ಗಣಪತಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲಿದ್ದಾಗ ಓರಂಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೀಸಲು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಓದಿ, ಪರವಾದಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿ ಯುವರಾಜ ರುದ್ರದೇವ (ರುದ್ರಾಂಬೆ) ನಿಂದ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದನೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಂಗತಿ ಗಣಪತಿಮಹಾರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಬಹುದಾದುದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕನು ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೪–೧೨೯೨) ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಂದೆ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಇದ್ದಿರಬಹುದು.

ಸಕಳೇಶಮಾದರಸರ ವಿಷಯವು ಭೀಮಕವಿಯ ಬಸವಪುರಾಣ (ಕ್ರಿ. ಶ ೧೩೬೯) ಪದ್ಮರಾಜಪುರಾಣ, ಚೆನ್ನಬಸವಪುರಾಣ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೮೪) ಶಂಕರಾರಾಧ್ಯರ (ಸಂಸ್ಕೃತ) ಬಸವೇಶವಿಜಯ (ಕ್ರಿ. ಶ ೧೩೨೦) ಮೊದಲಾದ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಪದ್ಮರಸರ ತಂದೆಯಾದ ಮಾದರಸರ ತಂದೆ, ಪರ್ವತ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯೋಗಿಯ ಮಗ, ತಂದೆಯ ಅಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರ ಸಂಗಡ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲವಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಚಿಕ್ಕಮಾದಣ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡಿದರು. ಬಸವಾದ್ಯರು ಐಕ್ಯವಾಗಲು ಗೋಪಯ ಶಿವದೇವನೆಂಬ ವೀರವ್ರತಿಯು ಪುರಕ್ಕೈದಿ, ಅವರಿಗೆ ಬಸವಾದ್ಯರ ಐಕ್ಯವನ್ನರುಹಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಅಡಗಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯರಾದರು.[2] ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವೀರವ್ರತಿ ಗೋಪಯ ಶಿವದೇವ, ಜೌಡಮಾನಪುರದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗೋಪಯ ಶಿವದೇವನಿರಬೇಕೆಂದು ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠರ ನಂಬಿಕೆ. ಜೌಡಮಾನಪುರದ ಶಾಸನಗಳು ಶಿವದೇವರ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಖಿತವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಆ ಶಿವದೇವರು ಸಕಳೇಶಮಾದರಸರು ದರ್ಶನವಿತ್ತ ಗೋಪಯ ಶಿವದೇವರಾಗಲಾರರೆಂದು ಅನ್ನಿಸುವದು. ಜೌಡಮಾನಪುರದ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಅವಧಿ ಶಾ. ಶ ೧೧೪೮ ರಿಂದ ೧೨೦೮ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೨೬ ರಿಂದ ೧೨೮೬)ರ ವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ೬೦ ವರ್ಷ.

೧. ರಾ. ಚ. ಸ. ೧೫ ಪ. ೨೮-೨೯. ಚೆ. ಬ. ಪು. ಸಂ. ೬೨ ಪ. ೫೬
೨. ಪ. ಪು. ಸಂ. ೨ ಪ. ೨೮-೪೦

ವೀರವ್ರತಿ ಗೋಣಿಯ ಶಿವದೇವರು ಬಸವಾದ್ಯರ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದರೆಂದು ಪದ್ಮಣಾಂಕನು ಹೇಳುವನು. ಬಸವಾದ್ಯರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೭–ರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯರಾದರು. ಅವರ ಐಕ್ಯದ ಸುದ್ದಿ ಚೌಡದಾನಪುರಕ್ಕೆ ತಲುಪಲು ಸುಮಾರು ನೂರಿಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬೇಕಾಗದು. ಸಕಳೇಶಮಾದರಸರೂ, ಕಲ್ಯಾಣದ ಕ್ರಾಂತಿಯಾದೊಡನೆ ಉಳಿದ ಶರಣರೊಡನೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೋಣಿಯ ಶಿವದೇವರ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ರಾದುದರಿಂದ ಗೋಣಿಯ ಶಿವದೇವರೂ, ಸಕಳೇಶ ಮಾದರಸರೂ, ಬಸವಾದ್ಯರ ಸಮಕಾಲದವರಾಗಿರಬೇಕು. ಇವರು ಶಾಸನೋಕ್ತ ಚೌಡದಾನಪುರದ ಶಿವದೇವ ರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಚೌಡದಾನಪುರದ ಒಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಶಕವರ್ಷ ೧೧೪೮ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೨೬) ರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಕ್ಷೇತ್ರ (ಚೌಡದಾನಪುರ) ವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆಂದಿದೆ. ಚೌಡದಾನಪುರದ ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ರಾಯ ರಾಜಗುರು ಮಹಾವೀರವ್ರತಿ ನೂರೆಂಟು ನವವ್ರತ ನಿಷ್ಠರಾದ ಗೋಣಿಯ ಸಿದ್ಧ ಶಿವದೇವರ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಮುಕ್ತೇಶ್ವರ ದೇವರ ಹೆಸರಿದೆ. ಅದರ ಕಾಲ ರಾಮಚಂದ್ರದೇವರ ೨೪ನೆಯ ಸಂವತ್ಸರ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ೧೫ ಆದಿವಾರ, ಅರ್ಧೋದಯ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ಅಂದರೆ ಶಕವರ್ಷ ೧೨೧೩ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೯೨). ಈ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಶಿವದೇವರು ಹಾಸನಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇಲೂರ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನ ನಂ, ೨೪೪ ರಲ್ಲಿ ಉಕ್ತರಾದ ಮತ್ತು ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಯಿದೇವರಿಗೆ ದಾನ ಕೊಟ್ಟ ಶಿವಶರಣನ ತಂದೆಯಾಗಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಸಂಶಯ. ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿರಬಹುದು. ಸಕಳೇಶ ಮಾದರಸರು ಪದ್ಮರಾಜರ ಅಜ್ಜಂದಿರಾದುದರಿಂದ ಅವರು ಪದ್ಮರಾಜರಿಂದ ಸುಮಾರು ಎರಡು ತಲೆಮಾರ ಅಂದರೆ ನಲವತ್ತು ವರ್ಷ ಮೊದಲು ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಅವರ ಜೀವಿತಾವಧಿ ಬಹಳ ದೂರವಾದರೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೦೦ ರೊಳಗಾಗಿ ಅವರೂ ಐಕ್ಯರಾಗಿರಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಶಾಸನೋಕ್ತ (ಗೋಣಿಯ) ಶಿವದೇವರು ಸಕಳೇಶ ಮಾದರಸರ ಸಮಕಾಲದವರು ಆಗಲಾರರು.

ಪೊಳಾಳ್ವದಂಡನಾಥನು ಎರಡನೆಯ ನರಸಿಂಹ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೨೦-೧೨೩೪) ನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಹರೇಶ್ವರ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಹರಿಹರನು ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದ ಗುಹಾರಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹರಿಹರಲಿಂಗದಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಆ ದೇಗುಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ ಉಪದ್ರವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದನೆಂದು ರಾಘವಾಂಕ ಚರಿತೆ, ಪದ್ಮರಾಜ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.[೧] ಹರಿಹರನ ಈ ಪವಾಡ ಪೋಳಾಳ್ವದಂಡನಾಥನು ಹರಿಹರ

೧. ರ. ಚ. ಸಂ. ೫ ಪದ್ಯ ೨೧–೨೨

ದೇವಾಲಯುವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಆಗಿರಬೇಕು. ಹರಿಹರಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಕ್ರಿ. ಶ. ಏಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿನಯಾದಿತ್ಯನ ಒಂದು ಶಾಸನವು ಹರಿಹರದಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ[೧] ಪೋಲಾಳ್ವದಂಡನಾಥನು ಹರಿಹರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯುವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನೂರಾರು ವರ್ಷ ಹರಿಹರೇಶ್ವರನ ಉಲ್ಲೇಖ ದೊರೆಯುವದು. ಚಾಲುಕ್ಯ ಕಲಚುರಿ ನರಪತಿಗಳ ಶಾಸನಗಳು ಹರಿಹರ ದೇವಾಲಯುದಲ್ಲಿ ಅವೆ.[೨] ಪೋಲಾಳ್ವ ದಂಡನಾಥನಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಹರಿಹರ ದೇವಾಲಯುವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು ಹೆಮ್ಮಾಡಿ ರಾಯನು ನಿಶ್ಚೈಸಿದ್ದನೆಂದೂ ಅವನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವರು ಬಂದು ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಭಕ್ತನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವನೆಂದು ಹೇಳಿ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿಸುವದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ನೆಂದೂ ಹರಿಹರ ದೇವಾಲಯುದ ಒಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿದೆ.[೩] ಆದುದರಿಂದ ಹರಿಹರ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಗುಹಾರಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬಲು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಪೋಲಾಳ್ವದಂಡನಾಥನು ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವ ನೃಪತಿ ಸಿಂಹಣ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೧೦–೧೨೪೭) ನ ಮೊಮ್ಮಗ ಕೃಷ್ಣನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೨೪ರಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ, ಅದನ್ನು ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ಆಚೆಗೆ ಅಟ್ಟಿ, ಅದ್ಭುತ ವಿಜಯುವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಸ್ಮಾರಕಕ್ಕಾಗಿ ಹರಿಹರ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.[೪] ಈ ಶಾಸನದ ಕಾಲ ಶಾ. ಶ. ೧೦೪೬ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೨೪). ಈ ಶಾಸನ ದಲ್ಲಿಯೇ ಪೋಲಾಳ್ವದಂಡನಾಥನು ಹರಿಯ ಚಾರಿತ್ರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಷಟ್ಪದಿ ಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವನೆಂದಿದೆ. ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥ ಬರೆದವರಲ್ಲಿ ರಾಘವಾಂಕನೇ ಮೊದಲನೆಯವನೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ಅವನು ಪೋಲಾಳ್ವದಂಡನಾಥನಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥ ರಚಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿರಬೇಕು. ಅದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೨೪ಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿರಬೇಕು. ಪೋಲಾಳ್ವದಂಡನಾಥನು ರಾಘವಾಂಕನಿಗಿಂತ ಮೊದಲಿನವ ನಾಗಿದ್ದರೆ ಷಟ್ಪದಿಗ್ರಂಥಕಾರರಲ್ಲಿ ಅವನೇ ಮೊದಲನೆಯವನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಎರಡನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳ, ಎರಡನೆಯ ನರಸಿಂಹ, ಸೋಮೇಶ್ವರರ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ದಂಡನಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು.

ರಾಘವಾಂಕನು ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ ವನ್ನೋದಿ ಕವಿ ಶರಭಭೇರುಂಡನೆಂಬ ಪಾವದ ಪೆಂಡೆಯನ್ನು ಪಡೆದನೆಂದು

೧ Harihar plates dated 14th year of Vinayaditya Satyas'raya i. e. 694 A. D. : E. C. Vol. XI. Dg. 66.

೨ E. C. Vol. XI. Dg. 35, 39, 41 and 42.

೩ E. C. Vol. XI. Dg. 25.

೪ E. C. Vol XI. Dg No. 25 Davanageri No. 25

ರಾಘವಾಂಕ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ[೧] ಈ ದೇವರಾಜನು ಯಾರೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರಾಜನೆಂಬ ಭೂಪಾಲನಿದ್ದ ಬಗೆಗೆ ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾವುನ್ನರವರ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ. ಕಿಟೆಲ್ಲರವರು ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೮೩ ರಿಂದ ೧೩೨೮ರ ವರೆಗೆ ಒಬ್ಬ ದೇವರಾಯನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಬರೆದಿರುವರು.[೨] ಇದಕ್ಕೆ ಇತಿಹಾಸದ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲೆಂದು ದಿ. ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುವರು.[೩] ಕಂಪಿಲರಾಯನಿಗೆ ಕಂಪಿಲದೇವರಾಯನೆಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತೆಂದೂ ಅವನೇ ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶನು ಹೇಳುವ ದೇವರಾಜನಿರಬೇಕೆಂದೂ ಕೆಲ ಪಂಡಿತರ ಹೇಳಿಕೆ.[೪] ಕಂಪಿಲರಾಯನು ಆನೆಗೊಂದಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಟದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಬಹಾವುದ್ದೀನನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟುದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ ಖಿಲಜಿಯ ದಂಡನಾಯಕ ಮಲಿಕ ಕಾಫರನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೧೭ರಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಆನೆಗೊಂದಿಯನ್ನು ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ದೊರಕಿದುದು ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಆನೆಗೊಂದಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕಂಪಿಲರಾಯನು ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶನು ಹೇಳುವ ದೇವರಾಜನಾಗಲಾರ.

ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನನ್ನು ಹಂಪೆಯರಸ ದೇವರಾಜ ಎಂದು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಸಂಬೋಧಿಸುವನು. ಹಂಪೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಡೆಯ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಂದೇ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿತ್ತು. ವಿಜಯನಗರ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪಕರೂ, ಪ್ರಭುಗಳೂ ಆದ ಸಂಗಮವಂಶದವರು ತಾವು ರಾಜರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಆಳುವ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೇ ರಾಜನೆಂದೂ ತಾವು ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೆಂದೂ ಸಾರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ರಾಜಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ" ಎಂಬ ಸಂಕೇತವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹರಿಹರಾದಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಂಪೆಯರಸನು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಂದೇ ಗ್ರಹಿಕೆಯಿತ್ತು. ದೇವಾಲಯದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಸಭೆ ಮಾಡಿ ದೇವರಾಜನಾದ ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ರಾಘವಾಂಕನನ್ನು ಅವನ ಕವಿತಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗಾಗಿ ಮನ್ನಿಸಿರಬಹುದು. ಮುಂದಿನವನಾದ ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶನು ದೇವರಾಜನೆಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ಗೌರವ ದೊರೆಯಿತೆಂದು ನಂಬಿರಬಹುದು.

---

೧. ರಾ. ಚ. ಸ. ೩ ಪ. ೧೪.

೨. ಛಂದೋಂಬುಧಿ ಉಪೋದ್ಘಾತ ಪುಟ Liii

೩. ಕ. ಕ. ಭಾಗ ೧, ಪುಟ ೨೨೧

೪. ಗಿ. ಕ. ಮ, ಪ್ರ. ಉಪೋದ್ಘಾತ ಪುಟ xiv ಮತ್ತು xv ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ

[illegible]

[illegible]

[1] Indian Antiquary Vol. VI, P. 96.

[2] Topographical list of Inscriptions. Vol. I. P. 30 Inscription No. 332. by V. Rangacharya.

[3] E. I. XIV. 265-284.

[illegible]

[illegible]

2 Inscription of Ceded District No. 7. quoted in Topographical list of the Inscriptions of the Madras Presidency by V. Rangacharya. Vol. I. P. 364. No. 333.

3 [illegible] (J.D. M. Derret : The Hoysalas P. 37)

4 [illegible]

ಬಂದನಂತರ ಹರಿಹರನು ಜೀವಿಸಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿಜಯನಗರದ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ನರಪತಿಗಳೆಂಬ ಹೆಸರಿದ್ದುದು ನಿಜವಾದರೂ, ಅವರ ಶಾಸನಗಳ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ "ಮೂರು ರಾಯರಗಂಡ" ಎಂಬ ಶಬ್ದವಿದೆ. ಅದು ಬುಕ್ಕರಾಯನಿಂದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನವರೆಗಿರುವ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದು.[೧] ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನಿಗೆ "ಮೂರು ರಾಯರ ಗಂಡ"ನಲ್ಲದೆ "ಅಶ್ವಪತಿ ಗಜಪತಿ ವಿಭಾಳ"ನೆಂದೂ ಬಿರುದಿದೆ.

ಕಾಕತೀಯ ಗಜಪತಿ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ "ಮೂರು ರಾಯ ಜಗದಾಳ" ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಅವರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವದು.[೨] ಕಾಕತೀಯ ರುದ್ರಮಹಾದೇವನ ಮಾಂಡಲಿಕ ತ್ರಿಪುರಾರಿದೇವ ಮಹಾರಾಜನ ಆಳಾವಲಪಾಡು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬಂದ "ಮೂರುರಾಯ ಜಗದಾಳ" ಎಂಬುದು ಒಂದು. ಅದರ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೭೨. ಆಗ ವಿಜಯನಗರವಾಗಲಿ ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಹರಿಹರನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ 'ಮೂವರು ರಾಯರು' 'ಅಶ್ವಪತಿ ಗಜಪತಿ, ನರಪತಿಗಳು' ಬೇರೆಯವರಾಗಬೇಕು. ಅವರು, ಚೇರ, ಚೋಳ, ಪಾಂಡ್ಯರಿರಬಹುದೆಂದು ಗ್ರಹಿಕೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ಏಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಾಲುಕ್ಯ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿಯ ಮಗ ಮೊದಲನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೬೫೫–೬೬೮) ತ್ರೈರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಹಿತವಾದ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ತಿರುಗಿ ಪಡೆದನೆಂದು ಆತನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಕಾಂಚಿಯ ಪಲ್ಲವ ನರಸಿಂಹವರ್ಮನು ಚೋಳ ಚೇರ ಪಾಂಡ್ಯರೊಡನೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾದಾಮಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಮಾರು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ಕ್ರಿ. ಶ. ೬೪೨ ರಿಂದ ೬೫೫ರವರೆಗೆ ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಬಾದಾಮಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹೊರದೂಡಿ ಅದನ್ನು ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆವನ ಮತ್ತು ಆವನ ವಂಶದವರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪದಗಳು "ತ್ರೈರಾಜ್ಯ ಪಲ್ಲವಬಲಮವಷ್ಟಭ್ಯ". ಆದರೆ ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨–೧೩ ಶತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಶಕ್ತಿವಂತರಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬಾದಾಮಿಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಅವರನ್ನು

---

೧ Linganapadu grant of Devaraya II. dated 1429 A. D. Darsi (25) dated 1525-26. Kanagiri Gazalvada dated 1374-75 A. D. Nellur Inscriptions by A. Butterworth and V. Venugopal Vol I. Pages 15 and 17.

೨ See Darsi (1) dated 1272-73. Nellur Inscriptions by A. Butterworth and V. Venugopala Vol I. P. 282.

ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಅವರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಪರಂಪರಾಗತ ವಾಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹರಿಹರನೂ ಅವನ ಕಾಲದ ರಾಜಮನೆತನಗಳೂ ಬಳಸಿರುವವೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಮತ್ತು ಅವನ ವಂಶದವರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ತ್ರೈರಾಜ್ಯ ಪಲ್ಲವರು ಚೋಳ, ಚೇರ, ಪಾಂಡ್ಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಪಲ್ಲವರು. ಆಗ ಅವರು ಅತಿ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ರಾಯರೆಂದು ಕರೆದಿರ ಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಶಬ್ದದ ಉಪಯೋಗ ಹರಿಹರನ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಲಾರದು.

ಹರಿಹರನವೆಂದು ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ, ಪ್ರಭುದೇವರ ರಗಳೆ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ರಗಳೆ, ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯನ ರಗಳೆ, ಏಕಾಂತದ ರಾಮಯ್ಯನ ರಗಳೆ ಮೊದಲಾದುವು ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ರಾಘವಾಂಕನ ಸೋಮನಾಥ ಚರಿತೆ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚರಿತೆಗಳು ಆದಯ್ಯ, ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶಿವಯೋಗಿ ಇವರ ಚರಿತೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವವು. ಇವರೆಲ್ಲರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨ನೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವಶರಣರು. ಕಲಚುರಿ ಭುಜಬಲಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬಿಜ್ಜಳ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೬–೧೧೬೭)ನ ಸಮಕಾಲದವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶಿವಯೋಗಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ತರುವಾಯ ಕೆಲಕಾಲ[೧] ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶಿವಯೋಗಿಯ ನಂತರ ಕೆಲಕಾಲ[೨] ಇದ್ದರು. ಏಕಾಂತದ ರಾಮಯ್ಯನು ಅಬ್ಬಲೂರಲ್ಲಿ ವಾದ ವನ್ನೆಸಗಿ ಪರವಾದಿಗಳನ್ನು ಭಂಗಿಸಿದ ವೃತ್ತಾಂತ ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಬ್ಬಲೂರ ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಸೋಮೇಶ್ವರ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಕಾಲ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕಲಚುರಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬಿಜ್ಜಳ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೬–೧೧೬೭), ಚಾಲುಕ್ಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವರ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೮೨–೧೧೮೯) ಮತ್ತು ಕದಂಬ ಕಾಮ ದೇವ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೮೧–೧೨೦೩) ಇವರು ರಾಮಯ್ಯನ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನ ಮಾಡಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಅವನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸೋಮನಾಥದೇವರಿಗೆ ಭೂಮಿಗಳನ್ನೂ ಊರು ಗಳನ್ನೂ ದಾನ ಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯ ಬಂದಿದೆ. ರಾಮಯ್ಯನು ಮಾಡಿದ ಅದ್ಭುತ ವಾದ ಕಲಚುರಿ ಬಿಜ್ಜಳನು ರಾಜ್ಯವಾಳುವಾಗ. ಆದುದರಿಂದ ಏಕಾಂತದ ರಾಮಯ್ಯ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೬ರಿಂದ ೧೨೦೦ರ ವರೆಗೆ ಬದುಕಿದ್ದನು. ಅವನ ರಗಳೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಹರಿಹರನೂ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ರಾಘವಾಂಕನೂ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೦೦ ನಂತರ ಇದ್ದರೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು.

---

೧. ಶಿ. ಪು. ಸಂ. ೯ ಪ. ೫   ೨. ಶಿ. ಪು. ಸಂ. ೯ ಪ. ೫೩–೬೦

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಸುಮಾರು ೨೭ ಪದ್ಯಗಳು ಉದ್ಧೃತವಾಗಿವೆ.[೧] ಅದು ಸಂಕಲಿತ ಗ್ರಂಥವಾದುದರಿಂದ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮುಂದಿನವರು ಸೇರಿಸಿರಬಹುದೆಂಬ ವಾದ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಅದರಂತೆಯೇ ಕೇಶಿರಾಜನ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ಪದ್ಯಗಳು ಆ ಮೇಲೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸುವುದೂ ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯಗಳಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಬಲವಾದ ಆಧಾರವಲ್ಲ. ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವಕಾರರು ಮತ್ತು ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಕಾರರು ಅಥವಾ ಅವರ ಸಮೀಪ ಕಾಲದವರು ಬರೆದ ಮೂಲ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ದೊರೆತು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಖಚಿತವಾಗುವವರೆಗೆ ಇವು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವೆಂದು ಹೇಳಲುಬಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವನ್ನು ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃಗಳೇ ಸೇರಿಸಿರುವರೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಾದುದು. ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕ, ಕೆರೆಯುಪದ್ಮರಸ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಕೇಶಿರಾಜ ಮೊದಲಾದವರು ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜಧಾನಿ ಹಳೇಬಿಡಿನಲ್ಲಿದ್ದವರು. ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನವನ್ನು ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಳೆದವರು. ಆದುದರಿಂದ ಹರಿಹರನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪರಿಚಯು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕೇಶಿರಾಜರಿಗೆ ಇತ್ತೆಂದೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಅವು ಪಡೆದಿದ್ದವೆಂದೂ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನು ಹೊಯ್ಸಳ ಸೋಮೇಶ್ವರ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೩೪-೫೪) ನ ವಿನೋದಾಕರ್ಣಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತಿ ಸುಧಾರ್ಣವವನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿದನಾದುದರಿಂದ ಅದು ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಕಡೆಯ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೪ ರೊಳಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಮಗನಾದ ಕೇಶಿರಾಜನು ವ್ಯಾಕರಣದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವದಿಂದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಿಂದಲೂ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವನು. ಇವನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೬೦.[೨] ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನು ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಲ ವರ್ಷ ಮೊದಲು ಹರಿಹರನು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬರೆದಿರಬೇಕು.

ಪದ್ಮಣಾಂಕನು ಪದ್ಮರಾಜಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯುಪದ್ಮರಸ,ಹರಿಹರ ಮೊದಲಾದವರು ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದೂ ಆಗ ಬಿಟ್ಟಿದೇವನು ಯುವರಾಜ (ಪಟ್ಟಾನ್ವಿತ)ನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ತಿಳಿಸುವನು.[೩] ಈ ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನು ನರಸಿಂಹನ ಮಗ ಬಲ್ಲಾಳನೆಂದೂ, ಅವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದೇವ ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನೆಂಬ ಮಗ

---

೧. ಸೂ. ಸು. ಅನುಬಂಧ ೨. ಪುಟ ೪೨೩. ಮೈಸೂರ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಿತವಾದುದು.

೨. ಕ. ಕ. ಚ. ಸಂಪುಟ ೧; ಪುಟ ೩೮೬, ೧೯೨೪

೩. ಪ. ಪು. ಸಂ. ೩ ಪ. ೨೪

ನಿದ್ದನೆಂದೂ, ಅವನು ಯುವರಾಜನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯ ನರಸಿಂಹನ ಮಗ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದೇವನೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದನೆಂದೂ, ಅವನ ತರುವಾಯ ರಾಜನಾದ ಎರಡನೆಯ ನರಸಿಂಹನಿಗೆ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ಅಥವಾ ಬಿಟ್ಟಿದೇವನೆಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಿತ್ತೆಂದೂ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.[೧] ಈ ಯುವರಾಜ ನರಸಿಂಗದೇವನು ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೦೫ರಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.[೨] ಪದ್ಮಣಾಂಕನು ಹೇಳುವ ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನು ೨ನೇಯ ವೀರಬಲ್ಲಾಳ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೭೩–೧೨೨೦)ನಿರಬೇಕು. ಹೊಯ್ಸಳರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೦೮-೧೧೫೨)ನ ತರುವಾಯ ಅತಿ ಬಲಾಢ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಿರಾಜನು ಈ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅಭ್ಯುದಯದ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಈತನು ಶೈವ ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮಗಳೆರಡನ್ನೂ ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕೊಳನಿಗಣಪತಿದೇವನು ಬರೆದ 'ಶಿವಯೋಗಸಾರವು' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹನುಮಕೊಂಡದ ಸಮೀಪ ಓರಗಲ್ಲೆಂಬ ನಗರವನ್ನು ಕಾಕತೀಯ ರುದ್ರದೇವ (ಕ್ರಿ. ಶ ೧೧೫೮–೧೧೯೫) ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ[೩]. ಓರಗಲ್ಲು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೦೦ಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಟ್ಟಣವೂ ಕಾಕತೀಯರ ರಾಜಧಾನಿಯೂ ಆಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು.

ಈ ವರೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕ, ಕೆರೆಯ ಪದ್ಮರಸರು ತಮ್ಮ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊಯ್ಸಳ ಎರಡನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೭೩–೧೨೨೦)ನು ರಾಜ್ಯವಾಳುವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಎರಡನೆಯ ನರಸಿಂಹ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೨೦–೧೨೩೫)ನ ಆಳಿಕೆಯ ಕೊನೆಯುವರೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಬಹುದಾದುದರಿಂದ ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಕದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ ಮತ್ತು ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಕದ ಪೂರ್ವಭಾಗ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೮೦ ರಿಂದ ೧೨೫೦ ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೭೦ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿ ಬದುಕಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಹರಿಹರನ ಕೃತಿಗಳು :

ಹರಿಹರನ ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆ ಅಪಾರವಾದುದು. ಅವನು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿವೆ. ಶರಣರ ಚರಿತೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಬಹು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು 'ರಘಟಾ'

---

೧. E. C. vol. Arasikere 40 and 85. Annual Report of Indian Epigraphy 1920. Inscription No. 408.

೨. E. C. vol. XI. Cl. 23. Introduction page 21.

೩ The Early History of Deccan Edited by Dr Yazadani P. 590.

ರೂಪದಿಂದ ಬರೆದಿರುವನು. ಅವುಗಳಿಗೆ ರಗಳೆಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ನೂರಕ್ಕೆ ಮೀರಿದೆ. ಹರಿಹರನವೆನ್ನುವ ಸುಮಾರು ೧೨೦ ರಗಳೆಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ ಜನವಿದಿತವಾಗಿವೆ. ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ, ಪ್ರಭುದೇವರ ರಗಳೆ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ರಗಳೆ, ನಂಬಿಯಣ್ಣನ ರಗಳೆ, ಕುಂಬಾರ ಗುಂಡಯ್ಯನ ರಗಳೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವೆಂಬ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮಹಾಕವಿಯೆಂದು ಸಾರ್ಥಕನಾಮ ಪಡೆದಿರುವನು. ಈತನ ಪಂಪಾಶತಕವು ಭಕ್ತಿಯ ಪರಮಾವಧಿಯ ಸ್ತುತಿಪರವಾಗಿದೆ. ಮುಡಿಗೆಯಷ್ಟಕವೆಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥವೂ ಈತನದೇ ಎಂದು ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನೇ ವಿದ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿ [illegible] ಕೊಂಡಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ರಕ್ಷಾಶತಕ, ಶಿವಾಷ್ಟಕಮಾಲೆ ಎಂಬಿವೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರನು ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಕಾರನಾಗಿದ್ದನೆ ಅದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಮಹಾಕವಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ ನೆಚ್ಚಿನ ಶಿಷ್ಯನು [illegible] ಅದ ರಾಘವಾಂಕನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಷಟ್ಪದಿಯ ನಿರ್ಮಾಪಕನೆಂದು ಅಜರಾಮರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವನು. ಬಹುಜನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಹರಿಹರನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ಕಥಾಸಾರ : ಹಿಮಾಲಯದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ನಂದನ [illegible] ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ [illegible] ಅಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿ [illegible] ಗಿರಿರಾಜನ ದೇಶವು [illegible] ಅಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. [illegible] ಅಲ್ಲಿ ಎತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಶಿವನ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯ [illegible]

[illegible]

[illegible] ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ, ವನಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾನನಗಳಲ್ಲಿ, [illegible] ಎಂದು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

ಪಾರ್ವತಿಯ ಯೌವನೋದಯದ ವರ್ಣನೆ: ಈ ಪ್ರಕಾರ [illegible] ಆಕೆಯು ಯೌವನ [illegible] ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾರದನು ಬಂದನು. [illegible] "[illegible]" ಎಂದು [illegible] — [illegible] "[illegible]" ಎಂದು ಗಿರಿರಾಜನು ಅಂದನು.

[illegible]ವಾಹಪ್ರಸ್ತಾಪ ವರ್ಣನೆ:

ಗಿರಿರಾಜನು ನಾರದನು ಹೇಳಿದ [illegible]

ಮುಖಶ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನೋಡಿ, ತಣಿಯದೆ, ಪರಸ್ಪರ ಸಾನುರಾಗದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಾರಕಾಸುರಯುದ್ಧ ವರ್ಣನೆ: ತಾರಕಾಸುರನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಗೆದ್ದು, ಲೋಕಪಾಲರಿಂದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ಸುರವೈರಿಗಳಿಗೆ ಮಸ್ತಕ ಶೂಲನಾಗಿ, ಲೋಕಗಳನ್ನು ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನ ಉಪಟಳವನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ನಾಗರು ಸುರರು ಕಿನ್ನರರು ಕಿಂಪುರುಷರು ಸಿದ್ಧರು ಮೊದಲಾದ ಸಜ್ಜನರೆಲ್ಲರು ನಾರಾಯಣ ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂದ್ರ ಇವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು. ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮ ಪುರಂದರರು ಆಲೋಚಿಸಿ ತಾರಕನ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದು ನಿರರ್ಥಕ. ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿ ಅವನ ಸಂಗಡ ಸಂಧಾನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಉಚಿತ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ಸುರ ಗುರುವನ್ನು ಕರೆದು "ಸಾಮದಾನ ಭೇದೋಪಾಯಗಳಿಂದ ತಾರಕನ ಮನವೊಲಿಸಿ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದರು. ಆತನು ವಿಮಾನದಿಂದ ಬಂದು, ತಾರಕನ ಮನೆಯ ಮುಂದಿಳಿದು, ತಾರಕನನ್ನು ಕಂಡು ಅತನನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ, ಸಂಧಿಗೆ ಅತನ ಮನವೊಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ತಾರಕನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಸವಿ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗದೆ, ಸಂಧಾನವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ವಿಫಲವಾಗಿ, ಸಾಮದಾನಭೇದೋಪಾಯಗಳು ನಡೆಯದೆ, ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮರಳಿದನು. ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರರಿಗೆ ತಾರಕನ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸುವವರೊಳಗೆ ತಾರಕನು ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದನೆಂದು ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿತು. ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ ಘನಘೋರ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಸೋತು ಓಡಿಹೋದರು. ರಾತ್ರಿಯು ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದರು. ಒಂದು ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಭೆಗೂಡಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ತಾರಕನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಾರಕನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗದೆಂದೂ, ಅತನಿಗೆ ಮರಣವಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಶಿವನ ಮಗನಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕೆಂದೂ, ಆದುದರಿಂದ ಹೇಮಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವನನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ, ಅತನ ವಿವಾಹವನ್ನು ಗಿರಿಜೆಯೊಡನೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಅವರ ಮಗನಾದ ಷಣ್ಮುಖನು ಹುಟ್ಟಿದ ಏಳನೆಯ ದಿನಕ್ಕೆ ಅವನಿಂದ ತಾರಕನು ಅಳಿವನೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಶಿವನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೆಡಿಸುವದು ಮನ್ಮಥನಿಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಕಾಮನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು.

ಮದನ ಪ್ರಯಾಣ: ಗುರುವು ದೇವೇಂದ್ರನ ರಾಜಧಾನಿಯೊಳ ಹೊಕ್ಕು ಅರಮನೆಯನ್ನು ತಲ್ಪಿ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಪುಣ್ಯಜನರನ್ನು, ಅವರ ಸ್ಥಾನದ ಸೌಂದರ್ಯ

ಸೌಕುಮಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಮನದೊಳಳವುತ್ತ, ದರ್ಪಕನ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ರತೀಶ್ವರನಿಗೆ ಪೆಂಪಿನ ಸೊಂಪಿನಲಂಪಿನ ಸಂಪಿಗೆಯುಲದೊಂಗಲಂ ಕಾಣ್ಕೆಯಿತ್ತು, ಕುಳಿತನು. ಮದನನು ಸುರರ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ತಾರಕನೊಡನೆ ಆದ ಯುದ್ಧವೇನಾಯಿತು? ನೀನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಸುರಗುರುವು, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಅತುಳತರ ಗುಪ್ತಕಾರ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯಾಳೋಚನೆಗಳುಂಟು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿರುವನು. ನಡೆ! ಮದನಾ!! ಎಂದು ವಾಚಸ್ಪತಿ ನುಡಿಯಲು, ಕಾಮನು ಸುಖಾಸನದಿಂದೆದ್ದು, ಶಿವಸಂತಾದಿಗಳನ್ನು ಬನದಲ್ಲಿರಿಸಿ, ರತಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಬ್ರಹಸ್ಪತಿಯೊಡನೆ ಪುಷ್ಪಕವನ್ನೇರಿ, ಹರಿಯುಜರ ಆಸ್ಥಾನನಿಕೇತನದ ಮುಂದೆ ಬಂದಿಳಿದನು. ಒಳಪೊಕ್ಕು ಚಕ್ರಿಗೆ ವಿರಂಚಿಗೆ ವಜ್ರಧರಂಗೆ ನಮಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರೆ, ಗೋವಿಂದನು "ತಾರಕನ ಉಪಟಳದಿಂದ ಉರಗಮರ್ತ್ಯ ನಿರ್ಜರಲೋಕ ಗೋಳಿಡುತ್ತಿದೆ. ತ್ರಿಪುರಾರಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಕುಮಾರನಿಂದಲ್ಲದೆ ಆತನು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಯನು. ಹರನು ಅಧಿಕ ತಪದಲ್ಲಿರುವನು. ಮದನ! ಆ ತಪವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಆತನನ್ನು ವರಗಿರಿಸುತೆಯಲ್ಲಿ ನೆರಹು. ಈ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ನೀನೇ ಸಮರ್ಥ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. "ಶೂಲಿಯ ತಪವನ್ನು ಚಲಿಯಿಸು" ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ನನಗೆ ಅಹಿತ. ಹರನಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಪುವರೇ? ತಂದೆ! ನನ್ನ ಗತಿಯೇನಾಗುವದು?"

ಗೋವಿಂದ– "ಸಕಲ ಜಗಕ್ಕೆ ಸುಖ ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಜೀವನದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಬೇಡ."

ಮದನ– ಸರಿ. ಸಕಲ ಭುವನವು ನನ್ನಿಂದ ಪರಮ ಸುಖದೊಳಿರ್ಪುದು ಗಡ! ನಾನೆಷ್ಟರವನು. ನನ್ನ ಹರಣವು ಘನವೇ! ತೆಗೆ ಇಂದೇ ನನಗೆ ನೂರು ವರ್ಷ ಮುಗಿಯಿತು.'' ಎಂದು ಒಡಂಬಟ್ಟು, ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ಶೂಲಿಯ ತಪವನ್ನು ಕೆಡಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧನಾದನು. ತನ್ನ ಚತುರಂಗಬಲವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ ಕಾಮದೇವ ಹೇಮಕೂಟಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ನಡೆದನು.

ಕಾಮದಹನ : ಕುಸುಮಕೋದಂಡನ ಕಮನೀಯ ಬಲವು ನಡೆತರಲು ಯತಿಗಳು ಕೊರಗಿದರು. ವಿಯೋಗಿಗಳು ಹರಣಂಗಳೆದರು. ಮುನಿಮುನಿಗಳು ಶರಣೆಂದರು. ಜಿತಕಾಮಗೆ ಮರುಳಾದರು. ಇಂತು ಸಕಳ ಭುವನವನ್ನು ಭಂಗಿಸುವ ಚತುರಂಗಸೇನೆ ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟಬ್ಬರಿಸಿ ಶರ್ವನ ಸಮಾಧಿ ಪರ್ವತವನ್ನು ಪತ್ತಿ ಬಿಡದೆ ಸುತ್ತಿತು. ಕಾಪಿನ ನಂದೀಶ್ವರನು "ಹರನ ಸಮಾಧಿಗೆ ಭಂಗತರುವ ಈ ವಿರೋಧವೃತ್ತಿ ಯಾರದು? ಈ ಭೀಕರ ರವವು ಯಾರದು? ಈ ಮರುಳತನವು ಯಾರದು?" ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ಮದನಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣ ದಿವಸೇಂದ್ರನ ಮುಂದಣ ತಮಃ ಪಟಲದಂತೆ ಆ ಚತುರಂಗ ಬಲವು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು

ನೋಡಿ ಮದನನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಈ ಗಣೇಶನಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಸೇನೆ ಈ ಪರಿಯಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮೃಡನನ್ನು ಎಸೆದಡೆ ಏನೇನಾಗುವದೋ ಎಂದು ಸಂತಾಪದಿಂದ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾದನು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಗಿರಿಜೆ ಪುಷ್ಪಕಾರೂಢೆಯಾಗಿ ಚಂದ್ರಾಭರಣನ ಅರ್ಚನೆಗಾಗಿ ಬಂದಳು. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಮನು ಅತಿ ಮುದವನ್ನು ತಾಳಿ, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ ತಾನು ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಅರುಹಿದನು. ಪಾರ್ವತಿ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರವೂ ಅದೇ ಎಂದು ಆವನಿಗೆ "ಶ್ರೀನಂದನಾ! ನೀನಂಜದಿರು. ನಾನಿರುವೆನು. ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವೆನು" ಎಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಕಾಮನು ತನಗಾದ ಪರಿಭವವನ್ನು ಮರೆತು, ಪಾರ್ವತಿಯ ಪುಷ್ಪಕದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಂದೀಶನ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ನಡೆತಂದನು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಿವನ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಪುಷ್ಪೋಪಚಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು. ಕಾಮನು ಮಹಂಗ ಪರ್ವತವನ್ನೇರಿ, ಮಹೇಶನ ವಾಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಪುಷ್ಪಶರಗಳನ್ನು ಎಸೆಯಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ತನ್ನ ಬಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಹನ ಶರವೆಂಬ ಬಾಣದಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಆ ಬಾಣ ಶಿವನಿಗೆ ತಗುಲದೇ ಮರಳಿ ಬಂದಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಸಂತಾಪನವೆಂಬ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಅದೂ ಶಿವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಾರದೆ ಮರಳಿ ಬಂದಿತು. ವಶೀಕರಣವೆಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಅದೂ ತಿರುಗಿ ಬಂದಿತು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಬಾಣಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಮದನನು ಬೆರಗಾಗಿರ್ದನು. ನೋಡಲು ಬಂದು ಗಗನದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಹರಿಯಜರಿಗೆ ನಾರದನು ಇದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಗಿರಿಜೆ, ತನ್ನ ಸಖಿಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಶಿವಪೂಜೆಗೆಂದು ಬಂದಳು. ಶಿವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಶಿವನಿಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಭುಜದಲ್ಲಿ, ಕೈಗಳಲ್ಲಿ, ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಮದನನು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು "ಇನ್ನಂಜೆನು, ನನಗೆ ಉನ್ನತ ಬಲವಾಯಿತು.'' ಎಂದು ಪಂಚಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಡಿ ಎಸೆದನು. ಅವು ಶಿವನಿಗೆ ತಾಗಿದವು. ಶಿವನ ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲಿಸಿತು. ಅವನ ಸಮಾಧಿ ಇಳಿದು ವೈಯಿಕ್ಕಿರ್ದ ಗಿರಿಜಾತೆಯಂ ಕಂಡು "ಈ ಮಾನಿನಿ ಏಕೆ ಇಲ್ಲಿ? ನನ್ನ ಸಮಾಧಿ ಭಂಗ ಏಕೆ ಆಯಿತು?" ಎಂದು ವಾಮಭಾಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಉರಿಗಣ್ಣನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರ್ದ ಕಾಮನಿಗೆ ಅದು ತಗಲಿ ಕಾಮನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದನು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರ್ದ ಹರಿಯಜಸುರರು ಹಾ! ಹಾ! ಭೀಕರವೆಂದು ಶೋಕಿಸಿದರು. ಶಿವನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು, ಬೆಂದ ಕಾಮನನ್ನು ತುಳಿದನು. ಮುಂದೆ ಇರ್ದ ಗಿರಿಜೆಯನ್ನೂ ನೋಡದೆ, ನುಡಿಸದೆ, ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು. ಕಾಮನ ಹೆಂಡತಿ ರತಿ, ಅತಿ ಶೋಕವು ಆವರಿಸಿ ಕರಗಿ ಕೊರಗಿದಳು. ಮನ್ಮಥನನ್ನು ನೆನೆ ನೆನೆದು ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಶೋಕಂಗೈದಳು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಆಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮನಕರಗಿ ಸಂತೈಸಿದಳು. ನಿನ್ನ ವಲ್ಲಭನನ್ನು

ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಪಡೆದು ನಿನಗೆ ಪರಮ ಆನಂದವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಅಭಯವಚನ ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ರತಿಯು ಭವಾನಿಯ ಉಜ್ವಲ ವಚನದಿಂದ ದುಃಖವನ್ನು ಮರೆತಳು. ಇತ್ತ ಗಿರಿಜೆ, ಶಿವನು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದೇ ಹೋದ ಪರಿಯನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿ, ಮನದಲ್ಲಿ ಮುನಿದು, ಜಯ-ವಿಜಯರಿಗೆ "ನಾನು, ಶಿವನೇ ನನ್ನ ಗತಿ, ಮತಿ, ಪತಿ ಯೆಂದು ನಂಬಿ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಈತನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಉಗ್ರನು ಮಾತನಾಡಿಸದೇ ರಜತಾದ್ರಿಗೆ ಹೋದನು. ವಿಶ್ವಾತ್ಮನು. ಇನ್ನು ನಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೇ ಆತನು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವೆನು." ಎಂದು ಛಲದಿಂದ ಅಂದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ ತಪೋವರ್ಣನೆ : ಪಾರ್ವತಿಯು ಜಗವು ಬೆರಗಾಗುವಂತೆ ನಿಶ್ಚಲ ಮನದಿಂದ ಉಗ್ರ ತಪವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಳು. ನಗಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾದಳು. ಆಕೆಯ ಗೆಳತಿಯರು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಆಕೆಗೆ ವಲ್ಕಲವನ್ನು ಉಡಿಸಿ, ಜಡೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಭಸಿತವನ್ನು ಪೂಸಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿದರು. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಪಂಚಾಗ್ನಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಉಗ್ರತಪದೊಳ್ ನಿಂದಳು. ಗಿರಿಜೆಯ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು ಮೃಗತತಿಗಳು ಸುಳಿಯವು. ಪಕ್ಷಿಗಳು ಎರಗವು. ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಲು ಬೆದರಿ ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಬರದು. ಅಂಬಿಕೆಯ ತಪವು ಅದ್ಭುತವೂ ಅಸಮಾನವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿಸಿಲು ದಾವಾನಲದಂತೆ ತರು, ಗಿರಿ, ಪರ್ವತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ನಿದಾಘವು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆಕೆ ಇದಕ್ಕೆ ಅಂಜದೆ ಗಂಗಾಧರನನ್ನು ಶಶಿಧರನನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಬೇಸಿಗೆಯನ್ನು ಕಳೆದಳು. ಮಳೆಗಾಲವು ಬಂದಿತು. ಗಿರಿಜಾತೆ, ಅನುಪಮ ಕೈವಲ್ಯ ಕಾಂಕ್ಷೆ ತೇಜೋನಿಧಿ, ಘನವಿಪಿನ ಛಾಯೆಯೊಳ್ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಿಂದಳು. ಕಾರ್ಮೋಡಗಳು ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ಕವಿಯುವಂತೆ ತೋರಿದವು. ಅಂಬುಧಾರಾನಿಕರವು ಸುರಧನುವಿಂದೆ ಬಹುವಿಧ ಶರಗಳು ಅವನಿಗೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಬಿದ್ದವು. ಘನನದಿಯು ನೃಪಾಲಕ ಭೂಪನಿತೆ ಇವರ ಪ್ರಾಣಿಗ್ರಹಣದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆಗಳನ್ನು ಗಗನಾಂಗನೆ ಸೂಸಿದಂತೆ ಆಲಿಕಲ್ಲುಗಳ್ ಬಿದ್ದವು. ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿಯೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡದೆ ಜಿರ್ರೆಂದು ತೆರವು ಗುಡದೆ ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಮುಗಿಲ್ಗಳ ಘೀಂಕಾರ ಆರ್ಭಟಕ್ಕೂ, ಮಿಂಚುಗಳ ಸಂಚಾರಕ್ಕೂ, ಮೊಳಗುವ ಪಂಚಾಧ್ವನಿಗೂ, ಸಿಡಿಲ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೂ, ಸೋನೆ ಮಳೆಯ ಧಾರೆಗೂ, ಆಲಿಕಲ್ ಕಣಕಣಕ್ಕೂ, ಸೀಕರದ ಸೀತಕ್ಕೂ, ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಗಾಸಿಗೂ, ನೆರೆ ಮೋಡದ ಕಲ್ಪನೆಗೂ ಕೊರಗದೆ, ಕೊಂಕದೆ, ಬಾಗದೆ, ಬೀಳ್ಕದೆ ಬೆಚ್ಚದೆ, ಬೆದರದೆ, ಕೆಲಸಂ ಸಾರದೆ, ಗಾಣಿಯಾದಂ ಬಾರದೆ, ಮಹಾವಟವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ವಿಪುಳ ತಪದಿಂದ ಇದ್ದಳು. ಮಳೆಗಾಲವು ಹೋಗಿ ಶರತ್ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಜಲಧರದೊಳಗಿಂದ ಶಶಿಕಲೆ ಹೊರಡುವಂತೆ ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ಆಲದ ಮರದಿಂದ ಭವಾನಿ ಹೊರಟು ಶೀತಲ ಪವನದಿಂದ ತಣ್ಣೆಲರೊಳ್ ಕಂಪಿಸುವ ಲತಾಗೃಹಂಗಳ ನಡುವಣ ಕಾಸಾರ ತಟದೊಳ್ ಅಂಬಿಕೆ ನಿಂದಳು. ಹಿಮವು

ಒತ್ತರಿಸಿ ಭಾವದ ಜನನವು ನಡೆಯಿತು. ಸುತ್ತುತ್ತ, ಸುಳಿಯುತ್ತ, ದುಮುಕುತ್ತ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ರತಿ ಶೋಕಗೊಂಡಿದ್ದಳು. ಈ ಕಡೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣದ ಸೀಳದೊಳಗೆ ಅಗಾಧತೆ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಗಳ ಸ್ತರಂಗದಲ್ಲಿ ತನದಿಂದ ನಿಂದಳ್. ಇಂತಹ ನಿರುಪಮವಾದ ತಪಃಪ್ರಭಾವವು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಕರ್ಣಗಳೆಡೆಗೆ ಬೀಳಿಸಿ ಬೆರೆಯಿ ಪ್ರಸಾದವು ಎಷ್ಟಿತ್ತು ವಿಳಂಬದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಜನ್ಮ ಗಿ ಇದ್ದರಲಾರದೆಂದು ತನ್ನೊಳ್ ಬಗೆದು ಗಿರಿಜೆಯ ಮನವನ್ನು ಒರೆದು ನೋಡುವ ಭರದಿಂದ ಬಂದನು.

ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಕರಣ : ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಪಂಚಮುಖ, ದಶಭುಜ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ ಮಹೇಶನು ಒಪ್ಪಿದನು. ಗಿರಿಜೆಯನ್ನು ಕಾಣುವವರೆಗೆ ತಾನು ಪರಶಿವನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದ ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎಂಬಂತೆ ವಟುವಿನ ವೇಷವನ್ನು ತಳೆದು ಹೇಮಕೂಟದ ಹೈಮವತಿಯರ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಇನ್ನೂ ವಸಂತ ಋತುವು ಬರದೇ ಇದ್ದರೂ ವಸಂತ ಋತುವಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವು. ಶಿವನೀಗ ತಪೋವನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬರುತ್ತಾ ದಾರಿಯ ಶ್ರಮವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ನೆವದಿಂದ ಒಂದು ಹೊಸ ಮಾವಿನ ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತನು. ಸಹಚರಿಯರಾದ ಜಯಾ-ವಿಜಯರು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ವಿಪ್ರನಾದ ಈ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆದರಿಸಿ ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು, ಎಳೆಬಾಳೆಯ ಸುಳಿಯೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂದ, ಮೂಲ, ಜಂಬು, ಆಮ್ರ, ಕದಳೀ ಫಲಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು "ಅತಿಥಿಯೇ ಬಳಲಿರುವಿರಿ. ಈ ಫಲಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ನೀಗಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅತಿಥಿಯು "ಈ ಲಲನೆಯು ಯಾರು? ಯಾರ ಸಲುವಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವಳು?" ಜಯ-ವಿಜಯರು "ಇವರ ಚಿಂತೆ ನಿಮಗೇಕೆ? ನಿಮ್ಮ ದಣಿವನ್ನೂ, ಹಸಿವನ್ನೂ, ಮೊದಲು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ." ವಟುವೇಷದ ವಿಪ್ರ "ಕೇಳಬಾರದೆ "ತಪ್ಪೇ? ಈ ಹೊಸತನ್ನೆ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುವದನ್ನು ಸಹಿಸಬಹುದೇ? ತಡೆಯುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇ? ಸಹಾಯ ಸಂಪದವು ಇಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಅನ್ನಲು, ಗಿರಿಜೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಮುನಿಯುಕ್ತ, ಜಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಮೆಲ್ಲನೇ ಕಣ್ತೆರೆದು ಆ ವಟುವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಆಗ ಆಕೆಗೆ ಹರ್ಷವಾಯಿತು. ವಿಪ್ರನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಗಿರಿಜೆಗೆ ಅಂದನು! "ಈ ಸುಕುಮಾರತೆ! ಈ ನವ ಯೌವನ! ಈ ಬಾಹುಲತೆ! ಸುಖದಿಂದ ಇರುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡುವೆ? ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿಸುವ ದುಃಖವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು? ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ, ಮಳೆಯಲ್ಲಿ, ಛಳಿಯಲ್ಲಿ, ಹಸಿವು, ನೀರಡಿಕೆ, ನಿದ್ದೆ ಎಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಮರೆತು, ಈ ಭೂಮಿ ಬೆರಗುವಡೆಯುವಂತೆ ತಪ ಮಾಡುವದೇಕೆ? ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವೆ? ಹೇಳಬಾರದೆ ದೋಷವೇ? ಕೇಳಬಾರದೆ ದೋಷವೇ?" ಎಂದು ಕರುಣ

ವಟುವು ಕೇಳಲು, ಪಾರ್ವತಿಯು ಚಿಂತೆಯನ್ನು ತಾಳಿ, ದ್ವಿಜನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಬಹುದೋ ಅಥವಾ ಹೇಳಬಾರದೋ ಎಂದು ಉಬ್ಬಸದಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿದಳು. "ಧೂರ್ತವಿಪ್ರಾ! ಒಳ್ಳೆ ಆತುರತೆಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿರುವಿ. ಕಾರುಣ್ಯಾಬ್ಧಿಯಾದ ಶೂಲಿಗೆ ಕರುಣ ಹುಟ್ಟಬಹುದೆಂದು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ." ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಪ್ರನು ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ನಕ್ಕು "ಹೋ ಕಾಮಹರ! ಮುಕ್ಕಣ್ಣ! ಅಖಿಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ರಮನ್ನೂ ಮೀರಿದವ! ಪಿತೃವನದಲ್ಲಿ ಇರುವವ! ಅಂತಹನಲ್ಲಿ ಎಂತು ಚಿತ್ತವನ್ನಿಟ್ಟೆ ಲತಾಂಗಿ? ಅವನಿಗೂ ನಿನಗೂ ಬಹಳ ಅಂತರವಿದೆ. ನೀನು ಇನಿಯಳು. ಆತನು ವಿಷಮನು. ನೀನು ಅತಿ ಮೃದು. ಆತನು ಕಠಿಣ ಗುಣಾಶ್ರಯ. ನೀನು ಅಬಲೆ. ಆತನು ಉಗ್ರ. ನೀನು ಭೀರು. ಆತ ಸರ್ಪಭೂಷಣ. ಇಂಥವನ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದೆ?" ಎಂದು ವಿಪ್ರನು ನುಡಿದನು. ಭವಾನಿ ಈ ಶಿವನಿಂದೆ ಕೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ "ಶಿವನ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳುವ ಪಾಪ ಬಂದಿತಲ್ಲಾ! ಘೋರ ತಪದಲ್ಲಿ ಕೋಪಿಸಬಾರದು. ತಪ ಕೆಡುವದು. ಪತಿನಿಂದೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಬಾರದು." ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ತನಗುಂಟಾದ ಕೋಪವನ್ನು ತಡೆಯದೆ ಭಸಿತದಿಂದ ವಿಪ್ರನನ್ನು ಹೊಡೆದಳು. ವಿಪ್ರನ ಕಪಟ ವಟು ವೇಷವು ಹೋಯಿತು. ಶಿವನಾದರೇನು? ಪುಸಿದಿಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವದೇ ಜಗದಲ್ಲಿ? ಶಿವನು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಆಕಾಶದಿಂದ ಪೂ-ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು.

ಪಾರ್ವತಿ-ಪರಮೇಶ್ವರರ ವಿವಾಹ : ಶಿವನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಪಾರ್ವತಿ ತಲೆಬಾಗಿದಳು. ಅನುರಾಗವೇರಿ ಪುಳಕಿತಳಾದಳು. ಶಿವನು ಅಪರ್ಣೆಯ ಹಸ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ತಂದೆಯಾದ ಗಿರೀಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿ, ವಿವಾಹವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಗಿರಿಜೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು. ಶಿವನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದನು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರತಿ ಬಂದು ಸಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. "ಅವಳಿಗೆ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೆಂದು ಬೂದಿಯಾದ ಅವಳ ಪತಿ ಕಾಮನನ್ನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಡುವೆನೆಂದು ವಚನಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು." ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದಳು. ಶಿವನು ನಸುನಕ್ಕು "ನೆನೆದಾಗ ಕಾಮನು ಅನಂಗನಾಗಿ ರತಿಗೆ ಸುಖ-ಸಂಪದಕೊಡುತ್ತಿರಲಿ" ಎಂದು ನುಡಿದು, ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈದನು. ಇತ್ತ ಪಾರ್ವತಿ ಜಯ-ವಿಜಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಪುಷ್ಪಕವನ್ನೇರಿ ಓಷಧಿಪ್ರಸ್ಥಪುರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದಳು. ಗಿರಿರಾಜನು ಸಂತೋಷದ ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಿ, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಮಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು. ಮೇನೆಯು, ಮಗಳು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೃಶಳಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗಿದಳು. ಅತ್ತ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವನು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಬೇಡಲು ಗಿರಿರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು. ಅವರು ಬಂದು ಚಂದ್ರಮೌಳಿಗೆ, ಅಜಾತಂಗೆ, ಭುವನೈಕ ಭಾಗ್ಯವತಿ ಪಾರ್ವತಿಯಂ ಬೇಡಲು ಬಂದೆವು.

ಶಿವೆಯನ್ನು ಕೊಡು. ಗಿರಿರಾಜಾ !! ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಪರ್ವತರಾಜನು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಚರಣಕ್ಕೆರಗಿ "ಕೊಟ್ಟೆಂ ಕೊಟ್ಟೆಂ ಎರಡಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಸತ್ಯವಚನವನ್ನು ನುಡಿದು, ಅವರನ್ನು ಹರುಷದಿಂ ಕಳುಹಿ, ವಿವಾಹಮಂಟಪರಚನೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು. ನಿರ್ಜರ ಲೋಕದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಮಂಟಪವನ್ನು ಅವನಿಂದ ರಚಿಸಿದನು. ಅಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಸುವಾಸಿನಿಯರು ಸಿಂಗರಿಸಿದರು. ಅತ್ತ ಕೈಲಾಸಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಂದೀಶ್ವರನು ಶಿವನನ್ನು ಮಣಿಕಿರೀಟ, ಮಾಣಿಕ್ಯಾವತಂಸ, ತೋರಹಾರ, ಬಾಹುಪೂರ, ರತ್ನಕಂಕಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ನಿರ್ಮಳೋತ್ತರಿಯಮಂ ಪೊದೆಯಿಸಿ, ದಿವ್ಯದುಕೂಲಮನುಡಿಸಿ, ಸಿಂಗರಿಸಿದನು. ಆತನ ದಿವ್ಯ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನೋಡಲಾರದೆ ಪೊಗಳುತ್ತಿರ್ದನು. ಹೊಸಮದುವಣಿಗ, ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನು ವೃಷಭಾರೂಢನಾಗಿ, ಪ್ರಮಥ ಗಣಂಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ವಿವಾಹ ಮಂಟಪವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ವೈಯಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಮೇನಾದೇವಿಗೂ ಗಿರಿರಾಜನಿಗೂ ಕಾರುಣ್ಯಮಂ ಇತ್ತು, ಸುಮೂಹೂರ್ತ ಪತ್ರಿಸಾರ್ದಂತೆ ಸಾರ್ದನು. ವಿವಾಹಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರಿಗೆ ಕ್ರಮಾನುಸಾರ ಅಕ್ಷತಾರೋಪಣವಾಯಿತು. ಲಾಜ್ಯಾಹುತಿ, ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ ಕೊಟ್ಟು, ಹೋಮಸಮಾಪ್ತಿ, ನಂತರ ಸಪ್ತಪದಿ, ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ನೇರವೇರಿಸಿ, ಮದುವೆಗೆ ಬಂದ ಗಣಂಗಳು, ಹರಿವಿರಿಂಚಿ, ಪುರಂದರಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಸುರಸಮೂಹವನ್ನು ಅಮೃತಾನ್ನದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ, ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ನಡೆತಂದನು.

ಹರಿಸಂ ಮಿಗೆ ಕೈಲಾಸದ
ಪುರದೊಳಗೊಪ್ಪಿರ್ದನಭವನದ್ವಯರೂಪಂ
ವರಶರಣಾಳಿಗೆ ಬೇಡಿದ
ವರಮಂ ಕರುಣಿಸುತೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ||

ಪಾತ್ರ ನಿರೂಪಣೆ

ಪಾರ್ವತಿ:— ಪಾರ್ವತಿ, ಪರಮೇಶ್ವರ, ಹಿಮವಂತ, ಮೇನಾದೇವಿ, ಮದನ ರತಿ, ಸಾರದ, ತಾರಕ, ಜಯವಿಜಯರು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ಅವಳೇ ಕಥಾನಾಯಿಕೆ. ಮೇನೆ ಉಗ್ರತಪದಿಂದ ಅಭವಂಗೆ ವಧುವೆನಿಪ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಹುಟ್ಟುವಾಗಳೇ ಗಿರಿಜೆ ಶಿವಭಕ್ತಿಸಂಪನ್ನೆ, ಶಿವಲಿಂಗೇಕ್ಷಣ ಲೋಲುಪೆ, ಶಿವಪ್ರಸಾದ ಚಿತ್ತೆ, ಶಿವೋತ್ಸವೆ, ಶಿವಪುಣ್ಯಾಂಬೋನಿಧಿ. ಪುಣ್ಯದ ಜೀವದಂತೆ, ಶಿವಜ್ಞಾನದ ದೇಹದಂತೆ, ನಿರುಪಾಧಿಕ ಜ್ಯೋತಿಯಂತೆ, ಜಗನ್ಮಾತೆಯಪ್ಪ ಹೇಮವತಿ, ಶೈಶವ ಲೀಲೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತಿರ್ದಳು. ಅವಳ ಬಾಲಲೀಲೆ ಶಿವಲೀಲೆಯಾಗಿ ಹಸಿವು, ತೃಷೆ

ಗಳನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯೌವನದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ತೋರುತ್ತಿದ್ದುವು. ನಾರದಮುನಿಯ ಆಗಮನದಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಿವನರ್ಧಾಂಗಿಯಾದ ಸತಿಯೆಂದೂ ದಕ್ಷನಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಹಿಮ ವಂತ ಮೇನೆಯರಿಗೆ ಮಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿರುವಳೆಂದೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಹೇಮ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಿವನಲ್ಲಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಪರ್ವತರಾಜನು ಕರೆದೊಯ್ದನು.

ಪಾರ್ವತಿ, ಶಿವನು ಸಾತ್ವಿಕ ಭಕ್ತಿಗೆ ಒಲಿಯುವನೆಂದು ನಂಬಿ ಅವನನ್ನು ಬಹುವಿಧದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸುವಳು. ಶಿವನ ಸಮಾಧಿ ಚಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳ ಹಿತ ಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವನ ಸಮಾಧಿ ಭಂಗಮಾಡಲು ಬಂದ ಮದನ ಶಿವನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದನು. ರತಿಗಾದ ದುಃಖವು ಪಾರ್ವತಿಯ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ತಟ್ಟಿ, ಅವಳ ಬಗೆಗೆ ಕರುಣೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಗಿರಿಜೆ, ರತಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಅವಳ ಪತಿ ಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವದಾಗಿ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡುವಳು. ಶಿವನ ನಡತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಕೋಪವುಂಟಾಗುವದು. ಪ್ರೀತಿಯ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ನಾನಾವಿಧದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಉಗ್ರನಿಗೆ ಕರುಣೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತಿರುಗಿ ನೋಡದೆ, ಮಾತನಾಡಿಸದೆ, ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು. ತನ್ನ ಮೇಲೆ, ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ತಾನೇ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಛಲ ಹಿಡಿದು, ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವಳು. ಅವಳ ತಪೋಜ್ವಾಲೆ ವಿಶ್ವವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಕಂಪಿಸು ವದು. ರಜತಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೃಡನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಚಲಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಪಾರ್ವತಿ ಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಎಳೆದು ತರುವದು. ವಟುವೇಷದಿಂದ ಬಂದ ಅಭವನು, ಮಹಾದೇವಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ಶಿವನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು, ಉಗ್ರ ಕೋಪವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಶಿವನ ನಿಜರೂಪ ತೋರ ಬರುವನು.

ಹರಿಹರನು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನೂ, ತಪಸ್ಸನ್ನೂ, ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟಿರುವನು. ಅವಳ ಮೇಲೆ ಪರ್ವತರಾಜನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ ಜಗನ್ಮಾತೆ, ಶಿವನರ್ಧಾಂಗಿ ಎಂದು ತಿಳಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವಳ ಜನನದಲ್ಲಿ, ತಪದಲ್ಲಿ, ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಲೋಕದ ಕಲ್ಯಾಣ ಅಡಗಿದೆ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಸಂಜೀವ ನೆಲಸಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಕ್ತಿ, ಕವಿತಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳನ್ನು ಈ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ ಧಾರೆಯೆರೆದಿರುವನು. ಶಿವಪೂಜೆ, ಶಿವಧ್ಯಾನ, ಶಿವಸ್ತೋತ್ರಗಳೇ ಅವನ ಜೀವನದ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಂ ಪಾರ್ವತಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಶಿವನ ಚಿಂತೆ, ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಕರ, ಅವಳ

ಬೆಳೆದುದು ಶಿವಸ್ಮರಣದ ದೀಕ್ಷೆಯಂತೆ, ನಿರಂತರಧ್ಯಾನ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಂತೆ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಿಣಾಮದಂತೆ. ಅವಳ ಸ್ವಭಾವ ಕೇವಲ ಮುಗ್ಧ ಪ್ರೇಮಳ. ಅವಳು ಧೀರೋದಾತ್ತೆ. ಸಾಮಾನ್ಯದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿತ್ತು ಕ್ರೌರ್ಯವಿಲ್ಲದವಳು. ದಯೆಯನ್ನು ಅಭಯ ಪದವಿಗಳಿಂದ ಸಂತೈಸುವವಳು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಸಾರವನ್ನು ವಿದ್ಯೆಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಫಲದಿಂದ ಬಾಳಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶಮಾಡುವವಳಾಗಿ ತೊಡಗುವವರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಧೀರತ್ವ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು. ಪಕ್ವವಲ್ಲದ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ಅವಳ ಶಾಸ್ತ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಚಿತ್ತಸ್ಥೈರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ, ಶಿವನನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂಬ ಹಟ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅವನ ಸ್ವಶಕ್ತಿ, ಕರ್ಮಾದ್ವೈತ ಮಾರ್ಗದ ಅಚಲ ಮನಸ್ಸು, ದೃಢನಿಷ್ಠೆ, ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವೋ ತನಕ ಬೇಕೆಂಬ ಹಟ್ಯಾಗ, ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಛಲ, ಇವೆಲ್ಲ ವನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯ ಸ್ವಭಾವ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಂಡರಿಸುವನು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಕೇವಲ ಮುಗ್ಧ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದವಳಾದರೂ, ಶಿವನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಬಾಲನೆಂಬ ವಿಚಾರ ಬಂದರೂ, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ — ಖಡ್ಗದಿಂದ ಅವನ ವಿಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಿನ — ಮಟ್ಟವನ್ನು ತೊಡೆದ ಚಿತ್ರ ಬಲು ಅನಸಾಕಾರವಾಗಿದೆ. ಅವನು ಆಗ ತಳೆದ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮುಂದೆ ಶಿವನ ಪ್ರತಿ ಬೇಡ ಕರಗಿ ನಿಜರೂಪ ತೋರಿಬರು ವನು. ಮೃಡನು ಒಲಿದಿದ್ದನಾಗ, ನಿರ್ಲಾಭದರ್ಶಿಯು ಪುಷ್ಪಹಸ್ತವಂ ಪಿಡಿದು ತನ್ನ ವಿವಾಹವಾದ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹಡೆ! ಎನಲು "ದೇವ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸದ ದೆಂಥ ಬೇಡಿ ಲಜ್ಜೆಗಳ ವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕಿಯುದ್ದ ಮನಸ್ಸಿಯು ಕರುಣಿಸ್ಪುದು" ಎಂದು ಕಳಿಸು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವನು. ಹರಿಹರನು ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವನು, ಅವನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹರಿದೊಗೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗುವುದು.

ಆತನ ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ಪಾರ್ವತಿ ಲೋಕಮಾತೆ, ಮಹಾದೇವಿ ಗಿರಿಜಾತೆಯಾದವಳು ಸತಿ, ಭಗವಂತನ, ಬಲ್ಲಿದ ಬಾವಿ, ಶಿವನಾರಾಣಿ, ಅಪರ್ಣಾದೇವಿ, ಹಾಗೆ ಲಾವಣ್ಯದೇವತೆ. ಅವಳು ಪರಶಿವನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡುದು ಕಾಮಿನಿಯಂತಲ್ಲ. ಕಾಮನನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಪರಶಿವ್ವ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶಾಂತಿ ಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡಳು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜೆಯನ್ನೇ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹರಿಹರನಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬಣ್ಣಿಸಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರ: ಹರಿಹರನು, ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನೇ ಹಿಮವತ್ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಶಿವನು ಎಂದು ನಂಬಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವನು. ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಭೆಯ ಪ್ರಳಯವೋ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರಾಂಶು ಪದವೋ, ಸೂರ್ಯಕೋಟಿ ರುಚಿರ ಪ್ರದ್ಯೋತವೋ, ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾಸನಾರೂಢನಾಗಿ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ (ಶಿವ) ನಿದ್ದನು. ಅವನು ಭಾವ್ಯಾಭವ್ಯ ಜ್ಞಾನಮಯನು. ತನ್ನ ತೇಜದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ ಅಚಲನಾದವನು. ಅಭವನು, ಅದ್ವಯನು, ಸದಮಳನು, ಪರತತ್ತ್ವದ ನಿಧಾನನು, ಆನಂದಮಯನು, ಅವನನ್ನು ಅರಿಯಲು ಮುನಿಗಳು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಅವರಿಗೆ ಅವನು ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಅತನನ್ನು ಅರಿಯವು. ಹರಿಹರನು ಶಿವನನ್ನು ಸಕಲ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವನು. ಗಿರಿಜೆ ಕಂಡ ಶಿವನು ಸಕಲನು, ವಿಪುಳ ವಿಗ್ರಹನು, ತಪೋಮಯನು, ವಿರಾಗನಿಧಿ, ವೈರಾಗ್ಯಯುಕ್ತ, ಭಸಿತಕಾಯ. ಸೌಂದರ್ಯರೂಪ, ಜ್ಞಾನಪ್ರದೀಪ, ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶ, ಭಕ್ತರ ಬಯಕೆಯ ನಿಧಿ, ಪದ್ಮಾಸನ, ಭಾಸುರಭಸಿತವಪು, ಧ್ಯಾನಮುದ್ರೆಯುಳ್ಳದೇವ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯನ್ನು ಅಂಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವ, ಲಲಿತಾಸ್ಯ, ಸ್ನಿಗ್ಧಗಾತ್ರ, ಮುಕುಳಿತ ನಯನ, ಪಿಂಗಲ ವರ್ಣದ ಜಟಾಜೂಟ,ತಾಪಸವೇಷಧಾರಿ. ಅವನ ರೂಪು ಅತೀವ ಆಕರ್ಷಕವಾದುದು. ಅವನು ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಭಕ್ತಿಗೆ ಒಲಿಯುವವನೆಂದು ನಂಬಿ ಪಾರ್ವತಿ ಅವನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವಳು. ಆದರೂ ಅವನನ್ನು ಒಲಿಸಲು ಸಮರ್ಥಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮನ್ಮಥನನ್ನು ದಹಿಸಿ, ಮುಳಿದು,ತುಳಿದು,ಸ್ವಭಾವ್ಯಮಾನನಾಗಿ ಅಂತರ್ಧಾನನಾಗುವಾಗ ಉಗ್ರನಾದನು. ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಅಕ್ಕಿಸದೆ, ನೋಡದೆ, ಸೋಂಕದೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅವಳ ಛಲಕ್ಕೆ, ಕಠೋರವಾದ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ತಪಕ್ಕೆ, ಸೋತು, ವಟುವೇಷದಿಂದ ಬಂದು, ಅವಳೊಡನೆ ವಾದಿಸಿ, ಶಿವನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು, ನಿಜರೂಪ ದೋರುವನು. ಶಿವನ ರೂಪವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಕ್ತಿ, ನಿಷ್ಠೆ, ಒಲವು ಕಾಣುವವು. ವಟುವೇಷದಿಂದ ಬಂದ ಶಿವನ ವಾದಗಳೆ ದಿಟ್ಟತನವೂ ಮಾರ್ಮಿಕವೂ ಆಕರ್ಷಕವೂ ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಳವನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸುವಂತಹವೂ ಆಗಿವೆ. ವಟುವನ್ನು ಕಂಡ ಪಾರ್ವತಿಯ ಅಂತರಾತ್ಮ, ಅತನು ಶಿವನಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿತು. ಆಕೆಯ ಚಿತ್ತ ಪ್ರಸನ್ನವಾಯಿತು. ಬಂದುದ ದೇವರು ಶಿವನೂ ಅಂದು ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪದ ಕೆಲದಿಂದ ಆಗಲೇ ಅ ಕವಿ ವಟುವನ್ನು ಕಂಡು ಹರ್ಷಗೊಂಡಳು. ಆ ಕವಿ ವಟುರೂಪದ ಶಿವನು, ಗಿರಿಜೆಯ ಮಧುರ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ತಾಗಲು, ಶಿಲಾಗದೆ ಎದ್ದು ಪುಲಕಿತನಾದನು. ಇಲ್ಲಿ ರಸಿಕತೆಯ ದೀರ್ಘವಾದ ಹರಿಹರನ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಶೃಂಗಾರ ರಸದ ಪ್ರಭಾವ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು. ವಾದವಿವಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಕಲಾಕೌಶಲಗಳು ಒಡಮೂಡಿವೆ

ಹರಿಹರನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಶಿವನ ಚಿತ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೂ ಆಕರ್ಷಕವೂ ಆಗಿದೆ.

ಪರ್ವತರಾಜ : ಹರಿಹರನ ಪರ್ವತರಾಜ ಪರಮೇಶ್ವರಾಂಘ್ರಿಸರಸಿಜ ಮಧುವ್ರತ, ದಿಗಂತ ಕೀರ್ತಿಯುತ, ಜಗದ್ವಿದಿತ, ಅತ್ಯುದಾರ, ಅತಿಧೀರ, ಮಣಿಮಯಾಂಬರಾಂಕ, ಪ್ರಚಂಡಭುಜ. ಅವನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗಾದಿಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ ರಾಜರು ಕವಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಆಂಧ್ರ, ಕಳಿಂಗ, ವಂಗ, ಕೇರಳ, ಚೋಳ, ಲಾಳ, ಮಗಧ, ಪಾಂಡ್ಯ, ಮಾಳವ, ಗೌಡ ಮೊದಲಾದ ನಾಡುಗಳ ಅರಸರು. ಹಿಮವಂತನು ಶಿವಭಕ್ತನು. ಮಜ್ಜನವಾದ ಬಳಿಕ ಲಲಾಟಕ್ಕೆ ಭಸ್ಮವನ್ನು, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತನಾಗಿ, ಲಿಂಗಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೇನಾದೇವಿ ಅತನ ಪತ್ನಿ. ಅವಳು ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹಂಬಲಿಸಿದಾಗ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಅಣಿಮಾಡಿಕೊಡುವನು. ಗಿರಿಜೆ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ, ಶಿವಲಿಂಗಲೋಲುಪೆಯಾಗಿ, ಕನ್ಯಕೆಯಾದಾಗ ಗುರು ಶ್ವೇತಾಚಾರ್ಯರ ಆದೇಶದಂತೆ ಅವಳನ್ನು ದೇವಾರ್ಚನಾನಿಕೇತನಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು, ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ತೋರಿಸುವನು. ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಲಹುವನು. ನಾರದನ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಅವಳನ್ನು ಹೇಮಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವನೆಡೆಗೆ ಕರೆತರುವಾಗ, ಅವಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಾಗ, ಅವನಿಗಾದ ಕಳವಳವು, ಮಗಳ ಮೇಲಿನ ಮೋಹವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವದು. ಪರ್ವತರಾಜನ ಚಿತ್ರವು ಅತಿ ಪ್ರೇಮಳ ಸ್ವಭಾವದ ತಂದೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು.

ಮೇನಾದೇವಿ:—ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ,ಓರ್ವಳಾದರೂ ಮಗಳಿರ ಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದು. ಮೇನೆಗೆ ಮೈನಾಕನೆಂಬ ಮಗ ನಿದ್ದರೂ ಮಗಳು ಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವಳು ಅವಳು ಪಿತೃಗಳ ಮನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು. ಸಕಲ ಗುಣಾಲಂಕೃತೆ, ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವಾಗಿ ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿ ಮಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಕಾರಣ, ಮಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಆನಂದ. ಶಿವನರ್ಧಾಂಗಿ, ಸತಿಯೇ ತನ್ನ ಮಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು, ಮಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕಳಾಗಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ತಾಯಿಂದಿರಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ವರನ ಚಿಂತೆ. ಪಾರ್ವತಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಆದ ಕಳವಳ, ಮಗಳು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರುವಳೋ! ಎಂಬ ಚಿಂತೆ. ಇವು ಅವಳ ಮಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಕಾತರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವವು. ಮೇನೆಯು ಆದರ್ಶ ಪತ್ನಿ, ಉದಾತ್ತಶೀಲೆ, ಸಾತ್ವಿಕ ಸತಿ, ತಪಸ್ವಿನಿ, ಮಮತೆಯ ಮಾತೆ, ಪರ್ವತರಾಜನ ಸಂಸಾರ ಅವಳಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಸುಖಮಯವಾಗಿತ್ತು.

ನಾರದ: ಹರಿಹರನ ನಾರದ ಗುರುಮೂರ್ತಿ, ಶೈವನಿಧಿ, ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ. ತರಳೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕಂಡಾಕ್ಷಣವೇ ಭೀತಿ, ವಿಭವ, ರೋಮಾಂಚನದ ಪೊದಕೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ತಾಳ್ದು, ತಾಯೇ! ಚಂಡಾಂಶುವ್ರಾತೆ! ತೇಜೋನಿಧಿ! ಶರಣೆನುತ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವನು. ಪಾರ್ವತಿ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅರ್ಧಾಂಗಿ, ಮೇನೆಯ ತಪಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಮಹಾದೇವಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಾಗಿರುವಳು. ನವರತ್ನಕ್ಕೆ ಅಬ್ಧಿ, ಚಿಂತಾಮಣಿಗೆ ಮರಡಿ, ಮುತ್ತಿಂಗೆ ಸಿಂಪಿ, ಕಾರಣವಾದಂತೆ ನೀವು ಮಹಾದೇವಿಯ ಜನನಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗಿರುವಿರೆಂದು ಮೇನೆ ಪರ್ವತರಾಜರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವನು. ದೇವತೆಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವದು ಅವನ ಉದ್ದೇಶ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಗಿರಿಜೆಯನ್ನು ಶಿವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿರೆಂದು ಆದೇಶ ನೀಡುವನು. ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ನಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾರದನಿಂದ ಭಿನ್ನನಾದವನು. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾರದ ಹೋದ ಹೋದಲ್ಲಿ ಕಲಹವನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವದು ವಾಡಿಕೆ. ಆದರೆ ಈ ನಾರದ ಶಿವೋಪಾಸಕ, ಲೋಕಹಿತ ಸಾಧಕ.

ಮದನ: ತಾರಕನಿಂದ ಪರಾಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಪರ್ವತದ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿರುವ ದೇವತೆಗಳು ರಕ್ಕಸನ ಬಾಧೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿವನ ಸುತನಿಂದಲ್ಲದೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ತಾರಕನು ನಾಶಹೊಂದಲಾರನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವರು ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರ ವಿವಾಹವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರ್ಯ ಮದನನಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿದು, ಅವನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಕಳಿಸುವರು. ಅವನು ಮದನನ್ನು ಗುಪ್ತ ಕಾರ್ಯಾಲೋಚನೆ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಕರೆತರುವನು. ಮದನನ ತಂದೆಯಾದ ಗೋವಿಂದನು "ಅತ್ಯಧಿಕ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹರನ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಚಲಿಸಿ, ಗಿರಿಸುತೆಯಲ್ಲಿ ನೆರಪುಂ ಈ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು ನೀನೇ ಸಮರ್ಥ" ಎಂದು ಉಬ್ಬಿಸುವನು. ಮದನನು "ಅದು ನನ್ನಿಂದಾಗದು. ಹರನು ಸಾಮಾನ್ಯನೇ ಶೂಲಿಯ ತಪವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವದರಿಂದ ನಮಗೆ ಗಂಡಾಂತರ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಹೆರರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೂಕಿ, ಸೆಲೆಯೆರಿಯುವ ಈ ನಿಮ್ಮ ಧೋರಣೆ ಸಾಕು. ಸೂರ್ಯನ ಮುಂದೆ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೂ, ಸಿಂಹದ ಮುಂದೆ ಆನೆಯನ್ನು, ಸಿಡಿಲಿನ ಮುಂದೆ ಸರ್ಪವನ್ನು ಅಟ್ಟುವಂತೆ, ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಹರನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸುವಿರಿ. ಇದು ಉಚಿತವೇ?" ಎಂದು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಮುಕುಂದನು "ಬಹಳ ಮಾತುಗಳೆಂದೇನು ನಿನ್ನಿಂದ ಸಕಲ ಜಗವು ಸುಖದಿಂದಿರುವುದಾದರೆ ನಿನ್ನ ಜೀವವನ್ನಾದರೂ ಲಕ್ಷಿಸಬಾರದು." ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು, ಮದನನು ಒಪ್ಪಿ, ಉತ್ಸಾಹಭರಿತನಾಗಿ "ಸಕಲ ಭುವನವು ನನ್ನಿಂದ ಪರಮ ಸುಖದಲ್ಲಿರುವದಾದರೆ ನನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಿರುವೆನು. ಅದು ಹೆಚ್ಚಿನದೇ? ನಾನೇತರವನು? ನನಗೆ ಈ ಹೊತ್ತೀ ನೂರು ವರುಷ ತುಂಬಿತು." ಎಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖನಾದನು. ಅವನು

ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು, ಶಿವನ ಸಮಾಧಿಭಂಗಮಾಡಿ, ಹರನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನುರಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುವನು. ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾದರೂ ಲೋಕಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದಾತ್ತ ತತ್ವವನ್ನು ಹರಿಹರನು ಮದನನ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವನು. ಹರಿಹರನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಮದನದರ್ಪಕ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಿ, ಸುಖ ಲೋಲುಪ, ಆದರೂ ಹಿರಿಯರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರದವ, ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನನ್ನೇ ಧಾರೆ ಎರೆದವ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಮರುಕ ಹುಟ್ಟುವದು.

ರತಿ : ಮದನನ ಆದರ್ಶಪತ್ನಿ. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕೂಡ ಆತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರದವಳು. ತನ್ನ ಪತಿ ಮನ್ಮಥ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದಮೇಲೆ, ಅವಳ ಪ್ರಲಾಪ, ಕಲ್ಲೆದೆಯವರನ್ನು ಕರಗಿಸುವದು. ಕಾಲಿದಾಸನ ಕುಮಾರ ಸಂಭವದಲ್ಲಿರುವ ರತಿ ಪ್ರಲಾಪಕ್ಕೆ ಹರಿಹರನ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ರತಿಯ ಆಲಾಪವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಶೋಕ ರಸವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯುವನಲ್ಲ ವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಕರುಣೆಯಿಂದ ರತಿ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಳು.

ಬೃಹಸ್ಪತಿ : ಬೃಹಸ್ಪತಿ ದೇವಗುರು, ಮೇಧಾವಿ, ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲಿದ. ದೇವತೆಗಳು ದೌಹಿತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ತಾರಕನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವರು. ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದೋಪಾಯಗಳಿಂದ ತಾರಕನ ಮನ ಒಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲನಾಗು ವನು. ಮದನನಲ್ಲಿಗೂ ಅವನೇ ದೂತನಾಗಿ ಹೋಗುವನು. ದೇವಗುರುವಾದ ಈತನು ಮದನನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಲಲನೆಯರ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸೌಕುಮಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮನದೊಳ್ ಅಳಿಪುತ್ತ, ಬುದ್ಧಿಯೊಳ್ ಬೆದರುತ್ತ, ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಕಾತರಂ ಪಡುತ್ತ ಇದ್ದನು. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಸ್ಥಾನ ಉಚ್ಚತಮವಾದುದು. ಹರಿಹರನು ಆತನನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿರುವನು. ಆತನ ದೌಹಿತ್ಯ ಯಶಸ್ವಿ ಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆತನ ಚಿತ್ರ ಸಣ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚಿತ್ರದಂತಿದೆ.

ತಾರಕ : ತಾರಕ ತನ್ನ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ಅತುಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದವನು. ಧೀರ, ಜಗತ್ರಯವನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಕಕ್ಕು ಳಂಗುದಿಸುವ ವಿಕ್ರಮಶೀಲ. ದೇವತೆಗಳು ಆತನೊಡನೆ ಕಾದಿ, ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿ ಸುವದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದೋಪಾಯಗಳಿಂದ ಒಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆತನಾಡುವ ಮಾತುಗಳು, ಆತನ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ದೇವತೆಗಳ ನಿರ್ವೀರ್ಯತ್ವವನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವವು. ದೇವತೆಗಳಿಂದ ತನಗೆ ಸೋಲು ಆಗಲಾರದೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರ

ವಿವಾಹ, ಕುಮಾರನ ಜನ್ಮ, ಇವು ಅಗತ್ಯವಾದುವು. ಹರಿಹರನು ತಾರಕನನ್ನು ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿಯಾದ ಧೀರ, ವೀರ, ಹಟಮಾರಿ, ದೇವತೆಗಳ ಪರಮ ವೈರಿಯೆಂದು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವನು.

ಜಯ ವಿಜಯರು : ಇವರು ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಹಚರಿಯರು. ನೆರಳಿನಂತೆ ಗಿರಿಜೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವವರು. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿ ಹೇಮ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಅವರು ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಮಾಡುವರು. ಗಿರಿಜೆ ಕಠೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವರು. ಶಿವನು ವಟುವೇಷದಿಂದ ಬಂದಾಗ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಉಪಚರಿಸುವವರೂ ಅವನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡುವವರೂ ಇವರೇ. ಇವರು ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಖಿಯರೂ, ಸೇವಕರೂ, ಆಪ್ತರೂ ಆಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವರು.

ಹರಿಹರನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೂ, ಆಕರ್ಷಕವೂ ಆಗಿವೆ. ಅವು ಅವನ ಸ್ವಂತ ಕಲ್ಪನೆಯವಾಗದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಅವನ್ನು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವನು. ಇಲ್ಲಿ ಆತನ ಪ್ರತಿಭೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ನಿರೂಪಣಾಶಕ್ತಿ ಸ್ಫುಟವಾಗಿದೆ.

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ಮೂಲ : ತಾರಕಾಸುರನು ಬ್ರಹ್ಮನ ವರದ ಬಲದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಾಧಿಸಿದುದೂ, ದೇವತೆಗಳು ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರ ವಿವಾಹವನ್ನು ಜರುಗಿಸಿದುದೂ, ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರಿಗೆ ಕುಮಾರನುದಯಿಸಿ ತಾರಕನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದುದೂ, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಶಿವ–ಸೌರ–ಮತ್ಸ್ಯ–ಬ್ರಹ್ಮ–ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಹರಿಹರನ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ವಿವಾಹದ ವರೆಗಿದೆ. ತಾರಕನ ಉಪಟಳವನ್ನು ತಾಳದೆ, ಆತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾದ ಕುಮಾರನನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರ ವಿವಾಹಕ್ಕಾಗಿ, ದೇವತೆಗಳು ಆತುರರಾಗಿದ್ದರು. ಪಾರ್ವತಿಯ ತಪಸ್ಸು ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಗಿರಿಜೆಯ ಕಲ್ಯಾಣವಾಯಿತು. ಹರಿಹರನು ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸುವದಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪದೆ ಕುಮಾರಸಂಭವ, ತಾರಕನವಧೆ, ಆಗುವದೆಂದು ಭರವಸೆ. ಈ ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕಥೆಗೂ ಶಿವಪುರಾಣ, ಸ್ಕಾಂದ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪಾರ್ವತಿಯ ವಿವಾಹದ ಕಥೆಗಳಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆಯಿದೆ. ಪುರಾಣಗಳ ಕಾಲ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು "ಪುರಾಣಗಳು ಬಲು ಪುರಾತನವು ಅಲ್ಲ. ಕಾಲಿದಾಸನ ನಂತರ ಬರೆದುವಾಗಿವೆ. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಗಿರಿಜೆಯ ವಿವಾಹದ ಕಥೆ ಕಾಲಿದಾಸನ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಹೇಳುವರು.

ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರ ವಿವಾಹ, ಕುಮಾರನ ಜನ್ಮ, ತಾರಕನ ವಧೆ, ಇವು ಪುರಾತನ ವಿಷಯಗಳು. ಮಹಾಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣಗಳು, ಕಾಲಿದಾಸನಿಗಿಂತ ಮೊದಲಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಕಾಲಿದಾಸನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಆತನ ಕುಮಾರಸಂಭವ, ಮೇಘದೂತ, ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ಮೇಘದೂತದಲ್ಲಿ ಸ್ಕಂದನ ಸಂಬಂಧ ಬರುವದು. ,ಕುಮಾರಸಂಭವವಂತೂ ಕುಮಾರನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಕಾವ್ಯ. ಅದರಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜೆಯ ವಿವಾಹ ಮೊದಲಿನ ಎಂಟು ಸರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆಗೂ ಕಾಲಿದಾಸನ ಕುಮಾರ ಸಂಭವದ ಕಥೆಗೂ ಬಹಳ ಹೋಲಿಕೆಯಿದೆ. ಹರಿಹರನು ಕಾಲಿದಾಸನ ಕುಮಾರಸಂಭವವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ರಚಿಸಿರಬಹುದೇ? ಎಂದು ಸಂದೇಹ. ಸ್ಕಾಂದ ಮತ್ತು ಶಿವಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗಿರಿಜೆಯ ವಿವಾಹವು ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಶಿವನ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ಲೀಲೆಗಳಲ್ಲಿ "ವೈವಾಹಿಕಲೀಲೆ" ಎಂಬುದೊಂದು. ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಇಂಥದೇ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಋಣಿಯಾಗಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಪಾತ್ರಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವನು. ಕಥೆಗೆ ಮೆರಗು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಕುಮಾರಸಂಭವದ ಕಥೆಗೂ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ಕಥೆಗೂ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಅವೆ. ಅವು "ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೇನೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆ,ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆಯ ತಪಸ್ಸು, ಪಾರ್ವತಿಯ ಜನನ, ಲಿಂಗದರ್ಶನ, ಬಾಲಲೀಲೆ, ನಾರದನು ಚಿಕ್ಕಮಗುವಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಕೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವಳು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾಗುವಳೆಂದೂ ಸತಿಯೇ ಪಾರ್ವತಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿರುವಳೆಂದೂ, ಗಿರಿರಾಜ ಮೇನೆಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿರೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡುವದು, ಪರ್ವತರಾಜನು ಶಿವನನ್ನು ಒಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಓಷಧಿಪ್ರಸ್ತಪುರದಿಂದ ಹಂಪೆಗೆ ಪುಷ್ಪಕವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆತರುವದು, ಶಿವನು ಹಂಪೆಯ ಹೇಮಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿರುವದು, ಇವೆಲ್ಲ ಕಾಲಿದಾಸನ ಕುಮಾರ ಸಂಭವದಲ್ಲಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಮನ್ಮಥನ ದಹನ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸು, ಶಿವನು ವಟುವೇಷದಿಂದ ಬಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸುವುದು, ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಿವನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳದೆ ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಶಿವನ ವಟುವೇಷ ಮಾಯವಾಗಿ ನಿಜರೂಪ ತೋರುವುದು, ಇವೆಲ್ಲ ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಆದ ಘಟನೆಗಳು, ಕುಮಾರಸಂಭವದಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹರಿಹರನ ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಕುಮಾರಸಂಭವದ ಏಳು ಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಿದಾಸನು ವರ್ಣಿಸಿದ ಕಥಾಭಾಗವನ್ನು ಅವನು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ಹತ್ತು ಆಶ್ವಾಸ

ಅದನ್ನು ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವರು. ಇತ್ತೀಚಿನವನಾದ ಹರಿಹರನು ಪೂರ್ವದ ಕಾಲಿದಾಸನ ಕುಮಾರಸಂಭವ ಶಿವಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಅದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಅವನ ಧ್ಯೇಯವೇ ಬೇರೆ. ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಂಕಲ್ಪ, ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದರಲ್ಲಿದ್ದ ಆಕೆಯ ದೃಢನಿಶ್ಚಯ, ಆಕೆ ಪಟ್ಟ ಅಪಾರ ಕಷ್ಟ, ಆಕೆಯ ಸಂಕಲ್ಪಸಿದ್ಧಿ, ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ಶಿವ ಶಿವೆಯರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಬಣ್ಣಿಸುವದೇ ಅವನ ಧ್ಯೇಯ. ಅದಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ತಂದು, ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ರಚಿಸಿರುವನು. ತನ್ನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವನು. ಹರಿಹರನೇ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ

> "ಕಾವ್ಯಂ ತಾನಿದುನವರಸ | ಸೇವ್ಯಂ ಗಿರಿಜಾಧಿನಾಥನುರುತರಕರ್ಣ ||
> ಶ್ರಾವ್ಯಂ ವಸುಧಾತಳದೊಳ್ | ನವ್ಯಂ ಭೂತೇಶಭಕ್ತಜನತಾ ಭಾವ್ಯಂ ||"
>
> ಗಿ. ಕ. ೧-೧೪

ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಕಾವ್ಯವು ವಸುಧಾತಳದಲ್ಲಿ ನವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ: ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯ: ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಪಣಕಾರ ವಿಶ್ವನಾಥನು, ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶಕಾರ ಮಹಾಕವಿ ದಂಡಿ, ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವದ ಸಂಕಲನಕಾರ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಇವರು ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವರು* ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುವು:

೧. ಮಹಾಕಾವ್ಯವು ಸರ್ಗಬಂಧವಾಗಿರಬೇಕು. ೨. ಒಬ್ಬನೇ ನಾಯಕನಿರಬೇಕು. ಅವನು ದೇವ, ಸದ್ವಂಶದವ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ಧೀರೋದತ್ತಗುಣಾನ್ವಿತನಾಗಿರಬೇಕು. ೩. ಶೃಂಗಾರ, ವೀರ, ಶಾಂತರಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯಾಂಗವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಅದರಲ್ಲಿರಬೇಕು. ೪. ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಸಜ್ಜನಾಶ್ರಯವಾದ ವಸ್ತುವಿರಬೇಕು. ೫ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕ್ರಿಯಾ, ಆಶೀರ್ವಾದ, ವಸ್ತುನಿರ್ದೇಶ, ಖಲರನಿಂದೆ, ಸಜ್ಜನರ ಗುಣವರ್ಣನೆಗಳಿರಬೇಕು. ೬. ಪ್ರತಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವೃತ್ತದ ಪದ್ಯಗಳು, ಸರ್ಗಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ವೃತ್ತದ ಪದ್ಯ ಇರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಪ್ರತಿ ಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾನಾವೃತ್ತದ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇರಬಹುದು. ೭ ಸರ್ಗಗಳು ಎಂಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗಿರಬೇಕು. ಅವು ಅತಿ ಸಣ್ಣವೂ ಅತಿ ದೊಡ್ಡವೂ ಆಗಿರಬಾರದು. ಸರ್ಗದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಸರ್ಗದ ಸೂಚನೆಯಿರಬೇಕು. ೮. ಸಂಧ್ಯಾ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ರಾತ್ರಿ, ಪ್ರದೋಷ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೃಗಯಾ, ಶೈಲ, ವನ, ಋತು, ಸಾಗರ, ಸಂಭೋಗ, ವಿಪ್ರಲಂಭ, ಮುನಿ,

---

* ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೧ ನೋಡಿ

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯವು:— ದಂಡಿಯು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶದಲ್ಲಿ "ಗದ್ಯಪದ್ಯಮಯೀ ಕಾಚಿತ್ ಚಂಪೂರಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ" ಎಂದು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಾಚುರ್ಯ, ದೀರ್ಘ ಸಮಾಸಗಳ ಬಳಕೆ, ವಿವಿಧವಾದ ಪದ್ಯರಚನೆ, ಹಳಗನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳ ಶುದ್ಧರೂಪ ಪ್ರಯೋಗ, ಶಾರ್ದೂಲ, ಮತ್ತೇಭ, ಸ್ರಗ್ಧರಾ ಮೊದಲಾದ ಗಂಭೀರವೃತ್ತಗಳ ವಿಪುಲ ಪ್ರಯೋಗ, ಇವು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ವರೂಪವು. ಪೂರ್ವದ ಪಂಪಾದ್ಯಾದಿ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಅವರ ಕಾವ್ಯಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆ, ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಅಲಂಕಾರ, ಕವಿಸಮಯ, ಸಂಸ್ಕೃತ ದೀರ್ಘಸಮಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಾಚುರ್ಯ, ಮೊದಲಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಪಂಡಿತ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಅಂತಹ ಕಾವ್ಯಗಳೇ ಬೇಕಾಗಿದ್ದವು. ಕವಿಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವರು ಬರೆದ ಕಾವ್ಯಗಳ ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಅಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹರಿಹರನ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವು ಗದ್ಯಪದ್ಯಮಯವಾಗಿದೆ. ಶಾರ್ದೂಲ, ಮತ್ತೇಭ, ಸ್ರಗ್ಧರಾ, ಮೊದಲಾದ ಗಂಭೀರವೃತ್ತಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿವೆ. ಹಳಗನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳ ಶುದ್ಧರೂಪವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಹಿಂದಿನ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳಷ್ಟು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರೂ ಅವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳೊಡನೆ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿರುವವು. ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಯುಕ್ತೋಚಿತವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಗಂಭೀರವೃತ್ತಗಳಷ್ಟೂ ಕಂದಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿವೆ. ವೃತ್ತಗಳೂ ಕಂದಗಳೂ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇರುವವು. ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತ ಕಂದಗಳು ಇದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ (ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಎರಡನ್ನು ನೋಡಿರಿ). ದೀರ್ಘ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲ. ವಾಕ್ಯಗಳು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿವೆ. ಮಾತಾಡುವ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ. ವರ್ಣನೆಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾವ್ಯದ ಆಕರ್ಷಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಲ್ಲ. ಹರಿಹರನ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಒಗ್ಗುವಂತಹ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯವು.

ಹರಿಹರನ ಶೈಲಿ : ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಅದು ಹೇಳುವಾಗ, ಚಮತ್ಕಾರಕವಾಗಿ ಹೇಳುವ ರೀತಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶೈಲಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಲಾಕ್ಷಣಿಕರು ಇದಕ್ಕೆ ರೀತಿಯೆನ್ನುವರು. ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ರೀತಿಯು ಅತಿ ಮಹತ್ವವಾದುದು. ಲಾಕ್ಷಣಿಕರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಂಥವು ರೀತಿಯನ್ನೇ ಕಾವ್ಯದ

ಜೀವಾಳವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವರು. "ರೀತಿರಾತ್ಮಾ ಕಾವ್ಯಸ್ಯ" ಎಂದು ಅವರು ಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿವರಿಸುವರು. ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುವದರಿಂದ ಅಥವಾ ಕೇಳುವದರಿಂದ ಆನಂದ, ಆಹ್ಲಾದ, ತನ್ಮಯತೆಯುಂಟಾಗುವದು. ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುವಾಗ ಉಂಟಾದ ಕವಿಯ ಭಾವವನ್ನು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುವವನು ಅಥವಾ ಕೇಳುವವನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಹಾಗೆಯೆ ತನ್ಮಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ, ಅಂತಹ ಕೃತಿ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯವೆನ್ನಬೇಕು. ಅಂತಹ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಜೀವಕಳೆಯುರುವದು. ಅದು ಓದುವವನ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಸಿ, ಕವಿಯು ಅನುಭವಿಸಿದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಅವನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವದು. ಇಂತಹ ಕವಿಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳು ರಸಭಾವಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವು. ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳ ಸಂಯೋಗ ಉತ್ತಮ ಶೈಲಿ. ರಸಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅದೇಕೆ, ಹೊಸತನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾದ ಶಕ್ತಿ ಈ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ.

ಉತ್ತಮ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳು ಹರಿಹರನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕವಿಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುವನು. ಹರಿಹರನಿಗೂ ಆತನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯಿದೆ. ಹರಿಹರನು ಘನವಿದ್ವಾಂಸನು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವವುಳ್ಳವನು. ತಮಿಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲವನು. ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥಭಾವಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ, ಶಬ್ದಗಳು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು, ಗಂಭೀರ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಸುಲಭವಾಗಿ, ಅಡೆತಡೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅವನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುವವು. ಅವು ಪ್ರೌಢವೂ, ಗಂಭೀರವೂ, ಅರ್ಥಭಾವಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವವೂ, ಆಗಿರುವವಲ್ಲದೆ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಓಡುವವು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ, ಅನುರೂಪವಾಗಿ, ಚಿತ್ರಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕವಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವನು. ಯಮಕ, ಪ್ರಾಸ, ಶ್ಲೇಷ, ಉಪಮಾ, ರೂಪಕ, ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ, ವಕ್ರೋಕ್ತಿ, ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದವು ಸಹಜ ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಕಥಾವಸ್ತುವಿಗೆ ಅವು ಪೋಷಕವಾಗಿ, ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವವು. ಹರಿಹರನೇ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಗುಣಗಳನ್ನು

> "ಅತುಳತರಾರ್ಥಮರ್ಥದನುವೃತ್ತಿಪದಂ ಪದದಿಚ್ಛೆ ಬಂಧಮಾ- |
> ರ್ಜಿತಪದಬಂಧ ಸಂಧಿ ನವರೀತಿ ಸುರೀತಿ ಗುಣಂ ಸಮಸ್ತಲಂ- ||
> ಕೃತಿ ಸದಲಂಕೃತಿ ಪ್ರತಿಮೆವೊಪ್ಪುವ ಭಾವಮನೂನಭಾವಮು- |
> ನ್ನತರಸಮೊಂದು ಸತ್ಕವಿಗಳಿಂಗೆ ಪೇಳ್ದವೀ ಪ್ರಬಂಧಮಂ ||
>
> ಗಿ. ೪. ೮-೧೧

ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವನು. ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆಯೆಂದು ಆತನ ನಂಬುಗೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ವದ ಅತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿ

ಗಳಾದ ಬಾಣ, ಮಯೂರ, ಕಾಲಿದಾಸ ಉದ್ಭಟಾದಿಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾವ್ಯಗುಣಗಳಾದ ವಕ್ರೋಕ್ತಿ, ರೀತಿ, ರಸವೃತ್ತಿ, ಗಭೀರತೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರಲೆಂದು ಅವನ ಆಸೆ. (೧.೮) ಇವರೆಲ್ಲರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳು, ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು. ಹಲಾಯುಧ, ಕೇಶಿರಾಜ, ಉದ್ಭಟ, ಮಲ್ಲಣ ಇವರ ಚರಿತೆ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದು. ಇವರೆಲ್ಲರು ಶಿವನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಶೈವ ಕವಿಗಳು. ಪಾಂಡಿತ್ಯವೂ ಲೋಕಾನುಭವವೂ ಪ್ರತಿಭೆಯೂ ಅವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿವೆ.

ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವು ನವ್ಯವೂ ಅಖಿಳ ಜನರಿಂದ ಸೇವ್ಯವೂ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಅವನ ವಿಶ್ವಾಸ. ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳ ಶೈಲಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆಯಾದರೂ ಅದು ಅಷ್ಟು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಸುಲಭ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾದ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದೆ. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವರ್ಣನೆಗಳೂ ಪುನರುಕ್ತಿಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬರುವದುಂಟು. ಬಾಣನಲ್ಲಿಯೂ ಇವು ಕಂಡುಬರುವವು. ಆದರೂ ಅವನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುಚ್ಚಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವನು. ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವದೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಪುಲ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವದೂ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾದುವು. ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿರುವ ತಪೋವನ, ತಪಸ್ವಿಗಳ ಜೀವನ, ಬೇಟೆ, ಶಬರ ಶಬರಿಯರು, ಹಂಪೆ, ಹೇಮಕೂಟ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಪೂಜಾ, ಚಳಿ ಮಳೆ ಬೇಸಿಗೆ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಕಠೋರ ತಪಸ್ಸು, ಇವುಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿವೆ. ಕವಿಯ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನಿವು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವವು. ವಾಚಕರ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವವು. ರಸಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಛಂದಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕಳವಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಕಾಡಹಂದಿ(೧-೧೦೦)ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ಸವಿಯುವ ಗಿಳಿ (೨-೩೯) ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಕರಂದವನ್ನು ಹೀರುವ ಮಧುಕರ (೨-೬೩), ಮಸಕದ ಶಶಕ(೧-೮೬),ಪುಳಿಂದ ನಾಯಕಿಯರ ಯೌವನಕ್ಕೆ ಜಲಪೂರಿತ ಹಸ್ತದಿಂದೆ ಅರ್ಘ್ಯಕೊಡುವಂತಿರು ಹಸ್ತಿಕದಂಬ (೧-೧೨೦), ಹಂದಿ ತನ್ನ ಕುನ್ನಿಯನ್ನು ಕೊಂದುದಕ್ಕಾಗಿ ಪುಳಿಂದನ ಛಲ (೧-೧೦೯) ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಕವಿಯು ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತರ ಶೃಂಗಾರ, ವೀರ, ರೌದ್ರ, ಹಾಸ್ಯ ಮೊ ಲಾದ ಎಲ್ಲ ರಸಗಳನ್ನು ತಂದಿರುವನಾದರೂ ಆತನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವವು ಶಾಂತ ಕರುಣಾರಸಗಳು. ಇವು ಎದ್ದು ಕಾಣುವವು. ಹರಿಹರನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂ ಈ ಕಾವ್ಯವು ನವರಸ (ಒಂಬತ್ತು ರಸ) ಸೇವ್ಯವಾದುದಾಗಿದ್ದರೂ ನವ (ನೂತ ವಾದ ಶಿವಭಕ್ತಿ) ರಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ ನವ್ಯ (ಹೊಸದು) ವಾದುದಾಗಿ

(೧-೧೪). ಕವಿಯ ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ಪರಾಕಾಷ್ಠತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆತನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿರಸವು ತುಂಬಿ ಉಕ್ಕೇರುತ್ತಿದೆ. ಭಕ್ತಿಯ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ತನ್ಮಯನಾಗುವನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನತೆ ಮಾಧುರ್ಯ ಓಜಸ್ಸು ನೆಲಸಿವೆ.

ಶೃಂಗಾರರಸವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಪರ್ವತರಾಜನ ರಾತ್ರಿವಿಹಾರ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ದೇಶ ಪುರ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಮದನನ ಆಸ್ಥಾನದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೂ ಅದು ಮಿತಿಮೀರದೆ ಹಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಶೃಂಗಾರರಸವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಿದ್ದ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ರಸಿಕಚಕ್ರಿಯೆಂಬ ಪದವಿಗೆ ಅವನು ಅರ್ಹನಾಗಿರುವನು.

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ, ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಗದ್ಯಗಳ ಶೈಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯ ಗದ್ಯ ಗ್ರಂಥಕಾರನಾದ ಬಾಣನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುವದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಣನಿಗಿದ್ದ ಕೀರ್ತಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು.

ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಛಂದಸ್ಸು ರಸಭಾವಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಇದೆಯೆಂದು ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ವೃತ್ತಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಇವೆ. ಆದರೂ ಕಂದಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿವೆ. ಕಂದಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವವರು ವಿರಳ.

ಕಂದಂಗಳಮೃತಲತಿಕಾ | ಕಂದಂಗಳನೂನವಾಕ್ಯವಿಲಸ್ಯಾ |
ಕಂದಂಗಳ್ ತವಿರಸದ | ಕ್ಕಂದಂಗಳ್ ಸೊಗಯಿಸಿರ್ಪುವೀ ಕೃತಿಯೊಳ್ ||
(೧-೧೨)

ಎಂದು ತಾನೇ ಒಡನುಡಿದಿರುವನು. ಅದು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ್ಯೋತಕವಾದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವಾದುದು.

ಹರಿಹರನಿಗಿಂತ ಮೊದಲು, ಬಹುತರ ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾವ್ಯಗಳ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆ, ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಾರದ ಕವಿಸಮಯ, ಅಲಂಕಾರ, ದೀರ್ಘಸಮಾಸ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಕಲ್ಪನೆಯಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಪಂಡಿತ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರವವಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಅವೇ ಬೇಕಾಗಿದ್ದವು. ಕವಿಯ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯದ ಗೌರವಸ್ಥಾನ ಕಾವ್ಯದ ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಪಂಡಿತರ ದೃಷ್ಟಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಡೆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ

ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಶಿವನ ಮಹಿಮೆ, ಶಿವಶರಣರ ಜೀವನಕ್ರಮ ಗೊತ್ತಾಗಲೆಂದು ಸುಲಭವಾದ ರಗಳೆಯ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದನು. ಅವನ ಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವದು ಅವನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ. ಅವನು ಮಹಾ ಕವಿಯೆಂಬ ಕೀರ್ತಿ ಅವನ ರಗಳೆಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಅವನ ಅಗಾಧವಾದ ಕವಿತಾ ಶಕ್ತಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ, ಪ್ರಯತ್ನ ರಹಿತವಾಗಿದೆ, ಕೌಶಲ್ಯ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು ಚಿತ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಸನ್ನಿವೇಶ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಕವಿಗೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿಲ್ಲ. ಕವಿಯ ಸ್ವತಂತ್ರಮನೋವೃತ್ತಿ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಆದರೂ ಆಗಿನ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಅವು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ರಗಳೆಯ ಕವಿಯೆಂದು ಕರೆದರಂತೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ತನ್ನಲ್ಲಿವೆಯೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದನೆಂದು ಒಂದು ಐತಿಹ್ಯ. ಈ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಪೂರ್ವದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವನು. ಅದು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತಹ ಆಕರ್ಷಕವಾದ, ಆದರೂ ಸುಲಭವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬೇಕೆಂಬುದು. ಅವನ ಈ ಧ್ಯೇಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆತಿದೆ. ಆಗ ಮತ್ತು ಈಗ ಪಂಡಿತರು ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ದಿಶೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮಹಾಕವಿ.

ಹರಿಹರನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ : ಹರಿಹರನ ವಿಪುಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನವೇ ಆದ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿರುವವು. ಅವು ಅವನ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವವು. ಕವಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜರು ಮಾಂಡಲಿಕರು ಧನಿಕರು ಮೊದಲಾದ ಸತ್ತಾಧಾರಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ, ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೂಢಿ ಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಶಿವಶರಣರು ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೈವವಾದ ಶಿವನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸು ವರು. ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಎಂತಹ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಎಂತಹ ಉದಾರಿ ಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಹೊಗಳಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾರರು ಇದು ಶಿವಶರಣರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಶಿವಕವಿಯಾದ ಹರಿಹರನು ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾದವ ನಲ್ಲ. ಅವನು ಹೊಯ್ಸಳರ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಯ ತನ್ನ ಜೀವನೋಪಾಯದ

ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದನು. ತನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಶಿವನ ಮತ್ತು ಶಿವಶರಣರ ಸ್ತುತಿರೂಪವಾದ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದನು. ತನ್ನ ವರಪುತ್ರನಾದ ಹಂಪೆಯ ರಾಘವಾಂಕನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ರಾಜಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದುದು ಅವನಿಗೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲ.

ಹರಿಹರನು ಶಿವಾನುಭಾವಿ. ಅವನು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಜನ್ಮ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಶಿವಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದವನು. ಅವನ ತಪಸ್ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಫಲವು ಅವನು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳು. ಅವನ ಈ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಕಾವ್ಯದ ಗುರಿ ಶಿವಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೆಂಬುದನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾನೆ. ಈ ತತ್ತ್ವ ಅವನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಅವನು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದುದು ಕೃತಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ; ಶಿವಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಶಿವಶರಣರನ್ನು ಮನವಾರೆ ಹೊಗಳುವದಕ್ಕಾಗಿ. ಇದು ಅವನು ಶಿವಶರಣರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದುದರ ಧ್ಯೇಯ. ಶಿವಶರಣರು, ಸಮಾಜದ ಯಾವದೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಶಿವನಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಎಂತಹ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಹಿಡಿದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ, ಉಚ್ಚ ನೀಚವೆಂಬ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೆ, ವಿವಿಧ ಕಾಯಕಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ಶಿವೈಕ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮರು, ಶಿವಾನುಭಾವಿಗಳು. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಶಿವಸ್ವರೂಪರು. ಶಿವನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆದವರು. ಅವರ ಕಥೆ ಶಿವಕಥೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ಕಾಣುವ, ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿತರಾದ ಈ ಶರಣರ ಚರಿತೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವರೂಪ ಕೊಟ್ಟ ಆದಿಕವಿ ಹರಿಹರದೇವನು.

ಹರಿಹರನು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು. ಅವನ ಭಕ್ತಿ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಆಳವಾದುದು. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಶಿವನ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿದೆ. ಎತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಶಿವನೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳುವದು ಶಿವಸ್ತುತಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಜಗತ್ತು ಶಿವಮಯ. ಶಿವನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ತನುಮನ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಶಿವನಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವಸ್ತು ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲ ಶಿವಮಯವಾಗಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ. ಅವನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಚೊಕ್ಕ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಲಿರುವದು. ಪಂಪಾಶತಕದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ, ರಗಳೆಗಳ ಕಥಾನಾಯಕರ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿರುವನು. ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹರಿಸಿರುವನು. ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೈನಂದಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂಬುದರ

ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ನಸಕು ಹರಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಎದ್ದು, ಇಷ್ಟದೈವವಾದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಶಿವಪೂಜೆಗಾಗಿ ಪತ್ರಿಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಮಾಲೆಮಾಡಿ, ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು, ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು, ನಾನಾವಿಧದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಪತ್ರಿಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಶಿವನ ಶಿವಶರಣರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನೇ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದನ್ನೇ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಜೀವನ ಶುದ್ಧ, ಪುನೀತ, ಲೌಕಿಕ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ನಿರ್ವೃತ್ತ. ಆದರೂ ಅವನು ಲೌಕಿಕವನ್ನು ಬಲ್ಲವನು. ತಿರುನೀಲಕಂಠ, ನಂಬಿಯಣ್ಣ ಮೊದಲಾದವರ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕರಿಂದ ಶರಣರಿಗಾಗುವ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಶರಣನು ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಲೌಕಿಕರಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅವನು ಅವರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಪರಿಪಕ್ವವಾಗಿದೆ; ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿರತಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಪಂಪಾಪತಿಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಹುದೂರ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಭಕ್ತಿ ಶುದ್ಧ ಸಾತ್ವಿಕ ಉತ್ಸಾಹಪೂರಿತವಾದುದು. 'ಉತ್ಸಾಹ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಅವನು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶಿವಶಿವೆಯರ ಶಿವಶರಣರ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಭಾವಗಳ ತಾಕಲಾಟ ವಿಪರೀತವಾದುದು. ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ಸಾಹವೆಂದು ಅವನು ಕರೆದಿರುವನು. ಅಭಿಲಾಷೆಗಳ ಈ ತಾಕಲಾಟದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು "ಪೇಳ್ದಂ ಶಿವಕವಿಹರಿದೇವಂ ಮಹೋತ್ಸಾಹದಿಂದಂ" (೧.೩೩). ಅವನು ಪಾವನೆಯಾದ ತುಂಗಭದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು, ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ತನುವನ್ನೂ, ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮನವನ್ನೂ ನಿಲಿಸಿ ಪುನೀತನಾದ ಕವಿಯು. ತನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರಿಗೆ ಶಿವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಸೊಂಪಿನ ಪೆಂಪಿನ ಹಂಪೆಯಾಳ್ದನನ್ನು ಪೊಗಳು, ಅರ್ಚಿಸು, ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನ ಭಕ್ತಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಲ್ಲಿ ಅಚಲವಾಗಿತ್ತು. ಅವನೊಬ್ಬ ಸಿದ್ಧಪುರುಷ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸುಪುತ್ರ. ಶಿವಕವಿ. ರಸಿಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂದು ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ವಿರಕ್ತ. ಅವನು "ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣದಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ ಶಿವಯೋಗ ಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಮಹಾದೇವ"ನೆಂದು ರಾಘವಾಂಕನ ನಂಬುಗೆ. "ಮೃದುಮಧುರ ಪದವಿಲಾಸಾಸ್ಪದರಸವಿಸರ ಪ್ರಕಾಶ ಕರ್ನಾಟಕಕವಿತ್ವದೊಳೊರ್ವನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆದಗ್ಗದ ಹರಿಹರ"ನೆಂದು ಷಡಕ್ಷರನ ಹೇಳಿಕೆ.

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ತಾನು

> ಶಂಭುಂ ಗಿರೀಶಂ ಸುಜನ | ಪ್ರಿಯಂ ಕವೀಂದ್ರಾಭಿಧಾನಸಂಧಿಂ ಪ್ರಜ್ಞಾ |
> ಪ್ರಬಂಧಂ ಪಂಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮನೊರೆದಂ ಪಂಪೆಯ ಹರೀಶ್ವರದೇವಂ |

ಗಿ. ೪. ೧

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದ ಆವ ಕವಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ? ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಸಾರುವ ಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಜನರುಂಟು ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹರಿಹರನಷ್ಟು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಎಂದವರಲ್ಲ.

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಕಾವ್ಯವು ಅವನು ಹೇಳುವಂತೆ

> "ಸೇವ್ಯಂ ಸೌಖ್ಯಂ ದ್ರವ್ಯಂ ನವರಸಭರಿತಂ ಪುಣ್ಯಪುಂಜಂ ಶುಭ್ರಂ ಶಾ
> ಸ್ತ್ರೋದ್ಯಾನಂ ಪವಿತ್ರೋನ್ನತಿಭಿನವಾನಂದಮುದ್ರಾಂಕಿತಂ
> ದಿವ್ಯಶ್ರೀದೇಹಿ ದಾನಂ ನಿರತಿಶಯಸುಖದಂ ಸಜ್ಜನ ಶ್ರೋತ್ರಯುಗದಂ
> ಕಾವ್ಯಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರ್ಯಮಯಮಿದು ಸುವಿಚಿತ್ರಂ ಶಿವಾನಂದಭವ್ಯಂ"

ಗಿ. ೪. ೧-೧೬

ಆಗಿರುವದು.

ಇತಿ ಶಿವಂ

ಮಾತೃಕೆಗಳ ವಿವರ

ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ಹರಿಹರದೇವನ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾದ ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಗಳ ವಿವರ ಅವುಗಳ ಸಂಕೇತ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮಹನೀಯರ ...ಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಲು ಸಂತೋಷವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ತಾಡವೋಲೆಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಒದವು ಕೊಟ್ಟ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿರುವೆನು. ಸುಮಾರು ೧೪ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ತಾಡವೋಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳು ಬಹಳ ಹಳೆಯವೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾದವೂ ಆಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರ:

ಅಚ್ಚಾದ ಪ್ರತಿಗಳು :

ಬೆ (೧):—

ಇದು ಇಸವಿ ೧೮೮೬ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾದುದು. ...ಗ ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ ದೊರೆಯುವ ತೆಳುವಾದ ಕಾಗದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ...ದರೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಹಳೆಯದೆಂದು ಉಪ...ಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಸಂಕೇತ "ಬೆ".

ಕಾ (೨):—

ಇದೂ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿ. ಕಾವ್ಯಕಲಾನಿಧಿ ಮಾಲೆಯ ೧೧ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ...ಇದು ಇಸ್ವಿ ೧೯೦೫ ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರ ಸ್ಟಾರ್ ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ...ರ ಸಂಸ್ಕರಣದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ...ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ...ಮೈಸೂರ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಕ್ರಮಾಂಕ (ಓರಿಯೆಂಟಲ್ ಲಾಯಬ್ರರಿ ...) ೨೫೫ ರ ತಾಡವೋಲೆಯ ಪ್ರತಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ಹೋಲುವದು. ಅಶುದ್ಧ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಕರಣದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಗಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀ. ಮಾ. ಎನ್. ... ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೂ ಕಾವ್ಯ ಕಲಾನಿಧಿಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಮಾ. ...ಯ್ಯಂಗಾರರೂ ಇದನ್ನು ತಿದ್ದಿರುವರು. ಇದು ಬಲು ಉಪಯುಕ್ತ...ದೆ. ಇದರ ಸಂಕೇತ "ಕಾ".

ಕೋರೀಕಾಗದದ ಪ್ರತಿಗಳು ಎರಡು :

ಸೆ, ಯ (೩–೪):—

ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ಕಾಗದಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಯಿಂದ ದಪ್ಪ ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಹಳೆಯ ಚಿಂದಿಗಳನ್ನು ನೆನಿಸಿ ಕುಟ್ಟಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಕಾಗದಗಳಿಗೆ ಕೋರೀಕಾಗದವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅವು ತಾಡವೋಲೆಯ ನಂತರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅರಗಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮಸಿಯಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವು ಸುಮಾರು ನೂರಿನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನವಿರಬಹುದು. ಅಂತಹ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಎರಡು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ಪ್ರತಿಗಳು ದೊರೆತವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಥಣಿಯ ಶೆಟ್ಟರ ಮಠದಲ್ಲಿಯದು. ಇದರ ಸಂಕೇತ "ಸೆ". ಮತ್ತೊಂದು ಯಕ್ಕುಂಡಿಮಠದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರದ ೫೮೦ (ಅ) ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ. ಮಠದ ಶ್ರೀಗಳವರು ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಇತ್ತರು. ಇವರ ಸಂಕೇತ "ಯ". ಇವೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳು ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಇವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ತಾಡವೋಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳು :

ಅ (೫):—

ಇದು ಮೈಸೂರ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಕ್ರಮಾಂಕ (ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲಾಯಬ್ರರಿಯ ನಂಬರ) ೨೪೦ ನೆಯ ಪ್ರತಿ. ಇದು ಉತ್ತಮವಾದ ಕೈಬರೆಹದ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿ. ಪಾಠಾಂತರಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿವೆ. ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುವವು. ವ್ಯಾಕರಣ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಸರಿಯಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಕಂಡುಬರುವವು. ಅಕ್ಷರಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸುಂದರವಾಗಿವೆ. ಪುಟಗಳು (ಓಲೆಗರಿಗಳು)೮೩ ಅವೆ. ಗರಿಯ ಎರಡೂ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಗರಿಗಳು ಒಂದರಿಂದ ೫೩ ಮತ್ತು ಗರಿಗಳು ೭೨ರಿಂದ ೮೩ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬರು, ಗರಿಗಳು ೫೪ ರಿಂದ ೬೯ರ ವರೆಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಬರೆದಂತೆ ತೋರುವದು. ಇಲ್ಲವೆ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಟ್ಟುಗಳ ಗರಿಗಳಿಂದ ಈ ಕೈಬರೆಹದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಗರಿಗಳು ೭೦, ೭೧ ಕಳೆದುಹೋಗಿವೆ. ಗರಿಗಳ ಉದ್ದ ೧೯½ ಇಂಚುಗಳು. ಅಗಲ ೨ ಇಂಚುಗಳು, ಎರಡೂ ಬದಿಗೆ ಮಾರ್ಜಿನ ೧ ಇಂಚು, ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದ ಸ್ಥಳ ೧೭½ ಇಂಚುಗಳು ಉದ್ದ, ೧¾ ಇಂಚು ಅಗಲ. ಪ್ರತಿ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಸಾಲುಗಳಿವೆ. ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೮೦ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ.

ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಸರಸ್ವತೀಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ ಶ್ರೀ ವರದ ವೆಂಕಟೇಶಾಯ ನಮಃ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ ಶ್ರೀ ಕಾಶೀ ವಿಶ್ವನಾಥೇ ನಮಃ ಶ್ರೀ ಭೋಗನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾಯ ನಮಃ ಶ್ರೀ ವಂದಾವನದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ... ವದ ... ಗತಿ. ಶ್ರೀ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ... ವಿಷ್ಣು–ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ–ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯ–ನಾರಾಯಣ ... ನಮಃ ಶ್ರೀ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಬರೆವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನಮಸ್ತು ... ಮಸ್ತು" ಎಂಬ ಪ್ರತಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಾಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ... ದೇವರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ "ಸದಾಶಿವಾಯ ... ಸ್ತು" ಎಂಬ ಇದೆ. ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ "ಬಸವಾಖ್ಯದಿ ಜಯಪ್ರದಂ" ... ಪದ್ಯವು, "ಇದು ಸಮಸ್ತ – ಗುಣಾಕರ – ... – ... ಕರ–ಸಾಹಿತ್ಯ ... – ಪ್ರಸಂಗ ... – ... ಕವಿ – ... – ... ಚಂದ್ರ ... ಕವಿ ಶ್ರೀ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದೊಳ್" ಎಂಬ ... ಇದೆ.

ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಐ, ಔ ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲ. ಈ, ಏ, ಓ (ದೀರ್ಘ ...) ಗಳ ಚಿಹ್ನೆಯಿದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡ ಕಾಲವನ್ನು ಕಡೆಯ ... ಕಡೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದು "ಅಸ್ಯ ಶ್ರೀಮಚ್ಛಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ... ಗಳು ... ನೆಯ ಪಾರ್ಥಿವನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಬ|| ೮ ಭಾನುವಾರ ... ಪುಣ್ಯಕಾಲ ... ಕ್ಷೇತ್ರ ... ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾ ... ಯ..." ಎಂದಿದೆ. ಯಾರು ಯಾರ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ... ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೬೫ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳ ೧೪ನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಸರಿಹೋಗುವುದು. ಆ ದಿವಸ ಭಾನುವಾರವಾಗಿರುವುದು. ತಿಥಿಯು ... ಯಿಂದ ... ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ... ಈ ಪ್ರತಿಯ ಸಂಕೇತ "ಅ."

(ಬ):—

ಇದು ಮೈಸೂರ ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಲಯದ (ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯ) ನಂಬರ ... ಪ್ರತಿ. ... ಪ್ರತಿ ಗರಿಯು ... ಉದ್ದ ... ಇಂಚು, ಅಗಲ ೧ ಇಂಚು. ... ಎಂಬ ... ಅಕ್ಷರ ... ಕೆಲವು ಗರಿಗಳು ಹೋಗಿವೆ. ... ಭಾಗವನ್ನು ಹಾಳಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗರಿಯಲ್ಲಿ ೭ರಿಂದ ೯ರವರೆಗೆ ಸಾಲುಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೪೦ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಮೂರು ಸಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಗರಿಗಳೂ ಬಹಳವಾಗಿವೆ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀ ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಲಿಂಗಾಯನಮಃ ಶುಭಮಸ್ತು ಶೋಭನಮಸ್ತು ಹಂಪೆಯ ಹರಿದೇವ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಮಂಗಳಮಸ್ತು" ಎಂದೂ ಆಶ್ವಾಸಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ "ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ" ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ "ಇದು ಸಮಸ್ತ ಸುರನಿಕರ....ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರಬಂಧದೊಳ್.... ಆಶ್ವಾಸಂ ಮಂಗಳಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ" ಎಂಬ ಗದ್ಯವೂ ಇವೆ.

ಅನುಸ್ವಾರದ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಅಕ್ಷರಗಳು ದ್ವಿತ್ವವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಉದಾ:—ಸಂಕ್ಕುಳ, ಅಂಕ್ಕುರ, ಸಂತ್ತತಂ. ಎ,ಒ ಗಳ ದೀರ್ಘಸೂಚಕ ಚಿಹ್ನವಿಲ್ಲ. 'ಪ'ದ ಬದಲು 'ಹ'ದ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ಉದಾ:— ಹವಳ, ಹಿಂಗದೆ, ಹೊಸ. ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಯ ಸಂಕೇತ "ಓ".

ಕ (೭):—

ಇದು ಮೈಸೂರ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಕ್ರಮಾಂಕ (ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲಾಯಬ್ರರಿಯ) ೨೫೫ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪ್ರತಿ. ಈ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ೧ ರಿಂದ ೧೪೯ ರ ವರೆಗೆ ಕಾವ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಗರಿಯ ಉದ್ದ ೯ ಇಂಚು, ಅಗಲ ಸುಮಾರು ೨ ಇಂಚು, ಮಾರ್ಜನ್ ಎರಡೂ ಬದಿಯ ದಂಡೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸುಮಾರು ೩/೪ ಇಂಚು. ಪ್ರತಿ ಗರಿಯಲ್ಲಿ ೧೦ ಸಾಲುಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ೧೧ ಸಾಲಿನ ಪತ್ರಗಳೂ ಅವೆ. ಪ್ರತಿ ಪತ್ರದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿಗೆ ಎರಡೂ ಕಡೆಗೆ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಅಂಕಿಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೭೫ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಅಕ್ಷರಗಳು ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಐ, ಟಿ ಗಳ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಇ, ಎ, ಒ ಇವುಗಳ ದೀರ್ಘ ಚಿಹ್ನದ ಉಪಯೋಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾದರೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಈಕಾರ ಸೂಚಕ ದೀರ್ಘ ಚಿಹ್ನವನ್ನು ಬರೆದಂತಿದೆ. ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಅಕ್ಷರ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಜನದಲ್ಲಾಗಲೀ ಸಾಲುಗಳ ನಡುವೆಯಾಗಲೀ ಬರೆದಿದೆ. ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆಶ್ವಾಸಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಆಶ್ವಾಸಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಂದ, ವೃತ್ತ, ವಚನಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ "ಅಂತೂ ಆಶ್ವಾಸ ೧೦ಕ್ಕೆ ಗದ್ಯ ೧೧ ವೃತ್ತ ೨೬೪ ಕಂದ ೭೧೪ ವಚನ ೭೮೧, ಅಂತೂ ಗದ್ಯ, ವೃತ್ತ, ಕಂದ, ವಚನ ಸಹ ೧೭೭೦ಕ್ಕಂ ಮಂಗಳಮಹಾ" ಎಂದೂ ಅದೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವವು.

ಜಂತ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಶಕ ೧೬೬೩ ದುರ್ಮತಿ ಸಂವತ್ಸರ ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ೧೨ ಗುರುವಾರ ಸರಿ ಹೋಗುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ದಿವಸ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೪೧ ಸಪ್ಟಂಬರ ೧೦ ಗುರುವಾರ. ಈ ಪ್ರತಿಯ ಸಂಕೇತ್ಕ "ಕ".

೮ (ಲ):—

ಇದು ಮೈಸೂರ ಪ್ರಾಚ್ಯಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಕ್ರಮಾಂಕ (ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲಾಯಬ್ರರಿಯ ನಂಬರ) ೩೧೪ನೇಯ ಪ್ರತಿ. ಈ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದ ೫೪ನೇಯ ಗರಿಯಿಂದ ೧೦೭ನೆಯ ಗರಿಯವರೆಗೆ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಗರಿ ೯೩, ೯೪ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಗರಿ ೫೪ ರಿಂದ ೯೨ರ ವರೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದ ಬರೆಹ ಮತ್ತು ಗರಿ ೯೫ ರಿಂದ ೧೦೭ರ ವರೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಕಾರದ ಬರೆಹವಿರುವದರಿಂದ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತಾಡವೋಲೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳೊಳಗಿವ ಗರಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಈ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವದು. ಈ ಎರಡೂ ಭಾಗಗಳ ಗರಿಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಉದ್ದ ೧೩ ಇಂಚು. ಅಗಲ ೨ ಇಂಚು. ಮಾರ್ಜಿನ್ ಎಡಬದಿಗೆ ೧ ಇಂಚು ಬಲಬದಿಗೆ ಅರ್ಧ ಇಂಚು. ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗ (ಗರಿ ೫೪ರಿಂದ ೯೩) ದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಗರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲುಗಳು ೧೪. ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೬೬ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ (ಗರಿ ೯೫ ರಿಂದ ೧೦೭) ದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಗರಿಯಲ್ಲಿ ೧೦ ಸಾಲುಗಳು, ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೬೦ ಅಕ್ಷರಗಳು ಇವೆ.

ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀಗುರು ಸದಾಶಿವ ಸಂಗಮೇಶಾಯ ನಮಃ ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣವ ಬರೆವುದಕ್ಕೆ ಶುಭಮಸ್ತು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಮಸ್ತು, ಐಶ್ವರ್ಯಮಸ್ತು ನಿರ್ವಿಘ್ನಮಸ್ತು ನಮಃ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ವತಿಪತಯೇ ನಮಃ ನಿರಂತರಾಯಸ್ತು" ಎಂದೂ, ಆಶ್ವಾಸಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀ ಸದಾಶಿವಸಂಗಮೇಶಾಯನಮಃ ಶ್ರೀಕಂಠ ಗುರುವೇ ನಮಃ" ಎಂದೂ ಆಶ್ವಾಸಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ "ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ" ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ "ಇದು ಸಮಸ್ತ ಸುರನಿಕರ ಮುಕುಟ— " ಎಂಬ ಗದ್ಯವೂ ಆವೆ.

ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಱ ೞ ಗಳ ಪ್ರಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಱ ಕಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೇಫ ದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರವು ದ್ವಿತ್ವವಾಗಿದೆ. ಉದಾ:— ಮಾರ್ಗ್ಗ, ಪಾರ್ವತಿ, ಮುಂದಿರ್ದ್ದ, ಸರ್ಪ್ಪಾಭರಣ. ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ದೋಷಗಳು ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ. ಹಳೆಗನ್ನಡ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಪ್ರತಿಯ ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಲಕ್ಷಣಗಳಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟು ಪುರಾತನವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವದು. ಒಂದು ಪುರಾತನ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಇ, ಎ, ಒ, ಇವುಗಳ ದೀರ್ಘ ಚಿಹ್ನದ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಲ್ಲ.

ಗರಿ ೧೦೭ರಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀಮತು ಕಾಳಯುಕ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದೆಯಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣವು ಬರೆದು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ಗುರವೇ ಗತಿ ಶ್ರೀಗುರು ಪಾದಾರವಿಂದವೇ ಗತಿ" ಎಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶಕವರ್ಷ ಮತ್ತು ವಾರ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯಿಸುವದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಅದರೂ ಸ್ವಾಮಿಕನ್ನು ಪಿಳ್ಳೆಯವರ ಜಂತ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಮಿತಿಯು ಕಾಲಯುಕ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದೆಯು ಶಕ ೧೬೦೧ರಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೭೯ ಜಾನೇವರಿ ೩ಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೋಗುವದು. ಮಾಘಶುದ್ಧ ೧ ತಿಥಿಯು ಗುರುವಾರ ಆರಂಭವಾಗಿ ಶುಕ್ರವಾರ ಮುಗಿಯುವದು. ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪುರಾತನ ಚಿಹ್ನಗಳಿಂದ ಇದು ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷ ಹಳೆಯದಿರಬಹುದು. ಈ ಪ್ರತಿಯ ಸಂಕೇತ "ಡ" ಎಂಬುದು.

ಮೇಲಿನ ಅ, ಓ, ಕ, ಡ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರ ಪ್ರಾಚ್ಯಪುಸ್ತಕಾಲಯದಿಂದ ಎರವು ಪಡೆದು ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ(ಕ್ಯೂರೇಟರ)ಗಳಾಗಿದ್ದ ಕೈ.ವಾ. ಎಮ್. ಎಸ್. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಎಮ್.ಎ., ಬಿ. ಎಲ್. ಅವರ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಸ್ಮರಿಸಿ ಅವರಿಗೂ ಪ್ರಾಚ್ಯಪುಸ್ತಕಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವೆನು.

ದಾ (೯) :—

ಇದನ್ನು ದಾವಣಗೇರಿಯ, ಈಗ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿರುವ, ಮಲ್ಲಾಬಾದಿ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರು ದಯವಿಟ್ಟು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿ. ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಓಲೆಯಗರಿಗಳು ೯೩ ರಿಂದು ೧೩೧ರ ವರೆಗೆ ೩೮ ಓಲೆಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಕಾವ್ಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಕ್ಷರಗಳು ಬಹಳ ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಗರಿಯ ಉದ್ದ ೧೮ ಇಂಚು, ಅಗಲ ೨ ಇಂಚು. ಎಡಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೩ ಇಂಚು, ಬಲಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಇಂಚು ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಗರಿಗಳ ಮೇಲೂ ಕೆಳಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಓಲೆ ಗರಿಯಲ್ಲಿ ೧೬ ಸಾಲುಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೧೦ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ.

ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಡೆ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿದವರ ಹಸ್ತದೋಷಗಳು ಬಹಳವಾಗಿವೆ. ನಡುನಡುವೆ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳೂ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಹಾರಿಹೋಗಿವೆ. ಱಕಾರದ ಉಪಯೋಗವಿರುತ್ತದೆ. ೞ ದ ಪ್ರಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಇ, ಎ, ಒ ಅಕ್ಷರಗಳ ದೀರ್ಘ ಚಿಹ್ನವಿಲ್ಲ.

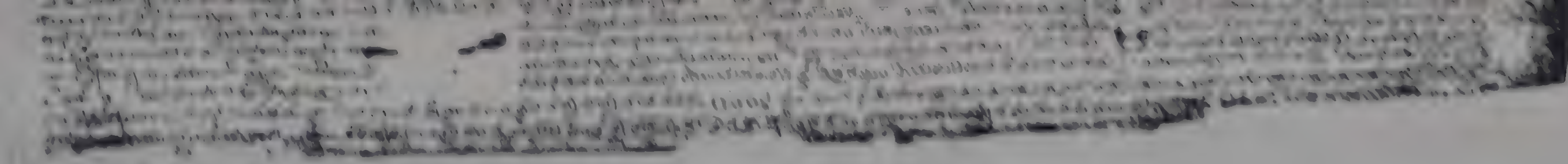
ಗ್ರಂಥಾದಿಯಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀಗುರು ಬಸವಲಿಂಗಾಯ ನಮಃ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಬರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಶುಭಮಸ್ತು ಶೋಭನಮಸ್ತು" ಎಂದೂ, ಆಶ್ವಾಸಗಳ ಕೊನೆಗೆ "ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ" ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ, "ಇದು ಸಮಸ್ತ ಸುರನಿಕರ ಮುಕುಟ..." ಎಂಬ ಗದ್ಯವೂ ಅವೆ. ಕಂದ ವೃತ್ತಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಕಿದೆ. ೧೦ನೇಯ ಆಶ್ವಾಸದ ಕೊನೆಗೆ, ಅಂತೂ ಆಶ್ವಾಸ ೧೦ಕ್ಕಂ ಕಂದ ವೃತ್ತ ವಚನಂಗಳು ೧೨೪೭ಕ್ಕಂ ಮಂಗಳಮಹಾ" ಎಂದಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ "ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಕೃತು ಸಂವತ್ಸರದ ಚೌತಿ ಸೋಮವಾರ ಸಮಾಪ್ತ ಮಂಗಳಮಹಾ" ಎಂದಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿಕನ್ನುಪಿಳ್ಳೆಯವರ ಜಂತ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ವಿಕೃತಿ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧ ೪ ಸೋಮವಾರ ಶಕ ೧೬೯೩ರಲ್ಲಿ ಬರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೭೧ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೮ ಸೋಮವಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೋಗುವದು. ಇದರ ಸಂಕೇತ "ದಾ".

ಮ (೧೦):—

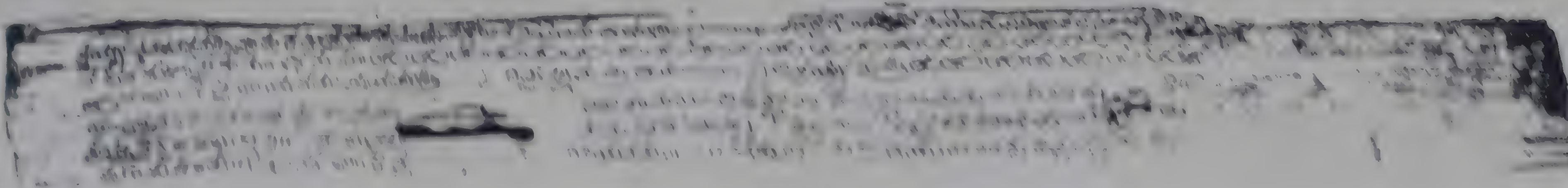
ಈ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಓರ್ವ ಮಿತ್ರರು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಇದರಲ್ಲಿಯ ೧ ರಿಂದ ೯೧ ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಗರಿಗಳ ಉದ್ದ ಸುಮಾರು ೧೪ ಇಂಚು. ಅಗಲ ಸುಮಾರು ೨ ಇಂಚು. ಮಾರ್ಜಿನ್ ಬಲಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೧ ೧/೩ ಇಂಚು. ಎಡಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೩/೮ ಇಂಚು. ಕೆಲವು ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ೮, ಬಹಳ ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ೯, ಉಳಿದ ಕೆಲವು ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ೧೦ ಸಾಲುಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೮೦ ರಿಂದ ೯೦ ರವರೆಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾರವನ್ನು ಪೋಣಿಸಲು ಎರಡು ತೂತುಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಇಂಚು ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಷರಗಳು ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಹಸ್ತದೋಷಗಳು ಬಹಳವಾಗಿಲ್ಲ.

ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀ ಗಣಾಧಿಪತಯೇ ನಮಃ ಶ್ರೀ ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾಯ ನಮಃ ಶುಭಮಸ್ತು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ವಚನ"ವೆಂದು ಕಥಾಗರ್ಭ ಗದ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು. ಆಶ್ವಾಸಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ "ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ" ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ "ಇದು ಸಮಸ್ತ ಸುರನಿಕರ ಮಕುಟ...." ಎಂಬ ಗದ್ಯವೂ ಅವೆ. ೧೦ನೇಯ ಆಶ್ವಾಸದ ಕೊನೆಗೆ "ಅಂತೂ ಅಶ್ವಾಸ ೧೦ಕ್ಕಂ ಗದ್ಯ ಪದ್ಯ ವಚನ ೧೦೧೪ ಕ್ಕಂ ಮಂಗಳಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ" ಎಂದಿದೆ.

ರೆಫದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ದ್ವಿತ್ವವಾಗಿದೆ. ಉದಾ:— ಇರ್ಪ್ಪಲ್ಲಿ, ವಾರ್ಧ್ಧಿ, ನಿರ್ಜ್ಜರ, ಪೆರ್ಬ್ಬುಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇ, ಎ, ಒ ಅಕ್ಷರಗಳ ದೀರ್ಘ ಚಿಹ್ನ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ತೋರಿಸಿಲ್ಲ. ಕಂದ ವೃತ್ತ ವಚನಗಳಿಗೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಆಶ್ವಾಸಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

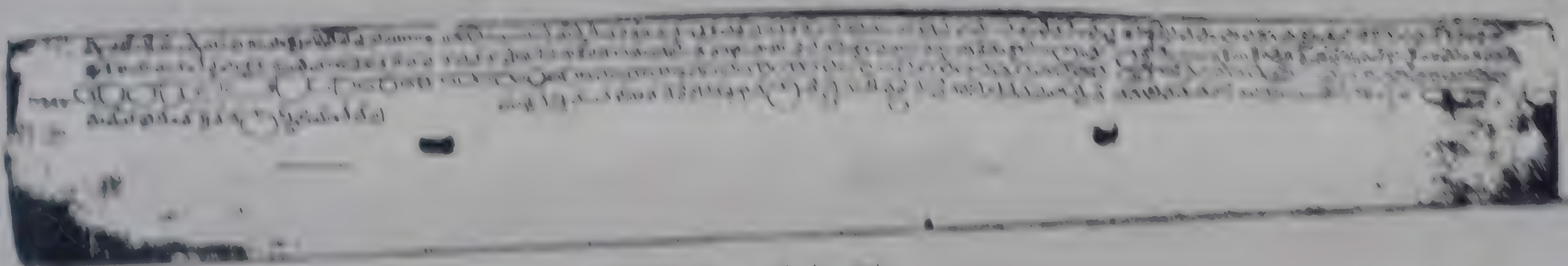

೪. ಕಡೆಯ ಪತ್ರ, ಮುಂಭಾಗ

೫. ಕಡೆಯ ಪತ್ರ, ಹಿಂಭಾಗ

ತಾಳವೋಲೆಯ ಪ್ರತಿ—ಬ.

೬. ಕಡೆಯ ಪತ್ರ.

ಕಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾದೃಶಂ ಲಿಖಿತಂ ಮಯಾ|
ದ್ಧೋ ವಾ ಮಮದೋಷೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ|
ದ್ಧಿ-ಪೂರ್ವಕಂ ಕೃತಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ
ಪರಾಧಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಂತು|
ರಾಯ ನಮಃ
ಮಸ್ತು ಅಯುರಾರೋಗ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯಮಸ್ತು"| ಎಂದಿದೆ.

ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ "ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಾರ್ವರಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾರ್ಗಶಿರ ಶುದ್ಧ ೧೦ ಸ್ಥಿರವಾರ ರ ದೇವಣಪ್ಪರಸರಿಗೆ ಶೇಷಾದ್ರಿಭಟ್ಟರು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಸ್ತು-ವಾಹನ-ಪುತ್ರ-ಪೌತ್ರ-ಪಾರಂಗತರಾಗಲಿ ಎಂದು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರಲೆಂದು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಂಗಳಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾಯ ನಮಃ ಮಸ್ತು ಅಯುರಾರೋಗ್ಯಮಸ್ತು, ಐಶ್ವರ್ಯಮಸ್ತು" ಕಾಲವು ಸ್ವಾಮಿಕನ್ನುಪಿಳ್ಳೆಯವರ ಜಂತ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ೧ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ಸರಿಯಾಗುವದು. ಆ ದಿವಸ ಶನಿವಾರ. ಕ್ಕೆ ಹೆಸರು. ಈ ಪ್ರತಿಯ ಸಂಕೇತ "ಮ".

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗೋಕಾಕ ತಾಲೂಕಿನ ಅರಭಾವಿ ಮಠದ ಪೂಜ್ಯ ವರ ಮಠದ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಿ. ಈ ಪ್ರತಿಯಿದ್ದ ,' ಶಬರಶಂಕರವಿಲಾಸ, ಭಿಕ್ಷಾಟನ ಚರಿತೆ, ಭಾವಚಿಂತಾ ತ್ನ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಹೀಗೆ ಆರು ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ. ವೆ ೨೪೬. ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಬರೆದ ಗರಿಗಳು ೧೩೮ರಿಂದ

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಸೋಮವಾರ ದ್ವಾದಶಿ ತತ್ತಿಥಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಭೈರವೇಶ್ವರದೇವರ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮಂಗಳಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ" ಎಂದಿದೆ. ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರ ಶ್ರಾವಣ ಬಹುಳ ೧೨ ಸೋಮವಾರ ಶಕ ೧೫೩೯ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೧೭ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೮ ಸೋಮವಾರವಾಗುವುದು. ಶಕ ೧೫೩೯ ಪಿಂಗಳ ಸಂ| ಶ್ರಾವಣ ಬಹುಳ ದ್ವಾದಶಿ ಬುಧವಾರವಾಗುವುದು. ಮಂಗಳವಾರ ೬೯ ಘಳಿಗೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸೋಮವಾರವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿರಬಹುದು. ಅಂದಮೇಲೆ ಶಕ ೧೫೩೯ ಪಿಂಗಳ ಸಂ| ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶು ೨ ಬುಧವಾರದ ದಿನವನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು. ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಬರೆದುದರಿಂದ, ಅದು ಪೂರ್ಣವಾಗಲು ಕೆಲ ತಿಂಗಳು ಗತಿಸಿರಬಹುದಾದುದರಿಂದ ಶಕ ೧೫೩೯ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶು. ೨ ಬುಧವಾರ ಅಥವಾ ಶಕ ೧೫೩೯ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶು. ೨ ಬುಧವಾರ, ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಈ ಪ್ರತಿ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ ತಿಥಿಯೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಈ ಪ್ರತಿಯ ಸಂಕೇತ "ಗಿ೩."

ಗ (೧೨):—

ಇದು ನನ್ನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಿ. ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಓಲೆಯ ಗರಿಗಳು ೧ರಿಂದ ೭೮ರವರೆಗೆ ಇವೆ. ಗ್ರಂಥ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಗರಿಯ ಉದ್ದ ೧೫ ಇಂಚು, ಅಗಲ ೨¾ ಇಂಚು ಮಾರ್ಜಿನ್ ಬಲಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಇಂಚು, ಎಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ಇಂಚು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾರ ಪೋಣಿಸಲು ಸುಮಾರು ೬ ಇಂಚುಗಳ ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ತೂತುಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಲು ½ ಇಂಚು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಗರಿಯಲ್ಲಿ ೧೦ ಸಾಲುಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೭೬ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ.

ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀಗುರು ಬಸವಲಿಂಗಾಯನಮಃ ಶ್ರೀಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾಯನಮಃ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಾಯನಮಃ ನಿರ್ವಿಘ್ನಮಸ್ತು ಶುಭಮಸ್ತು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಕಥಾಗರ್ಭ"ವೆಂದೂ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಪರಮಾನ್ಯಾಯಿ ಜಟಾಧರ" ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ 'ಇದು ಸಮಸ್ತ ಸುರನಿಕರ ಮುಕುಟ...' ಎಂಬ ಗದ್ಯವೂ ಇದೆ. ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಅಂಕ ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧ಕ್ಕಂ ಕಂದ ವೃತ್ತವಿಂ ೧೧೯೪ಕ್ಕಂ ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ' ಎಂದೂ ಇದೆ.

ಇ, ಎ, ಓ ಗಳ ವಿವರ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ರೇಫದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ದ್ವಿತ್ವವಾಗಿದೆ. ಉದಾ:— ಗರ್ಭ್ಭ, ಸರ್ವ್ವ. ಜ ದ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅಶುದ್ಧವಾಗಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ:— ಕಳುವುಗಾದೆಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ವೃತ್ತಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬಂಡಕದವಾಲಿ, ಸ್ರಗ್ಧರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಂಡ ತಿಥಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರತಿಯ ಸಂಕೇತ "ಗ."

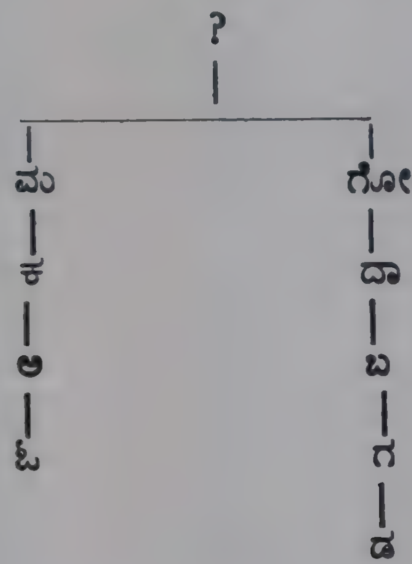
ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಯತ್ನಿಸಿಲ್ಲ. ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕವಾಗಿ ದೊರೆತ ಪ್ರತಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಷ್ಟು ಸಾಧನೆಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿದೆ.

ಪರಿಷ್ಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ **ಬೆ, ಕಾ, ಸೆ, ಯ** ಮತ್ತು **ಕೊ** ಇವು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉಪಯೋಗವಾಗಲಾರವು. ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ತಾಡವೋಲೆಯ ಒಂಬತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳೊಳಗೆ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ **ಅ, ಕ, ಡ, ದಾ, ಮ, ಗೋ,** ಆರು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ "**ಮ**" ಪ್ರತಿಯು ಹಳೆಯದು. ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೬೦ ಡಿಸೆಂಬರ ೧ನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಮುಗಿದಿದೆ. "**ಗೋ**" ಪ್ರತಿಯು ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ೪೨ ವರ್ಷ ಹಿಂದಿನದಿರಬಹುದಾದರೂ ಅದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಕಾಲಮಾನವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪ್ರತಿಗಳ ಹಿರಿಯತನವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವದಾದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು.

೧.	ಮ	ಕಾಲ	ಕ್ರಿ. ಶ.	೧೬೬೦ ಡಿಸೆಂಬರ ೧
೨.	ಗೋ	,,	,,	೧೬೭೮ ಫೇಬ್ರುವರಿ ೧೩ ಅಥವಾ ೧೬೧೮ ಮಾರ್ಚ ೧೮ ಬುಧವಾರ
೩.	ಡ	,,	,,	೧೬೭೯ ಜಾನೇವರಿ ೩
೪.	ಕ	,,	,,	೧೭೪೧ ಸಪ್ಪಂಬರ ೧೦
೫.	ಅ	,,	,,	೧೭೬೫ ಎಪ್ರಿಲ ೧೩
೬.	ದಾ	,,	,,	೧೭೭೧ ಫೇಬ್ರುವರಿ ೧೮

ಮೇಲಿನ ಕ್ರಮದಿಂದ **ಮ** ಮತ್ತು **ಗೋ** ಪ್ರತಿಗಳು ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಾಲಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಹಳೇ ಪ್ರತಿಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಪಾಠಾಂತರಗಳಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧವು ತಂದೆಮಕ್ಕಳ ಸಂಬಂಧವಿರದೆ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರ ಸಂಬಂಧವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಇವೆರಡೂ ಪ್ರತಿಗಳು ನಮಗೆ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲದ ಪ್ರತಿಯಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆಬೇರೆ ಪ್ರತಿಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡವಿರಬೇಕು. ಇವೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ '**ಮ**' ಗುಂಪಿಗೆ **ಕ, ಓ, ಅ,** ಪ್ರತಿಗಳೂ '**ಗೊ**' ಗುಂಪಿಗೆ **ದಾ, ಡ, ಬ, ಗ**

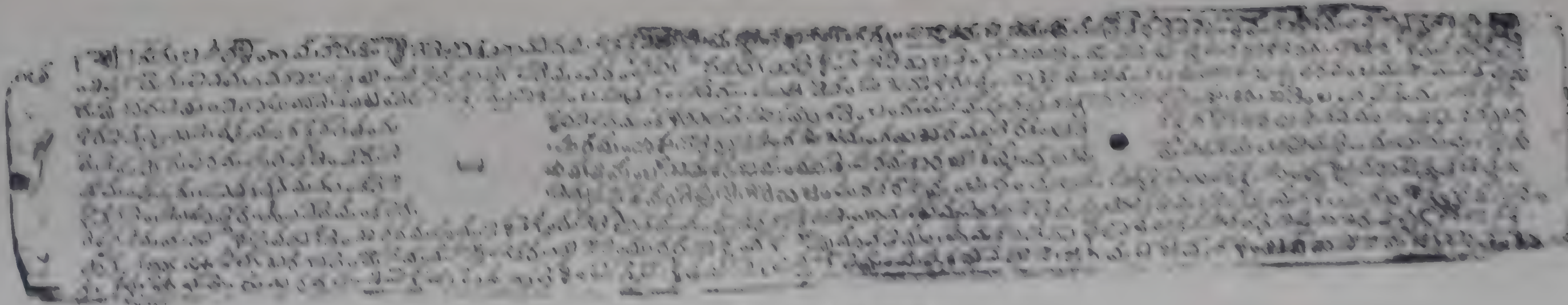
ಪ್ರತಿಗಳೂ ಸಮಾನವಾಗಿರುವವು. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕವಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮದಂತೆ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು.

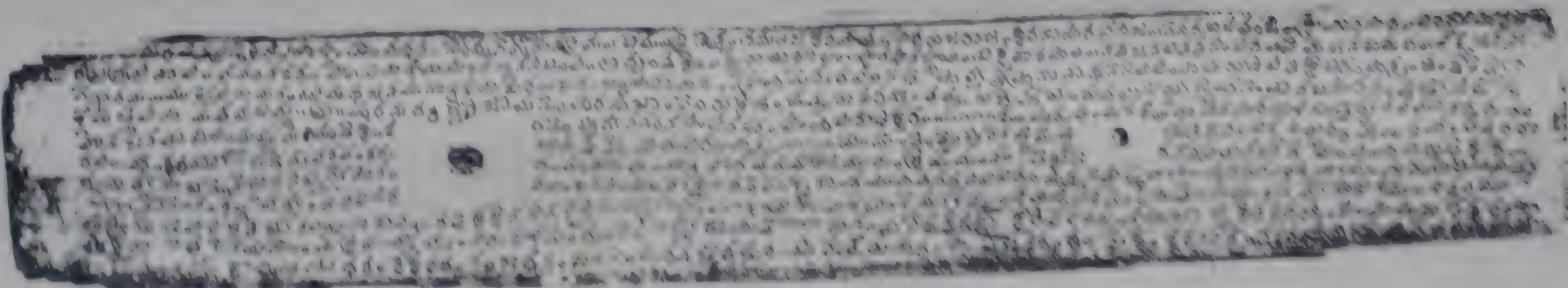
ಈ ಕ್ರಮ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸದ ಗ, ಬ, ಓ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಲಿಪಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗಿರಬಹುದಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

गच्छतः स्खलनं वापि भवत्येव प्रमादतः ।
तं सन्तः क्षन्तुमर्हन्ति सदसद्व्यक्तिहेतवः ।
हेम्नः संलक्ष्यते ह्यग्नौ विशुद्धिश्यामिकापि वा ॥

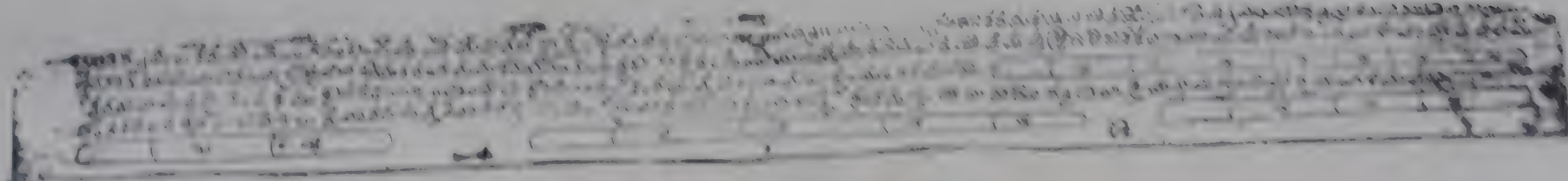
ತಾಡವೋಲೆಯ ಪ್ರತಿ—ಗೋ.

೧. ಮೊದಲನೆಯ ಪತ್ರ

೨. ಕಡೆಯ ಪತ್ರ, ಮುಂಭಾಗ

೩. ಕಡೆಯ ಪತ್ರ, ಹಿಂಭಾಗ

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಂ

|| ಕಥಾಗರ್ಭಂ ||

[illegible]

[illegible]

ಕಥಾಪ್ರಾರಂಭ

ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ

(ಹೈಮಾಚಲವರ್ಣನಂ)

ಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಶ್ರೀಮಚ್ಛೈಲೇಂದ್ರ[೧]ಪುತ್ರೀಗುರುತರ[೧]ಸುರತಕ್ಷೀರವಾರಾಶಿಚಂದ್ರಂ
ವ್ಯೋಮಾರ್ಕೇಂದುಕ್ಷಮಾತ್ಮಾ[೨]ನಿಲಜಲಪವ[೨]ಮಾನಾಷ್ಟಮೂರ್ತಿಪ್ರಸಿದ್ಧಂ
ಪ್ರೇಮಂಬೆತ್ತೀಗೆ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯನೆಮಗಮರಾನೀಕಮಾಣಿಕ್ಯಮೌಳಿ
ಸ್ತೋಮಾಂಘ್ರಿಜ್ಯೋತಿ ಪಂಪಾ[೩]ಪುರದರಸ[೩] ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಾನಂದದಿಂದಂ ೧

ಗೌರೀಪಾದಾಂಗುಲೀಕೋರಕಮೆಸೆವ ಕರಂ ಪಲ್ಲವಂ ಪುಷ್ಪ[೪]ವೃಂದಾ[೪]-
ಕಾರಂ ಮಂದಸ್ಮಿತಂ ಶಾಖೆಗಳಮರ್ದ ಭುಜಾನೀಕಮಾಸ್ಯಂ ಫಲಂ ಶ್ರೀ-
ಸಾರಂ ತಾನಾದ ಪಂಪಾಪುರದರಸ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ[೫]ಕಲ್ಪಾಂಘ್ರಿಪಂ[೫] ವಿ-
ಸ್ತಾರಂಬೆತ್ತೀಗೆ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯನೆಮಗಮೃತಪ್ರಾಯೆಯಂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಂ ೨

ಶ್ರೀಹೇಮಾದ್ರೀಂದ್ರಚೂಡಸ್ಥಿರಕರಣಸಮಾರೂಢಪದ್ಮಾಸನಸ್ಥಂ
ಕೋಹಂಸೋಹಂ[೬]ಗಳೆಂಬಾ[೬] ಗಜಿಬಜಿಪುಗದಾನಂದಸಂವಿತ್ತು ಕಂದ-
ರ್ಪಾಹಂಕಾರಪ್ರವಿಧ್ವಂಸನಕರನಿಟಿಲಾಕ್ಷಂ ಶಿವಂ ಪಾರ್ವತೀಶಂ
[೭]ಸ್ನೇಹಂ[೭] ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕು ಪಂಪಾಪುರಪತಿ ದಯೆಯಿಂ ನೋಡಿ ರಕ್ಷಿಕ್ಕೆ[೮]ಯೆಮ್ಮಂ[೮] ೩

ಉತ್ಪಲ

ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಮಾನಿನಿ ಮಹೋಜ್ವಳೆ ಮಾನ್ಯೆ[೯]ಮಹಾ[೯] ಮಹೇಶನ-
ರ್ಧಾಂಗಿ [೧೦]ಮಹಾ[೧೦]ವಿರಾಜಿತೆ ಮಹಾಶಿವ[೧೧]ಭಕ್ತೆ[೧೧] ಮಹಾಪತಿವ್ರತೋ-
ತ್ತುಂಗೆ ಮಹಾತ್ರಿಲೋಚನೆ ಮಹಾನಿಧಿ ತನ್ನ ವಿವಾಹವರ್ಣನಾ
ಸಂಗತಿಯೆಂದು ಮತ್ಕೃತಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿ ಮಾಳ್ಕೆ ಮಹೋತ್ಸವಂಗಳಂ. ೪

---

೧ ಕನ್ಯಾನಿರುಪಮ (ಮ ಸೆ ಅ ಓ). ೨ ಅನಿಲಜಲತಪ (ಕಾ). ೩ ಪುರದಧಿಪ (ದಾ). ೪ ವೃಂತಾ (ಕಾ ಕ). ೫ ಕಲ್ಪಾಂತಪಂ (ಗ). ೬ ಯೆನಿಪ್ಪಾ (ಅ). ೭ ನೇಹಂ(ಅ). ೮ ನಮ್ಮಂ (ಬ ಮ); ಯೆಂದುಂ (ಕೊ). ೯ ಉಮಾ (ಯ). ೧೦ ಮಹೋ (ಬೆ ಕಾ ಅ ಓ). ೧೧ ಶಕ್ತಿ (ಬೆ ಅ ಬ ಕೆ).

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ

ಓವಿದೊಡೆ ಕಲ್ಲಮಾಲೆಯು
ಸಾವಂ ಕಮದೊಡನ್ನ ಕವಚ ಮಾಡಿತೆ ಬಿಡದಂ
ಓತೋಲಿವಿನೆಯುಕೆರನೆ ಪ್ರವಿಯೆನಿ
ಪಾ ದಾಷ್ಪವಿತೆಗಳವಲೆಗಳೆಲ್ಲಂ ಕೃತಿಯೊಳ್

ಕಜ್ಜಗಳಿಗಳ ಕಲ್ಪಂಗಳ
ಮೊಜಗಳೆಯುತ್ತವ ದೊರೆಗೆ ದರ್ಪದೊಳೆಲ್ಲಂ
ಕಜ್ಜಳ ತಾಳ್ದೆ ಬಜ್ಜಗಳ
ತ್ರಿಜ ಜತ್ರಜದೆತ್ತ ಪಕ್ಷಮಧ್ಯಂ

ಅಂತು

ದೇವದ ಕಣ ಕಂಪ್ರದ ಕಾಲ್ಪನೆಂತೆ ಗಜ್ಜಾಂ
ತಳದೊಳತೆ ಬಳ್ಳಂ ನವೆದ ಮಾಲ್ಕೆಯಿನ್ನ ದೆ ದೇವ ಮಾತೆಯ
ಅಳಲ ನಿನ್ನ ಕನ್ನದವೊಳವಿನ ಕಟ್ಟ ಬಂದೊಳವವರ್ ನುಡಿ
ನಿಳಯದ ಮಲಂದೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಮಾಂದೆ ಸುಮಾಲ್ಯಯ
ಮಯಂದದೊಮೊಳಯಂ

ಅಮ ವೊಳಕಂ ದಿವದೊಳ್ ಕಾ
ಜಮ ನಿಷ್ಠ ಬಂದಳಿತೆ ದುಜನಂ ಕಾಲಂ ಕಾ
ವ್ಯದೋಳತಿರನಮನೆಮಾಯಾ
ನದನಂ ನುಜಿಮಿಪದವ ದಾತೆಂಕದಳ್ಳಳ್

ಕ್ಷೇತ್ರಂಗೆ ನಕಲ ಸುಜನೊ-
ಪನ್ನವಮವಂಗೆ ವಾರ ಕಾವ್ಯಾಧರಮಮಂ
ಶ್ರವ್ರಿ ನುವಂಗಳ ಕಟ್ಟಿ ದ
ತಿದ್ರಂಗಕಷ್ಟ ಮೆ ನವನ ಕಾವ್ಯದಿಷ್ಟಂ

ವೃ॥

ಎಂದಿಂತಿರ್ಪ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂ ತೊಳಗಿ ಬಳೆ ಭಕ್ತವೃಂದ ನಿಕ್ಕದೆ ನು
ದಂದಂ ಮಿಕ್ಕುದ್ದು ಪುಣ್ಯಶಕ್ತಿ ಭುವನ ಚಕ್ರಮಂ ಎಸುತಿಪ್ಪ
ಶ್ರೀಮದ್ ಕೈಲಾಸಾಚಲೇಶಂ ಪ್ರಸನ್ನದಿಂ ನಮಗೆ ಕರುಣಿಸಲೆಂದು
ಭಂದೊಳಂ ಪಾಲಿಸಲಿ ಪ್ರವಿಮಲ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮಂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಂ ೪೨

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮನೆ
ಲ್ಕೆ ದೆಸೆಂ ಗುರುಕರುಣದಿಂದೆ ಅರಿಕರ್ ಕವಿಗಳ್
ಪಿರಿಯರ್ ಸುಜನರ್ ಭಕ್ತರ್
ಪರಮಾರ್ಥದೆ ಕೇಳ್ವುದು ಪ್ರಬಂಧೋಕ್ತಿಯಂ ೪೩

ಎಂತೆನೆ ವಿಶಾಲಧಾತ್ರೀ
ಕಾಂತಾಧರನೆದೊಳಜಮದಂದಮಂ
ಪ್ರಾಂತಸ್ಥಿತನೀತನರ್ಥಕೆ
ಯಂತ್ರಿಸ್ಥನು ಮೇರುಪಮಜ ಮಹಿಮ ದೆಸೆಯೊಳ್ ೪೪

ಶಿವಶಿವ ಎಂಬಾಶ್ಲೋಕ
ಶ್ರೀವಿಶ್ವಜ್ಞನಗೆ ನಿರುಪಮ್ಯವಿಪ್ಲವಂತೆ
ಕ್ಷ್ರವಮಾಕ್ಷ ಲೋಲಕಲ್ಪ
ಲ ವಿವಿಧ ರಲಿಲಚರ್ಯಾಂವಾದಾವಾದಂ ೪೫

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ವಿಳಯಾಕ್ಕಲ್ಪಲಯಮಾರಾದ್ವಿ ಶಿಖಶಿಖರಥ್ರೋದ್ಧಲತ್ವೃಲಕೋಲ
ಹಳಕೋಲ್ವಕ್ ಶೀತವಾರಾರಿವಮಕರಧ್ವಕ್ತ ದ್ವಾದ್ವ ತಾಡ್ಯಾಃ
ದ್ವಳಕಾವಂತಿದ್ವದತ್ತ ಲಲಿಲಕತಾರಿಕಗಾಂಭೀರದಭೋಃ
ದ್ವಳಾವದ್ವೀಕ್ಷೆ ತದ್ವಿಶಿವಳಿತವಳಲಾನ್ವವಮದಾಲೋಕಿಧಾಮ ೪೬

---

೧ ವಿಶ್ರಾಮ (ಕ. ಅ).

ಯಮನಿಯಮನಿಷ್ಠಕರ್ಮಂ
ಶಮದಿಂ ದರ್ಭೆಯು ಗಾಳ್ಯದ್ವಿಜರ್ಗಳೊಳ್
ವಿಮಳವ್ರತಿಗಳ್ ಸಲೆಕಾಂ-
ದಮೂಲಫಲದಿಂದೆ ತಣಿದು ದಣಿಯಿಸಿದರ್

ಭಾಸ್ವರತರನವಮಯೂಖಮ
ನಸ್ವರತಿಪ್ರತಿಗಳ್ವರ್ಗಳ್ವರ್ ನವೋದಯಂ
ತಸ್ವರತಿಯುದದಿಂದೆ ನ
ಮಸ್ಕರಿಸುವ ಮುನಿಗಳನಘರಿದರ್ ನಾಡೊಳ್

ಗಣ್ಯಾತಿಶಯರ್ ಕಿವಲಾ
ವಣ್ಣದೆ ಸರ್ವಾಂಗಭಸಿತದಿಂ ಸರಿಯುಂ ಕಾ
ರುಣ್ಯದಿನತಿಧವಳಿಮದಿಂ
ಪುಣ್ಯಂ ದಣ್ಣದ ತೆಱದೆ ಕಾಣಿಸಿದರ್

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ವಚನ

ಭಸಿತಮನೊಟ್ಟೆ ಪುರಾಣ ಶಿವಾಗಮದೋದಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಮಂ ವಿಚಾರಿಸುವ ವಿದಗ್ಧಸಾಕ್ಷ್ಯಮುಮಂ ಸಲೆವೇಱಿದ ಸಾರಸಿರಿಯುಂ ದಣಿದ ಕಂದಮೂಲಫಲಮಂ ತರೆ ಪೋದ ಲಸದ್ವನಾವಳ ದ್ರುಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೊಳ್ತು ಮಂಡಿಮುಖ್ಯಕಾಮಾಂಗಮುಖಮೊಪ್ಪುಗುಂ

ಅಂತವರ ಶಾಂತಿಮುಮು ಕೈವಶೀಭಾವ್ಯಮಪ್ಪವೊಂತೆಂದೊಡೆ,

ಮೆಯ್ಗರೆಮ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ
ಕೆಯೊಡ್ಡಿ ತೊಡೆಯಡ್ಡ ಮತ್ತೆ ಕಾಂಬಿಸಿ ಬರ್ಗ್‌
ಬಯ್ಗುರುಳನ್ನದೆ ಸಲೆ ಬೀಸ
ಕೆಯಲ್ಗಂ ಮುನಿಗಳ್ಗೆ ನೆಗದ ಮುಕ್ತಾಳ ವಿಕರಂ

೧ ಯಾ (ಕಾ). ೨ ಮಾತಸ್ಕರಾಣ್ (ಟ ಯ ವ). ೩ ಧವಳಿಮ

ಮತ್ತಮಾ ತಪಸ್ವಿಗಳ್ ರುದ್ರನಂತೆ ಜಟಾಜೂಟರಂಜಿತಾಬ್ಜರುಂ,[೧]ದುರ್ಯೋಧನಂತೆ[೧] ಕರ್ಣಾಲಂಕಾರಶೋಭಿತರುಂ, ಕುಬೇರನಂತೆ ವಿಭೂತಿವಿಲಸಿತಗಾತ್ರರುಂ, ಪುಣ್ಯವೃಕ್ಷದಂತೆ ಶಾಖಾವಲಂಬಿತಕರ್ಮ[೨]ನಿಷ್ಠರುಂ,[೨] ವಲ್ಕಲಾಂತರ್ವಾಸರುಂ, [೩]ಕಮಳ[೩]ಕ್ಷೇತ್ರದಂತೆ ಪಂಕಜಗುಣೋಪವೀತರುಂ, ಭೂಮಿಜೆಯಂತೆ ಕುಶಲವಾಧಿಷ್ಠಿತರುಂ, ನವಗ್ರಹದಂತೆ ರವಿರಾಜವಕ್ರಸೌಮ್ಯ ಜೀವಕಾವ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರುಂ, ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲದಂತೆ ಪುಣ್ಯಶ್ರವಣಚಿತ್ರಾನಂದ ಹೃದಯರುಂ ಮೂಲ[೪]ಹಸ್ತಸಂಯುಕ್ತರುಂ[೪] ವಾರಣಾಸಿಯಂತೆ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ವಾಸಿಗಳುಮೆನಿಸಿರ್ದರಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಚಂಪಕ

ತರತರದಿಂದೆ ತೋರ್ಪ [೫]ಸರಿಯಿಂ ಸರಿಯಿಂ[೫] ಪರಿಪೊಜ್ಜರಂಗಳಿಂ
ತರುಕುಲದಿಂ ಲತಾವಿಸರದಿಂ ಮಡುವಿಂ ಗಿಡುವಿಂ ಗುಹಾಳಿಯಿಂ
ಸರಸಿಗಳಿಂದೆ ಪೆರ್ಮೆಳೆಗಳಿಂ ಕೆಱೆಯಿಂ ತೊಱೆಯಿಂ [೬]ನವಂಗಳಿಂ[೬]
ಪರಿಪೊನಲಿಂ ಬಿಲಂಗಳನರಣ್ಯದಿನಲ್ಲಿಯ ತಳ್ಪಲೊಪ್ಪುಗುಂ ೭೦

ಆ ಶೈಲನಿತಂಬಮಂ ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಿದ ಘೋರಗಭೀರಕಾಂತಾರಮಿರ್ಪುದದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಎಳಸಿ ಗಿರಿಯುಟ್ಟ ಪಟ್ಟಾ
ವಳಿಯೆನಿಕುಂ ತದ್ವನಂ ಲತಾವಳಿ ಪತ್ರಾ
ವಳಿ ಪುಷ್ಪಾವಳಿ ಹಂಸಾ-
ವಳಿ ಸಿಂಹಾವಳಿ ಮೃಗಾವಳಿಯ ಪಱ್ತುಗಳಿಂ ೭೧

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಅರನೇಱಿಲ್ ತಾಱೆ ತುಂಬುರ್ [೭]ತದುಕಳಿಲೆ[೭]ಲವಂ ನೆಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ವಾರ್ಜುನಂ ಕ-
ಮ್ಮರನಾಲಂ [೮]ಜಾಲ[೮]ಬೇಲಂ ಬಿಳಲರಳಿಯೆರಂ ಕಕ್ಕೆ[೯]ಹೂರಂ[೯]ಬೆಳಲ್ ಮಾ
ಮರುಟಾಳಂ ಹಾರಿವಾಳಂ ತುಡು ತಡಸೊಡವಂ ಲೊಕ್ಕಿ ಗೊಟ್ಟಕ್ಕಿ ದಿಂಡಂ
ಚಿರ[೧೦]ಬಿಲ್ವಂ[೧೦] ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷಂ ಕಱಿಕೆ ತಱಿಯದಿಂದೊಪ್ಪುತಿರ್ದತ್ತರಣ್ಯಂ ೭೨

---

೧ ದುರ್ಯೋಧನಾಸ್ಥಾನದಂತೆ (ಕಾ ಕ ಯು). ೨ ಶೋಭಿತರುಂ (ಬ). ೩ ಕಳಮ (ಅ). ೪ ಹಸ್ತರುಂ (ಬ). ೫ ಸರುವಿಂ ದರುವಿಂ (ಕಾ ಕ ಬೆ); ಸರಿವಿಂ ದರಿವಿಂ (ದಾ ಬ). ೬ ವನಂಗಳಿಂ (ಬೆ); ನಗಂಗಳಿಂ (ಅ). ೭ ತದುರಗಿಲೆ (ಯು); ತದುಕಣಿಲೆ (ಅ). ೮ ಜಾಡಿ (ಯು); ಜಾಲಿ (ಅ). ೯ ಬೂರಂ (ಬೆ). ೧೦ ಬಿಲ್ವಂ (ಕಾ).

ಚಂಪಕ

ನರಿ ಶಶಕಂ ವೃಕಂ ಸರಟನೆಯ್ಯ ಮಿಗಂ ಮರೆವಿಂಡು ಬೆಕ್ಕು ಮುಂ
ಗುರಿ ಮುಸಲಿವ್ರಜಂ ಕರಡಿ ಮಂಡಲಿ ಪೆರ್ಬುಲಿ ಮರ್ಕಟಾಳಿ ಸೂ-
ಕರನಿಕರಂ ಕುರಂಗತತಿಯುಷ್ಟ್ರಚಯಂ ಘನಖಡ್ಗಿ ಸೈರಿಭಂ
ಪುರುಷಮೃಗಂ ಗಜಂ ಶರಭ ಸಿಂಹದಿನೊಪ್ಪುವುದಲ್ಲಿ ಕಾನನಂ ೭೩

ಅರಗಿಳಿ ಪಾರಿವಂ ಕುರರಿ ಲಾವಗೆಯನ್ಯಭೃತಂ ಶರಾರಿ ಹೊಂ
ಗುರು ಚರಣಾಯುಧಂ ಶಕುನಿ [೧]ಚಂದನ[೧]ವಕ್ಕಿ ಚಕೋರಿ ಟಿಟ್ಟಿಭಂ
ಹರಡೆ[೨]ಗವುಂಜು[೨]ಜಾವಗೆ ಬಕಂ ಶಿಖಿವಾಯಸಮುಂಚೆಕೊಂಚೆ ತಿ
ತ್ತಿರಿ ಗಿಡುಗಂಗಳೆಂಬ ಖಗವೃಂದದಿನಲ್ಲಿಯರಣ್ಯಮೊಪ್ಪುಗುಂ ೭೪

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಅತಿಘೋರಂ ಧ್ವಾಂತಪೂರಂ ಬಹುತರುಕುಲಸಾರಂ ಸಮುದ್ಯದ್ಗಭೀರಂ
ಪ್ರತಿಶೂನ್ಯಂ[೩]ದಾವ[೩]ಮಾನ್ಯಂ ಮೃಗವಿತತಿಗನನ್ಯಂ ನದೀವ್ರಾತ[೪]ಧನ್ಯಂ[೪]
ನುತಚೋದ್ಯಂ ವ್ಯಾಧವೇದ್ಯಂ ದಿನಕರಕಿರಣಾಭೇದ್ಯಮೀ ಭೂಮಿಗಾದ್ಯಂ
[೫]ನತ[೫]ಪುಣ್ಯಂ ತಾನಗಣ್ಯಂ ಕರಿಣವಿಷಯಗುಣ್ಯಂ [೬]ವಿರಾಜಿಪ್ಪರಣ್ಯಂ[೬] ೭೫

ಮತ್ತೇಭ

ಹರಿಯಂತಿಂದುವಿನಂತೆ ಕೃಷ್ಣಮೃಗ [೭]ಸಂಶ್ಲೇಷಂ[೭] ಸುರಾವಾಸದಂ
ತುರಗಾಧೀಶ್ವರನಂತೆ ಕೌಶಿಕವಿಭೋಗಂ ಕಾಮನಂತಬ್ಧಿಯಂ
ತಿರೆ ಚಂಚಪ್ರತಿಸಂಯುತಾನಿಮಿಷವೃಂದಂ ವ್ಯೋಮದಂತಬ್ಜವಿ
ಷ್ಪರನಂತುಜ್ವಳರಾಜಹಂಸವಿಭವಂ ರೌದ್ರಾನನಂ ಕಾನನಂ ೭೬

ಅದು ಸರುವು ದರುವಿನಾಗರ
ಮದು ಭೂಜವ್ರಜದ ತಾಣಮದು ಮೃಗಸಂತಾ
ನದ ನೆಲೆಯದು ಶಬರಾನೀ
ಕದ ಜನ್ಮಸ್ಥಲಮೆನಿಪ್ಪುದೊಪ್ಪುವರಣ್ಯಂ ೭೭

---

೧ ಚಂದಣ (ದಾ ಜಿ ಬ'. ೨ ಕವುಂಜು (ದಾ ಬ ಯ ಅ). ೩ ದೇವ (ದಾ). ೪ ಜನ್ಯಂ (ಯ). ೫ ನುತ (ಕಾ). ೬ ವಿರಾಜಿತ್ತರಣ್ಯಂ (ಅ). ೭ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಂ (ದಾ ಯ).

ಮತ್ತೇಭ

ಅವಱೊಳ್ ಭೀಕರಕಾಲಕಿಂಕರನಿಭಂ ಭೀಷ್ಮಾನನಂ ರೌದ್ರಸಂ
ಮದನೇತ್ರಂ ಘನ[೧]ಕೃಷ್ಣ[೧]ಕಾಯ[೨]ನಿಕರಂ[೨]ಕಾಠಿನ್ಯಧರ್ಮಂ ಭಯ
ಪ್ರದ ಬಾಣಾವಳಿನಿಷ್ಠುರಧ್ವನಿ[೩]ಚಯಂ[೩] ನಾನಾಮೃಗಾಯುಷ್ಯದಾ
ಪವಲಂಕಾರದಿನೊಪ್ಪಿ ಲುಬ್ಧಕ[೪]ಬಲಂ[೪] ತೀವಿರ್ದುದಂತಾವಗಂ ೭೮

ಅಂತಿರ್ದ ಪುಳಿಂದಬಲಂ ಬೇಂಟೆಗೆಂದೊರ್ಬುಳಿಗೊಂಡು ಮರ್ಬು ಮಸಗಿದಂತೆ ಸಡಗರಿಸಿ ಸಮಕಟ್ಟಿ ಸನ್ನೆದೋಱೆ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಬಡಿಕೋಲ್[೫]ಕಿಗ್ಗಟ್ಟು[೫] ಹಾಸಂ ಶುನಕವಿತತಿ ಹೇರಿಟ್ಟ ಕೂರಂಬುಗಳ್ ಕೆಯ್
ಪೊಡೆ ಬಿಲ್ ಪುಲ್ದುಂಡೆ ಬೆಳ್ಳರ್ಪಟ್[೬]ವೆರೆ[೬]ಬಲೆಗಳ್ ಸಾಳುವಂ ಕೂಳಿಗಾಳಂ
ಗಿಡುಗಂ ಬಲ್ವಿಂಡಿಯೊಳ್ ದೀಹದ ಪುಲಿ ನಿಶಿತಾಸ್ತ್ರಂಗಳುಗ್ರತ್ವಮಂ ಸಂ
ಗಡಿಸುತ್ತಿರ್ದೊಪ್ಪೆ ವಿಂಧ್ಯಾಟವಿಗೆ ನಡೆದುದುದ್ಯತ್ಕಿರಾತ[೭]ಪ್ರಜಾತಂ[೭] ೭೯

ತಡಿಕೆವಲೆ ಕಣ್ಣವಲೆ ನಿ-
ಟ್ಟಡಿಕಿಲ್ವಲೆ ಗೂಂಟವಲೆ ಪೊಣರ್ಚುವ ಬಲೆ ಮುಂ
ಬಿಡುವಲೆ ನಡುವಲೆ ತಡೆವಲೆ
ಸಿಡಿವಲೆ ನಿಡುವಲೆಗಳೊಪ್ಪಿದವು ಲುಬ್ಧಕರೊಳ್ ೮೦

ಆಗಳ್,

ಚಂಪಕ

ಹರಿಣನ ಬೇಂಟೆ ಪೆರ್ಬುಲಿಯ ಬೇಂಟೆ ವರಾಹನ ವೀರಬೇಂಟೆ ಪೆರ್
ಗರಡಿಯ ಬೇಂಟೆ [೮]ಪೆರ್ಮರೆಯ[೮]ಬೇಂಟೆ ವಿಹಂಗದ ಮೊತ್ತವೇಂಟೆ [೯]ಸತ್ತ್[೯]
ಕರಿಗಳ ಬೇಂಟೆ ಸಿಂಹಶರಭಂಗಳ ಬೇಂಟೆಗಳಾದಿಯಾದ ಭೀ-
ಕರಮೃಗಸಂಘಸಂಹನನ[೧೦]ಮುಣ್ಮಿತು[೧೦] ಪರ್ವಿದರಣ್ಯಮಧ್ಯದೊಳ್ ೮೧

---

೧ ಕಾರ್ಷ್ಣ (ಬಿ ದಾ ಬ ಅ). ೨ ನಿಚಯಂ (ಸ ಬಿ). ೩ ಛಯಂ (ಬ). ೪ ಕುಲಂ (ಕಾ). ೫ ಕಿರ್ಗಟ್ಟು (ಕಾ). ೬ ವೆಡೆ (ಅ). ೭ ಪ್ರಜಾತಂ (ಮ ಗ ಬಿ). ೮ ಹೆಮ್ಮರೆಯ (ಕಾ). ೯ ತತ್ (ಕಾ ಬ ದಾ ಬ ಯ). ೧೦ ನೊಪ್ಪಿತು (ಅ ಬ).

ಮತ್ತೇಭ

ನಡೆಯೆಂಬಬ್ಬರಿಸೆಂಬ ಪರ್ವಿ ಪರಿಯೆಂಬಾರೆಂಬ ಸಾರೆಂಬ ಸಂ-
ಗಡಿಸೆಂ[೧]ಬದ್ದ ಮಿ[೧]ರೆಂಬ [೨]ಪಾರ್ದು[೨]ಸರುವಂ ಕಟ್ಟೆಂಬ ಮುಟ್ಟೆಂಬ [೩]ಬಂ[೩]
ದಡಸೆಂಬೊತ್ತರಿಸೆಂಬ ಸುತ್ತಿ ನಿಲಿಸೆಂಬೆಯ್ದೆಂಬ ಮೆಯ್ದೋಱುತುಂ
ಪೊಡೆಯೆಂಬೊಂದು ಪುಳಿಂದವೃಂದನಿನದಂ ಪೊಣ್ಮಿತ್ತು ಕಾಂತಾರದೊಳ್ ೮೨

ಚಂಪಕ

ಇಡು ಮೊಲನಂ ತೆರಳ್ಚ[೪]ದಿಸು[೪] ಪುಲ್ಲೆಗಳಂ ಬಲೆಯೊಡ್ಡು ಖಡ್ಗಿಯಂ
ಪಿಡಿ ಮರೆಪಿಂಡನೆಳ್ಚು ಪುಲಿಯಂ ಛಲದಿಂದಿಱಿ ಪಂದಿಯೊತ್ತುಗೊಂ
ಡೊಡೆ ಬಿಡು ನಾಯ್ಗಳಂ ಸಮೆದ ಪೆರ್ಗುೞಯೊಳ್ ಕರಿಪೋತಕಂಗಳಂ
ಕೆಡೆಪು ಮರಳ್ಚು ಸಿಂಹಮನೆನಿಪ್ಪ ಘನಧ್ವನಿಯಾಯ್ತರಣ್ಯದೊಳ್ ೮೩

ನಡುಗಿತ್ತು ವಿಹಗತತಿಯುಂ
ಕರ್ಡುಗಿತ್ತು ಮೃಗಾಳಿ ತಮ್ಮ ನಿಜಪೋತಕಮಂ
ಮಡಗಿತ್ತು ಗೂಡುಗುಹೆಯೊಳ್
ತೊಡಗಿತ್ತು ಕಿರಾತ ಭೀಕರಧ್ವನಿ [೫]ವನದೊಳ್[೫]

ಆ [೬]ಸಂಭ್ರಮ[೬]ದೊಳೊರ್ವ ಪುಳಿಂದಂ ತನ್ನ ನಚ್ಚಿನ ನಾಯುಂ ಮೊಲನ ಸರುವಂ ತೋಱಿ ಕೀಱಿ ಬಿಟ್ಟಾಗಳ್.

ನಡೆನಡೆದು ನಸುಬಳಂಕಿ
ತ್ತಡಬಲನಂ ನೋಡಿ ಕೂಡೆಯಾಘ್ರಾಣಿಸುತುಂ
ಗಿಡುವಿನ ಸರುವಿನ [೭]ದಡುವಿನ
ಮಡುವಿನ[೭] ಬಳಿಗೊಂಡು ಶುನಕನಟ್ಟಿತು ಮೊಲನಂ ೮೪

ಅಟ್ಟಿದೊಡೆ ತಿರುಗಿ ಮುರಿಮುರಿ
ದೊಟ್ಟೈಸುತೆ ಕೊಂಕಿ [೮]ಪರಿ[೮]ಯುತೆಡನಂ ಬಲನಂ
[೯]ತುಟ್ಟಿಸುತೆ[೯] ನಿಂದು ನಿಲ್ಲದೆ
ನಿಟ್ಟೋಟದೊಳೋಡಿತೆಸೆವ [೧೦]ಮುಸುಕದ[೧೦] ಶಶಕಂ ೮೫

೧ ದಂಬಿಸು(ಅ). ೨ ಸಾರ್ದು (ಶಾ ದಾ ಬ ಅ ಯ ಬೆ). ೩ ಪಿಂ (ಶಾ ಅ ಯ ಬ). ೪ ದೆಸು (ಬ ಮ). ೫ ಸಗದೊಳ್ (ಅ ಬ). ೬ ಸಮಯ (ಅ). ೭ ಮಡುವಿನ ದಡುವಿನ (ದಾ). ೮ ಸಡೆ (ಬ ದಾ). ೯ ದಿಟ್ಟಿಸುತೆ (ಶಾ ಬ ಯ ದಾ ಅ ಸೆ). ದಟ್ಟೈಸಿ (ಕ). ೧೦ ಮುಸಕದೆ (ಬ ಯ).

ಬಿಡದೊಸೆದೆ ಕಾದು ಕಬರಂ
ಕಡುಮುಳಿದಾಗಳ್ ಯಿಟ್ಟು ತಿರುಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಂ ಸಾ-
ಗಿಪಿ ಪರಿದುಬಂದನುತ್ತಂ
ಬಿಡಿಕೋಲೆಂದುಮ್ಮದೊಳ್ ಬಲನಾ ದೊಲನಂ ೮೭

ವೃತ್ತ

ಪರಿ ತಿರುಗುತ್ತು ಬಿಡದೆ ಬಿಡಿಕೋಲೊಳ್ ನಿಲ್ವುತ್ತ ನಿಲ್ವುದಾ ದೊರೆಯಂ
ಗರುಗಳೊಳಗಿ ಪೊಕ್ಕು ಪದದೊಳ್ ಪನದಾಗುವ ಕೋಲ್ ಬೀತಿಗೊಂ
ಡಂಡನಿ ಬಿಂಬದಿಂದೆ ನಡೆದೋಡಿ ಮುಗಿಲ್ಗಳೊಳಿಯ್ದು ಪೊಕ್ಕು ಗಾ
ಡಡಗಿ ಸುರುಳ್ದು ತಪ್ಪಿತವಂ ನೆಲೆ ಪೋಲ್ತುದು ಕಾಡ ಪೆದೊರಲಂ ೮೮

ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳ್,

ಮತ್ತೇಭ

ಪರದಾ ಬಿತ್ತರಿಯಾದ ನಿರಿಪಿ ಪೊದಳ್ತು ಕಣ್ದಾಣಂದಾನಿ
ದ್ದು ನಡೆದೊಳ್ಗೆ ಕರಾಗ್ರ ಮುಷ್ಟಿಯ ಪತ್ರಂ ನಿಂದ್ದು ಬಿಡೊರನಂ
ಕುಸಿದಂಗಂ ಮಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಮುಷ್ಟಿ ರಂಗ ಧ್ವಾನಂಗಳೊಂದಾಗೆ ತಾ
ನಿಸಲೊಂದೊಂದು ಕರಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟವಿರಿ ತಿರಂ ಮಂದಾರ್ದ್ಯದೊಳ್ ೮೯

ಕಂಡುದು ಮೃಗಮುಷ್ಟಿ ಭಯಂ
ಗೊಂಡುದು ಪೆಪ್ಪಳಗೊಂಡಿದು ಕೋಣಲ್ಕೆ ಶರಂ
ದುಂಬಿಮ ತಿರ್ಪದಿಂ ಮಂದು
ಪಂದಾಗ್ರ ದಿಸಲ ಬಿಟ್ಟನೆ ಕಾಪದೊಳ್ ೯೦

ಅಕ್ಕರ

ತಿರುಗುವ ತನು ಬಿಡುವ ಕಣ್
ಪರಿವ ಮನಂ ಪೊಕ್ಕು ಸಿಡಿಯುವಾಗಳ ಸಂದುಧ್ವನಿ
ನರಳಿಂ ಮಾಡುತೆ ಹರಿದಂ
ನರಳಿಸಿತುಮ್ಮಾಗನೀಳನಂ ಬೀಡಿಲ್ ತ್ತುರಿ

೧ ಮುಟ್ಟಿ ತಿರುಗಿ (ಬ ಮು ದ ಗ). ೨ ಬಡಿದು [ಕ ಬ ಮು ಛ ಳ]. ೩ ಮುತ್ತು [illegible]
೪ ತಂತ್ರುದಿತ (ಗ). ೫ ಬಿಟ್ಟಿದೊಡ್ಡಗಿ ನಿಮ್ಮಾದ್ಯದೊಳ್ (ಕ ಗ ಛ ಗ); [illegible]
ದೊಡ್ಡಗಿ ಶಾಂತಾದಲೊಳ್ (ಬ); ಬಿಟ್ಟವಿರಿದೊಡ್ಡಗನ ಶಾಂತಿದೊಳ್ (ದ); [illegible]
ದಿತೊಡ್ಡಗ ಶಾಂತಾದಲೊಳ್ (ಛ ಗಿ ಪ ದ). ೬ ತಿರುಗುವೆದು (ಕ ಳ). ೭ [illegible]
(ದ); ಸಂದುಧ್ವನಿ (ಕ). ೮ ನರಳಿ (ದಿ). ೯ ತ್ತುರಿ (ಕ ಮು ದ).

ಚಂಪಕ

ಮೆಳೆಯೊಳಗಿರ್ದ ಪೆರ್ಬುಲಿಯುಮಾರ್ದು ಪುಳಿಂದನಿಕಾಯ[೧]ವೆಳ್ಚೆ[೧] ಪಿಂ
ಗಳತರಲೋಚನಂ ಬಹಳಸಂಹನನಂ ಪೃಥುಳಾಸ್ಯಗಹ್ವ[೨]ರಂ
ಗ[೨]ಳಿತ ನಿಶಾತದಂಷ್ಟ್ರನತಿ[೩]ತೋಷ[೩]ಮನಂ ಘನಚಿತ್ರಕಾಯಮು
ಜ್ವಲಚರಣಂ ವಿಘೂರ್ಣಿತಗಳಂ ಪೊಱಮಟ್ಟು[೪]ದುದಗ್ರ[೪] ವೃತ್ತಿಯಿಂ ೯೭

ಪೊಱಮಡೆ ಕಂಡು ಗಂಡುಮಿಗೆ ದಂಡೆಯನಿತ್ತು ಕುಱುತ್ತು ಪತ್ತೆ ಸಾ
ರ್ದುಱದೆ ನಿಲುತ್ತೆ ಸುತ್ತಿದ ಕಿರಾತಕುಲಂ ಮಱುಭಾಪೆನುತ್ತೆ ಬೊ
ಬ್ಬುಱಿಯೆ ಕುನುಂಗಿ ಕುಕ್ಕುಱಿಸಿ ಸಜ್ಜನೆ ಕೀಳ್ತಲಗಿಂ ಕಡಂಗಿ ಕಾ
ಯ್ದಿಱಿದನದೊರ್ವ ಲುಬ್ಧಕನಗುರ್ವಿನ ಪೆರ್ಬುಲಿಯಂ ವನಾಂತದೊಳ್ ೯೮

ಮತ್ತಮೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಪುಳಿಂದನಾಥರೊಂದಾಗಿ,

ತನತನಗೆ ಹಂದಿವೇಂಟೆಗೆ
ವನಚರ[೫]ರೆಯ್ತಂದು[೫] ನಿಂದು ನೀರ್ದಾಣದೊಳೊ
ಗ್ಗಿನ[೬]ಮರದ[೬] ಮಱೆಯೊಳಿರೆ ಮೆ
ಲ್ಲನೆ ಬಂದತ್ತೊಂದು ಸೊರ್ಕಿದೆಕ್ಕಲನಾಗಳ್ ೯೯

ಶಾರ್ದೂಲ

ಧೀರಂ ಪಿಂಗಳಲೋಚನಂ ನಿಶಿತದಂಷ್ಟ್ರಂ ಭೀಷ್ಮವಕ್ತ್ರಂ ಘನ
ಕ್ರೂರಂ ವಜ್ರಸಮಾನ ರೋಮ[೭]ನಿಚಯಂ[೭] ಸಂಪೂರ್ಣಕಾಯಂ ಸ್ಥಿರಂ
ಶೂರಂ ರೌದ್ರಗಭೀರಚಿತ್ತ[೮]ನತಿಮಾನಿ[೮]ಸ್ವಲ್ಪಪುಚ್ಛಾನ್ವಿತಂ
ಘೋರಾರಣ್ಯಚರಂ ವಿರಾಜಿಸಿದುದದ್ಯದ್ಭೀಕರಂ ಸೂಕರಂ ೧೦೦

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ.

[೯]ಬರೆ ಕಾಣುತ್ತಲ್ಲಿ[೯] ಭಿಲ್ಲಪ್ರಕರಮಡಸಿ ಕೂರ್ನಾಯ್ಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಬೊಬ್ಬಿ
ಟ್ಟರರೇ ಕೆಯ್ಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕುಂ ದೆಸೆಗೆ ಮಸಗೆ ಕಂಡೆಕ್ಕಲಂ ದಾಡೆಗುಟ್ಟು
ತ್ತೆರಡುಂ ಕಣ್ಣಿಂ ಸ್ಫುಲಿಂಗಂ ಸುರಿದಪು[೧೦]ವೆನೆ[೧೦] ನೋಡುತ್ತೆ ತೀಡುತ್ತೆ ಕಲ್ಲಿಂ
ದುರದಂಷ್ಟ್ರಾಗ್ರಂಗಳಂ ಭೂಮಿಯ[೧೧]ನುಱದೆ[೧೧] ಬೆಱಿಂಟುತ್ತೆ
ಮುಂಗಾಲ್ಗಳಿಂದಂ ೧೦೧

---

೧ ವೆಚ್ಚು (ಕೆ). ೨ ರೋದ್ಗ (ಕಾ ಗೊ ಸೆ ಕ ಡ ಗೆ ಓ). ೩ ರೋಷ (ಕಾ ಬ ಯು ಬೆ ದಾ ಅ ಕ ಗೊ). ೪ ಪದುಗ್ರ (ಕೊ). ೫ ರೇಳ್ತಂದು (ಅ). ೬ ಮರನ (ಅ ಬ). ೭ ನಭಯಂ (ಮ). ೮ ನಸಮಾನಂ (ಕಾ ಕ ಯು ಬೆ). ೯ ಬರಲುಂ ಕಾಣುತ್ತೆ (ಓ). ೧೦ ದೆನೆ (ಕಾ ಕ). ೧೧ ನಿರದೆ (ಅ).

ನಟ್ಟಡವಿಯೊಳಗೆ ಮುಳಿಸಿಂ
ಮುಟ್ಟುವ ನಾಯ್ಗಳನೆ ತುಂಡಿಸಲ್ಕೆಂದುಱಿ[1]
ಗರ್ಜಿಟ್ಟುತೆ ಮುಂದಟ್ಟ ಪೆಡಂ
[2]ಮುಱಿ[2]ಟ್ಟುತೆ ಸೂಕರನಡರ್ದು ಸಾರ್ದುದು ಮೆಳೆಯಂ ೧೦೨

ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ತುರುಗಿ ಪರ್ವಿದ
ಱೊಪ್ಪವನಿರದಂಡುಗೊಂಡು ಪಂದಿಯ ಬಳಿಯೊಳ್
ನೊಪ್ಪು ನೆಗೆದುರ್ಬಿ [3]ಪಾಯುತೆ[3]
ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಿಗಿದು ಬಗಿದು ತೆಗೆದುವು ನಾಯ್ಗಳ್ ೧೦೩

ಮತ್ತಮವಱೊಳಗೊಂದು ಜಾತಿಜಾಯಿಲಂ ಪೋಗದೆ ನಿಂದು,

ಮುಳಿದಟ್ಟಿ ತಿರುಗಿ [4]ನೋಡುಳ
ತ್ತೊಳಪೊಕ್ಕು ಮರಳ್ದು ಮತ್ತೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಕರಂ
ಕಳದು ಪೆಡಂ ಬಾಯ್ದಳಲಿಂ
[5]ಬಳಸುತ್ತಿರೆ[5] ನಿಂದ ಪಂದಿಯಂ ಶುನಕೇಂದ್ರಂ ೧೦೪

ಮಿಕ್ಕುಪುಗಲತ್ತು ಕಿರ್ಗಿ
ಣ್ಣಿಕ್ಕುತ್ತೊಳಪೊಕ್ಕ ಜಾಯಿಲನ ಬಡ ನಡುವಂ
ಚಕ್ಕನೆ ತುಂಡಿಸಿ ಮಲೆಯುತೆ
ಧಿಕ್ಕರಿಸಿತ್ತತುಳಕೋಪ ನೀಡಂ ಕ್ರೋಡಂ ೧೦೫

ಆಗಳ್,

ಅಳ್ಕಿ ಪುಳಿಂದಂ ಕಾಣುತೆ
ತಳ್ಕೈಸಿಯೆ ಕೊಂಡು ಶುನಕನೆರಡುಂ ಕಡಿಯಂ
ಕಾಳ್ಕಿರ್ಚು ತಗುಳ್ದ ತೆಱದಿಂ
[6]ನಿಳ್ಕೈಸದೆ[6] ನೊಂದು ಬೆಂದು ಬಳಲುತ್ತಿಂದಂ ೧೦೬

---

೧ ಗಿ (ಬ ದಾ ಮೆ ಅ). ೨ ಮೆ (ಕೊ). ೩ ಪೊಯ್ಯುತೆ (ಯ). ೪ ಬಳಸು (ಅ ಕ ಯ). ೫ ಬಳಸುತ್ತಂ(ಕೊ). ೬ ನಿಳ್ಕಳಿಸದೆ (ಅ); ನಿಳ್ಕರಿಸದೆ (ಸ).

ಉತ್ಪಲ

ಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಪವ್ವಳಿಸಿ ಪಾಲ್ಗಡಲೊಳ್ಪವಡಿಸುವಾಗಳಾ ಬಾಲಿಕಾ
ಧ್ಯಾನದನಿಷ್ಟ ನಿಷ್ಠೆಯು ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಬಳೆವಂತು ಪಾರ್ವತಿಯು
ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ²ತನ್ಮಯಿಸಿ ³ಯೋಗದ³ ತಂದ್ರಿಯನೀ ಪರಾಕನೀ
ಸಾನಿಗನೀ ಶರೀರವಂ ಪನೆಪ್ಪುದು ಮುಂದೆ ನವುಂತು ಕೊಲ್ವುದೇ ೧೦೭

ಪಿತನೊಡಾತ್ಮೋದವೇಳು
ತ್ರಿನಯನಿಂದನ್ನ ಹೆಸ್ಸ ತಂದ್ರಿಯನೀ ಕ
ಸ್ತದವಂದಿ ಕೊಂದುವಿದ್ದದ
ಜೀವನವನೇ ಕೊಲ್ಲುವಳೆಯೆನೀ ಸೂಕರನಂ ೧೦೮

ಉತ್ಪಲ

ಎಂದು ಪ್ರಳಂಬದಾರ್ಥನಾರಾಯತೆ ಕೊಂಡಲಿಂ ತಪ್ಪಸ್ ನೆ
ಬರಿದಿಯನೆಪ್ಪು ತಳ್ತುಜಾಮೊದುಂಗುಲದಿಂದೆ ಶಿರಂಬರಂ ಪರಾ
ಕಂ ವಿಟಮೆತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಜಾಯೆ ಮತ್ತೆ ಕರಂ ನೆಳೆವೆತ್ತೆ ನೊಂದು ತಾ
ನೊಂದೆಸೆಯೊಳ್ ಪರಾಕನತಿರೊಂದೆಸೆಯೊಳ್ ಕೆನೆನತ್ತದಿದ್ಯಮೊಳ್ ೧೦೯

ಕೆಡೆದಿರ್ದ ಶಬರನಂ ಕ
ಸ್ತದವಂದಿಯನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೆ ಶಬರನವೂರಂ
ಬಿಡೆ ಕೊಂಡು ಕೊನೆದು ಬಿಲ್ಲಂ
ನುಡಿಯುತ್ತಿರ್ದನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಂತೆಪ್ಪಂದೆಸೆಯೊಳ್ ೧೧೦

ಪ್ರಕುಪಿತದಿಂ ತೆಗೆದಿಸೆ ಮು
ಪ್ತಕದಂ ಕರಿದೊಂದು ತಿರುಗಿ ಪರಿವ ಕರಂ ⁵ದೇ
ಚಕ⁵ದಿಂದುರ್ಜೆ ಕರಂ ಲು
ಬ್ಧಕನಂ ತಾಗುತ್ತೆ ಮಾರ್ಪ್ಪು ಪದದೊಳ್ ಪತ್ತುಂ ೧೧೧

ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳ್

---

೧ ಸೊಪ (...); ... (ಜ ಆ). ೨ ... (ದ ಕೆ ಅ). ೩ ... (ತಾ ಕ ಯ). ೪ ಬರಹಾಡುತೆ (ಅ ಯ); ಸುರಿದಾಡುತೆ (ತಾ). ೫ ಹಿಂದಣ (ಬ ಕ ಗ ಡ ಮ); ಹಿಂಪಳ (ದೆ ಒ); ತಾಳ್ವ (ಪ); ಹೆಂಡಣ (ದಾ).

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

[illegible] ೧೧೨

ಉತ್ಪಲ

[illegible] ೧೧೩

[illegible] ೧೧೪

ಅಂತು ಬಂದು,

ಮತ್ತಗಜ [illegible]
[illegible] ೧೧೫

ಮತ್ತಮೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ

ಮತ್ತ [illegible]
[illegible] ೧೧೬

[illegible]

ಕೆಲದೊಳ್ [೧]ಪುಳಿಂದಿ[೧]ಯಿರೆ ಪೆ
ರ್ಬುಲಿ ಬಂದೊಡಮಂಜನಳ್ಕನೋಡಂ ನೋಡಂ
ಚಲದಿಂ ಕಾಡಂ ಕಾಡಂ
ಸಲೆ ಪಸಿವಂ ಮಱೆದು ತಣಿದು ಬೇಡಂ ಬೇಡಂ ೧೧೭

ಪೆಱಿಕೊಂಡೆಡೆಯೊಳ್ [೨]ಮುತ್ತಿಂ[೨]
ತುಱುಗಿದ ಮಂಡನಚಯಂಗಳಂ ತೊಟ್ಟೊಲವಿಂ
ದೆಱಗಿ ಕುಣಿದಾಡಿಸುತ್ತುಂ
ಮೆಱೆವ ಪುಳಿಂದಿಯರ ನಿಂದ ಮೊತ್ತದೊಳೊರ್ವಳ್ ೧೧೮

ಎಳನವಿಲ ಕಲಾ[೩]ಪಂಗಳ
ನಳವಡೆ[೩]ತಳೆದುಂ ಮದೇಭಮಸ್ತಕಮುಕ್ತಾ
ಫಳವಿಳಸಿತ ಸಾಪತ್ನೀ
[೪]ಕುಳದೊಳ್ ಗರ್ವಿಸುವ ಶಬರಿಯಿರವತಿಚಿತ್ರಂ[೪] ೧೧೯

ನಡೆದು ಗಳಗಳನೆ ಮತ್ತೊಂ
ದೆಡೆಯೊಳ್ ಗಜಿಮೆಯ್ದೆ ಪೊಕ್ಕು ನದಿಯೊಳ್ ಕಡುನೀ
ರಡಸಿ ತೆಗೆದೀಂಟಿ ಜಲಮಂ
ಬಿಡೆ ತಮ್ಮೊಳ್ ತೀವಿಕೊಂಡು ಚೆಲ್ಲುವ [೫]ಪದದೊಳ್[೫] ೧೨೦

ಇಳೆಯೊಳ್ ತಮ್ಮಂ ಕಾದಾ
[೬]ಪುಳಿಂದ ನಾಯಕಿಯ ಯೌವನಕ್ಕರ್ಘ್ಯಮನಂ[೬]
ತಳವಡೆ ಕುಡುವಂತಿರ್ದು[೭]ದು[೭]
ಜಳಪೂರಿತಹಸ್ತದಿಂದೆ ಹಸ್ತಿಕದಂಬಂ ೧೨೧

---

೧ ಕಿರಾತೆ (ಬೆ). ೨ ಮುತ್ತಂ (ಅ ಬ). ೩ ಪಂತವೆ। ಯುಳವಡೆ(ಅ); ಸಂತಲೆ। ಯುಳವಡೆ (ಓ). ೪ ಕುಳದೊಳಗುರ್ವಿಸುವ ಶಬರಿಯೇನೊಪ್ಪಿದಳೋ (ಬ); ಕುಳದೊಳ್ ಗರ್ವಿಸುವ ಶಬರಿಯಿರವು ವಿಚಿತ್ರಂ (ಮ ದಾ ಬೆ ಕೊ); ಗರ್ವಿಸುವ ಶಬರಿಯಿರವಿದು ಚಿತ್ರಂ (ಅ ಓ). ೫ ಪಥದೊಳ್ (ಅ ಗ). ೬ ಪುಳಿಂದ ನಾಯಕಿಯರಪ್ಪವರ್ಗರ್ಘ್ಯಮನಂ (ಕಾ ಕ ಬೆ); ಚೆಲುವ ಪುಳಿಂದಿಯರ ಜವ್ವನಕ್ಕರ್ಘ್ಯಮುಮಂ (ಅ ದಾ). ೭ ವು (ದಾ ಕೊ).

ವಿಲಸನ್ಮತ್ತಗಜೇಂದ್ರೋ
ಜ್ವಲ ನಿರ್ಮಳದಂತಮುಸಲಹಸ್ತಸಮೇತಂ
ನಲಿನಲಿದು ಕಿರಾತಸ್ತ್ರೀ
ಕುಲಮೊರ್ಬುಳಿಗೊಂಡು ನಿಂದು [೧]ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳ್[೧] ೧೨೨

ಚಂಪಕ

ತಳಿರ್ಗಳ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ಗುರುಗುಂಜಿಯ ಹಾರಮನಾಂತು [೨]ಮುಂದೆ[೨] [೩]ಶೀ
ತಳ[೩] ಶಶಿಕಾಂತದಿಂ ಸಮೆದೊರಲ್ಗಳೊಳಂ ಬಿದಿರಕ್ಕಿಯಿಕ್ಕಿ ನಿ
ಚ್ಚಳಮನ ಸುಪ್ಪಿ ಕಾಡೊಡೆಯ ಸುಪ್ಪಿ ಮನೋಹರ ಸುಪ್ಪಿ ಸುಪ್ಪಿಯಂ
ದಳವಡೆ ರಾಗದಿಂ ತಳಿಸಿದರ್ ವನದಲ್ಲಿ ಪುಳಿಂದಕಾಂತೆಯರ್ ೧೨೩

ಆದಲ್ಲದೆಯುಂ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಅತಿಬಳನೋರ್ವ ಪುಳಿಂದನಾಥಂ ಒಡನೆಯ ಬೇಡರ ಮುಂದಾಸುರದಿಂ ಭಾಷೆಗುಡುತ್ತಿರ್ದನದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಸ್ರಗ್ಧರೆ

ನಿಂದೆಂ ನಿಂದೆಂತುವೀ ವೀರದ ರದನಿಕರಂ ಬಂದೊಡಂಗೊಂ
ಡಂದಾವಂದಾವನಂತಿರ್ಪ ಸರಪಸರಮಂ ಕಾಣ್ಬನಾ ಮಾತದಿರ್ಕೆ
ನ್ನಂದಂ ನಂದಂ ಕನಲ್ದಿರ್ಪೊಡೆ ಪೊಡೆ ಪುಲಿಯಂ ಬೇಗದಿಂ ಬೇಗದಿಂದಂ
ಬಂದಂ ಬಂದಂತೆ ಕೊಂದುರ್ಕುವ ಕುವರನವಂ ಸೋಂಕಿರಾತಂ ಕಿರಾತಂ ೧೨೪

ಬಿದಿರಂ ಬಿದಿರಂ ನಡೆನಡೆ
ಯುದೆಯುದೆ ಪಿಡಿ ಪಿಡಿಗೆ ಬಂದ ಕರಿಯಂ ಕರಿಯಂ
ಪದೆದೆಚ್ಚಂ ಕಲಿಕಲಿ ಪೇ
ಸದೆ ಸದೆದಪನೆಂದು ಬೇಡರೆನೆ ನಲಿದಿಸುವೆಂ ೧೨೫

ಮತ್ತಮೊಂದೆಡೆಯೊಳ್,

[೪]ಇನೆಯನೊಡಗೂಡಲಿಂದಿಂ[೪]
ಪಿನ ರಮ್ಯಸ್ಥಳಮನಱಿಸಿ ಬರುತುಂ ನವಯೌ
ವನೆ ಮುಗ್ಧೆ ತುಱುಗಿ ಪರ್ವಿದ
ವನದೊಳಗಣ ಮೆಳೆಗಳೊಳಗ ಪುಗುವನ್ನೆವರಂ ೧೨೬

೧ ಪೆಱತೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ (ಅ ಗ ದಾ ಕೊ). ೨ ಮುಂತೆ (ಬ ಮ). ೩ ನಿರ್ಮಳ (ದಾ). ೪ ಇನಿಯನನೊಡಗೂಡಲ್ ಷೆಂ (ಅ).

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ೧೨೭

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ೧೨೮

[illegible]

[illegible]

ನುರುತರವಿಕ್ರಮಮುಮನುದ್ಯದ್ಭಯಾನಕಮುಮನೂರ್ಜಿತಸಂಪದಮುಮನಪಾರಗಭೀರತೆಯುಮನಂತಕೌತುಕಮುಮನನೇಕರೌದ್ರರಸಮುಮನೊಳಕೊಂಡಿರ್ಪುದಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ :

ಶಾರ್ದೂಲ

ಇಂತುದ್ಯನ್ಮೃಗಸಂಘದಿಂ ವನಚರಸ್ತೋಮಂಗಳಿಂ ಭೂಮಿಜಾ-
ನಂತ ಶ್ರೇಣಿಗಳಿಂದರಣ್ಯಕುಲದಿಂದಂ ತಾಪಸವ್ರಾತದಿಂ
ಸಂತಂ ಸುತ್ತಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗೋತ್ರಚಯದಿಂ ಗಂಧರ್ವಸಿದ್ಧಾಮರೌ-
ಘಂ ತೀವಿರ್ದ ಮಹಾಗುಹಾವಳಿಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿರ್ದುದುದ್ಯನ್ನಗಂ ೧೨೯

ಮತ್ತೇಭ

ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ ಶಶಿಧರಂ ಗಂಗಾಧರಂ ಕಾಲಸಂ-
ಹರನಜ್ಞಾನಹರಂ ಪುರತ್ರಯಹರಂ ಸೌಖ್ಯಾಕರಂ ಶಂಭು ಶಂ-
ಕರನಾನಂದಕರಂ ಸಮಂತೆನಗೆ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯಮಂ
ಕರುಣಂಗೆಯ್ಗೊಲವಿಂದೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಶಿವಾವಲ್ಲಭಂ ೧೩೦

ಗದ್ಯ

ಇದು ಸಮಸ್ತ [1]ಸುರಾಸುರ[1]ಮಕುಟಖಚಿತದಿನಕರಕರಾಧಿಕ್ಯಮಾಣಿಕ್ಯಪ್ರಭಾ-
ಪುಂಜರಂಜಿತಚರಣನೆನಿಪ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಶ್ರೀಪಾದಕಮಲಮಕರಂದ-
ಮಧುಕರಾಯಮಾಣ ಸತ್ಕವೀಶ್ವರ ಹಂಪೆಯ ಹರಿಹರದೇವ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ಶ್ರೀಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮಹಾಪ್ರಬಂಧದೊಳ್
ಹೈಮಾಚಲವರ್ಣನಂ ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ.

೧–೧ ಸುರನಿಕರ (ಬಾ ಅ ಕ ಡ).

ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

ಗಿರಿರಾಜದೇಶಪುರಾಸ್ಥಾನವರ್ಣನಂ

ಶ್ರೀಮದ್ಭರ್ಗಂ ಪರಮ-
ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾವಾರ್ಧಿ ಭಕ್ತಿಯಂ ಕುಡುಗೆಮಗು-
ದ್ದಾಮ ಸುರರಾಜರಾಜಂ
ಸೋಮಧರಂ ಕೂರ್ತು ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ೧

ಉತ್ಪಲ

ಆ ಹಿಮಶೈಲದುತ್ತರವಿಭಾಗದೊಳೊಪ್ಪುವುದಾತ್ತನಂದನ-
ವ್ಯೂಹ ತಟಾಕ ವೀಥಿ ಕಳವಾ[೧]ವಳಿ[೧] ಕೈರವ[೨]ರಾಜಿಯು[೨]ಬ್ಜ ಸಂ-
ದೋಹ ವಿಶಾಲರಾಜನಗರೀವ್ರಜ ಚಾರುನದೀನದಾಳಿಯು-
ತ್ಸಾಹ[೩]ಸಮಗ್ರದಿಂದ[೩] ಗಿರಿರಾಜನ ದೇಶಮಿಳಾವಿಭೂಷಣಂ ೨

ಚಂಪಕ

ಸೊಗಯಿಪ ದೇಶಮು[೪]ಚ್ಚರಿಯ ದೇಶಮದು[೫]ತ್ತಮ[೪] ದೇಶಮಾರ್ಗೆಯುಂ
ಬಗೆದುದನೀವ ದೇಶಮತಿ[೬]ಮಂಗಳ[೬] ದೇಶಮನೂನದೇಶಮು-
ರ್ವಿಗೆ ಸುಖಮಪ್ಪ ದೇಶಮುದಿ[೭]ತೋದಯ[೭]ದೇಶಮಪಾರಪುಣ್ಯಕಾ-
ರಿಗಳನುಕೂಲದೇಶಮವ್ಯತೋದಯದೇಶಮದೆಂತು ಬಣ್ಣಿಪೆಂ ೩

ತೀವಿ ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲದಿಳೆಯಿ-
ಲ್ಲಾವೆಡೆ ಬೆಳೆಯಿಸದ ವನಮದಿಲ್ಲನವರತಂ
ಪೂವಿಲ್ಲದ ಕೊಳನಿಲ್ಲ ಫ-
ಲಾವಳಿಯಿಲ್ಲ[೮]ದ ಮರಂಗಳಿಲ್ಲಾ[೮] ನಾಡೊಳ್ ೪

೧–೧ ವನಿ (ಬ ಮ). ೨–೨ ವೃಂದವು (ಬ). ೩–೩ ಜನಂಗಳಿಂದ (ದಾ ಅ ಕೊ ಗ).
೪–೪ ವಗ್ಗಳ ಸಜೋಥವನುಕ್ರಮ (ಓ). ೫–೫ ನು (ಕಾ ಬ ಬೆ ಯ.) ೬–೬ ಡೆಂಪಿನ (ಬ).
೭–೭ ಶೋದಿತ (ಬ); ತೋತ್ಥಿತ (ಅ). ೮–೮ ದಿಹ ಭೂಜವಿಲ್ಲಾ (ಓ); ದ ಬನಂಗಳಿಲ್ಲಾ (ಮ.)

ಅಳಿಯಾಸೆ ಪುಷ್ಪವಾಟೀ-
ಸ್ಥಳದೊಳ್ ರಾಜಭಯಮಬ್ಜಸಂಕುಳದೊಳ್ ಸಂ[೧]-
ಚಳತೆ ಪವಮಾನನೊಳ್ ವಿ-
ಹ್ವಳತೆ ರಥಾಂಗದೊಳಮಲ್ಲದಿಲ್ಲಾ ನಾಡೊಳ್ ೫

ಸಕಲಂಕತೆ ಚಂದ್ರಮನೊಳ್
ವಿಕಲಧ್ವನಿ ವಿಹಗದಲ್ಲಿ ಭಂಗಂ ನದಿಯೊಳ್
ಸಕುಟಿಲತೆ ಲತೆಗಳೊಳ್ ಭುವ-
ನಕಂಟ[೨]ಕಂ ಬಿಸದೊಳ[೨]ಲ್ಲದಿಲ್ಲಾ ನಾಡೊಳ್ ೬

ಕರವಿಚ್ಛೇ[೩]ದಂ ಗ್ರಾಮ[೩]ನಿ-
ಕರಂಗಳೊಳ್ ಬಂಧನಂ ಕುಸುಮಮಾಲಿಕೆಯೊಳ್
ಪರವಶಮೆಂಬುದು ಯೋಗೀಂ-
ದ್ರರೊಳಲ್ಲದೆ ಶೈಲವತಿಯ ದೇಶದೊಳುಂಟೇ ೭

ಆಮಯಮಕ್ಷರಕುಲದೊಳ್
ಸಾಮಂ ವೇದಂಗಳಲ್ಲಿ ಭೀಮಂ ಚಿತ್ರ-
ಸ್ತೋಮದೊಳಂ ಕ್ಷಾಮಂ ಲಲ-
ನಾಮಧ್ಯದೊ[೪]ಳಲ್ಲದಾ ಸುದೇಶದೊಳುಂಟೇ[೪] ೮

ಆ ದೇಶಂ ಸಲೆ ಗಿರಿರಾ-
ಜಾದೇಶಂ [೫]ತೀವಿ ವಿಪ್ರ[೫]ವೇದೋಚ್ಚರಣಾ-
ಣಾದಶಿವ[೬]ವಾಕ್ಯ[೬]ದೊಳ್ ಸಮ-
ನಾದ ಶಿವಜ್ಞಾನಗಾನದಿಂದೆಸೆದಿರ್ಕುಂ ೯

ಗ್ರಾಮಂ [೭]ಚಿತಾಘಕುಲಸಂ[೭]-
ಗ್ರಾಮಂ ಸದನಂ ಸುಖಕ್ಕೆ [೮]ಪಸದನಮೆಸೆವಾ[೮]
ರಾಮಂ [೯]ರಾಮಂ ಜನಕುಲ[೯]-
ಕಾಮಂ ಕಾಮಹರ[೧೦]ಪೂಜೆ[೧೦] ನೋಡಾ ನಾಡೊಳ್ ೧೦

೧-೧ ಚಂ (ಮ). ೨-೨ ಕಂ ಬಿಸಜಕ (ಅ); ಕ ಬಿಸಜದೊಳ (ಗೂ). ೩-೩ ದಾರಾಮ (ಓ). ೪-೪ ಳಲ್ಲದಿಲ್ಲವಾ ದೇಶದೊಳುಂ (ಅ). ೫-೫ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರ (ಕಾ ದೆ ಯ ಕೊ). ೬-೬ ಕಾವ್ಯ (ಕೊ). ೭-೭ ಚಿತಾಘಸಂಕುಲ (ಯ). ೮-೮ ಸದನಮೆನಿಸುವಾ (ಅ). ೯-೯ ಜನಕುಲರಾಮಂ (ಅ). ೧೦-೧೦ ಭಕ್ತಿ (ಅ, ಓ.).

ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ ವರುಷಂ ತರು-
ವೆಲ್ಲಂ ಕಲ್ಪತರು ಗುಲ್ಮಮೆಲ್ಲೌಷಧಿ ಗೋ-
ವೆಲ್ಲಂ ಸುರಭಿಕುಲಂ ಮಡು-
ವೆಲ್ಲಂ ಸಿದ್ಧರಸಮೆನಿಕುಮಂತಾ ನಾಡೊಳ್ ೧೧

ಆ ವಿಷಯದೊಳೊಪ್ಪುವ ಕಳ-
ಮಾವಳಿ ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದು ಪಸುರೇಱೆ ಲಸದ್-
ಭೂವನಿತೆಗೆ ಧಾತ್ರಂ ಪರಿ-
ಭಾವಿಸಿ ಪೊದೆಯಿಸಿದ ಹರಿತಪಟದಂತಿರ್ಕುಂ ೧೨

ಸೊಂಪಾಗುತ್ತಂಕುರಿಸು-
ತ್ತುಂ ಪಸುರೇಱುತ್ತೆ ಕವಲಿಱಿದು ಪೊಡೆಯೊತ್ತು-
ತ್ತುಂ ಪಾಲೇಱುತ್ತುಂ ನೆಱೆ-
ದಿಂಪಿಂ ನಳನಳಿಸಿ ಶಾಲಿವನಮೆಸೆದಿರ್ಕುಂ ೧೩

ಉಗುವೆಳನೀರಿಂದಂ ಕದ-
ಳಿಗಳಾ ಕದಳಿಗಳ ಪಣ್ಣ ರಸದಿಂ ಪುಂಡ್ರೇ-
ಕ್ಷುಗಳಿಕ್ಷುರಸದಿನಾ ಕಳ-
ವೆಗಳಾ ಕಳವೆಗಳ ಕಣಿಶದಿಂ [1]ಗಿಳಿ ಬಳೆಗುಂ[1] ೧೪

ಆ ಕಳಮಕ್ಷೇತ್ರಮಂ ಬಳಸಿ ಬಂದು ತಾಮರಸಾಕ್ಷಿಯರಪ್ಪ ಪಾಮರಿಯರ್ [2]ಸಾದರಂ[2] ಕಾದಿರ್ಪಲ್ಲಿ,

ಚಂಪಕ

ತ್ವರಿತಗತಿಪ್ರಚಾರತೆ ಮರಾಳಲಸದ್ಗತಿ ಸಾರುತೆಳ್ಪಲ-
ಬ್ಬರಿಸುವ ನಾದಮನ್ಯಭೃತನಾದ[3]ಮಡರ್ಚುತಿಡಲ್ಕೆ[3] [4]ಮಚ್ಚ[4] ಮ-
ಚ್ಚರಿಸುವ ತೋಳ್ ಮರುದ್ಧತಲತಾಕುಳಮೆಂದುಱೆ ಪಕ್ಕಿ ಸೋವ ಪಾ-
ಮರಿಯರ ಝುಂಕೆಗಲ್ಲಿ ಗಿಳಿಯಂಜದೆ ಬೆರ್ಚದೆ ನಿಲ್ಕುಮಾವಗಂ ೧೫

೧-೧ ದಿಳಿ ಬೆಳೆಗುಂ (ಮ). ೨-೨ ಸಾದರದೆ (ಶಾ ಯ); ಸಾದರದಿಂ (ಕೊ ಬೆ).
೩-೩ ಮಮುಳ್ರ್ಚುತಿಡಲ್ಕೆ (ಶಾ ದಾ); ಮಮುರ್ಚುತಿರಲ್ಕೆ (ಬ ಆ ಬೆ) ೪-೪ ಮೆಚ್ಚು (ದಾ).

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ,

ಮುಡಿ ಮೊಲೆ ನಿತಂಬಭಾರದಿ-
ನಡಿಯಿಡಲಾಱದೆ ಶುಕಾಳಿಯುಂ ಪಾಮರಿಯರ್
ಬಿಡೆ ಸೋವುತ್ತಿರ್ಪರ್ ಸಂ-
ಗಡಮಿರ್ದಲ್ಲಿರ್ದು ಬಱಿಯ ಗಳಬಳದಿಂದಂ ೧೬

ಗಿಳಿಯುಂ ಸೋವೆಳೆಯಳ ನುಡಿ-
ವಳಿಯಿಂದೆ ವಿಕಾಸಮಾದ ಬಾಯ್ದೆಱೆಗಂಡಂ
ದೆಳಸುತ್ತಿರ್ಪುವು ದಾಡಿಮ-
ಫಳಬೀಜಂಗೆತ್ತು ದಂತಕುಳಮಂ ಗಿಳಿಗಳ್ ೧೭

ಮತ್ತಂ ಪೆಱತೊಂದೆಡೆಯ ಕಳಮಕ್ಷೇತ್ರಮಂ ಕಾದಿರ್ಪ ಕಾಮಿನಿಯರೊಳೊರ್ವ ಪ್ರೌಢಪಾಮರಿ ಪಾಂಥರೊಳಗೆ ಬಳಲ್ದು ಬರ್ಪ ಜವ್ವನಿಗನಂ ಕಂಡು ನಾಡೆ ಮನಮೆಳಸಿ ಕೂಡಲೆಂದು,

ಪತ್ತಿತು ಬಿಸಿ[1]ಲುಱ[1] ಕಾಲಂ
ಮುತ್ತಿತು ನೋವುದಕದಿಚ್ಛೆಯಿಂದಂ ಬೆಳರ್ವಾಯ್
ಬತ್ತಿತ್ತಯ್ಯೋ ಶ್ರಮಮನಿ-
ನಿ[2]ತ್ತಂ ಕಳೆವ[3]ವರೆ ಜಾಣರೆ[3]ನುತುಂ ನುಡಿದಳ್ ೧೮

ಚಂಪಕ

ನುಡಿಯೆ ಬಳಲ್ದ ಪಾಂಥನೆರ್ದೆ ತಣ್ಪಿನ ಸೋನೆಯನಾಂತ ಮಾಳ್ಕೆಯಿಂ
[4]ಪೊಡಕರಿಸುತ್ತೆ[4] ಪೆರ್ಚಿ ಮಿಗೆ ಸಾರ್ದು ನಿವಾತಸುಖಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂ-
ದೆಡೆಗುಡದನ್ಯಚಿಂತೆಗೆ ಮನೋಜಸುಖಾರ್ಣವಮಧ್ಯದೊಳ್ ಮನಂ-
ಗುಡುತಮಮರ್ಚುತೀಸುತೆ ಧುಡುಮ್ಮಿಱಿಯುತ್ತಮೆ ಪಾಂಥನೊಪ್ಪಿದಂ ೧೯

ನೆಳಲಾದುದು ಧಮ್ಮಿಲ್ಲಂ
ಪುಳಿನಸ್ಥಳಮಾಯ್ತು ವೃತ್ತಜಘನಭರಂ ಶೀ-
ತಳತರಜಳಮಾದುದು ಕೋ-
ಮಳೆಯಧರಮರೀಚಿ ಪಾಂಥನೇಂ ಬರ್ದುಕಿದನೋ ೨೦

೧–೧ ಉರಿ (ಶಾ ಯ ಕೊ). ೨–೨ ಮಿ (ದಾ ಗೋ ಕ ಅ) (ಬ). ೩–೩ ಪನೆ ಜಾಣನೆ (ಶಾ). ೪–೪ ಪೊಡರಿಸುವಂತೆ (ಓ).

ಮತ್ತಮಾ ದೇಶದೊಂ[೧]ದಱವಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ,[೧]

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಕಳಕೇಕೀಕೇಶಪಾಶಂ ಶಶಿನಿಭವದನಂ ಭೃಂಗನೀಲಾಳಕಂ ಸಂಚಳಿತಪ್ರೋನ್ಮ[೨]ತ್ಸ್ಯನೇತ್ರಂ ಘಟ[೨]ಕುಚಯುಗಳಂ [೩]ಲೇಶ[೩]ಮಧ್ಯಂ ಗಭೀರೋಜ್ಜ್ವಳಶೋಭಾನಾಭಿ ಕುಂಭಸ್ಥಳಸದೃಶನಿತಂಬಂ ಸುರಂಭಾವಿಳಾಸಂ[೪]ದಳೆ[೪]ದೊಪ್ಪಿರ್ದೂರುದಂಡಂ ತನಗೆಸೆ[೫]ದಿರೆ ಸಂತಂ[೫]ಪ್ರಪಾಕಾಂತೆಯಿರ್ದಳ್ ೨೧

ವರನಾಭಿ ಸುಳಿಗಳಂ ತೋಳ್
ತರಂಗಮಾಲೆಗಳನಂಬಕಂ ಮತ್ಸ್ಯಮನಂ-
ಗರುಚಿ ರುಚಿರಾಂಬುವಂ ಪೋ-
[೬]ಲ್ತು[೬] ರಮಣಿ ನದಿಯಂದದಿಂ ಪ್ರಪಾಂತದೊಳಿರ್ದಳ್ ೨೨

ಇರೆ ಬಂದ ಪಥಿಕನೊರ್ವಂ
ತರುಣಿಯ ಲಾವಣ್ಯರಸಮನಕ್ಷಿಗಳಿಂದಂ
ಬರೆ ಪೀರ್ದು ದಣಿದು ಬಟ್ಟೆಯ
ಪರಿಶ್ರಮವ್ಯಥೆಯನಱಿಯದಿರ್ದಂ ಸುಖದೊಳ್ ೨೩

ಆ ಪ್ರಪಾಕಾಮಿನಿ ಪಥಿಕರ್ಗೆ ನೀರ್ಗುಡಿಯಲೆಱೆವಲ್ಲಿಯೊರ್ವ ವಿಟಂ ಜಲಪಾನಂಮಾಡುತಂ ತರುಣಿಯ ನಿರತಿಶಯಲಾವಣ್ಯಮಂ ಕಂಡು,

ತೀರ್ದುದು ನೀರ್ ತೀರ್ದುದು ತೃಷೆ
ತೀರ್ದುದು ಕಡುಸೇದೆ [೭]ತೀರ್ದೊಡೇಂ[೭] ಪಥಿಕಂ ತಾ
ನಿರ್ದಂತಿರ್ದಂ ಸ್ತ್ರೀಮುಖ
ಮಿರ್ದಿರವಂ ನೋಡುವಾಸೆ ತೀಱದೆ ಮನದೊಳ್ ೨೪

ನಡೆ ನುಡಿ ಬಳಲ್ಕೆ ಮುನ್ನಂ
ಕಡುಚೆಲ್ವೆಯ ರೂಪುಗಂಡ ಬಳಿಕಂ [೮]ನಡೆಯರ್
ನುಡಿಯರ್ ನೀರಂ ಕುಡಿಯರ್[೮]
ನಡೆನೋಡುತ್ತಿರ್ದರತನುಶಿಥಿಲರ್ ಪಥಿಕರ್ ೨೫

೧–೧ ದು ಪಾನೀಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ (ಶಾ ಯ). ೨-೨ ತ್ತ ನೇತ್ರಂ ಘನ (ಓ) ೩–೩ ಸಿಂಹ (ಗೊ ಯ.) ೪–೪ ಬಳೆ (ಮ ಬ ಬೆ ಕ ಅ ಓ). ೫–೫ ಯೆ ನಿತಾಂತಂ (ಶಾ); ಯೆ ನಿರಂತಂ (ಅ ಬ ಗೊ). ೬–೬ ಲೆ (ಶಾ). ೭–೭ ತೀರ್ದೊಡಂ (ಬ ಯ ಬೆ) ೮-೮ ನೀರು ಕುಡಿಯರ್ ನಡೆಯರ್ (ದಾ ಯ ಅ ಕ ಕೊ).

ಚಂಪಕ

ಸಲೆ ಸಹಕಾರವಲ್ಲಿ ಕೆಲವಂಕುರಮಂ ¹ಕೆಲವ¹ ಪ್ರಸೂನಮಂ
ಕೆಲವು ಫಲಂಗಳಂ ಮಿಸುಪ ಚಂಚುಗಳಿಂ ನವನಾಸಿಕಂಗಳಿಂ
ತೊಲಗದೆ ಜಿಹ್ವೆಯಿಂ ಕರ್ದುಕಿ ವಾಸಿಸಿ ಪೀರ್ದುಱೆ ಸೊರ್ಕುತುಂ ಕರಂ
²ನಲಿಯುತೆ ಮಿಱು² ತೊಂಡುಗೆನೆಯುತ್ತ ಪಿಕಾಳಿಶುಕಾಳಿಯೊಪ್ಪುಗುಂ ೩೬

ಕಾವಂಗೆಂದು ವಸಂತಂ
ಭಾವಿಸಿ ³ಸಮೆದಿಟ್ಟ³ ನೀಲದರಮನೆಯೆನಿಕುಂ
ಮಾವಿನ ಹೂವಿನ ಕಾವಿನ
ತಾವಿನ ಮೊದಲಿಂದೆ ತೀವಿದಳಿಗಳ ಬಳಗಂ ೩೭

ಬಿರಿಯಲ್ ಪೊಂಗಿದ ಪಣ್ಗಳ
ಸಿರಿಯುಱದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಚಂಚು⁴ಪುಟದಿಂ⁴ ಸವಿಯಂ
ಬರೆ⁵ತೆಗೆದು ತಣಿವು ತವಕಮ
ನರಳ್ಚುತ್ತಿರೆ ಮೆಱೆದುದಾ⁵ಮ್ರದೊಳ್ ಶುಕನಿಕರಂ ೩೮

ಬಿಗಿಯುಪ್ಪಿ ಮೊಗಮನಿಟ್ಟಾ
ಲ⁶ಗಳವು⁶ ನಸುವುಣ್ಚೆ ಪಕ್ವಯುಗವೇಳಲ್ ರಸಂ
ದೆಗೆವ ದನಿ ನಿಮಿರೆ ನಾಲಗೆ
ಜಿಗುರುತ್ತಿರೆ ಸವಿದುದೊಂದು ಗಿಳಿ ತನಿವಣ್ಣಂ ೩೯

ಎಳಸಿ ನೆಗೆತಂದು ಮಿಕ್ಕ
ಗ್ಗಳಸು⁷ತುಮಿರ್ದಂತಿರಪ್ಪೆ⁷ ಮಧುರರಸಂ ಪೆ
ಗ್ಗಳಿಸೆ ಲವಲವಿಸುತುಂ ಪ
ಣ್ಗಳೊಳಳ್ದುದದೊಂದು ರಾಜಶುಕನತಿಭರದಿಂ ೪೦

೧-೧ ಕೆಲವುಂ (ಶಾ). ೨-೨ ನಲಿನಲಿದು ಮಿರ್ (ಶಾ ಯ). ೩-೩ ತೆಗೆದಿಟ್ಟ (ಅ ಬ). ೪-೪ ಪುಟಮಂ (ಟ ಮ). ೫-೫ ತೆಗೆದು ತಣಿವು ತವಕಮುಮರಲ್ದು ಹಾದೆ ಮೆಱೆವುದಾ (ಶಾ); ತಾದುರ್ ತಣಿವು ತವಕಮನರಳ್ಚುತ್ತಿರೆ ಮೆಱೆದುದಾ (ಬ ಗೊ), ತೆಗೆದು ತಣಿವು ತವಕಮ ನರಳುತ್ತಿರೆ ಮೆಱೆದುದಾ (ಜೆ). ೬-೬ ಗಳಂ (ಶಾ ಜೆ ಯ ಪಾ) ೭-೭ ತೆ ಮಿಟ್ಟುನಂತಿರಪ್ಪ (ವಾ ಗೊ ಕೊ).

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

ಅರಳೆಲೆ[1]ಮೇಲಾ[1]ಡುತ್ತಿರೆ
ಭರದಿಂ ಮಾಂಗಾಯ್ಗಳೊಲೆಯೆ ಕೆಂಬಲದೊಳ್ ನಿಂ
ದರಗಿಳಿಯ ತೊದಳ್ನುಡಿ ಬಿ
ತ್ತರಿಸೆ ವಸಂತನ ಕುಮಾರನೆನಿಸಿತ್ತಾಮ್ರಂ ೪೧

[2]ಅಂತಂತೆ ನಲಿದು[2] ನಾಲಗೆ
[3]ತೀಂತೆ ಮಿಗಲ್ ಕಳಿಕೆಗೆಳಸಿ ಚಂಚುವನಿಟ್ಟೋ[3]
ರಂತೆ ಸವಿಸವಿದು ಸೊರ್ಕಿ ನಿ
ರಂತಂ ಕರೆದತ್ತು ಮಾವಿನೊಳ್ ಪರಪುಟ್ಟಂ ೪೨

ಅಳಿ [4]ಗಿಳಿ [4]ಪಿಕಕುಲರವದಿಂ
ನೆಳಲಿಂ ರೂಪಿಂ ಫಲಂಗಳಿಂ ಪೂವಿಂದಂ
ಬಳಸಿ ತಣಿಪುವುದು ಪೊಸಮಾ
ವೆಳಸಿದ ಪಾಂಥಪ್ರಕರಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಮಂ ೪೩

ತಿಳಿನೀರಿಂ ತಾವರೆಯಿಂ
ಕಳಹಂಸೆಯಿನೆಸೆವುದಲ್ಲಿ ಸರಸೀಷಂಡಂ
ತಳಿರಿಂ ನನೆಯಿಂ ಪೂವಿಂ
[5]ಫಳಂಗಳಿಂದೆಸೆವುದಲ್ಲಿ [5]ಚೂತಕುಜಾತಂ ೪೪

ಪಿಕಕುಲದ ಸೊರ್ಕು ಮಧುಕರ
ನಿಕರದ ಮದಮರಗಿಳಿಗಳ ಗರ್ವಂ ನವಚೂ
ತಕುಜಂ ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಾಡಿಮ
[6]ನಿಕಾಯಮ[6]ಂಕುರದೆ ಪುಷ್ಪದಿಂ ಫಲದಿಂದಂ ೪೫

೧–೧ ಯೊಳೆದಾ (ಅ ಜ). ೨–೨ ಅಂತೆಂತು (ಶಾ); ಅಂತತಿನಲಿದುಂ (ಅ). ೩–೩ ತೀಂತೆ ಕರಂ ಕಳಿಕೆಗೆಳಸಿ ಚುಂಚುವನಿಟ್ಟೋ (ಬ). ತೀಂತೆ ಕರಂ ಮಸಗಿ ಕಳಿಕೆಗಳ 'ಮೊಗವಿಟ್ಟೋ (ಅ); ತೀಂತೆ ಮಸಗಿ ಕಳಿಕೆಗಳಸಿ ಚುಂಚುವನಿಟ್ಟೋ (ಶ ಓ). ೪–೪ ಶುಕ (ಶಾ). ೫–೫ ಫಳದಿಂತೆಸುವುದಲ್ಲಿ (ಶಾ). ೬–೬ ನಿಕರಮು (ಅ).

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಬೇರಿಂದಂ ನೀರುಂಡಾ
ಬೇರಿಂದಗ್ರಂಬರಂ ಫಲಂಗಳನೀವೆಂ
ಧಾರಿಣಿಗೆಂಬಂತಿರೆ ಫಲ
ಪೂರಿತ ಪನಸದ್ರುಮಂಗಳೆಸೆದುವು ಬನದೊಳ್ ೪೬

ನೀರೆಱೆದುಪಕಾರಕ್ಕೆಳ
೧ನೀರಂ೧ ರುಚಿವೆರಸು ತೀವಿ ವನಪಾಲಕರಂ
ಪಾರುತ್ತಿರ್ಪಂತಿರ್ಪುವು
ಸಾರಾಯಫಲಾಳಿ ನಾಳಿಕೇರಂ ಬನದೊಳ್ ೪೭

ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಸಕಲವಿಲಾ
ಸಿನಿಯರ್ ಬಳೆದೋಳ್ಗಳಿಂದೆ ಚಾಮರಮಿಕ್ಕಲ್
ತನತನಗೆ ನಿಂದರೆನೆ ತದ್
ವನದೊಳ್ ಪೊಂಬಾಳೆಯಿಂದೆ ಪೂಗಮದೆಸೆಗುಂ ೪೮

ಕುಸುಮಶರಂಗೆ ವಸಂತಂ
ಪೊಸಪೊಂಗಳಸಂಗಳಲ್ಲಿ ಸೌರಭ್ಯಸುಧಾ
ರಸಮಂ ತೀವಿರಿಸಿದವೋ
೨ಲಿಸೆವುವು ಫಳಭಾರ೨ಮಾತುಳಂಗವ್ರಾತಂ ೪೯

ಬಾಗುತೆ ಬಲಿಯುತೆ ಪೊಳೆದಿನಿ
ದಾಗುತೆ ೩ದಳವೇಱುತಿಡಿದಿಡಿದು ಹಿಗ್ಗುತೆ ಪ
ಣ್ಣಾ೩ಗುತೆ ಕಾಯ್ಗಳ್ ಪೊಱಮಡೆ
೪ಬೀಗುತ್ತುಂ ಬೆಳೆದುವಲ್ಲಿ೪ಕದಳೀಷಂಡಂ ೫೦

೧-೧ ನೀರಿಂ (ಕಾ ಜೆ ಯು). ೨-೨ ಲಿಸೆದುದು ಫಲಭರಿತ (ಕಾ ಯು); ಲಿಸೆದುವು ಫಲಭಾರ (ದಾ. ಕೂ.) ೩-೩ ದಳವೇಱಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತವೆ ಹೂದಾ (ಅ); ದಳವೇಱು ತಿಡಿಕಿಱಿದು ಪಣ್ಣಾ (ಕಾ ಯು ಜೆ) ೪-೪ ಬೀಗಿ ಬೆಳೆದುವಲ್ಲಿ ಬನದ (ಅ ಕ).

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

[೧]ಅಳಿಗಳ ಗಿಳಿಗಳ ಕೋಗಿಲೆ
ಗಳ ಕಳಹಂಸೆಗಳ[೧] ಪಾರಿವಂಗಳ ಕೋಕಂ
ಗಳ ಪುರುಳಿಗಳ ನವಿಲ್ಗಳ
ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿಗಳೆಸೆವ [೨]ಮದನದ[೨] ಬನದಂ ಬನದೊಳ್ ೫೧

ನಲಿದು ಕೊರಲೆತ್ತಿ [೩]ಕುಕಿಲಿಱ್
ದುಲಿದುಂ[೩] [೪]ಸುಳಿದೆಳಸಿ[೪] ಬಳಸಿ ಬಳಸಂದು ಪಳಂ
ಚಲೆದೊಲೆದು ಪಕ್ಕಮಂ ಬಿ
ರ್ಚಿ ಲಲ್ಲೆ[೫]ಗೆಯ್ದತ್ತು[೫]ಪಾರಿವಂ ಪಾರಿವದೊಳ್ ೫೨

ಚಾರುತರಂ ನಿರ್ಮಲಜಲ
ಪೂರಂ ಸೌರಭ್ಯಮುದಿತಮದಮಧುಕರಘೋಷಂ
ಕಾರಂ ಹಂಸಕುಲಕ್ರೇಂ
ಕಾರಂ ರಾಜೀವಭರಿತ ನವಕಾಸಾರಂ ೫೩

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ.

ಚಂಪಕ

ಸುರರ ನಿವಾಸದಂತನಿಮಿಷಪ್ರಕರಂ ನಭದಂತಿರಬ್ಜಬಂ
ಧುರಮಧುಮಾಸದಂತೆ ಸಿತಪಕ್ಷ[೬]ಯುತಂ[೬] ರಥದಂತೆ ಚಕ್ರವಿ
ಸ್ತರಮುರುಪದ್ಮಜಾಂಡದವೊಲಾತ್ತಲಸದ್ಭುವನಾಶ್ರಯಂ ಧನು
ರ್ಧರರ ಕಳಾಪದಂತೆ ರಮಣೀಯಶಿಳೀಮುಖಸಂಕುಳಂ ಕೊಳಂ ೫೪

೧-೧ ಅಳಿಗಿಳಿಗಳ ಕೋಗಿಲೆಗಳ।ಕಳಹಂಸಾಳಿಗಳ (ಕಾ). ೨ ಮದದ (ಅ); ಮದನ (ಕೊ). ೩-೩ ಕುನಿದು ಕು।ಕಿಲಿಱಿದು (ಕಾ ಸ ಓ); ಕುಕಿಲಿಱ್।ದುಲಿದುರೆ (ಬೆ). ೪-೪ ಸುಳಿಸುಳಿದು (ಬ). ೫-೫ ಗಱಿದತ್ತು (ಅ). ೬-೬ ಯುಗಂ (ಅ). ‡ ೫೪ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ದಾ. ಓ. ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವಕ ದಿಕ್ಕಿನಂತೆ ವನದಂತೆ ವಿಜೃಂಭಿತಪುಂಡರೀಕನಿಂ। ದೀವರನಾಭರಮ್ಯಸಭೆಯಂತೆ ರಸಾತಲದಂತನಂತಪ। ದ್ಮಾವಹಮುರ್ವಿಯಂತೆ ನಭದಂತೆ ವಿರಾಜಿಪ ರಾಜಹಂಸಮಾ। ಹಾವಳಿಯಂತೆ ಕಾಮಿಜನದಂತೆ ಸುಮುತ್ಕಳಿಕಾಕುಳಂ ಕೊಳಂ॥ ಎಂಬ ಪದ್ಯವಿದೆ.

ನೆಳನವ ಕರ್ಪೆ ಕೆಯೊತ್ತಿನೊ
ಅಲವಾತ ಕಾಬ್ಬೃಷ್ಣ ಮುಗ್ಧ ಲತಿಕೆಯಂಬಿದ್ದಂ
ತಲದಡೆ ವಿದ್ರಾ ಸುಖದಿಂ
ಅಲಜಾಸೆಯ ದರ್ಪಣ ಲಪ್ರಾವಣಿ ಗೆಳೆಲೆಳೆ ೫೫

ಇಂತೆಲ್ಲ ವ ನಮೋದಮಯೋಗದು ಅಲರಾಸ ಕಾಂತೆಯಂದಗಲ್ಡು.

ಅತಿಭ್ರಾಂತಿಂ ನವಕುವಲಯ
ಅತಿಯೊಳ್ ಕಾಸಾರದೊಳ್ ಕುಲೀತಂಯಾರಿದೊಳ್
ಲತೆವನೆಯೊಳ್ ವನದೊಳ್ ಪೂಳ
ನತಲದೋಲಜಲಿನಂ ಕಾಂತೆಯಂ ಅಲಕಂಕಿ ೫೬

ಪೂಳನವುನವಿಗಾವಿಗೆಯುತ
ಕೋಲಗೊಳಗಾವಿಗೆ ಪೊಕ್ಕು ಪೊಣಮಡಾತಿ ಲತಾ
ವಳಗಳೊಳಗವಿಗವಾಲಿಸು
ತಲವಲದವಿಗಾವಿಗೆ ಬಲಲುತಿದ್ದರುದು ಹರಿಣ ೫೭

ಬಟ್ಟಿದೆ ಗಳಗಳನೆ ನನೆವ್ಯದು
ನೆಟಕಾರ್ಪ್ವದು ಬೆಡಗವ್ವದು ಬಳಲ್ವುದು ಮುತ್ತಿ
ಕೃತ್ಯಲರ್ಪ್ವದು ಕಣ್ಗಳನೆ
ದೆಸೆವ್ವದು ನೆನೆನೆನೆದು ಕಾಂತೆಯುಂ ಕಲಹಂಸಂ ೫೮

ಇದೆ ನಿರಿ ಬದರ್ಗಂದದ ಸುಂ
ದರಿ ಇದೆ ವರಿತಂದು ಸಂಜಾಗಡುತಿ ದಕ್ಷಾಂ
ತರವೊಳ್ ಮುಸುಂಕಿ ಬಿಟ್ಟರ
ಬರಿವಂತಪ್ಪುದುದು ದೇವಿವಡೊಂದೆಂಬನೆಗಂ ೫೯

ಮತ್ತಮೊಂದೆಡೆಯೊಳ್

ಉತ್ಪಲ

ಕಾಮನ ಬಾಣವಿಕೇರವನೆಯೊಳ್ ಭ್ರಮರಾಳಿಯ ರತ್ನಸಾಲೆಯೊಳ್
ಭೂಮಿಯದೊಂದು ಗಂಧಗಜಮಂಟಪದೆಯೊಳ್ ವಿಲಸತ್ ಸುವಾಗತಿ
ಶ್ರೀಮದಿ ಕೌತುಕಂದವಳೆದ ಕಾಣಮೊ ಪೇಳ್ವುದೆಂದು ಕಂದವರ್
ಕಾಮನೆ ಮಾರ್ಗಾಣದೊಳೆದೊಳದ ಪ್ರಾಣದ ತೋರ್ಪವದೊಪ್ಪುಗುಂ ೬೦

೫೫ ಕವಡೊಳ್ (ಕ). ೨-೨ ಬರ್ಗಾತಿ (ದ). ೩-೩ ಬಬ್ಬರಿಬರಸಂಜಟ್ಟುತ್ತು (ಕ ಕಜ)

ವಚನ

ಸುರಗಿಯುಂ ಕಂಪು [illegible] ಪುಗ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯೊಳ್ ೬೦

ಆ ವನಗಂಧಕ್ಕೆಳಸಿಯು
ನೆಲಸಿಂ ಮಧುಕರನಿಕಾಯಮೆಲ್ಲಂ ನೆರದಿಂ
[illegible]
[illegible] ೬೧

ಬಗೆಯುತ್ತಿ ಪುಷ್ಪರಸಮಂ
[illegible]
[illegible]
[illegible] ಮಲ್ಲಿಗೆಯೊಳ್ ೬೨

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಧೃತಕಂಟಕ [illegible]
[illegible] ಮಧುಕರನಿಂ
ತತಿರೂಕ್ಷದಾದೊಡಂ ಸ್ನೇ
ಹಿತರಂ ಕಾಮಾರ್ಥಿ ಬಪ್ಪುದೇ [illegible]ಯೊಳ್ ೬೩

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಛದ್ರಮೆನಿಸಿರ್ದ ಕುಸುಮಂ
[illegible]
ಮುದ್ರಿಸಿದಂತಿರ್ದ ರಾಜ್ಞಾ
ಮುದ್ರೆಯಾದಂತೆ [illegible] ೬೪

[illegible]

ಫಳರಸದ ಪಾಲನೆಱೆದು ತಳಿರ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಿಟ್ಟು ಸಣ್ಣ ನನೆಗಳ ನನೆಯಕ್ಕಿಯನಿಕ್ಕಿ ಪಣ್ಣ ಬಾಯಿನ[೧]ಮನಣ್ಣ[೧]ವಳಿಯದೆ ಕೊಟ್ಟು ಚೂತವಲ್ಲಭನೆಂಬ ಪೆಸರಿಟ್ಟು ಮಂದಾನಿಳಂ ತೂಗೆ ಮಧುಕರನಿಕರಂ ಪಾಡೆ ಸಹಕಾರಕುಲದೊಳ್ ಸಂತಸದಿಂ ಸಲಪುತಿರ್ಪ ರಾಜಶುಕಪ್ರಕರದಿಂ, ಮತ್ತಮೊಂದು ಪೂಗೊಳದೊಳ್ ಪೆತ್ತಮಱಿ-ದುಂಬಿಯಂ ಕಂಡು ಮನಂಗೊಂಡು ಪುಂಡರೀಕದೆಸಳ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸಿಂಪಿಂ ಪರಿಮಳದ ರಸಮನೆಱೆದು ಪರಾಗದ ತಿಲಕಮ[೨]ನಿಕ್ಕಿ[೨] ಸೌರಭದ ತುಂತುಱಿಂ ತೂಪಿಱಿದೆಸಳ ಸೋಗಿಲ ಹಸುಳೆಯಂ ಝುಂಕಾರರವದಿಂ ಜೋಗುಳಂಬಾಡಿ ತರಂಗದಿಂ ತೂಗಿ ವಸಂತತಿಲಕನೆಂದು ನಾಮಕರಣಮಂ ಮಾಡಿ ಬಾಳುತಿರ್ಪ ಬಾಣಂತಿದುಂಬಿಗಳ ಗೊಂದಣಂಗಳಿಂ, ಮತ್ತದೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಚಂದ್ರಕಾಂತನಿರ್ಮಿತ ಕೃತಕಾಚಳನಿತಂಬವಿಳಸಿತಲತಾಮಂಟಪವಳಯಸ್ಥಿತಪುಳಿನಸ್ಥಳಕುಸುಮತಳ್ಪದೊಳ್ ಕುಸುಮಾಯುಧಸಕಳಸುಖಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಭರದಿಂ ನೆರೆವ ಹಂಸಕೀರ-ಪಾರಾವತಂಗಳಂ ನೋಡಿ ನಾಡೆ[೩]ನಲಿದು ಕಾಮ[೩]ಬಾಣಮನಿಕ್ಕಿ ಮೆಟ್ಟಿದಂತೆ ಹೂವಿನ ಹಸೆಯೊಳ್ ಮನಂ ಮುಟ್ಟಿ ಮಾಣದೆ[೪]ನೆರೆದ[೪] ವಿದ್ಯಾಧರಮಿಥುನಂಗಳಿಂ, ಇಂತು ತರುಕುಲದ ತೆಕ್ಕೆಯಿಂ ಗುಲ್ಮಕುಳದಿರ್ಕೆಯಿಂ ನೆಳಲ ತಣ್ಪಿಂದಂಕುರದ ಸೊಂಪಿಂ ಪಲ್ಲವದ ನುಣ್ಪಿಂ ಕುಸುಮಾವಳಿಯ ಕಂಪಿಂ ಪಣ್ಗೊನೆಯ ಬಿಣ್ಪಿಂ ಪಕ್ವಫಲರಸದಿಂಪಿಂ ಕೋಕಿಲಧ್ವಾನದಿಂದಳಿಕುಲದ ಗಾನದಿಂ ಶುಕರವಪ್ರತಾನದಿಂ ಫಲರಸಪಾನದಿಂ ರಾಜಹಂಸಯಾನದಿಂ ಲತಾಮಂಟಪಸ್ಥಾನದಿಂ ಪರಿಕಾಲ ಪರ್ಬಿಂ ಪೂದೋಂಟದ ಕೊರ್ಬಿಂ ವಿಹಂಗಕುಲದುರ್ಬಿಂ ತಮಾಳವನದ ಮರ್ಬಿಂ ವಿದ್ಯಾ-ಧರಿಯುಗುರ್ಬಿಂ ಪ್ರಸೂನಕುಲದ ಪರ್ಬಿಂ ಚಕ್ರವಾಕದ ಪೆರ್ಮೆಯಿಂ ಮಂದಾನಿಲನ ಕೂರ್ಮೆಯಿಂ ಇಂತು ಪುರದ ಬಹಿರುದ್ಯಾನಂ ಸಕಲಸೌಂದರ್ಯಮನಧಿಕತರ[೫]ಸುಕುಮಾರತೆಯು[೫]ನುರುತರಭೋಗಮನುನ್ನತಕ್ರೀಡೆಯನತ್ಯುದಾರತೆಯನತಿಪ್ರಸನ್ನ-ತೆಯನೊಳಕೊಂಡಿರ್ಪುದಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಮೊಗಮಬ್ಜಂ ಲೋಚನಂಗಳ್ ಕುವಲಯಮಧರಂ ಬಿಂಬಮಾ ನಾಸಿಕಂ ಸಂ
ಪಗೆ ತೋಳ್ ಶಾಖಾನಿಕಾಯಂ ಘನಕುಚಯುಗಳಂ ಚಕ್ರವಾಕದ್ವಯಂ ನಾ
ಭಿಗಭೀರೋದ್ಯತ್ಸರಂ ತೋಱುವ ತೊಡೆ ಕದಳೀಸ್ತಂಭಮಂಘ್ರಿ ಪ್ರವಾಳಂ
ಸೊಗಸಿಂ ತಾವಾಗೆ ತನ್ನಂದನಮೆ ಘನವನ[೬]ಶ್ರೀಗೆ ರೂಪಾಗಿ[೬] ತೋರ್ಕುಂ ೭೨

೧–೧ ಮಂ ಬಣ್ಣ (ಕಾ). ೨–೨ ನಿಟ್ಟು (ಛ). ೩–೩ ನಲಿದನಂಗ (ದಾ ಅ). ೪–೪ ನೆರೆವ (ಅ) ೫–೫ ಸೌಕುಮಾರ್ಯಮ (ಕಾ). ೬–೬ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ರೂಪಾಗೆ (ಕಾ).

ಆ ವನದ ಪುರದ ನಡುವೆ ಸು
ಖಾವಹಮತಿವಿಭ್ರಮಂ ವಿಶಾಲಂ ಸರ್ವೋ
ರ್ವೀವರಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸನಿ
ಜಾವಾಸಂ ಸುಭಟಪಟಲಪಟುರವಭರಿತಂ ೭೩

ಹಯಶಿಕ್ಷಕರಿಂ ಗಜಶಿ
ಕ್ಷೆಯ ಭೀಕರ[1]ದಿಂ[1] ಸ್ರವಂಗುಡುವ ಜೋದರ ಸಂ
ಚಯದಿಂ ನಯದಿಂ ವೈಹಾ
ಳಿಯ ಬಯಲೊಪ್ಪಿತ್ತು ಪಟ್ಟಣದ [2]ವನದೆಡೆ[2]ಯೊಳ್ ೭೪

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ,

ಕರಿಗಳ್ ಬಾಳ್ಗಂಬದೊಳೊ
ಪ್ಪಿರುತಿರ್ದುವು ಸುಳಿವ ನೀಲಮೇಘಾವಳಿಯಂ
ತರದಿಂ ಸೆಱೆಯಿಟ್ಟಂತಾ
ಗಿರಿಪತಿ ಸುರಪತಿಯ ಹಗೆಯ ಹರಿಬದ [3]ಚಲದೊಳ್[3] ೭೫

ಸುರಿವ ಮದಂ ಮಳೆ ಗಂಭೀ
ರರವಂ ಮೊಳಗಂಗಮುಂಬುದಂ ದಂತಂ ನಿ
ಷ್ಠುರದಿಂದೆಱಗುವ ಸಿಡಿಲಾ-
ಗಿರೆ ಕಾರ್ಗಾಲದವೊಲಿರ್ದುವಲ್ಲಿಯ ಕರಿಗಳ್ ೭೬

ಮತ್ತಮಾ ಪೊಱವೊಳಲ ವೈಹಾಳಿಯ ಬಯಲಿಂದೊಳಗೆ,

ಧರೆಯಂ ಸುತ್ತಿದ ಜಲಧಿಗೆ
ಪುರುಡಿಸಿ ಪುರವಳಯವಿಳಸಿತ[4]ಪ್ರಾಕಾರಂ
ಪುರಮಂ[4] ಸುತ್ತಿರ್ದುದು ತತ್
ಪರಿಖಾತ ಜಲೌಘಮೌರ್ವವಿಹರಣದೂರಂ ೭೭

೧-೧ ರಿಂ (ಬ ಕೊ) ೨-೨ ಬಯಲೆಡೆ (ಕ ಡ) ೩-೩ ಚಲದಿಂ (ದಾ). ೪-೪ ಪ್ರಾಕಾರಾಂತರಮುಂ (ಕಾ ಯ ಬ ಬಿ ದಾ ಅ).

ಹರಿ ಮತ್ಸ್ಯಾಕಾರದೊಳು
ದ್ಧರತಮನಂ ಹತಿಸಲೆಂದು ಪಾತಾಳತಳ
ಕ್ಕಿರದಿಳಿದ ತಾಣಮೆಂಬಂ
ತಿರೆ ಪುರವಗಳರ್ಪುದತುಳಮತಿಗಂಭೀರಂ †೭೮

ಮತ್ತಮನಂತರದಲ್ಲಿ,

ಚಂಪಕ

ಪಳಿಕಿನ ಕೋಂಟೆ ಬಟ್ಟದೆನೆ ಬೇವಿನ ದಂಡೆ ನಭಕ್ಕೆ ಮಿಾಱುವ
ಟ್ಟಳೆ ನಿಮಿರ್ದೇಱಿ ಪಾಱುವ ಪತಾಕೆ ವಿರಾಜಿಪ[೧] ಗೊಂಟುಗೊಂಟಿನೊಳ್
ಬಳಸಿದ ಕೊತ್ತಳಂ ಸೊಗಯಿ[೨]ಪಾಳ್ವರಿ[೨] ಡೆಂಕಣಿ ಸಾರವಾಗಿಯು
ಗ್ಗಳಿಸುವ ಗೋಪುರಂ ಪುಲಿವೊಗಂ ಮೆಱೆಗುಂ ಪುರದೊಳ್ ನಿರಂತರಂ ೭೯

ನೆಗೆದ ಪತಾಕಾಪಟಕೋ
ಟಿಗಳೊಪ್ಪಿದುವಾವಗಂ ತೊಳಲ್ದು ಬಳಲ್ದಾ
ಖಗನ ತುರಂಗಪ್ರತತಿಗೆ
ಗಗನಾಂಗನೆ ಬೀಸುತಿರ್ಪ [೩]ವೀಜನ[೩]ತತಿವೋಲ್ ೮೦

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಬಗೆವೊಡಮರಾವತಿಗೆ [೪]ಮಿಥಿ
ಳೆಗೆ[೪]ಯುದಯ[೫]ನಗಕ್ಕೆ [೫]ಉಜ್ಜಯಂತಿಗೆ ದಿಟಮಾ
ನಗರಿ ಗುಣೋನ್ನತಿಯಿಂದಂ
ದ್ವಿಗುಣಂ ತ್ರಿಗುಣಂ ಚತುರ್ಗುಣಂ ಪಂಚಗುಣಂ ೮೧

ಪೊಸಸೊದೆ ಕೌಮುದಿಯಂ ಪಸ-
ರಿಸೆ ಕನಕದ ಕಳಶಮಾಳೆ ಪೊಂಬಿಸಿಲಂ ಪೂ[೬]
ರಿಸೆ[೬] ತರತರದಿಂದಂ ರಾ-
ಜಿಸುತಿರ್ಪುವು ಸೋಮಸೂರ್ಯವೀಥಿಗ[೭]ಳಗಱೊಳ್[೭] ೮೨

---

† ಈ ಪದ್ಯವು ಅ, ಓ, ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ, ೧ ತ (ಕಾ ಯ). ೨-೨ ಪಾಳ್ವರಿ. (ಕಾ ಅ). ೩-೩ ಬಿಜ್ಜಣ (ಅ) ೪-೪ ಮಧುರೆಗೆ (ಬ). ೫-೫ ನಗರಿಗೆ (ದಾ ಬೆ). ೬-೬ ಪೊಣ್ಮಿಸೆ (ಕಾ). ೭-೭ ಳಾಗಳ್ (ಕ).

ಆ ವೀಥಿಗಳೊಳಗೆ

[೧]ನಯದಿಂ ಮಾಱುಗುಡುವ ಕೊ
ಳ್ವ ಯತ್ನಪೂರ್ವಕದೊಳಿರ್ಪ[೧] [೨]ಘನಧನಿಕರ[೨] ಪ
ಱ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಸಂದಣಿಸಿ ವಿ
ಕ್ರಯನವಕಳಮಾದಿಧಾನ್ಯರಾಸಿಗಳೆಸೆಗುಂ ೮೩

ಅನಂತರಮಲ್ಲಿ,

ಪರಿಮಳದಾಡುಂಬೊಲನಿದು
ವರವಿಟರ ವಿಶಾಲಲೋಲಲೀಲಾಸ್ಥಲಮಾ
ತುರಿಸುವ ತುಂಬಿಗಳೌತಣ
ದರಮನೆಯೆನೆ ಪುಷ್ಪವಿಕ್ರಯಸ್ಥಲಮೆಸೆಗುಂ ೮೪

ಭರದಿಂ ಪೂಮಾಲೆಗಳಂ
ತರದಿಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ನಿಂದ ಶಶಿಮುಖಿಯರ್ ಬಂ
ಧುರಶಶಿಕಳೆಗಳನೀವಂ
[೩]ತಿರಿರ್ದರಾ[೩] ವಿಟಚಕೋರ[೪]ಸಂಗತಿ[೪]ಗಾಗಳ್ ೮೫

ಮತ್ತೊರ್ವಳ್,

ವರಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊಲ್ಲೆಗ[೫]ಳೊಳ್
ಬೆ[೫]ರಸಿದ ಮಧುಕರಕದಂಬದಿಂದಂ ನೀಲೋ
ತ್ಕರಮಂ ಮೌಕ್ತಿಕಮಂ ಪೋ
ಱ್ತರೆ ಮೆಱೆದಳ್ ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿ ಮಣಿಗಾರ್ತಿಯವೋಲ್ ೮೬

ಆ ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯರ ನಡುವೆಯೊರ್ವ ಪಣ್ಯಾಂಗನೆಯಿರೆ ಕಂಡು,

ನಗೆಗಣ್ಗಳ ಕಾಂತಿಯು ಸೆ
ಳ್ಳುಗುರ್ಗಳ ಕಾಂತಿಯು ಕರದ್ವಯದ ಕಾಂತಿಯು ಮಾ
ಲೆಗಳಂ [೬]ಹೊಸಹೂವಿನ[೬] ಮಾ
ಲೆಗೆತ್ತು ಬೆಲೆಗೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ನಗಿಸಿದನೊರ್ವಂ ೮೭

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

೧-೧ ನಿಯತದೊಳಾ ವೀಥಿಗಳೊಳ್|ನಯದಿಂ ಮಾಗೊರ್ಡುವಕೊಳ್ವ (ಅ). ೨-೨ ಶಶಿದಿನಕರ (ಓ). ೩-೩ ತಿರೆಯಿರ್ದುದು (ಬ); ತಿರುತಿರ್ದುದು (ಅ); ತಿರುತಿರ್ದರ್ (ಕಾ ಕ ಬೆ) ೪-೪ ಸಂತತಿ (ಗ). ೫-೫ ಳೊಳ್ವೆ (ಕಾ). ೬-೬ ಪೊಸಪೂವಿನ (ಬ ಕೊ).

ಉತ್ಪಲ

ಎತ್ತಿದುದೊಂದು ಮಾಲೆ ಪೊಸಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲವೊಲಾಗೆ [೧]ಮೀಱ[೧] ಬಿಂ
ಬತ್ತುವ ನೋಟಮಂಗಜನ ಬಾಣದವೋಲಿರೆ ಕಾಯಕಾಂತಿ ಸೈ
ತೊತ್ತಿದ ಮೌರ್ವಿಯಂತಿರೆಸಲೆಂದು ಯುವೋನ್ಮೃಗಮಂ ಕಱುತ್ತು ಕೋ
ಲೆತ್ತುವ ಬೇಂಟೆಕಾರ್ತಿಯರವೋಲೆಸೆದರ್ ಮಿಗೆ ಮಾಲೆಕಾರ್ತಿಯರ್ ೮೮

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆಯುಮಾ ಪುರದಲ್ಲಿ,

ಚಂಪಕ

ಎಸೆಯೆ ಪುರಂಧ್ರಿಯರ್ ಪದೆದು ಸಂಗಡಮಿರ್ದು ಮನೋನುರಾಗದಿಂ
ದಸುವೆಯ ಕಲ್ಗಳಂ ತೊಳೆದು ಚಂದನಮಂ ಪನಿನೀರ್ಗಳಿಂದೆ ಚಾ
ರಿಸಿ ಹಿಮಚೂರ್ಣಮಂ ತಳೆದು [೪]ಕಂದುಗಳಂ[೪] ಪಿಡಿದೌಂಕಿ ನೂಂಕಿದರ್
ದೆಸೆವೆಸೆಗೆಲ್ಲ [೫]ಕಂಪೆಸಗೆ[೫] ಗಟ್ಟಿಮುಗುಳ್ಚುತೆ ಗಟ್ಟಿವಳ್ತಿಯರ್ ೮೯

ಸುಳಿಗುರುಳಾಡೆ ತೋಳ್ಗಳೆಡೆಯಾಡೆ ಬೆಮರ್ ಮಿಗೆ ಮೂಡೆ ಸುಯ್ಯೆಲರ್
ಮಿಳಿರೆ ಕುಚಂಗಳೊತ್ತರಿಸೆ ಕಕ್ಷಪುಟಂ ನಸುದೋಱೆ [೬]ಮೇಲುದಿಂ-
ಬಳಿಯೆ[೬] ಕರಂ ಕರಂ [೭]ಕೊರಗೆ[೭] ಸೋರ್ಮುಡಿ ಲಂಬಿಸೆ ಕರ್ಣಪೂರಿತೋ
ತ್ಪಳಮೊಲೆದಾಡೆ ಗಟ್ಟಿಗಳನಂದು [೮]ಮುಗುಳ್ಚಿದ[೮]ರಿಂದುವಕ್ತ್ರೆಯರ್ ೯೦

ಚಂದನಗಂಧಕ್ಕಂ ವದ
ನೇಂದೀವರಪರಿಮಳಕ್ಕಮೆಱಗುವ ಭೃಂಗೀ
ವೃಂದಮನುಱೆ [೩]ಸೋವುತ್ತುಂ
ಮಂದಯ್ಸಿ ಮುಗುಳ್ಚಿ ಗಟ್ಟಿವಳ್ತಿಯರೆಸೆಗುಂ ೯೧

ಬೆಳಗಿನ ಬಿಂಬಂಗಳನಂ
ತಳವಡೆ ತರತರದಿನಿಳಿಪಿದಂತಿರ್ದುವು ನಿ
ರ್ಮಳ[೯]ಪಾತ್ರಾಕುಲ[೯]ದಿಂದಂ
ತೊಳತೊಳಗಿರುತಿರ್ಪ ಕಂಚುಗಾಜಿರ ಪಸರಂ ೯೨

೧–೧ ಕೂಡೆ (ಶಾ). ೨ ವ (ಬ ಬೆ). ೩ ಸಾ (ಅ); ಭಾ (ಗ). ೪–೪ ಕಂದುಗಳಂ (ಶಾ). ೫–೫ ಕಂಪೆಸೆಯೆ (ಅ ಬ). ೬–೬ ಮೇಲುದಂಬಳಿಯೊ (ಮ); ಮೇಲುದಂ|ಬೊಳೆಯೆ (ಬೆ). ೭–೭ ಕೊಸರೆ (ಅ) ೮–೮ ಮುಗುಳ್ಚುವ (ಅ). ೯–೯ ಪಾತ್ರೋತ್ಕರ (ಶಾ).

ಚಾರುತರವಿಮಳಮೌಕ್ತಿಕ
ಹಾರಾದಿಸಮಸ್ತರತ್ನರಾಶಿಗಳಿಂದಂ
ನೀರೋಡಿದ ರತ್ನಾಕರ-
ದೋರನ್ನಮದಾಯ್ತು ರನ್ನವಸರಂ ಪುರದೊಳ್ ‡೯೩

ಶೀವಿರ್ಪಣ್ಯಾವಳಿಯು ಗ
ಜಾವಳಿಯು ನರಾವಳಿಗಳ ವಿಕ್ರಯದಿಂದಂ
ಭಾವಿಸೆ ದೂಸಿಗವಸರಂ
ಮೂವರ್ರಾಯರನೆ ಮಾಜುವಂತೆಸೆದಿರ್ಕುಂ ೯೪

ತನತನಗೆ ಪೊನ್ನ ರಾಸಿಯ
ನನವರತಂ ಮುಂದುಗೊಂಡನೇಕಕುಬೇರರ್
ಜನಿಯಿಸಿ [1]ನಿಂದಂತಿರ್ಪುದು[1]
ಕನಕವ್ಯವಹಾರದಿಂದೆ ವೈಶ್ಯಕದಂಬಂ ೯೫

ಮತ್ತಮಾ ಪುರದಲ್ಲಿ,

ನೀಲದ ಪಚ್ಚೆಯ ಪವಳದ
ಶಾಲೆಗಳ ಮರೀಚಿಯುಂ ಪುರಂದರಧನುಗೆ
ತ್ತಾಲೋ[2]ಕಿಸಿ [2]ನವನರ್ತನ
ಲೀಲೆಯು[3]ನೊಳಕೊಳ್ವುವಲ್ಲಿ[3] ಪುರದ ನವಿಲ್ಗಳ್ ೯೬

ಬೆಳಬೆಳಪ ಸುಧಾಧವಳಿತ
ನಿಳಯಂಗಳ ಧವಳಕಾಂತಿಯುಂ ಕೌಮುದಿ[4]ಗೆ
ತ್ತೆ[4]ಳಸುತ್ತಿರ್ಪುವು ಪಗಲುಂ
ಬಳಸಿ ಚಕೋರಾಳಿ ಪುರದ ನಿಳಯದೊಳೆಲ್ಲಂ ೯೭

೧-೧ ನಿಂದವೊಲಿರ್ಪುದು (ಅ ಬ). ೨-೨ ಕದೆ (ಬ) ೩-೩ ನೊಡರಿಜುವುದಲ್ಲಿ (ಬ ದಾ) ೪-೪ ಯೊಂದೆ (ಶಾ ಕ) ‡ ೯೩ ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ದಾ ಬೆ ಗೊ ಸೆ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ "ಗಿರಿಯೇರಿ ನೀರವೊಕ್ಕರ।ನುರು ಪುಲ್ಲಂ ಕಚ್ಚಿದವರ ಬಿಡುವರ್ ಬುಧರುಂ॥ ಗಿರಿಯೇರಿ ನೀರ ಪೊಕ್ಕುಂ। ಉರುಪುಲ್ಲ ಕಚ್ಚಿದವರ ಬಿಡರುಂ ಪರದರ್॥" ಎಂಬ ಪದ್ಯವಿದೆ.

ಮನಂದಂಮ ಬಂದ ವಿಟಗರ್ಣನ್ನತಾಸನಮನಿತ್ತು ಮನ್ನಿಸಿ ಮಣಿದು ಸಜ್ಜೀವನೆ-
ಗುಯ್ದು ಸಜ್ಜನಸ್ನೇಹದಿಂ ಸಾಗಿಸಿ ನೋಡಿ ಭೋಗದೊಳ್ ಬೋಳಯಿಸಿ ರಾಗದಿಂ
ಮೋಳಯಿಸಿ ಮಂದೆವಾಳಂ ಮೆಯ್ಸಂ[೧]ದೊಂದೆರಳ್ ಬಂಧದನುಭವದೊಳ್[೧]
ಮಂದಯಿಪ ಸುಖಮನಿತ್ತು ನೆತ್ತದೊಳ್ ಬಿತ್ತರಂ ಬಡೆದು ಚದುರಂಗದೊಳ್
[೨]ಚಾತುರ್ಯಮನಿತ್ತು[೨] ಓದಿನೊಳ್ ಮಾಧುರ್ಯಂಬಡೆದು ಪಾಡಿನೊಳ್ ಪರಿವಡೆದು
ನುಡಿಯೊಳ್ ನಯಂಬಡೆದು ವೀಣೆಯೊಳ್ ಜಾಣಂ ಮೆಱೆದು ಉಪಚಾರದೊಳೊ-
ಯ್ಯಾರಂಬಡೆದು ಇಚ್ಛೆಯೊಳ್ ಕೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿ ಸಿಂಗರದೊಳ್ ಸೊಬಗುವೆತ್ತು
ವಿಳಾಸದೊಳ್ ವಿವೇಕಂಬಡೆದು ನಡೆದು ಬಂದರಮನೆಯಂ ಪುಗುವಾಗಳ್ ಮುಖ-
ಮಂಡಲಂ ಚಂದ್ರಮಂಡಲಮನಿಳಿಕೆಗೆಯ್ಯೆ ಪುರ್ವಿನ ಕೊರ್ವು ಕರ್ವುವಿಲ್ಲಂ
ಕೀಳ್ಮಾಡೆ ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಾಂತಿ ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರಮಂ ಕೆದಱೆ ಕರ್ಣಾಭರಣಂ ರವಿಕಿರಣ-
ಮನನುಕರಿಸೆ ಉಟ್ಟ ಬಿಳಿದು ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಂ ಬೀಱೆ ಪಿಡಿದ ಲೀಲಾಬ್ಜಂ ನೂತನಂ-
ಬಡೆಯೆ ನೇವುರದ ದನಿ ನೆಲನನುಗ್ಗಡಿಸೆ ಕಂಕಣಝುಣತ್ಕಾರರವಂ ಅರಸು-
ಮಕ್ಕಳಂ ಜಡಿಯೆ ವಿಳಾಸದಿಂ ಪೊಕ್ಕುಮೆಯ್ಯೊಳ್ ಪೂಸಿದ ಸಿರಿಗಂಧದ ಕಕ್ಷ-
ದೊಳಳವಟ್ಟ ಸಾದಿನ ಕಿವಿಯೊಳ್ ಮಗಮಗಿಪ ಮೃಗಮದದ ಮುಡಿದ ಕದಂಬ-
ಪ್ರಸೂನದ ಬೆರಕೆಗಂಪಿಂಗುರವಣಿಸಿ ಮುಸುಱಿ ಮೊರೆದು ಮಂಡಳಿಸಿ ಮೌಳಿ-
ಚಳನದೊಳೇಳುತೆಱಗುವ ಮಧುಕರನಿಕರಂ [೩]ಸೌಭಾಗ್ಯ[೩]ಲಕ್ಷ್ಮಿಯುರಿಕ್ಕುವ ನೀಲದ
ಸೀಗುರಿಯಂತಿರೆ ತರದಿಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ವಿದಗ್ಧವನಿತಾಸಮೂಹದೊಳಂ; ಮತ್ತಂ
ಸೊರ್ಕಿನ ಸೊವಡಿಂಗೆಱಗಿ ತುಱುಗಿದ ಪರಮೆಗಳ್ ಕರಿಮುರಿವೋಗಿ ಧರೆಯ
ಮೇಲುದಿರ್ಚಲಗ್ರ ಪಲ್ಲವದಿಂ [೪]ಬೀಸಿಕೊಳ್ವ ನೆಗೆದ[೪] ತುಂತುರ್ವನಿಗಳಂ ಮುಗಿಲ
ಮೆಯ್ ಪುಗಳೇಳೆ ಪುಷ್ಕರದಿಂ ಪೂತ್ಕರಿಸುವ ಒಳಗುರ್ಕಿ ತೆರೆಮಸಗುವ ಮದ-
ಸಮುದ್ರದೊಡನೆ ಕ್ರೋಧವಡಬಾನಳನಂ ಬೆರಸಿ ಸುರಿದಪುದೆಂಬಂತೆ ನೆಗೆವ
ಪೊಗೆವೆರಸಿ ಕೀಳ್ಮದಂಬಿಡುವ ಕಣ್ಗಂ ಕೋಡ ಮೊನೆಗನೇಕಕಾಲದೊಳ್ ಬಂದ
ರೂಪಂ ಪ್ರತಿಮಾನದೊಳೊಟ್ಟಿಕೊಳ್ವ ಕಟ್ಟಣಕದ ದುಷ್ಟಗಜಮನಗ್ರಪಲ್ಲವಮಂ
ಪಿಡಿದೇಱಿ ಭಂಗಿಸುತ್ತುಂ [೫]ಗುಟಕ್ಕಾಳ್ಮಾಡಿ[೫] ಬಿದುವನಪ್ಪಳಿಸಿ ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತ ಬ್ಬರಿ-
ಸುವ ಕೊರ್ಬುನುಡಿಯೆ ಕೂರಂಕುಸಮಾಗೆ ತೋಱಿ ತೊಟ್ಟು ಕೀಱಿ ಬಿಟ್ಟಿಕ್ಕುವ
ಬಲ್ಪಿನ ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆಯ ಬಿರುದಿನಹಾಹೆ ಕಾಲೊಳೊಳಲೆ ಕಡುಪಿಂ ಬಂದು ಪುರುಷ-
ಸಿಂಹಂಗಳಂತೆ ತರದಿಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ಗಜಾರೋಹಕರ ಗೊಂದಣದೊಳಂ; ಮತ್ತಂ
ಮಂದುರದೊಳ್ ನಟ್ಟ ಕೆಚ್ಚಿನ ಮುಂಡಿಗೆ ಮುಱಿಯೆ ಪಾಳಾಸಂ ಪಱಿಯೆ

೧–೧ ದೊಂದೆರಡು ಚೆಂದದನುಭವದೊಳ್ (ಕಾ ಬೆ ಗೊ ಗ). ೨–೨ ಚಾತುರ್ಯಂ-ಗೊಟ್ಟು (ಕಾ ಯ ಬೆ) ೩–೩ ಸೌರಭ್ಯ (ಕಾ ಕ ಬೆ ಯ). ೪–೪ ಬೀಸಿಕೊಳ್ವನ್ನೆಗಂ ನೆನೆವ (ದಾ). ೫–೫ ಗುಟಮನಲ್ಲಾಡಿ (ಯ ದಾ); ಗುಟದೊಳ್ ಕೀಳ್ಮಾಡಿ (ಅ).

ಪೊಱಮಟ್ಟು ನೆರವಿಯನುರವಣಿಸಿ ಪಾಯ್ದು ಬೀದಿವರಿದಾಱಿಗೊಂಡು ಸಿಕ್ಕಿದ ರೂಪಿನ ತಲೆಯೊಳ್ ನಿಳಲ್ ನಿಕ್ಕೆಂದು ತರ್ಗಿ ನುರ್ಗಿ ಕರ್ಬೆಕೊಡಹುವ ನಚ್ಚಿನ ಗೋವಂ ದನಿದೋಱಿ ಕತ್ತರಿಮೊನೆಗೊಂಡ ಕಿವಿಯಿಂ ಕೆಕ್ಕಳಿಸುವ ದಿಟ್ಟಿಯಿಂ ಕಂಗನೆ ಕನಲ್ದು ಮುಂಗಾಲಿಂ ನೆಲನಂ ಪೊಯ್ದೆಳ್ದು ಪರಿದೆಯ್ದುವ ಮುಂದೆ ಕಚ್ಚುವ ಹಿಂದೆ ಮೆಟ್ಟುವ ಕೆಲಕೆ ಚಿಮ್ಮುವ ದುಂಡಿಸಿ ನೆಗೆವ ಮಂಡಿಸಿ ನಿಲ್ವ ಮುರಿದಪ್ಪರಿಸುವ ತರಹರಿಸಿ ಪೊಣ್ಮುವ ಪೊಱಕಾಲೊಳ್ ನಡೆವ [೧]ಸುಕಳಾಶ್ವಮಂ[೧] ಬೇಗದಿಂ ಬೆಂಗೆವಾಯ್ದು ರಾಘೆಯೊಳೌಂಕಿ ವಾಘೆಯೊಳ್ ನಿಲಿಸಿ ಕೆಲಬಲಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ಸರಸಬೀದಿಯೋಳೇಱಿ ತೋಱಿ ನಳನಂ ದತ್ತಿಳನನಿಳಕೆಗೆಯ್ವ ಬಿರುದಿನ ಬಿಂಕ-ದಂಕಮಾಲೆ ಕೆಲಬಲದೊಳಂಕುರಿಸುತ್ತುಮಿರೆ ನಡೆತಂದು ಸಮುಚಿತಾಸನದೊಳ್ ಕ್ರಮದಿಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ಪಟ್ಟಸಹಣಿಯರ ಪರಿವಿಡಿಯೊಳಂ ಮತ್ತಂ ಮಲೆತು ನಿಂದು ಅಖ್ಖಡದೊಳ್ ಪೊಕ್ಕು ಬಾಹಪ್ಪಳಿಸಿ ಬಲ್ಪುದೋಱಿ ಸಿದ ಮಲ್ಲನ-ನುರ್ಬುತ್ತೊಯ್ಯನೊಳಪೊಕ್ಕು ಮಿಕ್ಕು ಪರಿದಿಕ್ಕಿ ಮುರಿವ ಅಡುಪಾಯದಳವಿಂಗೆ ಕಡಂಗುವ ಮಲ್ಲನನಡಸಿ ತಿವಿದು ಕಡುಪಿಂ ಕೆಡೆಪಿ ಕೊಪ್ಪರದೊಳ್ ಕುಮ್ಮಿ ಮಂಡಿಯೊಳ್ ಮಿದಿದು ಕುದಿದು ಸದೆದು ಸಣ್ಣಿಸುವ ಜೊಕ್ಕೆಯದಾಸೆಗೆ ಪೊಕ್ಕ ಮಲ್ಲನನಿಕ್ಕಿ ಮೆಟ್ಟಿ ವಜ್ರದ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಛಡಿಕೆಯೊಳ್ ಬಿಗಿದು ಚಾಳಸಿ ನೂಂಕುವ ನೂಂಕೆ ಪೋಗದೆ ನಿಂದ ಸೆಳೆಹನಂ ಸೆಳೆದು ಕೆಡೆಪಿ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿಯೊತ್ತಿ ಕುಸುಬಿ ಕುಸುಕಿಱಿದು ಪೊಸೆದು ಪೂಳ್ವ ಸಾಹಸಿತನಕೆ ಬೆರಸಿದ ಮಲ್ಲನನೊರಸಿ ಬಿಡುವ ಲವಣಿ ಸಾರದೊಳ್ ನುಣ್ಚುವ ಮಲ್ಲನನೌಂಕಿ ಪಿಡಿದು ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಸೆಳೆದಿಕ್ಕಿ ಸೀಸಕದೊಳ್ ಪೊಕ್ಕು ಭುಜದೊಳಣೆದುರದೊಳ್ ತೇದು ಉತ್ತಾನಕದೊಳ್ ನಿಂದು ಸಖಾಯರ್ ಝುಣಝುಣರೆನೆ ಬಳಸಿ ಭಂಜಿಸುವ ಐರಾವತಂ ಮಲ್ಲವೇಷದೊಳಿದಿರಾ-ದೊಡಂ ತೋರಹತ್ತದೊಳಂ ತಿವಿದು ತಿರುಪುವ ಸಂಚಳಿಸುವ ಮುಂಚಿ ಮೇಳವಿಸಿ ಜೊಕ್ಕೆಯದನುಮಾನದೊಳ್ ಡೊಕ್ಕರಿಸಿ ಪಿಡಿವರಿಬಿರುದಿನ ಕಲ್ಲ ಮಾನಸರಂತಿರ್ಪ ಮಲ್ಲರ ನೆರವಿಗಳೊಳಂ; ಮತ್ತಂ ಕಳನೇಱಿದಂಕಮಂ [೨]ಗಳೆಯೊಡ್ಡದ[೨] ಮುನ್ನಂ ಕುತ್ತಿ ಕೆಡೆಪುವ ತಳ್ತು ಗಂಟಿಕ್ಕಿ ಟೆಂಟಣಿಸುವಂಕಮಂ ಸೆಳೆದು ಕೆಡೆಪುವ ಮುಳಿದು ಮೆಟ್ಟುವ ಸುಳಿದು ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ ಮೊನೆದೋಱುವ ಬಿರುದಿನಂಕಮನುರವಣಿಸಿ ಪತ್ತಿ ಪೊರಳ್ಚಿಕೊಳ್ವ ಬಿನ್ನಣಂದೋರ್ಪ ಗನ್ನದಂಕಮಂ ಬಿಡಿಸಿ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಕುತ್ತಿ [೩]ಸುರುಳ್ಚಿ[೩]ಮಬ್ಬುಟೆಯ ಬಿರುದಿನುಪ್ಪರವಟ್ಟದುಭಯ[೪]ಸತ್ತಿಗೆಯ[೪] ಪಗಲ ಕೆಯ್ದಾಪಿಗೆಯ ಕಾಲ ಹಾಹೆಯ ಮೊತ್ತದ ಬಾವುಲಿಯ ಮಾಲೆದೊಡರ ಮಾಸಾಳ್ಗಳ ಮಂತಣದೊಳಂ; ಮತ್ತಂ ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ ಪಾಕಲಾಲಿತ್ಯ ಗುಂಪು ಇಂಪು

೧-೧ ವಿಕಳಾಶ್ವಮಂ (ಅ). ೨-೨ ಗಳೆಯೋಸರಿಸದ (ಕಾ ಕ); ಗಳೆದೆಗೆದೊಡ್ಡದ (ಕೊ ಬ). ೩-೩ ಉರುಳ್ಚಿ (ಕಾ ಬೆ). ೪-೪ ಛತ್ರದ (ಕಾ ಕ).

ರೀತಿ ನೂತನವಾಗೆ ಗದ್ಯಪದ್ಯಕಾವ್ಯಕಲಾಪ್ರೌಢಿ ರೂಢಿವಡೆಯೆ ಪೊಣ್ದಿರ್ದ ಸರಸ ಕವಿಗಳ ಸಂದಣಿಯೊಳಂ; ಮತ್ತಮಾರಭಟಿಯೊಳ್ ದೆಪ್ಪಾಳಂ ಮಿಕ್ಕು ಸಾತ್ವತಿ-ಯೊಳ್ ಪಜ್ಜಳಂಬೆತ್ತು ಭಾರತಿಯೊಳ್ ಕಾಂತಿ ಕೆಯ್ಗುಣ್ಮೆ ಆಸ್ಥಾನಮಂ ಕೌತುಕ-ರಸದೊಳ್ ಕರುವಿಟ್ಟಂತಿರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮನೊಳಕೊಂಡು ಕಾಳ್ಪರ್ದ ಗಮಕಿಗಳ ತಂಡದೊಳಂ; ಮತ್ತಂ ಶಬ್ದಖಂಡನಮರ್ಥಖಂಡನಮನುಮಾನಖಂಡನಮೆಂಬ ತರ್ಕತಂತ್ರಕೋವಿದರಪ್ಪ ವಾದಿಗಳೊಳಂ; ಮತ್ತಂ ಮಧುರರಸಮೊಸರ್ವ ಪೊಸ-ನುಡಿಗಳಂ ಕೇಳ್ವ ಸಭೆಗೆ ಕರ್ಣರಸಾಯನಮನೀವ ಮಾಧುರ್ಯಗುಣಂ ಮೆಯ್ವೆ-ತ್ತಿರ್ದ ವಾಗ್ಮಿಗಳೊಳಂ; ಮತ್ತ ವಳವಕ್ರತೆಯನೀವ ಪಡಣ ತರಂಗಿಸುವ ತಿರುಪು ಸುಳಿಗೊಳ್ವ ಹೆಂಪು [1]ಇಂಪಂ[1] ಕಱೆವ ಸುಧಾರಸಗಾನಂ ನಾನಾರಸದ ಲಹಣಿಯ ರೂಪುವಡೆಯೆ ಪಾಡುವ ಗಾಯಕರೊಳಂ; ಮತ್ತಂ ಸುಗತಿಗಳಂ ಸೂಸುವ ಮದ್ದಳಿ ಗರಿಂ ರೂಪುರೇಖೆ ರಸಂಬಡೆವ [2]ನೃತ್ಯನಾಯಕಿಯರಿಂ[2] ನವೀನಗತಿಯಂ ನೀಡುವ ನರ್ತಕರಿಂ ಭಾವರಸಮನೀವ ಚಿತ್ರಕರಿಂ ಇಂತು ಗಿರಿರಾಜನೋಡ್ಡೋ-ಲಗಮನಂತಗಂಭೀರಮನತುಳಪ್ರತಾಪಮನುದಾರಸೌಂದರ್ಯಮನೂರ್ಜಿತವಿಳಾಸ ಮನನುಪಮೌದಾರ್ಯಮನೊಳಕೊಂಡಿರ್ದುದಾ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳ್

ಚಂಪಕ

ನುಡಿಯದಿರಂಧ್ರ ಕೆಯ್ಮುಗಿ ಕಳಿಂಗ ಕುನುಂಗೆಲೆ ವಂಗ ಕೇರಳಂ
ಗೆಡೆಗುಡು ಚೋಳ ಲಾಳ ಪೆಱಸಾರ್ ಪುಗದಿರ್ ಮಗಧೇಶ ಕಾಣ್ಕೆಯಿಂ
ಪಿಡಿದಿರು ಪಾಂಡ್ಯ ಬಿನ್ನವಿಸು ಮಾಳವ ಗೌಳನೆ ಪಿಂಗೆನುತ್ತಱಂ
ಬಡಿವರಿಳೇಶರಂ ಪಡಿಯಱರ್ ಗಿರಿರಾಜಸಭಾಂತರಾಳದೊಳ್ ೧೦೩

ಮತ್ತೇಭ

ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ ಶಶಿಧರಂ ಗಂಗಾಧರಂ ಕಾಲಸಂ
ಹರನಜ್ಞಾನಹರಂ ಪುರತ್ರಯಹರಂ ಸೌಖ್ಯಾಕರಂ ಶಂಭು ಶಂ
ಕರನಾನಂದಕರಂ ಸಮಂತೆನಗೆ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಮಂ
ಕರುಣಂಗೆಯ್ದೊಲವಿಂದೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಶಿವಾವಲ್ಲಭಂ ೧೦೪

ಗದ್ಯ

ಇದು ಸಮಸ್ತಸುರಾಸುರನಿಕರಮಕುಟಖಚಿತದಿನಕರಕರಾಧಿಕ್ಯಮಾಣಿಕ್ಯಪ್ರಭಾ
ಪುಂಜರಂಜಿತಚರಣನೆನಿಪ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಶ್ರೀಪಾದಕಮಲಮಕರಂದ
ಮಧುಕರಾಯಮಾಣಸತ್ಕವೀಶ್ವರಹಂಪೆಯಹರಿಹರದೇವವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಶ್ರೀಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮಹಾಪ್ರಬಂಧದೊಳ್

ಗಿರಿರಾಜದೇಶಪುರಾಸ್ಥಾನವರ್ಣನಂ ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

೧-೧ ಸೊಂಪು (ಪಾ). ೨-೨ ನರ್ತನನಾಯಕಿಯರಿಂ (ಕಾ ಕ).

ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

ಹೈಮವತೀಶೈಶವವರ್ಣನಂ

ಶ್ರೀಗೌರೀಕುಚಯುಗಳಪ
ರಾಗಯುತಾಪೂರ್ವರತ್ನವಿಳಸದ್ವಕ್ಷೋ
ಭಾಗಂ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯನೆಮ
ಗೀಗೆ ದಯಾವಾರ್ಧಿ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ೧

ಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಅಂತಿರ್ಪಾಸ್ಥಾನದೊಳ್ [೧]ಭೂಭುಜ[೧]ನಿಕರಕಿರೀಟಪ್ರರತ್ನಪ್ರಭೂಷಾ
ನಂತಪ್ರದ್ಯೋತನೋತ್ಕ್ಷೇದಕಜನಿತಪದಾಂಭೋಜನುದ್ಯದ್ಧರಿತ್ರೀ
ಕಾಂತಾವಕ್ಷಃಸ್ಥಲಾಲಿಂಗನನಿಭರನಿಜದೋರ್ದಂಡಚಂಡಾಸಿಧಾರಾ
ಕ್ರಾಂತಂ ಪ್ರಾತರ್ಕ್ಯವೈರಿವ್ರಜ[೨]ಧರ[೩]ನೆಸೆಸಿರ್ದಂ ಗಿರಿವ್ರಾತನಾಥಂ ೨

ಇರೆ [೪]ಮಾಧ್ಯಂದಿನ[೪]ಡಿಂಡಿಮ
ವರನಾದಂ ಕೇಳಲಾಗೆ ಗಿರಿಕುಲರಾಜಂ
ತರದಿಂ ನೆರೆದೋಲಗಮುಂ
ಪರೆಯಲ್ಬೀಳ್ಕೊಂಡು [೫]ಪೋಳ್ದು[೫] ಸಮನಂತರದೊಳ್ ೩

೧-೧ ಭೂಪತಿ (ಡ). ೨+ ನಿಜ (ಕ) ೩ ಪರ (ಯ) ೪ ಮಧ್ಯಂದಿನ (ಶಾ ಬಿ ಕ ಬ ಮ); ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ (ಓ) ೫ ನುಡಿದ (ಶಾ ಕ)

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

[illegible]

ಅಂತಿರ್ಪಾಸ್ಥಾನಂ ದರೆಯೆ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಗಿರಿರಾಜಂ [illegible]

ಇಂತು ವಿವಾಹವನದಿಂ [illegible]

ಭರದಿಂ ಬಹುಸಂತಾನಾ
ತುರಿ ಸಾಧು ಸುಕೀರ್ತಿ ಲೀಲೆ ಮಿಕ್ಕಾದರದಿಂ
ಗಿರಿರಾಜಂಗೆ [illegible]
[illegible]

ಚಂಪಕ

[illegible]

[illegible]

ಉಗ್ರತಪಂದಿಂದೆಯುತ್ತರಾಶಾ
ಮಗ್ರಮಹಿಪಭುವಂಗೆ ವಧುವಿನಿಷ್ಟಗಾಮ
ಪ್ರಗ್ರಹಿ ವಹಿಸಿಂ ಕಂಧರ
ಪ್ರಗ್ರಹಿ ಕಳಸಿಂದು ಪೇಳ್ದ ಪುಣ್ಯವದನದೊಳ್ ೮

ಗಿರಿರಾಜನಿವಹಮಪ್ಪ
ದರದಿಂದಂ[1] ಧೃಳಕಿಸುತ್ತೆ ಪುಳಿದೇಳುತ್ತುಂ[1]
[2]ಪರಿಹಾರ[2]ವಿಯುಗಳಿನಿಸಿದ
ಕರುಣೆಯಿಂದಂ ಕುಡಿಕೆಯಿಪ್ಪ ನಂತೆನದಿಂದಂ ೯

ತ್ರೀಘ

ವರಪ್ರಶ್ರೀಶ್ವರಭಾವ[3]ಕಾವ್ಯ[3]ವಿಲಸತ್[4]ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದಿಂ ಯಾನಿಸಿಯುಂ[5]
ಯುಜೋ[5]ಕಾಂತಳ[6]ವುಳ್ಳಿಕಾ[6]ಮುಖಕರಿಸಂಕಾಶಿಯುಂ[7]ಶ್ವಾನಿಯುಂ[7]
ರವಾದಂದಕಪೋಳ್[8]ಭರಿತೆಶ್ರೀ ಕ್ ಮುಗ[9]ಪ್ರಾಥಿಸಿ[9]ಯುಂ ಶ್ವಾಸಿಯುಂ
ರಾಜಂ ಕಳಪ್ರತ್ಯುಮಿದನಕಿರಿಯಾಗಧ್ಯಾನಿಯುಂ ಮೌನಿಯುಂ ೧೦

ಕಳವಿ ಪಡೆಕಂದು ರಮ್ಯ
ಸ್ಥಳದೊಳ್ ಸಿಂದೀಕಪಾದದಿಂದಂ ಮೇಪಾ
ಲಳವಿ ಮಹಾದೇವಿಯು ನಿ
ರ್ಮಳರೂಪಂ ಹೃದಯಕಮಲದೊಳ್ ತಳೆದಿರ್ದಳ್ ೧೧

ಮುಗಿದುವು ಸೆಯುವೆಸರೋಜಂ
ಬಿಗಿಯಲಿದುದು ಚಿತ್ತಕೈರವಂ ಬಿಕ್ಕೆಯ್ದೆ
ತ್ತು ಗಭೀರತಪೋಗಿರಿಪಾರಧಿಗಿ
ಬಗೆಯೊಳಗಾ ಧ್ಯಾನಚಂದ್ರ ಸುದಯಗಿ[13]ಸುಮಾಗಳ್[13] ೧೨

ಅಂತು ತಪೋಬೀಜಂ ಚಿತ್ತಭೂಮಿಯೊಳ್ ಬೇರೂರಿಯುಮಂಕುರದೊಳಂಕು
ಬುದ್ಧಿಯೊಳ್ ಪಲ್ಲವಿಸಿ ಮನದೊಳ್ ನಿಮಿರ್ದು ಸಿದ್ಧಿಯೊಳ್ ಕುಡಿವಿಡು

೧-೧ ದಿಂದಲಿತು (ಮ). ೨-೨ ಧೃಳಕಿಸುತ್ತಲಿತ್ತಿ ಮುಂದಣಿಂದು (ಮ). ೩-೩ ಹರಿಯ (ಬ ಮ ಮ ಅ ಗ ಕ). ೪-೪ ಭವ್ಯ (ಮ). ೫-೫ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದಿಯುಂ ದಾನಿಯುಂ); ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದಿಯು ಮೇಳಸಿಯುಂ (ಅ ಕ). ೬-೬ ಸಂಕಾಶ (ಗಿಮ). ೭-೭ ಮಾತಿಕಾ (ಮ ಅ ಗಿಮ). ೮-೮ ಗಾನಿಯುಂ (ಅ). ೯-೯ ಭರಾಕ್ರಿತ (ಅ). ೧೦-೧೦ ಪ್ರಾಪ್ತಾಪಿ (ಮ). ೧೧ ಶರಕಿ (ಮ ಪಾ); ಶಿಕರಿ (ಜ ಮ). ೧೩ ಸಿಮಾಗಳ್ (ಪಾ ಕ).

ಪರಿದು ಪರ್ವಿ ಪುರಹರನರಸಿಯ ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳ್ಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಧೀಂಕಿಡೆ ಭವಾನಿ ಭೋಂಕ ನೞಿದು ಮೇನೆಯ ತಪಕ್ಕೆ ಮಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಕರುಣಿಸಿ ಹರನಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತಂದೆ ಮಾಡುವ ಯಾಗಮುಂ [೧]ನೋಳ್ಪ ನೆವದಿಂ[೧] ಕೈಲಾಸಮಂ ಪೊಱಮಟ್ಟು ದಕ್ಷನ-ಪುರಕ್ಕಭಿಮುಖಿಯಾಗಿ,

ತ್ರಿಣಯನ ವಿರಹಿತಯಾಗ
ಕ್ಕಣೆಯುರದಿಂ ಪೋಗಿ ಮುಂದೆ ನಿಲೆ ದಕ್ಷಂ[೨]ನಿ
ರ್ಗುಣನಂ[೨] ನಿಂದಿಸೆ ದಾಕ್ಷಾ
ಯಣಿ ಕೇಳದೆ ವಿಮಳಯೋಗದಿಂ ನಡೆತಂದಳ್ ೧೩

ಸುರತರುವಿಂ ಬೀಜಂ[೩] ದಿ
ವ್ಯರತ್ನದಿಂ[೩] ಕಾಂತಿ ಪೂರ್ಣಶಶಿಯಿಂ ಕಿರಣಂ
ವರ ಸುಧೆಯಿಂ ಮಧುರತೆ ಬಂ
ಧುರಕುಸುಮದೆ ಕಂಪು ಬರ್ಪ ತೆಱದಿಂ ಬಂದಳ್ ೧೪

ಬಂದು ನಿಜತಪದ ಮೇನೆಯ
ನಂದೀಕ್ಷಿಸಿ ಶಾಂತರವಿನಿಕಾಯಮರೀಚೀ
ವೃಂದನಿಭಕಮಳವಿಮಳಾ
ನಂದವಿಕಾಶಪ್ರಕಾಶನಿಧಿ[೪]ನಿಂದಿರ್ದಳ್[೪] ೧೫

ಅಂತು ನಿಂದು,

ಉತ್ಕಟದ ತಪೋನಿಷ್ಠೆಗೆ
ಸ[೫]ತ್ಕರುಣಮನಾಂತು ನಿನ್ನ ಬಸಿಱೊಳ್ ಬರ್ಪೆಂ
ಸತ್ಕುಲಜೆಯೆನುತೆ ಮೇನೆಯ
ಹೃತ್ಕಮಲದ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ಬೆಳಗಾಗಿರ್ದಳ್ ‡೧೬

ಇರೆ ಮೇನೆಯುಱಿದು ಹರ್ಷದ
ಶರನಿಧಿಯೊಳ್ ಪೊಕ್ಕು ಲೀಲೆ ಮಿಕ್ಕೋಲಾಡು
ತ್ತಿರಲುತ್ತಿ[೬]ಸಾಡು[೬]ತ್ತಿ[೬]ತ್ರಿಂ[೬]
ಪೊರೆಯೇಱುತೆ ಜಪದ ವಿಪುಳೆ ತಪಮಂ ಬಿಟ್ಟಳ್ ೧೭

೧-೧ ನೋಡುವ ಭರದಿಂ (ಗೊ ಕೊ). ೨-೨ ನಿ।ಗುರ್ಣದಿಂ (ಕ). ೩-೩ ಸುರು। ಚಿರ ರತ್ನದೆ (ಅ). ೪-೪ ನಡೆತಂದಳ್ (ಅ). ೫ ತ (ಕಾ ಜೆ ದಾ ಗೊ). ೬-೬ ತ್ರವೆ (ಅ). ‡ ೧೬ ಪದ್ಯವು ಓ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಮತ್ತೇಭ

ನಡೆತಂದಳ್ ಗಿರಿರಾಜವಲ್ಲಭೆ ಭವಾನೀಪ್ರೇಮದಿಂ [1]ರಾಗದಿಂ[1]
ಬಿಡಮುದ್ಯತ್ಕಲಶಪ್ರಬದ್ಧಲಲನಾಸಂತಾನದಿಂ ಗಾನದಿಂ
ಕಡುಪಿಂ ಪೊಣ್ಮುವ ವಾದ್ಯವಿಪ್ರವದನಪ್ರೋನ್ನಾದದಿಂ ವೇದದಿಂ
ಗುಡಿಗಟ್ಟುತ್ತಿ ದಿಗ್ಗೊಳ್ವ ಪೌರಜನತಾಸಂತೋಷದಿಂ ಘೋಷದಿಂ ೧೮

ಉತ್ಪಲ

ಬಂದಗರಾಜರಾಜಗೃಹಮಂ ಪುಗುತುಂ ಪರಮಪ್ರದೀಪೆ ಸಾ
ನಂದೆ ಸರೋಜನೇತ್ರೆ ವರವಕ್ತ್ರೆ ಮನೋಹರೆ ಮಾನ್ಯೆ ಮೇನೆ ಸಾ
ರ್ತಂದು ನಿಜೇಶನಂ ಪ್ರಿಯದೊಳಪ್ಪಿ ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಯಾದುದಂ
ನಿಂದುಸಿರ್ದಂತರಂಗಬಹಿರಂಗ[2]ಸುಖಾನ್ವಿತೆ[2]ಯಾಗುತೊಪ್ಪಿದಳ್ ೧೯

ಇಂತು ತನ್ನ ಬಸಿಱೊಳ್ ಭವಾನಿ ಬರ್ಪ ವರಮಂ ಪಡೆದು ಮೇನಾದೇವಿ ನಾನಾಸುಖದೊಳೊಪ್ಪಿರ್ದು,

ಮುಂದಾ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಮನೊಲ
ವಿಂದಂ ಪಡೆದಪ್ಪೆನೆಂಬುದಂ ಸೂಚಿಸುವಂ
ತೊಂದೆರಡು ದಿನದೊಳತ್ಯಾ
ನಂದದೆ ಕಡುಜಾಣೆ ಮಾಣಿಕಂಗಂಡಿರ್ದಳ್ ೨೦

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ಎಸೆವ ಬಳಲ್ಕೆಗಮುಷ್ಣಮ
ನುಸಿರ್ವುಸಿರನುರಾಗವೇಱುವಕ್ಷಿದ್ವಿತಯಂ
ಪೊಸಕಂಪನುಗುಳ್ವ ಕಕ್ಷಂ
ನಸು[3]ಕರಗುವ[3] ತನು ಮನೋಹರಂ[4] ಮಾನಿನಿಯಾ[4] ೨೧

ಸೆಡೆವ ನಡೆ ತೊಡೆಯ ತಡೆಗಾಲ್
ನಡುವಿಂಗತಿಗಾಢಮಡಿಗೆ [5]ಬಡ[5]ತನು ಸೊಂಕಿಂ
ಗೆಡೆಗುಡದ ಮನಂ ಮಾತಂ
[6]ಮಡ[6]ಗುವ [7]ಪರಿ[7] ಸೊಗಯಿಸಿತ್ತು ಪಂಕಜಮುಖಿಯೊಳ್ ೨೨

೧-೧ ಕಾಮದಿಂ (ಕಾ ಬೆ ದಾ ಅ ಕ ಗೊ ಡ ಸೆ). ೨-೨ ಸುಖೋನ್ನತೆ (ದಾ ಯ). ೩-೩ ಕೊರಗುವ (ಬ ಯ ಬೆ ಕೊ) ೪-೪ ಮೋನಕೆಯಾ (ಬ ಯ ಬೆ ದಾ ಅ ಗೊ ಗ ಸೆ). ೫-೫ ಜಡ (ಯ ದಾ ಸೆ) ೬-೬ ಸುಡು (ಕಾ). ೭-೭ ನುಡಿ (ಬೆ ಬ ಗೊ ಗ ಸೆ); ಮುಡಿ (ಅ).

ಮಾನಿನಿಯಾ ತೆಱದಿಂ ಸಂ
ದಾ ನಾಲ್ಕುಂ ದಿವಸಮಿರ್ದು [೧]ಬಳಿಯಿಂ[೧] ಶುದ್ಧ
ಸ್ನಾನಾಂಗೀಕೃತವಿಮಳ
ಶ್ರೀನಿಧಿ ಮೇನಾಲತಾಂಗಿ[೨] ಕಣ್ಗೆಸೆದಿರ್ದಳ್[೨] ೨೩

ಬೆಳಗಿದ ಮಣಿಮುಕುರದವೋಲ್
[೩]ಜಳದಂಗಳಗಲ್ದ[೩] ಚಂದ್ರಕಳೆವೋಲ್ ಪುಟವಿ
ಟ್ಟಳವಟ್ಟ ಮಿಸುನಿವೋಲ್ ಮಂ
ಗಳನಿರ್ಮಳರುಚಿರರೂಪೆ [೪]ಯೊಪ್ಪುತ್ತಿರ್ದಳ್[೪] ೨೪

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಸುಲಿಪಲ್ ಬಿಂಬಾಧರಂ ರಾಜಿಪ ನಯನಯುಗಂ ಚಂಪಕಾ[೫]ವೋದಿತಂ[೫] ನಿ
ರ್ಮಲವಕ್ತ್ರಂ ಶ್ರೀಲಲಾಮಂ ಸುರುಚಿರವರವಕ್ಷೋಜಯುಕ್ತಾಂಗರಾಗಂ
ವಿಲಸಿತ್‌ಕಕ್ಷಾಂತದೊಳ್ ಪೂಸಿದ ಮೃಗಮದಮುದ್ಯದ್ದುಕೂಲಂ ಪ್ರಸೂನೋ
ಜ್ಜ್ವಲಧಮ್ಮಿಲ್ಲಂ ಸರಾಗಂ ಮೆಱೆಯೆ ನಿಜಪತಿಧ್ಯಾನದೊಳ್ ಮೇನೆಯಿರ್ದಳ್ ೨೫

ಇರೆ ಕುಸುಮಮಾಲೆಯಲ್ಲಿಗೆ
ವರಮಧುಕರನೆಯ್ದೆ ಬರ್ಪ ತೆಱದಿಂ ಬಂದಂ
ಗಿರಿರಾಜಂ ಸ್ಮರ[೬]ರಾಗಾ
ತುರಭರಭರಿತಂ ರತಾರ್ಥಿ[೬] ಮೂರ್ತಿವಿಳಾಸಂ ೨೬

ಅಂತು ಬಂದು ಸಜ್ಜನಸ್ನೇಹದಿಂ ಸಜ್ಜೆವನೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಹಂಸತೂಳತಳ್ಪದ ಮೇಲೆ ಮೇನೆಯುಂ ತಾನುಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಬಳ್ಳಿವರಿವ ನೇಹಂ ಕುಡಿವರಿದು ನಿಮಿರೆ ಸುಖದ ಸೊಂಕು ವಿಕಾಸಮನೆಯ್ದೆ ಸಹಜಾಮೋದಂ ಸೊಗಸನೀಯೆ ನೀಡಾಗದೆ ಗಾಢಾಲಿಂಗನಕ್ಕಾತುರಿಸುವಲ್ಲಿ

ಲವಲವಿಸುವ ನೋಟಂ ಕೆ
ತ್ತುವ ತೋಳ್ ಕಂಪಿಸುವ ಹಸ್ತಮೊಗೆವ ಬೆಮರ್ ಪೊ
ಣ್ಮುವ ಪುಳಕಮುಣ್ಮುವಶ್ರುಗ
ಳವತರಿಸುವ ಗದ್ಗದಂ ಮನೋಹರಮಾಗಳ್ ೨೭

೧-೧ ಬಳಿಕಂ (ದಾ ಅ ಸೆ) ೨-೨ ಯೊಪ್ಪುತ್ತಿರ್ದಳ್ (ಬ ದಾ ಅ ಬೆ ಅ ಗೊ ಗ). ೩-೩ ಜಳದಂಗಳನಗಲ್ದ (ಕಾ ದಾ ಬೆ ಸೆ) ೪-೪ ಕಣ್ಗೆಸೆದಿರ್ದಳ್ (ಕಾ ಕ ಅ ಗೊ ಢ ಗ ಸೆ). ೫-೫ ನಾಸಿಕಂ (ದಾ ಕಾ ಅ ಕ ಗ ಸೆ). ೬-೬ ರಾಗಾತುರತರಭರಿತಾಂತರಾರ್ತಿ (ಕಾ ಯು).

ಚಂಪಕ

ಬರೆತೆಗೆದಪ್ಪಿಯಪ್ಪಿ ಮುದದಿಂ ಮೊಗದೊಳ್ ಮೊಗ[೧]ಮಿಕ್ಕಿಯಿಕ್ಕಿ[೧] ಸು
ಯ್ಯೆರಲೆಡೆಯಾಡೆ ಜಿಹ್ವೆ ನಲಿದಾಡೆ ಸುಖಂ ಸುಳಿದಾಡೆ ಲೀಲೆ ಮೋ
ಹರಿಸೆ ಗಳಂ ಚಮತ್ಕರಿಸೆ ಗದ್ಗದಮಾಂತಿರೆ ಕಂಪನಂ ಕೊನ
ರ್ತಿರೆ ಪುಳಕಂಗಳೆಳ್ದಿರೆ ಪರಸ್ಪರಮಾರ್ತದೊಳೊಲ್ದು ಕೂಡಿದರ್ ೨೮

ಪ್ರಿಯದಿಂದೆ ಮನಂ ಮನದೊಳ್
ನಯನಂ ನಯನಂಗಳೊಳ್ ಮುಖಂ ಮುಖದೊಳಗಾ
ಸುಯಿ ಸುಯ್ಯೊಳ್ ಕೆಯ್ ಕೆಯ್ಯೊಳ್
ಮೆಯಿ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ [೨]ಬೆರಸೆ[೨] ಬೆರಸಿದರ್ ದಂಪತಿಗಳ್ ೨೯

ಅರಲುತಿರೆ ನಯನಕುಮುದಂ
ಪೊರೆಯೇಱುತ್ತಿರೆ ತನುಪ್ರಭಾಕೌಮುದಿ ಕಾ-
ಮರಸಾಬ್ಧಿ ಮಿಕ್ಕು ಮೀಱು
ತ್ತಿರೆ ನೆರೆದರ್ [೩]ಭರಿತ[೩]ಸುರತಚಂದ್ರೋದಯದೊಳ್ ೩೦

ಸುರತಸುಖಂ ತವಿಲಱಿಯದೆ
ಭರದಿಂದಮರ್ದಪ್ಪಿದಪ್ಪು ಸಡಿಲದೆ ತಮ್ಮೊಳ್
ಬೆರಸಿದ ಸುಯ್ ಬಿರ್ಚದೆ ಬೇ
ರ್ವರಿದ ಮನಂ [೪]ಬೇಱೆ ಪರಿಯದಿರೆ ನೆರೆದಿರ್ದರ್[೪] ೩೧

ಇಂತು ಸಮಾನರಾಗಭೋಗಭರಿತಪರಮಸುಖದಿಂ ಸಂತುಷ್ಟಪುಷ್ಟಹೃದಯರಾಗಿ,

ತಿಳಿದು ಸುರತಾಂತದೊಳ್ ಕ
ಣ್ಗೊಳಿಸುವ ಗಿರಿಪತಿಯುಮೆಸೆವ ಮೇನಾಸತಿಯುಂ
[೫]ಕಳೆಯೋಡಿ[೫]ದಿಂದು ಬೆಳ್ದಿಂ
ಗಳನಾಂತ ಚಕೋರಿಯೆಂಬಿನಂ ಮೆಱೆದಿರ್ದರ್ ೩೨

೧-೧ ಪೊಕ್ಕಿಲಿಕ್ಕಿ (ಬ ಮ). ೨-೨ ಬೆರೆದು (ಶಾ). ೩-೩ ಭರದೆ (ಕಾ). ೪-೪ ಬೆರೆ ಪರಿಯದೆ ನೆರೆ ನೆರೆದಿರ್ದರ್ (ಓ); ಬೇಱೆ ನೆನೆಯದಿರೆ ನೆರೆದಿರ್ದರ್ (ಬ ಯ). ೫-೫ ಕಳೆಗೂಡಿ (ಶಾ ಬೆ); ಕಳಮೂಡಿ (ಅ).

ಅ ಸಮುಚ್ಚಯದೊಳ್

ಪದೆವಿಂ ದೋಸೆಯ ಕೃತ್ಯಮು
ಲ್ಲ ಪೇಳ್ವಿಶೆಯಂ ಮಿಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಿಸುವರ್ ಕರ
ಗಡೆಗೊಂಡು ಪೇಳ್ದಯಿಶಿರೋಣ
ಸವಮೊಗವೋಪಂ ಭ್ರಮಿಸಿಯಿಪ್ಪಳೆಂ ೨೭

ಅಂದೆ

ತೊಳಿಸ ಸರೋಜಾಂಗಳಾದೊಳಗೊಪ್ಪುವ ಮಧುಮಿಯಾಳಂಡಂ
ಅಳಲಿ ಜಲಜಪ್ಪದೊಳಗಿದ ಲಿಪ್ಪ ತಿರೆಯಂಡೆಯ
ಪ್ರಳಯದ ಮಿಸದೊಳ್ ಪ್ರೀತಿವ ಪ್ರಿಯ ಸಂಧ್ಯೆಯಂತೆ ಬಾಗಿ ಕರ
ಗೊಳಿಪಿಬ ಪ್ರಾಣಗಳ ಮುತ್ತ್ರೆಯ ಮೊಗ್ಗೆರಗದೆ ಮೆರೆದಾರು ೨೮

ಬಂತೊಪ್ಪತ್ತುಮಿದರ್

ಒಂದೆರಡು ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು
ಬಿಲ್ಲಿಂಗಳಲ್ಲೆಯ ಪಾಳಿಪಾದಿ ಗಱೆ
ಜೆಂದಂಬಿಡೆಗೆದೊ
ರಂಗದೆ ಪಳಿಯಿತ್ತ ಗಾಲ್ಡದ ತಿಲ್ಯಾರದೊಳ್ ೨೯

ಅಱೆವಿನೆ ಕಿಡಿ ಮುತ್ತ್ಯ ಮಾಡ
ಪೆಡೆವಳಿಂದಿಪ್ಪ ತೊಗರ ಕದೊಳ್ ಪೆಳ್ಯಯಿತ್ತು
ತಿಳಿದ್ದು ಗೊಳಿಪ್ಪಿದ ಮೊಲೆಯ
ಪೊಣಗೆರೆಗಳು ಗಳ್ಪಿಸುವಾಡೆಂದಯರ ೩೦

೧-೨ ಮಿಂಚಿಸಿ ಸಿದ (ಮ); ಮುಸಿರ್ತ್ತು (ಅ. ೨-೩ ಕಡೆಗೆಳೆದುಳಿದ್ದು ದ (ಜ ಮ ಅ). ೩-೩ ಪೆಳ್ವಿಶೆಯ (ಅ). ೪-೪ ಗಳ್ವಿಸುವಿನ ಸಿಡಿಸಿ ಮೊಳ್ಗಳನ್ನು (ದೆ ಬ ಕೆ ಮ ಜ ಅ ಗಿ). ಪ್ರಾಣಗಳ ಮುತ್ತ್ರೆಯ ಮೊಗ್ಗೆರಗದೆ (ಕ). ೫-೫ ಪಾಡಿಸ್ ಮಾಡಿಸಿ ಕಲ್ಯಾಣ (ಜ). ೬-೬ ದೆಳೆ (ಬ). ೭-೭ ಗೊಳಿಪ್ಪಿದ (ಕ ಜ ದೆ).

ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತಿರೆ ಕೆಲವುಂ ದಿನದೊಳ್,

ಆದುದು ನವಮಾಸಂ ಪು
ಣ್ಯೋದರದೊಳ್ ಪಕ್ವಸಮಯಮಲರ್ದುದು ಸುಪಥಂ
ವೇದಿಸಿದುದು ಸುಮುಹೂರ್ತಂ
ಕಾದಿರ್ದುವು ಭರದೊಳೆಮಗೆ ತಮಗೆನುತಾಗಳ್ ೪೧

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

ಚಂಪಕ

ಅಲರ್ದ ಸರೋಜದಿಂದಮೊಗೆತರ್ಪ ಲಸತ್ಕಳಹಂಸಿಯಂತೆ ನಿ
ರ್ಮಲತರಮೇರುವಿಂದೆ ಪೊಱಪೊಣ್ಮುವ ತನ್ಮಣಿಮಾಲೆಯಂತೆ ನಿ
ಶ್ಚಲಪುರುಹೂತದಿಙ್ಮುಖದಿನೇಳ್ತರುತಿರ್ಪ ಮೃಗಾಂಕಬಿಂಬದಂ
ತೆಳವಡೆ ಗೌರಿ ಗರ್ಭದೊಳಗಿಂ ಬರುತೊಪ್ಪಿದಳಂದು ಮೇನೆಯಾ ೪೨

ಇಂದಿರೆ ಬಂದಿರೆ ಕೆಲದೊಳ್
ನಿಂದಿರೆಯನಸೂಯೆ ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆಯರ್ ತಾ
ವೊಂದಿರೆ ರೋಹಿಣಿ ತಣ್ಪಂ
ತಂದಿರೆ ಗಿರಿಜಾತೆಯೋತು ಪೊಱಮಡುತಿರ್ದಳ್ ೪೩

ತೆರೆಮಸಗೆ ಕಾಂತಿ ನಾಭೀ
ಸರೋಜಮಲ್ಲಾಡೆ ಜೀವಹಂಸಿ ಬೆದಱೆ ಬಂ
ಧುರಕುಚಚಕ್ರಂ ನಡುಗು
ತ್ತಿರೆ ಮೇನೆಯ ಗರ್ಭಸರಸಿಯಂ ಪೊಱಮಟ್ಟಳ್ ೪೪

ರತಿ ನೆಲನುಗ್ಗಡಿಸೆಯುರುಂ
ಧತಿ ಕೆಯ್ಗುಡೆ ಸುಖಮನೆಯ್ದೆ ಸಾವಿತ್ರಿ ಸರ
ಸ್ವತಿ ಪೊಗಳೆ ಶಚಿ ನಲಿಯೆ ಪಾ-
ರ್ವತಿ ಮೇನೆಯ ಗರ್ಭನಿಳಯ[೧]ಮಂ [೧]ಪೊಱಮಟ್ಟಳ್ ೪೫

---

೧ ದಿಂ (ಯ ಕೊ).

ಇಳೆಯೊಳ್ ಪಾರ್ವತಿ[೧]ಯುದಯಿಸೆ[೧]
ಕಳೆಯೇಱಿದನಿಂದು ಜೊನ್ನಮಲರ್ದುದು ಕಾಮಂ
ತಳೆದಂ ನಿಜಭುಜಬಲಮಂ
ಪುಳಕಿತಮಾಯ್ತಿಂದುಧರನ [೨]ವರ[೨]ವಾಮಾಂಗಂ ೪೬

ಚಂಪಕ

ಮದನನ ಕರ್ವುವಿಲ್ಗೆ ಮದವೇಱಿ ವಸಂತನ ಸರ್ವಭಾಗ್ಯ ಸಂ
ಪದ[೩]ದಳ[೩]ವೇಱಿ ಲೋಕನಯನೋತ್ಪಳರಾಜಿ ವಿಕಾಸವೇಱಿ ಪೆ
ರ್ಚಿದವಿದ ಮೇನೆ ತತ್ಪತಿಗಳುತ್ಸವವಾರಿಧಿ[೪]ಯೇಱಿ[೪] ಗೌರಿ ತಾ
ನುದಯಿಸಿದಳ್ ಸುಧಾಂಶುಕಳೆ ಪಶ್ಚಿಮಭಾಗದೆ ಪುಟ್ಟಿದಂದದಿಂ ೪೭

ಜಡೆಮುಡಿ ಇಂದು ಬಾಹುಬಳೆ ಭಾಳವಿಲೋಚನಮಕ್ಷಮಾಲೆಯೊ
ಳ್ಕುಡೆ ನವಕಾಂತಿ ಹಸ್ತಕಟಕಂ ಮೆಱೆಯುತ್ತಿರೆ ಪುಣ್ಯದಂತೆ ಕಂ
ಪಿಡಿವ ಸುರದ್ರುಮ[೫]ಪ್ರಸವ[೫]ದಂತೆ ಪರಾಪರಮುಕ್ತಿಯಂತೆ ಸಂ
ಗಡಿಸಿದ ಕಾಮಧೇನುವಿನವೋಲ್ [೬]ಗಿರಿರಾಜತನೂಜೆಯೊಪ್ಪಿದಳ್[೬] ೪೮

ಇಂತೊಪ್ಪುತ್ತುಮಿರ್ದು,

ಶಿವಲಿಂಗೇಕ್ಷಣಲೋಲುಪೆ
ಶಿವ[೭]ಪ್ರಸಾದಾತ್ತ[೭] ಚಿತ್ತೆ ಶಿವ[೮]ಭಕ್ತೆ[೮] ಶಿವೋ-
ತ್ಸವೆ ಶಿವಪುಣ್ಯಾಂಭೋನಿಧಿ
ಶಿವನಂ ನೆಱೆ[೯]ನಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚಿ[೯] ಕಣ್ಮಚ್ಚಿರ್ದಳ್ ೪೯

[೧೦]ಇರೆ ಮೇನಾಮಾನಿನಿಯುಂ[೧೦]
ಗಿರಿರಾಜನುಮಱಿಯದಂಜಿ ಗುರುಶೈವಾಚಾ
ರ್ಯರ[೧೧]ನಂದು[೧೧] ಕೇಳೆ ಶಿವಶಿವ
ಪರಮಶಿವಜ್ಞಾನದಿಂದ[೧೨]ಮವರಿಂತೆಂದರ್[೧೨] ೫೦

೧-೧ ಜನಿಯಿಸೆ (ಶಾ ಕ). ೨-೨ ನಿಜ (ಡ). ೩-೩ ವಳ (ಅ ಗೊ). ೪-೪ ಮಿಾಱೆ (ಶಾ ಕ) ೫-೫ ಪ್ರಸರ (ಯ). ೬-೬ ಗಿರಿಜಾವಧುವಾಗಳೊಪ್ಪಿದಳ್ (ಕ ಡ). ೭-೭ ಪ್ರಸಾದಾರ್ದ್ರ (ಯ). ೮-೮ ಶಕ್ತೆ (ಶಾ ಕ). ೯-೯ ನಂಬಿ ನಚ್ಚಿ (ದಾ ಗೊ). ೧೦-೧೦ ಇರುತಿರೆ ಮೇನಾಸತಿಯುಂ (ದಾ ಕೊ); ಇರೆಯಿರೆ ಮೇನಾಸತಿಯುಂ (ಬೆ). ೧೧-೧೧ ನಲ್ಲಿ (ಯ); ಕರೆದು (ಶಾ ಕ). ೧೨-೧೨ ಮಱೆದವರೆಂದರ್ (ಅ).

ಚಂಪಕ

ಅನುನಯದಿಂದೆ ಮುನ್ನಮವನೀತಳದೊಳ್ ಮಿಗೆ ಬಾಣನೆಂಬವಂ
ಜನಿಯಿಸಿ ಕಣ್ಗಳಂ ತೆಱೆಯದಿರ್ದೊಡೆ ಲಿಂಗಮನಂದು ತೋಱೆ ಭೋಂ
ಕನೆ ನಯನಂಗಳಂ ತೆಱೆದು ಕಂಡೊಲವಿಂ ಮೊಲೆಯುಂಡನಂತೆ ಸ
ಜ್ಜನೆ ಗಿರಿಜಾತೆ ಕಣ್ದೆಱೆಯದಿರ್ಪುದು ತಪ್ಪದಿ[1]ದುತ್ತರೋತ್ತರಂ[1] ೫೧

ಎನೆ ಗಿರಿರಾಜಂ ದೇವಾ
ರ್ಚನಾನಿಕೇತನಕೆ ಬಂದು ಶಶಿರವಿಶಿಖಿಲೋ
ಚನಶಿವಲಿಂಗಮನುತ್ಸವ
ಜನಿತಮನಂ ತಂದು ಮುಂದೆ ನಿಂದೊಲವಿಂದಂ ೫೨

ಅಮಮ ಪಯೋವಾರ್ಧಿಗೆ ಚಂ
ದ್ರಮನಂ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಯಂ ತೋರ್ಪಂತಾ
ವಿಮಳೆಗೆ ಗಿರಿಜೆಗೆ ಶಿವಲಿಂ
ಗಮನಧಿಕಮನಃಪ್ರಮೋದದಿಂ ತೋಱುವುದುಂ ೫೩

[2]ತೋಱಲೊಡಂ ಕಣ್ದೆಱೆದಳ್[2]
ಪೇಱಿದಳೆರಡುಂ ಕರಂಗಳಂ ನೊಸಲೊಳ್ ಸೊಂ
ಪೇಱಿದಳಭವನೊಳಗೆ ಬೇ
ರೂಱಿದಳಂಕುರಿಸಿ ಪಲ್ಲವಿಸಿ ಫಲವಾದಳ್ ೫೪

ಆ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮೊಲೆಯುಂಡಳ್
[3]ಸಾಕಾರ[3] ಶಿವಪ್ರಸಾದನವನೀತಮುಮಂ
ಕೆಯ್ಕೊಂಡಳ್ [4]ಗಿರಿಜಾವಧು[4]
ಲೋಕೈಕಾರಾಧ್ಯೆ ಮೇನೆಯೊಡಸೊಪ್ಪಿರ್ದಳ್ ೫೫

೧–೧ ದುತ್ತಮೋತ್ತಮಂ (ದಾ). ೨–೨ ತೋಱಲ್ ಮುಕುಳಿತ ತೆಱೆದಳ್ (ಆ). ೩–೩ ಸಾಕಾರ (ಶಾ). ೪–೪ ಗಿರಿಪತಿಸುತೆ (ದಾ ತೆ ಕೊ).

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ಉತ್ಪಲ

ಮೂಡಿದ ಶೀತದೀಧಿತಿಗೆ ಕಾಲಪಿತಂ ಪ್ರಸವೋತ್ಸವಂಗಳಂ
೧ಮಾಡುವ೧ ಮಾಳ್ಕೆಯಿಂ ೨ದಮರ೨ ಭೂರುಹದಿಂ ನೆಗೆದಂಕುರಕ್ಕೆ ಕೊಂ
ಡಾಡಿ ವಸಂತಕಂ ಜನನಕರ್ಮವನೊಪ್ಪಿರೆ ಮಾಡುವಂದದಿಂ
ಮಾಡಿದನಳ್ಕಱಿಂದೆ ಗಿರಿರಾಜನಜಾತೆಗೆ ಜಾತಕರ್ಮಮಂ ೫೬

ಅಂತು ಮಾಡೆ,

ಬೆಳಗುವ ನಯನದ್ಯುತಿಯಿಂ
ಬೆಳಗುವ ಗಂಡಸ್ಥಳಂಗಳಿಂ ಬೆಳಗುವ ಕೋ
ಮಳತನುರುಚಿಯಿಂದಂ ತೊಳ
ತೊಳಗುತೆ ನಳನಳಿಸಿ ಪೊಳೆಯುತಂಬಿಕೆಯೆಸೆದಳ್ ೫೭

ಮಂಗಳಮುಖಿ ಮಾನಿನಿ ಶಿವ
ಲಿಂಗದ ೩ಸುಖಲತೆ೩ ಸಮಸ್ತಲಕ್ಷಣಯುತೆ ತಾ
ನಂಗೆಯ್ಯ ಪದ್ಮದಿಂ ಚರ
ಣಂಗಳ ಪದ್ಮಂಗಳಿಂದೆ ಗಿರಿಸುತೆಯೆಸೆದಳ್ ೫೮

ಆ ೪ಪ್ರಸ್ತಾವ೪ದೊಳ್,

೫ಜಯಜಯಜಯಜಯತು ಶುಭೋ೫
೬ದಯೆ ವರನಿಧಿ ಮಾಯೆ ದೇವಿ ೬ಶರ್ವಾಣಿ ಶಿವ
ಪ್ರಿಯೆ ಶಾಶ್ವತೆ ಶಾಂತೆ ಜಗ
ತ್ರಯಹಿತೆ ಶರಣೆನುತುಮಿರ್ದುದಬಳಾ೭ನೀಕಂ೭ ೫೯

ಎಂಬ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಯುಂ ತಳೆದಿರ್ಪ ಸಮಯದೊಳ್ ಸಕಳವಾದ್ಯಂಗಳ ಮಂಗಳಧ್ವನಿಗಳುಂ ಪಿಂಗದೆ ಸುರಿವ ಸುರಕುಜದ ಸುಮನೋವೃಷ್ಟಿಯುಂ ಪುಟ್ಟಿದುದದೆಂತೆಂದೊಡೆ :

೧-೧ ಕೂಡುವ (ಯು). ೨-೨ ದೆ ಸುರ (ಕ ಶಾ). ೩-೩ ನಿಜಸುಖ (ಸೆ). ೪-೪ ಸಮಯದೊಳ್ (ಶಾ ಕ). ೫-೫ ಜಯಜಯಜಯತು ಶುಭೋದಯೆ (ಶಾ ಬೆ ಅ ಸೆ ಓ ಯು ಗೊ ದಾ). ೬-೬ ಜಯವರದೆಯೆ ಮಾಯೆ ದೇವಿ (ಓ); ಜಯತು ಮಹಾಮಾಯೆ ಜಯತು (ಶಾ ಬೆ ಸೆ ಅ). ೭-೭ ನಿಕರಂ (ಓ).

ಪಟಹಂಬರವಂ ಕಹಳೆಗ
ಳ ರವಂ ಡಿಂಡಿಮದ ಡಂಗಣಾನಕದ ರವಂ
ಕರಡೆಗಳ ರವಂ ನಿಸ್ಸಾ
ಳರವಂ ಭೇರೀರವಂ ಮೃದಂಗರವಂಗಳ್ ೬೦

ಎಳನನೆಗಳ ಮಲ್ಲಿಗೆ ನನೆ
ಗಳ ಬಲ್ಸರಿ ಮುಗುಳ[೧]ತಂದಲ[೧] ಮೊಗ್ಗೆಯ ಪೆ
ರ್ಮೊಳೆಯಲರ್ಗಳ ಬಿಜ್ಜವಳೆ ಎಸ
ಳ್ಗಳ ನೋಡೆ ಪರಾಗಪಿಂಜರದ ತುಂತುರುಗಳ್ ೬೧

ಅಂತು ಪುಷ್ಪದ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿಗಳುಮಂ ಪೂಮಳೆಗಳುಮಂ ಗಿರಿರಾಜಂ ಕಂಡು ಮನಂಗೊಂಡು,

ಚಂಪಕ

ಇಳೆಗತಿಶೀತಳಂ ಮಿಗೆ ಗಿರೀಶ್ವರನುತ್ಸವದಿಂದೆ ತುಪ್ಪದೋ
ಕುಳಿ ನವದುಗ್ಧದೋಕುಳಿ ಹಿಮಪ್ಪಡಿದೋಕುಳಿ ಜೇನತುಪ್ಪದೋ
ಕುಳಿ ದಧಿ[೨]ಯೋಕುಳಿ ಪ್ರಸವ[೨]ದೋಕುಳಿ ಕಸ್ತುರಿಚಂದನಂಗಳೋ
ಕುಳಿ ಪನಿನೀರ್ಗಳೋಕುಳಿಯುಮಾಗಿ ಪನುಬ್ಬಿ ಪನೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿದಂ ೬೨

ಅಂತೋಕುಳಿಯನಾಡಿ ಸರ್ವಶೃಂಗಾರಮಂ ಮಾಡಿ

ಆದರದಿಂ ಗೋದಾನಂ
ಸ್ತ್ರೀದಾನಂ ವಸ್ತ್ರದಾನಮಿಭಕುಲದಾನಂ
ಭೂದಾನಂ ಧನದಾನಂ
ಶ್ರೀದಾನಂಗುಡುತುಮೊಪ್ಪಿದಂ ಗಿರಿರಾಜಂ ೬೩

ಗುಡಿಗಟ್ಟಿತು ನೆಱೆ ಪುರದೊಳ್
ಮಡುಗಟ್ಟಿತ್ತು ಜನಸಾಧುಸಂತೋಷರಸಂ
[೩]ಕುಣಿಯಿಟ್ಟುದು ಧಿಂಕಿಟ್ಟುದು
ಗಡಿಗೆಟ್ಟುದು ಪುಷ್ಪ[೩]ಕೀರ್ತಿಲತೆ ಧಾರಿಣಿಯೊಳ್ ೬೪

೧-೧ ತಂಪದಾ (ಮ ೬ ಕೆ). ೨-೨ ಕುಂಕುಮಸ್ತ್ರಪ (ಅ). ೩-೩ ಕುಣಿಯೆಟ್ಟುದು ಧಿಂಕಿಟ್ಟು|ತ್ತುಡಿಯಟ್ಟಿತ್ತು ಪ (ಕಾ); ಅಡಿಯಿಟ್ಟುಂ ಧಿಂಕಿಟ್ಟುದು | ಗಡಿಗೆಟ್ಟುದು ಪುಷ್ಪ (ಮ ಗೊ). ಅಡಿಯಿಟ್ಟುದು ಧಿಂಕಿಟ್ಟುದು | ಗಡಿಗೆಟ್ಟುದು ಪುಷ್ಪ (ಅ).

ಎಂಬಿನಂ ಯುವತಿಗೆ ತಾವೆ ಭಾಜನರಾಗಿ ಗಿರಿರಾಜನುಂ ಮೇನಾದೇವಿಯುಂ ಪರಿಜನಮುಮಂ ಪುರಜನಮುಮಂ ಧರಾಪಳಯುಮುಮಂ ಪರಮಸುಖದಿಂದಿರ್ದಲ್ಲಿ,

ಚಂಪಕ

ಕೊಲಗದ ಪುಣ್ಯವಾರಿಧಿಗಗಣ್ಯಮರೀಚಿಗೆ ಲೀಲೆಯಿಂದೆ ಬಂ
ದಿಳೆಯೊಳೆ ಪುಟ್ಟಿದಪ್ರತಿಮೆಗಾನತಲೋಕೆಗೆ ಶರ್ವಾಮೋಘ
ಜ್ಞಳದ ನಿಜಕ್ಕೆ ನಾಮಕರಣಂ ಗಿರಿಜಾತೆಯೆನಿಪ್ಪುದಾಗೆ ತೊ
ಟ್ಟಿಲೊಳಿರುತಿರ್ದರೊಪ್ಪುವ ಸುವಾಸಿನಿಯರ್ ಮನದುತ್ಸವಂಗಳಿಂ ೬೫

ದಿಟದಿಂ ಜಗಕ್ಕೆ ತನ್ನಂ
ಗುಟಮೋ ತಾಯೆಂದ್ವಿಟ್ಟಿಲಾದ ಗಿರಿಸುತೆಯುಪತಿ
ಸ್ಫುಟಮಣಿಗಣಪ್ರಭಾಸಂ
ಪುಟಮೆನಿಸುವ ರನ್ನದೊಟ್ಟಿಲೊಳಗಿರಿಸುತ್ತುಂ ೬೬

ರಾಗಂ ಮಿಗೆ ಸಪ್ತರ್ಷಿ
ಸ್ತ್ರೀಗಣವೊಲವಿಂದೆ ಲಳಿತೆ ಬಂಗಾಳಂ ಶ್ರೀ
ರಾಗಂಗಳೊಗೆಯೆ ಪಾಡುತೆ
ತೂಗಿದರಖಿಳಪ್ರಪಂಚಪಾಲಿಕೆ ಶಿಶುವಂ ೬೭

ಜೋ ಸಕಳತತ್ತ್ವಮಯಿ ಜೋ
ಜೋ ಸತ್ತ್ವಾದಿಗುಣರಹಿತೆ ಜೋ ನಿರ್ಮಳೆ ಜೋ
ಜೋ ಸದ್ಗತೆ ಜೋ ಶಾಶ್ವತೆ
ಜೋ ಸಂಪದೆ ಜೋ ವಿಶಾಲೆ ಜೋ ಶಿವೆ ಜೋಜೋ ೬೮

ಶಾರ್ದೂಲ

ಜೋಜೋ ಶಂಕರನರ್ಧಮಂ ಕವರ್ದು ಕೊಳ್ವತ್ಯಂತರೂಪಾನ್ವಿತೇ
ಜೋಜೋ ಸರ್ವಜಗಜ್ಜನಪ್ರಕರಮಂ ರಕ್ಷಿಪ್ಪ ಮಾತಾಮಹೇ
ಜೋಜೋ ಶೈವಸಮುದ್ರವರ್ಧನಕರಪ್ರಖ್ಯಾತಚಂದ್ರಾನನೇ
ಜೋಜೋ ರಕ್ಷಿಸೆಮಕ್ಕೆ ತೂಗಿ ನಲಿದರ್ ಶರ್ವಾಣಿಯಂ ಜಾತೆಯರ್ ೬೯

೧-೧ ಪುಣ್ಯಪದಕೆಗೆ (ಶಾ ಕ); ಪುಣ್ಯಪದ್ಮಸಂಗೆ (ಗಿ ಕೊ). ೨-೨ ಜೋ ಶಾಶ್ವತೆ ಸಂಪದೆ। ಜೋ ಶಿವೆ ಶರ್ವಾಣಿಸಾರ್ಧಾಂಗಿ ಮಂಗಳೆ (ಶಾ); ಜೋ ಸೌಭಾಗ್ಯೆ ಶಾಶ್ವತೆ। ಜೋ ಸಂಪದೆ ಜೋ ವಿಶಾಲೆ ಜೋ ಶಿವೆ (ಮ ಗೊ); ಜೋ ಶಾಶ್ವತೆ ಜೋಜೋ ಕೇ। ಜೋ ಸಂಪದೆ ಜೋ ವಿಶಾಲೆ ಶಿವೆ ಜೋ (ಅ). ೩-೩ ರಾಜ (ವಿ ಕೊ ಕ ಪ ಗ ಒ ಶಾ).

ಅಂತು ಕುಸುಮದ ಪೊಗಳಿಕೆಯ ರಾಗದೊಳಂ, ಮೊಲೆಯಿಂದುಣಿಸುವ ಪೋಸೆಯ ಬಂಧ್ಯದೊಳಂ, ಸಾಗರದ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಸೋಗಿಲೊಳಂ, ಎತ್ತ ವನಜಾಂಬಿಯ ತತ್ತ್ವದೊಳಂ, ಅಪ್ಪರಾಂಗತೆಯುಂದೊಳಂ, ನೆರೆಪ್ಪನ ಗಾಯತ್ರಿಯ ಸೋಗಿದೊಳಂ, ಮಂಟಪ್ಪದ ರೋಚಕೆಯ ಅಪ್ಪದೊಳಂ, ಸೊಂಕಿದ ಕಮಲೆಯ ಸಂಪನ್ನದೊಳಂ, ಮಂತ್ರಾಗಿಸದ ಕಾಶ್ಯತೆಯ ಮಧುರಾಗಾಪದೊಳಂ[1] ನೋಡುವ ಕಣ್ಣಯ ಸಂತೋಷದೊಳಂ, ಬಂದಿನ ಕಷ್ಟದಾತ್ರಿಯಂದ ಬರ್ಕೆಯೊಳಂ, ಮಿಕ್ಕನಲವಿಂಗಾಯ್ತುಳ್ಳಿಯೊಳಂ, ಸಾಮುದ್ರಿಕದ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ, ಸೌಂದರ್ಯದ ಕಂದದಂತೆ, ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಬಲ್ಲವದಂತೆ, ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಕುಲದಂತೆ, ಸತ್ಯದ ಫಲದಂತೆ, ಭೂಮಿಯ ಬಿತ್ತನಂತೆ, ಸಲಿಲದ ಅಪ್ಪನಂತೆ, ಗಗನದ ಸಿಪಾಯಿನಂತೆ[2], ಪಯೋನಿಧಿಯ ಗುಪ್ತನಂತೆ, ಪವಮಾನನಸೊಸಿನಂತೆ, ಪಾವಕನ ತೇಜದಂತೆ, ಚಂದ್ರನ ಬಲದಂತೆ, ದಿನೇಂದ್ರನ ಕಿರಣದಂತೆ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಿಣಾಮದಂತೆ, ಲೋಕಮಾಲೋಕದಂತೆ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಲಾವಣ್ಯದಂತೆ, ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ ಬಣ್ಣದಂತೆ, ವಸಂತನ ವಸ್ತ್ರದಂತೆ, ಮಲಯಾನಿಲನ ಪಾಡಿದೆಯಂತೆ ಮನೋಭವನ ಮಂದದಂತೆ, ಕುಸುಮಬಾಣದ [3]ಕಲಿಸಿದಂತೆ,[3] ಪ್ರಾಣದ ಜೀವದಂತೆ, ಶಿವಜ್ಞಾನದ ದೇಹದಂತೆ, ಸಾಲೋಕ್ಯದ ಸವಿಯಂತೆ, ಸಾಮೀಪ್ಯದ ನೀಡಿಯಂತೆ, ಸಾರೂಪ್ಯದ ಸುಧೆಯಂತೆ, ಸಾಯುಜ್ಯದ ನಿಲವಿನಂತೆ, ಶಿವನ ಸಲಿಗೆಯಂತೆ, ಶಕ್ತಿಯ ಮಾಂಗಲ್ಯದಂತೆ, ಕಾಂತಿಯ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ, ನಿರುಪಾಧಿಕ ಸ್ನೇಹಿತೆಯಂತೆ, ಸಕಲಜಗನ್ಮಾತೆಯಪ್ಪ ಗಿರಿಜಾತೆ ಶೈಶವಲೀಲೆಯೊಳೊಡನೊಡನೆ ತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಬೆಳಗಿ ಸೆಳ್ದಳಿರೆ ಬಳೆಯುತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ ಇತ್ತ ಮಲ್ಲದೆಯುಂ;

ಸರಸಿಜಕುಟ್ಮಲಂಗಳ
ತಿರೆ ಕರುಣಾಂಗಿಯುಮಂಗಳಪಾಂಗದೆಗೆದಂ
ತಿರೆ ನಗೆ ಮೊಗಮಂ ಕವಿಲಂ
ತಿರೆ ಗಿರಿಜಾತೆ ಕಲ್ಪವಲ್ಲಿಯವೋಲ್ ಬೆಳೆದಳ್ ೭೦

ಧವಳಗಿರಿಯ ಸಿಂಹ
ಸಸದೊಳ್ ನಲಿವಿನ ಬೆಳುಂದ್ರಜನ ಕುಮರಿಯೊಳ್
ಮನವೊಲವಿಂ ಕುಳ್ತಿರ್ದ
ತ್ರಿಶೂಲಧರನ ತೇಜದೊಳಗಿರೆ ಕಣ್ಣಿದೆ ಕಣ್ಣ್ ೭೧

೧-೧ ಕಾಶ್ಯದೊಳಂ (ಚ). ೨-೨ ಜೀವಿತದಂತೆ (ಚ). ೩-೩ ಜೊತೆಗರದಂತೆ (ಕ)
೭೦ ನೇಯ ಪದ್ಯದಾದ ನೊಳಗೆ ... ಕಾಣದೊಳ್ । ಇದೆ ಕಣ್ಣ ...
... ತೊಡೆಯೊಳ್ ... । ಇದೆ ... । ... ಗಿರಿಜಾತೆಯೊಳ್
ಕಣ್ಣಿದೆ ಕಣ್ಣ್ । ಎಂಬ ಪದ್ಯವಿದೆ

ಮಂಗಳಮುಖಿಯರ್ ಸಖಿಯರ್
ಸಂಗಡದಿಂ ತೊಳಗುತೆಸೆದುಱಾಡುವೆಡೆಯೊಳ್
ಪಿಂಗದೆ ಭುಜಲತೆ ತಿರಾ
ಲಿಂಗನಮಂ ಪೇಳ್ ಬಾಲೆ ತೋಳಾಗಿರುವಳ್

ಉಕ್ಕಿ ಕಿಕಿಧಾರನ ಬಗೆ ಮಿಗೆ
ಪೊಣ್ಮುವ ದ್ರವರಂಗಳಂದಮುಂ ತನ್ನ ಮೊಳೆ
ಲ್ವಾಕ್ಯನನೀಕ್ಷಿಪ ತೆಱದಿಂ
ಕಣ್ಣುಣ್ಣವೆ ನಮಗೆ ಬಾಳಕದಂಗನ್ಯ ತಿಂಯುಂ

ಗಿರಿಸುತೆ ಹರನಂ ಪ್ರಿಯನಂ
ತರಂಗದೊಳ್ ಬೆಚ್ಚಿ ಪೊಱಗೆ ನೋಡ್ವೆಡೆಯೊಳ್
ಜರಾಣಾರುತೋರಯಿಕೆ ಕಾ
ವರೆಯುಲಿದ ಪೊಲಂಬು ಮುಂದೆ ಕಣ್ಬಿಡಿದಳ್

ಮತ್ತಮಾ ಕೈತವದಲ್ಲಿ.

ವರಭಾಗ್ಯದ ಮೇಲೊಂ
ದುರುತರ ನಿಜಾಕ್ಷದೊಗೆದುದೆಂಬಂತಿರೆ ಕಾಂ
ತರಿಗೆನೆಮುದು ಮುಂದಲೆಯೊಳ
ಗಿರ್ದಲೆ ಬಹುರತ್ನ ನೂತ್ನಕಾಂತಿ ಪ್ರಕರಂ

ನೋಡಿಭವವಲ್ಲಭೆಯು ಕಿವಿ
ಗೂಡಿದವತಿಸದಲವಾದೆದೆಸುತಾ ಕಾಣದಂ
ತಾಡುವ ಗಿರಿಜೆಯು ದೊಂಗದೊಡ
ನಾಡುವ ಬೊಂಬೆಯಿಂದ ಪೊಂದದಾಗಾಯ್ತುಳ್

೧-೧ [illegible] ([illegible]). ೨-೨ [illegible] (೬). ೩-೩ [illegible] ([illegible]
೪-೪ [illegible] ([illegible]); [illegible] (೬). ೫-೫ [illegible] ([illegible]
[illegible]. ೬-೬ [illegible] ([illegible]); [illegible] ([illegible]).

ಕಿಡಿಸಂ ಬಿಡದಪ್ಪುದ ಕೆಂಗ
ಳ್ಗಿಡಿಸಿ ಸ್ಫುರಿತದ್ಯುತಿಪ್ರಭಾವದೊಳಂ
ನಿವಹ್ಯದ ರವಿಯಾದ ಬಿಂ
ಬ ಬಿಂಬದ ವಿಸ್ಫುರದ್ಯುತಿಯಿಂ ಕೊಳ್ವಂ ೮೩

ಒಪ್ಪಿದಿರ್ದ ಸಕಲ ರಾಜ
ಪ್ರಭ ಸಿರಿ ಕೆಯ್ಯಾದ್ಯಂತದೀಪ ಕಂಕಣದಿಂ ಕ
ಟ್ಟಪ್ಪಿರ್ಪ ಮೆಚ್ಚಿನೊಪ್ಪ ದಿಂ ಕ
ನ್ನ ದೊಳಕೆವಂದಕೆಯ್ ಸುಕರದಾಕೆಯಿಂದುಕಲಾಕಂ ೮೪

ಪುರಮಾಧವನ ಪರಿತೀಕ್ಷ್ಯಂ
ಸಂಪದಿಷ್ಟಗಿರಿಸುಕೆಯ್ ವಿದದೊಳ್ ಮೆಯ್ಕೊಂಡು ಸ್ವಾ-
ಪದದಿಂ ಕಾನಂಬಂತಿರೆ
ಕರಮಾಸಿದುದು ಬಿಡುವನಾಕ್ಷಿ ಕರ ನಾಸಿಕದೊಳ್ ೮೫

ಅಸಹಿಪಧಿಗುಣನಿಧಿ ಪಾರ್ಶ್ವ
ಬಸಿಯಾಸೆ ಕಾಣ್ಬುದು ಬಂದು ಜಂದ್ರಾಭರಣಂ
ಮನವೊಸೆದು ಕಾಳಗಟ್ಟದ
ಶಿಶಿ ಮೆಚ್ಚುದು ಕೆಯ್ಲಿಂತೆಯ್ದನುಬಂದ್ರಾಕ್ಷ್ಯಂ ೮೬

ಈ ನಿರ್ಜಿಮುಖಿನಿ ದಿಟದಿಂ ಪ್ರ
ಭ್ರಾಸುರಶರವನಿಯೊಂಬುವರ್ಕೆದೆ ತುಱುಚಿಂ
ಬಾ ಶ್ರೀದನಟ್ಟುವಂತಿರೆ
ಬಾಸುರದಾಯ್ಸ್ತ್ರದೆ ಪುಲಿಯಾಗಿರ್ ನಗಸುಕೆರೆಯೊಳ್ ೮೭

ಕೇಳ್ ಸೂಬಿದನ ಮನವಿ
ಕೇಳಿಂದಂ ಸುತ್ತುವಳ್ ಭವಾನಿಯೆನಿಪ್ಪಾ
ಕೇಳನಂ ಕೊಳುವ ಕೇಳಿಂ
ಮೆಚ್ಚಿಪುದಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಕ್ಷಿ ದುಕೆವಕಿ ³ಕೊಳ್ತರ್ಂ³ ೮೮

೧–೧ ತಿಪ್ಪಸಲ್ಲಿ ಗಿರಿಕೆಯ ಕೊಳ್ವೊಳ್ (ಕ ಶಾ ಸ); ತಿಪ್ಪಸಲ್ಲಿ ಗಿರಿಕೆಯಕೊಳ್ತಂ (ಜ). ೨–೨ ಸುರದರ (ಕ). ೩–೩ ದೊರಗಿಂ (ಶಾ ದ ಜ ಬಿ).

ಬೆಸೆದನ್ನೆ ಗಿರಿಜೆಯ ಮೆ
ಯ್ವಡಿಗಳನೆಂದಡಳವಳ್ದಿನಾಮ್ನಯವಂತೆ ಭವಂ
ನನೆನನೆಯೊಳಗುಬ್ಬೆಗೊಂಡು
ಬ್ಬಿಯಿಂದಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಸಜ್ಜೆಗೆ ಸೊಗಯಿಸುವುದು ೮೯

ಇಂತು ಕನಲ್ದಣ್ಣಂದಿರಿರ್ದಂತವಳು ಬಾಲವನೀಗೆನೆರಡು ಲೀಲೆ ಮಿಕ್ಕು.

ಕರದಿಂ ಗೆಜ್ಜೆಗಳುಲಿಯು
ತ್ತಿರೆ ಪೊಂಗಾಲುಂಗರಂ ಮಿಣಿದೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆವಂ
ದರದರಿಯ ಪೋಗಿ ಗಿರಿಸುತೆ
ಕರಿಸಂ ಮನೆ ಹರನ ನಿಳಯದೊಳ್ ನೆಲೆಸಿದಳ್ ೯೦

ನಲಿವಳ್ ನಗುವಳ್ ರಾಗಿಪ
ಳಲಿವಳ್ ಮುದ್ದಿಸುವಳನವರತಂ ಬರೆಂತಿ
ಕೊಲೆವಳ್ ನಿಲ್ವಳ್ ಮೋನೆಯ
ಗೊಲೆಯಿಂಗೆ ಮಜ್ಜನದಬದನಾಯದೊಳ್ ಸಂಧಿದಳ್ ೯೧

ಇಂತಾಯುವಂ ಬಗೆಯದೆ ನೆರವಂ ಪಾಂದೆ ಪೋಗಿ ಬರವಸ್ತ್ರಿಯಿಂ ಹರ-
ನಾಲಯದೊಳ್ ಗಿರಿಜಾತೆಯುಪ್ಪರವಂ ಗಿರಿಜಾವಂ ಕಂಡು ಮನಂಗೊಂಡು ಬನೆ
ಮುಗಿಯು ಬಾಳನೆ ಭಾಗಕದ ಭಾಮಿನಿಗೆ ತ್ರಿಲೋಚನನ ಲಲನೆಗೆ ಕಾಮದಾಲಿ-
ತೆಯ ಕಾಮಿನಿಗೆ ಕಪೋಲದಪ್ಪಿನೆ ಪರಿಗಾಹ್ಯ ಗಿರಿಜ್ಞೆಗೆ ನಾಸಿಕದ ನಿಳೆಗೆ
ಬೆಳಗಾಯ ಬಾಗ್ಯನಿಧಿಗೆ ಸಿರಿಮೊಗದರಸಿಗೆ ತೊಡಲ್ಪಿಯಿ ಸವಮಳಗೆ
ಕಂಬುಗ್ರೀವದ ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ ಪೆರಂದದ ಪಾರಿಜಾತಕ್ಕೆ ನಳತೋಳ ನಿಜಕ್ಕೆ ಹಸ್ತ-
ಕಡಗದ ಹರಿಕಾಸ್ತಿಗೆ ಬಂಗರವಿನ ಬಾಲೆಗೆ ಸುಳಿನಾಭಿಯೆಳೆಯಳ್ಗೆ ವಳಿತ್ರಯಗೆಯ
ಪೊಳಪಿನ್ನಿಗೆ ನುಣ್ಣುತೊಡ ನೂಪುರಗೆ ಕಿಂಜಂಘೆಯ ಕಾಮಧೇನುಗೆ ಮೃದು
ಕಲದ ಮಂದಗಮನೆಗೆ ಗೆಜ್ಜೆಗಳ ಸಜ್ಜೆಗೆ ಅಂದುಗೆಯಾನಂದೆಗೆ ನೇಪುರದ
ಭಾವಿನಿಗೆ, ಪಾದಾಗ್ರದ ಪದ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಗೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿಗೆ ಕಾಲುಂಗುರಕ್ಕಪ್ಪಳಕ್ಕೆ
ಕರತಲದುದ ಪದ್ಮಿನಿಮುತ್ತಿಗೆ ಪೊಂಗಾರದ ಲಿಂಗದಂತೆಗೆ ತೋಳಬಂದಿಯ
ಬಾಲಕಿಗೆ ಪುಲಿಯುಗುರ ಸುಲಲಿತೆಗೆ ನೇವಳದ ನಾಯಕಿಗೆ ರತ್ನದಾಳ

೧-೧ ಪರಿ ಶಾ (ಕ ಪ). ೨-೨ ಭಾಗಕಭಿತ್ತ ಸ್ಥಲದ ಭಾಮಿನಿಗೆ (ಜ); ಭಾಗಸ್ಥಲ
ಭಾಮಿನಿಗೆ (ಕ ಶಾ); ಭಾಗಕದ್ಯಾತಿದ ಲಲನೆಗೆ (ಅ). ೩-೩ ಪಲ್ಲವಿಗೆ (ಅ). ೪-೪ ಪದ
(ಶಾ ಕ). ೫-೫ ಸೊಪಗೆ (ಶಾ ಕ ಮ ಗೊ). ೬-೬ ಬ್ರತ್ನಕ್ಕೆ (ಶಾ). ೭-೭ ನೇವಳದ (ಶಾ

ರಾಜಹಂಸೆಗೆ ಮಹಾಗಾಂಭೀರ್ಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಗೆ ಕೊಡಿಸ್ವಲೆಯು ಚಿನ್ಹೆಗೆ ಮಂಗಳತೆಯು ಮಂಗಳಕೆ ಅಂಜನದಮೃತಕ್ಕೆ ತಿಲಕದ ಲಲಿತೆಗೆ ಅರಳೆಯು ಕರಳೆಗೆ ಸೊಸಕದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕೆಗೆ ರಾಮ್ರಾಜ್ಞಿಯ ಭಾಗ್ಯಂಗೆ ವಿಭವತೆಯಾ ವಿಲಾಸಿನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯು ಭಾವಕ್ಕೆ ಅಭಿನವನಯವಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಯದ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯದ ಬೋಧೆಗೆ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯದ ಪುತ್ರಕ್ಕೆ [illegible] ಸಾಕಾರದ ಸುದ್ದಿ ಪರಿಪತಿಯಾ ಪಟ್ಟದ ಮಹಾದೇವಿಗೆ ಸಕಲ ಜಗನ್ಮಾತೆಗೆ ಸಕಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂ ರಕ್ಷಿಸುವ ರಾಜ್ಞಿಗೆ ರಕ್ಷಾಕರಂ ತಂದೆ ನಿರಾಮಯಿ ಕೊಟ್ಟ ದಂಡಿಗೆಯ ಧವಳ-ಛತ್ರದ ಅಂಗರಕ್ಷಕರ ಸಹಸ್ರಾಂಗಳ ದಾಡಿಯರ ಪಡಿಯಜತಿಯರ ಜಾಮರದ ಲೀಲೆಯಿಂ ಜನಪದ ಮಂತ್ರಿವರ್ಗದ ಅಂಜನದ ಕನ್ಯೆಯರು ಸಕಳಲಾ ಸಿರಿಮೆಯರು ಸಿಂಗರದ ಸಾದಿನ [illegible] ಕಸ್ತೂರಿಯ ಕರ್ಪೂರದ ಶ್ರೀಗಂಧದ ರಾಜಹಂಸದಜದ [illegible] ಮಯೂರವರ್ಣದ ಲೀಲಾಂಬುಜದ ರತ್ನ-ಕಂತುಕದ ವಿಲಾಸಿನಿಯರ ಹರಿದ್ರಾಭರಣದ ಜವಾಜಿಕ್ಸ್ತೂರಿಯ ಕನಂಬಸಬಾದಿದ ಮಂಗಳಾರತಿಯ ಮಹಿಳೆಯರಾದಿಯಾದ ಪುಷ್ಪಾಗಮ್ಯ ಲಾವಣ್ಯಮಯಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ-ಪರಿಚರ್ಯಾವಳಿಗಳೆನಿಸಿದ ಷೋಡಶಸಹಸ್ರವಿಲಾಸಿನಿಯರೆರಸು ವಡೆತಂದಪೂರ್ವ-ಸರ್ವವಿದ್ಯೆಗಳನಭ್ಯಾಸಂ ಮಾಡಲೆಂದು ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬೆಳಗಿ ಬೆಳೆ ವಿಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರೀಡೆ ಬಾಲ್ಯಮಂ ಸವಿದಪುದೆನೆ ಸಲ್ಲೀಲೆಯಿಂ [illegible] ಕೇಳೀವನಂಗಳಂ ಪುಗುತಂದು,

ಉತ್ಪಲ

ಎಲ್ಲಿ ಸರೋಜಮೆಲ್ಲಿ ವಿಮಳೋತ್ಪಲಮೆಲ್ಲಿ ಲತಾವಿತಾನದೊ
ಳ್ಪಲ್ಲಿ ವನಂಗಳೆಲ್ಲಿ ಕ್ರತುಕಾಜಳಮೆಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲಮಪ್ಪ ತ
ಳ್ತಲ್ಲಿ ತಟಾಕಮೆಲ್ಲಿ ಪುಳಿನಸ್ಥಳಮೆಲ್ಲಿ ನದೀನದಾಳಿ ಸ
ಲ್ಲಿ ಭವಾನಿ ಭಕ್ತಿ ಮಿಗೆ ಭಾವಿಸಿ ಭಾಗವಹೊಲ್ವು ಪೂಜಿಪರ್ ೬೩

ಕಣ್ಗಳಿಂದಮೃತಜಲಂ
ಪೊಣ್ಮುತ್ತಿರೆ ತನುವಿನಲ್ಲಿ ಪುಳಕಂ ಸಾಲ್ವಿಡಿಂ
ಮುಮ್ಮುತ್ತಿರೆ ಗಿರಿಜಾಶಿಸುತೆ
ಸುಮ್ಮಳಿಂ ದಿವ್ಯಲಿಂಗಮಂ ಪೂಜಿಸುವರ್ ೬೪

೧-೧ ಲೋಕಪಾಲೋಕಪಕ್ಕೆ (ಕಾ ದಾ ದ ಕ). ೨-೨ ಕರಗದ (ಮ ಬ ಗಿ ಚಿ ಅ ದಾ ಯ). ೩-೩ ಮೃಗಮದದ (ಕಾ ದ ದಾ ಕ ನೆ). ೪-೪ ಯಾಪದ (ಅ). ೫-೫ ಕ್ರೀಡಾಗಾಸ್ಯೆ (ಯ).

ಪೂಜಿಸುವ ಲಿಂಗದೊಳ್ ವ್ಯೋಮ
ಕರಾಂಗುಲಿಸ್ಪರ್ಶನಂ ಬಿಡದಿರುತೆ ಪ್ರದರ
ಪರಿತಂದು ೧ನಿಲ್ವನೆಂದೊಡೆ೧
ಗಿರಿಜೆಯ ಸೌಭಾಗ್ಯದಿಂದಾ೨ರ್ ಬಣ್ಣಿಸುವರ್ ೯೪

ಇಂತು ಸೌಕುಮಾರ್ಯಶೃಂಗಾರದಿಂದಾಂತು,

ಹಿಮಕರಕಿರಣಾವಳಿಗಳ್
ಕುಮುದದ ಕೋರಕದಿಂದೆ ಅಂದನಪ್ಪುದು೩ವೆನೆ ವಿ-
ಭ್ರಮದಿಂ ಮಲ್ಲಿಕಾನಿಕಾಯದೆ
ಕಮಲಾನನೆ ವಿಮಳಲಿಂಗಮಂ ಪೂಜಿಸುವಳ್ ೯೫

ತರಣಿಯ ತರುಣಕಿರಣಮಂ
ಬುರುಹ೪ಪರಿಸ್ಪಂದದಿಂದೆ ೪ಪರಿಮಳಮಂ ೫ಪೋ೫-
ತ್ತರಲ್ದಪುದೆನಿಸುವ ಸಂಪಗೆ
ಯಲರಿಂದಾ ಗಿರಿಜೆ ಹರನನೊಲ್ದರ್ಚಿಸುವಳ್ ೯೬

ತರಣಿಯ ಮಧುಕರನಿಕರದ
ಮರುತನ ಕಾಲ್ಗೆರಗುವಂತೆ ಪೂವಂ ಬಾಗಿ
ಗಿರಿಸುತೆ ಮನ೬ಕುಸುಮದಿಂ೬
ಪರಮನನೇಕಾಂತಭಾವದೊಳ್ ಪೂಜಿಸುವಳ್ ೯೭

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ವನರುಹನಾಳಂ ೭ಪದಂದಂ೭
ವನರುಹದಳಪತ್ರ೮ಪೊಂದೆ ೮ಪೊಂಗೆದರೆ ಮಿತ್ರ
ವನರುಹಸೂತ್ರಂ ತಂತ್ರಿಗ
ಳೆನೆ ಶಿವನಂ ಪಾಡಿ ವೀಣೆಯಿಂ ಕೇಳಿಸುವಳ್ ೯೮

ಇಂತು ಬಾಲಲೀಲೆ ಕ್ರೀಡಾಲೀಲೆಯಾಗಿ ಕೆಲನಱಿಯದೆ ಬಲನಱಿಯದೆ ಹಸಿವಱಿಯದೆ ತೃಷೆಯಱಿಯದೆ ದೆಸೆಯಱಿಯದಿರುಳ್ ಹಗಲಱಿಯದೆ ಪರಿಜನಮಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸದೆ ಶಿವನಂ ಮರುಳ್ಗೊಂಡು ಭಾವಿಸುತ್ತಿ ...

೧-೧ ನಿಲ್ವನೆನೆ ಪರ (ಕಾ ಕ ಪಾ). ೨-೨ ನೆನಪುತ್ತರು (ಕಾ ಕ ಬ ಪಾ ಅ ಇ), ೪-೪ ಪರಿಸ್ಪಂದದಿಂದೆ (ಪಾ ಪ). ೫-೫ ಪೆ (ಕಾ). ೬-೬ ಕುಸುಮದಿಂ (ಮ). ೭-೭ ಪದಂ [illegible] (ಕಾ ಬ ಪಾ ಅ ಒ). ೮-೮ ಪೊಂಗೆದ (ಮಮ).

ಳ್ ಶುಕ್ರಂಗೆನೆಂದು [1]ನಿನಾಚಿಯಾದಾಗ[1] ತಮಾತಮಂಗಳಿ ಭಾವತಿಗಳೆಂದಪ್ಪವರ್ಷ ಮಾಡಿದರಿಬರಂ ಗಿರಿರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಭರದಿಂ ಕಳುಹಿದೆವಾ ತರುಣಿ ಧೃತಿಯಿಂ ಪರಿತಂದಾದಾಳಿರುಂ ಪ್ರೊಕೆಳ್ಳುಗಾದೆವಳ್ ನಿಂದು ನಗಾಧಿಪಂಗೆ ನವುಂ ಬಿಡೆ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂ ಪೊಡಮಟ್ಟು ಕೆಯ್ಯುಗಿದು ನಿಂದು,

ಉ॰ವೃ

ದೇವ ಕುಮಾರಿ ಬಾರೆ ಸುಕುಮಾರಿ ಕುಮಾರ್ಗೆಯುತಿತ್ತು ತಂತ್ರಿ ಮಾ
ನಾಧಿಪಶೈಲರಾಜ ನವರಾಜ ಗಿರೀಶ್ವರರಾಜ ನಲ್ಲಹಂ
ಕಾವಳ ಸ್ತ್ರೀಕಕಾವಳ ಲಕಾವಳಯೊಂದಿದವಸ್ಥ ನಂತಕಂ
ದೇವರ ದೇವನಂ ಶಿವನನೀಗ ಸುತಿರ್ಗೆ ವಳೆಸ್ಸ[2]ಳೀ[2]ಮುದಂ ೯೯

ದೇವರು ಪೊಲೆಮಾಲಂ ಪರಿ
ಭಾವಿಸಲಾದರ್ಶ್ಯದಂತೆಸೆವರ್ ಪನದೆಳ್
ತೀವಿರ್ದ ಗುಲ್ಕುಲಕೆವ್ವ
ಸ್ತಾವಳಿಯೊಳ್ ಲಿಂಗ[3]ಪೂಜೆಯೊಳ್ ನಂದಿದರ್ಳ್[3] ೧೦೦

ಕಣ್ಣಿಸ್ತಳ್ ಮುಳ್ಳೆಸ್ತಳ್
ಮಿಕ್ಕಿಕ್ಕಿದು ಬೆಸ್ಸಕೆಸ್ತರತಿಭಕ್ತಿಯೊಳರಂ
ಕಿಕ್ಕಿ ಸುಖಸ್ತರಮುಂಟು
ನಕ್ಕಿ ಪಿರಿಯಮಾಕ್ಷಿ[4]ಪೂಜೆಗಾರಾಗಿದರ್ಳ್[4] ೧೦೧

ಬರೆದರೊ ಬೈತರೊ ಪೊಲ್ದರೊ
ಪೊರೆದರೊ ಬೆಚ್ಚರೊ ಮರುಚ್ಚ ಕರುಬಿಟ್ಟರೊ ಕಂ
ದರಿಸಿದರೊ ಕಡೆದರೋ ಎನೆ
ಗಿರಿರಾಜತನುಜೆ ಪೂಜೆಯೊಳ್ ರಾಜಿಸುವಳ್ ೧೦೨

ಬೇರೆಂದೊಡೆ ಮಾಡಳ್ ಪೆರ
ರಾಸುವರಸ್ತುವರಮುಚ್ಚರವರ್ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆಳ್
ಮಾಡುವ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯೊಳ್
ನೀಡಿರ್ಳ್ ನುಡಿಯಳ್ ಪ್ರಮಾದಿಯೆಂದೆಂಬಿರ್ದುದಳ್ ೧೦೩

೧-೧ ನಿನಾಚಿಯಾದ್ದ ಸಲ.ಪಿಡಿದಾಗಳ್ (ಅ ಮು). ೨-೨ ದೇ (ಕ ೬). ೩-೩ ಪೂಜೆಯೊಳದಿದಿರ್ದಳ್ (ಮ ಮ ಅ ಗ). ೪-೪ ಪೂಜೆಯೊಳ್ ಸಂದಿದರ್ಳ್ (ಗಿ ಮ); ಪೂಜೆಗೊಡರ್ಳ್ದಳ್ (ಕ).

ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ ಕೇಳ್ದು ಗಿರಿರಾಜಂ ನಿಜಾತ್ಮಜಾವಲೋಕನಹರ್ಷ[೧]ವದನಂ[೧] ಭದ್ರಾಸನದಿಂ ಪೋಂಕನೆಳ್ದು ಪೊಱಮಡುತ್ತೆ ಆರಾಧಿತಾರ್ಯಪ್ರಕರನುಂ, ದಾನಪ್ರಮೋದಿತನಾನಾದ್ವಿಜನುಂ, ತ್ಯಾಗಪರಿತೋಷಿತವಂದಿ[೨]ವ್ರಜನುಂ,[೨] ಅವಷ್ಟಂಭಿತ ಕುಂಭಿಕುಂಭಸ್ಥಳಪೂರ್ವಾಸನನುಂ, [೩]ಸಮಸ್ತಮುಕ್ತಾನೀತ[೩]ಮೌಕ್ತಿಕಾತಪತ್ರನುಂ, ಪಾರ್ಶ್ವಯುಗನರ್ತಿತಚಮರವಿಭ್ರಮನುಂ, ನವೀನನರ್ತಕೀನರ್ತನಲೀಲಾವಿಲಾಸೇಕ್ಷಣನುಂ, ಬಹಳಕಹಳಾರವಬಧಿರೀಕೃತದಿಙ್ಮಂಡಲನುಂ, ನಿಸ್ಸೀಮೋದ್ಧತನಿಸ್ಸಾಳನಾದನುಂ, ಮಕರಾಯಮಾನದ್ವಿರದಕುಲತರಂಗಾಯಮಾನತುರಂಗೌಘಮೇಘಾಯಮಾನ ರಥಯುತಸೇನಾಸಮುದ್ರನುಮಾಗಿ ನಡೆತರುತ್ತುಂ ಮುಂದೆ ನಿಂದು ಬಹಿರ್ವನದೊಳಗಣ ಬಾಲಚೂತಾಂಕುರಮಂ ಬಲವಂದು ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ ತೀವಿದ ನೇಹದಿಂದೋವಿಯೋವಿ ನಸು ಕರ್ದುಂಕಿ ನವರಸಮಂ ಸವಿಸವಿದು ಸೊರ್ಕಿ ಪಕ್ಕಮಂ ಬಿರ್ಚಿ ಮಿಕ್ಕು ನೆಗೆದೆಳದಳಿರ ಬಳಗದೊಳ್ ಪೊರಳ್ದು [೪]ಪಾರ್ದು[೪] ನಲಿನಲಿದು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಮಲೆತು ನಿಂದು ಮೇಲಣ ತರುಶಾಖಮನೇಱಿ ವಿರಹಿಗಳತ್ತಲ್ [೫]ಬರಲಾಗ[೫] ಕಾಮದೇವನ ತೋಟ ಬೇಡೆಂದು ಬಿರುದೆತ್ತಿ ಕರೆವ ಕಂದರ್ಪನ ಕಹಳೆಗಳೆಂಬಂತೆ ತಂಡತಂಡದಿಂ ಕೂಗುವ ಗಂಡುಗೋಗಿಲೆಗಳಂ, ಮತ್ತಮಲರ್ದಿರದೆ ಮುಕುಳಿತಮಾಗದುಳ್ಳಲರ್ದ ಬಿರಿಮುಗುಳೊಳ್ ಭರದಿಂ [೬]ಪೊಕ್ಕು ಪೊಸಕಂಪನೆಸೆಯೆ ಪೀರ್ದು ತಣಿತಣಿದಣಿಯುರದಿಂದುರ್ಕಿ ಸೊರ್ಕಿ ಮೊರೆದು ನೆರೆದು ಮೇಗಣ್ಗೆ ನೆಗೆದು ಸಾಲ್ಗೊಂಡೇಱಿ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಲೀಲೆಯಿಂದೋಲಗಿಸಲೆಂದೆತ್ತಿದ ನೀಲದ ಮಾಲೆಯಂತೆ ನೆಱೆಮೆಱೆವ ಮಧುಕರಪ್ರಕರಮಂ,[೬] ಮತ್ತಂ ಸೆಳೆಗೊಂಬಿನ ತನಿವಣ್ಣಂ ತವಕದೊಳಪ್ಪಿ ರಸದೊಱತೆಯು ಸೆಱೆಯಂತಿರ್ದ ಪಣ್ಣ ಸೆರೆಯಂ ಕಂಡು ಕಣ್ಣೊಳಾಲಿಂಗಿಸುವಂತೆ ಸವಿಸವಿದು ನೋಡಿ ಚಂಚುಪುಟದೊಳೇಡಿಱಿದೆಚ್ಚು ಪಾಯ್ವ ರಸಧಾರೆಗೆ ನಾಲಗೆಯನೊಡ್ಡಿ ನಲಿನಲಿದೀಂಟಿ ತಣಿದು ತೂಗಿ ತೊಂಡುಗೆಡೆದು ವಸಂತರಾಜನ ಪಡಿಯಱರಂತೆ ವಿರಹಿಗಳಂ ಜಪ್ಪರಿಪ ರಾಜಕೀರಂಗಳಂ, ಮತ್ತಮಗಲ್ದ ಪೆಣ್ಣಂಚೆಯುಂ

೧-೧ ಮನಂ (ಕಾ); ವರ್ಧನಂ (ಯ ದಾ ಅ ಕ ಸ). ೨-೨ ಜನರುಂ (ಕಾ ಯ ದಾ). ೩-೩ ಸಮುಚಿತಾನೇಕ (ದಾ ಅ). ೪-೪ ಪೊರಳ್ದು (ಕಾ ಬೆ). ಪೊರ್ದು (ಅ ಕೊ). ೫-೫ ಬರಲಾಗದು (ಕಾ ಡ); ಬರಲಾಗದಂ (ಬಾ); ಬರಲಾಗದೆಲೆಲೇ (ಅ ಸ). ೬-೬ ಮೊಗಮಿಟ್ಟು ಪೊಕ್ಕು ಕರ್ಣಿಕೆಯು ನಲಿದು ಕೇಸರಮಂ ಕೆದಱಿ ಪರಾಗದೊಳ್ ಪೊರಳ್ದು ಪರಿಮಳಂ ಸರಸದಿನೀಂಟಿ ತಣಿದು ಸೊಕ್ಕಿ ಜಡುಗಿ ಜೀವಿಸಿ ತುಱುಗಿದೆಸಳೊಳ್ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಸರಿತ್ರೀಯಂಕೇಳಿಸುವ ಗಾನದಂತೆ ನೆರೆನೆರೆದು ಝಂಕರಿಪ ಮಧುಕರ ಪ್ರಕರದಿಂ (ಯ).

ಪುಳಿನಸ್ಥಳದ [1]ಕುಸುಮರಜದ[1] ಪೊಸಪಜ್ಜೆವಿಡಿದಱಸಿ ಪೋಗಿ ಕೊಳನಂ ಪೊಕ್ಕು ಘಳಿಲನೆ ಕಂಡಮರ್ದಪ್ಪಿ ಕಮಲವನದೆಲೆದುಱುಗಲಿಱುಂಬಿನೊಳನುರಾಗದಿಂ ನೆರೆವ ರಾಜಹಂಸಮಿಥುನಂಗಳಂ, ಮತ್ತಂ ಕಳ್ತಲಿಪ ತಮಾಲವನದೊಳ್ ವಿರಹಿಗಳನಱಸಲೆಂದು ಕಾಮದೇವನೆತ್ತಿಸಿದ ಕೆಯ್ದೀವಿಗೆಗಳಂತೆ ಪಲ್ಲವರಾಗದಿಂ ಪಲ್ಲವಿಸಿ ತೋರ್ಪಶೋಕದ್ರುಮಂಗಳಂ, ನಿಂದ ಲತೆಗಳನಲ್ಲಾಡಿಪ ಮಂದಾನಿಳನಂ, ಅಗಲ್ದರಂ ನಗುವಂತೆ ನಸುವಿರಿದ ದಾಡಿಮಂಗಳಂ, ಸುಳಿವ ವಿದ್ಯಾಧರಿಯರಂ, ಕುಣಿವ ನವಿಲ್ಗಳಂ ಕರೆವ ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿಗಳಂ, ನೆರೆವ ಚಕ್ರಮಿಥುನಂಗಳಂ, ಕಂಡು ಗಿರಿರಾಜಜೆ ಕೊಂಡಾಡುತಂ ಬಂದು ಮುಂದೆ ಪುಂಡರೀಕಪ್ರಕರಪರಿಮಳಾಸಕ್ತ-ಭ್ರಮರಕುಲವಿಲಸಿತಮಪ್ಪ ಕಾಸಾರತಟದೊಳ್ ಮಂದಾನಿಳನಿಂ ಪರೆದ ಪರಾಗದ ಪೀಠದ ಮೇಲಣ ಸುಣ್ಣಕಲ ಶಿವಲಿಂಗಮನಗಜೆತಪ್ರೇಮದಿಂ ಸೊಗಸುಮಿಕ್ಕು ಮಿಗೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರ್ದ ಮಗಳಂ ಕಂಡು,

ಬಿಡದೇಳ್ವ ಪುಳಕತತಿಯೊಡ
ನೊಡನಾನಂದಾಶ್ರು ಪೊಗೆಯೆ ಬಗೆವೆರ್ಚುತ್ತಿ
ರ್ದೆಡೆ ಮೂವಡಿ ನಾಲ್ವಡಿಯು
ಯ್ವಡಿ ಸಂತಸದಿಂದೆ ತಂದೆ ಮಗಳಂ ಕರೆದಂ ೧೦೪

ಶಾರ್ದೂಲ

ಬಾರೆನ್ನಾಯುಷವೆ [2]ಬಾರ[2] ಪುಣ್ಯತತಿಯೇ ಬಾರೆನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವೇ
ಬಾರೆನ್ನಾದಿಯೆ [2]ಬಾರ[2] [3]ಶ್ರೈವ[3]ನಿಧಿಯೇ ಬಾರೆನ್ನಯ ಪ್ರಾಣವೇ
ಬಾರೆನ್ನೊಲ್ಮೆಯೆ [4]ಬಾರ[4] ತತ್ವಸುಖಮೇ ಬಾರೆನ್ನ ಮಾತಾಮಹೇ
ಬಾರೆನ್ನಾಳ್ದಳೆನುತ್ತುಮೊಲ್ದು ಕರೆದಂ ಶರ್ವಾಣಿಯಂ ಶೈಳಪಂ ೧೦೫

ಇಂತು ಕರೆದ ನಿಜಜನಕಜನಿತಸ್ನೇಹರಸಾರ್ದ್ರಮಧುರಾಕ್ಷರಸಮ್ಮಿಳಿತಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಸ್ವರಮಂ ಕೇಳ್ದು ಪ್ರತೀಭಾವಮಂ ನಟಿಸಲೆಂದು ಶಿವಲಿಂಗಮಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ,

ನಿಂದಿರ್ದು ನಗುತೆ ನಲಿಯು
ತ್ತಂದುಗೆ ಪೊಂಗೆಜ್ಜೆಯುಲಿವು ನೆಲನುಗ್ಗಡಿಸು
ತ್ತಂದೆಸೆಯೆ ಮಂದಯಾನದೊ
ಳಂದುಪ್ರಭೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನಡೆತರುತಿರ್ದಳ್ ೧೦೬

೧-೧ ಕಜದೊಳ್ (ಮ). ೨-೨ ಬಾರೆ (ಶಾ ಬಿ). ೩-೩ ಸುಕೃತ (ಅ); ಪುಣ್ಯ (ಓ).
೪-೪ ನೀಬಾ (ಮ ಯ ಬಿ ಅ ಸೆ).

ಅರಳೆಲೆ ಭಾಳದೊಳಾಡು
ತ್ತಿರೆ ಪೊಂಗಾಪ್ಪುಂಡಯುಗಳಮಂ ಮುಂದಾಡು
ತ್ತಿರೆ ಕುರುಳ್ಗಳ್ ಕುಣಿದಾಡು
ತ್ತಿರೆ ಸತಿಯರ ನಡುವೆ ಗಿರಿಜೆ ನಡೆತರುತಿರ್ದಳ್ †೧೦೭

ನವಿಲಾಟಂ ಹಂಸೆಯ ನಡೆ
ತವೆ ಮಂದಾನಿಳನ ಸುಗತಿ ಮದಗಜಗಮನಂ
ತವತವಗಡಂಗುತಿರ್ದುವು
ನವೀನಬಾಲಕಿಯ ಮಧುರಮೃದುಪದಗತಿಯೊಳ್ ೧೦೮

ಎಂದೆನಿಪ ವಿಳಾಸಂ ಮಿಗೆ
ಮುಂದಾಡುತೆ ತೊಳಪ ಬೆಳಪ ಬೆಳತಿಗೆಗಣ್ಗಳ್
ಮುಂದೈಪ ಮೆಲ್ನಗೆಯುನುಗೆ
ಬಂದಪ್ಪಿದಳಗಜೆ ಸೊಗಯಿಸುತ್ತಿರೆ ಪಿತನಂ ೧೦೯

ಅಂತು ಬಂದಪ್ಪಿದಾಗಳ್

ಮಾಣಿಕವೆ ಮೌಕ್ತಿಕವೆ ಮತ್
ಪ್ರಾಣವೆ ಪೊನ್ನೊಜೆಯೆ ಪರುಷವೇ ಮುಕ್ತಿಯು ನಿ
ರ್ವಾಣವೆ ಎನುತುಂ [೧]ಮೂರ್ಧ್ನ[೧]
ಘ್ರಾಣಂ ಬೆರಸನಲವಪ್ಪಿದಂ ಗಿರಿರಾಜಂ ೧೧೦

ಸುತ್ತಿದ ಪರಮಸ್ನೇಹದೆ
ಮುತ್ತಂ ಮತ್ತಪ್ಪಿ ಪುಳಕಿಸುತ್ತುಂ ಪುಟವೇ
ಱುತ್ತುಂ ಪೊಣ್ಮುತ್ತುಂ ನಲಿ
ಯುತ್ತೆ ಗಜಾರೂಢನಾಗುತುಂ ಗಿರಿರಾಜಂ ೧೧೧

ಪೂರ್ವಾಸನದೊಳ್ ಪದೆಪಿಂ
ಪಾರ್ವತಿಯುಂ ಹರ್ಷಮೇಱೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಯಲ್
ತ್ತುರ್ವಿತೆ ಕೊರ್ವಿತೆ [೨]ಪರ್ವಿತೆ[೨]
ಪರ್ವತರಾಜಂ ಪುರಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದನಾಗಳ್ ೧೧೨

---

† ೧೦೭ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಗ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ೧–೧ ಮೂರ್ಧ್ನಿ (ಮ. ಯು ದಾ ಅ ಕ).
೨–೨ ನಲವಿಂ (ಅ).

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

[೧]ಒಸೆದಿತ್ತಲ್[೧] ತನ್ನ ಬೆಸ್ಗೊಳ್ ಬರುತಿರೆ ಚತುರಂಗಂ ಮಹಾದೇವಿ ಶರ್ವಾ
ಣಿ ಸಮಸ್ತಾಧಿಕ್ಯ ಪೂರ್ವಾಸನದೊಳಿರೆ ಬರುತ್ತೊಪ್ಪಿದಂ ಕೈಳಸಂ ಸಂ
ತಸದಿಂ ಭೂಭಾಗಮಂ ನೋಳ್ಪತಿಭರವಶದಿಂ ಪೂರ್ವಗೋತ್ರಾಗ್ರದೊಳ್ ತಾಂ
ಶಶಿಯುಂ [೨]ಮುಂತಿಟ್ಟು[೨] ಬರ್ಪುಜ್ಜ್ವಳವಿಮಳವಸಂತಂಬೊಲಾನಂದದಿಂದಂ ೧೧೩

ಚಂಪಕ

ಬರುತಿರೆ ಮುಂದೆ [೩]ಪಟ್ಟಣ[೩]ದೆರಳ್ದೆಸೆಯೊಪ್ಪುವ ರಾಜವೀಥಿಯೊಳ್
ನೆರೆದ ಶಶಾಂಕವಕ್ತ್ರೆಯರ ಕಣ್ಗಳ ಕಾಂತಿ ಶರೀರಕಾಂತಿಯಾ
ಭರಣದ ಕಾಂತಿ ರತ್ನಕುಲಕಾಂತಿ ದರಸ್ಮಿತಕಾಂತಿಯೆಂಬ [೪]ವಿ
ಸ್ತರಿತ[೪] [೫]ಸುಧಾಬ್ಧಿಯಂ[೫] ಸುಖದೊಳೀಸುತೆ ಬಂದ[೬]ನಗೇಂದ್ರವಲ್ಲಭಂ[೬] ೧೧೪

ಅಂತು ಬಂದು ಸಕಲರಾಜಲೋಕಂಬೆರಸು ಗಿರಿರಾಜಂ ರಾಜಧಾನಿತಿಳಕಮೆನಿಪ ರಾಜಮಂದಿರದ ಮುಂದೆ ನಿಂದು,

ಪೊಳೆವ ಗಜದಿಂದಮವನೀ
ತಳಕ್ಕೆ ನಿಜತನುಜೆವೆರಸು ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದು
ಗ್ಗಳಿಪ ಶಶಿಸೂರ್ಯ[೭]ವಂಶೋ
ಜ್ಜ್ವಳರಂ[೭] ಕಳಿಪುತ್ತೆ ಬಂದನಗಕುಲರಾಜಂ ೧೧೫

ಪರಿಜನಮೊಡನೊಡನೊಲ್ದೊ
ಪ್ಪಿರೆ ಕೆಲಬಲ [೮]ಪಡಿತಳಾವಧಾರುಯೆನುತ್ತುಂ[೮]
ಬರುತಿರೆ ತನೂಜೆ ಸಹಿತಂ
ಗಿರಿರಾಜಂ ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರಸ್ಥಿತನಾದಂ ೧೧೬

೧-೧ ಒಸೆದೆತ್ತಂ (ಕಾ ಅ); ಒಸೆದಿತ್ತಂ (ಬೆ). ೨-೨ ಮುಂದಿಟ್ಟು (ಕಾ ಬೆ). ೩-೩ ಪತ್ತನ (ಕಾ). ೪-೪ ವಿಸ್ತರದ (ಕಾ ಕ). ೫-೫ ಸುಧಾಬ್ಧಿಯುಂ (ಅ ದಾ). ೬-೬ ನಗಾಧಿನಾಯಕಂ (ಅ) ೭-೭ ವಂಶೋ| ದ್ಭವರಂ (ದಾ). ೮-೮ ಪಡತಳಾವಧಾರುರಿಯೆನುತುಂ (ದಾ).

ಉತ್ಪಲ

ಹಾರಮರೀಚಿ ತತ್ಕುಚಮರೀಚಿ ಕಪೋಳಮರೀಚಿಯಾನನ
ಸ್ಮೇರಮರೀಚಿ ಲೋಚನಮರೀಚಿ ಲಲಾಟಮರೀಚಿ ದಂತವಿ
ಸ್ತಾರಮರೀಚಿಗಳ್ ತೊಳಗುವಾರತಿಗಾರತಿಗೆತ್ತು ಸುತ್ತಿ [೧]ನಿಂ[೧]
ದಾರತಿಯೆತ್ತಿದರ್ ಗಿರಿಜೆಗಂ ಜನಕಂಗಮನಂತಕಾಂತೆಯರ್ ೧೧೭

ಅಂತೆತ್ತುವಾರತಿಗಳಂ ಕೆಯ್ಕೊಂಡು ಗಿರಿರಾಜಂ ನಾನಾಹರ್ಷದಿಂ ಮೇನಾ-ದೇವಿಯುಂ ಕರೆಯಿಸೆ ಬರುತಿರ್ದಳದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಚಂಪಕ

ಎಡಬಲವಂಕದೊಳ್ ನೆಲನನುಗ್ಗಡಿಪಾಳಿಯುರಿಂ ವಿಳಾಸದಿಂ
ದಡಿಯಿಡುವಲ್ಲಿ ನೇವುರದ ನುಡ್ಡನಿಗಾಡುವ ಹಂಸೆವಿಂಡಿನಿಂ
ಬಿಡದೆ ಮುಖಾಬ್ಜಸೌರಭಮನುಣ್ಬ ಮದಾಳಿಗಳಿಂ ವಿನೂತನಂ
ಬಡೆದತಿ[೨]ಮಾನಿ[೨] ಮೇನೆ ನಡೆತಂದು [೩]ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತುಂ[೩] ಭವಾನಿಯುಂ ೧೧೮

ಶಾರ್ದೂಲ

ಏನೆನ್ನಾಯುವೆ ಎನ್ನಪಾರಸುಖಮೋ ಏನೆನ್ನ ತೃಷ್ಣಾಬ್ಧಿಯೋ
ಏನೆನ್ನುತ್ಸವಮೋ ವಿಳಾಸನಿಧಿಯೋ ಏನೆನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯಮೋ
ನಾನಾಪರ್ವತದೊಳ್ ವನಪ್ರಕರದೊಳ್ ಸಂಪೂರ್ಣಕಾಸಾರದೊಳ್
ನೀನೇಕಿಂತಿರಲೇಕೆ ತಾಯೆ ಎನುತುಂ ಬಂದಪ್ಪಿಕೊಂಡೊಪ್ಪಿದಳ್ ೧೧೯

ಇಂತು ಮೊಲೆಯೊಡನೆ ಕಣ್ ತೊಱೆಯೆ ಪುಳಕದೊಡನೆ ಗದ್ಗದಂ ಪೊಣ್ಮೆ ಸ್ವೇದದೊಡನೆ ಕಂಪನಂ ಕೊನರೆ ಸಿಂಹಪೀಠದ ಸಿಂಗರದ ಶಿಶುವಂ [೪]ಮೊಗೆದಪ್ಪಿ ತೆಗೆದಪ್ಪಿ[೪] ಮೂರ್ಧಾಘ್ರಾಣಮಂ ಮಾಡಿ ಮೊಲೆಯೂಡಿ ಮೇನೆಯುಂ ಗಿರಿರಾಜನುಂ ಕಣ್ ತೀವಿ ನೋಡಿ ಮೆಯ್ ತೀವಿಯಪ್ಪಿ ಮನಂ ತೀವಿ ನೆನೆಹಿನೊಳಟ್ಟ ಶಶಿಕಲೆಯುಂ ಸಲಹುವಂತೆ ಸೌಕುಮಾರ್ಯಮಂ ಸುಯಿಧಾನಂ ಮಾಳ್ಪಂತೆ ಸೊಬಗಂ ಸಂವರಿಸುವಂತೆ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಂ ಬಣ್ಣವಿಡುವಂತೆ ಭೋಗಮಂ ಸಾಗಿಸು-ಸುವಂತೆ ಚೆಲ್ವಂ ಚಮತ್ಕರಿಸುವಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯಮಂ ಸಯ್ತಿಡುವಂತೆ ಪ್ರಾಣಮಂ ಪರಿರಕ್ಷಿಪಂತೆ ಜ್ಞಾನಮಂ ಬಳೆಯಿಸುವಂತೆ ಶಾಂತಿಯುಂ ಕಾಂತಿಯಿಡುವಂತೆ

೧–೧ ಬಂ (ಓ). ೨–೨ ಮಾನ್ಯೆ (ಅ). ೩–೩ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತಂ (ಅ). ೪–೪ ಮೊಗೆದಪ್ಪಿ ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ (ಬೆ).

ಸತ್ಯಮಂ ಸಂತವಿಡುವಂತೆ ನಿತ್ಯಮಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಂ ಮಾಳ್ಪಂತೆ ಪುಣ್ಯಮಂ ಪುಟವಿಡುವಂತೆ ಮುಕ್ತಿಯುಂ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಪಾರ್ವತಿಯುಂ ಸಲಹುತ್ತು-ಮಿರೆಯಿರೆ,

ಮತ್ತೇಭ

ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ ಶಶಿಧರಂ ಗಂಗಾಧರಂ ಕಾಲಸಂ
ಹರನಜ್ಞಾನಹರಂ ಪುರತ್ರಯಹರಂ ಸೌಖ್ಯಾಕರಂ ಶಂಭು ಶಂ
ಕರನಾನಂದಕರಂ ಸಮಂತೆನಗೆ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಮಂ
ಕರುಣಂಗೆಯ್ಗೊಲವಿಂದೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಶಿವಾವಲ್ಲಭಂ ೧೨೦

ಗದ್ಯ

ಇದು ಸಮಸ್ತಸುರಾಸುರನಿಕರಮಕುಟಖಚಿತದಿನಕರಕರಾಧಿಕ್ಯಮಾಣಿಕ್ಯ
ಪ್ರಭಾಪುಂಜರಂಜಿತಚರಣನೆನಿಪ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಶ್ರೀಪಾದಕಮಲಮಕರಂದ
ಮಧುಕರಾಯಮಾನಸತ್ಕವೀಶ್ವರಹಂಪೆಯಹರಿಹರದೇವವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ಶ್ರೀಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮಹಾಪ್ರಬಂಧದೊಳ್
ಹೈಮವತೀಶೈಶವವರ್ಣನಂ ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ

ಪಾರ್ವತೀಯೌವನ ರಾತ್ರಿವಿಹಾರವರ್ಣನಂ

ಶ್ರೀಸಕಳಸುರಮುನೀಶ್ವರ
ವಾಸವಹರಿಕಮಲಪುತ್ರಪೂಜಿತಚರಣಂ
ಭಾಸುರತೇಜಂ ಭಕ್ತಿವಿ
ಳಾಸಮನೆಮಗೀಗೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ೧

ಶಿವಶಿವ ನಳನಳಿಸುವ ಶೈ
ಶವದೊಳ್ ಬಳೆಯುತ್ತುಮಿರ್ಪ ಗಿರಿಜೆಗೆ ರೂಪೋ
ತ್ಸವದೊಡನೆ ಮೆಱೆವ ದಶವ
ರ್ಷವದಾಯ್ತಲರ್ಗಣೆಗೆ ಕೂರ್ಪು ಕೂಡುವ ೧ತೆಱದಿಂ೧ ೨

ಇಂತಾಗೆ ಮೇನೆಯುಂ ತತ್
ಕಾಂತನುಮತಿಹರ್ಷಪುಳಕಯುತರಾಗುತ್ತುಂ
ಮುಂತಿರ್ದ ತನುಜೆಯಂ ಮನ
ದಿಂ ತೂಪಿಱಿಯುತ್ತೆ ತಮ್ಮೊಳೊಲ್ದಿಂತೆಂದರ್ ೩

೧–೧ ತೆಱದೊಳ್ (ಅ).

[೧]ಅನವದ್ಯಂ ಚರಿತಂ[೧] ಮು
ನ್ನಿನ ಪರಿ ತಾನಲ್ಲ ಬಾಲ್ಯಮಾ ಪೋದುದೆ ಯೌ
ವನಮಿಾ ಸಾರ್ದುದೆ ಬಣ್ಣಿಸು
ವನ ಜಾಣ್ಮೆಗತರ್ಕ್ಯಮತುಳಮನುಪಮಮಧಿಕಂ ೪

ಚಂಪಕ

ನಗೆ ನಸುಲಜ್ಜೆಯೊಳ್ ತೊಡರಲಿರ್ದುದೆ [೨]ಬಲ್ನಡೆ[೨] ಮಾಂದ್ಯಭಾವದೊಳ್
ಪುಗಲಿದೆ ಬಾಸೆ ಸಾಲಱಿಪಲಿರ್ದುದೆ ಸೂಸುವ ನೋಟವಾಸೆಯೊಳ್
ಮಿಗಲಿದೆ ತತ್ಕುಚಂ ನಿಜದ ಸೀಮೆಗೆ ರೇಖೆಯುನೊತ್ತಿ ಲಜ್ಜಿಸಲ್
ಬಗೆದಿವೆ ಯೌವನೋದಯಮೊ ಬಾಲ್ಯವಿಮೋಚನವೋ ಭವಾನಿಯಾ ೫

ಅಳಕಂ ತೆಱಪುಗೊಡಲ್ಕಿವೆ
ತಿಳಕಕ್ಕೆ ತದಾಸ್ಯಬಿಂಬಮಾದರ್ಶದೊಳಂ
ಪೊಳೆಯಲಿದೆ ನಾಭಿಮಂಡಲ
ಮೊಳೆವುಗಲಿದೆ ನೋಡು ಮೇನೆಯಂಬಿಕೆಯಿರವಂ ೬

ದಂತಂ ಮುಸುಂಕುಗಳೆಯ
ಲ್ಕಾಂತಿವೆ ನಡು ತನುವನೆಳಸಲಿದೆ ನುಡಿ ಮೌನ
ಪ್ರಾಂತಮನೊತ್ತುಗೊಳಲ್ಕಿದೆ
ಕಾಂತಿ ಶರೀರಮನವರ್ಚಲಿದೆ ಪಾರ್ವತಿಯಾ ೭

ಎಂದಿಂತು ಮಗಳ ವಯಸ್ಸಂಧಿಯಂ ವಯಃಪರಿಣತರಪ್ಪ [೩]ಮಾತಾಪಿತೃ-ಗಳ್[೩] ಬಣ್ಣಿಸುತಿರ್ಪಿನಮನುಕ್ರಮದಿಂ ಪಲಕೆಲವು ದಿನಕ್ಕೆ ಬನಮಂ ಸಹಕಾರಂ ಸಹಕಾರಮಂ ವಸಂತಂ ವಸಂತನಂ ಕಾಮಂ ಕಾಮನಂ ಇಕ್ಷುಚಾಪಂ ಇಕ್ಷುಚಾಪಮಂ ನನೆಗಣೆ ಸಾರ್ವಂತೆ ಪಾರ್ವತಿಯಂ ನವಯೌವನಂ ಸಾರ್ವಲ್ಲಿ

ನವಕುಚಕಳಶಂಗಳನೊ
ಪ್ಪುವ ಮುಖದರ್ಪಣದಿನಳಕತೋರಣದಿಂ ಪೊ
ಣ್ಮುವ ಮುಡಿಗುಡಿಯಿಂದಂ ಮಿ
ಕ್ಕವಯವದಿಂದಗಜೆ ಯೌವನಮನಿದಿರ್ಗೊಂಡಳ್ ೮

೧–೧ ಅನವದ್ಯಚರಿತೆಯುಂ (ಅ); ಅನವದ್ಯಚರಿತದಿಂ (ಸ ಗ). ೨–೨ ಮೆಲ್ನಡೆ (ಅ); ಬಲ್ನಗೆ (ಮ). ೩–೩ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ್

ಎಂಬಂತೆ ತೀವಿ ಪಸಿರ
ಸುಂಬಳಮಂದಿಕೆಯಿಂದಿಕ್ಷುಕಾಂತಾರಿಗಳಾ
ಲಂಬಿತಗಿರಿಸಾಯೆಳೆವನ
ವಂ ಬಣ್ಣಿಪೊಡೆಯದಿಗಳಿಗಿಂತವದೇ ೯

ಕರ್ಮಾಗಿಯ ಸೌಂದರ್ಯಮ
ನೋಪಂ ಗೆಲ್ಲೆವಳಂ ನೆಂಬಮಂ ಗಣಿಸದೆ ಪ
ನ್ನಿರ್ದರ್ಗೆ ಭಾರತಿಯರ್ ಸಾ
ಸಿರರ್ ಪಡೆದುದಿಯಂ ತೀರದುದೇ ೧೦

ವೃತ್ತಂ

ಮದನಂ ಪಿಲ್ಲಮನುಂ ಪರಾಗದೊಳವಂ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂ ಸೌಖ್ಯದಿಂ
[illegible]
[illegible]
[illegible] ೧೧

ಅತಿಮಧುರಮತಿಮನೋಹರ
[illegible]
[illegible]
[illegible] ೧೨

[illegible]

[illegible]

ಅಂತು ಕರೆಯೆ,

ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೆಯ್ಯುಗ್ಗಡುತ್ತಿರೆ
ಯನಸೂಯಾದೇವಿಯಾದಿಯಾ[1]ದಂಗನೆಯರ್[1]
ಜನನಿ ಜಗಜ್ಜೀವನೆ ಮೆ
ಲ್ಲನೆ ಪಾಯ್ವವಧಾರು ದೇವಿಯೆನೆ ನಡೆತಂದಳ್ ೧೮

ನೇವುರದ ಮುದ್ರಿಕೆಯ ಹಾ
ರಾವಳಿಗಳ ಮಧುರನಾದಮಬ್ಜಾಕರಮಂ
ಕೀವುತ್ತಿರೆ ಸಕಲಕ್ರೀ
ಡಾವಾರಿಧಿ ಎಳಸಿ [2]ಬಳಸಿ[2] ಕೊಳನಂ ಪೊಕ್ಕಳ್ ೧೯

ತೊಳಗುವ ವಿಮಳಾಕಾಶದೊ
ಳೆಳವೆಱ್ ಪುಗುವಂತೆ ಮುಂತೆ [3]ನಿರ್ಮಳ[3]ಶಶಿಮಂ
ಡಳದಧಿದೇವತೆ ಬೆಳ್ದಿಂ
ಗಳೊಳಗೆ ಪುಗುವಂತೆ ಪೊಕ್ಕಳಂಬಿಕೆ [4]ಕೊಳನೊಳ್[4] ೨೦

ಗಿರಿಜೆ ಶಶಿವದನೆ [5]ಕೊಳನಂ[5]
ಭರದಿಂ ಪುಗೆ,ನೆಯ್ದಿಲೆಯ್ದಿದುವು ವಿಕಸನಮಂ
ವಿರಹಮನಾಂತುವು ಕೋಕಂ
ಸರಸಿರುಹಂ ಮುಗಿದುವರರೆ ಪಗಲೊಳ್ ಚಿತ್ರಂ ೨೧

ಇಂತು ಜಲಕ್ರೀಡೆಗೆಂದು ಕೊಳನಂ ಪೊಕ್ಕಲ್ಲಿ ನನೆದೊಡಿಗೆಯ ನಾಯಕಿಯರುಂ ತಿಲಕದ ಲಲನೆ[6]ಯರುಂ[6] ಪೂದುಱುಂಬಿನ ಪುಣ್ಯವತಿಯರಂದುಗೆಯ ಭಂಗಿ[6]ಯರುಂ[6] ನಗೆಗಣ್ಗಳ ನೀಱೆ[6]ಯರುಂ[6], ಗಿರಿಜೆಯ ಚರಣಕಮಲಕ್ಕೆ ಭರದಿಂದೆಱಗುತ್ತುಂ ನತಮುಖಿಯರ್ ಸನ್ನದ್ಧೆಯರಾಗಿ

ಬಗೆಮಿಗೆ ಸತಿಯರ್ ಜಲಕೇ
ಳಿಗೆ ಚಿತ್ತಂಗೊಟ್ಟು ದೇವಿಯವಧಾರೆನುತುಂ
ಪುಗುತುಂ ಮಿಗುತುಂ ನಗುತುಂ
ಸೊಗಯಿಸಿದರ್ ಸೆಣಸಿದರ್ ಸಮಂತಿದಿರಾದರ್ ೨೨

೧-೧ ದಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ್ (ಬ ದಾ ಅ ಗೊ). ೨-೨ ಬಂದು (ಅ ಯ ಗೊ). ೩-೩ ನಿರ್ಮ್ಮಳ (ಬ). ೪-೪ ಕೊಳನಂ (ಕಾ ಬೆ ಅ ಡ). ೫-೫ ಕೊಳನೊಳ್ (ಯ); ಕೊಳದೊಳ್ (ಅ ಡ). ೬-೬ ಯರ್ (ಅ).

ಅಳಿಗಳಳಕಂಗಳೊಡನು
ತ್ಪಳಮಕ್ಷಿಗಳೊಡನೆ ಕಮಳಮಾಸ್ಯದೊಡನೆ ನಿ
ರ್ಮಳಚಕ್ರಂ ಕುಚದೊಡನ
ಗ್ಗಳಿಸಿದುವಿದಿರಾಮುವಮರ್ದುಪುರ್ಬಿದುವಾಗಳ್ ೨೩

ಮೃದುಕರತಳದಿಂದಬಲೆಯ
ರುದಕಂಗಳನೆತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಸೂಸುವ ಪದದೊಳ್
ಮುದದಿಂ ಕುಡುವಂತಿರ್ದುದು
ಮೊದಲೊಳ್ ಮದನಂಗೆ ಮೆಱೆವ ರತ್ನಾಂಜಲಿಯಂ ೨೪

ಓರೊರ್ವರೊಳೋರ್ವರ್
ವಾರಿಗಳಂ ಚೆಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ಜಲದೇವತೆಯರ್
[೧]ಕಾರೊಳಗಾಡುವೊಲಿರ್ದುದು[೧]
ಹಾರಯ್ಸುತೆ ನಲಿಯುತಾಲಿವರಲೋಕುಳಿಯಂ ೨೫

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

ಅಳಕಾಳಿಗಳಿಂ ನಯನೋ
ತ್ಪಳದಿಂ ಮುಖಕಮಳದಿಂದೆ ಕುಚಚಕ್ರದಿನು
ಜ್ಜ್ವಳಕಾಂತಿಸಲಿಲದಿಂದಾ
ಕೊಳನೊಳ್ ಕೊಳನಾಡುವಂತಿರೊಪ್ಪಿದರಾಗಳ್ ೨೬

ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮೊಳೆಱೆವಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮತ್ಸರಂಗೆಯ್ದು

ಕಮಳದಳಂಗಳೊಳಗೆ ಕುಂ
ಕುಮಜಳಮಂ ತೀವಿ ಚಕ್ರಕುಚೆಯರ್ [೨]ಚಲದಿಂ[೨]
ವಿಮಳೇಂದುಮುಖಿಯರಂ ವಿ
ಭ್ರಮದಿಂ [೩]ನಡೆದಿಟ್ಟು[೩] [೪]ಕಱಿದರೆಳ[೪]ಮಿಸಿಲೊಳ್ಪಂ ೨೭

೧–೧ ಕಾರೊಳಗಾಡುವವ್ವೊಲಿಕ್ಕಿದು (ದಾ); ಕಾರೊಳಗಾಡುವ್ವೊಲಿರ್ದರ್ (ಬೆ ಸೆ ಕೊ) ೨–೨ ಭರದಿಂ (ಕಾ ಕ ದಾ ಅ ಗೊ ಡ). ೩–೩ ದಡಿಯಿಟ್ಟು (ಯ). ೪–೪ ಕಂಡರೆಳ (ಕಾ); ಕವಿದರೆಳ (ಕ)

ಇಡೆ ಶಶಿಮುಖಿಯರ್ ಕಂಡಾ
ಗಡೆ ಧವಳೋತ್ಪಳದ ನಡುವೆ ಚಂದನರಸಮಂ
ಬಿಡೆ ತೀವಿಕೊಂಡು ನಡೆನಡೆ
ದೊಡನೊಡನಿಟ್ಟಿಟ್ಟು ಜೊನ್ನಮಂ ಪಸರಿಸಿದರ್ ೨೮

ಇಂತಾಡುವಲ್ಲಿ

ಅಂಬುವಿನೊಳಗೆ ನಿಜಪ್ರತಿ
ಬಿಂಬಮನೀಕ್ಷಿಸುತೆ ತರುಣಿ ಪೋಗದಿರೆನುತುಂ
ಬೆಂಬತ್ತಿ ನಡೆದು ಕಾಣದೆ
ಡಂಬಲನಂ ನೋಡಿ ಮುಗ್ಧೆ ನಗಿಸಿದಳಾಗಳ್ ೨೯

ಮಡದಿಯರಾಡುವ ಪದದೊಳ್
ಸಡಿಲ್ದ ಘನಕುಂತಳಾಳಿ ಪೋಲ್ದುದು ಜಲದಿಂ
ದುಡುಪತಿಬಿಂಬಂಗಳ ಬೆಂ
ಬಿಡದೆಯ್ದುವ ರಾಹುಮಂಡಲಂಗಳ [1]ತೆಱನಂ[1] ೩೦

ಉರವಣಿಸಿ ಜೆಲ್ಲೆ ಸತಿಯರ್
[2]ಕರಂಗಳಿಂ[2] ವದನವೃಂದಮಂ ಮುಚ್ಚಿರೆ ತ
ಳ್ತರವಿಂದಂ ಶಶಿಬಿಂಬೋ
ತ್ಕರಮಂ ಮುತ್ತಿದುದೆನಿಪ್ಪ ತೆಱನಾಯ್ತಾಗಳ್ ೩೧

ನೋಡುವ ಪಾರ್ವತಿ ಮುದಮಂ
ಕೂಡುತ್ತಿರೆ ತುಂಬಿವಿಂಡು ಪಾಡುತ್ತಿರೆ ತು
ಳ್ಕಾಡಿದರಿಟ್ಟಾಡಿದರೀ
ಸಾಡಿದರಮರ್ದಾಡಿದರ್ ಸರೋಜಾನನೆಯರ್ ೩೨

ಇಂತಾಡುವ[3] ಸತಿಯರ್ಗೆ[3] ಸಂತಸದಿಂ ಮುಯ್ಯಾಂತು

---

[1]-[1] ತೆಱದಿಂ (ಅ ಗೊ ಡ ಗ ಯ). [2]-[2] ಕರಂಗಳೊಳ್ (ಯ); ಕರಕಂಜದೆ (ಅ). [3]-[3] ಸಕಲಸ್ತ್ರೀಯರ್ಗ (ದಾ ಗೊ ಗ)

ಈ ತೆಱದಿಂ ಜಲಕೇಳಿ[೧]ಯೊ
ಳೋತು[೧] ಮನಂಗೂಡಿ ನೋಡಿಯಾಡುತ್ತೆ ಜಗ
ನ್ಮಾತೆ ಗಿರಿಜಾತೆ ಸುಖಸಂ
ಭೂತೆ ನುತಖ್ಯಾತೆ ಸರಸಿಯಂ ಪೊಱಮಟ್ಟಳ್ ೩೩

ಅಂತು ಪೊಱಮಟ್ಟು ನವ್ಯದುಕೂಲಮನುಟ್ಟು ದಿವ್ಯಾಭರಣಮಂ ತೊಟ್ಟು ಸಂತಸಮಂ ಮುಂತಿಟ್ಟು ಸಕಳಕಳೆಗಳನೊಚ್ಚತಂಗೊಂಡು ನಿಶ್ಚಲಿತಚಿತ್ತೆಯುಚ್ಚಾಸನಮನೇಱಿ ವಿಲಾಸಿನಿಯರ್ ಕೆಲಬಲದೊಳ್ ನೆಲನುಗ್ಗಡಿಸೆ ಪುರಾಭಿಮುಖಿಯಾಗಿ [೨]ಬರುತ್ತುಮಿರೆ[೨],

ಇತ್ತಲ್ ತಮ್ಮೊಳ್ ನುಡಿದರ್
ವೃತ್ತಸ್ತನೆ ಗಿರಿಜೆಗುತ್ತರೋತ್ತರರೂಪಂ
ಬಿತ್ತ ಘನಯೌವನಂ [೩]ಸಾ[೩]
ರುತ್ತಿರ್ದಪುದೀ ವರಾಂಗನೆಗೆ ವರ[೪]ನಾರೋ[೪] ೩೪

ಈ ರೂಪಿಂಗೀ ಯೌವನ
ಕೀ ರಮಣೀಯಾಂಗ[೫]ವತಿಗೆ[೫] ಮಿಗೆ ಸೌಂದರ್ಯ
ಕ್ಕೀ ರಾಜಿಪ ಗಿರಿಜೆಯ ವಿ
ಸ್ತಾರಕ್ಕಂ ವರನನಿಂದುಧರನೇ ಬಲ್ಲಂ ೩೫

ಎಂದಿಂತು ನುಡಿಯುತ್ತೆ ಶರ್ವಾಣಿಯ ರೂಪಾತಿಶಯಕ್ಕೆ ಬೆಱಗಾಗಿ ಮೇನೆಯ ತಪಕ್ಕೆ ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿ ಕರುಣಿಸಿ ಬಂದಳೆಂಬುದ[೬]ಪತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯದಿಂ[೬] ಮಱೆದು,

ತಿಳಿಯದೆ ಮೇನಾಸತಿಯುಮ
ಚಳಪತಿಯುಂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತುಮಿರೆಯಿರೆ ತೋಱಿ
ತ್ತಳವಲ್ಲದೆ ನಳನಳಿಸುತೆ
ಕಳತಳಿಸುತೆ ಪೊಳೆದು ಬಳೆವ ಬೆಳಗಾಗಸದೊಳ್ ೩೬

ಆ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ,

೧-೧ ಯ । ನೋತು (ಅ). ೨-೨ ಬರುತ್ತುಮಿರೆಯಿರೆ (ದಾ ಅ ಗೊ). ೩-೩ ಬೀ (ಅ). ೪-೪ ನಾಪಂ (ಯ ದಾ ಅ ಗೊ). ೫-೫ ರುಚಿಗೆ (ದಾ). ೬-೬ ನತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯದಿಂ (ಯ).

ಚಂಪಕ

ಅಮೃತಮಯೂಖಮಂಡಲದಿನೇಳ್ತರುತಿರ್ಪ ಶಶಾಂಕಮೂರ್ತಿಯೋ
ಅಮರನದೀಪ್ರವಾಹದೊಳಗಿಂದೊಗೆತರ್ಪ ವಿಶಾಲಪುಣ್ಯವೋ
ಪ್ರಮುದಿತ ಶೈವಕೀರ್ತಿ ಬರುತಿರ್ದಪುದೋ ಎನೆ ಬಂದನಳ್ಕಱಿಂ
ವಿಮಳವಿಶಾರದಂ [೧]ಘನಶರದ್ಘನ[೧]ಸನ್ನಿಭನೊಲ್ದು ನಾರದಂ ೩೭

ಇಳಿವ ಜಡೆ ಬಳೆವ ವೀಣಾ
ಕಳಸ್ವನಂ ಭಸಿತಗಾತ್ರಮುಜ್ವಳ[೨]ತೇಜಂ[೨]
ವಿಳಸನ್ಮಂಜುಳಮುಖಮಂ
ಡಳಚಂದ್ರಿಕೆಯೊಪ್ಪೆ ನಾರದಂ ನಡೆತಂದಂ ೩೮

ಬರೆ ಗಿರಿಪತಿಯುಂ ಸತಿಯುಂ
ವರಮುನಿಗತಿವಿನತರಾಗಿ ಭದ್ರಾಸನದೊಳ್
ಭರದಿಂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುತ್ತುಂ
ಚರಣಂದೊಳೆಯುತ್ತೆ ತೀರ್ಥಜಳಮಂ ತಳೆಬರ್ †೩೯

ಅಂತು ತಳೆದು,

ಗುರುಮೂರ್ತಿ ಶೈವನಿಧಿ ಶಂ
ಕರಮೂರ್ತಿ [೩]ಕೃಪಾಪರೈಕ[೩]ವರಶಾಂತಿ ಸುಧಾ
ಕರಮೂರ್ತಿ ದೇವ ನಿಮ್ಮಯ
ಬರವಿಂದೆ ಕೃತಾರ್ಥರಾದೆವೆಂದಿಂತೆಂದರ್ ೪೦

ಮತ್ತೇಭ

ಬರವೆಂತಾದುದು ನಾಕಲೋಕ[೪]ಸುಖಮಂ[೪] ಬಿಟ್ಟೀ ಧರಾಮಂಡಲ
ಕ್ಕಿರದಿಂದೆಮ್ಮಯ ಪುಣ್ಯವೆಮ್ಮ ಜನನಂ ಸಾಫಲ್ಯವೆಮ್ಮಿಂದೆ ವಿ
ಸ್ತರಸೌಖ್ಯಾಕರರಾರೆನುತ್ತೆ ನಲವಿಂ ಬಿನ್ನಯ್ಸುತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ
ಬರುತಿರ್ದಳ್ ಗಿರಿಜಾತೆ ಷೋಡಶಸಹಸ್ರಸ್ತ್ರೀಪರಿಸ್ಪಂದದೊಳ್ ೪೧

೧–೧ ನವಶರದ್ಘನ (ಡ ಗ ಓ); ಬರದ ನೀಂದ (ಸೆ). ೨–೨ ತೇಜೋ (ಅ). ೩–೩ ಪರಾಪರೈಕ (ಕಾ ಕ ಸೆ). ೪–೪ ದಿರವಂ (ಕಾ). † ೩೯ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಬ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಇದು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲೆಯೋ ಚಂದ್ರಮನ ಕಮನಪೀಯೂಷದೀಪ್ತಿಸ್ವರೂಪೋ
ಮದನಾಸ್ತ್ರವ್ರಾತವೋ ನೂತನವನಲತಿಕಾನೀಕವೋ ನಾಕಲೋಕಾ
ಸ್ಪದನಾರೀಕ್ಷೀರವಾರಾಶಿಯೊ ಸುರುಚಿರ ಸೌಂದರ್ಯಸಂಘಾತವೋ ನೋ
ಡಿದು ತಾನೆಂಬಂತೆ ತೀವಿರ್ದಬಲೆಯರೊಳ[೧]ಗಿರ್ದಂಬಿಕಾ[೧]ಕಾಂತೆ ಬಂದಳ್ ೪೨

ಚಂಪಕ

ಸರಸಿಜನೇತ್ರೆ ಪುಣ್ಯಮಯಗಾತ್ರೆ ಸದಾಶಿವನಂಗಪಾತ್ರೆಯು
ತ್ಕುರುತರದಾನಿ ನಿರ್ಮಲಭವಾನಿ ನಿರಂತರಮಾನಿ ನವ್ಯಸೌಂ
ದರವರಮೂರ್ತಿ ಶರ್ವನ ಸುಕೀರ್ತಿ ಮಹೇಶ್ವರನರ್ತಿ ಬಂದಳೊ
ಪ್ಪಿರೆ ಗಿರಿಜಾತೆ ಲೋಕಜಯಮಾತೆ ಜಗಕ್ಕೆ ವಿನೂತೆಯುಳ್ಕಟಂ †೪೩

ಇಂತು ಬಂದು [೨]ತಾರೆಗಳ[೨] ನಡುವಣ ತಾರಾಪತಿಯು ಕಳೆಯಂತೆ ಲತೆಗಳ ನಡುವಣ ಕಲ್ಪಲತೆಯಂತೆ ರತ್ನಂಗಳ ನಡುವಣ ಚಿಂತಾರತ್ನದಂತೆ ಧೇನುಗಳ ನಡುವಣ ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳ ನಡುವಣೇಕಮುಖರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಂತೆ ಸಕಲಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವೆ ಗಿರಿರಾಜತನೂಜೆ ವಿರಾಜಿಸುತಿರ್ದು,‡

ಸುರುಚಿರಪೂರ್ವಾಚಳದೊಳ್
ಗುರುತರಪೂರ್ಣೇಂದುವುದಯಿಪಂತಿರೆ ರಾತ್ರೀ
ಶ್ವರವದನೆ ಗಿರಿಜೆ ಭರದಿಂ
ಗಿರಿರಾಜನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದಳ್ ೪೪

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಕಂಡಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮಂಬೆರಸು ಹರಿಸದಿಂ ನಾರದಂ ಭೀತಿಯಂ ಕೆಯ್
ಕೊಂಡಿಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದೈಕಪ್ರಭೆಗೆ ವಿಭವದಿಂದಂ ನವಾಶ್ಚರ್ಯ[೩]ಪೂರ್ವಂ[೩]
ಖಿಂಡೇಳ್ವಾನಂದರೋಮಾಂಚದ ಪೊದಕೆಗಳಂ ತಾಳ್ದು ನಿಂದಿರ್ದು ತಾಯೇ
ಚಂಡಾಂಶು[೪]ವ್ರಾತ[೪]ತೇಜೋನಿಧಿ ಶರಣೆನುತಂ ಸ್ತೋತ್ರಮಂ ಮಾಡುತಿರ್ದಂ ೪೫

೧-೧ ಗೊಲ್ದಂಬಿಕಾ (ಕಾ ಬೆ). ೨-೨ ಕಾಂತಿಗಳ (ಕಾ ಬೆ). ೩-೩ ದಿಂಡಂ (ಅ). ೪-೪ ವ್ರಾತೆ (ಅ). † ಈ ಪದ್ಯವು ಬ ಮ ಕ ಡ ಗ ಓ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ‡ ಈ ವಚನವು ಪಾ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]

ಇಂತು ಬೇಡಿಕೊಳುತ್ತಿರೆ,

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

ಅದು ಪೂರ್ವಾಂಗನೆ ಇಡೆ ನೆಗೆ
ದೊದೆವುತೆ ಬೆಳಬೆಳಗುತೆಯ್ದೆ ಪಶ್ಚಿಮಶೈಳಾ
ಗ್ರದ ಮೇಲೆ ಬಿಳ್ದ ಮಾಣಿ
ಕ್ಯದ ಕಂತುಕದಂತಿರೆಸೆದುದರ್ಕನ ಬಿಂಬಂ ೬೫

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

ಚಂಪಕ

ಅರೆಮುಗಿವಬ್ಜಮುಳ್ಳಲರ್ವ ಕೈರವಮಾಕುಲಿಪಾ ಮಧುವ್ರತಂ
ಕೊರಗುವ ಕೋಕಮುತ್ಸವಿಪ ಜಾರೆಯರೊಂದೆರಡೇಳ್ವ ಮೀನ್ಗಳಂ
ಕುಱಿಪ ತಮಂಧಮಳ್ಕಱೊಳೆ ಪಕ್ಕಿಗೆ ಸಾರ್ವ ವಿಹಂಗವೀಧಿ ಚೇ
ತಱಿಸುವ ಮಾರುತಂ ನಸುಕಲಂಕುವ ಸಾಂಧ್ಯಮಯೂಖಲೇಖೆಗಳ್ ೬೬

ಅತ್ತಿತ್ತಂ [1]ಮಿಸುಕದೆ[1] ಮೆ
ಯ್ವೆತ್ತಿದ [2]ಮನ್ಮಥ[2] ಸುಖೋತ್ತಮಾಂಗದೊಳಿರುತುಂ
[3]ಮುತ್ತಿನ[3] ಕಾಂತಿಗೆ ಭಯಮಂ
ಪೊತ್ತಿನವಕ್ರಮನೆ ನೋಡಿ ಸುಯ್ದುದು ಕೋಕಂ ೬೭

ಕಾಲ್ಗೆಗೆಯೆ ಬಿಳ್ದನಂ ಮಿಗೆ
ಸಾಲ್ದೆಗೆದುದು ವಿಹಗವೀಥಿ ಮುಗಿಯುತ್ತಬ್ಜಂ
ಜೋಲ್ದುವು ನೊಂದು ರಥಾಂಗಂ
ಕೀಲ್ದೆಗೆದವೊಲಗಲೆ ಸಾರ್ದು ಕೊರಗಿದುವಾಗಳ್ ೬೮

ಬಗೆಗುಂದಿ ಚಕ್ರಮಿಥುನಂ
ಮಿಗೆ ನೊಂದೊಂದೊಂದನಗಲಲಾಱದೆ ನೋಟಂ
ದೆಗೆಯುತ್ತಳುತ್ತೊರಲು
ತ್ತಗಲ್ದುವು [4]ಉಱೆ[4] ಪಗಲನರಸಿ ತಿರುಗುವ ತೆಱದಿಂ ೬೯

೧–೧ ಚಲಿಸದೆ (ಕಾ ದಾ ಅ ಗೊ ಯ ಡ). ೨–೨ ಚಿತ್ರಜ (ಬೆ ಬ ಯ ದಾ ಅ). ೩–೩ ಮತ್ತಿನ (ಅ). ೪–೪ ನೆರೆ (ಕಾ ದಾ ಅ).

ಮುಗಿವ ಸರಸಿರುಹಷಂಡಮು
ನಗಲ್ವ ಚಕ್ರಪ್ರತಾನಮಂ ಕೋಟರದೊಳ್
ಪುಗುವ ವಿಹಗಂಗಳಂ ಮಿಗೆ
ನಗುವಂತಿರೆ ನೆಯ್ದಿಲೆಯ್ದಿದುವು ವಿಕಸನಮಂ ೭೦

ಇಂತು ಮುಗಿವ ಕಮಲಂಗಳನಗಲ್ವ ಚಕ್ರಮಿಥುನಂಗಳಂ ನೋಡಲಾಱದಿಳಿವಂತೆ ಜಳಜಸಖಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಬ್ಧಿಯೊಳಿಳಿಯೆ ನಾನಾಶಿವಾಲಯಾಂತರಂಗಸಂಧ್ಯಾ-ಸಮಯಸಮುದ್ಭೂತಮೃದುಮೃದಂಗಪಟಹಶಂಖಭೇರೀನಿನಾದಮಂ ವಾರನಾರೀ-ಸಂಗೀತನೃತ್ಯಚಟುಳತರರವಭರಿತಪುರವಳಯವಿಳಸಿತಬಹುರತ್ನರಚಿತಸಹಸ್ರವೀಧೀಪ್ರತಿನಿಳಯಂಗಳೊಳ್ ಪತಂಗನ ಕಿರಣಂಗಳಂ ಕಳ್ತಲೆ ಸೆಱೆವಿಡಿದಂತೆ ಪೊತ್ತಿಸಿದ-ದೀಪಿಕಾನಿಕಾಯಂ ನಾಡೆ ಮೆಱೆಯೆ, ಕಡುಗಳ್ತಲೆ ಕವಿತರ್ಪಾಗಳೊರ್ವ ಜಾರೆ ಮನೆಯವರ್ಗಂಜಿ [1]ಮಹೋತ್ಸಾಹದಿಂ[1] ಪುದಿದ ತಮಮಂ ಪದಿರಿಂ ಪಾಡಿದಳದೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಅಳಿಯಂ ಕತ್ತುರಿಯಂ ಕೋ
ಕಿಳನಂ ಕಾಳಿಂದಿಯಂ ವಿನೀಳಾಂಬುದಮಂ
ಬಳನನುಜನನುಱೆ ಪಾಡಿದ
ಳಳವಟ್ಟತಿಜಾರೆ ಧೀರೆ ರಜನೀಮುಖದೊಳ್ ೭೧

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

ಪರಸಿದರಿದಿರ್ಗೊಂಡರಲಂ
ಕರಿಸಿದರಾದರಿಸಿದರ್ ಕರಂ ನುತಿಗೆಯ್ದರ್
ಬೆರಸಿದರೆಳಸಿದರಪ್ಪಿದ
ರೆರೆದರ್ ನಲಿನಲಿದು ಜಾರೆಯರ್ [2]ಕಳ್ತಲೆಯಂ[2] ೭೨

ಆಗಳಭಿಸಾರಿಕಾನಿಕಾಯದುತ್ಸವಂ ಪೆರ್ಚುವಂತೆ,

ನಸುಗಳ್ತಲೆಯರೆಗಳ್ತಲೆ
ಮುಸುಂಕುಗಳ್ತಲೆ ಪೊದಳ್ದ ಪೆರ್ಗಳ್ತಲೆ ನಾ
ಲ್ದೆಸೆಗಳ್ತಲೆ ಪೊಸಗಳ್ತಲೆ
ರಸೆಗಳ್ತಲೆಯೆನಿಸಿ ಕೂಡೆ ತೀವಿತು ತಿಮಿರಂ ೭೩

೧-೧ ಮನದುತ್ಸವದಿಂ (ಕಾ); ಮನೋತ್ಸಾಹದಿಂ (ಯ ಅ ಬೆ). ೨-೨ ಕಳ್ತಲೆಯೊಳ್ (ಯ ದಾ ಓ).

ಆರ್ಯೈವ ಮನಂ ಸುಖದೊಳ್
ಪೂರ್ಯೈಪ ಶರೀರಮುಸಿರದುಸಿರಿರ್ಪಡಕಂ
ಸ್ಮೇರಾಸ್ಯಂ ಮೊಳೆನುಡಿ[೧]ಗಳ್[೧]
ಸೌರಂಭಂ ಸುರತಸಂಭ್ರಮಂ ಜಾರೆಯು[೨]ರಾ[೨] ೪೮

ಪುಳಕಿಪ ತನು ಪೊಣ್ಮುವ ಸುಯಿ
ಬಳೆವ ರತಂ ಬೆಮರ್ವ ಗಂಡಮಿಳಿವಶ್ರು ಸುಖಂ
ದಳೆವ ಮನಂ ಕಂಪಿಪ ಕೆಯ್
ಕಳವಳಿಸುವ ಗಳಮನೂನಮುಸತೀಕುಳದೊಳ್ ೮೫

ಕಲ್ಲೆನ್ನದೆ ಮುಳ್ಳೆನ್ನದೆ
ಸಲ್ಲಲಿತಾಸ್ಥಾನಮೆನ್ನ[೩]ದಿರ್ದಿ[೩]ರ್ದೆಡೆಯೊಳ್
ಪಲ್ಲವಿಸಿತು ಪೂತುದು ಫಲ
ವಲ್ಲರಿಯುಂ ಪಡೆದುದರರೆ ಜಾರರ ಸುರತಂ ೮೬

ಒರ್ಬುಳಿಸಿದ ಸಮಸುಖದೊಳ
ಗುರ್ಬಿಸುತಂತೊಲಿದು ನಲಿದು ಪಲತೆಱದಿಂ ನಿಂ
ದುರ್ಬುತೆ ಕೊರ್ಬುತೆ ಪರ್ಬುತೆ
ಗರ್ಬಿಸಿತಭಿಸಾರಿಕಾನಿಕಾಯಂ ನಿಶಿಯೊಳ್ †೮೭

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ

ಚಂಪಕ

ಇಳೆಯನವರ್ಚಿ ಮಬ್ಬು ಮುಸುಕಿರ್ದ ತಮಂಧಮನಳ್ತಿಯಿಂದೆ[೪]ಕಂ
ಡಳ[೪]ಕುಳಮೆಂದು ಕಾಳಮತರಂಗಿಣಿಯೆಂದು ವಿನೀಳಮೇಘಮೆಂ
ದಳಕದೊಳೊತ್ತುತುಂ ಸಲಿಲಕೇಳಿಯುಮಂ ನವಿಲಾಟದೇಳ್ಗೆಯುಂ
ತಳೆದಭಿಸಾರಿಕಾನಿಕರಮೊಪ್ಪಿದುದಾತ್ತರತಾಂತಲೀಲೆಯೊಳ್ ೮೮

ಅಂತೊಪ್ಪುತ್ತುಮಿರ್ಪ ಸಮಯದೊಳ್

೧-೧ ಗತ (ಕಾ ಬೆ ಯ ಬ ದಾ ಓ). ೨-೨ ರೊಳ್ (ಯ ದಾ ಅ ಗೊ ಸೆ ಗ ಓ). ೩-೩ ದೆಲ್ಲಿ (ಕಾ ಬೆ ಯ). ೪-೪ ನಿಂ । ದಳ (ಬ ಮ ಗೊ ಅ ಗ ಓ ಯ). † ೮೭ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಓ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಗಗನಂ ಪೂತುದೊ ತಮಮಂ
ಮಿಗೆ ನೋಡುವ ಭರದೊಳಂಬರಂ [೧]ತಾನಂತ[೧]
ಕ್ಷಿಗಳಂ ಪಡೆದುದೊ ಪೇಳೆನೆ
ಸೊಗಯಿಸಿದುವು ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗಿ ತಾರಗೆ ನಭದೊಳ್ ೮೯

ದಿನಕರನೆಸೆವಾಕಾಶಾ
ವನಿಯೊಳ್ ದಶಶತಕರಾನುಕೂಲಂ ಮನದೊಂ
ದನುನಯದಿಂ ಬಿತ್ತಿದ ಬೆಳ
ಗಿನ ಬೀಜಾಂಕುರಮಿವೆನಿಸಿದುವು ತಾರಗೆಗಳ್ *೯೦

ಅಂಬುಜನಿಜಸಖನಸ್ತಮ
ಯಂಬರಮಂಬರದ ನಡುವೆ ಬಹುತರದಿಂ ನೆ-
ಯ್ದಂಬರದೊಳ್ [೨]ಕೆಯ್ಗೊಳಿಸಿದ[೨]
ಚುಂಬಿತರತ್ನಂಗಳಂತೆ ತಾರಗೆ ಮೆಱೆಗುಂ ೯೧

ನೆಟ್ಟನೆ ಬಂದಪನೆನ್ನಯ
[೩]ನಿಟ್ಟೆಯ[೩] ನಿಧಿ ಚಂದ್ರನೆಂದು [೪]ರಾತ್ರೀವಧು[೪] ತಾಂ
ಕಟ್ಟಿದ ಬಹುರತ್ನದ ಮೇ
ಲ್ಕಟ್ಟೆನಿಸಿದುದಂಬರಂ ಸು ತಾರಾಗಣದಿಂ ೯೨

ಅಂದಂಬರಗಂಗೆಯ ಮುಳಿ
ಸಿಂದಂ ಕಾಳಿಂದಿ ಕಲಕೆ ಕರ್ಪಾಗಲ್ಕ
ಲ್ಲೊಂದಿದ ಮುಕ್ತಾವಳಿಯೆಂ
ಬಂದದಿ ತಾರಗೆಗಳೆಸೆದುವಾ ನಭದೆಡೆಯೊಳ್ ‡೯೩

ಅಂತೆಸೆವ ನಕ್ಷತ್ರೋದಯಸಮನಂತರದೊಳ್,

೧–೧ ನೆಱಿತಾನ (ದಾ). ೨–೨ ಮೆಯ್ಗೊಳಿಸಿದ (ಶಾ). ೩–೩ ನಿಟ್ಟೆಯ (ಶಾ). ೪–೪ ರಾತ್ರಿವನಿತೆ (ಡ); ರಜನೀವಧು (ಓ) * ೯೦ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಕ ಡ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ‡೯೩ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಬ ಮ ಅ ಕ ಡ ಗ ಓ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತುಳಿದ ದಾ ಗ ಸ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವಲ್ಲದೆ ಇದರ ಮುಂದೆ- ಉದಯಸತಿ ತನ್ನ ನಲ್ಲಂ । ಉದಧಿಯೊಳೆೞಯಲ್ಕೆ ತನಗೆ ಮುತ್ತಯ್ದೆತನ ॥ ಕ್ಕಿದು ಸಲ್ಲದೆನುತ್ತುಂ ಹಾ । ರದ ಮಣಿಯಂ ಕಿೞಲುದಿರ್ದವೊಲುಡುಗಣ- ಮೆಸೆಗುಂ ॥ ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತೇಭ

ಇದು ಸಂಕ್ರಂದನದಿಗ್ವಧೂನಿಟಿಲಸಿಂಧೂರಾಂಶುವೋ ನೋಡು ನೋ
ಡಿದು ಪುಷ್ಪಾಯುಧಪದ್ಮರಾಗಮುಕುರಪ್ರದ್ಯೋತವೋ ಪೇಳ್ವುದಿಂ
ತಿದು ವಿಸ್ತಾರಿತ ಕಾಮಹೋಮಹುತಭುಕ್ಜ್ವಾಲೆಯೋ ಎಂಬ ಸಂ
ಪದಮಂ [೧]ಬೀಱಿ[೧]ದುದಿಂದ್ರ[೨]ದಿಗ್ವಿವರ[೨]ದೊಳ್ ಚಂದ್ರದ್ಯುತಿ[೩]ಪ್ರಾಭವಂ[೩] ೯೪

ಆಗಳ್,

ಚಂಪಕ

ಕರಮೆಸೆದತ್ತು ಕೌಮುದಿಯ ಬಿತ್ತು ಚಕೋರಿಯ ತುತ್ತು ನೀರಜೋ
ತ್ಕರದ ವಿಪತ್ತು ತಾರೆಗಳ ತುತ್ತು ಸುಧಾಂಬುಧಿಯೊತ್ತು ಮತ್ತಮಂ
ಬರದ ಪುಳಿಂದಿ ತಾಳ್ದಿಸೆವ ಮೂಗಿನ ಮುತ್ತು ಮಗುಳ್ದು ನೋಡಲ
ಚ್ಚರಿಯೆನಿಸಿತ್ತು ಮೂಡದೆಸೆಯಿಂದೊಗೆತರ್ಪ ಹಿಮಾಂಶುಮಂಡಲಂ ‡೯೫

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಮುದದಿಂ ತಂದಿರ್ಕೆ ಪೂರ್ವಾಂಗನೆ ಗಿರಿಶಿರದೊಳ್ ಪೀಠಮಂ [೪]ಸತ್ಪ್ರಭಾ[೪]ಸಂ
ಪದಮಂ ಕೆಯ್ಗೊಟ್ಟು ಚೈತ್ರಂ ನಡೆತರೆ ಮದನಂ ಪುಷ್ಪಬಾಣಂಗಳಂ ಹೂ
ಡಿದ ಬಿಲ್ಲಂ ಪೊತ್ತು ಪಿಂದಂ ಬರೆ ನವಕುಮುದಾಮೋದಮಾಧುರ್ಯದಿಂ ಷ
ಟ್ಪದಗಾನಂಬೊಣ್ಮೆಸುತ್ತುಂ ಶಶಿಯುದಯದೊಳೊಪ್ಪಿತ್ತು ರಾಜೋಪಚಾರಂ ೯೬

ಅಂತೊಪ್ಪುತ್ತುಮಿರೆ,

ಮತ್ತೇಭ

ವಿದಳತ್ಕೈರವರಾಜಿ ರಾಜಬಲದಿಂ ಸಂತೋಷಮಂ ಮುಟ್ಟೆ[೫] ಸಂ
ಮುದಮಂ[೫] ತಾವರೆಯೆತ್ತಿ ಕಟ್ಟೆ ತಮಮಂ ಶೀತಾಂಶುವೆಳ್ವಟ್ಟೆ ಪೆ
ರ್ಚಿದಗುರ್ವಿಂ ವಿರಹಾಳಿಯಂ ಕುಸುಮಬಾಣಂ ಕಾಯ್ದು ಬೆನ್ನಟ್ಟೆ ಮೆ
ಟ್ಟಿದನಿಂದ್ರಾಚಲಚೂಡಮಂ ಕಿರಣವೀಥೀಸಾಂದ್ರಮಂ ಚಂದ್ರಮಂ ೯೭

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

೧-೧ ಮೂಜ್ಜಿ (ಮ). ೨-೨ ದಿಗ್ವದನ (ಅ). ೩-೩ ಪ್ರೋದ್ಭವಂ (ಮ ದಾ). ೪-೪ ತತ್ಪ್ರಭಾ (ಗೊ). ೫-೫ ಸಂ। ಮುದದಿಂ (ಕಾ). ‡ ೯೫ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಮ ಬ ಅ ಕ ಓ ಣ ಗ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಅದು ಪೊಸಪವಳದ ಬಂಧೂ
ಕದ ಕೆಂದಾವರೆಯ [೧]ದಾಸಣದ[೧] ಪೂವಿನ ವ
ರ್ಣದ ಸಂಪದದಿಂ [೨]ಮದದಿಂ
ಮದದಿಂದೊಪ್ಪಿತ್ತು[೨] ಚಂದ್ರಬಿಂಬವಿಡಂಬಂ ೯೮

ಇದು ವಿರಹವಾರ್ಧಿ[೩]ಮಧ್ಯ
ಪ್ರದೇಶದಿಂದೊಗೆದ ರಾಗವಡಬಾನಳಪಿಂ
ಡದವೋಲ್ ವಿರಹಿಗೆ ತೋಱಿದು
ದು[೩]ದಯಾದ್ರಿಯ ಮೇಲೆ ಮೆಱೆವ ಹಿಮಕರಬಿಂಬಂ ೯೯

ಅನಂತರಂ,

ಅದಿರದೆ[೪]ವಿರಹಿಗಳತಿಸಂ[೪]
ಮದದಿಂ ಬರ್ಪಾಗಳೊಲ್ದು ಮಧು ಮದನಂಗೆ
ತ್ತಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆಯೆನಿ
ಸಿದುದಿಂ[೫]ದ್ರಾಕ್ಷಾನಿವೇಶ[೫]ದೊಳ್ ಶಶಿಬಿಂಬಂ ೧೦೦

ಉತ್ಪಲ

ಮುಂದೆ ತಮಂಧಮಿಟ್ಟಣಿಸಿ ರಾಹುವಿನಂತಿರೆ ಪೂರ್ವವೈರಮಂ
ಮುಂದುಗೊಳುತ್ತೆ ಎನ್ನನಿದು ಮಾಡುವ ಮಾಳ್ಕೆಯನಿಂದು ಮಾಳ್ಪೆನಾ
ನೆಂದು ತದೀಯರೂಪನುಱಿ ನುಂಗೆ ತನುಚ್ಛವಿಯಿಂದೆ ತೋಱಿತೆಂ
ಬಂದದೊಳೊಪ್ಪುತಿರ್ದುದು ನಿಶಾಕರ[೬]ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ[೬] ಲಾಂಛನಂ ೧೦೧

ಒಡವುಟ್ಟಿದ ಬಿಸಮಿದನಾಂ
ಕಡೆನೂಂಕಲದೇಕೆ ಕೂಡಿ ನಡೆವೆನೆನುತ್ತುಂ
ದೊಡಲೊಳಗಿಂಬಿಟ್ಟಿಯ್ದುವ
ಪಡಿಯೆನಲೊಪ್ಪಿದುದು ಲಾಂಛನಾಂಕಿತಚಂದ್ರಂ *೧೦೨

೧-೧ ದಾಸಳದ (ಕಾ ಕ ಡ). ೨-೨ ಮುದದಿಂ । ಸದಮಳವೊಪ್ಪಿತ್ತು (ಬ). ೩-೩ ಮಧ್ಯದೊ । ಳಡಟೆಂದಿಹ ಬಾಡಬಾನಲಂ ತಾನುರಿವಂ ॥ ದದಿ ವಿರಹಿಗಳ್ಗೆ ತೋಱಿ। ತ್ತು (ಅ). ೪-೪ ವಿರಹಿಗಳನೆಸಲ್ (ಕ ಬ ಡ); ವಿರಹಿಗಳನಿಸಲ್ (ಕಾ ಪ); ವಿರಹಿಯನೆಸೆಯಲ್ (ಅ). ೫-೫ ದ್ರಾ ದ್ರಿಪ್ರದೇಶ (ಅ). ೬-೬ ಮಧ್ಯದೊಳಿರ್ಪ (ಬ ಯ).
* ೧೦೨ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಬ ಮ ಅ ಕ ಡ ಗ ಓ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಸಕಳ[೧]ಜನಂ[೧] ಕೌಮುದಿಯಿಂ
ದೆ ಕಡೆದು ಕಂಡರಿಸಿತೆಂಬ ನುಡಿ ಚಿತ್ರಮೆ ಕೌ
ತುಕಮರಸ ಚಂದ್ರಮಂ ಚಂ
ದ್ರಿಕೆ ಕವಿದ ಕಳಂಕಚಂದ್ರನಂತೆಸೆದಿರ್ದಂ ೧೦೯

ಶಿವಕೀರ್ತಿರಸದೆ [೨]ಬೊಮ್ಮಂ[೨]
ತವೆ ತೊಳೆದನೊ [೩]ಜಗಮನಮೃತ[೩]ವಾರ್ಧಿಯ ಬೆಳಗಿಂ
ಧವಳಿಸಿದನೊ ಪೇಳೆನೆ ಭೂ
ಭುವನಮನೆಡೆಗೊಂಡು[೪]ದಚ್ಚ[೪]ಪೊಸವೆಳ್ದಿಂಗಳ್ ೧೧೦

ಇಂತೊಪ್ಪುವ ಸಾಂದ್ರಚಂದ್ರಿಕಾಸಂಪದಮಂ ನಗೇಶ್ವರಂಗೆ ನಾಗರಿಕಂ ನಲಿನಲಿದು ತೋಱುತ್ತುಂ ಮಿಱೆ ಬರೆವರೆ ಪಟ್ಟಣದ ದಟ್ಟಯ್ಸಿದ ಪಲವುಂ ವೀಥಿಗಳ ವಿಚಿತ್ರವಿಭ್ರಮಮಂ ಶೈಲಪತಿಯಾಲೋಕಿಸುತ್ತುಂ ಕೇಳುತ್ತುಂ ಬಾಳುತ್ತುಂ ಕೇಳೀವನಮಂ ಪುಗುತರ್ಪಾಗಳ್,

ಸುಗಿದಿವೆ ಕಮಳಂ ಕುಮುದಂ
ನಗುತಿವೆ ಕೋಕದ್ವಯಂ ರತೀಶ್ವರನೆಸುವಿಂ
ದುಗಿಬಗಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ ಮಿಗೆ
ಬಗೆವೆರ್ಚುತ್ತಿವೆ ಸರಾಗಪೂರಚಕೋರಂ ೧೧೧

ಉತ್ಪಲ

ಚೂತಮನಪ್ಪಿ ಪುಷ್ಪವತಿಯಾದುದು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಶೀತಕೃತ್ಕರ
ವ್ರಾತಮನಪ್ಪಿಯೊಪ್ಪೆ ಕರಗಿತ್ತು ಹಿಮೋಪಲಮೋತು ತುಂಬಿಯಂ
ಪ್ರೀತಿಯೊಳಪ್ಪಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯುದಾಯ್ತು ಸರೋರುಹಮುತ್ಪಲಂ ಪ್ರಸೂ
ತಾತುರೆಯಾಗಿ ಪೆತ್ತುದಳಿಯಂ ನವಚಂದ್ರಿಕೆಯೊಳ್ ನಗೇಶ್ವರಾ ೧೧೨

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

ಎಳದಳಿರೊಳರಲೊಳಾಮ್ರದ
ನೆಳಲೊಳ್ ಪುಳಿನಂಗಳೊಳಗೆ ಶಶಿಕಾಂತಶಿಲಾ
ತಳದೊಳ್ ಕೊಳದೊಳ್ ವನದೊಳ್
ತಳರದ ವಿರಹಿಗಳ ವೀಥಿಯಿದೆ ಗಿರಿ[೫]ರಾಜಾ[೫] ೧೧೩

೧–೧ ಜಗಂ (ಯ ಬ ದಾ). ೨–೨ ಜಗಮಂ (ಬೆ ಬ ಯ). ೩–೩ ಬೊಮ್ಮನಮೃತ (ಬೆ ಬ ಯ). ೪–೪ ದಮುಮ (ದಾ). ೫–೫ ನಾಥ (ಕಾ ಕ).

ಉತ್ಪಲ

ಒತ್ತುವ ಪದ್ಮಪತ್ರಕದಳೀದಳಸಂಕುಳಮೆಯ್ದೆ ಬೆಂದು ಸೀ
ಯುತ್ತಿವೆ ದೂರದಿಂದೆ ಸಖಿಯರ್ ತವೆ ಚೆಲ್ಲುವ ಶೀತವಾರಿಯು
ರ್ಕುತ್ತಿವೆ ಬೀಸುತಿರ್ಪ ಕುಸುಮೋಜ್ಜ್ವಳವೀಜನವೃಂದಮೋವೊ ಪೊ
ತ್ತುತ್ತಿವೆ ತನ್ವಿಯೋ ವಿರಹವಹ್ನಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದದೊಂದು ಮೂರ್ತಿಯೋ ೧೧೪

ಸಂದಣಿಸಿ ಮಾಣದಾಳೀ
ವೃಂದಂ ಶಿಶಿರೋಪಚಾರಮಂ ಲಲನೆಗೆ ಮಾ
ಳ್ಪಂದಂ ಘೃತದಿಂ ಕಿರ್ಚಂ
ನಂದಿಪ ತೆಱನಾಗಿ ತೋಱುತಿದೆ [1]ನೋಡರಸಾ[1] ೧೧೫

[2]ತಾಳ್ದದ[2] ವಿರಹದೊಳೀಕೆಗೆ
ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್ [3]ಬಿಳಿಯು[3] ಕಿರ್ಚು ಸಸಿ ಬಿಸಿ ಕಾವಂ
ತೂಳ್ದುವ ದಾವಂ ಚೈತ್ರಂ
ಸೀಳ್ದಿಕ್ಕುವ ಕುಂಭಿ ಕದಳಿ ಕದಳೀಘಾತಂ ೧೧೬

ಎಂದಿಂತು ವಿರಹಾತಿಶಯಮಂ ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತುಂ ಬರೆವರೆ ಮುಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳ್,

ಮಿಗೆ ಸೌಕುಮಾರ್ಯನವವ
ಸ್ತುಗಳಂ ಪೆಸಗೊಂಡೊಡುಳಿಯುಳವಳೆನುತುಂ ಸು
ತ್ತುಗವಳಲುತ್ತುಂ ಸಂಜ್ಞೋ
ಕ್ತಿಗಳಂ ತೋಱುತ್ತುಮಿರ್ದುದಬಳಾನೀಕಂ ೧೧೭

ಚಂಪಕ

ಇದೆ ಪಿಕನೆಳ್ಪು ಹಂಸೆ ಬರುತಿರ್ದುದೆ ನೂಂಕು ಮಧುವ್ರತಾಳಿ ಮುಂ
ದಿದೆಯಿಡು ಚಂಪಕಪ್ರಸವದಿಂ ಗಿಳಿವಿಂಡಿದೆ ಸೋವು ಮಾರುತಂ
ಮದಮುಖದಿಂದೆ ತೀಡುತಿದೆಯೊಡ್ಡು ಸೆಱಂಗನೆನಿಪ್ಪ ತಮ್ಮ ಹ
ಸ್ತದ ನಿಜಸಂಜ್ಞೆಯಿಂ ಸುದತಿಯರ್ ನುಡಿದರ್ ಶಿಶಿರೋಪಚಾರದೊಳ್ ೧೧೮

೧-೧ ಗಿರಿರಾಜಾ (ಗ). ೨-೨ ಕಾಳ್ದ (ಕಾ ಬೆ) ತಾಳ್ದೀ (ಅ). ೩-೩ ಪುಸಿಯು; (ಮು ಗೊ ಕ ಡ).

ಮತ್ತಮೊಂದೆಡೆಯೊಳಿರ್ದ ತರುಣಿಗತ್ಯಧಿಕವಿರಹತಾಪಂ ಒಳಗಂ ಪೊಱಗಂ ತೆಕ್ಕನೆ ತೀವೆ ತಳತಳಿಸಿ ಕಾಯ್ದು ಧಗಧಗಿಸುವಯಃಪಿಂಡದಂದದ ಶಶಿಮಂಡಲಮಂ ನೋಡಲಂಜಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಬೆದಱುತ್ತುಂ ಬಿಸಿಯ ಬೆಳಗೆಂದು ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ ನೋಂತಿಂಗೆ ಮೆಯ್ಯ್ಗೆಂದು ಸುಗಿಯುತ್ತುಂ ಬಾಳ ಬಾಯ್ದಾರೆಯಂ ನೋಂಕೆಂದು ಕದಳೀದಳಸ್ಪರ್ಶನಕ್ಕೆ ದರ್ಪಣಂಗೆಟ್ಟೊಪ್ಪಂಗುಂದುತ್ತುಂ ವಸಂತನೆಂಬ ಕಮ್ಮಾಱಂ ಕಟಿಬಿಂಬದ ಪೊಸಸಾಣೆಯೊಳಿಕ್ಕಿ ಮಸೆದ ಕಾಮದೇವನ ಕೂರಲಗಿನ ದನಿಯೆಂದು ಕೋಕಿಲಧ್ವನಿಗಾಕಂಪನಂಗೊಳುತ್ತುಂ ಮಕರಧ್ವಜದೇತ್ರಧರಮುಖಜನಿತಮುಖರಗರ್ಜನಾರವಮೆಂದು ಜಪ್ಪರಿಪ ಗಿಳಿಗಳ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಧರೆಗಿಳಿಯುತ್ತುಂ ಬಿಡದಿಸುವ ಕುಸುಮಕೋದಂಡಚಂಡಪ್ರಸವಬಾಣಝೇಂಕಾರಘೋರಧ್ವನಿಯೆಂದುಜ್ ಝೇಂಕರಿಸುವ ತುಂಬಿಗಳ ಝೇಂಕಾರಕ್ಕೆ ಭೋಂಕನೆ ನಡುಗಿ ಶಂಕಿಸುತ್ತುಂ ಚೈತ್ರರಾಜತೇಜಃಪ್ರತಾಪದುರಿಯ ಹಳವಿಗೆಯ ಹೊಯ್ಲೆಂದು ಬೀಸುವ ಪೊಂಬಾಳೆಯ ಚಾಮರದೆಲರ್ಗೆ ಕೊಱಗಿ ಕಳಿಗುಂದುತುಂ ಸಖೀಜನಂ ಕೆಯ್ಗೊಟ್ಟೆಯ್ತಂದು ಕೋಳನಂ ಪುಗಿಸೆ ಮೆಯ್ಯ ಬೆಂಕೆಯಿಂ ಜುಯ್ಯೆಂದು ನೊರೆಗಟ್ಟಿ ಬಿಸಿಯ ತೆರೆ [1]ತನುಮುಟ್ಟಿ ಸೆಕೆಯುಸಿರ್ ಭುಗಿಲನೊಗೆದು ಕಾದ ನೀರ್ ಕಾಯಮಂ ಸುಡೆ ಘಳಿಲನೆ ಪೊಱಮಟ್ಟು ಕೆಳದಿಯರಂ ನೆಮ್ಮಿ ಹಮ್ಮುದಂಬೋಗುತ್ತುಂ ಕಾಮಂಗೆ ಕನಲ್ದು ವಸಂತಂಗಳಲ್ದು ಎಳಲತೆಗೆ ಬಳಲ್ದು ಪಲ್ಲವಕ್ಕೆ ಕಳಲ್ದು ಕುಸುಮಕುಲಕ್ಕೆ ಬಸವಳಿದು ಮಂದಾನಿಳಂಗೆ ಮದವುಡುಗಿ ಕಾಮನ ಕಾರಾಗಾರದೊಳಿರ್ದಂತೆ ಕೇಳೀವನದೊಳಿರ್ದ ಬಾಲಿಕೆಗೆ ಚಂದ್ರನ ದಾಳಿ ಅಳಿಗಳ ದಳವುಳಂ ಬಸಂತನ ಬಂದಿ ಬಾಲಚೂತದ ಭಯಂ ಮಲಯಾನಿಳನ ಗಾಸಿ ಶಿಶಿರೋಪಚಾರದ ದಂಡನೆಯುಮಂಡಿತವಾಗೆ ಕೊಱಗಿ ಕರಗಿ ಕಂದಿ ಕುಂದಿ ಕೊರಡಿ ಬಾಡಿ ಸುರುಳ್ದುರುಳ್ದು ತೆರಳ್ದು ಬಳಗಾಜ್ ಬಿಸುಸೇಜ್ ಕಳಿಗುಂದಿಯಾಸೆಯುಱತು ನೋಟಂ ಬಱತು ವಿರಹಾಗ್ನಿಯೆತ್ತಿ ಮನಂ ಪೊತ್ತಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಮರ್ದು ಅಹಂಕಾರಂ ಹೊಗೆದು ಚಿತ್ತಂ ಬೆಂದು ಹರಣಮುಳಿದು ಹಮ್ಮಯ್ಸಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ವಿರಹದ ಕರುವಿನಂತೆ ಕರುಣದ ಹಾಹೆಯಂತೆ ದೈನ್ಯದ ಸೀಮೆಯಂತೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ನೆಲೆಯಂತೆ ವಿಲಾಸದ ವಿರತೆ ವಿಭ್ರಮದಭ್ರಚ್ಛಾಯೆ ಲಾವಣ್ಯದ ಬಂಜೆ ಭೋಗದ ವಿಯೋಗಿಯೆನಿಸಿರ್ದ ತರುಣಿಯರ ವಿರಹಾತಿಶಯಮಂ ಗಿರಿರಾಜಂ ಕಂಡೆಸಿ ನೋಡಿ ಕೌತುಕಮನಾಳುತ್ತ ವನದೊಳ್ ಬೇಯುತ್ತುಮಿರ್ದ ವಿಟಿಗಳ್ಗವರವರ ನಲ್ಲರನಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ಸಲ್ಲೀಲೆಯಿಂ ಕೂಡುವುದೆಂದು ಚರರಂ ಪರಿಕಲ್ಪಿಸುತ್ತುಂ ತಿರುಗಿ ನಡೆತಂದು ಪಣ್ಯಾಂಗನಾವೀಥಿಯಂ ಪುಗುತರ್ಪಾಗಳ್

೧ ತಾನುರ್ಗಟ್ಟಿ (ಕಾ); ತಾಯ್ತು ಮುಟ್ಟಿ (ಮು ೪).

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಯುವತೀಸಂತಾನ ನಾನಾಚಲದಳಕಲಸಲ್ಲಾಸ್ಯಲೀಲಾಪ್ರಬದ್ಧಂ
ವಿವಿಧಾಗಾರಾಂಗಣಪ್ರಸ್ಫುರಿತಕೃತಕಕಾಸಾರಪಾಲೀಯುಭಂಗೋ
ದ್ಭವಬಂಧುಪ್ರಾತಕೀತಾವರಣಮೊಲವಿನಿಂ ತೀವಿದಂ ಸ್ತ್ರೀಕುಲೋದ್ಯ
ನ್ಮದಕಸ್ತೂರೀವಿಮಿಶ್ರೀಕೃತಮಲಯಜಧೂಪ್ಯಾಮೋದಭಾರಂ ಸವಿಸಾರಂ ೧೧೯

ಅಂತು ತೀಡುವ ಮಂದಾನಿಳಂಗೆ ಮೆಯ್ಯಾಂತು ಬರೆವರೆ,

ಚಂಪಕ

ಸಕಳನಿಕೇತನಂಗಳೊಳಮೆ ದರ್ಪಕನುನ್ನತಿ ದರ್ಪಕಾಜ್ಞೆ ದ
ರ್ಪಕನ ಕಥಾಳಿ ದರ್ಪಕನ ವರ್ಣನೆ ದರ್ಪಕನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದ
ರ್ಪಕನ ವಿಳಾಸವಿಭ್ರಮತೆ ದರ್ಪಕನುಜ್ವಳತೇಜದೇಳ್ಗೆ ದ
ರ್ಪಕನ ಸುಕೀರ್ತಿ ದರ್ಪಕನ ದಂಡನೆ ದರ್ಪಕನಾಜೆ ಸುತ್ತಲುಂ ೧೨೦

ರತಿಯ ವಿಲಾಸದಿಂ ರತಿಯ ವಿಭ್ರಮದಿಂ ರತಿಯರ್ಜನಾಳಿಯುಂ
ರತಿಯತಿತೇಜದಿಂ ರತಿಯ ನೋಂಪಿಗಳಿಂ ರತಿಯಾಣೆಯೋಜೆಯುಂ
ರತಿಯ ಸುಗೀತದಿಂ ರತಿಯ ನೃತ್ಯಸುಧಾರಸಪೂರಗೋಷ್ಠಿಯುಂ
ರತಿಮಯಮಾಯ್ತು ಪಣ್ಯವನಿತಾಪರಿವೀಥಿಯೊಳೆಲ್ಲಿ ನೋಳ್ಪೊಡಂ ೧೨೧

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ,

ಚಂಪಕ

ಉಳಿ ಕಳೆ ನಿಃಸ್ವನಂ ಕರೆ ಸದರ್ಥನನಿಂಬಿಡು ತಂದ ಮಂಡನಂ
ಗಳನೊಸೆದಳ್ಳಿಜೆಂ ರತಿಯನರ್ಚಿಸು ಕಾಮನ ನೋಂಪಿಗಿಕ್ಕುಸಂ
ಕುಳಫಳಪುಷ್ಪಮಂ ತರಿಸು ನವ್ಯದುಕೂಲಸುಗಂಧವೃಂದಮಂ
ತಳೆ ನವನಂದನಕ್ಕೆ ನಡೆಯೆಂಬ ರವಂ ಸಲೆ ಗೇಹಗೇಹದೊಳ್ ೧೨೨

ಅಂತು ನುಡಿವ ಮದನಪ್ರತಾಪವಿತತಚತುರೋಕ್ತಿಗಳಂ ಕೇಳುತ್ತುಂ ಬರೆವರೆ ಮುಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಕೆಲಬರ್ ಮುಗ್ಧೆಯರ್ ವಿದಗ್ಧೆಯರ್ ಲಲಿತಚರಿತಮಂ ಕಲಿಸುತಿರ್ಪರದೆಂತೆಂದೊಡೆ :

೧-೧ ಕಥಾ (ಬ ಮ.ಶಾ ಜೆ ಅ): ೨-೨ ಳಿತ್ತು (ಮ ಯ ಬ ಪಾ ಅ ಗ ಸ).

ಓದಿಸವಿರ್ ಗಿಳಿಯಂ ನಿ
ನ್ನೀವಂತಮನೆನೆವ ೧ದಾಡಿಮಾ೧ಬೀಜಂ ಗೆ
ತ್ತಾದರದಿಂ ಕರ್ಚುಗುಮೆಂ
ದೋದಿಸುತಿರ್ದಳ್ ವಿದಗ್ಧೆ ಮುಗ್ಧೆಯನೊಲವಿಂ ೧೨೩

ತಿಳಿವಿಲ್ಲದೆ ಶಶಿಕಾಂತದ
ಕಳಶಮನೀಕಾಂತೆ ಕಾಂತೆ ನಿನ್ನ ಮುಖೇಂದೂ
ಜ್ಜ್ವಳಕೌಮುದಿಯಿಂದೊಸರ್ದಪು
ದಿಳಿಪಿಳಿಪೆಂದೊರ್ವ ಮುಗ್ಧೆಯಂ ೨ನಗಿಸುವಿದಳ್೨ ೧೨೪

ಕಂಜದಳೇಕ್ಷಣೆ ನಿನ್ನೀ
ಮಂಜುಳರವದಿಂದೆ ಪಾಡೆ ನವದಂಪುಷ್ಪ
ಪ್ರಾಂಜುಳಮಧುರಧ್ವನಿಯಿಂ
ದಂಜುವರೆಲೆ ಮಂಗಳೆ ಪಾಡದಿರ್ ೩ಪಿಂಛಿಗಳ್೩ ೧೨೫

ತಿಳಕಮದಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳ್ದಿಂ
ಗಳೊಳಗೆ ನಿಂದಿರದಿರಬಲೆ ಸಕಳಂಕಂ ೪ನಿ೪
ನ್ನೊಳಸೂಯೆಗೊಂಡು ೫ನೋಡುವ
ನೆ೫ಳೆಯೊಳ್ ಚಂದ್ರಮನ ದಿಟ್ಟಿ ತಾಗದೆ ನಿನ್ನಂ †೧೨೬

ಎಂದು ನುಡಿವ ವಿದಗ್ಧೆಯರ ಪ್ರೌಢವಚನಂಗಳಂ ಕೇಳುತಿರ್ದ ಮುಗ್ಧೆಯರೊಳೊರ್ವಳ್ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊಳ್ ನಿಂದು,

ಕಳಶೋದಕದೊಳ್ ಚಂದ್ರನ
ನೆಳಲಂ ಕಂಡೆಲೆಲೆ ಸಿಲ್ಕಿದಂ ಶಶಿಯೆನುತಂ
ದೊಳಪೊಕ್ಕು ನೋಡಿ ಕಾಣದೆ
ಗಳಿಲನೆ ತಡವರಿಸಿ ತರುಣಿ ತಳವೆಳಗಾದಳ್ ೧೨೭

ಮತ್ತಮೊರ್ವಳ್,

೧-೧ ಪಾಡಿಮುದ (ಮ ಟ ಅ ಕ ಗ). ೨-೨ ನುಡಿಯುತಿದಳ್ (ಅ). ೩-೩ ಪಿಂಛಿಗಳುಂ (ಕಾ ಆ); ಪಿಂಛಿಗಳಂ (ಟ) ೪-೪ ತ (ಕಾ ಬ ಮ). ೫-೫ ನೋಡಿದೊಡೆ (ಕಾ ಕ ಬ ಮ ಅ). † ೧೨೬ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಗ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಕಲಕಳಕಳಕೋಪಕದೊಳ್
ಸುರುಚಿರಚಂದ್ರಮನ ನೆಳಲನೂನಂ ಕೋಳು
ಕ್ಷಿತಿ ಬೆಳ್ಪಡುವಿಂದಾ
ತರುಣೆ [1]ಕರಂ ಕೆರೆದು ಕೆರೆದು[1] ಬೆಱಗಾಗಿರ್ದಳ್ ೧೩೮

ಬಿಂಗೆ ದಟ್ಟಯ್ಸುದ ಚಂದ್ರಿಕೆ
ಸೋಂಗಾಲಿಸಿ ಕಂಡೊರ್ವ ಮುಗ್ಧೆ ದುಗ್ಧಮಿದೆಂದೆಂ
ದಗಲದೆ ಬದ್ಧಾಂಜಳಿಯಿಂ
ಮೊಗೆಮೊಗೆದು ಬಯಲನಿಂಬ ಬಳಲುತ್ತಿರ್ದಳ್ ೧೩೯

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ಮತ್ತಮೊಂದೆಡೆಯೊಳೊರ್ವ ಮುಗ್ಧೆ ಮನೋವಲ್ಲಭಂ ಬಪನದಿಂ ಬವಕ್ಕೆ ಪೋಗೆ ಸೈರಿಸಲಾಱದಿರ್ದಲ್ಲಿ,

ಮುಗುಳೊಳ್ ಕಿಡಿ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊ
ಳಗೆ ದಳ್ಳುರಿ ಪೂವಿನೊಳ್ ಪೊಗಲ್ ಮುಂದಾವಿರ್ಪೊಲ್
ಬಿಂಗೆ ಮುಗ್ಧೆಯೊಳಕಿವಿರಹಂ
ನೆಗೆದುದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪಂಚಾಯುಧಂ ಕಿಂತು[2]ಸುರಲ್[2] ೧೪೦

ಒಳಗಣ್ಣಿಂ ಪೊಱಗಣ್ಣಿಂ
ಬಳಲುತ್ತೊದಿಯಾಸಡುವಳ್ ಕರಂ ಬಿಸುಸುಯ್ವಳ್
ಮುಳಿವಳ್ ತನ್ನೊಳ್ ತಾನೇ
ತಿಳಿವಳ್ ಕಳೆಗುಂದುವಳ್ ಕನಲ್ವಳ್ ಕಾಯ್ವಳ್ ೧೪೧

ಒಳಗೊಳಗೆ ಬಳೆಬಳೆದು ಘಟ
ದೊಳಗಣ ದೀಪ್ತಿಯವೊಲಿರ್ದ ಘನವಿರಹಮನಂ
ತೊಳಕೊಂಡು ಸುಡಿಯಲಱಿಯದೆ
ಕಳೆಗುಂದಿದ ಚಂದ್ರನಂತೆ [3]ಕರಗು[3]ತ್ತಿರ್ದಳ್ ೧೪೨

ಇರೆ ಹರಣಂ ಪಡೆತರ್ಪಂ
ತಿರೆ ವಲ್ಲಭನಲ್ಲಿ ಬರೆ ಸರಾಗೋತ್ಸವದಿಂ
ಕರೆದಿದಿರ್ಗೊಂಡಿದಿದಿರ್ಗೊಂ
ಡೆರೆದಿದಿರ್ಗೊಂಡಪ್ಪಿಯಪ್ಪಿಯಲುತ್ತಿರ್ದಳ್ ೧೪೩

೧-೧ ಕರಂಬೆರೆದು ಬಂದು (ಅ). ೨-೨ ಸೆರೆಲ್ (ಕಾ ಅ). ೩-೩ ಕೊರಗು (ಕಾ ಜೆ ಯು ಬ ದಾ ಅ).

ಭರದಿಂ ಬಂದಪ್ಪಳಯದೆ
[illegible]
ಕರದಿಂ ಪುಳಕಂ ನೆಗೆಯು
ತ್ತಿರೆ ಸುರತಾನುಬಂಧದಿಂ [illegible] [illegible]

ಮನವಲರೆ ಮುಖವಲರೆ ಲೋ
ಚನವಲರೆ ಕಪೋಲವಲರೆ ಕುಚವಲರೆ ಕು
ಡ್ಮಲವಲರೆ ತನುವಲರೆ ಮ
ತ್ತನುಭವಸುಖವಲರೆ ಸುರತಸುಖದೊಳಗಿರ್ದರ್ ‡[illegible]

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ಪುಳಿದಾಲಿಂಗನದೊಳಗಾ
[illegible]
[illegible]
[illegible] *[illegible]

[illegible]

ಮುಗ್ಧೆ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ಎಂದು ನುಡಿದು [illegible],

[illegible]

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಗಳರವದಿಂದಪ್ಪಿಂ ಕೋ
ಮಳರೂಪಿಂದಧರರಸದೆ ಸುಯ್ಗಂಪಿಂದಾ
ಗಳೆ ಕಿವಿ ಮೆಯ್ ಕಣ್ ನಾಲಗೆ
ವಿಳಸನ್ನಾಸಿಕಮನಲ್ಲಿ ¹ತಣಿಪುತ್ತಿರ್ದಳ್¹ ೧೫೧

ಮತ್ತಮೊಂದೆಡೆಯೊಳೊರ್ವಳ್ ತನ್ನ ಮಂಗಳ ಸೌಭಾಗ್ಯಮಂ ಪ್ರೇಮಸಖಿಗೆ ಪೇಳುತ್ತುಮಿರ್ದಳದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಮಾಳತಿಯೊಳ್ ಬಂಡುಂಡ ಮ
ದಾಳಿಯುನಳಿಮಾಲೆ ಎಱಗಿ ಬಂಡುಣ್ಬವೋಲೀ
ನೀಳಾಳಕಿಯೊಳ್ ಬೆರೆಸಿದ
ಖೇಳನ ²ವಿಟರೆಯ್ದಿ² ಸೋಂಕಿ ಸುಖಿಯಾಗಿರ್ಪರ್ ೧೫೨

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ದರಹಾಸಶ್ರೀಗೆ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ ಸಿರಿ ಸರಿಯಲ್ಲಂ ಕಟಾಕ್ಷೇಕ್ಷಣಕ್ಕಾ
ಸ್ಮರಬಾಣಂ ³ಸಾಟಿಯಲ್ಲಂ³ ಮಿಱುಗುವ ⁴ಕುಡ⁴ವುರ್ಬಿಂಗೆ ತಾನಿಕ್ಷುಚಾಪಂ
ದೊರೆಯಲ್ಲಂ ಚಕ್ರವಾಕಂ ನೆಲೆವೊಲೆಗೆಣೆಯಲ್ಲಂ ಕಳಂಕಪ್ರಭೂತಂ
ಪರಿದಗ್ಧಂ ತದ್ವಿಯೋಗಾಕುಳನಬಲೆಯ ರೂಪಿಂಗದೆಂತೊಂದುಮಾಳ್ಪಂ ೧೫೩

ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಿರ್ಪಿನಂ ಇತ್ತಲ್ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳೊರ್ವ ವಿದಗ್ಧವಿಟಂ ವಿರಹಪರಿತಾಪದಿಂ ನಿಲಲಾಱದೆ ನಿಜಸಖಿಗಿಂತೆಂದಂ :

ಮತ್ತೇಭ

ಎರೆವೆಂ ಮತ್ಸಖಿ ತಂದು ಕೂಡು ಗುಣವೃಂದಾರಾಮೆಯಂ ರಾಮೆಯಂ
ವರಪುಷ್ಪಾಯುಧಚಾಪಸಂಯುತಮೆನಿಪ್ಪಾ ನಾರಿಯಂ ನಾರಿಯಂ
ಸ್ಮರನಾಳೋಚನೆಗಾಪ್ತೆಯಾಗಿ ನೆಲಸಿರ್ಪಾ ಕಾಂತೆಯಂ ಕಾಂತೆಯಂ
ತರುಣೀಸಂಘಶಿರೋಮಣಿ ಪ್ರಬಳಕೀರ್ತ್ಯಾಕ್ರಾಂತೆಯಂ ಶಾಂತೆಯಂ ೧೫೪

೧-೧ ತಣಿಪುತ್ತಿರ್ದರ್ (ಕಾ ಕ ಜ). ೨-೨ ವಿಟರೆಲ್ಲ (ಕಾ ಯ ಬ ಅ ದ).
೩-೩ ಪಾಟಿಯಲ್ಲಂ (ಮ ಬ ಜ ಗೊ ಅ ಕ), ೪-೪ ಸಿಡು (ಮ ಬ).

ಎಂದಿಂತು ಬಾಯುಳಿವ ಮಿತ್ರನಂ ನಲ್ಲಳೊಳ್ [1]ಕೂಡಿ ಸಮಸುಖದೊಳಿರಿಸೆ[1] ಮತ್ತಮೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ವಿಟಂಗತ್ಯಾಸಕ್ತೆಯಾದ ಮಗಳ್ಗೆ ಮಾತೆ ಬುದ್ಧಿವೇಳ್ವಲ್ಲಿ,

ಚಂಪಕ

ಮಗಳೆ ಬಿಡಾತನಂ ಬಿಡೆನವಂ ಧನಮಂ ಪಿರಿದೀಯನಿತ್ತುದೇ
ಮಿಗೆ ಪಿರಿದೆಯ್ದೆಯ್ದುವುದು ಸಾಲದು ಸಾಲ್ವುದು ಬೇಡ ಬೇಳ್ಪುದೊ
ತ್ತಿಗೆ [2]ನಡೆ ಊಹು[2] ಮೂರ್ಖತೆಯ ಮೂರ್ಖತೆ ಕೆಟ್ಟಪೆ ಕೆಟ್ಟಪೆಂ ಕೆಲಂ
ತೆಗಳ್ದಿಯ ಹೈ ಕರಂ [3]ತೆಗಳ್ದಿಯೆಂದೆನೆ[3] ಪುತ್ರಿಯನಟ್ಟಿ ಮೋದಿದಳ್ ೧೫೫

ಅಲ್ಲದೆಯುಂ ಮತ್ತಮೊಂದೆಡೆಯೊಳೊರ್ವ ವೃದ್ಧವೇಶ್ಯಾಂಗನೆ ತನ್ನ ನೆರೆಮನೆಯ ಬಾಲಮುಗ್ಧೆಯ ಸೊಬಗಂ ಕಂಡು ಅಸೂಯೆಗೊಂಡು ತನ್ನೊಳಿಂತೆಂದಳ್,

ಚಂಪಕ

ಪೊಲಿ ಮುಗುಳೊತ್ತ ಪಕ್ಷ್ಮ ಚಪಳತ್ವಮನೆಯ್ದುವು ಬಾಸೆ ಬಾರದು
ಜ್ವಳಿಸದು ಭಾಳಲೇಖೆ ವದನಂ ಮದವೇಱದು ನೋಡೆ ತಳ್ತು ಕಣ್
ಗೊಳಿಸದು ಪೋಲುಂಡಗ್ಗಳಿಪ ನೋಟಮುಗುರ್ಚಿಪ ಮಧ್ಯಮೊಪ್ಪುವೀ
ತಿಳಕಮನೂನಗರ್ವದೊಲವಿಂ ನೆಲೆಪೊರ್ದದು ಚೋದ್ಯಮಲ್ಲವೇ ೧೫೬

ಎಂದು ತನ್ನೊಳ್ ತಾನೇ ಜಿನುಂಗಿ ನುಡಿವ [4]ಮುದುಪಾಱಿಯಂ[4] ನೋಡುತುಂ ನಗುತುಂ ಬರೆ ಮುಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳೊರ್ವ ಲಲನೆ ತನ್ನೋಪನಿಂದಾದ ಬೇಸಱಿಂ ನಿಜಸಖಿಗೆ ಪೇಳುತಿರ್ದಳದೆಂತೆಂದೊಡೆ :

ಉತ್ಪಲ

ಆದರಿಪಂತೆ ಸಾರ್ವನುಪಚಾರಮನಾಡುವನಿತ್ತುದಂ ಸಮಂ
ತೋದುವನಾವಗಂ ಕಟಕಿಯಿಂ ನುಡಿವಂ ನಗುವಂತೆ ಕೋಪಿಪಂ
[5]ಸಾಧಿ[5]ಸುವಂ ದಿಟಂ ಪುರುಡಿಪಂತೆ ನೆಗಳ್ಚುವನಟ್ಟೆ ಪತ್ತುವಂ
ಪೋದೊಡೆ ಪೋಗನಿರ್ದೊಡಿರನೀ ಶನಿಯುಂ ಸಖಿಯೆಂತು ನೀಗುವೆಂ ೧೫೭

೧-೧ ಕೂಡೆ ಸಮಸುಖದೊಳಿರೆ (ಕಾ). ೨-೨ ನಡೆಯೊಲ್ಲೆ (ಅ). ೩-೩ ತೆಗಳ್ದನೆಂದೆನೆ (ಅ). ೪-೪ ಮುದಿಪಾರಿಯಂ (ಕಾ). ೫-೫ ವಾದಿ (ಅ).

ಎಂದು ನುಡಿದ ನಿರಾಶಾವಚನಂಗಳಂ ಕೇಳುತ್ತುಂ ಬರೆವರೆ ಮುಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳನೇಕನವೀನರತ್ನಮಯದರ್ಪಣಕನಕಕಳಶವಿಚಿತ್ರಪತ್ರಪರಿಶೋಭಿತಮಾಗಿ ನವೀನಕ್ರೀಡೆ ತವಿಲಿಲ್ಲದ ನವಿಲುಯ್ಯಲ ಮುಂದೊರ್ವ ವಿದಗ್ಧವನಿತೆ ಸಖೀಜನಂಬೆರಸು ಬೆಳ್ದಿಂಗಳನಿದಿರ್ಗೊಂಡು ವಸಂತಂಗೆ ಪೊಸತಳಿರ್ಗಳ ಪಸೆಯಂ ತಂದಿಕ್ಕಿ ಕಾಮಂಗೆ ಸಣ್ಣನನೆಗಳ ಪುಷ್ಪಾಂಜಳಿಯನಿತ್ತು ರತಿದೇವಿಗೆ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಚಂದ್ರಂಗೆ ಕುಸುಮರಸದರ್ಘ್ಯಮಂ ಕೊಟ್ಟು ಗಿಳಿಹಂಸೆಕೋಗಿಲೆಗಳನುಚಿತಾಹಾರದಿಂ ತಣಿಪಿ ಮಂದಯ್ಸಿದ ಸತಿಯರ ಸಂದಣಿಯೊಳಾಂದೋಳಮನೇಱಿದಾಗಳ್,

ಏಱಿದ ಮಣಿಯುದಯನಗಂ
ತೋಱಿದ ಮುಖಬಿಂಬಮಿಂದುಬಿಂಬಮಪಾಂಗಂ
ಮೀಱಿದ ಚಂದ್ರಿಕೆಯೆನೆ ಕಳೆ
ಯೇಱಿದ ಪಡಿಚಂದ್ರನಂತೆ ಸೌಂದರಿಯೆಸೆದಳ್ ೧೫೮

ಉತ್ಪಲ

ನೋಡುವನೇಕಸದ್ವಿಟಜನಂಗಳ ಪೆಣ್ಗಳ ಕಣ್ಗಳಾಡೆ ಕೊಂ
ಡಾಡುವ ತತ್ಸಖೀ[೧]ಕುಲದ[೧] ಚಾಗದ ಭೋಗದ ರಾಗಮಾಡೆ ತೂ
ಗಾಡುವ ಬಾಲಕೀವ್ರಜದ ಕಂಕಣಝುಂಕೃತಿ ಘೋಂಕನಾಡೆ ತಾ
ನಾಡಿದಳುಯ್ಯಲಂ ಮುಖಶಶಿಪ್ರಭೆ ಮುಚ್ಚಿ ಮುಸುಂಕೆ ಚಂದ್ರನಂ ೧೫೯

ಇಂತಾಡುವ ನವೀನಾಂದೋಳನಕ್ರೀಡೆ ಕಡೆಯಾದನೇಕಮದನಮಹೋತ್ಸವಂಗಳಂ ನೋಡುತ್ತುಂ ಪಣ್ಯಾಂಗನಾವೀಥೀವಿಸರಮಂ ಕಳೆದು ಬಂದು ರಾಜನಿಳಯದ್ವಾರದ ಮುಂದೆ ನಿಂದಿರೆ ನಾಗರಿಕನಿಂತೆಂದಂ,

ದೀಪ್ತಿಯನುಳಿದುವು ಭಗಣಂ
ಸುಪ್ತಜನಂ ನಿದ್ರೆದಿಳದುದಿದೆ ಕೋಕಂ ತ
ನ್ನಾಪ್ತನನಱಸುತ್ತಿರುಳ ಸ
ಮಾಪ್ತಿ ಕರಂ ಹತ್ತೆಸಾರ್ದುದಚಳಾಧೀಶಾ ೧೬೦

ಬರವಂ ಬಯಸುತೆ ಕುಳಿರೆಂ
ಬ ರವಂ ಮಿಗೆ ಪತ್ತೆ ಸಾರುತಿಂತಿವೆ ಚಕ್ರಂ
ಅರುಣೋದಯಮಂ ಸೂಚಿಸು
ತರುಣೋದಯಮಿತ್ತಲಾಗುತಿದೆ ಗಿರಿರಾಜಾ ೧೬೧

೧–೧ ಜನದ (ಕಾ ಕ).

ಎಂದು ನುಡಿವ ನಾಗರಿಕನ ಬಿನ್ನಪಮಂ ಕೇಳ್ದು ಅರಮನೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಗಿರಿರಾಜಂ ನಿರ್ವರ್ಳೀಕೃತಕರಚರಣನುಂ ನವ್ಯವಸ್ತ್ರಪರಿಶೋಭಿತನುಂ ವಿಭೂತಿವಿಳಸಿತಸರ್ವಾಂಗನುಂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಲಂಕೃತಶರೀರನುಂ ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜಾವಿರಚಿತಹಸ್ತಕಮಳನುಂ [೧]ತತ್ಪಾದವಂದನಾಸಕ್ತನುಂ[೧] ಪಾದೋದಕಪ್ರಸಾದಸಂತುಷ್ಟಹೃದಯನುಂ ಕರ್ಪೂರತಾಂಬೂಲಮುಖವಳಯನುಮಾಗಿ ಸಭಾನಿಳಯಕ್ಕೆ ನಡೆತಂದು ನಾರದಮುನಿಯಂ [೨]ನಾಕ[೨]ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಪಿ, ಪೂರ್ವಾಚಳಮನೇಱಿದ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಸಿಂಹಪಿಷ್ಟರೋಪವಿಷ್ಟನಾಗಿರ್ದನಾ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳ್,

ಮತ್ತೇಭ

ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ ಶಶಿಧರಂ ಗಂಗಾಧರಂ ಕಾಲಸಂ
ಹರನಜ್ಞಾನಹರಂ ಪುರತ್ರಯಹರಂ ಸೌಖ್ಯಾಕರಂ ಶಂಭು ಶಂ
ಕರನಾನಂದಕರಂ ಸಮಂತೆನಗೆ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಮಂ
ಕರುಣಂಗೆಯ್ಗೊಲವಿಂದೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಶಿವಾವಲ್ಲಭಂ ೧೬೭

ಗದ್ಯ

ಇದು ಸಮಸ್ತಸುರಾಸುರನಿಕರಮಕುಟಖಚಿತದಿನಕರಕರಾಧಿಕ್ಯಮಾಣಿಕ್ಯ
ಪ್ರಭಾಪುಂಜರಂಜಿತಚರಣನೆನಿಪ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಶ್ರೀಪಾದಕಮಲಮಕರಂದ
ಮಧುಕರಾಯಮಾನಸತ್ಕವೀಶ್ವರಹಂಪೆಯಹರಿಹರದೇವವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ಶ್ರೀಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮಹಾಪ್ರಬಂಧದೊಳ್
ಪಾರ್ವತೀಯೌವನ ರಾತ್ರಿವಿಹಾರವರ್ಣನಂ ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ

೧–೧ ತಾತ್ಪರ್ಯವಂದನಪ್ರಕರನುಂ (ಬ ದಾ ಯ ಮ ಅ ಕ ಗ); ತಾತ್ಪರ್ಯವಂದನಾಸಕ್ತನುಂ (ಬೆ). ೨–೨ ನಾಗ (ಶಾ ಅ).

ಪಂಚಮಾಶ್ವಾಸಂ

ವಿರೂಪಾಕ್ಷದರ್ಶನ ಪುಷ್ಪಾಪಚಯ ಪೂಜಾವರ್ಣನಂ

ಶ್ರೀಗಂಗಾಧರವಿಭವಂ
ಶ್ರೀಗೌರೀವರನುದಾರಪಾರಾವಾರಂ
ಶ್ರೀಗುರು ಹಂಪೆಯ ಶಂಕರ
ನೀಗೆಮಗೆ ಮನೋರಥಂಗಳಂ ಕೃಪೆಯಿಂದಂ ೧

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

[೧]ಸರಸೀಸಂಜಾತಜಾತೋನ್ನಿಶಿತನಿಶಿತ[೧]ಸೌರಂಭಸಂಪಾದನಾದಂ
ಧರಣೀದಿಗ್ವ್ಯೋಮಭಾಗಾವೃತಭರಿತಘನಧ್ವಾನ[೨]ಸಂಭೇದ[೨]ನಾದಂ
ಸುರತಾಸಕ್ತ[೩]ವ್ರಜಾಲಿಂಗನ[೩]ಚಲನಕರಪ್ರೌಢಿತಾನಾದನಾದಂ
ಪರೆದತ್ತಾದಂ ಪ್ರಮೋದಂ ಶಿವನಿಳಯಕುಳೋತ್ಪಾದಮಾ ಶಂಖನಾದಂ ೨

ಚಂಪಕ

ಮುಗಿಯುಲೊಡರ್ಚಿನಿಂದ ಕುಮುದಾವಳಿಯುಂ ಸರಸೀರುಹಂ ಮುಗುಳ್
ನೆಗೆ ನಗುವಂತಿರಿರ್ದುವು ಚಕೋರಿಗಳಸ್ತಗಿರೀಂದ್ರದತ್ತಲು
ಬ್ಬೆಗದೊಳೆ ನೋಡುತಿರ್ದುವು ರಥಾಂಗಯುಗಕ್ಕೆ ಮನೋಜನೇಸು ಮೆ
ಲ್ಲಗೆ ತೊಲಗುತ್ತುಮಿರ್ದುದುದಯಾದ್ರಿಗೆ ಗೋಪತಿ ಬರ್ಪ ಪೊಳ್ತಿನೊಳ್ ೩

೧–೧ ಸರಸೀಸಂಭೂತಜಾತಸ್ಮಿತತತಿಯುತಿ (ಓ); ಸರಸೀಸಂಜಾತಜಾತೋಸ್ಮಿತತತಿಯುತಿ (ಅ). ೨–೨ ಸಂಭೇರಿ (ಸ). ೩–೩ ಪ್ರಜಾಲಿಂಗನ (ಕಾ ದಾ ಬೆ ಅ ಸ ಓ).

ಕೆಂಪೇಱಿತು ಮೂಡಣ ದೆಸೆ
ಸೊಂಪೇಱಿತು ಚಕ್ರಮಿಥುನಮಬ್ಜಕದಂಬಂ
ಕಂಪೇಱಿತು ಸಕಳ[೧]ಜಗಂ[೧]
ಪೆಂಪೇಱಿತು ಪದ್ಮಮಿತ್ರನುದಯಿಸುವಾಗಳ್ ೪

ಉರ್ಕುಡುಗಲ್ ಕುಮುದಂಗಳ್
ಸೊರ್ಕೊಗೆಯಲ್ [೨]ಕಮಳಚಕ್ರಪಕ್ಷಿ[೨]ಯುಗಂಗಳ್
ತರ್ಕಯ್ಸಲ್ ತಮುವಾಗಳ್
ಬರ್ಕಟ ಬಯಲಾದುದರ್ಕನುದಯಿಸುವಾಗಳ್ ೫

ಇಳೆಯು ಮುಸುಂಕಂ ಮೆಲ್ಲಗೆ
ಕಳೆಯುತ್ತ್ರೆಳ್ಚಱಿಸುತುಂ ರಥಾಂಗಮನಬ್ಜಂ
ಗಳನೆವೆಡೆಱಿಯಿಸುತುಂ ದೆಸೆ
ಗಳನೆಲ್ವಸು[೩]ತ್ತೆಳ್ದು[೩]ವಾಗ[೪]ಳಿನನ ಕರಂಗಳ್[೪] ೬

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

ಕೊರಗಿಸಿ ಕುಮುದವನೆಲ್ವಿಸಿ
ಯರವಿಂದಮನಂಧತಮಮನೋಡಿಸಿ ದೋಷಾ
ಕರನಂ ಕಳೆಗುಂದಿಸಿ ಪರಿ
ಪರಿದುವು ತರಣಿಯ ತಳಾಱರಂತಿರೆ ಕಿರಣಂ ೭

ಆ ಸಮಯದೊಳ್

[೫]ಮುದುಡಿಸುತುಂ[೫] ಕೈರವಮಂ
ಬೆದಱಿಸುತುಂ ಕೌಶಿಕಂಗಳಂ ಘನಪಥದೊಳ್
[೬]ಕೆದಱುತ್ತುಂ[೬] ಕಿರಣಾಳಿಯ
ನುದಯಾಚಳಚೂಡದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದನರ್ಕಂ ೮

೧-೧ ಜನಂ (ಕಾ ಬ ಯು ದಾ ಅ ಕ). ೨-೨ ಸರಸಿಜಂ ರಥಾಂಗ (ಸೆ). ೩-೩ ತಿರ್ದು (ಕಾ ಯು). ೪-೪ ಳಿನಕಿರಣಂಗಳ್ (ಗ). ೫-೫ ಮುದಗಿಸುತುಂ (ಮ ಅ ಕ ಬ); ಮುದಪುಡಿಗಿಸಿ (ಯು ಬೆ ದಾ ಕೊ). ೬-೬ ಕೆದಱಿಸುತುಂ (ಮ ಗೊ ಕ ಡ ಗ ಓ).

ಕಮಳಾಕರದಮಳ್ವಕ್ಕಿಗ
ಳ ಮನೋರಥಮಲರೆ ವಾಸವಾಶಾಮುಖದೊಳ್
[1]ತಮಮೆಂಬಿವೆದೆಗೆಯುತ್ತಿರೆ[1]
ವಿಮಳಜಗಚ್ಚಕ್ಷುಂ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರ್ದಂ ೯

ಅಂತಾದ ಸೂರ್ಯೋದಯದೊಳ್ ಸಕಳಶಿವಾಲಯಪ್ರೋದ್ಭೂತಮಪ್ಪ ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದಮುಂ ತಟಾಕತೀರಸ್ಥಿತಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾಸಕ್ತಧರಾಮರಪ್ರಕರಮುಂ ಗಜಶಿಕ್ಷಾಪ್ರಾರಂಭಸಮಯಸಂರಂಭಸಂಯುಕ್ತಸುಭಟಾರೋಹನಿಕಾಯಮುಂ ಹಯಶಿಕ್ಷಾವಾಹಕವ್ಯೂಹಮುಖರಮುಖಜನಿತನಿಬಿಡನಿರ್ಘೋಷಮುಂ ಸೇವಾಭರಧರಾಧೀಶ್ವರಪ್ರಕರಸಂರಂಭಮುಂ ರಾಜನಿಳಯಾಗಮಲಂಪಟಲಲಿತಲಲಿತಾಂಗೀವಿತಾನವಿಸ್ತಾರಹಸ್ತಕಟಕಮಂಜೀರಸಂಜನಿತಮಧುರಧ್ವನಿಯುಂ ನರ್ತಕನರ್ತಕೀನಿಕರವೈತಾಳಿಕಾದಿ ವಂದಿಮಾಗಧಸ್ತೋತ್ರಧರಾಮರಪರಮಾಶೀರ್ವಾದಕದಂಬಧ್ವನಿಯುಂ ಪುರದೊಳಂ ರಾಜಮಂದಿರದೊಳಂ ನೆಗಳೆ ಪರಮಹರ್ಷದಿಂ ಗಿರೀಶ್ವರಂ ಪ್ರಭಾತಸಮಯಸಮುಚಿತಾಸ್ಥಾನನಾಗಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ನೆನೆದುನೋಡಿ ನಾರದಮುನೀಶ್ವರನಱಿಪಿ ಪೋದುದಂ ಕುಱಿಪುಗೊಂಡು ಹೈಮವತಿಯುಂ ಹೇಮಕೂಟದೊಳಿರ್ಪ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಃಸ್ವರೂಪನಪ್ಪ ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷನಲ್ಲಿಗೆ [2]ಕಳುಪಲೆಂದು[2] ಮನದಂದೋಲಗಮಂ ಪರೆಯಲ್ವೇಳ್ದು,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಗಿರಿರಾಜಂ ನಾರದಂ ಪೇಳ್ದ ತಿಹಿತವಚಮಂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಲ್ಲಿ ನಾನಾ
ವರವಾರಸ್ತ್ರೀಯರೊಳ್ ತಾಂ ಜಯೆವಿಜಯೆಯೆನಿಪ್ಪಿರ್ವರಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡೊ
ಪ್ಪಿರೆ ಮೂಱುಂ ಪುಷ್ಪಕಂಗಳ್ ಬರೆ ನಿಜಸುತೆಯುಂ ಶಾಂತೆಯುಂ ಸತ್ಯೆಯುಂ ಶಾಂ
ಕರಿಯುಂ ಶರ್ವಾಣಿಯುಂ ಶಾಶ್ವತಗುಣನಿಧಿಯುಂ ಬಾರೆನುತ್ತಿರ್ದನಾಗಳ್ ೧೦

ಗಿರಿಪತಿ ಕರೆದೊಡೆ ಪುಳಕಾ
ಭರಣೆ ಮಹಾದೇವಿ ಮಾನಿ ಶರ್ವಾಣಿ ಕೃಪಾ
ಕರೆ ಹಂಸಯಾನೆ ಬಿಂಬಾ
ಧರೆ ತಂದೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂದಿರ್ದಾಗಳ್ ೧೧

೧–೧ ತನುದಿರ್ದೆಯೊಡೆಯುತ್ತಿರೆ ತಾಂ (ಕ ಗ). ೨–೨ ಸಮರ್ಪಿಸಲೆಂದು (ಶಾ ಜ ಸ).

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಪದೆಪಿಂದಂ ಬಂದು ಮೇನಾಸತಿ ನಿಜಸುತೆಯಂ ನೋಡಿ ಮುಂಡಾಡಿ ದೇವೀ
ಸದಳಂಕಾರೈಕಪಾತ್ರೀ ಪುಲಿ ಕರಡಿ ಮಹಾ[1]ಸರ್ಪ ಸಮ್ಮೊಪ್ಪ[1] ಸಿಂಹಂ
ಮದವನ್ಮಾತಂಗಸುಗ್ರಗ್ರಹಪಿಡಿದ ಬಿದಿರ್ ಬೆತ್ತವುಂಟಲ್ಲಿ ತಾಯೇ
ಪದುಳಂ ಪೋಗವ್ವ ಪೋಗೆಂದತಿಭಯರಸದಿಂ ಬುದ್ಧಿವೇಳುತ್ತುಮಿರ್ದಳ್ ೧೨

ಎಂದಿಂತು ಪೇಳೆ ಕೇಳ್ದು ಮನದೊಳ್ ನಸುನಗುತ್ತುಂ [2]ಮಾತೆಯ ಮಾತಿ-ಗೊಡಂಬಟ್ಟು[2] ವಿನಯವಿನಮಿತೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯಂ ಪರ್ವತರಾಜಂ ಪುಷ್ಪಕದೊಳ್ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಸಿ ತಾನುಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಪಿಂತಣ ವಿಮಾನಂಗಳೊಳ್ ಜಯವಿಜಯೆಗಳಂ [3]ಬರ[3]ಲ್ವೇಳ್ದು ಗಗನಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಮಿಗಿಲ್ ಪಾರ್ ತ್ರ್ಯಕ್ಷನಂ ನೆನೆದು [4]ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ನಡೆತರ್ಪಾಗಳ್[4],

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಪಲವುಂ ದೇಶಂಗಳಂ ಭಾಸುರನಗರಿಗಳಂ ತತ್ತಟಾಕಂಗಳಂ ನಿ
ಶ್ಚಲಕೇದಾರಂಗಳಂ ಪರ್ವತವಿತತಿಗಳಂ ವಿಂಧ್ಯಸಂದೋಹಮಂ ನಿ
ರ್ಮಲಕಾಸಾರಂಗಳಂ ತಾವರೆಗಳನಳಿಯಂ ಹಂಸಮಾಲಾವಿಳಾಸೋ
ಜ್ಜ್ವಲಮಂ ನೋಡುತ್ತೆ ತೋರುತ್ತ ಗಜೆಗೆ ನಗ[5]ನಾಥಂ[5] ಬರುತ್ತಿರ್ದನಾಗಳ್ ೧೩

ಇಂತಿಂತು ನೋಡುತುಂ ಬರೆ
ಮುಂತಿರ್ದುದು ತರಳತರತರಂಗಪ್ರಯುತಾ
ನಂತನವಫೇನಜಲಚರ
ಸಂತಾನಂ ತುಂಗಭದ್ರೆ ಗಂಗಾಪ್ರಾಯಂ ೧೪

ಇರೆ ಕಂಡು ಕೊಂಡುಕೊನೆಯುತೆ
ಗಿರಿರಾಜಂ ನಿಜತನೂಜೆಗರಿಪಿದನತ್ಯಾ
ದರದಿಂ ಭರದಿಂ ಪರಿದುದು
ಸುರುಚಿರ[6]ನದಿ[6] ತುಂಗಭದ್ರೆಯೆಂಬುದು ಪೆಸರಿಂ ೧೫

೧–೧ ಸರ್ಪನಮ್ಮೂವು (ಮ ಜೆ ದಾ ಅ ಕ ಬ); ಸರ್ಪನಮ್ಮೂಹ (ಯ); ಸರ್ಪನುಂ ಘೋರ (ಸೆ) ೨–೨ ಮಾತಿನೊಳೊಡಂಬಟ್ಟು (ಮ ಬ ಯ ದಾ ಗೊ). ೩–೩ ಪುಗ (ಗ). ೪–೪ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿ (ಮ ಬ ಅ ದಾ ಗ ಓ). ೫-೫ ರಾಜಂ (ಕಾ ಬೆ). ೬-೬ ವಹ (ಮ).

ಚಂಪಕ

ತರಳತರಂಗಮುದ್ರೆಯುಮನೇಕಮುನೀಂದ್ರಮನಸ್ಸುಭದ್ರೆಯುಂ
ಸುರಮಸುಧಾರಸಾರ್ದ್ರೆಯುಮಪಾರಗಭೀರಸಮುದ್ರೆಯುಂ ಪರಾ
ಪರಸುಪವಿತ್ರೆಯುಂ ದುರಿತಪಾಳಿಗುಪದ್ರೆಯುಮತ್ಯನೂನವಿ
ಸ್ಫುರದುಕೃತಾರ್ದ್ರೆಯುಂ ನೆರೆ ¹ನಿರೀಕ್ಷಿಸು¹ ಪಾರ್ವತಿ ತುಂಗಭದ್ರೆಯುಂ ೧೬

ತಡಿವಿಡಿದೊಪ್ಪುವಾಮ್ರವನನೇಱಲಕೋಕೆ ಕಪಿಂಗು ತೆಂಗು ಕ
ರ್ಜುರಿ ತಮಾಲಮಾಳೆ ನವಮಾಧವಿಮಾವಿಧಿ ಲವಂಗ ²ಲುಂಗವಂ²
ಪೊದವಿದ ಬಾಳೆ ದಕ್ಷಫಣಸಾವಳಿ ನಿಂಬಕದಂಬಮುಂಬುಗೊಂ
ಡದಸಿದ ಮಾತುಳಂಗತತಿ ³ಪೂಗ³ಕುಲಂ ಸಲೆ ತುಂಗಭದ್ರೆಯೊಳ್ ೧೭

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

ನೆನೆದನೆ ಧನ್ಯಂ ನೋಡಿದ
ನನಘಂ ⁴ಸೋಂಕಿದವನಮರ⁴ನಘಮಜ್ಜನಮಿ
ರ್ದನೆ ಗಣನಾಥಂ ಸೇವಿಸಿ
ದನೆ ಮುಕ್ತಂ ಕೇಳ ತುಂಗ⁵ಭದ್ರೆ⁵ಯು ⁶ಜಳಮಂ⁶ ೧೮

ಎಂದಾ ಪೇಳುತ್ತುಂ ತೋಱುತ್ತುಮಿರ್ದಲ್ಲಿ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಕರದಿಂ ಕಾಳ್ಪುರ್ದ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದೊಳ್ ವಿಮಳ⁷ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರಸ್ತೋತ್ರಮಂ ಭೋ
ಕರವಕ್ತ್ರಾನೀಕದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಮುನಿತತಿಯುಂ ಪರ್ಣಶಾಲಾಂತ್ಯದೊಳ್ ಭಾ
ಸುರಸಂಧ್ಯಾಧ್ಯಾನಪಾಠಾಂಜಲಿಯುಮಸದಾಸೋಮದಿಂದಿರ್ದ ವಿಪ್ರೋ
ತ್ಕರದಿಂದಂ ತುಂಗಭದ್ರಾತಟಮೆಸೆದುದು ದೇವರಾಜತ್ಪ್ರಾಂತಕಾಂತಂ ೧೯

ಮತ್ತಮಾ ತುಂಗಭದ್ರೆ ಶಿವನ ಶಿರೋಶಿಖೆಯಂತೆ ಭುವನಪೂಜಿತಮುಂ ಪಾರ್ವತಿ
ಯ ಕುಚದಂತೆ ತೀರದೊಪ್ಪುವುಂ ಅಮರಾವತಿಯಂತನಿಮಿಷಪ್ರಕರಮುಂ ಕಾ
ಗೋವಳನಂತೆ ವಿಷಭಂಗಮುಂ ಗಗನತಳದಂತೆ ವಕ್ರಗತಿಯುಂ ದ್ವಿಜರಾಜಭೋಗಭ
ಮುಮೆನಿಸಿರ್ದಾ ನದಿಯುಭಯತಟದಿವಸಿತಪನಾವಳಿಯಲ್ಲಿ,

೧-೧ ನಿನೋಡಿಸು (ಮ); ಮನೆನೋಡು (ಬ ಪಾ ಬ). ೨-೨ ಪಲಿತ್ತಿಗು (ಸಾ ಬ ಮ ...
೩-೩ ಪುಂಗವಂ (ಬ ಮ); ಪುಂಗವಂ (ಕ). ೪-೪ ಪಲ್ಲ (ಮ ಪಾ ಬ ಕ). ೫-೫ ಸೋಂಕಿದ ...
ಅಮರ (ಕ ಕಾ). ೬-೬ ಭದ್ರಾ (ಬ ಪೆ ಮ). ೭-೭ ಘನಮಂ (ಬ). ೮-೮ ನಿಗಮ (ಅ ...

ಚಂಪಕ

ಪಚ್ಚೆದಿಳಿಯಿಟ್ಟು ಪಲ್ಲಿಜೆದು ಹರ್ಗನುತಮ್ಮರ್ಗೆ ಪುಟನೀಟ್ಟರು
ತ್ತು ಜಿಗಿಸಿ ನೋಡಿ ದಾಂಟಲೆಸಗಿರ್ಪುದೆ ತಂಗಡೆ ದುಂತಿಸುತ್ತೆ ಬಾ
ಯ್ದೆ ಜ್ಞೆದೊಳಿರ್ಪುತ್ತೆ ಗಕೆಯ್ದ್ವಸದೆ ಕಹಿಸಿ[1] ತಟಗ್ಗಕೆ ಬಡಿಸುತ್ತೆ ಹಾಂ
ಸಿಜ್ಜೆ ಪಗಿಸಿತ್ತು ಹಾಪಸಕುಮಾರರನಲ್ಲಿಯುದೆಂಬು ತಮಸ್ಯಟಿಂ[1] ೨೦

ಅಂತು ಪರಿಹಾಸರಸಮಂ ಮುನಿಗಳ ಮೊಗಕ್ಕೆ ಮೊಗೆದು ಜಿಲ್ಲಾಮಂಕೇಳಿಸುವ
ಕೆಂಪದಗಂಗಳಂ[2] ನೋಡುತ್ತುಂ ಬರೆವರೆ ಮುಂತನಂತಗುಲ್ಲಿಲಕಾಷ್ಟ್ರಗಿರಿ-
ಗಸ್ತ್ರರಂಗಳೊಳ್ ಶಿವಧ್ಯಾನಪಾನಾತಪೋಭರಭರಿತಮಪಾಪ ಮನುಮುನಿಸಿದ್ಧರುಮಂ
ಜೇಮುತಕುಟಾಜಲಪ್ರಾಂತಮಿರ್ದ ನದೆಂಕೆಂದೊಡೆ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಪರಮಾರ್ಥಂ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಂ ಮೃಗಪತಿಪಿತರಸ್ವಾರ್ಥಮುತ್ಕೃಷ್ಟಪದಾರ್ಥಂ
ಸುರಭೂಜಂ ಶೈವತೇಜಂ ವಿಮಲಮುನಿಸಮಾಜಂ ನಗಪ್ರಾಂತರಾಜಂ
ತ್ರಿದಶೀಲಂ ದಂತಿಜಾಲಂ ಸುಕೃತಪರಿವೃತಸ್ಥಲಮೊಪ್ಪಿತ್ತು ಶೈಲಂ
ವರಕೂಟಂ ಶೃಂಗಪಾಟಂ ಮೃಗಧರಧರಜೂಟಂ ಕರಂ ಹೇಮಕೂಟಂ ೨೧

ಆ ಶೈಲದಲ್ಲಿ,

ತರುತರುಗಳೊಳಗನಾದಿಯು
ಪಿರಿಯರತಿಪ್ರತಿಗಳಕಲರಾರೂಢರ್[4] ಭ
ಕ್ತಿರಸಾವಿಷ್ಟರ್ ನಿಯುತರ್[4]
ಪರಮತಪೋಽ[5]ಸಿದ್ಧಿಗಳಧಿಕ[5]ರುಷ್ಟತರಿರ್ದರ್ ೨೨

ವೇದಕರೀಶನ ಭಕ್ತಿಯು[6]
ಬೋಧಕರುರುಹಾಕ್ಷಿಕರ್ ಪದರ್ಥರ್ ಸಿದ್ಧರ್
ಸಾಧಕರುತ್ತಮರಭಪಾ
ರಾಧಕ[7]ರತಿ[7]ಸಾಧುಗಳ್ ವಿರಾಜಿಸುತಿರ್ದರ್ ೨೩

೧-೧ ಕೆದ್ದುಗಿಪ ತಿಂಗಿಸಿ (ಮ); ಕೆದ್ದುಗಿಪ ಜಾಗಿಸಿ (ಕಾ); ಕೆದ್ದುಗಿಪ ಕಂಪಿಸಿ (ಜಾ). ೨-೨ ಕೆಂಪದಗಂ (ಜಾ). ೩-೩ ಮಹಕಲಶಂಗಳಂ (ಗಿಪ ಸ). ೪-೪ ಭ । ತ್ರಿದಶರ್ ಸಿಮುತರ್ ಪಿರಿತರ್ (ಮ); ಭ । ತ್ರಿದಶಾಧಿಪರ್ ಖಚರ್ (ಬ ಮ). ೫-೫ ಸಿದ್ಧರಧಿಕ (ಮ). ೬-೬ ವೇದಕರುಷ್ಣತಪೀಶನ (ಬ); ವೇದಕ್ಕೆ ತಿತಮುಕ್ತಿಯ (ಮ). ೭-೭ ಶಮಜ್ಞ (ಕ).

[೧]ನಿರತರ್ ಭರಿತರ್ ಚರಿತರ್[೧]
ಪರತತ್ತ್ವ[೨]ರತರ್ ನುತರ್ ವಿಕರ್ತನತೇಜಃ[೨]
ಕಿರಣರ್ ಕರುಣರ್ ಶರಣರ್
ಕರುಣಾಳುಗಳರುಣಮಣಿನಿಭರ್ ನೆಲಸಿರ್ದರ್ ೨೪

ಅಂತವರ ನಿಸ್ಸೀಮತಪಃಪ್ರಭಾವಮಂ ನೋಡುತ್ತುಂ ಬರ್ಪಾಗಳ್,

ಕರೆಯುವು ಕೋಗಿಲೆ ಮಧುಪಂ
ಮೊರೆಯುವು ಗಿಳಿ [೩]ಗಳಪವನಿಲನಲ್ಲಾಡಂ[೩] ಪೆರ್
[೪]ಮರನಂ ಗಿಡುವಂ ಲತೆಯುಂ
ಗುರುಶರ್ವಸಮಾಧಿಭೀತಿಯಿಂದಾ [೪]ನಗದೊಳ್ ೨೫

ಅಂತವಱನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತುಂ ಬರೆವರೆ ಮುಂತೆ.

ಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಭಾನುಪ್ರದ್ಯೋತಕಾಯಂ [೫]ನುತ[೫]ಸುಕೃತನಿಕಾಯಂ ವಿಮಾಯಂ ಮಹೇ
ಧ್ಯಾನಾರೂಢಂ ಸಗಾಢಂ ಸದಮಳಗುಣಚೂಡಂ ಶಿವಜ್ಞಾನ[೬]ಲೀಢಂ[೬]
ಶ್ರೀನಂದೀಶಂ ಸುವೇಶಂ ಸುರುಚಿರಸುಖಸಾಕಾರಸಾರಂ ಸುಧೀರಂ
ಸಾನಂದಂ ಕಾದು ನಿಂದಂ ಗಿರಿಶಿಖರಮುಖದ್ವಾರಮಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಂ ೨೬

ಅಂತಿರ್ದ ನಂದಿನಾಥಂ
ಮುಂತಿದಿರ್ವಂದಗಜೆಗೆಱಗಿ ಹೆಱಸಾರ್ದೋಲವಿಂ
ದಂ ತಾಯೆ ದೇವಿ ಶಾಂತೆಯ
ನಂತಗುಣಾಭರಣೆ ಕರುಣಿ ಶರಣೆನುತಿರ್ದಂ ೨೭

ಆಗಳ್,

೧-೧ ಭರಿತರ್ ನಿರತರ್ ತ್ವರಿತರ್ (ಯ); ನಿರತರ್ ಭರಿತರ್ ತ್ವರಿತರ್ (ಬ). ೨-೨ ರತರ್ ನುತರ್ ವಿರಕ್ತನತೇಜಃ (ಶಾ); ನುತರ್ ವಿಕರ್ತನಾ ತೇಜಯುತರ್ (ಯ). ೩-೩ ಯುಲಿಯುವನಿಲನಲ್ಲಾಡಂ (ಮ); ನುಡಿಯುವನಿಲನಲುಗಂ ಮಿಗೆ (ಅ). ೪-೪ ಮರನುಂ ಗಿಡುವುಂ ಲತೆಯುಂ। ಪರಮೇಶನ ನಿಜಸಮಾಧಿಯಿಂದಾ ೫-೫ ನತ (ಮ). ೬-೬ ನೀಢಂ (ಮ ಬ).

ತೊಳಗುವ ಶಾರದ ನೀರದ
ದೊಳಗಿಂ ಮಿಂಚಿಳಿವ ತೆಱದೆ ಗಿರಿಸುತೆ ಶಶಿಮಂ
ಡಳದಧಿದೇವತೆ ಧರಣೀ
[1]ತಳಕ್ಕೆ[1] ಬರ್ಪಂತೆ ಪುಷ್ಪಕದಿನಿಳಿತಂದಳ್ ೨೮

ಒಡನಿಳಿದಂ ಗಿರಿರಾಜಂ
ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಭೋಂಕನಿಳಿದು ಜಯವಿಜಯೆಗಳ
ಗಡೆ ನವರತ್ನದ ಪಾವುಗೆ
ಯಿಡೆ ಮೆಟ್ಟಿದಳಗಜೆ ಮುಟ್ಟಿದಳ್ ಶಿವನೊಲವಂ ೨೯

ಗಿರಿರಾಜಂ ಕೆಯ್ಗುಡೆ ನೇ
ಪುರದ ಕಳಧ್ವಾನಮೊಗೆದು ನಗಮಂ ಜಗಮಂ
ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸೆ ಬರುತಿರ್ದಳ್
ಪರಮೇಶ್ವರಿ ಚಂದ್ರಧರನನೀಕ್ಷಿಪ ಭರದಿಂ ೩೦

ಅಂತು ಬರೆವರೆ,

ಮತ್ತೇಭ

ಇದು ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರಭವಪ್ರಭಾಪ್ರಸರಮೋ ಸಂಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಾಂಶುಸಂ
ಚಯಮೋ ಶಾಶ್ವತಸೂರ್ಯಕೋಟಿರುಚಿರಪ್ರದ್ಯೋತಮೋ ಮಾಜ್ ಪೊ
ಜ್ಮಿದ ಸರ್ವೇಶನಿಜಪ್ರಕಾಶನಿಧಿಯೋ [2]ಪೇಳೆಂಬಿನಂ[2] ತೋಱುತಿ
ರ್ದುದು ದಿಕ್ಸಂಕುಳನಿರ್ಮಳೀಕೃತವಿರೂಪಾಕ್ಷಪ್ರಭಾಮಂಡಲಂ ೩೧

ಆ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲದೊಳಗೆ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ವಿಳಸತ್ಪದ್ಮಾಸನಂ ಭಾಸುರಭಸಿತವಪುರ್ವಲ್ಕಲಂ ಧ್ಯಾನಮುದ್ರಾಂ
ಗುಳಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಕ್ಷಮಾಲಾರುಚಿನಳಿನಗುಣವ್ರಾತಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ
ಲಳಿತಾಸ್ಯಂ ಸ್ನಿಗ್ಧಗಂಡಂ ಮುಕುಳಿತನಯನಂ ಚಿತ್ತನಿಷ್ಕಂಪನಂ ಪಿಂ
ಗಳವರ್ಣೋದ್ಯಜ್ಜಟಾಮಂಡಳಮೆಸೆಯೆ ತಪೋವೇಷದಿಂದೀಶನಿರ್ದಂ ೩೨

೧-೧ ತಳಕಂ (ಬ ಯ ಗೊ). ೨-೨ ತಾನೆಂಬಿನಂ (ಅ).

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಮನಮೆಂತುಂ ಬುದ್ಧಿಯೊಳ್ ಬುದ್ಧಿಯು ನಿಲವದಹಂಕಾರದೊಳ್ ತಾನಹಂಕಾರ ನಿಜಂ ಚಿತ್ತಾಂತದೊಳ್ ಚಿತ್ತದ ನೆಲೆ ವಿಲಸತ್ಪ್ರಾಣದೊಳ್ ಪ್ರಾಣಮುಂ ಜೀವನೊಳಾದಂ ಕೂಡೆ ಜೀವಂ ಪರಮನೆನಿಸಿ ನಿರ್ವಾಣಿಯು ನಿಷ್ಕಾಮಿ ನಿಷ್ಕಂಪನಿವಾತಜ್ಯೋತಿರೂಪಂ ನಿರುಪಮನೆನಿಸಿರ್ದಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಲಿಂಗಂ ೩೩

[1]ಭಿನ್ನಾ[1]ಭಿನ್ನಂ ಜ್ಞಾನಮ
ಯಂ ನಿಜತೇಜೋ[2]ವಿಲೀನ[2]ಮಾನಸನಚಲಂ
ತನ್ನಂ ತಾನೇ ಜಾನಿಪ
ಬಿನ್ನಣದೊಳಗಿರ್ದನಭವನದ್ವಯರೂಪಂ ೩೪

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಇದು ಸತ್ಯಾಕಾರಮೋ ಶಾಂತಿಯ ನೆಲೆವನೆಯೋ ಧರ್ಮವಿಸ್ತಾರಮೋ ಪುಣ್ಯದ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನಮೋ ಜ್ಞಾನದ ನಿಜರುಚಿಯೋ ನಿತ್ಯ[3]ನಿರ್ವಾಣ[3]ಮೋ ತತ್ತ್ವದ ತೇಜಃಪುಂಜಮೋ ಮುಕ್ತಿಯ ಸುಖಮುಖಮೋ
ಯೋಗಸಂಧಾನಮೋ ನೋಡಿದು ತಾನೆಂಬಂತೆ ಮುಂತಿರ್ದುದು ಶಿವನ ನಿಜಧ್ಯಾನಮೂರ್ತಿಪ್ರಭಾವಂ ೩೫

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಮಾತಿನ ವೇಧೆಯ ಬೋಧೆಯ
ಭೂತಾದಿಯ ಪಂಚವಿಂಶತಿಗಳಂ ಮೀಱಿ
ಜ್ಞಾತೃಜ್ಞಾನಜ್ಞೇಯ
ವ್ರಾತಮನಳಿದುಳಿದು ತಾನೆ ತಾನಾಗಿರ್ದಂ ೩೬

ಮುನಿತತಿಗಳ ಮನವೆಯ್ದದ
ಮನುಗಳ ಬಗೆ ಪುಗದ ಶಾಸ್ತ್ರಮಱಿಯದ ವೇದಂ
ಜಿನುಗುವ ಗಜಬಜೆ [4]ನಿಳ್ಕದ
ಘನತೇಜೋರಾಶಿ ನಿಜನಿವೇಶದೊಳಿರ್ದಂ ೩೭

೧–೧ ಭಿನ್ನ (ಕಾ ಬೆ ಯ ಬ). ೨–೨ ವಿಧಾನ (ಬ ಯ ಮ); ನಿಧಾನ (ಡ). ೩–೩ ನಿರ್ವಾಣ (ಮ ಬ ಯ). ೪–೪ ಗಂಡದ (ಬೆ); ನಿಲ್ಲದ (ವಾ).

ಪೋಱಗಂ ಬಳಸದ ಮಾಯೆಗೆ
ತೆಱಹಂಗುಡದಚ್ಚಬಚ್ಚಬಱಿಯಱಿವಿನ ಸೈ
ವೆಱಗಿನ ಮಱಹಿನ ಕುಱುಹಿನ
ಕಱೆಗೊರಲಂ ನಿಜಸಮಾಧಿಯೊಳ್ ಸಂದಿರ್ದಂ ೩೮

ಇರೆ ಕಾಣುತೆ ಗಿರಿರಾಜಂ
ಪರಮಸುಖಂಬಡೆದು ಪಿಡಿದು [೧]ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳನಾ[೧]
ದರದಿಂ ಹರ್ಷಂ ಮಸೂಡು
ತ್ತಿರೆ ಪುಳಕದ ಮೆಯ್ಯೊಳೊಲ್ದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿರ್ದಂ ೩೯

ಅಂತು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ನಿಂದು ಕೆಯ್ಯಂ ಮುಗಿದು ಪಾರ್ವತಿಯುಂ ಕರೆದು,

ಚಂಪಕ

ಅನುಪಮ[೨]ನಿರ್ದನಿರ್ದನೆ[೨] ಶರಣ್ಬುಗು ಶಾಶ್ವತಮೂರ್ತಿಯಿರ್ದ[೩]ನಿ
ರ್ದನೆ[೪] ನಡೆನೋಡು ಚಂದ್ರಧರ[೩]ನಿರ್ದನೆ[೩] ನಂಬು ನಿಜೇಶ[೨]ನಿರ್ದನಿ
ರ್ದನೆ[೨] ಪರಿಭಾವಿಸಪ್ರತಿಮ[೩]ನಿರ್ದನೆ[೩]ಕೀರ್ತಿಸು ಶಂಭು[೫]ವಿರ್ದನಿ
ರ್ದನೆ[೫]ಪದೆದರ್ಚಿಸರ್ಚಿಸೋಲವಿಂದಮೆ ಪಾರ್ವತಿ ಹಂಪೆಯಾಳ್ದನಂ ೪೦

ನಿಧಿಯಿದೆ ಭಕ್ತರ ಬಯ್ಕೆಯ
ನಿಧಾನವಿದೆಯುಚ್ಚಶರಣರನುಪಿದೆ ಕರುಣಾಂ
ಬುಧಿಯಿದೆ ಸುಧೆಯಿದೆ ಕೇಳ್ ನಿ
ನ್ನಧಿಪಂ ಶಶಿಮೌಳಿಯೆಂಬ ಕಲ್ಪಮಹೀಜಂ ೪೧

ಸದಮಳಮಿದೆ ಪರತತ್ತ್ವದ
ನಿಧಾನಮಿದೆಯಾದ್ಯರಱಿದು ಕುಱುಪಿಟ್ಟಾನಂ
ದದ ಮೊದಲಿದೆ ಪರಮಾರ್ಥದ
ತುದಿಯಿದೆ ಗಿರಿಜಾತೆ ನೋಡು [೬]ನೆನೆ ಹೊಗಳೆಂದಂ[೬] ೪೨

೧–೧ ಮೆಲ್ಲಡಿಯಂ ಸಾ (ಕಾ). ೨–೨ ನೀತನೀತನ (ಅ ಓ); ನಿಧನಿಧನೆ (ಮ ಬ ಕ ಗೊ ಡ ಗ); ನೀದನೀದನೆ (ಸೆ). ೩–೩ ನೀತನೆ (ಅ ಓ); ನಿಧನೆ (ಮ ಬ ಕ ಗೊ ಡ ಗ); ನೀದನೆ (ಸೆ). ೪–೪ ನೆಱೆ (ಅ ಓ) ೫–೫ ವೀತಸೀ। ತನ (ಅ ಓ); ವಿಧನಿ। ಧನೆ (ಮ ಬ ಕ ಗೊ ಡ ಗ); ವೀದನೀದನೆ ೬–೬ ನೆಱೆ। ಪೊಗಳೆಂದಂ (ಅ).

ಎಂದು ಗಿರಿರಾಜಂ ಹರನ ಪರತತ್ತ್ವಮುಮಂ ಸೌಂದರ್ಯರೂಪಮುಮಂ ಗಿರಿಜೆಗೆ ತೋಱುತ್ತುಂ 'ಪೊಡೆಮಡು ಪೊಡೆಮಡೆ'ನೆ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಗೆ ಕೌತುಕರಸದೊಳಾನಂದಂ ಪುಟ್ಟೆ ಭಯರಸದೊಳ್ ಭಕ್ತಿಯುಂ ಸ್ನೇಹರಸದೊಳ್ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಪೊಣ್ಮೆ ಶೃಂಗಾರರಸದೊಳ್ ಲಜ್ಜೆ ಪೆರ್ಚಿ ಕಲ್ಪತರುವಿನ ಬೀೞಲ್ ಮಹಾನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಜಿಗುವಂತೆ ಮಂದಾನಿಳನ ಸೊಂಕಿಂದಂ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ ಬಳ್ಕುವಂತೆ ಕುಸುಮಬಾಣನ ಕಾಲ್ಗೆ ಜಗುವಂತೆ ಪಂಚಬಾಣಂ ತೊಡೆಗೆಡೆವಂತೆ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ [1]ವಾಮಭಾಗಮಂ[1] ಸೂಱೆಗೊಳ್ವುದರ್ಕೆ ಕಾಣ್ಬೆಬಂತೆ ಬಿಂಕದಿಂ ಕೊಂಕಿ ನಿಂದು ವಿಲಾಸದಿಂದೆಡ ಪಾಂಗುಟಮಂ ಲಲಾಟದಿಂ ಮುಟ್ಟಿ ಪೊಡೆಮಟ್ಟು ನಿಂದು,

ಶಾರ್ದೂಲ

ಆನಿರ್ದಂತಿರದೇಕೆ ಬೇಡ ತಪಮೆಂದೆಂಬಂತಹಂಕಾರದಿಂ
ನೀನೇ ಸದ್ಗತಿ ದೇವದೇವ ದಯೆಗೆಯ್ಯೆಂಬಂತೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂ
ಸಾನಂದಾತ್ಮಕನೆನ್ನನೇಕಜೀವನೆಂದೆಂಬಂತೆ ನಿರ್ವೇದದಿಂ
[2]ನಾನಾ ಭೋಗ[2]ದೊಳೆಂದು ಕೂಡಿದಪೆನೆಂಬಂತಾಸೆಯಿಂ ನೋಡಿದಳ್ ೪೩

ಮತ್ತೇಭ

ಶಿವನೀತಂ ನಿಜವಲ್ಲಭಂ ಮಮಗುರುಪ್ರಖ್ಯಾತನತ್ಯೂರ್ಜಿತಂ
ಭವನೆನ್ನಾಳ್ದನೆನಿಪ್ಪುದಂ ತಿಳಿದೆ ನಾಂ ನೀಂ ಪೋಗು ನಿತ್ಯಾರ್ಜನೋ
ತ್ಸವದಿಂ ಸಂತಸದಿಂ ಸಮಾತುರತೆಯಿಂ ಸಾನಂದದಿಂದಿರ್ಪೆನೆಂ
ದು ವಿಕಾಸಾಬ್ಧಿ ಭವಾನಿ ನೋಡಿ ನುಡಿದಳ್ ಭೂಭೃತ್ಕುಲಾಧೀಶ[3]ನೊಳ್[3] ೪೪

ನುಡಿಯೆ ಗಿರಿರಾಜನೊಲವಿಂ
[4]ಮೃಡಾನಿಯಂ[4] ನೋಡಿ ಮಗಳೆ [5]ಪಾತ್ರೆ ಕರಂ[5] ನ
ಟ್ಟಡವಿ ಗುಹೆ ಗಹ್ವರಂ ಮಡು
ಗಿಡುವಟ್ಟಿಗೊಳ್ ಪದುಳಮಿರ್ಪೆನೆನುತುಂ [6]ನುಡಿದಂ[6] ೪೫

ಪತ್ರಿಡಿಯುಟ್ಟತಿಮೋಹಂ
ಚಿತ್ರಮನೆಳ್ಚಱೆಯೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಗಿರಿಜೆ ಲೋ
ಕೋತ್ತಮೆ ಪೋದಪೆನೆನುತುಂ
ಮಿತ್ರಂ ಮತ್ತಪ್ಪಿ ಪರಸಿ ಗಿರಿಪತಿ ಪೋದಂ ೪೬

೧-೧ ವಾಮಾಂಗಮಂ (ಪಾ). ೨-೨ ನಾನಾ ಭಾವ (ಓ). ೩-೩ ನಂ (ಅ). ೪-೪ ಮೃಡನರಸಿಯ (ಅ). ೫-೫ ಜಾಂಪ್ರನನೆ (ಮ) ೬-೬ ನಪೆದಂ (ಅ); ಪೋದಂ (ಸ).

[1]ಅಂತು ಪೋಗೆ ಚಿಂತಿಸಿ ನೋಡಿ[1] ಮುಂತಿರ್ದ [2]ವಿಪುಳ[2]ವಿಭ್ರಮನಂ ತಪೋಮಯನಂ ವಿಳಾಸನಿಧಿಯಂ ವೈರಾಗ್ಯಯುಕ್ತನಂ ಸೌರಭ್ಯಸದನನಂ ಭಸಿತ-ಕಾಯನಂ ಸೌಂದರ್ಯರೂಪನಂ ಜ್ಞಾನಪ್ರದೀಪನಂ ನಿಜಸುಖನಿವಾಸನಂ ಸ್ವಯಂ-ಪ್ರಕಾಶನಂ ಕಂಡು ಶೃಂಗಾರರಸಕ್ಕೆ ಮನದಂದು ವೈರಾಗ್ಯರಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ದೆಗೆದು ಸಹಚರಿಯರಪ್ಪ ಜಯೆವಿಜಯೆಗಳ್ಗೆ ನಗತನೂಜೆ ನಿರ್ವೇದದಿಂದಿಂತೆಂದಳ್,

ಚಂಪಕ

ಇದೆ ವಿಭು ಶಾರ್ದನೊಲ್ದು ವರವಂ ವರವಂ ವರವಂಜನೋಕ್ತಿ ಕೊ
ಳ್ಳದು ತಪಮತ್ಯಸಾಧ್ಯವಿಷಯಂ ವಿಷಯಂ ವಿಷಯಂತ್ರದಂತೆ ಸು
ತ್ತಿದುದುಪತಾಪದೆಯ್ದೆ ತನುವಂ ತನುವಂ ತನುವಂ ಕಪರ್ದಿ ನೋ
ಡಿದೊಡೆನಗಾದುದೆಯ್ದೆ ಕುಮುದಂ ಕುಮುದಂ ಕುಮುದಂ ಮೃಗೇಕ್ಷಣೇ ೪೭

ತಪದಿಂತಿದು ಮದ್ವಿರಹಾ
ತಪಮತ್ಯಧಿಕಂ ತಡುಂಕಬಾರದಪಾರಂ
ತಪನನ ತೇಜಕ್ಕಂ ವಿ
ತ್ತಪನಾಳ್ವಿಂಗಂ ವಿಶೇಷಜೋದ್ಯಮಭೇದ್ಯಂ ೪೮

ನಿಗಮಂಗಳ್ ವಿಷ್ಣು ವಿರಿಂ
ಚಿಗಳಱಿಯದ [3]ಶಿವನನಱಿವೊಡೆನ್ನಳವೇ ತಾಂ[3]
ಬಗೆವೊಡೆ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಶಿವಭ
ಕ್ತಿಗಲ್ಲದಭವಂ ಸಮಂತು ಸಿಲ್ಕಂ ನಿಲ್ಕಂ ೪೯

ಅದು ಕಾರಣದಿಂ ಭಕ್ತಿ
ಪ್ರದನಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಂಘ್ರಿಗಳನರ್ಚಿಸುವೆಂ
ಸದಮಳಶಿವಸುಖಮುಖಸಂ
ಪದದೊಳ್ ಬಳಿಕಿರ್ಪೆನಪ್ಪಿ ಶರ್ವನ ತನುವಂ ೫೦

೧–೧ ಅಂತು ಗಿರಿರಾಜಜಾ ಪೋಗೆ ಮತ್ತೆ ಗಿರಿಪತಿಸುತೆ ಚಿಂತಿಸಿ ನೋಡಿ (ಛ). ೨–೨ ವಿಮಳ (ಡ). ೩–೩ ಶಿವನನಱಿವೊಡೆನ್ನಳವೇ ಪೇಳ್ (ಕಾ ಕ ಸ).

ಎಂದಬಲೆಯರೊಳ್ ನುಡಿಯು
ತ್ತುಂ ದಟ್ಟಡಿಯಿಟ್ಟು ಭಕ್ತಿ ತನ್ನಯ ಮನಮಂ
ಬಂಧಿಪತೆ ಭರಂ ಮಿಗೆ ಮುದ
ದಿಂದಂ [1]ಪುಷ್ಪಾಪಚಯಕೆ[1] ಗಿರಿಸುತೆ ಬಂದಳ್ ೫೧

ನೇವುರದ ನುಣ್ದನಿಗೆ ಮಿಗೆ
ಯಾವರಿಸುವ ಹಂಸೆಯಿಂದನೆಡಪುತ್ತುಂ ಸದ್
ಭಾವಕಿ ಭಾಮಿನಿ ಭರ್ಗನ
ಜೀವಂ ಶೃಂಗಾರವಾರಿನಿಧಿ ನಡೆತಂದಳ್ ೫೨

ಇಂತು ನಡೆತಂದು ಪೂದೋಂಟಮಂ ಪೊಕ್ಕು,

ಅದರೆ ಸುಕುಮಾರೆ ಸೌರ
ಭ್ಯದತೆ ವಸಂತಾನುಕೂಲೆ ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡುತುಂ
ಹರನ ಜೆಡೆಮುಡಿಗೆ ನಡೆತಂ
ದಿಂಪಾತಿಗೆಯಲರನಗಜೆ ಬಗೆಮಿಗೆ [2]ತೆಗೆದಳ್[2] ೫೩

ತೊಳಗುವ ಚಂಪಕನಾಸಿಕೆ
ಬಳಸಿದ ಚಂಪಕಸುಗಂಧಿ ನಗನಂದನೆ ಬಂ
ದಳಿಮನವಲ್ಲದ ಭಕ್ತ್ಯು
ಜ್ಜ್ವಳೆ ತಿಱಿದಳ್ [3]ಕೆಂಪ್ಪ[3] ಸುರಿವ ಸಂಪಗೆಯಲರಂ ೫೪

ಎಸೆವ ರಜೋಗುಣ[4]ಲಸಿತ[4]
ಪ್ರಸನ್ನಮುಖಿ ರಾಗಯುಕ್ತೆ ಶಿವಪದಪೂಜಾ
ವ್ಯಸನೆ ಶಶಿವದನೆ ತಿಱಿದಳ್
ಪೊಸ ಹರಿಸಮನಾಂತು ಕಾಂತೆ ಸೇವಂತಿಗೆಯಂ ೫೫

ಪರಮೋತ್ಸವದಿಂ ನಡೆತಂ
ದುರುತರಮೃಗನಾಭಿಗಂಧಿ ನಿಂದು ಬಳಿಯ ಕ
ಸ್ತುರಿ ಕಾನೆನಿಸುವ ಪಚ್ಚೆಯ
ಯರಲಂ ತಿಱಿದಳ್ ಭವಾನಿ ಶಿವಪೂಜಾರ್ಥಂ ೫೬

೧–೧ ಪುಷ್ಪೋಚ್ಚಯ (ಬ ಯ ದಾ). (ಕಾ ಅ ಜೆ). ೨–೨ ತಿಱಿದಳ್ (ಸೆ). ೩–೩ ಸೊಂಪು (ಬ). ೪–೪ ಲಲಿತ (ದಾ ಬ); ವಿಲಸತ್ (ಅ); ವಿಲಸಿತ (ಕಾ ಜೆ).

ಎಳಸಿ ನೆಲಿನೆಲಿದು ನವಪಾ
ಟಳಗಂಧಿಕೆ ಪಾಟಳಾಂಗಿ ಬಿಗಿ ಕೆಯ್ದುಳ್ ಪಾ
ಟಳರುಚಿರಾಧರೆ ಕಾಮನ
ಶಿಳೀಮುಖದ ಪರಿಯ ಪಾದರಿಯ ಪೊಸಪೂವಂ ೫೭

ಅವಂ ಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ನಡೆತಂದು ಕೊಳನಂ ಪೊಕ್ಕು,

ಕಮಳಂದಿಜೆಯಲ್ ನಿಜಕರ
ಕಮಳಮುಖಮಂ ನೀಡೆ ಕೆಯ್ಯ ಕಂಪಿಂ[1]ಗಮಮಾ[1]
ಭ್ರಮರಾಳಿ [2]ಮುತ್ತೆ[2] ಕರಮಂ
ಕಮಳಂ ದಿಟವೆಂದು ಬಗೆದು ನೋಡುತ್ತಿರ್ದಳ್ ೫೮

ಅಂತು ನೋಡಿ ಕಳದು,

ಬಿಸುಪ ನವತರುಣತರಣಿಯ
[3]ಪಸಿಯ ಬಿಸಿಲ್ ಮಾಗೆ[3] ತನುವಿನರಿಸಿನವೊಲದಿಂ
[4]ದೆಸೆವ[4] ರಥಾಂಗಕುಚದ್ವಯೆ
ಪೊಸದಾವರೆವೂವನೋಲಿ ಭಾವಿಸಿ ತಿರ್ದಳ್ ೫೯

ಸದಮಳಮೃದುಮಯುಹಸ್ತ
ಪ್ರದೇಶಮಂ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತೆ ಮತ್ತಾಳಿಗಳಂ
ಬುದಕೋದಂಡಭ್ರೂಯುಗೆ
ಸುದೀರ್ಘನಪಿ ಕೆಯ್ದುಳೆಲ್ದು ಸತಕೇತಕಿಯಂ ೬೦

ಜೆಳ್ಳುಗುರ್ಗಳ ನಳನಳಿಸುವ
ಬಳ್ಳಿವೆಳಗು ಕರೆಯೆ ಕೌಮುದಿಯನುತ್ಸವದಿಂ
ದುಳ್ಳಲರ್ವ ಕುಮುದಕುಲದೊಳ
ಗೊಳ್ಳಮಂ ತೆಗೆದಳಂದುಮುಖಿ ತಿಳ[5]ಗೊಳನೊಳ್[5] ೬೧

೧–೧ ಗಣಿ (ಮ ಕೊ ಸ ಅ ಕ ಗ ಓ). ೨–೨ ಸುತ್ತೆ (ಮ ಕೊ ದ ಗ ದಾ ಓ).
೩–೩ ಪೊಸಬಿಸಿಲಪೊಳೆಸೆವ (ಕಾ ಅ ಕ ಗ). ೪–೪ ದೆಸೆಯ (ಕಾ ದಾ ಅ ಕ ಓ).
೫–೫ ಗೊಳದೊಳ್ (ಕಾ ಕ).

ಅಂತು ಪೊಡೆವಟ್ಟು ಬಾಲಸಹಕಾರತಳದೊಳ್ ಸ್ಫಟಿಕಭೂಮಿಕೆಯೊಳ್ ಸುರುಚಿರಮರೀಚಿಗಳಂ ಕುರಿಸಿ ಕೆಂಬಂಕೆ ಪಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದ ಪೊಸಪಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕದಳೀದಳಂಗಳಂ ಕಮಲಪತ್ರಂಗಳಂ ಮಣ್ಣೆಗಂ ಕಡೆದ ಪೊಂಬಾಳೆಯ ಪತ್ರಂಗಳನಿಂಬಿಂ ಪಾಸುತ್ತುಂ ಪಾಸಿಂಗೆ ಕವಿದ ಮುತ್ತುಗಳನೆತ್ತುಂ ನಿವಾರಿಸುತ್ತುಂ ಕುಸುಮಕುಲಮನೆಲೆಯೆ ಸುರಿದು ಭ್ರಮರಮಕುಲದಿಂ ಬಾಗಿಸಿ ಶತಪತ್ರಸೂತ್ರಕುಲಮಂ ಕೆಲದೊಳಿರಿಸಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಕೆಯ್ಯಂ ಮುಗಿದು ದೇವಿ ಜಗನ್ಮಾತೆ ಸರ್ವಕಳಾಕೋವಿದೆ ಸುಕುಮಾರಾಂಗಿ ಸೌಂದರ್ಯಮಂಜರಿ ಇತ್ತ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಯುದೆಂದು ಬಿನ್ನಪಿಸಿ ಕೆಯ್ಗುಡೆ ಮೃದುಪದನ್ಯಾಸದಿಂ ನಡೆತಂದಿಕ್ಕಿದ ಮಣಿಂದಳದ ಪೊಸಪಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕಮನೀಯದಿಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಾಗಳ್,

ಪರಿಮಳದಧಿದೇವತೆಯೋ
ವರಕುಸುಮದ ಕಾಡೆ ಬಂದ ಶರಿಕಳೆಯೋ ವಾ
ರಿರುಹದ ನಡುವೆಯ್ತಂದಿಂ
ದಿರೆಯೋ ಎನೆ ದೇವಿ ಪೂವನೋವುತ್ತಿರ್ದಳ್ ೬೮

ಅಂತೋವುತ್ತುಮಿರ್ದು,

ಮುಟ್ಟಿದೊಡಾಗಳೆ ಕಂದುವ
ನೆಟ್ಟನೆ ನೋಡಿದೊಡೆ ೧ಕೋಡಿ೧ ಬಾಡುವ ಪರಿಯಿಲ್
ಕೊಟ್ಟನೆ ಕೊರಗುವ ಪೂವಂ
ಕಟ್ಟುವ ಪರಿಯಂತೆನುತ್ತೆ ಚಿಂತಿಸುತಿರ್ದಳ್ ೬೯

ಅಂತು ಚಿಂತಿಸಿ ನೋಡಿ ಭಕ್ತಿಯೊಳ್ ಕೂಡಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಬೇಡಿ ಪೂವಂ ಪೂನೋಂಕೆ ಕೊರಗದೆಂಬಂತೆ ತನ್ನ ಕರಕಮಲಮಂ ನೀಡಿ,

ಅತಿಸುಕುಮಾರಿ ೨ಸುಧಾಕರೆ೨
ಸುತಗುಣಗಣಯುಕ್ತೆ ಕಾಂತೆ ಸಾತ್ತ್ವಿಕರೂಪಾ
ನ್ವಿತೆ ಸರ್ವಕಳಾನಿಧಿ ಪಾ
ರ್ವತಿ ಸತಿ ಶತಪತ್ರಸೂತ್ರಮಂ ಕೆಗೆಯುತ್ತುಂ ೭೦

೧-೧ ಬಳ್ಕಿ (ಬ). ೨-೨ ಸುಧಾಕರೆ (ಬ ಮ).

ಪವನಕ್ಕಂ ಕುಸುಮಕ್ಕಂ
ಎಡೆದೆಱಪುದ ಮಧುಕರಾಳಿಗಳಂ ನೋಡುತ್ತುಂ
ಮೃದುಲಿತಕರಕಿಸಲಯಂಗಳಿಂ
ಕನಕಮಣಿಯಂಬಳಿವಲ್ಲಿನೊಳದಿಂ ಪಿಡಿದಳ್

ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ನಲಿನನಾಳದೊಳ್
ತೊಡವುಗಳುಂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನಿರದಿಂತಿಯಂ ತೂ
ದೊಡಬೆಗಳಂ ವಿರಚಿಸಿದಳ್
ಮೃಡನಡಿ ಮೃಡನಡಿಯನಿರಿದಕ್ಕೆ ನವಿಾದದಿಂದಂ

ಸರಸಿಜಬಂಧಂ ಕಮಲಾ
ಕರಬಂಧಂ ಮುರಜಬಂಧವಮುತ್ಪಲಬಂಧಂ
ತರುಬಂಧಂ ^೨ಗಿರಿ^೨ಬಂಧಂ
^೩ಪದ^೩ಬಂಧಂ ಲಿಂಗಬಂಧಮುಮಂ ವಿರಚಿಸಿದಳ್

ಸುರದ ಶಿರೋಮಾಲಾ^೪ವಿ
ಸ್ವರ^೫ಬಂಧಂ ನಾಗಬಂಧಮುದಧಿಬಂಧಂ
ದ್ವಿರದಾಜಿನಬಂಧಂ ^೬ವಿ
ಸ್ವರ^೬ವಿಧಾನದಿವಿಂಬಬಂಧಮುಮಂ ವಿರಚಿಸಿದಳ್

ಕರಕಮಲದ ಲೋಚನಸರ
ಸಿರುಹದ ಪದನಾಲ^೭ ಬಂದಮಾ^೭ ಪರಿಮಳದಿಂ
ತೊಡೆಯುತ್ತುಂ ತೊಡವುಗಳಂ
ಗಿರಿಜೆ ಸುಖಂ ^೮ಮುಟ್ಟಿ^೮ ಮುಟ್ಟಿ ^೯ಕಟ್ಟುತ್ತಿರ್ದಳ್^೯

೧–೧ [illegible] (ಟ); [illegible] (ಕ). ೨–೨ [illegible] (ಕಾ [illegible] ಟ ಕ). ೩–೩ [illegible] (ಕಾ [illegible]). ೪–೪ [illegible] (ಕಾ [illegible] ಕ ಟ). ೫–೫ [illegible] (ಟ). ೬–೬ [illegible] (ಕ). ೭–೭ [illegible] (ಕಾ [illegible]) [illegible] (ಟ). ೮–೮ [illegible] (ಕಾ [illegible] ಟ ಕ). [illegible]

ದೇಹಲಂಪಟನೊತ್ತರಿಸಿ ಪೊಕ್ಕಿತ್ತಿ ಕೆಲಕ್ಕೆ ನೂಂಕುವ ಪದೆವರೆಗಳ್ಗೆ ಪಾರಾಕಾಂತಿ ಪೊಸಪಲ್ಲವದಂ ಪೂಾಯ್ದು ಕಲ್ಪತರುವಿನ ಶಾಖೆಗಳಂತೆ ಕೋಮಳದಿಂ ನೀಳ್ದ ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆಬೆಳೆದ ಬಾಹುಲತಾಪ್ರಸೂನಮಂ ಪೋಲ್ವ ಸೆಳ್ಪುಗುರ್ಗಳ್ ಬಳ್ಳಿದೆಗಂ ಕಣ್ಗೆಯ್ಯೆ ಕುಚಕುಂಭದ ಗುರುತ್ವಮನಾಂತ ಕಂಬುಗ್ರೀವಮಿಂಬುವಡೆಯೆ ಕಪೋಲ-ಬಿಂಬದೊಳ್ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕರ್ಣಾವತಂಸಪ್ರಸವಮಂಜರಿಗಳ್ ಕರ್ಣಪಾಳಿಕೆ-ಯೊಳಾಂದೋಳಮಾನತೆ ನೆಱೆ ತೀವಿ ತೆರೆ ವಂಸಗುವ ಮುಂದಾರದೊಡನೆ ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಾಂತಿ ಕೆಂದಾವರೆಯ ಕರ್ಪೂರದ ಮೂಕುತಿಗೆ ಕಂಪನಿರ್ಮಿಸುವ ನಿಟ್ಟುಸುಯ್ಯ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಪರಿದುಱಿಯಾಡುವ ಮಧುಕರನಿಕರಂ ಮಕರಂದತಿಲಕದ ತನಿಗಂಪಿಂ-ಗೆಳಸಿ ಲಲಾಟಪಟ್ಟದೊಳಂಕುರಿಸಿ ನಲಿವ ನೀಲಾಳಕಮೆಂಬ ಪಾಱ್ಪಂಬಡಿಗಳೊಳ್ ಕಾಳಗಂದೆಗೆಯೆ ¹ತಾರಕಿತ¹ಮಾದ ನೀರದಮಂ ಮುಸುಂಕಿದ ತಾರಕಾಮಣಿ-ಗಳಂತೆ ಕದಂಬಕುಸುಮಂಗಳಿಂ ಕೃತಕಬರೀಭರಸಂಯಮಿತಶಿರೋಭಾಗಮಂ ಬಾಗಿ-ಸಿದ ನನೆಯ ಸೂಸಕದ ಕೊನೆಗಳಲುಗೆ ಶಿವನ ಮನೋರಥಂ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಂತೆ ಹರನ ಮೆಚ್ಚು ಪಡೆಯುಂಬಡೆದಂತೆ ಶಂಕರನ ಬಿಂಕಂ ಬಿನ್ನಣವಾದಂತೆ ಚಂದ್ರಕಳೆ ಕಣ್ದೆಱೆದಂತೆ ನೆಱೆ ಮೆಱೆದು ನಡೆತಂದು ನಗತನೂಜೆ ಚಂದ್ರಧರನ ಮುಂದೆ ನಿಂದು,

ಇರುಳುಂ ಪಗಲುಂ ಕಾಮಂ
ತರದಿಂ ತೆಗೆದೆಚ್ಚ ಕುಸುಮಬಾಣಮಿದೆಂದಾ
ಗಿರಿಶಂಗೆ ತೋರ್ಪ ತೆಱದಿಂ
ನೆರಪಿದಳಭವಾಂಘ್ರಿಗಳ್ಗೆ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯಂ ೭೭

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಸಂದಣಿಸುವ ²ನವನವಪುಳ
ಕಂ² ದಟ್ಟಯಿಸುತ್ತೆ ಬೆಗೆಯ ಬಿಸಿವಾಳಿಗೆ ಪೂ
ಣ್ದಿರ್ದಂದದು ಮೆಯ್ ಪೊದೆವಂತಾ
ನಂದಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದೆ ಕರತಳಮಂ ಕೊಳೆದಳ್ ೭೮

೧-೧ ತಾರಾಂಕಿತ (ಚ ಯ); ಕಳಂಕಿತ (ಬ). ೨-೨ ತನುಪುಳಕಂ । ತಂ (ಶಾ ಕ); ಪೊಸ ಪೊಸಪುಳ । ಕಂ (ಬ ಚ ಪಾ ಧ).

ಜಡೆಯಿಂ ಪೊಡೆವಂದುದಾಗಳ್
ಪ್ಪ ಮಂಕರವಸಂತಪರಿಭಾಗಮಂ ಜೆಲ್ವಿಂ ದ
ತ್ತಿದ ಮಕರಂದದ ತಿಳಕಂ
ಸನಮಳಚಂದನವಿಶಾಲದೊಸಿಸಿತ್ತಾಗಳ್ ೨೯

ಸದ್ಗಂಧಿಃರಾವೃತ ಏಳ
ಸದ್ಗಮಕದೆ ನಿಂದು ಶಿವನ ಮಲ್ಲಿಗಳಗು
ದೃಢಗ್ಗಜಭೂಷಣೆ ಸುರಿದಳ್
೧ಗದ್ಗದಿಸುತೆ ಪುಳಕಿಸುತ್ತೆ೧ ಸರಸಿಜದಳದಿಂ ೩೦

ಊರುದ್ವಯದೊಳ್ ಕರದೊಳ್
ಚಾರುಭುಜಾಗ್ರಂಗಳೊಳ್ ೨ಸುಜಾತಗಳೊಳ್೨ ಪು
ಷ್ಕೋರಸ್ಥಳದೊಳ್ ಗಿರಿಸುತೆ
ಹಾರಯುತೆ ಕುಸುಮಮಾಲೆಯಂ ಪಸರಿಸಿದಳ್ ೩೧

ಮತ್ತಮದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ತವತವಗೆ ಮುಂಚುವಿಂದ್ರಿಯ
ನಿವಹಮನೋವೃತ್ತಿ ಗಿರಿಜೆ ಹರಕಂಧರದೊಳ್
ನವಕುಸುಮಮಾಲೆಯುಂ ನಾ
ಟುವ ನೆವದಿಂ ನೋಂಕಿ ನೋಂಕಿ ಪುಳಕಿಸು೩ತಿರ್ದಳ್೩ ೩೨

ಅಂತಿರ್ದು,

ಭರದಿಂದಂ ನವಕುಸುಮಾ
ಭರಣಂಗಳನಭವನಂಗದೊಳ್ ಸಿಂಗರಿಸು
ತ್ತರಳುತ್ತುಬ್ಬುತೆ ಕೊಬ್ಬುತೆ
ಗಿರಿಸುತೆ ನಚ್ಚುಸುಯ್ಯೆ ಧೂಪಮಂ ಪಡೆದಿತ್ತಳ್ ೩೩

೧-೧ ಗದ್ಗದಿಸುವ ಪುಳಕದಿಂದೆ (ಕ). ೨-೨ ಶಿರಾಗ್ರದೊಳಂ (ಖ). ೩-೩ ಶಿರ್ದಳ್
ಗ ಸಿ ಬಿ).

ಅಲರ್ದೊಂಗಲ ಪೊಸದುಡಿಗೆಯು
[೧]ನಲಂಪಿನಿಂ[೧] ಶಂಕರಂಗೆ ಕೆಯ್ಗೊಳಿಸುತ್ತ
ಗ್ಗಲಿಸುತ್ತೆ ತ್ರಿದಳಂಬಿಕೆ
ನಲವಿಂ ನಗೆಮೊಗದ ಕಾಂತಿಯೆಸೆವಾರತಿಯುಂ ೮೪

ಉತ್ತಮಗುಣಗಣಭೂಷಣೆ
ಚಿತ್ತವಿಕಾಸಮನೆ ಪಡೆದು ಸಾತ್ತ್ವಿಕಭಾವೋ
ನ್ಮತ್ತೆ ನಗಪುತ್ರಿ ಮುದದಿಂ
ದಿತ್ತಳ್ ಶರ್ವಂಗೆ ಭಕ್ತಿಯಾರೋಗಣೆಯುಂ ೮೫

ಇಂತು ಪಾರ್ವತಿ ಪಲವುಂ ಭೋಗಂಗಳಂ ರಾಗದಿಂ ರಾಜಮೌಳಿಗೊಲ್ದು ಪೂಜೆಯು ನೆವದಿಂ ನಿವೇದಿಸಿ ಸಂಪದಮನೋಲಗಿಪ [೨]ಸಿಂಗರ[೨]ದಂತೆ ಧರ್ಮಮಂ ಬಳೆಯಿಸುವ ಸಂಪದದಂತೆ ಪುಣ್ಯಮಂ ಸೇವಿಪ [೩]ಧರ್ಮ[೩]ದಂತೆ ಭಕ್ತಿಯುಂ [೪]ಬಯಸುವ[೪] ಪುಣ್ಯದಂತೆ ಶಿವಜ್ಞಾನಮನೆಳಸುವ ಭಕ್ತಿಯಂತೆ ಮುಕ್ತಿಯುಂ ನಿಶ್ಚಯಿಪ ಶಿವಜ್ಞಾನದಂತೆ [೫]ಶಿವಸಂಗಮಂ[೫] ಬಯಸಿ ಮನ್ಮಥಮನೋರಥದುರ್ಲಭ ವಲ್ಲಭನಂ ನೋಡುವಾಗಳ್,

ಚಂಪಕ

ಪೊಸಜೆಡೆಯೊಳ್ ತೊಡಂಕಿ ನೊಸಲೊಳ್ ನಡೆಪಾಡಿ ಕಪೋಲಭಾಗದೊಳ್
ಪಸರಿಸಿ ಲೋಚನಂಗಳೊಳಮರ್ಚಿ ತದಾಸ್ಯದೊಳೊಂದಿ ಕಂಠದೊಳ್
ಮಿಸುಗೆ ಭುಜಾಗ್ರದೊಳ್ ತೊಳಗಿ ವಕ್ಷದೊಳಾಳ್ದು ಕರಂಗಳೊಳ್ ವಿರಾ
ಜಿಸಿ ಪದದಲ್ಲಿ ಬಿಳ್ದುವು ಭವಾನಿಯ ಮಾನಿಯ ದೈನ್ಯದೃಷ್ಟಿಗಳ್ ೮೬

ಇಂತು ಶರ್ವನ ಸರ್ವಾಂಗದೊಳ್ ನೋಟಂ ಮುಸುಂಕಿ ನೋಡಿ,

ಬೆಮರ್ವಳ್ ಬೆರ್ಚುವಳುರ್ಬುವ
ಳಮರ್ವಳ್ ಪೆಜಿಸಾರ್ವಳಂಜಿ ನಿಲ್ವಳ್ ಸೋಂಕಲ್
ನಿಮಿರ್ವಳ್ ನೆನೆವಳ್ ಮುನಿವಳ್
ಸಮಸಲ್ವಳ್ ಗಿರಿಜೆ ಸೆಡೆಮ ಸುಯ್ವಳ್ ಕಾಯ್ವಳ್ ೮೭

೧-೧ ನಲವಿಂದಂ (ಬ ಅ). ೨-೨ ಶೃಂಗಾರ (ಶಾ). ೩-೩ ಸತ್ಕರ್ಮ (ಶಾ ಬೆ ಅ ಬ). ೪-೪ ಬಳೆಯಿಪ (ಶಾ ಕ ಬ ಬೆ). ೫-೫ ಶಿವಸಂಗಸಂಗಮಂ (ಅ).

ಚಾರುತರಕಾಂತಿಮಯಸುಕು
ಮಾರಾವಯವಂಗಳಂ [೧]ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ[೧] ನಲಿವಳ್
ತಾರಾಚಳನಾಥನ ಘನ
ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕಂಜಿ ನಡುಗಿ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್ವಳ್ ೮೮

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಶಿವನಂ ನೋಡುತ್ತೆ [೨]ಮೇನಾಸುತೆ ಮದನ[೨]ಸುಖಾಸಕ್ತಿಯಿಂ ಸುತ್ತುವಳ್ ಸೋಂ
ಕುವಳಾನಂದಾಶ್ರುವಂ ಸೂಸುವಳನುಮಿಸುವಳ್ ತತ್ತಪಕ್ಕಂಜಿ ಹಿಮ್ಮೆ
ಟ್ಟುವಳಂತಂತಳ್ಕುವಳ್ ಬಳ್ಕುವಳದಟಳಿವಳ್ ಕೋಡುವಳ್ ಬಾಡುವಳ್ ಕುಂ
ದುವಳಾರ್ತಂಗೆಟ್ಟು ನಿಲ್ವಳ್ ನೆನೆದುರವಣಿಪಳ್ ಮುಂದಳಲ್ವಳ್ ಬಳಲ್ವಳ್ ೮೯

ಮತ್ತಮಾಗಳ್,

ನಗುವಳ್ ನಗೆಯೊಳ್ ಕೌತುಕ
ಮೊಗೆಯೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಳೀಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ದೈನ್ಯಂ
ಮಿಗೆ ಭಾವಿಸುವಳ್ ಭಾವದೊ
ಳಗೆ ದೇವನ [೩]ಚೆಲ್ವನಬಲೆ ಸಲೆ ನಿಲೆ[೩] ನೆನೆವಳ್ ೯೦

ಇಂತು ನೋಳ್ಪರ ಕಣ್ಗೆ ಶೀತಳಮಯ [೪]ಸುಧಾರೋಚಿಗಳಂ[೪] ಬೀಱುವ ಚಂದ್ರಮನಂತೆ ಮುಟ್ಟುವರ ಮೆಯ್ಗೆ ತೀವ್ರಪ್ರತಾಪಮಂ ಕುಡುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪೊಗಳ್ವರ ನಾಲಗೆಗಮೃತದಂತೆ ಕೇಳ್ವರ ಕಿವಿಗೆ ಮಧುರವಾಣಿಯಂತೆ ನೆನೆವರ ಮನಕ್ಕೆ ನಿರುಪಾಧಿಕಜ್ಯೋತಿಯಂತೊಪ್ಪುತಿರ್ದ ರುದ್ರನ ಮನೋಹರಮೂರ್ತಿಯಂ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ತಣಿಯದೆ ಸೋಂಕಿ ಸೋಂಕಿ ಸವೆಯದೆ ಪೊಗಳ್ದು, ಪೊಗಳ್ದು ತೀಱದೆ ನೆನೆದು ನೆನೆದು ನೆಱೆಯದೆ ನಡೆತಂದು ಪಾರ್ವತೀದೇವಿ ಪೊಚ್ಚಪೊಸಪೂಗಳ ನಚ್ಚರಿಮಿಗೆ ತಂದುತಂದಂದಂದಿಗೆ ಚಂದ್ರಧರನಂ ಕಳಾನಿಧಿಯಂ ವಿಳಾಸ-ದಿಂದಾರ್ತದಿಂ ಹತ್ತೆಸಾರ್ದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮಾಣದೆ,

---

೧-೧ ಪಂಕ್ತಿಸಿ (ಅ ಬ). ೨-೨ ವೇನಾಕುವರ ಘನ (ಅ ಬ). ೩-೩ ಚೆಲ್ವನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತುಂ (ಕ). ೪-೪ ಸುಧಾರಸಂಗಳಂ (ಕ).

ಹರನಂ ಶಿವನಂ ಮೃಗಧರ
[illegible]
ತ್ಕರದಿಂದೆ ನಪ್ಪಿ ಮೆಚ್ಚಿಯೆ
[illegible]

ಮತ್ತೇಭ

ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ ಶಶಿಧರಂ ಗಂಗಾಧರಂ ಶಂಕರಂ
ಹರನಾಸ್ಥಾನಹರಂ ಪುರತ್ರಯಹರಂ ಸೌಖ್ಯಾಕರಂ ಶಂಭು ಶಂ
ಕರನಾನಂದಕರಂ ಸಮಂತೆಸೆವಗೆ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಮಂ
ಕರುಣಂಗೆಯ್ಗೊಲವಿಂದೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಶಿವಾವಲ್ಲಭಂ

ಗದ್ಯ

ಇದು ಸಮಸ್ತಸುರಾಸುರಕಿರೀಟ [illegible] ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷದೇವ [illegible] ಮಹಾಕವಿ [illegible] ಹಂಪೆಯ ಹರಿಹರದೇವವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮಹಾಪ್ರಬಂಧದೊಳ್

ವಿರೂಪಾಕ್ಷದರ್ಶನ [illegible] ವರ್ಣನಂ ದಶಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಷಷ್ಠಾಶ್ವಾಸಂ

ತಾರಕಾಸುರಯುದ್ಧವರ್ಣನಂ

ಶ್ರೀಪತಿಪಾಕ್ಷತಿಪೌಲೋ
ಮೀಪತಿಪ್ರಮುಖಪದದ್ವಯಂ ಸದ್ಭಕ್ತಿ
ಶ್ರೀಪದಮಂ ಕುಡುಗೆಮಗೆ ವಿ
ರೂಪಾಕ್ಷಂ ಭಾಸುರಂ ಭವಾನೀಭರ್ತಂ ೧

ಸಕಳೋರ್ವರಾಸುರನರಾ
ಪ್ರಕರಮನಿನಮಿತನಿದೊಳ್[1] ಪಾಲಿ[2]ಸೆ ತಿಪ್ರ
ಪ್ರಕಟಯಶೋಲೋಲನ[3] ತಾ
ರಕಾಸುರನ[4] ಕೊರ್ವು ಪರಿಕುಪಿತ[5]ಶಕ್ರಮಂ[6] ೨

ಕುಮಲ್ಲದೆ,

ಾಸ್ತ್ರಗ್ದ

ಉರಗಾಸೀರಾಪ್ತ ಮರ್ತ್ಯಪ್ರಜಾಪತಿ ಸುರಪ್ರತಾಪಾರ್[7] ಪ್ರ
ಂತೆ[8]ವರಂ ಪಾವಕಂ ಮಾರುತನೆನಿಸಿ ಸರಂ ಬೆಂಬಿಸುತ್ತಿರ್ದ ಸು
ಪ್ರತ್ತಿ ಕ್ಷೆಟ್ಟ ಕುಂ ಪೆರ್ಬಲಸುರನಮಂ ತಾರಕಂ ತಿಪ್ರ ಕೆಂಪಾ
ಯವಂ ಪ್ರಾಯ[9]ಕಾಯಂ ಪ್ರಬಳ[10]ಬಳ[11]ಯುತಂ ಜಂಭ[12]ಶೀಲಂ ವಿರೋಧಂ ೩

೧–೧ ಪದವು (ಪಾ ಗಿಪ). ೨–೨ ಪರಿಕ್ಷ(ತಾ ಮು ಅ ಕ). ೩–೩ ತಾಲ (ತಾ ಮು ದ
ಅ ಕ ಗಿಪ). ೪–೪ ತಾ । ರಕಸ್ಥೈತ್ಯನ (ದ ಮು ಅ ಕ; ತಾ । ರಕರವಾಜನ (ತಾ ಕ ದ).
ತಳವೊಳ್ (ಪ ಅ ಪಾ). ೬–೬ ಶ್ರ (ಕ ತಾ). ೭–೭ ತಾಮಾತ್ರಬಳ (ಬ ದ ಮ
ಪಾ). ೮–೮ ಮಾಸೋರ್ಪ್ಪದ (ಮ ಬ ದ ಕ ಅ ಪಾ).

ಮತ್ತೇಭ

ಅರಿದೇ ಅತ್ಯುಚ್ಚಶೃಂಗೋಪಲಸಂಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕಂ ಕಾರಕಂ
ದರಹಾಸಾಲಂಕೃತಾಂಗಶ್ರೀದಿನಕರವಿಲಸದ್ವಕ್ತ್ರಾರಕಂ ಕಾರಕಂ
ಸುರನಾರೀಸ್ತನಾಪಾನಿಹಿತಪರಿಮಳಾಕಾರಕ್ಕಾರಕಂ ಕಾರಕಂ
ನರನಾರಾಯಣಲೋಕಕೋಪನಿವಹಕ್ಕಾರಕಂ ಕಾರಕಂ

ಎಂಬ ಗಂಭೀರಪ್ರಕಾಶಮಂ ತಳೆದು,

ಕಂದಂ

ಧರೆಯುಮನೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿ ದಿಗಿಭೇಂದ್ರ ಗಂಡಸ್ಥಳಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಧಃ
ಕಂದಲಿಲೋಕಮಂ ತೀವಿ ನಾಕಮನೊಡೆದು ನಿಂದ ವಿರಾಟಂ
ಧರದೊಳ್ ತತ್ರಿಜಗಜ್ಜನ ತಳ್ತೆಸೆವ ಶಿವಪ್ರಕಾಶಂ
ಗಂಧರ್ವನಗರಮಂ ನೆಗಳ್ದನಕ್ಷತ್ರ ಮಂಡಳಿ ಜೋತಿ ಕಾರಕಂ

ಅಂತು ಜಗತ್ರಯಮಂ ನಿಜಪ್ರಕಾಶದಿಂ ಕುಕ್ಕುಳಂಗುದಿಸುವ ವಿಶ್ವ… ಶೀಲನಪ್ಪ ಕಾಮಕಾಂತನಂದನನೊಡನೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ನಾಗರಿಕರುಂ ನಗರ… ನಿರ್ಜರರುಂ ಕಿನ್ನರಸ್ತ್ರೀಯುಮುಂ ಕಿಂಪುರುಷಪ್ರಜೆಯುಂ ನೆರೆದು ದಿವಿಜಂ… ದೇವಂದಿರ ತಳ್ತೆಳೆಗ ನಾರಾಯಣನಾಭಿಪುತ್ರಪುರಂದರರ ಸಭಾಸಿಕರ… ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಮುಂದೈಸಿ ಬುದ್ದಿಗಳು ಮಂದಪುರುಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ… ಮುಂದುಗೆಟ್ಟು ಸಂದಣಿಸಿ ನಿಂದು,

ಚಂಪಕ

[೨]ನವರತ್ನ[೨] ನೊಂದಳ್ಪ ಮೊಜ್ಜೆಯೊ ಮೊಜ್ಜೆಯೊ [೪]ನೆರೆದಗ್ಗಗ್ಗಳಿ…
ತ್ರಿಸಿ ನಿಳಂದವೀಧಿಯುಮಾಯಿಧಾ ಅನಂಗಪ್ರಕಾಶಮಾ
ತುರಿಸಿ ಜಗುತರ್ ನಿಂದು [೬]ಶಿವಧೋ ಶಿವಧೋ[೬] ಎನುತುಂ ಸುರರ್ಕಳ್ ಸೂ
ಗುರಿಸಿ ತೆರಳ್ದು ತಳ್ಳಿಣಿಸಿ ಮಲ್ಲಳಗೊಂಡುದು ಮೇರುಭಾಗದೊಳ್

೧–೧ … (ಕಾ ಜ ದಾ ಯ). ೨–೨ … (ಅ). ೪–೪ ನೆರೆದಗ್ಗಗ್ಗ… (ಕಾ); ಎನುತಗ್ಗಗ್ಗಗೆ (ಅ). ೬–೬ ಶಿವಧಾ ಶಿವಧಾ (ಮ ಬ ಕ ಜ).

ಮೊಱೆಯಿಡೆ ಕೇಳ್ದು ಶಕ್ರಧರನುಂ ಜಳಜೋದ್ಭವನುಂ ಮುರಾರಿಯುಂ
ಮಱುಗಿ ¹ಸುದುಃಖಿಗಳ್¹ ಕರೆಯಿಸಿಲ್ಲಿಯುಮಾ ಧವ²ಳೋಕವಾದನಿಂ²
ಕುಱುಗಿದ ಮಾವನಿಂದೊದವಿದಾವನಿಸುರ್ದುಮಾವನಿಂದೆ ಯು
ಕ್ಕುಱದುದಿದಾವ³ನಿಂದಲರ್ದ³ಮಾವನಿಗೊತ್ತರಿಸಿತ್ತು ಕೌತುಕಂ ೭

ಎಂದೆಂದು ಮಿಡಿಯುತಿರ್ಪ
ಮಂದೆಯ್ತಂದೊಬ್ಬರೊಳಿಲಿ ಮೊದಗೆದೆಯುತ್ತಂ
ಸಂದಣಿಸುತ್ತರವಣಿಸು
ತ್ತಂ ದಹನದಿಸುತ್ತೆ ಸುರವರೋರಗನಿಕರಂ ೮

ಸುರಿತರ್ಪ ಕಣ್ಣ ನೀರಿಂ
⁴ಕರಾಗ್ರದೊಳ್ ನೆಗೆದು⁴ ತೋರ್ಪ ಪುಳ್ಕಿಂ ಮುಖದೊಳ್
ತರದಿಂ ಪೊಣ್ಮುವ ಮೊಱೆಯಿಂ
⁵ನಿರಿದೊಳಿಲುತ್ತಲರ್ಪ⁵ ತಾಪದಿಂದಖಿಳಜನಂ ೯

ಅಂತು ಬಂದಳಲ್ದು ನಿಂದು,

ಉತ್ಪಲ

ಕಾವುದು ವಿಷ್ಣು ಕಾವುದರವಿಂದಜನೊಳ್ಭವ ಕಾವುದಿಂದ್ರ ಸರ್
ವಾವದೊಳಿಪ್ಪನಿಕ್ಕಿಪುದು ತಾರಕನಿಂದುಱೆ ನೊಂದು ಶೋಕದಿಂ
ಜೀವಿದಮಾವುದಿಪ್ಪೆಮಗೆ ಜೀವನಮಾವುದು ನಿಲ್ಲ ತಾಪಿ
ನ್ನಾವುದು ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಕರಮಾವುದು ಸತ್ಪಥಮಾವುದಾತ್ರಯಂ ೧೦

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಚಂಪಕ

ಧರೆಗೆನಿಪತ್ತು ತಾರಕನ ದುರ್ಗತಿ ತಾರಕನೇಳ್ಗೆ ತಾರಕಾ
ಸುರನ ಪೊಡರ್ಪು ತಾರಕನ ಮತ್ತತೆ ತಾರಕನಾಜ್ಞೆ ತಾರಕಾ
ಸುರನ ತೆರಳ್ಕೆ ತಾರಕನ ತೀವ್ರತೆ ತಾರಕನುರ್ಕು ತಾರಕಾ
ಸುರನ ನಿಮಿರ್ಕೆ ತಾರಕನ ಮುಳಿಸಾಟೆ ⁶ತಾರಕನುತ್ತಧರ್ತ್ರ⁶ಮುಂ ೧೧

೧–೧ ಸುದುಃಖಿದುಃಖಿ (ಕಾ ಕ); ಸುದುಃಖಿಗಳ್ (ಅ). ೨–೨ ಛೋಕಪಾದನಿಂ (... ಬ ಕಖ ಗಖ ಕ ಡ ಗ ಬಿ). ೩–೩ ನಿಂದಳಿದು (ಕಾ ಕ ಅ). ೪–೪ ಕರದಗ್ರದೊಳಿಂಬ (...). ೫–೫ ನಿರಿದೊಳಗಣತುಱಿದ (ಅ). ೬–೬ ತಾರಕನುಗ್ರತ (ಅ).

ತಾರಕನಂ ಗುರುತರಭುಜ
ಧಾರಕನಂ ಸಕಳಮುನಿತಪೋವಿಘಾತದ
ದ್ರೋಹಕನಂ ದುರ್ಗುಣನಿಧಿ
ನಾರಕನಂ ಬಾರಿಪನ್ನರಾರ್ ಧಾರಿಣಿಯೊಳ್

ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದ ಬಿನ್ನಪಗಳನಾಲಿಸಿ ಸಂತಾಪಮನೆಯ್ದಿದಾಸ್ಥಾನಂ ಕೇಳ್
ದುಃಖಿಸಿ ದುಂತ್ರಾಕೋಪಾನಲಯಿಂ ಮುಂದುಗೊಂಡು ಹಲುಬಿ ಬಳಲ್ದು
ಚಿಂತಾಸ್ಥನಾಗಿ,

ವಚನ

ಪುರಹರನಿರ್ದಂ ನಿಜಪದವಿಯನಲಂಕರಿಸಿರ್ಪುದರಿಂ ದೇವೇಂದ್ರನೊ
ತ್ತರಿಸಿ ಕೆಲಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಿಸಿದುದು ನೈಋತಮಾರುತಕ್ಕೆ ಸಂ
ಗದಿಂದೊಳ್ಪುದಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪರಿತಾಪಕ
ಮದನತಾಪತ್ರಯದಿಂ ಕಳೆಗುಂದಿದ ಪದದೊಳ್ ನಿಂದಿರ್ಪ

ಸುರಗುರುವಂ ಕಳೆಪುವುದು
ನರವಿಂ ಸಂಧಾನಮಂ ನಿಮಿರ್ಪುದದರಿ
ವೀರವಂ ನೋಡುವುದಲ್ಲದೆ
ದಂದಂದಿನಿಂದೆ ಕಾರುವುದು ²ದಿಟಕ್ಕೆದು² ಮಾತ್ರಂ

ಎಂದು ನಾನಾಯುಧಧರನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿರ್ದನಿಂತೆಂದನ್ ,

ಕಾರ್ಯಮದೇ ಪೇಳ್ವಲ್ಲಿ
³ಶಿಲೀಮುಖದ³ ನಿಶಿತ ತಾರಕನ ಸಂಧಾನಂ
ಕಾರ್ಯಮಿದೆನುತುಂ ಶ್ರೀಪತಿ
ಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಮಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರ್ದರ್

ಸಕಳಕಲಾಪೂರಿತಮನ
ದಕಳಂಕಪವಿತ್ರನೆನಿಸುವಂ ನಿಂದಿದ
ತ್ರಿಭುವನಕಾರಣನಿಂ ತಾ
ರಕನಲ್ಲದೆ ಪೋರ್ಪುದೊಲ್ದು ಮಾಳ್ಪುದು ನಮ್ಮಂ

೧-೧ ಬೇರೆ (ಅ). ೨-೨ ನಿಟಿಕ್ಕಿದೆ (ಅ). ೩-೩ ಶಿಲೀಮುಖಾರಿಕ (ಸ).

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ಆ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ಈ ಬೇಳ್ವಂದಮನೊಕ್ಕದೆ
[illegible]
ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ಬಂ
[illegible]

ಎಂದು [illegible] ಕಲ್ಪಿಸಿ [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ಅಂತು [illegible]
[illegible]

[illegible]

ಉತ್ಪಲ

ಬಂದು ವಿಮಾನದಿಂದಿೞಿದು ರಾಜ್ಯಗೃಹಪ್ರತಿಹಾರದೇಶದೊಳ್
ನಿಂದು ಸುರೇಂದ್ರಮಂತ್ರಿ ನಡೆತಂದನೆನಿಪ್ಪುದನೆಂದು ಪೇೞೆ ನಾ
ತಂದು ಕವಾಟಮಂ ¹ತೆಱೆಯೆ¹ ಕಂಡನನಂತಸಮುದ್ಘಟಾವಳೀ
ಮಂಡಿತಹಾಟಕಪಟ್ಟಯುಗರಾಜಿತನಂ ಘನತಾರಕಾಖ್ಯನಂ ೨೨

ಕಂಡು ಪ²ಜಾನಿಸಿದೊಡಸುರಂ²
ಕೊಂಡಾಡುತ್ತುನ್ನತಾಸನಮನೀಯುತ್ತಾ
ಖಂಡಲಮಂತ್ರಿಯನಸುಪ್ಪ
ನ್ಮಂಡಲರವಿರಾಜಸನ್ನಿಭಂ ಬೆಸಗೊಂಡಂ ೨೩

ಸುರಪತಿಗೆ ಕುಶಲಮೇ ಪಂ
ಕರುಹಭವಂ ಕ್ಷೇಮಿಯೇ ಸರೋರುಹನಾಭಂ
ಸ್ಥಿರನೇ ನೀವಿಂತಿಲ್ಲಿಗೆ
ಬರವೇನೆಂದಱಿಪುವರ್ಥವಾವುದು ಕಜ್ಜಂ ೨೪

ಎನೆ ಸುರಗುರುವೆಂದಂ ನಾ
ಗನಿಕರಮುಂ ಮರ್ತ್ಯನಿಕರಮುಂ ತರದಿಂ ದೇ
ವನಿಕರಮುಂ ನಿಮ್ಮೊಳಗ
ಮನೆ ಭರದಿಂ ಪುಯ್ಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಳುಪಿದರೆನ್ನಂ ೨೫

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ವಿಧಿಯುಂ ದೈತ್ಯಾರಿಯುಂ ವಜ್ರಧರನುಮೆನಿಪೀ ಮೂವರುಂ ಕೂಡಿ ಮೂಲೋ
ಕದ ಶೋಕಾನೀಕಮಂ ಕೇಳ್ದತಿಕೃಪೆ ಮನದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆನ್ನಂ
ಪದೆಪಿಂದಂ ಪೋಗವೇಳ್ದಟ್ಟಿದರಿಮುವೆ ನಿಮಿತ್ತಂ ದಿಟಂ ಬಂದೆನೀ ಕಾ
ರ್ಯದ ಭಾರಂ ನಿನ್ನದೆಂತುಂ ನಿನಗೆ ಧುರದೊಳಾರ್ ³ಪಾಟಿ³ ಪೇೞ್ ದೈತ್ಯರಾಜಾ ೨೬

ವರಗಂಭೀರಂ ಧೀರಂ
ಪರಸೈನ್ಯಾರಣ್ಯದಾವನೆನಿಸಿದ ನಿನಗೊಂ
ದರಿಯುಂಟೆ ಪೇೞೆನುತ್ತುಂ
ಸುರಗುರು ಮಿಗೆ ಪೊಗಳೆ ತಾರಕಂ ನಗುತೆಂದಂ ೨೭

೧-೧ ತೆಱೆಯೆ (ಬ ಯ ಅ). ೨-೨ ಜನಿಸಿದನಸುರಂ (ಕಾ ಯ). ೩-೩ ಸಾಟಿ (ಕಾ ಬ ಯ ಸ).

ನಯಮಿಂತೇಕೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿ
ಜಯಮಂ ಮುಂತಿಟ್ಟು ಬಂದವಂಗೆನಗತಿವಿ
ಕ್ಷಯಬುದ್ಧಿಯುಂಟೆ ಪೇಳಲಿ
ಜಯಸಂಗರವಿಕ್ರಮಂಗಳಂ ಕಲ್ತಿದೆ ಪೇಳಾ ೨೮

ಎಂದು ತಾರಕಂ ನಯಮನೊಲ್ಲದೆ ನಿರಾಕರಿಸಿ ನುಡಿಯೆ ಸುರಗುರು-
ವಿಂತೆಂದಂ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ನಯಮಂ ನೀನೊಲ್ಲೆ ಬುದ್ಧಿಪ್ರದರಜಿವಕುಲಂ ನೋಡೆ ತಾನಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಾಂ
ತಯದಿಂದಂ ಮಂತ್ರಿಗಳ್ ಪೇಳ್ದ ಹಿತವಚನಮಂ ಕೇಳೆ ಮತ್ತಾರುಮಂ ಸಂ
ದೆಯದಿಂದಂ ನಂಬೆ ನಂಬಿರ್ಪ ಹಿತಜನಮಂ ದ್ರೋಹಿ ಎಂದಾಡೆ ಮೇಲ
ಪ್ಪ ಯಶೋವಿಸ್ತಾರಮಂ ಭಾವಿಸೆ ತನುಮದದಿಂ ತಾರಕಾ ಮೇರೆಗೆಟ್ಟಯ್ ೨೯

ಎಂದು ವಾಚಸ್ಪತಿ ಸಾಮಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಭೇದಮಂ ನುಡಿಯೆ ತಾರಕಂ
ದರಸ್ಮಿತಮುಖನಾಗಿ,

ಎಂತೆಂತು ಗುರುವೆ ನೀನೆ
ನ್ನಂತರಮಂ ನೋಡದಿಂತು ನುಡಿವರೆ ಸಮರ
ಪ್ರಾಂತದೊಳೆನಗೆ ವಿಚಾರಮೆ
ಸಂತಬಿರತಿಮಥನಮೇಕೆ ತಾರಕನಿದಿರೊಳ್ ೩೦

ಹಿತರೆನಗಿನ್ನಾರ್ ವಾಚ
ಸ್ಪತಿ ನೀನೆಂದಂತಿರಸಹ ಹುಸಿಯಲ್ಲಲ್ತಿ
ನ್ನತಸಂಗರದೊಳಗಜೇಯರ್
ಹಿತರೆನ್ನ ನಿಶಾತಖಡ್ಗಮುಂ ನಿಡುದೋಳುಂ ೩೧

ಇಂತೆಂದು ನುಡಿದ ತಾರಕ-
ನಂತಸ್ಥ ಮನದೆಡೆ ಸಾಮಭೇದಂಗಳುಮಂ
ಪಿಂತಿಕ್ಕಿ ನಿರ್ಜರಾಚಾ-
ರ್ಯಂ ತಡೆಯದೆ ನುಡಿದನುಚಿತದಾನಕ್ರಮಮಂ ೩೨

೧-೧ ಸಂ | ತಯದಿಂದಂ (ಕಾ ದಾ ಯ); ಸಂ | ದೆಯದಿಂ ಹಿಂ (ಬ). ೨-೨ ಮುಟ್ಟಲ್ತು
(ಯ ೩೨).

ಕೊರಗಿದುವು ಲೋಕಜನಂ ಭಾ
ಸುರಪುರಮಣಗಿತು ಭಾಳಲೋಚನೆ ಕಂದಿತು ಗಂಡಂ
ಪರವಕ್ತ್ರಂ ಕಳೆಗುಂದಿತು
ಗುರುತರಸಂಧಾನಮಿಲ್ಲ ಗುರುವಿನ ಮುಖದೊಳ್ ೪೨

ಎಂದಾಗಳ್ ನುಡಿಯುತ್ತಿರೆ
[1]ಬಂದೆಲ್ಲರ್ ನಮಿಸಲಮರ[1]ಗುರು ಕಾಳ್ಪಣಿಂ
ತೆಂಪಂ ರಕ್ಕಸನೊಡನೆ
ಲ್ಲಂದದೊಳಂ ಪೇಳ್ವನಾವ ಮಂತ್ರಮನೊಲ್ಲಂ ೪೩

ಕ್ರಮದೊಳ್ [2]ಸಲ್ಲಂ[2] ಸಂಧಾ
ನಮನೊಲ್ಲಂ ಸಂಗರಾನುಸಂಧಾನಮೆ ತ
ನ್ನ ಮನಂ ತಾರಕನೊಡನ
[3]ಕ್ರಮದಿಂ[3] ಕಾದುವುದೆ ಮಂತ್ರಮಿಂತಿದೆ ಕಜ್ಜಂ ೪೪

ಅತಿನಿಷ್ಠುರನತಿ ನಿಷ್ಕೃಪ
ನತಿನೀಚನತಿನಿರಾಶ್ರಯಂ ತಾರಕನಿಂ
ತತಿದುಷ್ಕರನತಿದುರ್ಜನ
ನತಿ[4]ದುರ್ಗುಣನತಿ[4]ದುರಾತ್ಮನತಿದುಶ್ಶೀಲಂ ೪೫

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಅಪರಿಮಿತತುರಗಕುಲದಿಂ
ದಪರಿಮಿತೇಭವ್ರಾತದಿಂ ತಾರಕನಿಂ
ತಪರಿಮಿತಪತ್ತಿಯಿಂದ
ಶ್ವಪತಿಗೆ ಗಜಪತಿಗೆ ನರಪತಿಗೆ ಮಿಗಿಲೆನಿಪಂ ೪೬

ನಿಬಿಡಿಂದರಸ್ಯತಿಜಾಲಂ
ಪಡಬಾನಳನಿಂ ಲಯಾಗ್ನಿಯುಂ ತಾರಕನಿ
ಮ್ಮಡಿ ಮೂವಡಿ ನಾಲ್ವಡಿಯು
ಮ್ಮಡಿ [5]ಭರದೊಳ್ ಬಲ[5]ದೊಳಸ್ತ್ರದೊಳ್ [6]ತೀವ್ರತೆಯೊಳ್[6] ೪೭

೧–೧ ಬಂದೆಲ್ಲರ್ಗೆರಗುತಮಮರ (ಕಾ ಬ ಮ ಗ ಡ ಗಿಒ ಅ ಕ). ೨–೨ ಬಲ್ಲಂ (ಬ). ೩–೩ ಕ್ರಮದಿಂ (ಕ ಡ ಗ). ೪–೪ ದುರ್ಗುಣನತಿ (ಕಾ ಮ ಅ ಕ). ೫–೫ ಬಲದೊಳ್ ಅಲ (ಕಾ ಬ). ೬–೬ ತೀವ್ರದೊಳಂ (ಅ).

ಎಂದು ವಾಚಸ್ಪತಿ ತಾರಕಾಸುರನ ಪುರುಷಪ್ರಕಾಶಮಂ ಪೇೞುತಿರ್ದ
ಮಯಂದೊಳಿರ್ದ ಗಂಧರ್ವನಾಯಕನಖಿಳರಿಕಗತಿಯುಂ ¹ಪರಿಕಂಪು¹

ವೃತ್ತಂ

ಏಕಜ ವಾಹಿನೀಕಜ ²ವಿಚಾರಕಿಯೋಕಜ² ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯು
ದ್ಯೋಕಜ ಸತ್ವದೋಕಜ ಬಲೆಯಿನ್ನಿತಿಯೋಕಜ ವೀರವೃತ್ತಿ ಕಾ
ೕಕಜ ಬುದ್ಧಿಯೋಕಜ ಪರಾಕ್ರಮದಾತ್ಮದವೋಕಜಾಗ್ರೆ ಏ
ತ್ಯಕನ ತಾರಕಾಸುರನ ಬೇಡು ಬೇಡುತ್ತಿದೆ ನೋಡಲದ್ಭುತಂ ೪೮

ಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಧರೆಯುಂ ಬಳ್ಳಿಬ್ಬ ಯುಂಬಳ್ಗಳಕೆಳಿಯುಂ ಬಳ್ಳ ದಿಕ್ಚಕ್ರಮುಂ ಬ
ರಥವ್ರಾತಕ್ಕೆ ಪೊಡೆಟಪ್ರತತಿಗೆ ಗಜಯೂಥಕ್ಕೆ ಮಹಾತಿಪ್ಯಂದ
ರಿದಾರ್ಗಂ ರೇಣು ಪಂಕಂ ಕಿಳಿಲಕೆ ಪೆಗೆಗೆಟ್ಟತ್ತು ಕಾರ್ಮುಕಂ ನಂ
ರಕಾಲಾಭೀಳಭೃತ್ಯಾರಕನಬಳಬಳಂ ಪೊಸ ಪರ್ವಿತ್ತುದೆತ್ತಂ ೪೯

ಎಂಬ ಸಂಭ್ರಮೋಕ್ತಿಯುಮನಂಬುಜಾಕ್ಷಂ ಕೇಳ್ದು ಕೋಪವಮಂ ತಾಳ್ದು,

ನಡೆ ಸುರಪತಿ ನಡೆ ಪಾವಕ
ನಡೆಯುಂತಕ ನಡೆ ನೃಪಾಸ ನಡೆ ಜಳಧೀಶಾ
ನಡೆ ಮಾರುತ ನಡೆ ಪಿತೃಪ
ನಡೆ ವೃಷಭಾರೂಢ ಗಾಢತರವಿಕ್ರಮದಿಂ ೫೦

ಸುರರುಂ ಕಿನ್ನರರುಂ ಖೇ
ಚರರುಂ ³ಗಂಧರ್ವರುಂ ಗರುಡರುಂ³ ವಿದ್ಯಾ
ಧರರುಂ ⁴ರಾಕ್ಷಸರುಂ⁴ ಯ
ಕ್ಷರುಮೊಂದೊಂದೆಸೆಯೊಳೊಡ್ಡಿನೊಡ್ಡುಗೆ ರಣದೊಳ್ ೫೧

ಎಂದು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗತಿಭರ
ದಿಂದಂ ಬೆಸಸುತ್ತುಮಿರ್ಪ ಸಮಯದೊಳಮರಂ
⁵ಸಂಪಜೆಪ ನುಡಿಗಳೊಗುತಿರೆ⁵
ನಿಂದುರ್ಜಿತೆ ಭಾಷೆಗೊಟ್ಟನಳಿತಪೀರಂ ೫೨

೧-೧ ಪರಿದು ಬಂದು (ಕಾ ಕ ಪಾ ಗಿಖ ಸ). ೨-೨ ವಿಚಾರನದೀಕಜ (ಬ ಅ). ³ಗಂಧರ್ವಗರುಡಸಮ್ಮತ (ಅ). ೪-೪ ಪನ್ನಗರುಂ (ಅ). ೫-೫ ಸಂಪಜೆಪೊಳ್
ನುತ್ತಿರೆ (ಅ).

ಚಂಪಕ

ಎನಗವಿರಾದ ತಾರಕಬಲಂ ಕಬಳಂ ಕಬಳಂಬೊಲಿಂದು ಪೊ
ಕ್ಕನದವಿಶಾಖಶಸ್ತ್ರ ಕರವಂ ಶರವಂ ಕರವಂತೆ ಪೊರ್ದಿ ಪೋಂ
ಕನೆ ಕಂಪಾಳ್ ಕಡಂಗಿದವನಂ ದವನಂ ದವನಂಬೆವೊಯ್ದು ಪೋ
ಕ್ಕುವಿಬುಧಾರಾತಿವೈರಿಬಲಮಂ ಬಲಮಂ ಬಲವಂದು ಗೆಲ್ವೆನೆಂ ೫೩

ಎಂದು ನಿಂದಾಸುರದಿಂ ಘಾಸಿಗುಡುತ್ತಿರ್ದ ವೀರಾಲಾಪಮಂ ಕೇಳುತ್ತ
ಮಂದಮತಿ ಸಮರೋತ್ಸಾಹಭೇರಿಯಂ ಪೊಯಿಸೆ,

ಮತ್ತೇಭ

ಧರೆಯಲ್ಲಾಡೆ ಸಮುದ್ರಮುರ್ಕೆ ದಿಗಿಭೇಂದ್ರರ್ ಬೆರ್ಚೆ ದಿಕ್ಚಕ್ರವಾ
ಳಮುರ್ಕುತ್ತಿರೆ ನೀಳ್ದ ಶೈಲಮುಖರಾಜಂ ಬಳ್ಕೆ ಕೂರ್ಮಂ ಭಯಾ
ತುರನಾಗೆ ಸನಾಗೆ ಮೇಗಣುಡುವೃಂದಂ ಬೀಳ್ವ ಕೋಳಾಹಳೋ
ತ್ಕರನಿಸ್ಸಾಳಧಳಂಧಳಂಧಳರವಂ ಪರ್ಬಿತ್ತು ಮೂಲೋಕಮಂ ೫೪

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ,

ಮತ್ತೇಭ

ಉರುನಿಸ್ಸಾಳಧಳಂಕೃತಂ [1]ನೆಗೆದುದೇಳ್ಗೆ[1] ಧೀಕರಾಕಾರಮಾ
ಗಿರೆ ಪೆಣ್ಣಿಯನಾರ್ದುದ ಹಲ್ಲೆಸು [2]ವಾಹಿನ್ಯುಪಮಂ[2] ಕೂಡೆ ಪಾ
ಡು ರಥವ್ರಾತಮನೆಯ್ದೆ ಕೆಯ್ದುಗೊಳ್ದೆಳ್ ಪಾದಾತಿಯಂ ಬೇಗದಿಂ
ಬ ರವಂ ಪರ್ವಿತು ನಾಕಲೋಕವಿಬುಧಾನೀಕಪ್ರಧಾನಾಬ್ಧರೊಳ್ ೫೫

ಇಂತು ಕೊರ್ಬಿ ಪರ್ಬಿದ ಕೋಳಾಹಳದ ಸಂಭ್ರಮಮಿಂಬುವಡೆಯೆ, ಸುರ-
ಕುಲಂ ಸಡಗರಿಸಿ ಘುಡುಘುಡಿಸಿ [3]ನಡೆನಡೆದು[3] ಪರಿದು ನೆರೆದು ಮುಂಗುಡಿಗೆ...
ಸಂಗರಭೂಮಿಯೊಳೊಡ್ಡಿ ನಿಂದೆಡ್ಡವಾಗಿ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಪೊಗ್ಗರಿಸುತ್ತೊಗ್ಗುಗೆಡ...
ನಡೆಗೊಂಬಿಯಂತೆ ನೆಲೆವೆರ್ಚಿ ನಿಂದು ತೋಲಗದ ಕಂಭದ ಹುಲಿಯು ಬಣ್ಣಿಕೆಯ...
ಗಜಮುಖದ ಭುಜಬಳಗರುಡನ ಗಜಕೇಸರಿಯ ಬಿರುದ ಶರಭನ ಗಂಡರ ದಾವಣಿಯ...
[5]ಭುಂಡಹಿಮಾಯುನ[5] ವೈರಿ[6]ಜನವ್ರಜನನ[6] ವೀರಪಂಟಿಯು ಹೊನ್ನ ಗುಬ್ಬ...

೧–೧ ರಾಶಿ (ಶಾ); ರಾಶಿ (ಅ). ೨–೨ ನೆಗೆದುದುಗ್ರಾ (ಶಾ ಕ). ೩–೩ ನಾ...
(ಶಾ ಬಿ ಯು). ೪–೪ ನಡೆತಂದು (ಶಾ ಕ). ೫–೫ ಭುಂಡಗಣವಿಜಯದ (ದಾ)
೬–೬ ಗಜವಿದಳನ (ದಾ).

ರನ್ನವಟ್ಟಿಯ ಬೆನ್ನ ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯ ಬಳಯ ಚವರದ ಬಿಳಿಸದ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಅಭಯ-ಹಸ್ತದ ¹ಅಭಯಹಸ್ತಿಗೆಯ¹ ಹಗಲ ಕೆಯ್ದುಡಿಗೆಯ ಧವಳವರ್ಣದ ಕಬ್ಬಕಾಜ-ಗಾಜಿನ ಅಸುರಕೋಳಾಹಳದ ದೈತ್ಯದರ್ಪದ ದಾನವಾರಿಯ ರಕ್ಕಸಬಲದ ²ಪಕ್ಷಿಯ ಪರಿಗೆಯ ಪಸರದ² ಹಾರಿಯದೊಂಬ್ಯರದ ಕೆಂದಟ್ಟದ ಪಂಕ್ತಿಯ ಜೊಂಬಟ್ಟೆಯ ³ಹಾದಿಯ³ ಕಾಳಕೆಯ ಜಾಳದ ನೀಲದ ಸಾಲಕಂಬದ ಕಟ್ಟದೆಸಟ್ಟಜೆಯ ಕಟ್ಟುಬ್ಬೆಯ ಬಿರುದಿನ ಹರಿಗೆಕಾರರ ⁴ಪರಿವೇಢಿ⁴ಯೊಳಂ; ಮತ್ತಮಾ ಹರಿಗೆಕಾರರಿಕ್ಕೆಲದೊಳ್ ಕೋಡಕೆಯ್ಗಟ್ಟು ಮಲ್ಲಗಂಟನ ಕೊರಡಾದ ಗಂಟೆಯ ಕಿಗಟ್ಟಿದ ಸುರಗಿಯ ಕಟ್ಟದ ⁵ಚಂದಿಯ⁵ ಕೊಟ್ಟ ⁶ಕಂಚುಳಕೆಯ⁶ ಹಿಡಿದ ಬಿಲ್ಲ ಬಲಗೆಯ್ಯ ಸರಳ ಬೆನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯ ಸುತ್ತಿದ ಟೀಲಿಯ ಮುಡಿಗಟ್ಟಿದ ಪಟ್ಟಿಯ ಪಾಲಯುಧದ ಮುಂಗಳಿಯೊಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಜಕದ ಸಿಂಗರಂಬೆರಸಿ ಬೀರ ಸಿರಿಯುಂ ಬೀಜ ನಂಜಿನ ಪುಂಜದಂತೆ ಕಾಳಕನ ಕಾಲದಂತೆ ಜವನ ಜಂಗುಳಯಂತೆ ಬಯ್ಯ ಕೊಲ್ವ ಬಕನ ಬಳಗದಂತೆ ನಿಂದ ಬಿಲ್ಲ ಬಿಲ್ಲಹೆಯ ಹಿಂಗಟ್ಟದೊಳ್ ಮುಂಕಜಿಸಿ ನೆಗೆಪಿದ ಸಬಳಂಗಳ ಮೊನೆಯ ಮೊತ್ತಮಿನಕಿರಣಂಗಳನೊತ್ತರಿಸಿ ಮಿಸುಗುವ ತಪನ ಬಿಸಿಯ ಬಿಂಬದೊಳ್ ಮಾರ್ಪೊಳೆದು ತಳತಳಿಸಿ ಸಿಡಿಲ ಬಳಗಂ ತಳರ್ತಂತೆ ಗಗನತಳದೊಳ್ ತುಱುಂಗಿ ನೆರೆ ಮೆಱೆಯೆ ನಭಕ್ಕೆ ಜಿಮ್ಮಿ ಕುರುಳ್ಚ ಕೆಯ್ದಾಡುವ ಕೊಂತಕಾರರ ತಿಂತಿಣಿಯ ನಡುವೆ ಪಿಡಿದ ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿಯ ಮಸೆದಿಟ್ಟಯೆಸೆವ ಗಂಡಗತ್ತಿಯ ಕೂರಲಗಿನ ಭಾರಿಸಂಕಲೆಯ ಪಟ್ಟಿಯದ ಪರಶುವಿನ ಚಕ್ರದ ಕಕ್ಕಡೆಯ ಕರವಾಳ ಕಠಾರಿಯ ಕತ್ತಿಯ ಕರಗಸದ ಗಂಡಗತ್ತರಿಯ ಶೂಲದ ಕಾಲ ತೊಡರ ರಕ್ಕಸರ ಹಾಸೆಯ ಹಡೆಯದ ಲಪ್ಪಡಿಯ ⁷ಚಾಪ್ಪುಡಿಯ⁷ ಬಾವುಲಿಯ ಬಲ್ಲಾಳ ಮುಂದೆತ್ತಿದ ಪರಿಪರಿಯ ಪತಾಕಾವಳಿಯ ಸೂಳಿಸಿದು ಮಸಗಿ ದುವ್ವಾಳಿಸುವ ಗೋವಳಗಬ್ಬಿಗೆಯ ಗೊಂದಣಂಗಿಡಿ ಗಗನಂ ⁸ಕವಿದಂತೆ⁸ ದೆಸೆಗಳ್ ಉಗಳ್ದಂತೆ ಭೂಮಿ ಬೆಸಲಾದಂತೆ ಭೂಚಕ್ರಮಂ ಕೆಕ್ಕನೆ ತೀವಿದ ಪದಾತಿ ಬಲದೊಳಂ; ಮತ್ತಮಾ ಪದಾತಿಬಲದ ಪೆಡಮೆಟ್ಟಿನೊಳ್ ತೂಗಿದ ಕುಮುರೆಯ ನೀಡಿ ನೆಗೆದ ಪಳವಿಗೆಯ ಕಟ್ಟಿದ ಚಮರದ ನೆಟ್ಟ ತಿಸುಳದ ಕೀಲಿಸಿದ ಕೀಲ್ಗಳ ತಿರುಗುವ ಚಕ್ರದ ಸುತ್ತಿಜಗಿದ ಲೋಹಬಂಧದ ಕೆತ್ತಿಸಿದ ⁹ಸೂಲಿಗೆಯ⁹ ಹೇಱಿದ ಶಸ್ತ್ರವೇಱಿದ ಸಾರಥಿಯ ಬಿಡಾಜ ನಿಂದ ಜೋದರ ಭೀಕರರೂಪು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೊಸತಾಗೆ ಚಕ್ರಚಿತ್ಕೃತಿಗೆ ದಿಕ್ಕರಿಗಳ್ ಬೆರ್ಚೆ ಸೂತರ ಕಳಕಳಕ್ಕೆ ಭೂತಳಂ ನಡುಗೆ ಜವನ ಚಕ್ರಂದೊಳಲಿಯಂತೆ ಪಾರಿಯ ಮಾಸಕದಂತೆ ಪಸರಿಸಿ ನಿಂದ

೧-೧ ಅಭಯಹಸ್ತದ (ಕಾ ಕ). ೨-೨ ಪಕ್ಷಿಪರಿಗೆಯ ಪಸರದಪ (ಮಾ). ೩-೩ ಹಳವಿಯ (ಕಾ ಬ ಮ). ೪-೪ ಪರಿಪಿಢಿ (ಕಾ ಮ). ೫-೫ ಚಂದರಿಯ (ಕಾ). ೬-೬ ಕಂಚುಕಿಯ (ಮ ಬ). ೭-೭ ಚಪ್ಪರಿಯ (ಅ). ೮-೮ ದಳ್ದಂತೆ (ಅ). ೯-೯ ಸೂಪಗಿಯ (ಕಾ ಕ ಬ ಮ).

ರಥಾನೀಕಪ್ರಕಾರದೊಳಂ; ಮತ್ತಮಾ ಸ್ಯಂದನವೃಂದಮಂ ಮುಂದುಮಾಡಿಯಿರ್ದ ಮೊನೆಗೆ ಪಲ್ಲವದ ಧನ್ವದ [1]ಸಿಡಿಲ್ಗರೆಕ್ಯೆದುವ ಕಟ್ಟದ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಗುಡಿಯ ರವದ ದೃಢಕರಂಗಳ ಗಂಟೆಯ ಮೊಳಗಿಸುವ ಮೊಗದೊಳ್ ರೂಪಿಸುವ ದೊರಲ ಕನ್ನಡಿಯ ಕಡುಗೆಲ್ಪ ಕೊಡಂಗೆಯ ಲಂಬಿಸುವ ಚಮರದ ಚಾಂತರಭೂಷಣಂ ಭೀಷಣಮಾಗೆ ಕಂಪಿಯ ಕವಿಯುವ ಕಿಲಚದ ಸೋಂಟಿಯ ಧಾರಾಧಾರಿಯೊಳ್ ಮೊಳಗುವ ಲಾಲಾಜಲಂ ಬಂದಪಿರ್ಪಿಂ ನೆಗೆದ ಮೊಗ್ಗೆ ಹಳೆಯಂಗುಡೆ ತುರಿಚಾಗಿದಮಂ ಪೆಲ್ಲ ಮಾಡುವ ಗಜಾಧನಂ ಪರಿಹಾಸಂಗೆಯ್ದು ಪವನನಂ ಪರಿಭವಿಸುವ ಮನದಮನನಂ ಗೆಲ್ವುದ ದಿಟ್ಟಗಳನಿಪ್ಪಿಸಿ ದಾಂಟುವ ಕಡುವೇಗದಿಂ ದೆಸೆಯ ಚರ್ಮದಂಡದ ನೆಮ್ಮುಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪರಿದೋಡುವನುವಾಸಂ ಪೊರ್ದದೆ ಮುಡಿಗೆಸ್ತ್ರಿ ಮನದೊಳಂಕುರಿಸುವಲ್ಲಿಂ ಮುನ್ನಂ ಪರಿದು ಕದಧಿಯನೆಡಗಲಿದ ಗಗನಮನಡರ್ವ ಚಾತ್ಕೃತ್ಯಂಗಳ ವಳಯಮಂ ನೋಂಕವಂಕಿಯ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ಭೋಂಕನೇಱಿ ಸುಳಿವ ಮಿಂಚಂ ನೆಳೆದು ನಿಮಿರ್ದ ಕರತಳದೊಳಮರ್ದಂತೆ ಮಿಗೆ ಪಿಡಿದು ಪೆಗಲೊಳಿಟ್ಟ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಬೆಳಗಿನೊಳ್ಪ್ಪು ಗಗನಮನಪ್ಪಿ ಗಾಡಿಕೆಯಿಂದೊಪ್ಪುವ ಧುಜಪಟಿಯ ವೀರನಿಪಾಳಿಯ ಬಿರುದಿನೆಳ್ಗೆಯ ತರದ ಗೌತೆಯ ಹುಲಿವಳಿಯ ಮಾಲೆಗೊಂಡೆಯ [2]ಬೆಲ್ಲವ[2] ಚಾಮರದ ಸೂಸುವ ಸೀಗುರಿಯ ಸೂರ್ಯಸೋಮದಂಡದ ರಾಜಪುತ್ರರ ರಾಯ ರಾವುತರ ದಿವ್ಯಪಾದಕರ ರಾಘೆಂಗಬಗೆಯ್ದು ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಬ್ಬು ಪ್ರಳಯಕಾಮಯದೊಳ್ ಮೇರೆಯಂ ಮೀಱಿದ ವಾರಿನಿಧಿಯ ತರಂಗಕುಲದಂತಿರ್ದ ತುರಂಗಬಲದೊಳಂ; ಮತ್ತಮಾ ತುರಂಗಬಲದಪರಭಾಗದೊಳ್ ಸಮ್ಮದ ಗುಳದ ಸೊಂಪಿದ ಜಂಜೆಯದ ಕಾಲ ಕಂಭದ ದಂತೆಯ ಬಿರಿಕೆಯ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯದ ಕೋಡ ಮೊನೆಯ ಕೇತಿಮುಖದ ಅಗ್ರಪಲ್ಲವದ ಪತ್ರಗತಿಯ ತಲೆಯೊಳೊಪ್ಪುದ ಕುಂಕುಮದ ಕಪೋಳದೊಳ್ ಸುರಿದ ಮದಜಲದ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆಳವ ಬೆಳೆಯ ಜವದ ಮುಂತಣ ಮಾವಂತರ ಪಿಂತಣ ಬಡಿಗೆಕಾಱರ ನಡುವಣ ವೀರಮೋಹರದ ಮುಗಿಲನೆಳ್ಱಿವ ಕರಳಿಯ ಕಂಭದ ಬೊಬ್ಬೆಗುಡುವಾರೆಕಾಱರ ಘೀಳಘೀಳಿಸುವ ವೀರವೃಂದದ ಘುಡುಘುಡಿಸುವ ಗೌತೆಯ ಕೋಳಾಹಳದಬ್ಬರವಾಗೆ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಮಂ ಸೆಳೆವ ಸಿಡಿಲಂ ಪಿಡಿವ ದಿಕ್ಕರಿಗಳನೆಳ್ಬಟ್ಟುವ ಕಡುಗಾಯ್ಪಿಂ ತಳೆದು ನೀಲಾಚಳಂ ಗಾಳಿಪ್ಪಂತೆ ಅಂಜನಗಿರಿಯೊಯ್ಯಾರಂಬಡೆದಂತೆ ಕಾಲಮೇಘಂಗಳ್ ಕವಿದಂತೆ ನಿಂದ ಗಜಘಟಾಬಲದೊಳಂ; ಇಂತೊಪ್ಪಿ ನಿಂದ ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಪದಾತಿಯೆನಿಪ ದೇವರ್ಕಳ ಚಾತುರಂಗಬಲದ ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳೊಪ್ಪಿ ನಿಂದ ತಾರಕಾಸುರನ ಚಾತುರಂಗಬಲಮೆಂತಿರ್ದುದೆಂತೆಂದೊಡೆ ಪೆರ್ಬುಲಿಯೊಬ್ಬಳಿಯಂತೆ ಸಿಂಗದ [4]ಸಂಗದಂತೆ

೧ ರಥ (ಅ). ೨ ಪಕ್ಕರಿಕೆಯ (ಕಾ ಅ ಕ). ೩ ಚಮ್ಮಟ (ಕಾ). ೪ ಸಂಗದ (ಕಾ); ಸಂದಣಿ (ಬ).

ಕರಭಂಗಳ ಬೆರಸಿಯುಂತೆ ಭೇರುಂಡನ ಒಂಡಿದಂತೆ ಶರಭನ ಕಾಳದಂತೆ ವಂಚನ ಪ್ರಳಯದಂತೆ ಸಿಡಿಲ ಗರ್ಜನದಂತೆ ಕಾಳ್ಗಿಚ್ಚಿನ ಗೂಳೆಯುಂತೆ ವಡಬಾನಲನ ಬಡೆಯುಂತೆ ಕಾಲಾಗ್ನಿಯ ಮಾರಿಯುಂತೆ ಮಾರಿಯ ೧ಮಸಣಿ೧ಯುಂತೆ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಕೆಂಕ್ಕೆ ಯುಂತೆ ಅಂತಕನ ೨ಸಂತತಿಯುಂತೆ ಭೈರವನ ಬಳಗದಂತೆ ಮುಂತಿರ್ದ ರಕ್ಕಸ ಪಡೆಯು ನಡೆವ ಪಿಂದೆ ತಾರಕಾಸುರಂ ತನ್ನ ಬಲಕ್ಕೆ ಬಿರಾದ ನಿರ್ಜರಬಲಮಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ರಾಕ್ಷಸಗುರುವಪ್ಪ ಭಾರ್ಗವನ ಮುಖಮಂ ನೋಡಿ,

ಒಟ್ಟಿದ ನಿರ್ಜರಬಲದೊಳ್
ಕಟ್ಟಿದಿರಾಗಿರ್ಪ ಪಿಂದರಾರವರಂ
ನೆಟ್ಟನೆನಗಱಿಪವೇಳ್ಕೆನೆ
ಬಿಟ್ಟಾಗಿಯೆ ನುಡಿದನಸುರಕುಲಗುರು ಭರದಿಂ ೫೬

ಶುಕ್ರೇಶ

ನಡೆತಂದುದ್ಯತವಕ್ತ್ರನಾಗಿ ಸುರರಿಂದಂ ಗಂಧರ್ವರಿಂದಂ ಯಕ್ಷರಿಂದಂ
೩ಎಡೆ೩ಗೊಂಡಿಪ್ಪವ ರಕ್ಕಸೆನಿಱ್೪ದಾಸುರ೪ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೆನಿಱಾದಿ
ಮಾಡಿ ದಿವ್ಯಪ್ರಭೆಯಾಯೆ ಬೆಳಗ್ಗುದೆಯ ನೀರಜ್ಯೋಯೊಳ್ ವಜ್ರಮಂ
ಪಿಡಿದೈರಾವತವೇಱ್ದು ೫ಸಿಂದನವಸಿಂಪ್ರಂ ಕೇಳ್೫ ದಾನವೇಂದ್ರೋತ್ತಮಾ ೫೭

ಅತನ ಕೆಲದೊಳ್ ಚಂಡ
ಪ್ರತಾಪ ಸಿಡಿಲೇಳ್ಗೆಯೊಳ್ಪ ಬಲ್ಗಿದೆಱ
ದ್ಭೂತಂ ಸಕಳಜಗದ್ವಿ
ಖ್ಯಾತಂ ಪಾಕವಹನೆನಿಪ್ಪನಗ್ನಿಸುರಾ ೫೮

ಆದುತರ ಭೀಕರವಕ್ತ್ರಂ
ಕರತಳದಿಂ ಕಾಲದಂಡಮಂ ಕಡುಪಿಂದಂ
ತಿರಿಪುತ್ತಿರ್ದವನಂತಕ
ನಿರದಿಸಿದ ಲುಲಾಯವಾಹನಂ ದನುಜೇಂದ್ರಾ ೫೯

೧-೧ ಬಳಗ (ಬಿ); ಮಾರಿ (ಮು). ೨-೨ ಬಂ (ಕಾ. ಮು. ಬಿ). ೩-೩ ಬನೆ ಕಾ ಮು ಬಿ). ೪-೪ ಪಿಟಿತ (ಮಾ). ೫-೫ ಸಿಂದನವನೆ ದೇವೇಂದ್ರಂ (ಅ ದಾ ಗ ಕಿ).

ಅಸಮಬಳನಸಮವಿಕ್ರಮ
ನೆಸಗುಂ ಕಾಲೋತ್ಕಂಠಾಗ್ನಿದಯುಜಗನೆಂ ದಾ
ನೆಸನಂ ಪಾಯ್ದೊಡ್ಡಿದ ೧೮
ಕ್ಕನಿರವು ನಿಸ್ತಿ ನಿಯುತದಲಿ ದನುಜೇಂದ್ರಾ

ಅವಧರಿಸೆಲೆ ತಾರಕ ಮುಕ
ರವನೇಱಿ ಪಿನಾಕಪಾಣಿದಂ ಪಿಡಿದತ್ಯ
ತ್ಯದಿಂದಂ ನಿಂದಾತಂ
ನೆದೆಂತ್ರಾ ಭರಾವಿಕದೇಕರಂ ದರುಣಂ

ಸಂದಣಿಪ ಕುಮಾರ ಕುಂತದ
ಮುಂದಾಡ ಸಾಮಂತರಾಜವ್ಯತ್ರೋತ್ಕರದಿಂ
ಗೊಂದಣಿಸಿ ಪರ್ವಿ ರಣದೊಳ್
ನಿಂದಿರ್ದನವನೇಱಿಮಾಹನಂ ದವಮಾನಂ

ತುರಗವನೇಱಿ ಮಯೂರಾ
ದರುಣಿತಚ್ಛತ್ರದೊಡೆಯ ಗರುಡರ ಗಂಧ
ರ್ವರ ಯಕ್ಷರ ಸಂದಣಿಯೊಳ್
ಬರುತಪ್ಪುದ ಭೀಕರಂ ಕುಬೇರಂ ದನುಜಾ

ನಂದಿಯನೇಱಿ ಗಣಂಗಳ
ಮುಂದೆ ವೃಷಧ್ವಜಮನೆತ್ತಿ ನವಾಂಭೋತ್ಸಾಹಾ
ನಂದದೊಳೆ ಬಂದು ಮುಂದಂ
ನಿಂದವನೀಶಾನನೆಂಬನೊರ್ವಗಣೇಶಂ

ಪರಚಕ್ರಂ ಶಾರ್ಙ್ಗಂ ಗದೆ
ಯುಂದಾತರಭೀಕರಮೆನೀಯ ಸಂಗರರಂಗ
ಕ್ಕುರವಣಿಸುತ್ತುಂ ಬರ್ದಂ
ಗರುಡಧ್ವಜನಸುರಮರ್ದನಂ ಕೇಶವಂ

೧-೨ ಕಾಲೋತ್ಕಂಠಗ (ಪಾ). ೨-೩ ಕ। ಕ್ಕನಿರಕ್ಕನವನಿ ನಿಯತಿ ನಿಯತಂ ದನು [illegible]
(ಮು); ಕ। ಕ್ಕನಿರಕ್ಕನವನಿ ನಿಯತಿ ನಿಯತಂ ದನುಜಾ (ಬೆ ಪಾ ಕೊ); ಕ। ಕ್ಕನಿರವ [illegible]
ನಿಯತಿಯೊತ್ತುವಸುರಾಧೀಶಾ (ಆ). ೬-೬ ನದಂತ್ರಿದರಾವಿದರಾ (ಶಾ). ೯-೪ ಕೇಶವ [illegible]
(ಶಾ ಕ ಅ ಪಾ ಗೊ).

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ೬೬

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ೬೭

[illegible]

[illegible]

ಚಂಪಕ

ಕುಳಿಕನ ಕೂರ್ಪೊ ಬಾಡಬನ ತೀವ್ರತೆಯೋ ಸಿಡಿಲೇಳ್ಗೆಯೋ ದವಾ-
ನಳನ ಪೊಡರ್ಪೊ ಭೈರವನಳುರ್ಕೆಯೊ ಕಾಲನ ಕಾಯ್ಪೊ ತದ್ದಿಶಾ-
ನಿಳನತಿವೇಗವೋ ಪರಿವ ಮೃತ್ಯುವಿನುಗ್ರತೆಯೋ ಮಹಾಲಯ-
ಜ್ವಲನನ ದಾಳಿಯೊ, ತಿಳಿಯೆ ಪೇಳೆನೆ ನೂಂಕಿದನುಗ್ರತಾರಕಂ ೭೬

ಅಂತು ನೂಂಕಿದತುಳಬಳವೀರತಾರಕನ ಚತುರಂಗಬಲದುರವಣೆಗಿರಲಾರದೆ ಸುರರ ಪದಾತಿಬಲಂ ಪರಿಭವಂಬಡೆದು ರಥಾನೀಕಂ ವಿರಥವಾಗಿ [೧]ತುರಂಗಕುಲಂ[೧] ತರಹರಿಸಲಾರದೆ ಗಜದೊಡ್ಡು ಗಂಡುಗೆಟ್ಟು ಬೆಂಗೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲದೋಡಿ [೨]ಕಲೆಯುಂ ಕವಿಯು ಮಾಗೆ[೨],

ಉತ್ಪಲ

ಕಂಡತಿವೀರತಾರಕನಣಂ ಪರಿಹಾಸಮನಾಳ್ದು ಮಾಱ್ ಬೆಂ-
ಕೊಂಡು ಭಯಾಕುಳವ್ರಜದ ಬೆಂಬಳಿಯಂ ನೆಱೆಬಿಟ್ಟು ನಿಂದು ವೇ-
ದಂಡಮನೋಜೆಯಿಂ ತಿರುಪಿ ನೂಂಕಿ ಮರಳ್ದು ರಣಾಗ್ರರಂಗಭೂ-
ಮಂಡಳಮಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತೆ ಪೋದನಪಾರಗಭೀರವಿಕ್ರಮಂ ೭೭

ಅಂತು ಪೋಗೆ,

ಉತ್ಪಲ

ಇತ್ತಲನಂತರಂ ತ್ರಿದಶರೋಡಿ ಸುರಾದ್ರಿಹರಾದ್ರಿಯೊಳ್ ಭಯಂ
ಬೆತ್ತು ಮಹಾಗುಹಾವಳಿಗಳಂ ಘನಗಹ್ವರಘೋರವೀಥಿಯಂ
ಸುತ್ತಿ ದರಣ್ಯದಂಧತಮಮಂ ತವಕಂ ಮಿಗೆ ಸಾರ್ದು ಪೊಕ್ಕು ಶೌ
ಯೋರ್ತ್ತರರಿರ್ದರಪ್ರತಿಮತಾರಕಸಂಗರರಂಗಭಂಗಿತರ್ ೭೮

[೩]ಓಡಿದರಡಗಿದರಗಿದರ್[೩]
ಕೋಡಿದರನುಗೆಟ್ಟರಳ್ಕಿದರ್ [೪]ಸೊರ್ಕೞಿದರ್[೪]
[೫]ಬಾಡಿದರಂಜಿ[೫]ದರಮರರ್
ಪಾಡಳಿದರ್ ಮಣಿದರಳ್ದುರಳಿದರ್ ಕಳಿದರ್ ೭೯

೧-೧ ಚತುರಂಗಬಲಂ (ಅ) ೨-೨ ಕಲಿಯುಂ ಕೂಕಲಿಯುಮಾಗೆ (ಬ); ಯುಂ ಕಲ್ಲಿಯುಂ ದಲ್ಲಿವಿಲ್ಲಿಯುವಾಗೆ (ಕಾ) ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯುಮಾಗಿ (ಯ); ಯುಂ ತಲ್ಲೆಯುಂ ದಲ್ಲಿವಿಲ್ಲಿಯುಮಾಗಿ (ಬೆ); ಕತ್ತಲೆಯುಂ ಕವಿಯುತಮಾಗೆ (ಅ); ಕಂಗೆಟ್ಟಿಲ್ಲಿಯುಂ ಕಲ್ಲಿಯು ಮಾಗೆ(ದಾ). ೩-೩ ಓಡಿದರಂಜಿದರಗಿದರ್ (ಮ ಬ ಯ ಕ ಡ ಸೆ); ಓಡಿದರಂಜಿದರಡಗಿದರ್ (ಅ). ೪-೪ ಸೊರ್ಕೞಿದರ್ (ದಾ ಕ). ೫-೫ ಬಾಡಿದರಳ್ಕಿ(ಬ); ಬಾಡಿದರಳ್ಕಿ (ದಾ ಕೊ ಕ).

ಇಂತು ಭಯಾಕುಳರಾಗಿ ಮೇರುಗಿರಿಯ ರಜತಾದ್ರಿಯ ಗುಹೆಗಹ್ವರಂಗಳಂ ಪೊಕ್ಕು ಗಾಡಿಗೆಟ್ಟು ಗಂಡುಡುಗಿರ್ದ ದೇವರ್ಕಳನಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕರೆದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ನೆರೆಪಿ ಸುರಕುಲಂಬೆರಸು ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನುಂ ಜಿಷ್ಣುವುಂ ವಿಷ್ಣುವಿರ್ದ ತಾಣಕ್ಕೆ ಜಾಣಿಂ ಬಂದು ಕಂಡು ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ಕಾಳೆಗದಿಂ ನೊಂದಾಳೋಚನಂ[೧]ಗೆಯ್ವಲ್ಲಿ[೧] ಮುನ್ನಿನಂತಲ್ಲದಿನ್ನೊರ್ಮೆ ಸಂಗರಮಂ ಸಮಕಟ್ಟಲ್ವೇಳ್ಕುಮಾನಿರ್ದಪೆಂ ನೀವಿರ್ದ ಪಿರಜನಿರ್ದಪನಂಜಲೇತರ್ಕೆಂದು ಶಕ್ರಂ ಮಿಕ್ಕು ನುಡಿಯೆ,

ನೆನೆದು ವಿಚಾರಿಸಿ ನಿಶ್ಚಯ
ಮನನತುಳೋಪಾಯಕೋವಿದಂ ಸ್ಥಿತಿಕರ್ತಂ
ವನಜಾಕ್ಷಂ ಘನನಿರ್ಮಲ
ನನಾಗತಜ್ಞಾನಿ ಶಕ್ರನೊಡನಿಂತೆಂದಂ ೮೦

ಆನಿರ್ದುಂ ತಾನಿರ್ದುಂ
ನೀನಿರ್ದುಂ ಮೂವರಿರ್ದುಮೇನಾದುದು [೨]ಪೇಳ್
ನಾನಾನಿಷ್ಠುರತಾರಕ[೨]
ಸೇನಾಮುಖನಿಖಿಳಭುವನ[೩]ವಿಧ್ವಂಸನದೊಳ್[೩] ೮೧

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಅಯುದ್ಧಂ ಮುಖದ ಭವಂಗೀ
ರಯುದ್ಧಂ ಭುಜಗೀಶ್ವರಂಗೆ ಷಣ್ಮುಖನುದಯಂ
ಗೆಯ್ದ್ದೀಳನೆಯ ದಿನಂ ಬಂ
ದೆಯ್ದಿದೊಡತ್ಯುಗ್ರತಾರಕಾಸುರನಳಿವಂ ೮೨

[೪]ಎಂದಬ್ಜಜನಿತ್ರಾದೇ
ಶಂ[೪]ದಿಟಮದುಕಾರಣಂ ಕಪರ್ದಿಯ ತಪಮಂ
ಭಂದಂಗೆಡಿಸುವ ವೀರನ
[೫]ನಿಂದೆ[೫] ವಿಚಾರಿಸಲೆ ವೇಳ್ಪುದಿಂತಿದೆ ಕಜ್ಜಂ ೮೩

೧-೧ ಗೆಯ್ವ ವಿಚಾರಿಸುವಲ್ಲ (ಶಾ ಕ ಜಿ ಯ). ೨-೨ ಪೇ । ಳಾ ನಿಷ್ಠುರತರತಾರಕ (ಶಾ ಕ). ೩-೩ ವಿಧ್ವಂಸಕನೊಳ್ (ಅ ಕ). ೪-೪ ಎಂದಜ್ಞಾಕ್ಷನಿತ್ರುಪದೇಶಂ (ದಾ ಸೆ). ೫-೫ ನಿಂತು (ಶಾ ಬಿ).

ಕಾಳೆಗದ ಮಾತನಾವುದಿ
ರಾಣಾಪಂಗೊಳ್ವೆನೆಂದು ನತಿಬಳನದಟಂ
ಸೂಳಿಯ ತಪಮಂ ಜಲಿಯಿಸು
ವಾಣಾವಂಗೆಯ್ದುದುಚಿತಕಾರ್ಯಂ ಶೌರ್ಯಂ ೮೪

ಎಂದು ಚಕ್ರಧರಂ ಶಕ್ರನೊಳ್ ತಕ್ಕನಾಗಿ ನುಡಿಯೆ ತಮ್ಮೊಳೊಂದಾಗಿ ಬಜನನಿಜಮುದಿಂ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿ ಸಕಲಜಗಜ್ಜನವಶೀಕರಣಪಟುತರಕುಸುಮಕೋದಂಡಮಂ ಕಾಂಡಪ್ರತಾಪಮುಮಂ ಮಕರಧ್ವಜನೆಂದಪ್ಪರಿಮಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಪಂಚೇಷುವಿಂದಲ್ಲದೆ ಪಂಚಮುಖನ ತಪಂ ಸಂಚಲಿಸದೆಂಬ ಸಾಚಮನರಿದು ಕಾಮನಂ ಕರೆಯಿಸಲ್ವೇಡಿ ಸಂಕ್ರಂದನಂ ಪುರಂದರನ ಮುಖಮಂ ನೀಡಾಗದೆ ನೋಡಿದಾ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳ್,

ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ ಶಶಿಧರಂ ಗಂಗಾಧರಂ ಕಾಲನಂ
ಹರನಜ್ಞಾನಹರಂ ಪುರತ್ರಯಹರಂ ಸೌಖ್ಯಾಕರಂ ಶಂಭು ಶಂ
ಕರನಾನಂದಕರಂ ಸಮಂತೆನಗೆ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಮಂ
ಕರುಣಂಗೆಯ್ದೊಲವಿಂದೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಶಿವಾವಲ್ಲಭಂ ೮೫

ಗದ್ಯ

ಇದು ಸಮಸ್ತಸುರಾಸುರನಿಕರಮಕುಟಘಟಿತದಿನಕರಕರಾಧಿಕ್ಯಮಾಣಿಕ್ಯ ಪ್ರಭಾಪುಂಜರಂಜಿತಚರಣನೆನಿಪ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷದಿವ್ಯಪಾದಕಮಲಮಕರಂದಮಧುಕರಾಯಮಾನಸತ್ಯವಿಶ್ವರನಂದನಯಹರಿಹರದೇವವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಶ್ರೀಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮಹಾಪ್ರಬಂಧದೊಳ್

ತಾರಕಾಸುರಯುದ್ಧವರ್ಣನಂ ಷಷ್ಠಾಶ್ವಾಸಂ

೨-೨ ಗೆಯ್ದುಕಾರ್ಯಮುಚಿತದ ಶೌರ್ಯಂ (ಕಾ. ೪). ೩-೩ ಶಕ್ರನೊಳಕ್ಕರದು (ಬಿ).

ಸಪ್ತಮಾಶ್ವಾಸಂ

ವಸಂತೋದ್ಯಾನಮದನಪ್ರಯಾಣಪ್ರಾರಂಭವರ್ಣನಂ

ಪರಸುರವರೋರಗಪ್ರಜ-
¹ಕಿರೀಟಪದಯುಗನತಿಸ್ವತಂತ್ರಂ ಶರ್ವಂ¹
ಹರನಧಿಕಾಕ್ಷಂ ಸಲೆ ಭ-
ಕ್ತರಸಮನೆಮಗೀಗೆ ಸಂತೊಸಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ೧

ಪುರುಹೂತಂ ²ಹರಿ ನೋಡಿದ²
ಪರಿಯಂ ತಾನಱಿದು ಮಂತ್ರಿವಾಚಸ್ಪತಿಯುಂ
ಕರೆದೀಗಳ್ ಕಾಮನನತಿ-
ಭರದಿಂದೊಡಗೊಂಡು ಬರ್ಪುದೆಂದಿಂತೆಂದಂ ೨

ಇದಿರ್ಗೆ ತೆಱಿಸಿದು ನೀನಱಿ-
ದಿರ್ದಪೆ ನಿನಗಱಿವಲ್ಲ ಕಾರ್ಯ³ಸ್ಥಿತಿಯಂ³
ಸಾರ್ದತಿವೇಗದೆ ಕೂರ್ದಕ-
ಮರ್ದನನಂ ತರ್ಪುದಾವ ತೆಱದಿಂ ⁴ಜೀವಾ⁴ ೩

೧-೧ ಸುರಾಸುರಕಿನ್ನರೋರಗದನುಜ ಶರ್ವಂ (ಅ). ೨-೨ ಹರಿಯಾನೊಡದ (ಕ ಬ).
೩-೩ ಸ್ಥಿತಿಯಂ (ಅ ಗ). ೪-೪ ಜವದಿಂ (ಬ).

ಎಂದು ಬೆಸಸುತ್ತುಮಿಱೆ ನಡೆ
ತಂದಂ ಗುರು ಮದನನಲ್ಲಿಗಮಲಿನದೇಹಂ
ಸಂದ ಕಳಾವ್ಯೂಹಂ ಗುಣ
ಸಂದೋಹಂ ಗಗನಗಮನಪುಷ್ಪಕವಾಹಂ ೪

ನಡೆತಂದು ಮುಂದೆ ಜೆಲ್ವಿಂ
ದಿಡಿದ ರತೀಶ್ವರನ ರಾಜಧಾನಿಯನೊಳಪೊ
ಕ್ಕೆಡೆಯಱಿಯದೆ ನೆರೆದರಮನೆ
ಗೆಡೆಯಾಡುವ ಲಲನೆಯರ್ಕಳಂ ನೋೞ್ಪಾಗಳ್ ೫

ತೆಗೆದೆಸುವ ಪುಷ್ಪಚಾಪನ
ಮುಗುಳಂಬಿಂಗೆಣೆಯೆನಿಪ್ಪ ವಧುವೊರ್ವಳ್ ಮೆ
ಲ್ಲಗೆ ಬಂದಳ್ ಮನ್ಮಥ[೧]ನೋ
ಲಗಕ್ಕೆ[೧]ಶತಪತ್ರದಾತಪತ್ರದ ನೆಳಲೊಳ್ ೬

ನೇವುರದ ಮುದ್ರಿಕೆಯ ಮಧು
ರಾವರಣಧ್ವನಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಕಿವಿವುಗೆ ಸದ್
ಭಾವಕಿಯೊರ್ವಳ್ ಬಂದಳ್
ಕಾಪನ ಸಭೆಗೆಸೆವ ರತ್ನಮುಕುರದ ತೆಱದಿಂ ೭

ಬಿಸರುಹದಳದೊಳ್ ಚಂದನ
ರಸಮಂ ನೆಱೆ ತೀವಿಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡುತುಂ
ಪೊಸಜವ್ವನೆ ನಡೆತಂದಳ್
ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರನ ಗಟ್ಟವಳ್ತಿಯೊರ್ವಳ್ [೨]ಬನದಿಂ[೨] ೮

ಇಂಬಾಗಿರೆ ವರಹಿಮಕರ
ಬಿಂಬದ ಬೆಂಬಳಿಯೊಳಿಳಿವ ತಣ್ಗದಿರ್ಗಳೆನಲ್
ಪೊಂಬಾಳೆಯ [೩]ಚಮರಮದಾ[೩]
ಲಂಬಿಸೆ ಪಿಡಿದೊರ್ವಚಂದ್ರಮುಖಿ ನಡೆತಂದಳ್ ೯

೧-೧ ನೋ। ಲಗಕಂ (ಅ). ೨-೨ ಭರದಿಂ (ಕಾ ಕ ಅ ಬ ಡ ಹ). ೩-೩ ಚಾಮರಮಾ (ಅ).

ಪ್ರಬಳನವರತ್ನರೋಚಿಃ-
ಶಬಳಿತದರ್ಪಣಮನಾಂತು ಮುಂದೆಯ್ತಂದಳ್
ನಿಬಿಡತರಸುಕರಪುಷ್ಪ-
ಸ್ತಬಕದ ಬೆಳ್ಗೊಡೆಯ ನೆಳಲೊಳಂಗನೆಯೊರ್ವಳ್ ೧೦

ಅಂತವರ ನಿರತಿಶಯಸ್ವಭಾವಸೌಂದರ್ಯಸೌಕುಮಾರ್ಯಂಗಳಂ ಕಂಡು ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮನದೊಳಳಿಪುತ್ತುಂ ಬುದ್ಧಿಯೊಳ್ ಬೆದಱುತ್ತುಂ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಕೌತುಕಂಬಡುತ್ತುಂ ನಡೆತಂದವರಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಪುಷ್ಪಕಮನಿಳಿದೊಪ್ಪುವ ದರ್ಪಭೂಷಣಮೆನಿಸಿದ ದರ್ಪಕಾಸ್ಥಾನಮಂ ಪುಗು[೧]ತರ್ಪಲ್ಲಿ,[೧]

ಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಮುಂತಿರ್ದಂ ಪುಷ್ಪಮಾಲಾನಿಚಯರಚಿತಸೌರಭ್ಯಲೋಲುಪ್ತಭೃಂಗೀ-
ಸಂತಾನಾಬದ್ಧಧಾರಾನಿಳಯವಳಯಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶಪ್ರರತ್ನಾ-
ನಂತಪ್ರದ್ಯೋತವೀಥೀಪ್ರಯುತನಿಯುತ ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢತಾನಿ-
ಶ್ಚಿಂತಂ ಶೃಂಗಾರ[೨]ಕಾಂತಂ[೨]ಜನವಿನುತರತೀನಾಥನಾನಂದಯೂಥಂ ೧೧

ಅಂತಿರ್ದ ಮದನಭೂಭುಜನಂ ತ್ರಿದಶಾಚಾರ್ಯಂ ದೂರದಿಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತುಂ ಬರ್ಪಾಗಳ್ ಮುಂದೆ ಮಗಮಗಿಪ ಕದಂಬಕುಸುಮದ ಪೊಸಗಂಪಿಂ ಪೊರೆದು ಸಾರ್ವರ್ತುಕಮೆನಿಸಿ ಕೊರ್ಬಿ ಬೆಳೆದ ಕೇಳೀವನದ ನಡುವೆ ನಿಂದ ನೀಲದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿಂಗೆ ನೆಲೆಯಾದ ಮುತ್ತಿನ ಬೆಳಗಿನ ಬೆಳ್ದಂಗಳ ಭಿತ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ತರತರದಿಂ ಪರಪಿದ ಕೈರವದ ನುಣ್ಣಸಳ ಸಣ್ಣ ಜಂತೆಗಳನಾಂತ ಕೇತಕಿಯ ನೀಳ್ದ ದಳದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳೊಟ್ಟಜೆಗಳಿಂ, ಮತ್ತಂ ಮುತ್ತಿ ಮತ್ತವಾರಣಮಂ ನವೀನಗ್ರಂಥದಿಂ ತವೆ ಪೊರೆದ ದವನದ [೩]ದ್ವಾರವಂದದೊಳಜ್ಯೋತಿ ಬೆಚ್ಚಂತಿರ್ದು[೩] ಲಾಮಂಜದ ಮುಚ್ಚುಳಮಂ ಸೆವ್ವಿ ನಿಂದಿರ್ದ ಪಡಿಯಱಿಗೋಗಿಲೆಗಳಿಂ, ಮತ್ತಂ ರವಿಕರಕೆಡೆಗುಡದಿಡಿದಿಡಿದು ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಕವಲಿಱಿದು ಕವಿದ ಲತಾಂತಜಾಳದ ತಳ್ತ ನೆಳಲಿಂ ಕಳ್ತಲಿಸುವ ಓಲಗಸಾಲೆಯೊಳ್ ಬಂದುಗೆಯ ಬಣ್ಣದ ತಿಣ್ಣವೆಳಗುಂ ಕಣ್ಣ ಬೆಳಗುಂ ತವೆ್ಮೊಳರ್ಮಡಿಸೆ ಮೆಯ್ದೋಱಿ ಕೆಯ್ದಾವಿಗೆ[೪]ವಿಡಿದಿರ್ಪ[೪] ಖೇಚರಾಂಗನೆಯರಿಂ, ಕಾಮನ ರತಿಯ ನನೆಯ ಸಿಂಹಾಸನದಿರ್ಕೆಲದೊಳ್ ನಿಂದು ಮರುಗದ ಪೊಂಬಾಳೆಯ ಸೀಗುರಿಯ ಚಾಮರಂಗಳಂ ಪಿಡಿದಿರ್ಪ ಹಸ್ತಿನಿಯರಿಂ, ನೆರೆದು ನಿಂದ ಕೀರಾಳಿಗೆ ಕಾಮಾದ್ಯೈನ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರಸೂತ್ರಮಂ ಪಾಠವೋದಿಪ ಪರಿಜ್ಞಾನದಿಂ ಮೆಱೆವ

೧-೧ ತರ್ಪಾಗಳ್ (ಅ ದಾ). ೨-೨ ಕಾಂತಾ (ಕಾ ಬೆ ಯ). ೩-೩ ದ್ವಾರಬಂಧದೊಳ್ ಜ್ಯೋತಿ ಬೆಚ್ಚಂತಿರ್ದ (ಅ). ೪-೪ ವಿಡಿದಂತಿರ್ಪ (ಕ).

ಚಿತ್ತಿನಿಯರಿಂ, ಮೇಲೆ ಬೀಳ್ವ ಕಾಮದೇವನ ಕಟಾಕ್ಷಕಂಜಿ ರತಿದೇವಿಗಡಿಗಡಿಗೆ ಕೆಯ್‌ಮುಗಿದು ಕೆಲಸಾರ್ದಿರ್ಪ ಶಂಖಿನಿಯರಿಂ, ಮತ್ತಂ [೧]ಶತಪತ್ರ[೧]ದೊಳಮೃತರಸಮನೋವಿ ತೀವಿ ಮುದದಿಂ ಪಿಡಿದಿರ್ಪ ಪದ್ಮಿನೀನಾಯಕಿಯರಿಂ, ಹಂಸೆವಿಂಡಿಂಗೆ ನಡೆಗಲಿಪ [೨]ಮದಕರಿ[೨]ಯಾನೆಯರಿಂ, ನವಿಲನಾಡಿಪ ನರ್ತಕಿಯರಿಂ, ಮತ್ತಂ ಮಧುಕರಮಂಡಳಿಗೆ ಮಾರಭೂಪನ ಬಿರುದಿನೇಳ್ಗೆಗಳ ಗೀತಗೋಷ್ಠಿಯನೀವ ನೂತನಗಾಯಕಿಯರಿಂ, ಶತಪತ್ರವೀಜನಸಮಾಜದಿಂ ರಥಾಂಗಮಿಥುನದ ಸುರತಶ್ರಾಂತಿಯನಾದರದಿಂದಾರಿಸುವ ಚಕ್ರಕುಚೆಯರಿಂ, ಹರಿಣಿಗಳ ಮುಳಿಸಂ ತಿಳಿಪಿ ಹರಿಣಂಗಳನೊಡಗೂಡುವ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿಯರಿಂ, ಅಶೋಕೆಯನೊದೆದಂಕುರಮಂ ಪುಟ್ಟಿಪ [೩]ಪದ್ಮಮುಖಿಯರಿಂ[೩], ಕುರುವಕಮಂ ಪರಿರಂಭಣದಿಂ ಪೊರೆಯೇಱಿಸುವ ತರುಣಿಯರಿಂ, ಕುಸುಮರಸಗಂಡೂಷದಿಂ [೪]ವಕುಳಕುಳಮಂ[೪] ಕೋರಕಿತಂ ಮಾಳ್ಪ [೫]ಸಾರ[೫]ಮುಖಿಯರಿಂ, ಹೂವಿನ ಬಿಲ್ಲನೊಚ್ಚತಂಗೊಂಡರ್ಚಿಸುತ್ತಿರ್ಪ [೬]ನಿಡು[೬]ಪುರ್ವಿನ ನೀಱೆಯರಿಂ, ನನೆಯಂಬಂ ಕೆಯ್ಗೆಯ್ವ ಸವಿನೋಟದ [೭]ಸಾಧಾರಣೆಯರಿಂ[೭], ಮತ್ತಂ ಮಕರಕೇತನನ ಕೇತಕಿಯಲಗಂ ಪರಾಗದ ಸಾರಣೆಯೊಳ್ ಪರಿಮಳದ ಹೊಗರೆತ್ತುವಳಕುಂತಳೆಯರಿಂ, ನನೆಯ ಕಠಾರಿಯಂ ಸಿಂಗರಿಪ ಸಂಗಡದ ಮುಗ್ಧೆಯರಿಂ, ತಳಿರ ತೋಮರಮಂ ತಿರ್ದುವ ಕಳಕಂಠನಿನಾದೆಯರಿಂ, ಕೈರವದ ಸಬಳಮನೊಪ್ಪವಿಡಿವ ಕುಮುದಾಕ್ಷಿಯರಿಂ, ಚಕೋರಿಯ ಕುಳಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳನೂಡುವ ರೋಹಿಣೀವಿಳಾಸಿನಿಯರಿಂ, ಪೂಗೊಳನಂ ಸಾಗಿಪ [೮]ಭೋಗವತಿಯರಿಂ,[೮] ಬನಮಂ ಬಳೆಯಿಸುವ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯರಿಂ, ಮತ್ತಂ ವಿರಿಂಚಿಯ ಹಾಹೆ ಕಾಲೊಳೆಳಲೆ ನಿಂದಿರ್ಪ ನಾಯಕಿಯರಿಂ, ಇಂದ್ರನ ಮೆಯ್ಗಣ್ಣ ಬಾವುಲಿಯ [೯]ದರ್ಪಾಯಿತಿಯರಿಂ,[೯] ಕುಬೇರನ ರೂಪು ನೇವುರದೊಳೆಳಲ್ವ ಚಾಪಳೆಯರಿಂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಂ ಗೆಲ್ವ ವಿಜಯಧ್ವಜದ ವೀರೆಯರಿಂ, ತಳಿರ ಗದ್ದುಗೆಯೊಳ್ ಕೆಳಗೆ ಕುಳ್ಳಿರ್ಪ ವಸಂತರಾಜನಿಂ, ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ ಹಸೆಯೊಳ್ ಬಳಸಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ಪ ಕಳಾಮಾಳೆಯರಿಂ,[೧೦]ಅರಸಾಳ್[೧೦]ಬೆಸನಂ [೧೧]ಸಾರ್ದಿರ್ಪ[೧೧] ಮಳಯಾನಿಳನಿಂ, ಕೆಲದೊಳ್ ನಿಲಿಸಿದಿಕ್ಷುಚಾಪದಿಂ, ಮಲಂಗಿಸಿದ ಪುಷ್ಪಬಾಣಂಗಳಿಂ, ಸಮಸ್ತವಸ್ತುವಿಸ್ತಾರವಿಳಸದ್ [೧೨]ವಿಲಾಸವಿಭ್ರಮಮಂ[೧೨] ಪಡೆದು ಪರಾಗಮಂ ಪಸರಿಸುವ ಸರಸೀರುಹದೆಸಳ ತುಱುಂಗಲ ಸಿಂಹಾಸನದೊಳ್ ಸುರತರುವಂ

೧-೧ ಕಮಳಪತ್ರ (ದಾ ಕೊ ಅ). ೨-೨ ಮಧುಕರ (ಕ); ಮಂದ (ಗೊ). ೩-೩ ಮೃದುಪದೆಯರಿಂ (ಕಾ ದಾ); ಮದಮುಖಿಯರಿಂ (ಬ). ೪-೪ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಕೊರಲಂ ಬಕುಳಮಂ (ಅ). ೫-೫ ಸಾರಸ (ಅ). ೬-೬ ಕುಡು (ಕಾ ಬ). ೭-೭ ರಸಾಧಾರೆಯರಿಂ (ಅ). ೮-೮ ಯೋಗಾಂಗನೆಯರಿಂ (ಅ). ೯-೯ ದರ್ಪಾಯೆಯರಿಂ (ಕಾ); ದರ್ಪೋನ್ನತಿಯರಿಂ (ಯ ಬೆ). ೧೦-೧೦ ಅರಸಾಳ್ವನಂ (ಕಾ). ೧೧-೧೧ ಪೊರ್ದಿರ್ಪರ್ (ಅ ಯ ದಾ); ಪಾರ್ದಿರ್ಪರ್ (ಬ). ೧೨-೧೨ ವಿಳಸದ್ವಿಭಾಸ (ಕಾ).

ಮಲಂಗಿ ವಸಂತನ ಮೇಲೆ ಕಾಲಂ ನೀಡಿ ಶೀತಕರನಿಂ ಶ್ರೀ ಹಸ್ತಮನೊತ್ತಿಸಿ ಕೊಳುತ್ತುಂ ನಳಿನಗುಣದುಕೂಲದ ಮಲ್ಲಗಂಟುಂ ಮೊಲ್ಲೆಯ ಮುಗುಳ ಕಂಕಣಮುಂ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ನನೆಯ ಹಾರಮುಂ ಬಂದುಗೆಯ ಬಾಹುಪೂರಮುಂ [1]ದಾಡಿಮಿ[1]ಬೀಜದ ಕರ್ಣಾವತಂಸಮುಂ ಚಂದನತಿಲಕಮುಂ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣಮುಂ ಕೋಮಲಾಂಗಮುಂ ಕಣ್ಣ ಬೆಳಗುಂ ಮುಖದ ಕಾಂತಿಯುಂ ಮಿಗೆ ಸೊಗಸಂ ಮೂವಡಿಸೆ ಮೂಱುಂ ಜಗಮಂ ಮಾಱ್ ಗೆಲಲೆಂದು ಸಂಗಡಿಸಿ ಶೃಂಗಾರ ರಸಮಂಗಂಬಡೆದಂತೆ ಸುಕುಮಾರತೆ ಸಾಕಾರಂಗೊಂಡಂತೆ ಸೊಬಗು ಸಂದಣಿಸಿ ದಂತೆ ನಳನಳಿಕೆ ಬಳೆದಂತೆ ಕಣ್ಗಳ ಭಾಗ್ಯಂ ಕವಲ್ತಂತೆ ಮನೋರಥಂ ಮದ ವೇಱಿದಂತೆ ಪುಟವಿಟ್ಟ ಪುಣ್ಯಂ ಪುರುಷಾಕಾರಮಾದಂತಿರ್ದ ಕಂದರ್ಪರಾಜನ ಕಮನೀಯರೂಪಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಕಣ್ಗಳೊಳಪೊಕ್ಕು ಮನಮನಲ್ಲಾಡಿಸೆ ಬುದ್ಧಿ ಬೆದಱಿಯಹಂಕಾರವಳಿದು ಚಿತ್ತಂ ಸೂಸಿ ಮದನವಿಕಾರದ ಜಮ್ಮು ಜಕ್ಕುಲಿಸಿ ಹಮ್ಮುದಂಬೋಗಿ ಜೀವಂ ಸುಖದ ಜೀವಕಳೆಯ [2]ಕಳಾಸದ[2] ಕುಣಿಕೆ ಕಳ್ಚಿ ತನ್ನನಱಿಯದಿದಿರನಱಿಯದೆ ಬಂದುದಂ ಮಱೆದು ಕಜ್ಜಮಂ ತೊಱೆದಿನಿತುಂ ಬೇಗಂ ಸುಖದ ಸೊಂಕಿಂದುರ್ಕುವ ಕಾಮರಸದ ತೆರೆಯೊಳ್ ತೇಂಕಾಡು ತಿರ್ದೆಂತಾನುಮೆಳ್ಚತ್ತು ಸಂತೈಸಿಕೊಂಡು,

ಮಱೆಯುತ್ತೆೞ್ಚಱುತುಂ ಕುಱು-
ಕುಱುಮೆಟ್ಟುತ್ತಡಿಯನೆತ್ತಿ ತಾನೆಂದಿದಿರೆಂ-
ದಱಿಯದೆ ಕಾಮವಿಕಾರಂ
ನೆಱೆ ಪತ್ತಿ ಸುರೇಂದ್ರಮಂತ್ರಿ ದಡದಡಿಸುತ್ತುಂ ೧೨

ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆತ್ತನೆ ನಡೆತರು-
ತಲ್ಲಲ್ಲಿಕುನುಂಗಿ ಕುರ್ಗಿ ಪಂಚಶರಂಗು-
ತ್ಫುಲ್ಲನವಕುಸುಮ[3]ಸಂಕುಳ[3]
ವಲ್ಲರಿಯಂ ಕಾಣ್ಕೆಯಿತ್ತನಮರಾಚಾರ್ಯಂ ೧೩

ಮತ್ತಮನಂತರಂ,

ಕಂಪಂ ಕೆಯ್ಕೊಳುತುಂ ಮೆಯ್
ಜೊಂಪಿಸಿ ಬೀಳ್ವಳಿನಿಕಾಯಸಹಿತಂ ಜೀವಂ
ಪೆಂಪಿನ ಸೊಂಪಿನಲಂಪಿನ
ಸಂಪಗೆಯಲರ್ದೊಂಗಲಂ ರತೀಶಂಗಿತ್ತಂ ೧೪

೧-೧ ದಾಡಿಮುದ್ಭ(ಅ); ದಾಡಿಮ (ದಾ). ೨-೨ [ವಿಳಾಸದ್ಭ(ಶಾ). ೩-೩ ಪರಿಮಳ (ದಾ).

ಅಂತು ಕಾರ್ಯೋಯುಕ್ತ ಕಾಳ್ಯದ ಮಹತ್ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲುಮಂ ಮಾಕಲ್ಯಾಣಂ ನೋಡಿ,

ಸುರಪತಿ ಸರಸಿಜಭವ ಧಂ
ಕರುಣಾಕ್ಷರ್ ಸುಖದೋಳಿರ್ಪುದೆ ಕಾರಕನಂ
ಗರಮೇನಾನುದು ಸುರಕುಲ
ಗುರುವೇ ನೀಂ ಬಂದ ಕಜ್ಜದೇಂ ಪದದೋಳ್ ೧೫

ಎನೆ ಗುರುವೆಂದಂ ಕಾರ್ಯ
ನನುವರಮಂ ಮಾಡ್ಡು ಮೇಲುಂಗಿರಿತಟದೋಳ್ ೩
ಕ್ರಮಮಾಜನಂ ಸರಸಿಜನಾ
ಭನುಮೇಕಾಂತದೊಳಗಿರ್ದು ಕಳುಹಿದರೆನ್ನಂ ೧೬

ಅಕಾಳಕಾಯಾಸ್ತ್ರಕಾರ್ಯ
ಸ್ಥಿತಿಯಾಳಿಯರೆಲ್ಲರುಂ ನೀಂ ಜಿಷ್ಣುಗಮು
ದ್ರತಿಮಂ ಕಾಮನನೊಡಗೊಂ
ಡು ತಪ್ಪದೆನೆ ಬಂದೆನಿದ ಪದಂ ನನೆ ಮನಾ ೧೭

ಎನುತಂ ಗುರು ನುಡಿಯೆ ಸುಜಾ
ನನದಿಂ ವಿವಿದೆಲ್ಲ ಕಿಪದಂಕಾಮಿಗಳಂ
ಬನದೊಳ್ ವಿಂತಿರಿಸುತೆ ಧೋಂ
ಕನೆ ರತಿವೆರಸೇಳ್ ಮದನನಂ ವಸ್ತ್ರಕವಂ ೧೮

ತಾನುಂ ವಾಚಸ್ಪತಿಯುಂ
ನಾನಾವಿಧಕಾರ್ಯಗತಿಗಳಂ ನುಡಿಯುತ್ತುಂ
ಸಾನಂದಂ ಹರಿಯಜರಾ
ಸ್ಥಾನಕ್ಕಿನಿಕೇತನದ ಮುಂದೆ ಬಂದಿಳಿತಂದರ್ ೧೯

[illegible] ಕಾರ್ಯದೆಳ್ ಪಥದೊಳ್ ([illegible]). [illegible] ಗುರು [illegible] ([illegible]). [illegible] [illegible] ಬರ್ಪದೆಡೆರ್ [illegible] ([illegible]). [illegible] ಬರ್ಪದೆಡೆ ಬಂದಿ [illegible] ([illegible]). [illegible] ([illegible]).

ವೃತ್ತಂ

ಬಂದೆಸಗಲ್ಕೊಕ್ಕು ಪತ್ರಿಗೆ ಪರಿಂಚಿಗೆ ಪಶ್ಚದಲಂಗೆ ದಂದಾ
ಂದದಲಿಂದಾಗಿ ಕಾಯವಾದಾದಂದಂ ದಶಿಯಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂ
ಂದದಪಾಂಶ್ರಯಂ ದಾರದಿ ಕಾಲ್ವದಿ ಕಾಮವರಿಕ್ಕಿಂಕ್ಕೆ ಗೆಲ
ಂದದಪರಿಂದಿಶಂ ಮಾದಿದಾಕ್ಕಗಾಸ್ಥಿ ಬಿಜಾದಾದಾದಂ ೨೦

ಕೇಳಲಿ ದದಳ ಶಾದಳ
ದೊಳಗದಿಂದಾದಗ ದಾಕ್ಕ ಬಿಜದದೆಲಿಕಂ
ಗೆಲಕಂದಡೆಗೆಲಕಾಡಿದ ದಿ
ದಾಶಾದಗೆಲ್ಕ ದಾದಾದಕ್ಕ ಧಿಕದಲಂ ೨೧

ಅರಿಂದಂ ಶಾದಿಯ ಕ್ರಿಧ
ದಾರಿಗೆ ಪೃಚ್ಛದ ಕಾದಾದರಿಂದಕ್ಕದದಂ
ಗಕಿದಂಗ ಶಾದಕದಂತದಾ
ಶಾದದಿಂ ದಾಷ್ಟ ಕಜ್ಜ ದಾದಂಟ ದದಿಡೊಳ್ ೨೨

ಹರದಕ್ಕಧಿಕಶಟ್ಠೊಡ
ಸ್ತ್ರದಾದಾದಗಿದದಂ ದಾದದ ಶತ್ರದಾಂ
ಕೆಡದಗಿಸಿ ದದಗಿರಿಶಾಕೆದೊಳ್
ದಿರಿದಣ್ಣಗೆ ಬಿದಿ ದಣ್ಣಿ ಬಿದಿ ದಮಾದಿದಂ ೨೩

ತಡದಾಂ ಕೆಡಿಪ್ಪದು ದಾದಾದ
ಜಡದಕ್ಷದಡೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ದದಿಯಾಂದಂ ಕಿ
ಲಿಪ್ಪದಾ ಗಿರಿಜಾದಧಾಸ್
ಸ್ಥದಾದದಕಾತ್ಕದಿದಿಗಾದ್ದದು ಲಕ್ಷದದಂ ೨೪

ಕುಮುಕ್ಷದಿ,

ಪುರುಷರ್ ದಧಾಗೆ ದಧಿ
ತ್ತ್ರದದಾ ಪುರುಷಗೆ ದಿಲಿಲ್ಲ ದುಜಿತದಾದಿಕ್ಕಿ
ಧರೆಯೊಳ್ ದದದ ದದಸ್ತ್ರಿ
ಪುರುಷರ್ ದಿದಿ ದಿದದಿ ದಿದಿಲ್ಲದಿದಾದರು ಜಿತ್ರಂ ೨೫

೧-೧ ದಿಂದಂ (ಶಾ ಬಿ ಮ. ಕ). ೨-೨ ದಿಲ್ಲದಿದಾದ (ಬಿ ಬ).

ಇಂತಪ್ಪ ನಿನಗೆ ಮನ್ಮಥ
ಮುಂತಿದಿರಪ್ಪವರದಾರೊ ಕಟಿಜೂಟನ ತ
ಜ್ಯಾಂತಿಯನುಡುಗಿಸಿ ಗಿರಿಜಾ
ಕಾಂತೆಯ ಸಮುನ್ಮುಖಕಮುಂತ್ರವಮ್ಮ ಮೋಳಿಸಯ್ ೨೬

ಎನೆ ಮದನಂ ನುಡಿದಂ ನಿಜ
ಜನಕನೊಳಕ್ಕೃತ್ಯದಪ್ಪದಪ್ಪುದು ಸರ್ವೇ
ಶನನನವಧಿಗುಣನಂ ಕ
ರ್ಚನನೆಸುವುದನೆನಗೆ ಬೆಸವುದು ನಿಮಗಿರದೇ ೨೭

ಶ್ರುತಿಗಳ್ ಕಾಣದ ಮನುಗಳ
ಮತಿಯೆಯ್ದದ ಮುನಿಗಳಱಿವು ನಿಲ್ಕದ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಪ್ರತತಿ ನೆಱೆಯಱಿಯದಪ್ರತಿ
ಹತರೂಪನನೆಂತು ಕಾಣ್ಬೆನೆಂತಾನೆಸುವೆಂ ೨೮

[೧]ಗಿಱಿಸುವೆನ್ನೀ ಮನಮಂ ಪ್ರೇ
ರಿಸುವೀತನ[೧] ನಿಖಿಲಲೋಕಗುರುವಂ ಛಲದಿಂ
ದಸಮಾಕ್ಷನನಿದಿರಾರ್ದಿಸು
[೨]ವಸಮಾಸ್ತ್ರರ್ ಜಲಧಿವಸನೆ[೨] ವಸುಧೆಯೊಳಿಂದೇ ೨೯

ತಿಳಿಯದೆ [೩]ಶೂಲಿಯ[೩] ತಪಮಂ
ಚಲಿಯಿಸು ನೀನೆಂಬುದುಚಿತಮೆನಗೆ ಸೈರ ಮ
ಕ್ಕಳನಿಕ್ಕಿ ನೆಲೆಯನಱಿವುದ
ನಿಳೆಯೊಳಗೆನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾಳ್ಪರೇ ಕಮಲಾಕ್ಷಾ ೩೦

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಹರಿಯಲ್ಲಿಗೆ ತಮಮಂ ಕೇ
ಸರಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಕರಿಯನಭ್ರಚಿಖಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಕೇ
ಸರಗನನಟ್ಟುವ ತೆಱದಿಂ
ಹರನಲ್ಲಿಗೆ ತಂದೆ [೪]ಸೇವಿಸೆನ್ನಂ[೪] ೩೧

೧-೧ ಇಱುವೆಂ ನಿಮ್ಮ ಮನಮಂ ಪ್ರೇ | ರಿಸುವೀತನ (ಅ). ೨-೨ ವಸಮಾಸ್ತ್ರದೆ ಜಲಧಿವಸನೆ (ಕಾ ಬಿ ಮು); ವೆ ಸಮರ್ಥರ್ ಜಲಧಿವಸನ (ಬ). ವಸಮಾಸ್ತ್ರರ್ ಜಲಧಿವಸನ (ಕ). ೩-೩ ಛದ್ರನ (ಕ ಖ). ೪-೪ ಸೇ ಕನ್ನಂ (ಅ). ಮೋಹಮುಕ್ತನಾ (ಬ ಅ).

ಎಂದೊಡೆ ಮುಕುಂದನೆಂದಂ
ಕಂದರ್ಪ ಬಹೂಕ್ತಿಯಿಂದಮೇನಪ್ಪುದು ನಿ
ನ್ನಿಂದಂ ಸಕಲಜಗಂ ಸುಖ
ದಿಂದಿರ್ಪೊಡೆ ಹರನೊಳೊಂದು ಹುರುಳಹುದಾವುದೇ ೩೨

ಎನೆ ಕಂದರ್ಪಂ ಸಕಲಭು
ವನಮೆನ್ನಿಂ ಪರಮಸುಖದೊಳಿರ್ಪುದು ಗಡಮಾ[1]
ನಿನಿತಜ್ಞವನೆನ್ನ ಹರನಂ
ಘನವೇ ಕೆಗೆಯಿಂದೆ ಗೆಲ್ಲು ಶಿಖಿಕ್ಷ್ಣಂದಂ[2] ೩೩

ಎಂದು ಪಾಜಿ ಮುಡಿಯುಡುಗೆಯುಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಪಡೆತಂದು ಪೊಱಗಿಕ್ಕಿದ ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರಮನವಷ್ಟಂಭಿಸುತುನ್ನತಚಿತ್ತಂ ಪುಷ್ಪಧನ್ವಂ ತನ್ನೊಳಿಂತೆಂದಂ, *

ಚಂಪಕ

ಪೊಡವಿಯೊಳುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಮುನಿಗಳ್ ಮನುಗಳ್ ಜಿತಕಾಮರುಂ ಸಮಂ-
ತೆಡೆಗುಡದೆನ್ನ ಕಾರ್ಮುಕದ ಟಂಕೃತಿಮಾತ್ರದೊಳತ್ತಲಿತ್ತಲುಂ
ಸಿಡಿದು ಸುರುಳ್ದುರುಳ್ದು ರತಿಯುನ್ನತಿಯುಂ [3]ರತರಪ್ಪ[3]ರಿಂದೊ[4]ದೀ[4]
ಸಡಿಫಡ ಕೂಲಿಗೀಲಿಯು ತಪಂಗಿಪಮೊಡ್ಡಿಪುದೇ ರತೀಶನೊಳ್ ೩೪

ಎಂದು ದರ್ಪಕಂ ತನ್ನೊಳ್ ತಾನೆ ಗಜಜಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ಮಧುಮಾಕಿಯುನಿಷ್ಟ-ದಿಗ್ಗಂತಿಯುಂ ಕರೆದು ವಸಂತಾದಿಚತುರಂಗಬಲಮಂ ಬರಲ್ವೇಳೆಂದು ಕಳಪುವ ಸಮಯಮೆ ವಸಂತಸಮಯಮಪ್ಪಾಗೆ,

ಶಿಶಿರದ ತವುದಲೆಯುಂ ನವ
ವಸಂತಸಮಯಪ್ರವೇಶಮುಂ ತಮ್ಮೊಳ್ ಸಂ
ದಿಸೆ ಬಚ್ಚಸಲರಿದಾದೊಡ
ಮೆಸೆವಾ ಋತುಸಂಧಿಯುಂ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಪೇಳ್ವೆಂ ೩೫

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

---

೧ ನಾ (ದಾ). ೨ ತೀಂಚಿಕ್ಷ್ಣಂದಂ (ಅ ಬ). ೩-೩ ನಿತರಪ್ಪ (ಬ ಕೊ ಅ ದಾ); ನೆರೆದಪ್ಪ (ಕಾ ಜೆ ಯು) ೪-೪ ದಾರ್ (ದಾ). * ಈ ವಚನವು ಕ. ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಚಂಪಕ

ಪೊಳೆವದಿರ್ಗಂತಿಯುಣ್ಮೆ ಮಧುಮಾಸಮೊಡರ್ಚಿದುದನ್ಯಪುಷ್ಪಸಂ
ಕುಳರುತಿ ಹತ್ತೆಸಾರ್ದುದು ನವಾಮ್ರಕುಳಂಗಳೊಳಂಕುರಸ್ಥಳಂ
ತಳೆದುವು ತಂಬೆಲರ್ ಜನಿಯಿಸಿರ್ದುದು ಬಾಲ್ಯದೊಳತ್ತ ಮಾರನ
ಗ್ಗಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗಣಂಗಳೆನೆ ಚಿಂತಿಸುತಿರ್ದನಿದಾವ ಕಾಲಮೋ ೩೬

ಆ ಸಮಯುದೊಳ್,

ನನೆಯುಂ ಪೆತ್ತುದು ಮಾಧವಿ
ಮೊನೆಸಿದುವಂಕುರಿಪ ತಾಣಮಿಮ್ಮಾವುಗಳೊಳ್
ಜಿನುಗಿದುವು ಕೊರಲೊಳಗೆ ಪಿಕ
೧ನನಂತರಂ೧ ಬಿಲ್ಗೆ ಮದನನನುಮಾನಿಸಿದಂ ೩೭

ಮತ್ತೇಭ

ಮುಗುಳೊತ್ತಿತ್ತದಿರ್ಗಂತಿಯಂಕುರಿಸಿತಾಮ್ರಂ ಬಂದು ಮಂದಾನಿಳಂ
ಪುಗುತೊಂದೊಂದಡಿಯಿಟ್ಟನನ್ಯಭೃತನಂತೋರೊರ್ವೆ ಕೂಗಿತ್ತು ಮೆ
ಲ್ಲಗೆ ಬಿಲ್ಲಂ ಗೊಲೆಗೆತ್ತಿ ಹೂಡಿದನಮೋಘಾಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ದರ್ಪಕಂ
ದಿಗಿಲೆಂದಿತ್ತು ವಿಯೋಗಿವೃಂದಹೃದಯಂ ವಾಸಂತಿಕಾಮಾಸದೊಳ್ ೩೮

ಚಂಪಕ

ಕಳಿದುದು ಮಾಗಿ ಕೂಗಿದುದು ಕೋಗಿಲೆ ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು ಮಾಮರಂ
ತಳವೆಳಗಾಯ್ತು ಪಾಂಥಜನಮೊಲ್ದವರೊಳ್ ನವಭೋಗದುಜ್ಜುಗಂ
ಮೊಳೆತುವು ಕಾಮನೇಸು ಗುಜಿಗಂಡುದು ತಂಡದೆ ನಿಂದ ನಂದನಂ
ತಳೆದುವು ಕೂಡೆ ಕೆಂಪಿನ ಪಸುರ್ಪಿನ ಕರ್ಪಿನ ಬೆಳ್ಪಿನಂದಮಂ ೩೯

ಆ ಸಮಯುದೊಳ್,

ಚಂಪಕ

ಜನಮನುರಾಗಮೇಱೆ ಲಲನಾಜನಮಂ ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಮಿಾಱೆ ಸ
ನ್ಮುನಿನಿಕರಂ ಜಪಂ ತಪಮನೋವದೆ ಬಿಟ್ಟತಿದೈನ್ಯದಿಂ ವಧೂ
ಸ್ತನತಟವಕ್ತ್ವರಾಗೆ ಮೃಗವೀಥಿ ಮೃಗೀಕುಲದತ್ತ ಸಾರ್ದು ಬೆ
ನ್ನನೆ ಮಿಗೆ ಪೋಗೆ ಪರ್ಬಿತಿಳೆಯಲ್ಲಿ ವಸಂತವಿಶಾಲಸಂಪದಂ ೪೦

೧-೧ ನನವರತಂ (ಕಾ ಬೆ ಬ).

ಆಗಳ್,

ಮತ್ತೇಭ

ಮುದದಿಂದಂ ಮಧುದೂತಿಯುಂ ಮೊಗಮೊಲರ್ದುತ್ತುಂ ವಿರಾಜಿಪ್ಪ ಚೂ
ತದ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ಪುಳಕಂಗಳಂ ನೆಗೆಪುತುಂ ಸಾರ್ದನ್ಯಪುಷ್ಪಕ್ಕೆ ಕಂ
ಠವ [೧]ಕಾಕಂ[೧] ನೆಲೆವೆರ್ಚಿಸುತ್ತೆ [೨]ವನಮುಂ[೨] ವೈವರ್ಣಮಂ ಮಾಡುತು
ರ್ವಿದಲಂಪಿಂದೆ ವಸಂತರಾಜನೊಸೆದೇಳ್ತಂದಂ ಜಗದ್ವಲ್ಲಭಂ ೪೧

ಚಂಪಕ

ನಡುಗಿ ವಿಯೋಗಿಗಳ್ ಸೆಡೆದು ಜೀವಮನೊಪ್ಪಿಸೆ ದರ್ಪಕಂಗೆ ತುಂ
ತಡಿಯುಡಲಾರದೊತ್ತರಿಸೆ ಪಾಂಥಜನಂ ಕಳೆಗುಂದಿ [೩]ನಿಂದು[೩] ಪಾ
ವಡರ್ದವೊಲಾಗುತುಂ ಬೆದಱಿ ನಲ್ಲರ ಮೆಯ್ಸಿರಿ ನವ್ಯಭೋಗದೊಳ್
ತೊಡರ್ದಿರೆ ಬಂದನಿಂದುಕಳೆಯುಂ [೪]ದಳವೇಱಿಸುತುಂ[೪] ವಸಂತಕಂ ೪೨

ಇಂತು ವಸುಮತಿಯು ಪೆಂಪಿನ ಸಂಪದಮಂ ಸೊಂಪೇಱಿಸುತುಂ ನವ್ಯ ವನಂಗಳ್ಗೆ ನಳನಳಿಕೆಯನೀಯುತುಂ ಚೂತದ ಮೆಯ್ಯೊಳಂಕುರಮನಾಗಿಸಿ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಕೊರಲಂ ಕೆಳೆಯೇಱಿಸುತುಂ ಅಶೋಕೆಯೊಳ್ ಪಲ್ಲವಮಂ ಪಡೆದು ಕಾಂತಾಜನದ ಕಣ್ಣ ಪುಣ್ಯಮಂ ಕವಲ್ವರಿಯಿಸುತುಂ ಲತಾವಿಸರದೊಳ್ ಕುಸುಮಕುಲಮಂ ಪಸರಿಸಿ ಮಧುಕರಂಗಳ ಮನೋರಥಂಗಳಂ ಪಡೆಯುತುಂ ತರುನಿಕರಕ್ಕೆ ನವೀನಫಲಮಂ ಕೊಟ್ಟು ಶುಕಂಗಳ ಜಿಹ್ವೆಯ ವಿಕಸನಮಂ ಮಾಡುತ್ತುಂ, ಪೂಗೊಳನಂ ತಿಳಿಯಿಟ್ಟು ನೀರ್ವಕ್ಕಿಗಳಂ ನೆಲೆವೆರ್ಚಿಸುತ್ತುಂ, ರವಿಕಿರಣಂಗಳಂ ಪುಟವಿಟ್ಟು ರಥಾಂಗಮಂ ನಲವೇಱಿಸುತ್ತುಂ ನಳಿನಕುಲಮನಲರ್ಚಿ ಕಲಹಂಸಂಗಳಂ ತಣಿಪುತ್ತುಂ ನದೀಜಳಮಂ ನಿರ್ಮಳಮಂ ಮಾಡಿ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಕುಳಮಂ ಮಿಗೆ ತುಷ್ಟಿವಡಿಸುತ್ತುಂ, ಚಂದ್ರಕಳೆಯುಂ ದಳವೇಱಿಸಿ ಚಕೋರಮಾಲೆಗೆ ಸುಖಮಂ [೫]ಕೂಡುತ್ತುಂ[೫] ಇಳೆಯೊಳ್ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಂ ಪಸರಿಸಿ ವಿರಹಿಗಳಂ ವಿರಥರಂ ಮಾಡುತ್ತುಂ, ಕಾಮನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಕಂಪನಿತ್ತುಂ ಕಾಮಿಗಳ ನಿರ್ಮೆಯ್ಯಾಗಿಸುತ್ತುಂ, ಮಳಯಾನಿಳಂಗೆ ಶೈತ್ಯಸೌರಭ್ಯಮಾಂದ್ಯಮನಿತ್ತು ಸುಖಮಿಥುನದ ಸುರತಶ್ರಾಂತಿಯನಾಱಿಸುತ್ತುಂ ಮುನಿಗಳ ಮನಮುನನನ್ವಿತಂ ಮಾಡಿ ವನಿತಾಜನದ ವದನಮನಲರ್ದುತ್ತುಂ ಸಕಳಭುವನಕ್ಕೆ [೬]ರಾಗಾಂಧತೆ[೬]ಯನಿತ್ತು ಸತೀಜನಮನೇಪೊಳ್ತುಂ

೧–೧ ಸಾರಂ (ಕ). ೨–೨ ಬನದೊಳ್ (ಬ). ೩–೩ ಕಂದಿ (ಕಾ ಬೆ ಬ ಯ ದಾ ಳ ಗ). ೪–೪ ಕಳೆಯೇಱಿಸುತುಂ (ಅ ಓ) ೫–೫ ಮಾಡುತ್ತುಂ (ಕಾ ಕ). ೬–೬ ರಾಗೋನ್ನತಿ (ಅ); ಕಾಮಾಂಧತೆ (ಕೊ).

ನೆರೆವುತ್ತುಂ, ಇಂತು ತನ್ನ ಬರವಿನುರವಣೆಯನುರಾಗಕ್ಕೆ ಅನುರಾಗವೇಱೆ ಮನ್ಮಥ ರಾಜಂ ರತಿಯನಾಲಿಂಗಿಸಲನುಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರೆ ವಸಂತಂ ಸಂತಸದಿಂ ನಡೆತಂದೆಳ ಗೆಂಪಂ ಪಸರಿಪ ಕಿಸಲಯವಿಸರಮಂ ಕಂಪಂ ಕವಲ್ವರಿಯಿಸುವ ಕುಸುಮಮಂಜರಿ ಯಂ ಮಧುರರಸಮಂ ತೆರೆಮಸಗಿಪ ನವ್ಯಫಳಂಗಳಂ ಮಕರಪತಾಕಂಗೆ ಕಾಣ್ಕೆ ಯಿಕ್ಕಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಕೆಯ್ಯಂ ಮುಗಿದು ನಿಂದು,

ಇದೆ ಚತುರಂಗಬಲಂ ಬಂ
ದುದು ಮನ್ಮಥಭೂಪ ನೋಡು ಚಿತ್ತವಿಸೆನುತುಂ
ಸದಮಳಮೋಹನಜನಕಾ
ಸ್ಪದಸೇನೆಯನೊಲ್ದು ತೋಱುತಿರ್ದಂ ಚೈತ್ರಂ ೪೩

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಮಿಳಿ ಲತೆ ಗುಳಮೋ ಪತ್ರಂ
ಫಳರಸಮೆ ಮದಾಂಬು ನೀಳ್ದ ಕೊಂಬೆ ಕರಂ ಪೂ
ತೆಳಗೊಂಬುಗಳೇ ದಂತಂ
ಕಳಕಂಠನಿನಾದಮೆಸೆವ ಬೃಂಹಿತನಾದಂ ೪೪

ವಿಪುಳೋನ್ನತಪಲ್ಲವಮು
ಗ್ರ[೧]ಪಲ್ಲವಂ[೧] ಡಿಂಡಿಮಸ್ವನಂ ಮತ್ತಾಳೀ
ಚಪಳಸ್ವನಮೆನೆ ಚೂತ
ದ್ವಿಪಘಟೆಯಂ ತೋಱಿದಂ ಸಮಂತು ವಸಂತಂ ೪೫

ವರಮುಖ[೨]ರಾಗದ[೨] ಮೊಗವಡ
ದುರುಕಾಂತಿಯ ವಾಘೆ, ಚರಣದಂಕಣಿ[೩]ಯಿಂ[೩] ಭಾ
ಸುರಪಕ್ಷದ ಪಜ್ಜೆಯ ಪ
ಕ್ಕರಿಯೆಸೆವ ಶುಕಾಶ್ವವೀಧಿಯಂ ಕಾಣಿಸಿದಂ ೪೬

ಎರಡುಂ ಪಕ್ಷಂ ಚಕ್ರಂ
ಪೊರೆದಾಲಿಂಗನಮೆಯಚ್ಚು, ಚಂಚುಪುಟಂ ಪೊ
ತ್ತರಿಸುವ ಮುಂಕಣಿಯಾಗಿರೆ
ನೆರೆದಿರ್ದ ರಥಾಂಗ[೪]ರಥಮನೊಪ್ಪಿರೆ ತಂದಂ[೪] ೪೭

೧–೧ ಪತಾಕಾ (ಅ); ಪತಾಕಂ (ಓ). ೨–೨ ರಾಗಂ (ದಾ). ೩–೩ ಗಳ್ (ಕಾ ಟಿ ಯ ಳ); ಯುನೆ (ಕೊ). ೪–೪ ರಥಂಗಳಂ ತೋಱಿಸಿದಂ (ಅ).

ಇಂತು ವಸಂತಂ ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಂಗಳಂ ತೋಱಿದ ಸಮನಂತರದೊಳ್ ಪದಾತಿಬಲಂ ಬರುತಿರ್ದುದದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಪಾಡುವ ತುಂಬಿಯ ತಲೆಯು
ಲ್ಲಾಡುತ್ತಿರೆ ಬಂದಳಮಮ ಕೃಷ್ಣನ ಮನಮಂ
ಷೋಡಶಸಹಸ್ರಭಾಗಂ
ಮಾಡಿದ ಮನ್ಮಥನ ಮೊನೆಯ ನಾಯಕಿಯೊರ್ವಳ್ ೪೮

ಅನವದ್ಯಕಳಾಕೋವಿದ
ನೆನಿಸಿಯುಮಾತ್ಮಜೆಯೊ೧ಳೊಲ್ದು೧ ಬೆರಸಿದ ಚತುರಾ
ಸ್ಯನ ರೂಪು ಕಾಲ ಪೊಸಪೂ
ವಿನ ಹಾಹೆಯೊಳೆಳಲೆ ಬಂದಳಂಗನೆಯೊರ್ವಳ್ ೪೯

ಭಾಸುರತರಸುಕುಮಾರೆ ವಿ-
ಲಾಸದೆ ನಡೆತಂದಳಂದಹಲ್ಯೆಯ ಕತದಿಂ
ಸಾಸಿರಕಣ್ಣಂ ಮಾಡಿದ
ವಾಸವವಿಜಯಧ್ವಜಪ್ರತಾಪದಿನೊರ್ವಳ್ ೫೦

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

ನೆರೆದು ಪಳಂಚುವ ಕಾಲುಂ
ಗುರದ ರವಂ ಮುಂದೆ ಡೌಡೆವಱಿಯುಂ ೨ಪೊಯ್ಯು೨
ತ್ತಿರೆ ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರನ ಮದವತ್
ಕರಿಯಂತೆ ಕರೀಂದ್ರಯಾನೆ ಬಂದಳದೊರ್ವಳ್ ೫೧

ಮತ್ತಂ ವಸಂತಂ ಪದಾತಿಬಲಮಂ ತೋಱುತಿರ್ದನದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಅದೆ ನನೆಯ ಕತಾರಿಯ ಮರು
ಗದ ಹಱಿಗೆಯ ತಾಮರಸದ ಘಂಟೆಯ ಮುಱಿವಾ
ಳದ ಚಮರಿಯ ಕುಮುದದ ೩ಕೊಂ೩
ತದ ಕೇತಕಿಯೆಸಳ ಸುರಗಿಯ ಬಳಾನೀಕಂ ೫೨

೧–೧ ಳಂದು (ಬ ದಾ). ೨–೨ ಪೋಲು (ಕಾ ಬೆ ಯ). ೩–೩ ಕುಂ (ಕಾ).

ತಳರ್ಗಳ ಚಕ್ರದ ಕದಳೀ
ದಳಫಲಕದ ಸುರಗಿಯ್ಯುರಲ ಕೌಕ್ಷೇಯದ ಪ-
ಙ್ಕಳಗಳ ಸಬಳದ ಬಂದುಗೆ
ಗಳ ತಿಸುಳದ ಮೊಲ್ಲೆಯಿಟ್ಟಗಳ ಕಾಮಿನಿಯರ್ ೫೩

ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ಮುಗುಳ್ಗಳ ತೋ
ಮರದ ಲತಾವಳಿಯ ಸೆಲ್ಲೆಹಂಗಳ ಪೊಸಪಾ
ದರಿಗಳ ಬಲ್ಲೆ ಹಡೆಸವಂ
ಕುರವೀಧಿಯ ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿಯಂಗನೆಯರ್ಕಳ್ ೫೪

ದವನದ ನೀಗುರಿಗಳ ಪೊ
ಙ್ಕುವ ಪೊಂಬಾಳೆಗಳ ಚಾಮರಂಗಳ ಕಂಪೇ
ಱುವ ಸಂಪಗೆಗಳ [೧]ಸತ್ತಿಗೆ
ಯ ವಿಚಕಿಲನಿಕಾಯಕೇತುದಂಡದ ಸತಿಯರ್[೧] ೫೫

[೨]ತರದಿಂದಂ[೨] ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಯ
[೩]ತರಂಗದಂತೆಸೆವ[೩] ಶಶಿಯ ಹಾದಿಯವೋಲ್ ಸುಂ-
ದರಿಯರ ಮೋಹರಮಿಂತೊ
ತ್ತರಿಸೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತೆ ದರ್ಪಕಂ ಬೆಜಗಾದಂ *೫೬

ಇಂತು ಬೆಜಗಾಗುತ್ತುಮಿರೆಯಿರೆ ಮತ್ತಂ ಕಂದರ್ಪರಾಜನ ಮುಂದೆ,*

ಚಂಪಕ

ನಳನಳಿಪಿಕ್ಷುದಂಡದ ಧನುವ್ರಜದಿಂ ಶತಪತ್ರಸೂತ್ರದಿಂ
ತೊಳಗುವ ನಾರಿಯಿಂ ತಳರ ಕೆಯ್ದುಡೆಯಿಂ ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರ[೪]ಮಾಲೆಯಿಂ[೪]
ದಳವತಿ ನಿಂದು ನೀಡಡಿಗೆ ನೀಡಡಿ ಸೇರ್ದಿರೆ ಸಾರ್ದು ಬೊಬ್ಬೆಗೊ
ಟ್ಟೆಳೆ ಬೆಜಗಾಗೆ ನಾರಿಯರ ಬಿಲ್ವಡೆ ತೋಱಿತು ಮಾಱಿ ಲೋಕಮಂ ೫೭

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

೧–೧ ಸತ್ತಿಗೆ | ಯವರ ನಿಕಾಯಕ್ಕೆ ಕಮಳದಂಡದ ಸತಿಯರ್ (ಅ). ೨–೨ ತರತರದಿಂ (ಕಾ ಬೆ ಬ ಗ ದಾ ಸೊ). ೩–೩ ತೆರೆ ಕವಿದಂತೆಸೆವ (ಬ) * ಇವು ಅ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ೪–೪ ಜಾಲದಿಂ (ಅ).

ಕೊಳಕೊಳವಮೃತಮಯೂಖಂ
ಗಳವೊಸೆದೆಚ್ಚ ಸೆಗೆ ಪಸರಿಸುತ್ತೆ ಚಕೋರಾ
ವಳಿ ಬಳಸೆ ನೆರೆದ ಕೈರವ
ಕುಳದೊಳ್ ನಡೆತಂದನಮಮ ತಾರಾಧೀಶಂ *೫೮

ಕ್ರಮದಿಂದೆ ಶೈತ್ಯಸೌರ
ಭ್ಯಮಾಂದ್ಯಮೆಂದೆಂಬ ತನ್ನ ಗುಣದೊಳ್ಪು ರತೀ
ರಮಣನ[೧]ನಲ್ದಾಡಿಸೆ[೧] ಮಂ
ದಮಾರುತಂ ಪೋಷಿಸುತ್ತೆ ಮುಂದೆಯ್ತಂದಂ ೫೯

ಇಂತು ಸಹಕಾರಸಾಮಜಸಮಾಜಮುಂ ಕೀರಕದಂಬತುರಂಗಸಂಘಮುಂ [೨]ರಥಾಂಗರಥವ್ರಾತಮುಂ[೨], ಸುದತೀಸಮೂಹಪದಾತಿಕುಲಮುಂ, ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತುಂ ಪರಮಾನುರಾಗದಿಂ ಕಂತುರಾಜಂ ಸಂತಸಮನೆಯ್ದುವಾಗಳ್ ವಸಂತನಿರ್ದತ್ತಲವಧರಿಸೆಂದು ನವೀನವಚೋವಿಲಾಸೋನ್ಮತ್ತತೆಯಿಂದಿಂತೆಂದಂ,

ಕಿಸಲಯದ ಕುಸುಮವಿತತಿಯ
ಪೆಸರೇಕಾ ಸ್ಥಾಣುವಿನ ನಿಶ್ಚಲಮನಮಂ
ಬೆಸುಗೆಗಳೆದೊಡೆದು ಮೂಡಲ್
ಮಿಸುಪಂಕುರವೊಂದೆ ಸಾಲದೇ ಮದನನೃಪಾ ೬೦

ಎಸೆವ ನವಾಂಕುರ[೩]ರಸದಿಂ[೩]
ಮಸೆದೀ ಕೋಕಿಲನ ಕೊರಲ ಮಧುರಧ್ವನಿಯೊಂ
ದೆ ಸಮರ್ಥಂ ಶೂಲಿಯ ತಪ
ದೆಸಕಮನುಡುಗಿಸುವೊಡುಳಿದ ಪರಿಕರವೇಕಯ್ ೬೧

ಇಳೆಯೊಳ್ ಸರ್ವೇಶನ ನಿ
ಶ್ಚಳತಪದುರವಣೆಯು ತೇಜಮಂ ದೊರೆಗೆಡಿಸಲ್
ಕಳರವದಿಂ ಬಗ್ಗಿಸುವರ
ಗಿಳಿಗಳ [೪]ಜಪ್ಪರಣೆಯೊಂದೆ ಸಾಲದೆ ಮದನಾ[೪] ೬೨

ಇಂತಿವರ್ಕೆ ಸೆಡೆಯದೆ ಕಡುಪಿಂದಿಂದುಧರಂ ನಿಂದನಪ್ಪೊಡೆ

೧-೧ ನಳ್ವ್ವಾಡಿಸೆ (ಚ). ೨-೨ ರಥಾಂಗವರೂಥವೀಥಿಯುಂ (ದ ಚ). * ಈ ಪದ್ಯವು ಓ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ೩-೩ ದಿಂದಂ (ಗ). ೪-೪ ರವವೊಂದೆ ಸಾಲದೇ ಕಂದರ್ಪ (ಅ). ಜಪ್ಪರಣೆ ಸಾಲದೇ ಮದನನೃಪಾ (ಕ ಡ).

ಅರಗಿಳಿಗಳ ಪವಮಾನನ
ತರುಣೀನಿವಹದ ಫಳಪತ್ತ್ರಾನದ ಪುಷ್ಪೋ
ತ್ಕರದನುಪಮ ಶಬ್ದಸ್ಪ
ರ್ಶರೂಪರಸಗಂಧದಿಂದೆ ಶಿವನಂ ಗೆಲ್ವೆಂ ೬೩

ಅಂತು ಸಕಲಜಗಜ್ಜನಮನೋನುರಾಗಜನನಕಾರಣಕರ್ತೃವಪ್ಪ ವಸಂತಂ ಭಾಷೆಗೊಟ್ಟ ಸಮನಂತರದಲ್ಲಿ,

ಭರದಿಂದೆ ಬಂದು [1]ನುಡಿದಂ[1]
ವರಹಿಮಕರನೆಸೆವ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಕಲ್ಲಂ
ಕರಗಿಸುವೆನ್ನ ಸುಧಾಮಯ
[2]ಕರಂಗಳಿಂ ಹರನ ಚಿತ್ತಮಂ ಕರಗಿಸುವೆ[2] ೬೪

ಆ ಸಮಯದೊಳುರವಣಿಸಿ ನಡೆತಂದು ಮುಂದೆ ನಿಂದ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯರೊಳೊರ್ವಳ್,

ತ್ರಿಣಯನ ತಪಮಂ ಕಿಡಿಸಲ್
ಕ್ಷಣವೇಧಿಗಳೆನಿಸುವೆನ್ನ ತರಳಕಟಾಕ್ಷೇ
ಕ್ಷಣ[3]ಯುಗ[3]ಮಿರ್ದಂತೀ[4]ನನೆ[4]
[5]ಗಣೆಗಳ್[5] ಪರ್ಯಂತವೇಕೆ ಮಕರಪತಾಕಾ ೬೫

ಮತ್ತಮೊರ್ವಳ್,

ಮಾರನೃಪ ನಿಜದನುಪ್ಪಂ
ಕಾರಮುನಾರಾಂಪರಂತದಿರ್ಕೆನ್ನಯ ಮಂಂ
ಜೀರದ ಮಧುರಧ್ವನಿಯಿಂ
ಘೋರತಪೋಮಯನನಭವನಂ ಪರಿಭವಿಪೆಂ ೬೬

ಎಂದು ವಿಡಾಯಿ ನುಡಿವ ನೀಱೆಯರ ನಡುವಣ ಭಾಮಿನಿಯೊರ್ವಳ್ ಭಾಷೆಗುಡುತ್ತುಮಿರ್ದಳದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

---

೧–೧ ನಿಂದಂ (ಕ). ೨–೨ ಕಿರಣಂಗಳ್ ಹರನ ಚಿತ್ತಮಂ ಕರಗಿಸುಗುಂ (ಅ). ೩–೩ ಗಣ (ದಾ). ೪–೪ ಹೂ (ಕಾ ಬೆ ಬ ಯ); ಪೂ (ದಾ). ೫–೫ ಗಣೆಗಳ (ಕಾ).

ಚಂಪಕ

ಮದನನೃಪಾಲ ಕೇಳ ಭುವನತ್ರಯಮಂ ಕ್ಷಣದಿಂದೆ ಗೆಲ್ದು ಪಿಂ
ಗದ ಘನಕೀರ್ತಿಯಿಂ ತೊಳಗುವಿಕ್ಷುವ ಚಾಪದ ಪುಷ್ಪಬಾಣದ
ಗ್ಗದ ನುಡಿಯಿಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಮಿಸುಪೆನ್ನಯೆ ಪೂರ್ವಿನ ಕರ್ವುವಿಲ್ಲ ನೋ
ಟದ ನನೆಗೋಲ ಲೀಲೆಯೊಳೆ ಸೋಲಿಸುವೆಂ ಜಿತಕಾಲಶೂಲಿಯಂ ೬೭

ಎಂದಿಂತು ಸಂದಣಿಸಿ ಭಾಷೆಗೊಟ್ಟ ವಸಂತಾದಿಸಂಮೋಹನಬಲಮುಖ್ಯರ ಸುಧಾರಸಪೂರಿತಚಾರುವಚನರಚನೆಗಳಂ ಕೇಳ್ದು ಕುಸುಮಾಯುಧಂ ವಿಶಸ್ತನ ವಿಜಯಿಗಳಪ್ಪ ನಿಜಭುಜದಂಡಯುಗಳಮಂ ನೋಡಿ ಮದೋನ್ಮತ್ತವೀರಾಳಾಪ ಮುಖರಮುಖನಾಗಿ,

ಇನ್ನಿರ್ಪನಿರ್ಪನಭವಂ
ಸನ್ನುತತಪದಿಂದಮಿರದೆ ಮಾಣ್ಬಂ ಕಾಣ್ಬಂ
ತನ್ನಗ್ಗದ ವೈರಾಗ್ಯದ
ಬಿನ್ನಣಮುಮನೆನ್ನ ಪಂಚಬಾಣದ ¹ಬಲಮಂ¹ ೬೮

ಚಂಪಕ

ಗಣಿದಮದೇವುದಿಕ್ಷುಧನುವುಂ ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರಮುಮೆನ್ನ ಕೆಯ್ಗೆ ಸಂ
ದಣಿಸೆ,ಬಳಿಕ್ಕಮೆತ್ತಣ ತಪೋಮಯರೆತ್ತಣ ಶಾಂತಿಭೂಷರೆ,
ತ್ತಣ ಜಿತಕಾಮರೆತ್ತಣ ದಿಗಂಬರರೆತ್ತಣ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠರೆ ,
ತ್ತಣ ಬುಧರೆತ್ತಣಾತ್ಮವಿದರೆತ್ತಣ ನಿಸ್ಪೃಹರೆತ್ತಣುತ್ತಮರ್ ೬೯

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಪರಿಮಳಮನೆಣ್ದೆಸೆಗೆ ಬಿ
ತ್ತರಿಸುವ ನನೆಗಣೆಗಳಿಂದೆ ಗಿರಿಪತಿತನಯಾ
ವಿರಹಾತಪಮೊಗೆಯಲ್ ಶಂ
ಕರನ ತಪಶ್ಛತ್ರದಂಡಮಂ ಖಂಡಿಸುವೆಂ ೭೦

ಅತಿಭೀಮರ್ ಜಿತಕಾಮರ್
ನುತನಾಮರ್ ಮದನನಿದಿರೊಳಿಲ್ಲೆನೆ ಹೋಹೋ
ಸತಿ ಕಾಮಿತಮನದಿಂ ಪಾ
ರ್ವತಿ ಬಳೆವನ್ನೆವರಮಿರ್ಪ ತಪಮೊಡ್ಡಿಪುದೇ ೭೧

೧-೧ ಬಲುಹಂ (ಅ ಬ); ಬಲ್ಪಂ (ಕಾ ಜೆ ಗೊ).

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಸೊಂಪಿಂ ಮುದದಿಂ ಮೋಹನ
ದಿಂಪಿಂ ಸಂತಾಪದಿಂ ವಶೀಕರಣೋದ್ಧೃತ್
ಸಂಪದದಿಂ ನೆಱೆ ತೋ
ರ್ಪೆಂ ಪಂಚಮುಖಂಗೆ ಪಂಚಬಾಣದ ಸವಿಯಂ ೭೨

ಎಂದಿಂತು ನಿಜಭುಜಪ್ರತಾಪಾಲಂಕೃತವೀರಾಳಾಪಮಂ ಮಾರನೃಪಂ ನುಡಿಯುತ್ತುಂ ನಳಿನಗುಣವಿರಚಿತನವ್ಯದುಕೂಲಮಂ, ತೆಗೆದು ಬಿಗಿದುಟ್ಟು, ದಿವ್ಯ ಚಂದನಮನುದ್ವರ್ತನಂಗೆಯ್ದು, ಪರಾಗದ ತಿಲಕಮನಿಟ್ಟು, ಕೇತಕೀದಳದ ಕೂರಲಗಂ ಕಿಗ್ಗಟ್ಟಿನೊಳಳವಡಿಸಿ, ವಸಂತಂ ಪೊಸಮಲ್ಲಿಗೆಯ ನುಣ್ಣನಪ್ಪ ಸಣ್ಣನನೆಯ ವೀರಸೇಸೆಯಂ ಸೂಸೆ, ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಳಿಕಿನ [1]ಪರಿಯಾಣದೊಳ್[1] ಬಂದುಗೆಯ ಕುಸುಮದ ವಿಜಯಾರತಿಯನೆತ್ತೆ ಮಜ್ಜಯ್ಯ ಪೂತುರೆ ಎಂದು ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಂ ಪರಸೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯರ್ ಮೊದಲಾದ ಲಲನಾಜನಂ “ವೀರವಿಭ್ರಮ ವಿಜಯೀಭವ” ಎಂದು ಗೆಲ್ವನೀಯೆ, ಚತುರಾಸ್ಯನುಮಿಂದ್ರಾದಿದಿಗ್ವರರುಂ ಮುಂದೆ ಉರಾವುರೇ ಎಂದು ಮೆಯ್ಯಾಂತು ಕೆಯ್ವಾರಿಸೆ, ಕಳಾವಾಳಿ ಕೆಯ್ಗುಡೆ ಗರ್ವಪರ್ವತಮನೇಱುವಂತೆ ಮುಂದೆ ನಿಂದ ಮಾಕಂದಮತ್ತಮಾತಂಗಮಂ, ಭೋಂಕನೇಱಿ ಪಕ್ಷಿಮಾಸನದೊಳ್ ರತೀದೇವಿಯನಿರಿಸಿ ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ಚಂದ್ರಮನ ಬೆಳ್ಗೊಡೆ ಮೇಲಲರೆ ಗಂಧವಹಂ ಸುಗಂಧದ ಸೀಗುರಿ ಚಾಮರವನಿಕ್ಕೆ, ಕಬ್ಬಿನ [2]ಬಿಲ್ಲುಮನಲರ[2] ಸರಲುಮಂ ರೋಹಿಣೀದೇವಿ ಪಿಡಿದಿರೆ ಕೆಲಬಲದೊಳ್ ಶುಕಾವಳೀ ತುರಂಗಸಂಘಂ, ಸಂದಣಿಸೆ, ರಥಾಂಗಘನರಥಂ ಮೇಳಯ್ಸೆ ಚೂತಗಜಂ ವೀಥಿಗೊಳೆ ಮುಂದೆ ಸುದತೀಕುಲಪದಾತಿಬಲಂ ಮುಂದಯ್ಸೆ ನೆಗೆಪಿದ ಮಕರಧ್ವಜಂ ಗಗನಮಂ ಚುಂಬಿಸೆ ದರ್ಪಂ ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕು ದರ್ಪಕಭೂಭುಜಂ ಶೂರ್ಪಕಮರ್ದನಂ ಶಂಬರಸೂದನಂ ನತಜಿತೇಂದ್ರಿಯವಿತಾನಂ ಮುನಿಜನಮನೋಹಾರಿ, ಯತಿವ್ರಜವಾರಣಪಂಚಾನನಂ ಕಾಂತಾ[3]ಕುಲ[3]ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಅಪ್ರತಿಹತವಿಕ್ರಮಂ ಕಾಮದೇವಂ ಹೇಮಕೂಟಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ನಡೆತರ್ಪಾಗಳ್,

ಮತ್ತೇಭ

ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ ಶಶಿಧರಂ ಗಂಗಾಧರಂ ಕಾಲಸಂ
ಹರನಜ್ಞಾನಹರಂ ಪುರತ್ರಯಹರಂ ಸೌಖ್ಯಾಕರಂ ಶಂಭು ಶಂ
ಕರನಾನಂದಕರಂ ಸಮಂತೆನಗೆ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಮಂ
ಕರಣಂಗೆಯ್ಗೊಲವಿಂದೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಶಿವಾವಲ್ಲಭಂ ೭೩

೧–೧ ಹರಿವಾಣದೊಳ್ (ಕಾ ಕ) ೨–೨ ಬಿಲ್ಲನರಲ (ಕಾ ಯ) ೩–೩ ಜನ (ಕಾ ಬಿ ಯ)

ಗದ್ಯ

ಇದು ಸಮಸ್ತ ಸುರಾಸುರನಿಕರಮಕುಟಖಚಿತದಿನಕರಕರಾಧಿಕ್ಯಮಾಣಿಕ್ಯ ಪ್ರಭಾಪುಂಜರಂಜಿತಚರಣನೆನಿಪ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಶ್ರೀಪಾದಕಮಲಮಕರಂದಮಧುಕರಾಯಮಾನಸತ್ಕವೀಶ್ವರಹಂಪೆಯಹರಿಹರದೇವವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಶ್ರೀ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮಹಾಪ್ರಬಂಧದೊಳ್

ವಸಂತೋದಯಮದನಪ್ರಯಾಣಪ್ರಾರಂಭವರ್ಣನಂ ಸಪ್ತಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಅಷ್ಟಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಕಾಮದಹನವರ್ಣನಂ

ಗರಳಧರನುರಗಭೂಷಂ
ಸರಸಿಜಭವಮಸ್ತಕಪ್ರಯುಕ್ತಕರಂ ಭೀ-
ಕರಭಾಳಲೋಚನಂ ಭ
ಕ್ತರಸಮನೆಮಗೀಗೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ೧

ಉತ್ಪಲ

ಕೀರತುರಂಗಸಂಘಮಯಮೀ ಧರೆ ಪುಷ್ಪಜಯಾಸ್ತ್ರ ಶಸ್ತ್ರ ವಿ
ಸ್ತಾರ[೧]ಸುಗಂಧವೃಂದ[೧]ಮಯಮೀ ಕಕುಭಂ ಮಕರಂದಸಾಂದ್ರ[೨]ಸಂ
ಚಾರ[೨]ರಜೋನಿಕಾಯಮಯಮೀ ನಭಮೆಂದೆನೆ ಕೌತುಕಪ್ರದಂ
ಮಾರನೃಪಾಲಸೇನೆ ನಡೆದತ್ತು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಚಿತ್ತಶೋಷಣಂ ೨

ಇಂತು ನೆರೆದು ನಡೆವ ಕುಸುಮಕೋದಂಡನ ಕಮನೀಯಬಲದ [೩]ಹಿಂದೆ[೩]

ಘಳಲೆನೆ ಕಂಪನದಿಂ ಮುನಿ
ಗಳ ಕರತಳದಕ್ಷಮಾಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರೆ ಕೋ
ಕಿಳಕುಳನಿಸ್ಸಾಳಧಳಂ
ಧಳಂ ಧಳಂ ಧಳನಿನಾದಮುಣ್ಮಿತ್ತಾಗಳ್ ೩

೧–೧ ವಿಶಾಲಗಂಧ (ಯ). ೨–೨ ವಿಸ್ತಾರ (ಶಾ ಕ). ೩–೩ ಮುಂದೆ (ಶಾ ಬೆ ಯ ಅ ಗೊ).

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಮುನಿಜಿತ್ತಾಕರ್ಷನೀ ಬಂದನೆ ಋಷಿವಿಮಳಾಚಾರ[೧]ಸಂಹಾರಿಯಿಾ[೧] ಬಂ
ದನೆ ಧರ್ಮಜ್ಞಾರಿಯಿಾ ಬಂದನೆ ಜಿತವಿಷಯವ್ರಾತ[೨]ವಿಧ್ವಂಸಿಯಿಾ[೨] ಬಂ
ದನೆ ಶಾಂತಾರಾತಿಯಿಾ ಬಂದನೆ ಯತಿಹರನೀ ಬಂದನೀ ಬಂದನೀ ಬಂ
ದನೆಯೆಂದಲ್ಲಲ್ಲಿ ಭೃಂಗೀಬಹುವಿಧಕಹಳಾನಾದಮುಣ್ಮಿತ್ತುದೆತ್ತಂ ೪

ತೊಲಗೆಲೆ ಸಹಸ್ರಲೋಚನ
ತೊಲಗೆಲೆ ವಾಣೀಶ ತೊಲಗೆಲೇ ಪಾವಕ ನೀಂ
ತೊಲಗು ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಕೃಷ್ಣನೆ
ತೊಲಗೆನುತುಣ್ಮಿದುವು ಬಹಳ ಕಹಳಾನಾದಂ ೫

ಇಂತು ಬಿರುದೆತ್ತಿ ಕರೆವ ಬಹಳಕಹಳಾನಾದಂಗಳ ನಡುವೆ,

ಚಂಪಕ

ನಡೆದುದು ಸೈನ್ಯವೊಲ್ವವರನನ್ಯವಗಲ್ದರ ಜೀವಶೂನ್ಯ[೩]ವಾ[೩]
ರ್ದಡಸಿತು ಕೂಡೆ ಕಾಮಿನಿಯರಾಡೆ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೋಡೆ ನೋಡೆ [೪]ಬಿ[೪]
ಲ್ವಿಡಿದ ರತೀಶನಪ್ರತಿಮವೇಶನನೂನವರಪ್ರಕಾಶನು
ರ್ಕುಡುಗೆ ವಿಯೋಗಿಗಳ್ ವಿಗತಭೋಗಿಗಳುದ್ಧನಿರೋಧಯೋಗಿಗಳ್ ೬

ಮುನಿಗಳ ಧೈರ್ಯಭೂಮಿ ರಜಮಪ್ಪಿನೆಗಂ ಮನುಜೇತನಾದ್ರಿ ಭೋಂ
ಕನೆ ಪುಡಿಯಪ್ಪಿನಂ ಯತಿಚರಿತ್ರತರಂಗಿಣಿ ಪಂಕಮಪ್ಪಿನಂ
ಘನವಿಮಳವ್ರತೀಂದ್ರರ ತಪೋವಿಪಿನಂ ಬಯಲಪ್ಪಿನಂ ರತೀ
ಶನ ಚತುರಂಗಸೇನೆ ನಡೆದತ್ತು ಧರಿತ್ರಿಗೆ ಚಿತ್ರಮಪ್ಪಿನಂ ೭

ಕೊರಗಿದರಾ ಯತಿಪತಿಗಳ್
ಹರಣಂಗಳೆದರ್ ವಿಯೋಗಿಗಳ್ ಮನುಮುನಿಗಳ್
ಶರಣೆಂದರ್ ಜಿತಕಾಮರ್
ಮರುಳಾದರ್ ಪುಷ್ಪಶರನ ಪಡೆನಡೆವಾಗಳ್ ೮

೧-೧ ಸಂಹಾರ ಣೀ (ಶಾ). ೨-೨ ವಿಧ್ವಂಸಣೀ (ಶಾ). ೩-೩ ಸಾ (ಅ). ೪-೪ ಜಿ (ಬ).

ಇಂತು ಸಕಳಭುವನಮಂ ಭಂಗಿಸುವ ಚತುರಂಗಸೇನೆಯು ನಡುವೆ ಕಡುಪಿಂ ನಡೆತಂದು ಭೂಮಿಗೆ ಮೆಱೆವ ಸೋಮಧರನಿರ್ಪ ಹೇಮಕೂಟಪ್ರಾಂತದೊಳ್ ನಿಂದು ನಗಾಗ್ರಮಂ ನೋಡಿ ಕಡುಮುಳಿದು ಕಾಮಭೂಪಂ ಉನ್ನತಮಪ್ಪ ತನ್ನ ಸೇನೆಗೆ ಕೈಯ್ಯಾಸಿದ ಸಮಯದೊಳ್ ಗಿಳಿಗಳ್ ಚಪ್ಪರಿಸೆ ತುಂಬಿಗಳ್ ಮೊರೆಯೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳ್ ಕರೆಯೆ ಮಂದಾನಿಳಂ [1]ಮೇಱೆವರಿಯೆ[1] ಚಂದ್ರಂ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಂ ಬೀಱೆ ಚಕೋರಿಗಳ್ ನಲಿದುಲಿಯೆ ಕುಸುಮಕುಲಂ ಕಂಪನೊತ್ತರಿಸೆ ಸಹಕಾರಂ ಸಂದಣಿಸೆ ಕಾಮಿನಿಯರ್ ಜಡಿಯೆ ರಥಾಂಗಂ [2]ಸಂಗಡಿಸಿ[2] ನೂಂಕೆ ಮಕರಧ್ವಜಂ ಗಗನದೊಳ್ ಕುಣಿಯೆ ಮತ್ಸ್ಯಪತಾಕೆಯುಚ್ಚರಿಯೊಳಾಡೆ [3]ಮಾಕಂದಗಜ[3] ಘೀಂಕಾರಂ ರಥಾಂಗರಥಚೀತ್ಕಾರಂ ಕೀರಮುಖಝೇಂಕಾರಂ ಹಂಸಕುಲಕ್ರೇಂಕಾರಂ ಝಷಕೇತನ ಫಟತ್ಕಾರಂ ತರುಣೀಚರಣಮುದ್ರಿಕಾರಣತ್ಕಾರಂ ತತ್ಕಟಕಮಂಜೀರಝಣತ್ಕಾರಂ ಕಳಕಂಠವೀಥೀಧಿಕ್ಕಾರಂ ಬೆರಸಿ ಬಳೆದಾಗಸಮಂ ಮುಸುಂಕೆ ಸರ್ವ [4]ಬಲಮೊಬ್ಬುಳಿಸಿ ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟಬ್ಬರಿಸಿ[4] ಪರ್ಬಿ ಪರೆದು ಶರ್ವನ ಸಮಾಧಿಪರ್ವತಮನೊತ್ತರಿಸಿ ಪತ್ತಿ ಬಿಡದೆ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತುತ್ತಿರೆ ಮುಂದಣ ಕಾಪಿನ ನಂದೀಶ್ವರಂ ಮೋಹನಬಲದ ಸುಧಾರಸಮಯಸುನಾದಮಂ ಭೋಂಕನೆ ಕೇಳ್ದಂತೆ ಕಂಪಿಸಿ ಕರಣಂ ಕಲಂಕಿ ಕಿಂಚಿತ್ಸಂಚಲಮನನಾಗಿ ಚೆಲ್ಲಿದ ಚಿತ್ತಮಂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಸಂತಯ್ಸಿಕೊಂಡು ಶಿವಜ್ಞಾನದಿಂದೆಳ್ಚತ್ತು ಕಣ್ದೆಱೆದು ಮುಂದಿರ್ದ ಬಲಮಂ ಕಂಡು,

ಚಂಪಕ

ಹರನ ಸಮಾಧಿಗಿಂತಿದನುಕೂಲತೆಯಲ್ಲ; ವಿರೋಧವೃತ್ತಿಯಿಂ
ನೆರಪುವರಾರಿದಾರ ಬಲವಾರ ಮದೋನ್ನತಿಯಾರ ಲೋಕಭೀ
ಕರರವವಾರ ಸಂಭ್ರಮಮಿದಾರ ಮರುಳ್ತನಮೆಂದು ನಂದಿಕೇ
ಶ್ವರನತಿಕೋಪದಿಂ ಮದನಸೇನೆಯನೀಕ್ಷಿಸಿದಾ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದೊಳ್ ೯

ಅಳಿ ಮಲ್ಲಳಿಗೊಂಡುವು ಕೋ
ಕಿಳನಿಕರಂ [5]ವ್ಯಾಕುಳಾಂಗಮಾದುವು[5] ಚಂದ್ರಂ
ಕಳೆಗುಂದಿ ಕಂದಿದಂ ಕೋ
ಮಳೆಯರ್ ವಿಹ್ವಲ[6]ವಿಧಾನ[6]ಮಾನಸರಾದರ್ ೧೦

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

೧-೧ ಮೇಲ್ವರಿಯೆ (ಕಾ ಬಿ ಯ ಬ); ಮೆಲ್ವರಿಯೆ (ಕ). ೨-೨ ಸಂದಣಿಸಿ (ಕಾ ಅ) ೩-೩ ಮಾಕಂದ ಮಾತಂಗ (ದಾ). ೪-೪ ಬಲಮೊಬ್ಬುಳಿಗೊಂಡು ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟಬ್ಬರಿಸಿ (ಅ). ೫-೫ ವ್ಯಾಕುಳಂಗಳಾದುವು (ಕಾ ಬಿ ಯ) ೬-೬ ವಿತಾನ (ಬ ಬಿ ಕೊ).

ಉತ್ಪಲ

ಕೀರತುರಂಗಮೋಡಿದುವು ಚೂತಗಜಾವಳಿ ಘೀಳಿಡುತ್ತೆ ಕಾಂ
ತಾರದೊಳೆಯ್ದೆ ಬಿಳ್ದುವು ಪಿಕಾರವದಂಗಿದನಾ ವಸಂತಕಂ
ಘೋರವನಂಗಳೊಳ್ ಪುಗುತೆ ಮಿಡುಕಿರ್ದಂ ಕಳಹಂಸಮಾಲೆ ಕಾ
ಸಾರದೊಳಂಜಿ ಪೊಕ್ಕುವು ರಥಾಂಗರಥಂ ನಡೆಗೆಟ್ಟುದದ್ಭುತಂ ೧೧

ಇಂತು ಕಂತುರಾಜನ ಚತುರಂಗಬಲಂ ದಿವಸೇಂದ್ರನ ಮುಂದಣ ತಮಃಪಟಲದಂತೆ ನಂದೀಶ್ವರನ ಕೋಪದ [1]ಕಡುಗಾಯ್ಪಿಂ ನೋಡೆ ನೋಡೆ[1] ಮಾಯುವಾಗೆ,

ನುಡಿದಂ ಮದನಂ ತನ್ನೊಳ್
ಬೆಡಂಗಿದೇನೀ ಗಣೇಶನೀ ತೇಜಸಿನ್ನಾ
ಮೃಡನಂ ನಡೆದೆಸುವೊಡೆ ಸಂ
ಗಡಮಾದಾರ್ಗಮದಾರ ಶಕ್ಯಮಶಕ್ಯಂ ೧೨

ಇಂತೆನುತುಂ ಕಂತುರಾಜಂ ಸಂತಾಪದಿಂ ಚಿಂತಿಸುತಿರ್ಪಿನಮಿತ್ತಲ್,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಬರುತಿರ್ದಳ್ ಮುಂದೆ ಕಾಂತಿಪ್ರದೆ ಸದಮಳೆ ಸತ್ಪ್ರಕಾರೂಢೆ ಸತ್ಯಾ
ಕರೆ ನಿತ್ಯಾನಂದೆ ಚಂದ್ರಾಭರಣನ ಸುಖಸಂಪತ್ತಿ ರುದ್ರಾರ್ಚನಾಪಿ
ಪ್ರೆ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯೆ ಕಾರುಣ್ಯದ ನೆಲೆವನೆ ಶರ್ವಾಣಿ ಗೀರ್ವಾಣಮೌಳೀ
ವರರತ್ನವ್ರಾತಸಂಘಟ್ಟಿತಪದೆ ನಗಸಂಭೂತೆ ಸಂಪ್ರೀತಿಯಿಂದಂ ೧೩

ಬರೆ ಕಣ್ ಬಂದಂತುಸಿರ್ ಬಂದವೊಲತಿಮುದಮಂ [2]ತಾಳ್ದಿ[2]
ಬಾಳ್ದರ್ದ ಶೋಭಾ
ಕರನಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮಂಬೆರಸು ಗಿರಿಜೆ ಗೌರೀ ಜಗನ್ಮಾತೆ ಸರ್ವೇ
ಶ್ವರಿ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿ ನಾನಾಗಮವಿದೆ ಸದಲಂಕಾರೆ ಸಾರಾಂಗಿ ವಿಶ್ವೋ
ದರೆಯೆನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸೆಂದೀಕ್ಷಿಸಿ ಮಿಗೆ ಪೊಗಳ್ದಂ ಬಾಷ್ಪದೃಕ್ಪುಷ್ಪಚಾಪಂ ೧೪

ಅಂತು ದರ್ಪಕಂ ಶೂರ್ಪಕಮರ್ದನನಾರ್ಪುಗುಂದಿ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂ ನಗತನೂಜೆಯಂ [3]ಪೊಗಳುತ್ತುಂ[3] ಮತ್ತಮಿಂತೆಂದಂ,

---

೧-೧ ಕಡುಗಾಯ್ಪಿಂದೊಡನೊಡನೆ (ಕಾ ಕ). ೨-೨ ತಾಳ್ದಿ (ಕಾ ಬಿ ಯು).
೩-೩ ಪೊಗಳ್ದು (ಕಾ ಬಿ ಯು)

ಗಿರಿಶನ ತಪಮಂ ಕಿಡಿಸಲ್
ಮುರರಿಪು ಕಳುಪಿದೊಡೆ ಬಂದು ಹೇಮಾಚಳಮಂ
ಭರದಿಂದೆ ಮುತ್ತಿ ನಂದೀ
ಶ್ವರನಿಂದಂ ಸಕಲಸೇನೆಯುಳಿವಾನುಳಿದಂ ೨೫

ಹಾಯೇ ಶವರೇ ಕೇಳೆ
ನ್ನಾಯುಧದೆಯಿನ್ನುಸದೆ ಕಾಪ್ಪದಂದೊಡಲುತ್ತ್ರಂ
ಬಾಯುಳಿವ ಮದನನಂ ಕಾ
ತ್ಯಾಯನಿ ನಯದಿಂದೆ ನೋಡಿ ನಯದಿಂ ನುಡಿದಳ್ ೨೬

ಅಜ್ಞದಂ ನಿನ್ನಯ ಬರವಂ
ಕಜ್ಜಗೊರಲನ ತೀವ್ರ ತಪಮನೆಳ್ಚುವುದೀ
ತೆಱದಿಂದೆನಿಷ್ಟಮುದೆ
ನ್ನಜಕೆಯುಮೆನ್ನಿಷ್ಟಿಯೆನ್ನ ಲಾಭಂ ಲೋಭಂ ೨೭

ನಾನಾವಿಧದಿಂ ರುದ್ರನ
ನೂನತಪೋಭರದ ಬೆಸುಗೆಯುಂ ಬಿಡಿಸೋಲದಿಂ
ತೀನೆಂದನ ನೀನೆಂಜದಿ
ರಾನಿರ್ವೆನಾನೆ ರಕ್ಷೆಯಾನೆ ಸಹಾಯುಂ ೨೮

ಎಂದಗಜೆ ಬೆಸಸೆ ಕಾಮಂ
ಪಿಂದಣ ಪರಿಭವಮನುಡುಗಿ ಗೆಲ್ದಪದತಿಮುದಮಂ
ಸಂದಜೆಸು ಕೊಡನೊಡನೆ ನಡೆ
ತಂದಂ ವೃಷ್ಟಕದ ನೆಲ ಕರಿನ ಮಱೆಯೊಳ್ ೨೯

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ಮುಗಿದ ಮನಂ ಮುಗಿದ ಕರಂ
ಮುಗಿದಕ್ಷಿಗಳಲರ್ವ ಪುಳಕಮಲರ್ವಾನಂದಾ
ಶ್ರುಗಳಲರ್ವ ಭಕ್ತಿ ತನ್ನೊಳ್
ಸೊಗಯಿಸೆ ನಂದೀಶನಿರ್ದನುತ್ತಮಭಕ್ತಂ ೩೦

೧-೧ ಯೆಸನ್ನುಸದೆ (ಬಿ ಯು). ೨-೨ ಬಿಡಿಸುವೆನ್ನಯ ಕಾರ್ಯಂ (ಕ). ೪-೪ ಸುರಿದು (ಬಿ ಕೊ). ೬-೬ ಕರೆ (ಕಾ ಕ ಪಾ ಯು). ೫-೫ ಗಳಲರ್ವ ಪುಳಕಮಲರ್ವಾನಂದಾ (ಕಾ).

ಅಂತಿರ್ದ ನಂದೀಶನಂ ಚಂದ್ರಾನನೆ ಕೃಪೆಯಿಂದಂ ನೋಡುತ್ತುಂ ತಪಾಗ್ನಿಯಾತಪ್ಪದೆ "ವೃತ್ತೋಪದಯುಕ್ತೆ" ಬಯಸುಂಗೆಯ್ದುಳಕ್ಷಲ್ ವೃಷ್ಟಜಾದಂ ನಂದೀಶನ ಕಾಪಿನ ಸೀಮೆಯುಂ ಕಳೆದು,

ಕಾವ್ಯಂ

ಬಂದು ಮಾತಂಗಪರ್ವತಮನೇಱ್ದು ಮಹೇಶನ ವಾಮಭಾಗದೊಳ್
ನಿಂದು ವಿರಾಜಿಸಿರ್ದ ರತಿಯುಂ ಕೆಲದೊಳ್ ನಿಲೆ ಪೇಳ್ವ ಶೌರ್ಯಗ-
ರ್ವಂ ದಳವೇಱೆ ಪುಷ್ಪ ನಭದೊಳ್ ಸುರಸಂತತಿ ನೋಡೆ ಭಾಪು ಭಾ-
ಪೆಂದೆನೆ ಮುಂದೆ ಪುಷ್ಪಶರನೀಕ್ಷಿಸಿದಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಯಮಂ ೨೦

ಅಂತು ನೋಡಿ,

ಅತುಳಬಳನಪ್ರತಿಮನೊ
ಜಿತಶೌರ್ಯಂ ಕರ್ಪುವಿಲ್ಲನೆಡಗೆಯ್ಯೊಳ್ ಮಂ
ಡಿತಮೆನೆ ಪಿಡಿದಾಹಾ ರತಿ
ಪತಿ ಸಾರಿಯುಮೆಸೆವ ನಿಜವ ಜಾಪ್ಯೋದಯಾಗಳ್ ೨೧

ಪ್ರತಿಗಳ್ ಮಂತ್ರಗಳ್ ಮುನಿಗಳ್
ಯತಿಗಳ್ ನೆಲೆವಳ್ಕೆ ಬಳ್ಕೆ ಸುಗಿವಗಿದು ಕರಂ
ಮತಿಗೆಟ್ಟರ್ ಧೃತಿಗೆಟ್ಟರ್
ಗತಿಗೆಟ್ಟರ್ ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟರುನ್ನತಿಗೆಟ್ಟರ್ ೨೨

ಅಂತಿಸ್ಥಾಂಭೋದ್ಭವಾಂಕಾರರವದಿಂದಧಿಗತಪರಮಾರ್ಥರೆನಿಪ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರ್ ವಿಕಾರಚಿತ್ತರಾಗುತ್ತಿರಲಿತ್ತಲ್ ಕುಸುಮಾಯುಧಂ ಪಿನಾಕ್ಷನಿಸಲೆಂದು ಸಾಹಸಚಿತ್ತನುತ್ಸಾಹಿಸುತಿರ್ಪಾಗಳ್,

ಪಸರಿಸಿ ಪರ್ಣದ ನೀಡಿ,
ಕುಸಿದಂಗಂ ಪೀಳ್ದು ದಂಡೆ ನೆಗೆವ ಭುಜಾಗ್ರಂ,
ಕುಸುಮಶರಾಕುಂಚಿತಕರ,
ಮೆಸೆದಿರ್ದುವು ದೃಷ್ಟಿ ಮುಷ್ಟಿ ಶರಸಂಧಾನಂ ೨೩

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

೧-೧ ವೃತ್ತಾಪದಯುಕ್ತೆ (ಕಾ ದಾ ಜ.).

ಶೃಂಗಾರದ ಕೊಳ್ತುಂಬುದೊ,
ಬಂಗಾರದ ಪೂತ್ತವಾಸದೊ, ರಾಗಶ್ರೀ ಕಳ್
ಯಾರಾಗ್ರದಡೆದುದೊ ಕೇಳೆನೆ
ಸಿಂಗದ ನೆಲೆ ಕರೆದು ಪುಷ್ಪಬಾಣಂ ನಿಂದಂ

ಹರಿಯಜರದರಿದೆನೆಯುಂ
ಬರೆಸಿದೊಳ್ ಕಲಹಂಸೆಯುಂ ನಾರದನಾ
ಮರೆ ಕಾಮಂ ನಾಯಿಲ್ ಬ
ಸ್ಸರ ದೇವಂ ಕೊಟ್ಟುನೋಂದು ನರಲಂ ಗಿಕೊಟ್ಟಂಗಿ

ಅಂತು ನನೆಗಣೆಯುಂ ಕೊಟ್ಟು ಬಕ್ಕ ವಂದವಂ ಮಂತಿಟ್ಟು ಕೆ[illegible]
ಕಲಹಮನೆಯಂಬಟ್ಟು ಭಾರಕ್ಷಕ ಲಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ.

ಅಕ್ಷತೆಯುಂ ಸಕಳಕಳ
ಲಕ್ಷ್ಮನಕ್ಕೆ ಕರ್ಣಾಕರಂ ವದನಂ ವಿ
ಪ್ರಕ್ಷಣಿಯ ನಿರದಾಳ್ ಸ
ದಕ್ಷನ ಸುಪ್ರವನ ಬಾಣದಿಂ ಕರೆದಕ್ಷಂ

ವಕ್ಷದೆ ಕಪೋಲಮಂಡಲ
ವಕ್ಷಗಳ ಲಾಂಛನ ಕಾಮನ ಶರಮಂ
ಚಕ್ಷು ಅವಿಲ್ಕೆಸಿ ಧಲದಿಂ
ದಕ್ಷಂ ಬರಿಯ ಮದನಶರದಿಂದಾಗಳ್

ನೀರಾಗದೆ ಮದನಶರಂ
ನಾನೆಯುಂದಿಂದೆಮ್ಮ ಹರನ ಹತ್ತಿರೆ ಬಗೆ
ಕೊತ್ತರಿ ಬರೆ ಕಂಡು ಕಾಮಂ
ಹೂವಿದನಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಮೋಹನಶರಮಂ

ಇದು ಹರಿಯಜಸುರಪತಿಗಳ
ಮದಮಂ[illegible] ಕರಂ ಕರಂ ಮುಂತಾದ [illegible]
ಕರ ಚಿತ್ತಮನಲ್ಲಾಡಿಸಿ
ಕಿಡೆಕೈಕೊಳ್ಳದೆ ಕೊಳ್ಳೆ ಮತ್ತೆ ಮನ್ಮಥನೆಚ್ಚಂ

೧-೭ [illegible] (ಗ ಬ ಮ ಕ ಕೊ). ೨-೨ [illegible] (ಬ). ೪-೪ [illegible] (ಗ [illegible]

ತೆಱಹುಗುಡದನಱನನ್ಯಮ
ನಱುಯುಂ ನಿರುಪಮಸಮಾಧಿಯುಕ್ತನಭೇದ್ಯಂ,
ಕುಱುಯಿಟ್ಟೆನುತುಂ ಬಿಲ್ಲುಂ
ಬೆಱಗಾಗಿರ್ದಂ ರತೀಶನಸ್ತ್ರವಿಳಾಸಂ. ೩೭

ಈ ತೆಱದಿಂ ಬೆಱಗಾಗಿ ನಿ
ಶಾತತಪೋಗಾತ್ರ[೧]ಧರನನೆಸಲಾಱದ[೧] ಮಾ
ಜಾತನನೀಕ್ಷಿಸಿ ಗಗನದೊ
ಳಾತುರಿಸುವ ಹರಿಯಜರ್ಗೆ ನಾರದನೆಂದಂ ೩೮

ಜಲದೊಳಗಣ ಜಲಜದವೋಲ್
ತಿಲದೊಳಗಣ ತೈಲದಂತೆ ಕಾಷ್ಠದ ನಡುವಂ
ಜ್ವಲಿಸುವ ಶಿಖಿಯಂತೊಪ್ಪುವ
ಜಲಶಿವನಂ ಕಾಮನೆಸುಗೆ ಕೆಯ್ಕೊಂಡಪುದೇ ೩೯

ತ್ರಿಣಯನನಂ ಹರನಂ ನಿ
ರ್ಗುಣನಂ ಸಡಿಫಡ ರತೀಶನಿಸುವನೆ ಹೋ ಬೇ
ಡಣಕದ ಮಾತೆಲ್ಲಿಯುದೆ
ತ್ತಣ ಕಾಮನದೆತ್ತಣಭವನೆತ್ತಣ ಬಾಣಂ ೪೦

ಎಂದು ಗಗನಾಂಕಣದೊಳ್ ಕಾಣೆವ ಸಂಗ್ರಾಮಲಂಪಟನಪ್ಪ ನಾರದ ಮುನೀಂದ್ರಂ ನಾರಾಯಣನೀರಜಸಂಭವರ್ಗೆ ನಲಿನಲಿದು ಪೇಳುತಿರ್ಪಿನಮಿತ್ತಲ್,

ಮತ್ತೇಭ

ನಡೆತಂದಳ್ ಶಿವಪೂಜೆಗೆಂದಗಜೆ ಪುಷ್ಪವ್ರಾತಮಂ ಕೊಂಡು ಸಂ
ಗಡದೊಳ್ ಬರ್ಪ ವಿಲಾಸಿನೀನಿಕರದಿಂ ಸೌರಭ್ಯಲೋಲುಪ್ತಿಯಿಂ
ಗಡಣಂಗೊಂಡ ಶಿಳೀಮುಖಪ್ರಕರದಿಂ[೨]ಸುಯ್ಗುಂಪಿನೊಳ್ ಸಾರ್ವ[೨] ಮಂ
ಗುಡಿಯೊಳ್ ಶೀಡುವ ದಕ್ಷಿಣಾನಿಲನಿನೊಪ್ಪಂಬೆತ್ತು [೩]ವಿಸ್ತಾರದೊಳ್[೩] ೪೧

೧-೧ ಧರನನಿಸಲಾಱದ (ಕಾ ಜೆ) ೨-೨ ಸುಯ್ಗುಂಪಿನೊಳ್ ಸೇರ್ದು (ಮ ಬ); ಸುಯ್ಗಂಪುಮಂಪೀರ್ದು (ಜೆ). ೩ ವಿಸ್ತಾರದಿಂ (ಒ).

ಉತ್ಪಲ

ಬಂದು ನವೀನಪುಷ್ಪಕುಲಮಂಡನಮಂ, ಜಡೆಯೊಳ್ ಭುಜಂಗಳೊಳ್
ಸಂದ ಕರಂಗಳೊಳ್ ಶಿವನ ತೋಳ್ಗೊಳುರಸ್ಥಳದೊಳ್ ಪದಂಗಳೊಳ್
ನಿಂದು ವಿಳಾಸದಿಂದಗಜೆ ಸಿಂಗರಿಸುತ್ತೆ ಕಟಾಕ್ಷಕಾಂತಿಯೊಳ್
ಸಂದಣಿಗೊಳ್ವ ಕಾಮ[1]ಕುಲಮಂ[1]ದೊಗೆಯುತ್ತಿರೆ ನಾಡೆ ನೋಡಿದಳ್ ೪೨

ಅಂತು ನೋಟದೊಳ್ ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ ಕುಸುಮಾಯುಧರ್ ಪುಟ್ಟುತ್ತಿರೆ, ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯುಂ ಪಿಡಿದು ಕಪರ್ದಿಯ ತಪಮೆಂಬ ಶಶಿಕಾಂತಶಿಲಾತಳದೊಳ್ ಬಳ್ದ ಚಂದ್ರಕರಂಗಳಂತೆಯುಂ, ಶಂಭುವಿನನೆಳ್ಚರಿಕೆಯೆಂಬ ಚಂದ್ರೋದಯಮಪ್ಪನ್ನಂ ಸೈರಿಸದೆ ಪರಿದು ಮುತ್ತುವ ಚಕೋರಿಗಳಂತೆಯುಂ, ಹರನ ಕರಣಂಗಳೆಂಬ ಬಲ್ಲನೆಗಳಲರ್ವನ್ನಮರಲಾಣದೆ ಪರಿದೆಱಗಿ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತುವ ಮಧುಕರಂಗಳಂತೆಯುಂ, ಬೇಗವಿನಾಗಳೆ ನಿನ್ನ ತಪಮುಂ ಪಕ್ವತರಮುಂ ಮಾಳ್ಪೆನೆಂಬ [2]ಭೀ[2]ಂಕೃತಿಯುಂ ನುಡಿದು ಪರಿದು ಬೆರಸುವ ಕುಸುಮಶರಂಗಳಂತೆಯುಮಿರ್ದು ತನ್ನ ಸರಸದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂ ಹರನಂ ನೋಡುತುಂ ತಪೋಭರಮಂ ಬಿಡಿಸಲಿರ್ದ [3]ವ್ಯಾಡಾನಿಯುಂ[3] ಕುಸುಮಕೋದಂಡಮಂ ಕಂಡು,

ಇನ್ನಂಜೆನಂಜೆನಾಹಾ
ಉನ್ನತಬಲವಾಯ್ತುನತ್ತೆ [4]ವಿಭ್ರಮ[4]ಬಳಸಂ
ಪನ್ನಂ ಕಾಮಂ ತೆಗೆದಂ
ತನ್ನಗ್ಗಮದಂಜಪಂಚಬಾಣಮನಾಗಳ್ ೪೩

ನಳನಳಿಸುವಿಕ್ಷುಚಾಪದೊ
ಳಳವಡೆ ನಡೆನೋಡಿ ಹೂಡುತ್ತೈದಂಬಂ ಸಂ
ಚಳಿಸದ ಶಂಕರನ ಮನಂ
ಚಳಿಯುಪುದಂ ಸಾರ್ದು ಪಾರ್ದು ತೆಗೆನೆಚ್ಚಿದಿರ್ದಂ ೪೪

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ತೆಗೆದಾಕರ್ಣಾಂಬರಂ [5]ಶಂಬರ[5]ರಿಪು ನೆಚ್ಚ ಹೂಡಿರ್ದ ಪುಷ್ಪಾಸ್ತ್ರದೊಂದು
ಜ್ವಗವಪಾಕಾಶಸ್ಥನಾಕೌಕರೊಳೊದವಿದನೂನಾರ್ತಿ ಕೂರ್ತೆಯ್ದೆ ನಿಂದಿ
ರ್ದಗಜಾಚಿತ್ತಾಭಿಲಾಷಾವಿಕೃತಿ ನೆರೆದು ಭೂತೇಶಚಿತ್ತಾಂತದೊಳ್ ಪೊ
ಕ್ಕು ಗಭೀರೋದ್ಯತ್ತಪೋಬೀಜಮನತಿಭರದಿಂದೊತ್ತಿ ಮುತ್ತಿತ್ತು ಸುತ್ತಂ ೪೫

೧-೧ ಕಳಿಯಂ (ಕಾ). ೨-೨ ರ್ಛ (ಕಾ) ೩-೩ ಧವಾಷಿಯುಂ (ಅ). ೪-೪ ವಿಕ್ರಮ (ಅ). ೫-೫ ಶಂಕರ (ಅ ಓ).

ಇಂತು ಸಕಲಜಗದ್ವ್ಯಾಪಾರವಂ ಪರಿಪಾಲಿಂಪೆನೆಂಬ ಮನದ ಬಯಕೆಯುಂ, ಅಂಬಿಕೆಯ ಪಂಚಬಾಣಸಂಸ್ಕಾರವುಂ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನೋರಥವುಂ ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಂಡು ಶಿವನ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಸ್ವರೂಪಾಧಿಕನಿರಾವರಣಸ್ವಾನುಭವದಿ ಸಂವೇದ್ಯಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವಂ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಪತ್ತಿ ಜಗುಳ್ದು ಬಿಡದಿರೆ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಸ್ವರೂಪನಪ್ಪ ಪರಮಂಗೆ ಸ್ವಪ್ನದವಸ್ಥೆಯಂತೆ ತಲೆದೋರೆ ಜೀವನಾಗಿ ಜೀವನಿಂ ಪ್ರಾಣಾನಿಲಂ ಪ್ರಾಣಾನಿಲನಿಂ ಚಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತದಿಂದಹಂಕಾರಂ ಅಹಂಕಾರದಿಂ ಬುದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಂ ಮನಂ ಪರಿಯುತಿರ್ಪ ಅಂತರಂಗಬಹಿರಂಗಭಾವದಿಂ ನೆನೆಯೆ ನೆನೆವಲ್ಲಿಂ ಮುನ್ನಂ ಮದನನ ಪಂಚಬಾಣಂ ಪರಿತಂದು ನೆರೆದಡಿ ಬೆರಸಿ ಕವಿದು [೧]ಮನಮನಿರ್ದೆಯ್ಯುಂಬಾಗ[೧] ಸಹಸ್ರಮುಖದಿಂ ಸಂಚಳಮಿಗೆ ನಿಲಲ್ಬಾರದೆ ತಪೋಭಂಗದ ಬೆಸನೆ ಬರುವಂತೆ ಮೆಲ್ಲ ಸಂಧ್ಯಾ ಜಪಮೊಡಂ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ನೋಡಲೊಲ್ಲದೆ ಪುಷ್ಪಕರದುಂ ನೂಪುರದಿ ಸುದಂತೆ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯುಂ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕಂಪಿಸಿ ಮುಂತೆ ಮೆಲ್ಲ ಕಿರ್ದ ಗಿರಿಜಾತೆಯುಂ ಭೂತೇಶ್ವರಂ ಕಂಡಾ ನೀಕೆಯಾ [೪]ಮಾನಿನಿಯೋಕೆ ತಪದೊಳಿರ್ಪುದೆತ್ತಣಿಂ[೪] ಬಂದುದಾಗಿಂದಾವುದೆಂದು ಕಾಮನಿರ್ದ ವಾಮಭಾಗಮಂ ನಿಟಿಲಾಕ್ಷಂ ನಸುಗೋಪದಿಂ ನೋಡಿದಾಗಳ್,

ನೋಡದ ಮುನ್ನಂ ಕೋಪಂ
ಮಾಡೆಯುಮೊತ್ತರಿಸಿ ನೀಳ್ದು ನಿಟಿಲೇಕ್ಷಣದೊಳ್
[೫]ಕೂಡೆ[೫] ಬಳೆಬಳೆದು ಸುಳಿಸುಳಿ
ದಿಂಡೆಯ್ದೊಳಗೊಳಗೆ ಪುಂಖಪುಂಖಿಸಿ [೬]ಕಿಡಿ[೬]ದಾಗಳ್ ೪೬

ಚಂಪಕ

ಪೊಗೆದುದು ಪೊತ್ತಿದತ್ತು ಕಿಡಿಯುಣ್ಬುದು ನಾಲ್ದೆಸೆದೋರ್ದತ್ತು ಬಾನ್
ಗೊಗೆದುದು ನಿಂದು ಪೊಂಬೆಳಗುಮಂ ಪರಪುತ್ತದು ಧಂಧಗಿಲ್ ಧಗಿಲ್
ಧಗಿಲೆನುತಟ್ಟಿ ತಟ್ಟನುದು ಮುಟ್ಟಿತು ಸುಟ್ಟಿತು ತಿಂದು ತೇಗಿದ
ತ್ತಗಿಯದೆ ನಿಂದ ಪ್ರಾಗೆಸೆಯನಂ ಪಣೆಗಣ್ಣರಿ ಹಂಸೆಯಾತ್ಮನಾ *೪೭

ಇಟ್ಟಣಿಸಿ ಘುಡುಘುಡಿಸಿ ಕಿಡಿ
ಗುಟ್ಟಿ ಕನಲ್ದುಕ್ಕಿ ಸಿಡಿಲ ಬಳಗದ ಮುಳಿಸಂ
ತೊಟ್ಟದು ಬೆಸಗಣ್ಣರಿ ಪೋಟಿ
ಮುಟ್ಟಿದ ಸುಟ್ಟುದು ರತೀಶನಂ ನಿಮಿಷಾರ್ಧಂ ೪೮

೧-೧ ಸ್ವಾನುಭಾವ (ಕಾ ಚೆ ಯ ಬ). ೨-೨ ಸಾಯಿಯು (ಕಾ ಚೆ ಅ ಓ). ೩-೩ ಮನಮನಂಬುಗೊಂಡು (ಅ). ೪-೪ ಮಾನಿನಿಯೋಕೆಯಾ ತಪದೊಳ್ದಿರ್ಪುದೆತ್ತಣಿಂ (ಕಾ). ೫-೫ ಕೂಡಿ (ಕೊ ಕ). ೬-೬ ಕಿಡಿ (ಕಾ ಚೆ ಬ ಮ ಅ ದ ಕ). * ಪದ್ಯವು (ಮ ಬ ಯ ಅ ಪಾ ಕ ದ ಓ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಗಗನದ ಹರಿಸುರಪತಿಗಳ್
ಜಗದ್ವಿನಾಶಂ ಮಹೇಶ ಕರುಣಿಪುದೆಂಬ
ನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್ ಘಳ್ ಘಳ್ ಭುಗಿ
ಭುಗಿಲೆನೆ ನೆಱೆ ಕಾದುಮುರಿದು ಕರಿಮುಗಿಲ್ವೋದಂ ೪೯

ಕೊಟ್ಟನೆ ಭಾಳಾನಲಗಿಸಿರ್
ದೊಟ್ಟುರಿಸಿಯೆ ಕುಸುಮಶರನನುರುಪಿದ ಪದದೊಳ್
ಪುಟ್ಟುತುಮಂ ಪೋದುದುಮಂ
ಸುಟ್ಟುದುಮಂ ಕಾಣಬಾರದಾಯ್ತಾ ಕ್ಷಣದೊಳ್ ೫೦

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಮತ್ತೇಭ

ಅದೇ ಭುಭುಗು ಭಾಪುರೇ ಭುಗುಭುಗು ಪ್ರಜ್ವಾಲಿ ಮುಜ್ಜ್ವಯ್ದು ದೇ
ರೆ ಶಿಖೀಭಾನಲಶಿಖಿಸ್ಫುಲಿಂಗಮುಮುಮು ಪ್ರದ್ಯೋತಮಯ್ಯುಯ್ದು ಭೀ
ಕರವಾಹಾ ಘಳಿಘಳ್ ಘಳಿಲ್ ಭಲರೆ ಭಾಳಾಭೀಕ್ಷಮೊಂದೆಂದು ಪಿ
ರಲೋಕಂ ಬೆಱಗಾಗೆ ಸುಟ್ಟುದು ವಿರೂಪಾಕ್ಷಾಕ್ಷಿ ಕಂದರ್ಪನಂ ೫೧

ಸಂದಣಿಸಿ ಪತ್ತಿದುರಿ ಧರಿ
ಲಿಂದುರುಪಿಡೆ ಬೇಗದಿಂದೆ ಉರಿದಾಕ್ಷಣದೊಳ್
ಬೆಂದ ನುಲಿಯಂತೆ ಮದನಂ
ನಿಂದಿರೆ ಕಂಡಭವನೆಯ್ದೆ ಮುಳಿದಂ ತುಳಿದಂ ೫೨

ಜಯಶೀಲಂ ಪ್ರಭು ಪಾವಕ
ನಯನಂ [ವಿಷಕಂಠನತಿವಿಭೂಷಂ] ಕೋಪೋ
ದಯನಭವಂ ಸ್ಮರಭಸ್ಮಾ
ಮಯನಂ ತಾನಾದನತುಳಬಳನಪ್ರತಿಮಂ ೫೩

ಇಂತತಿಸ್ವತಂತ್ರಂ ಶತಪತ್ರನೇತ್ರಪೂಜಿತಪಾದಂ ಹೇಮಕೂಟಾದ್ರಿದ ಮತಂಗ
ಪರ್ವತದೊಳ್ ಮದನನಂ ಸುಟ್ಟುರುಪ್ರತ್ಯಂಗಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಳಿತಗಾತ್ರನಾಗಿ,

೧-೧ ನಂ (ಕ). ೨-೨ ಕೊಂಡಾನಳ (ಕಾ ಜೆ ಮು).

ಮುಳಿತಿರ್ದೊಪ್ಪುವ ಗಿರಿಜಾ
ಕಾಂತೆಯನೀಕ್ಷಿಸದೆ ನುಡಿಯಿಸದೆ ನೋಂಕದೆ ನಿ
ಶ್ಚಿಂತಂ ಸ್ವತಂತ್ರನಹಿಧರ
ನಂತರ್ಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂದನಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಯಂ ೫೪

ಶಿವನಧಿಕಾಕ್ಷಕ್ರೋಧೋ
ದ್ಭವಶಿಖಿಯಿಂ ಮದನನುರಿಯೆ ರತಿಗತಿಶೋಕಂ
ಕವಿವಳ್ಳ್ದಳಿಂದುಗುವ
ಪ್ಲವವಾಗೆ ಚಕೋರಿ ಕರಗಿ ಕೊರಗುವ ತೆಱದಿಂ ೫೫

ಇಂತು ಮನಮಳ್ಕೆ ತನು ಬಳ್ಕೆ ಕೋಡಿ ಶಂಕರ ಬಾಡಿ ಮತಿ ಕೆಟ್ಟು ರತಿದೇವಿಗತಿದುಃಖಂ ಪುಟ್ಟಿ ನಿಲಲಾಱದೆ ಕೊರಗುತುಂ ಪರಿದು ಬಂದು,

ಬೆಂದಿರ್ದ ಕಾಮನಂ ಕಂ
ಡಂದಳಲೊಳ್ ನುಡಿಯಲಱಿಯದೆ ನಿಲೆ ಶೋ
ಕಂ ಮಿಗೆ ವೇಗಿಸೆ ಮಿಡುಕೆ
ಸಂದಣಿಸುತ್ತಳಿಸಿತಸ್ತ್ರ ರತಿಯಾ ರತಿಯಂ ೫೬

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಎತ್ತಣ ಹರನೆತ್ತಣ ತಪ
ಮೆತ್ತಣ ತಾರಕನ ಬಾಧೆ ಎತ್ತಣ ಬಿಸುಗಳ್
ಎತ್ತಣುರಿ ಎತ್ತಣೆರವಿದು
ಎತ್ತಣ ಕೋಟಲೆಯನೆನಗೆ ಮಾಡಿದೆ ಮದನಾ ೫೭

ಎಳೆಯನೆ ಸುಕುಮಾರನೆ ಸವ
ಿಯನೆ ಸುಖದ್ದನೆ ಸೊಬಗೆ ಸಂತತಂವೇ ತತ್
ಫಳಮೆ ಸುಧಾರಸಮೋ ನಿ
ನ್ನಳವಱಿಯದೆ ಸೋಂಕಿ ಕಣ್ಣ ಮುಸುಕಂ ತೆಗೆದಾ ೫೮

೧-೧ ಕರ್ (ಅ). ೨-೨ ಗೆಱಗಿ (ಕಾ ಜ ಬ ಕ ಡ).

ಅಸ್ವಪ್ನರನತಿಘೋರತ
ಪಸ್ವಿಗಳನವಾರಮಖಿಳಮಾರಂ ವಿಮುಕ್ತಾ
ರಾಗಸ್ವಾದಿಗಳಂ ಗೆಲ್ದ ಮ
ಹಸ್ವಿ ಲಲಾಮಾಗ್ನಿಗೆಂತು ಸಮಿದುತ್ತಾದಯ್ ೫೯

ಕಂತುವೆ ನೀನಿಂತಾದೊಡ
ದೆಂತುಳಿವೆನದೆಂತು ಪಿಲ್ದೆನೆಂತೊಪ್ಪುವೆನಿ
ನ್ನೆಂತುಸಿರ್ವೆನೆಂತು ಬಾಳ್ವೆನ
ದೆಂತೀಕ್ಷಿಪೆನೆಂತು ಪೋದೆನೆಂತಾಸಿರ್ಪೆಂ ೬೦

ಭಾವಿಸಿ ಭವನಂ ಕಂಡುವಾ
ಸ್ತ್ರಾವಳಿಯಿಂದೆಚ್ಚು ಗೆಲ್ವೆಯೆಂದಿರ್ದನಿದಂ
ಕೋಪೋ ನಿಟಿಲಾಗ್ನಿಯಿಂದಂ
ಬೇವುದನಾನೆತ್ತ ಬಲ್ಲೆನಲರ್ವಿಲ್ಲರಸಾ ೬೧

ಎಂದಳಲ್ದು ಮತ್ತಮಿರದೆ,

ಶಾರ್ದೂಲ

ಲಾವಣ್ಯಂ ಲಯಮಾಯ್ತು ವಿಭ್ರಮವಿಳಾಸಂ ಮಾಯಮಾಯ್ತು ಕ್ಷಯಾ,
ಜೀವಂ ಬೆಂದುದು ಚೆಲ್ವು ಸತ್ತುದು ಸುಖಂ ಹಾಳಾಯ್ತು ಕಂದರ್ಪ ಸದ್
ಭಾವಂ ಭಸ್ಮಮದಾಯ್ತು ಮೆಯ್ ಮಡಿಯಿತು ತ್ವಾಹಪಿಂಗತ್ತದಿ
ನ್ನೇವೇಳ್ವೆಂ ನಡೆದೆತ್ತ ಸಾರ್ದೆ ಪಿಳೆಗಿನ್ನೀನಪ್ಪೆನೆಂತಿರ್ಪೆನೋ ೬೨

ಎಲ್ಲಿತ್ತೊ ಶಶಿಯ ಬೆಳ್ಗೊಡೆ
ಯೆಲ್ಲಿತ್ತೋ ಪೂತ[1]ಚೂತ[1] ಚತುರಂಗಬಲಂ ತಾ
ನೆಲ್ಲಿತ್ತೊ [2]ಪಂಚಬಾಣ[2]ಮ
ದೆಲ್ಲಿತ್ತೋ ಕುಸುಮ[3]ಚಾಪ[3]ವಿಭ್ರಮಮಾಗಳ್ ೬೩

ಎಲೆ ಸುರತಕಾಮಧೇನುವೆ
ಎಲೆ ಸುರತಾಂಭೋಧಿಚಂದ್ರ ಎಲೆ ಸುರತಮಹೋ
ತ್ಪಲಸೂರ್ಯ ಎಲೆ ಸುರತಸಂ
ಕುಲಪರಮಾರಾಧ್ಯ [5]ಎತ್ತ ಡಾಗಿದೆ[5] ಮದನಾ ೬೪

೧-೧ ರ (ಶಾ ಜೆ ಬ). ೨-೨ ಸೂತ (ಜೆ ಮ ಬ ದಾ). ೩-೩ ಇಕ್ಷುಚಾಪ (ಶಾ ಜೆ ಬ ಅ ಯು) ೪-೪ ದಾಣ (ಶಾ ಅ ಜೆ ಬ ಯು). ೫-೫ ಯೆತ್ತಲಡಗಿದೆ (ಶಾ ಜೆ ದಾ ಕ ಯು).

ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನೆಱೆ ಪುಟ್ಟಿರ್ದಱಿ
ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯೆನಿಸಿ ಬಾೞ್ದ ಪುರುಷನ ಲಸತ್
ಪಕ್ಷ್ಮಪುಟಾಗ್ರಂ ಬಿಱಿದ
ಸೂಕ್ಷ್ಮದ ಕಾಲದೊಳೆ ಘಳಿಲನುರಿದಯ್ ಮದನಾ ೬೫

ಕೇಳಿಲಿ ಮನ್ಮಥ ಹಂಸೆಯು
ತೂಳದ ತಳ್ಪಂ ಕರಂ ಕಠಿನವೆಂದೀಗಳ್
ಭಾಳಾಕ್ಷಿಯುರವನೆಯೊಳಾ
ಛೀಳದ ಪಳ್ಳುರಿಯ ಮಂಚದೊಳ್ ಪವಡಿಸಿದಯ್ ೬೬

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಹಾ ಮದನ ಹಾ [೧]ಮನೋಹರ[೧]
ಹಾ ಮಕರಪತಾಕ ಹಾ ಮಹಾವಿಭ್ರಮ ಹಾ
ಹಾ ಮನ್ಮಥ ಹಾ ಸಮ್ಮದ
ಹಾ ಮತ್ಪ್ರಾಣೇಶ ಹಾ ವಿಳಾಸವಿನೋದಾ ೬೭

ಕುಸುಮಾಭರಣಾವಳಿಗಳ್
[೨]ಬಸಮಲ್ಲಂ[೨] ಪೊಱೆಯುವೆಂಬ ಸುಕುಮಾರತೆಯೊಳ್
ಬಿಸುಗಣ್ಣ ಮಿಸುಪ ಕೋಪದ
ಪೊಸತುಡಿಗೆಯನೆಂತು ಸೈರಿಸಿದೆ ಕಂದರ್ಪಾ ೬೮

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ ಪಂಚಬಾಣನ ಸರ್ವಗುಣಂಗಳಂ ನೆನೆನೆನೆದು ಸೈರಿಸಲಾಱದೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಶೋಕಂಗೆಯ್ದು,

ಪಸಿವಱಿಯದೆ ತೃಷೆಯಱಿಯದೆ
ದೆಸೆಯಱಿಯದೆ [೩]ಮದನ ಮದನ ಪಲವುಂ ಕಾಲಂ[೩]
ಕುಸುಮದೆ ಲಿಂಗಮನೊಸೆದ
ರ್ಚಿಸಿದ ಫಲಂ ಕಿರ್ಚಿನೊಳಗೆ ಬೇವಂತಾಯ್ತೇ ೬೯

೧-೧ ಮನೋರಥ (ಚ ಬ). ೨-೨ ಬಸಮಲ್ಲದ (ಕಾ); ಬಸಮಲ್ಲದೆ (ಕ). ೩-೩ ಮದನ ನೀನು ಪಲವುಂ ಕಾಲಂ (ಯ); ನಿದ್ದೆಯಱಿಯದಿರುಳುಂ ಪಗಲುಂ (ಕಾ ಚ); ಮದನ ಮನದಿ ಪಲವುಂ ಕಾಲಂ (ಅ ಓ).

ಸುರತಶ್ರಾಂತಿಯೊಳೀಪತ್
ಪರಿಸುಪ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ ಸುಖದೋಳಿರ್ದೆ ನೀಂ ಬೆಮರ್
ಗರೆದೆನ್ನನೆಂದು ನೋಯಿಪ
ಖರಿ ತಾಂ ದಿಟಮಾದುದಿಂದು ಮನ್ಮಥಭೂಪಾ ೭೦

ಬೆಳಗಾಯ್ತು ಪ್ಪವಡಿಸು [1]ಬೆಳ
ಬೆಳಗುವ[1] ಮಣಿಮುಕುರಮುಮಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು ಹಂಸಾ
ವಳಿಯುಂ ನಡೆವಾಡಿಸು ಕೋ
ಕಿಳನಾದಮನಾಲಿಸುತಿರದಿರ್ದರೆ ಮದನಾ ೭೧

ಎಂದುಂ ಮುಳಿದೊಡೆ ತಿಳಿವಂ
ಮುಂದಿಟ್ಟಲ್ಲದೆ ಮದೀಶ ಮುಳಿಸಿಲ್ಲಿನ್ನೀ
ಯಂದಂ ಪೊಸತಿಂದಿನ ಮುಳಿ
ಸೆಂದಿನ ಮುಳಿಸಿನ[2]ವೊಲಲ್ತು[2] ಮದನನೃಪಾಲಾ ೭೨

ಪನ್ನಗ[3]ಭೂಷನ[3] ವಿಷಮಂ
ಪನ್ನನ ನಿಷ್ಠುರಗುಣಂಗಳರಿವುದುಚಿತಂ
ನಿನ್ನಂ ನಿನ್ನೀ ಸದ್ಗುಣ
ಮೆನ್ನಂ ನೆರೆದುರಿಪಲೇಕೆ ಮನ್ಮಥರಾಜಾ ೭೩

ಎಂದು ಕುಸುಮಕೋದಂಡನ ಸುಧಾಮಯಸದ್ಗುಣಂಗಳನೆನೆನೆದು ಹಲುಂಬಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಹಳಯಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ [4]ಮಾಣದೆ,[4]

ಚಂಪಕ

ಮದಕರಿ ಎತ್ತ ಪೋದೆ ವರಮೂರ್ತಿ ಅದೆತ್ತಲದೃಶ್ಯವಾದೆ ಮದ್
ವದನಸರೋಜಭೃಂಗನೆ ಅದೆತ್ತಲಡಂಗಿದೆ ನೀನದೆತ್ತ ಮ
ಳ್ದೆ ಮಧುಮಿತ್ರ ಎತ್ತ ಲಯವಾದೆ ಮದೀಶ್ವರ ಎತ್ತಣಕ್ರಮ
ಕ್ಕೊದವಿದೆ ಎತ್ತ ಸಾರ್ದೆ ಕಳದೆತ್ತಲಣಂ ತವಿಲಾದೆ ಮನ್ಮಥಾ ೭೪

೧-೧ ತೊಳತೊಳಗುವ (ಕಾ). ೨-೨ ಪೋಲಲ್ಲ (ಕಾ ಜೆ ಬ ಯು). ೩-೩ ಭೂಷಣ (ಕಾ ಜೆ ಯು). ೪ ಕಾಣದೆ (ಅ).

ಎಂದಿಂತು ಶೋಕಿಸುತ್ತುಂ ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತೆ ವಲ್ಲಭವಿರಹಿತೆ ಸಕಳಸುಖವಿರಹಿತೆಯಪ್ಪ ರತಿದೇವಿ ನಿಂದಿರ್ದು ಬಿಸುಸುಯ್ದು ಬಸಿಱಂ ಹೊಸೆದು ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿ ದೆಸೆದೆಸೆಯಂ ನೋಡಿ,

ಮೊಱೆಯೋ ಮೊಱೆಯೋ ೧ಶಿವಧೋ೧
ಕಱೆಗೊರಲನ ಕಣ್ಣ ವಾಳ ಕುಸುಮಾಯುಧನಂ
ನೆಱೆ ಮುತ್ತಿತ್ತಯ್ಯೋ ಇದ
ನಱಿವವರಿಲ್ಲಕ್ಕಟಾ ಕೃಪಾಳುಗಳಿಲ್ಲಾ *೭೫

ನೆಲನೇ ನಭವೇ ಶಿಖಿಯೋ
ಜಲವೇ ರವಿಯೋ ಶಶಾಂಕನೇ ಮಾರುತನೇ
ಬಲವಳಿದವಳನಾಥೆಯ
ನಲಘುತರಾಘಾರ್ತೆಯಂ ೨ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರೆನ್ನಂ೨ ೭೬

ವನದೇವತೆಯಿರಿರಾ ನಂ
ದನದೇವತೆಯಿರಿರ ದೆಸೆಯ ದೇವತೆಯಿರಿರಾ
ಘನಪಾಪಂ ಪುದಿದಿರ್ದೀ
ವನಿತೆಯನೊಳಕೊಳ್ಳಿರೇ ಅನಾಥೆಯನೆನ್ನಂ ೭೭

ಎಂದಿಂತು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಕರೆಕರೆದು ಬಾಯಾಱೆ ೩ಬಲ್ಪಳಿದು೩ ನಿಂದಿರಲಾಱದೆ ಕಾಲ್ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಭೋಂಕನೆ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ತನ್ನೊಳಗೆ ತೆಕ್ಕನೆ ತೀವಿ ತೆರೆಮಸಗುವ ಶೋಕರಸಮುರ್ಕಿ ಪೊಱಪೊಣ್ಮಿದುದೆಂಬಂತೆ ಕಣ್ಣ ನೀರ್ ಕಱೆದೊತ್ತರಿಸಿ ಪರಿಯೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತಳುತ್ತುಂ ಗಂಟಲುರ್ಬಿ ಸೆರೆಬಿಗಿದು ಕಣ್ ಕೆಂಪೇಱೆ ಮಿಕ್ಕು ನೆನೆವ ಬಿಕ್ಕನೊಳ್ ಬೆರಸಿ ನಾನಾವಿಧದಿಂ ನಾಲಗೆಯೊಳ್ ಪೊಱಮಡುವ ಶಿಥಿಲಾಕ್ಷರಂ ಶೋಕಾಗ್ನಿಯೊಳ್ ಬೆಂದುಗಿದು ಸೀದು ಸೀಕರಿವೋಗಿ ಪೊರಳ್ದುರುಳ್ದು ಬರೆ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಗದ್ಗದದಿಂ ಪಲುಂಬಿ ಪಳಯಿಸುತುಂ ಮತ್ತಂ ಮನ್ಮಥನಿರಿದ ದುಃಖಾನಳನಿಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೊತ್ತಿಯಹಂಕಾರಂ ಹೊಗೆದು ಬುದ್ಧಿ೪ಯುರಿದು೪ ಮನಂ ಬೆಂದುರಿಯುಸುರನುಸುರಿಕ್ಕೆ ಕೆಲಬಲದ ಮುಂದಣ ಗುಲ್ಮಲತೆಗಳ್ ಘಳಿಲನೆ ಘುಱಿಘುಱಿಲನುರಿಯೆ ವಶಮಲ್ಲದ ದುಃಖದಿಂ ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತ್ತುಂ ಮತ್ತಂ ಗ್ರಹಣಕ್ಕಂಜಿ ಗಗನತಳದ ಮೃಗಧರಬಿಂಬಂ ಪೊಡವಿಯೊಳ್ ೫ಬಿಳ್ದುದನೊಡನೆ೫

೧–೧ ಶಿವಧಾ (ಮ ಬ). ೨–೨ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿರೆನ್ನಂ (ಮ ಬ ಗೊ ಸ). ೩–೩ ಬಲಪಳಿದು (ಅ). * ೭೫ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಗ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ೪–೪ ಕರಿದು (ಬ). ೫–೫ ದೀಳಲೊಡನೆ (ಕಾ ಬೆ ಯ).

ಬಿಡವೆ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಕಡುವೇಗದಿಂ ಬಂದುರ್ವಿಯೊಳ್ ಸರ್ವಗ್ರಾಸಂಗೊಂಡು ನೆಲದೊಳಟ್ಟೊರಸುವ ರಾಹುಮಂಡಲದಂತೆ ಕೆದಱಿದ ಮುಡಿಕಟ್ಟು [1]ಪಚ್ಚು ಪರಿದು[1] ಮುಚ್ಚಿ ಮುಸುಂಕೆ ಭಾಳತಳಮಂ ಭೂತಳದೊಳಟ್ಟಾಡ ನೋವಿಂ ತೀಡುಕೊಳುತ್ತುಂ ಇಂತು ಕೇಳ್ವ ಪಶುಪಕ್ಷಿಮೃಗಗುಲ್ಮಲತೆವೃಕ್ಷಾವಳಿಗಳ್ಗೆ ಕರುಣಂ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ ರತಿಯತಿಶೋಕಂಗೆಯ್ದು ದುಃಖಪ್ರಳಾಪಂಗೆಯ್ದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಬಸಿಱಿಂ ಪೊಸೆದು ಚೇತನಂಗೆಟ್ಟು ಭೂತಳದೊಳ್ ಬಿಳ್ದು ಕೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿದಳಲಿಂ [2]ಮೂರ್ಛೆ[2]ವೋಗಿ ಕೊರಲೊಳ್ ಹರಣಮುಂ ಕಣ್ಣೊಳ್ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮುಂ ಪಡಿಮೊಗದೊಳ್ ನಿಡುಸುಯ್ಯುಂ ನಾಲಗೆಯೊಳ್ ವಿಕಳತೆಯುಂ ಮನದೊಳ್ ಪರವಶತೆಯುಂ ತನುವಿನೊಳ್ ಚೇತನಮುಂ ಪಿಡಿದು ಗಗನದಿಂ ಬಿಳ್ದಂತೆ ದುಃಖದೊಳಳ್ದಂತೆ [3]ದೈನ್ಯದೊಳೆಳ್ದಂತೆ[3] ಶೋಕಂ ಪೊಸೆದು ಬಿಸುಟಂತೆ ದುಃಖಂ ರೂಪುಗೊಂಡಂತೆ ಮಱೆದೊಱಗಿರ್ದಾಗಳ್,

ಚಂಪಕ

ಗಿರಿಸುತೆ [4]ಬಂದು[4] ಕಂಡು ಬೆಱಗಾಗಿ ಕೃಪಾಕರಚಿತ್ತೆ ಹತ್ತೆ ಸಾ
ರ್ದು ರತಿಯ ಮೆಯ್ಯುಮಂ [5]ಮೊಗ[5]ಮುಮಂ ತಡವುತ್ತಿರೆ ಸೋಂಕಿನಿಂದೆ ಚೇ
ತರಿಸುತೆ ಕಣ್ಗಳಂ ತೆಱೆದು ಪಾರ್ವತಿಯಂ ನಡೆ ನೋಡುತುಂ ದಯಾ
ಪರೆ ಭುವನೈಕಮಾತೆ ಪದೆದೀಕ್ಷಿಪುದೆನ್ನಯ ದುಃಖದೊಪ್ಪಮಂ ೭೮

ಎಂದಳಲ್ದು ನುಡಿದು ನಿಲಲಾಱದೆ,

ಗಿರಿಜೆಯ ಪದಯುಗದೊಳ್ ರತಿ
ಪೊರಳ್ದು ಪುಯ್ಯಲ್ಚಿ ಪೆರ್ಚಿದಳಲಿಮ್ಮಡಿಸು
ತ್ತಿರೆ ಪಳಯಿಸುತುರೆ ದುಃಖಾ
ತುರೆ ಶೋಕಂಗೆಯ್ದು ಸುಯ್ದು ಪೊಯ್ದಳಲುತ್ತುಂ ೭೯

ಕರುಣಿಸು ಕಾಯೇ ತವರೇ
ಪರಿರಕ್ಷಿಸು ದಯೆಯೊಳೀಕ್ಷಿಸುಡುಗಿಸು ನೋವಂ
ಪರಿಹರಿಸು ದುಃಖಮಂ ಪರ
ಗಿರಿರಾಜತನೂಜೆ ಕಾದುಕೊಳ್ಳೆನ್ನಸುವಂ ೮೦

ಎಂದಳಲ್ವ ರತಿಯಂ ಕಂಡು ಮನಂಗೊಂಡು,

೧-೧ ಪರ್ಬಿ ಪರೆದು (ಸೆ). ೨-೨ ಮುಚ್ಛೆ (ಕಾ ಬಿ ಯ) ೩-೩ ದೈನ್ಯದೊಳ್ ನಿಂದಂತೆ (ಕಾ ಬಿ ಬ). ೪-೪ ಬಂದು (ಕಾ ಬಿ ಬ ಯ). ೫-೫ ಮುಖ (ಕಾ).

ಬೇಡುಡುಗು ಶೋಕ[೧]ರಸಮಂ[೧]
ನೀಡಾಗದೆ ನಿನ್ನ ವಲ್ಲಭನನೀಶ್ವರನಂ
ಬೇಡುವೆನಾವರ್ಥದೊಳಂ
ಮಾಡುವೆನೆಲೆ ಪರಮಹರ್ಷಮಂ ನಿನಗೆ ರತೀ ೮೧

ಎಂದಗಜೆ ಬೆಸಸೆ ಶೋಕಮ
ನಂದುಡುಗುತಡಂಗಿಸುತ್ತು ಮಳಲಂ ಮನದೊಳ್
ಸಂದಣಿಪ ದುಃಖಮಂ ಮಱ
ದೊಂದಿದಳಾ ರತಿ ಭವಾನಿಯುಜ್ಜ್ವಳ[೨]ವಚವಂ[೨] ೮೨

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ಇಂತು ರತಿಗಭಯಮಂ ಕೊ
ಟ್ಟಂತಕಹರನಿರದೆ ಪೋದ ಪರಿಯಂ [೩]ಭರದಿಂ[೩]
ಚಿಂತಿಸಿ ಜಯವಿಜಯೆಗಳೊಡ
ನಿಂತೆಂದಳ್ ಗಿರಿಜೆ ಮನದ ಮುನಿಸಿಂದಾಗಳ್ ೮೩

ಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಆನಿಂತಿಂತರ್ಚಿಸುತ್ತುಂ ಗತಿ ಮತಿ ಪತಿಯೆನ್ನಾಯುವೆನ್ನಾತ್ಮತತ್ತ್ವಂ
ತಾನೆಂದುತ್ಸಾಹದಿಂದಿರ್ದ‍ಚಳಪತಿಯ ಮೇನಾಖ್ಯೆಯೊಂದಳ್ಕಱಂ ಬಿ
ಟ್ಟಾನಂದಂಗೂಡಿ ಕಾರುಣ್ಯಮನನವರತಂ ಪಾರುತಿರ್ಪಲ್ಲಿ ಕೇಳಂ
[೪]ತೇನೆಂದುಗ್ರಂ ಸಮಗ್ರಂ[೪] ರಜತಗಿರಿಗೆ ಪೋದಂ ನಿಕೃಷ್ಟಾತ್ಮನಾದಂ ೮೪

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ತಾನಿರ್ದಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆತಂ
ದಾನರ್ಚಿಸೆ ಕಾಮವೈರಿ ಮಡಿಯಿಸದಂತ
ರ್ಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂದನದಱಿಂ
ದಾನಿರ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಸಮಂತು [೫]ತನ್ನನೆ[೫] ತರ್ಪೆಂ ೮೫

೧-೧ ರಸಮಂ (ಕಾ ಜೆ ಬ ಯ ಗ). ೨-೨ ವಚದಿಂ (ಕಾ ಜೆ ಗೊ). ೩-೩ ಮನದೊಳ್ (ಕಾ ಜೆ ಬ). ೪-೪ ತೇನೆಂದುಂ ನೋಡದುಗಂ (ಕಾ). ೫-೫ ತನ್ನಂ (ಅ).

ಉತ್ಪಲ

ಉಗ್ರತಪೋಭರಾಕೃತಿಯನಾಂತು ಜಗಂ ಬೆಱಗಾಗೆ ನಿಶ್ಚಲಾ
ವ್ಯಗ್ರಮನೋಬಲಪ್ರಬಲೆಯಾಗಿ ಬಿಸಿಲ್ಮಳೆಸೀತದೊಳ್ ನಗ
ಪ್ರಾಗ್ರದೊಳಂ ಕುಜಪ್ರತತಿಯೊಳ್ ಸರಸೀಕುಳದೊಳ್ ನಿರಾಜಿಸು
ತ್ತುಗ್ರನನೀಶನಂ ವಿಪುಳನಿಶ್ಚಳನಂ ಚಲದಿಂದೆ ತಂದಪೆಂ ೮೬

ಎಂದಿಂತು ಸಖೀಜನದೊಡನೆ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದುನ್ನತಿಯಂ ನುಡಿಯುತ್ತುಂ ಮೃಡಾನಿ ಮಹಾಮಾಯೆ ಸಕಳಜಗಜ್ಜನನಿ ನಿಖಿಳಾರಾಧ್ಯೆ ಅಕಳಂಕ ಚರಿತ್ರೆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿ ಸರ್ವಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾಭರಣೆ ಹರನ ಮನೋಹರೆ ಸದಾಶಿವನ ಸುಖಮುಖಂ ಮಹಾದೇವನ ಮನೋರಥಂ ಚಲದ ಲಲನೆ ಬಲ್ಪಿನ ಭಾವಕಿ ಏಕನಿಷ್ಠಾನಿಧಿ ಪಶುಪತಿಯ ಪಟ್ಟದ ಮಹಾದೇವಿಯೆನಿಪ್ಪ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯುಗ್ರತಪೋಭರನಿವೇಶನಾಭಿಮುಖಿಯಾಗಿ,

ಚಂಪಕ

ಸರಸಿಜನೇತ್ರೆ ಪುಣ್ಯಮಯಗಾತ್ರೆ ಸದಾಶಿವನಂಗಪಾತ್ರೆಯು
ತ್ತ್ಯರುತರಮಾನಿ ನಿರ್ಮಳಭವಾನಿ ನಿರಂತರದಾನಿ ನವ್ಯಸುಂ
ದರವರಮೂರ್ತಿ ಶರ್ವನ ಸುಕೀರ್ತಿ ಮಹೇಶ್ವರನಾರ್ತಿ ಬಂದಳೊ
ಪ್ಪಿರೆ ಗಿರಿಜಾತೆ ಲೋಕ[೧]ಚಯ[೧]ಮಾತೆ ಜಗಕ್ಕೆ ವಿನೂತೆಯುಳ್ಕಱಿಂ ೮೭

ಮತ್ತೇಭ

ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ ಶಶಿಧರಂ ಗಂಗಾಧರಂ ಕಾಲಸಂ
ಹರನಜ್ಞಾನಹರಂ ಪುರತ್ರಯಹರಂ ಸೌಖ್ಯಾಕರಂ ಶಂಭು ಶಂ
ಕರನಾನಂದಕರಂ ಸಮಂತೆನಗೆ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಮಂ
ಕರುಣಂಗೆಯ್ಗೊಲವಿಂದೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಶಿವಾವಲ್ಲಭಂ ೮೮

ಗದ್ಯ

ಇದು ಸಮಸ್ತಸುರಾಸುರನಿಕರಮಕುಟಖಚಿತದಿನಕರಕರಾಧಿಕ್ಯಮಾಣಿಕ್ಯ
ಪ್ರಭಾಪುಂಜರಂಜಿತಚರಣನೆನಿಪ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಶ್ರೀಪಾದಕಮಲಮಕ
ರಂದಮಧುಕರಾಯಮಾನಸತ್ಕವೀಶ್ವರಹಂಪೆಯಹರಿಹರದೇವವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಶ್ರೀ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮಹಾಪ್ರಬಂಧದೊಳ್

ಕಾಮದಹನವರ್ಣನಂ ಅಷ್ಟಮಾಶ್ವಾಸಂ

೧–೧ ಮಯ (ದಾ).

ನವಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಪಾರ್ವತೀತಪೋವರ್ಣನಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕರಣವರ್ಣನಂ

ಕಾರುಣ್ಯಾಕರನಭವಂ
ಘೋರತಪೋಮಯ ೧ತಪಃ೧ ಪ್ರಮೋದಾವೃತವಿ
ಸ್ತಾರಫಲಪ್ರದನೆಮಗೀ
ಗೋತ್ರಂ೨ತತಿ೨ಭಕ್ತಿಯುಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಶಿವಂ ೧

ಉತ್ಪಲ

ಬಂದು ತಪೋನಿವೇಶನಮನೀಕ್ಷಿಸಿ ಬರ್ಪ ನಿದಾಘಕಾಲದೊಳ್
ಸಂದ ನಗಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಲವೇಱ್ ೩ಮೆನುತ್ತಮೆ೩ ನಿಂದು ಮೇನಕಾ
ನಂದನೆ ತೀವ್ರಭಾಸಿನಿಯುರಾನನಮಂ ನಡೆನೋಡೆ ಕಾಣುತುಂ
ಸೌಂದರಿಯರ್ ಜಟಾರಚನೆಯಂ ತರದಿಂ ಭರದಿಂದೊಡರ್ಚಿದರ್ ೨

ವಿರಚಿಸಿದರ್ ಜಡೆಗಳನಾ
ದರದಿಂ ದರಹಸಿತಬಿಸರುಹಾನನೆಯರ್ ಶಂ
ಕರನರಸಿಗೆ ಗಿರಿಜಾತೆಗೆ
ವರಭಸಿತಮನಂಗತತಿಯೊಳುದ್ಧೂಳಿಸಿದರ್ ೩

೧-೧ ನತಿ (ಕಾ ಬಿ ಯು ವಾ); ನತ (ಬ, ಅ) ೨-೨ ತಿರೆ (ಕಾ). ೩-೩ ನೆಃನಲ್ ಮುಗೆ (ಕಾ).

ಪರಭಸಿತೋದ್ಧೂಳನಮಂ
ಗಿರಿಜೆಗೆ ಸುರಪತಿಯರೊಲ್ದು ಮಾಳ್ಪಿಡೆಯೊಳ್ ಕ
ರ್ಪೂರದ ರಜದಿಂದೆ ಪುಷ್ಪೋ
ತ್ಕರಮಾಲೆಯನೊಸೆದು ಪೊರೆವ ತೆಱಿನಾಯಸ್ತ್ರಗಳ್ ೪

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಪಾರಿಜಮುಖಿಯರ್ ಸಖಿಯರ್
ತಾರಾಚಲನಾಥನರಸಿಗನುನಯದಿಂದಂ
ಸಾರಮೃದುತರವಿಮಳವಿ
ಸ್ತಾರಿತವಲ್ಕಲಮನೊಪ್ಪಲುಡಿಸುತ್ತಿರ್ದರ್ *೫

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಂಕರವಕ್ತ್ರಮಿ
ವಕ್ಷಯಸುಖಮೀವ ಸುಕೃತಫಲಮಿಪ್ಪ ಸತ್ಯಂ
ರಕ್ಷೆಯಿವೆನುತಗಜೆಗೆ ರು
ದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಂ ಕೂಡೆ ತೊಡಿಸಿದರ್ ಮಾನಿನಿಯರ್ ೬

ಇಂತು ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಯುಕ್ತಮಪ್ಪ ತಪೋಮಂಡನಂಗಳಂ ಸಂಗದ ಪರ್ವಂಗನೆಯರ್ ಶೃಂಗರಿಸೆ ಮಂಗಳಮಯಿ ಹೊಂಗಿ ತೊಱೆಯೇೞೆ,

ಸುಂದಱಿಸುವ ಜಡೆ ಬೆನ್ನಂ
ಮುಂದಯಿಸಿ ಮುಸುಂಕುತಿಳಿಯ ನೀಲಾಂಬುದಮಂ
ಪಿಂದಿಕ್ಕಿ ಮುಂದೆ ಬೆಳಗುತೆ
ನಿಂದೆಳಮಿಂಚಿನವೊಲಗಜೆ ನೆಱೆ ಮೆಱೆದಿರ್ದಳ್ ೭

ಅಳವಡೆ ಮುನ್ನಂ ಪತ್ತಿದ
೧ಕಳಂಕಮಂ೧ ಪೋರ್ದದಂತೆ ನಭದಿಂದಿಳಿತಂ
ದಿಳೆಯೊಳ್ ಶಂಭುಗೆ ಮಿಗೆ ಶಶಿ
ಕಳೆ ತಪಮಿರ್ದಂತೆ ಗಿರಿಜೆ ತಪದೊಳ್ ನಿಂದಳ್ ೮

೧-೧ ಕಳಂಕಮಂದು (ಕಾ ಜ ಮ); * ಈ ಪದ್ಯವು ಅ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಭಗ್ನಮನಮಲ್ಲದಚಲಿತೆ
ಲಗ್ನವ್ರತೆಯಾಗಿ ಶಂಕರಪ್ರೇಮ[೧]ಮನೋ[೧]
ನ್ಮಗ್ನಾಂಗಿ ಧೈರ್ಯನಿಧಿ ಪಂ
ಚಾಗ್ನಿಯ ನಡುವಗಜೆ ವಿಪುಳತಪದೊಳ್ ನಿಂದಳ್ *೯

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಮತ್ತೇಭ

ಮಿಗೆ ಸುತ್ತಿರ್ದ ದವಾಗ್ನಿ ಕಾಯ್ವ ರವಿಕಾಂತೋಜ್ಜಾಗ್ನಿಯುತ್ಕೃಷ್ಣಮಂ
ನೆಗೆಪುತ್ತಿರ್ಪುದರ್ಕಾಗ್ನಿ [೨]ಮೇಗೆ[೨] ಕವಿತರ್ಪಾದಿತ್ಯತೀವ್ರಾಗ್ನಿ ಬಂ
ದೊಗೆದಾ ಬೇಸಗೆಯುಗ್ನಿಯೆಂದೆನಿಸಿ ತೋಱುತ್ತಿರ್ಪ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಮ
ಧ್ಯಗತಾಂಘ್ರಿಪ್ರಭೆ ನಿಂದಳುಗ್ರತಪದೊಳ್ ಶರ್ವಾಣಿ[೩]ಯುವ್ಯಗ್ರದಿಂ[೩] ೧೦

ಚಲದಿಂದಂ ನಗರಾಜಪುತ್ರಿ ಹೃದಯಾಬ್ಜಾವಾಸದೊಳ್ ಭಾಪು ನಿ
ಶ್ಚಲನಂ ನಿರ್ಮಳನಂ ನಿರಾವರಣನಂ ನಿರ್ಮಾಯನಂ ನಿತ್ಯನಂ
ನಿಲಿಸುತ್ತುನ್ನತವಕ್ರ್ರ ಸನ್ನುತತಪೋವಿಸ್ತಾರೆ ಮಾರ್ತಂಡಸಂ
ಕುಲತೇಜೋನಿಧಿ ನಿಂದಳುಗ್ರತಪದೊಳ್ ಲೋಕಕ್ಕಗುರ್ವಪ್ಪಿನಂ ೧೧

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಚಂಪಕ

ನೆನೆಯುತೆ ದೇವಿ ನಿಪ್ಪ್ರವರನಂ ವರನಂ ವರನಂ ಮಹೇಶನಂ
ಘನ[೪]ನಿಟಿಲಾಗ್ನಿ[೪]ಯಿರ್ಪ ಶಿವನಂ ಶಿವನಂ ಶಿವನಂ ನಗೇಶನಂ
ದನೆ ನೆಱಿ[೫] ಸಾರದೀ ಭುವನಮಂ ವನಮಂ ವನಮಂ ಭವಾನಿ ಭೋಂ
ಕನೆ [೫]ತಪಮಿರ್ದ[೫]ಳುಗ್ರ[೬]ತಪಮಂ [೬]ತಪಮಂ [೬]ತಪಮಂ[೬]ವಿಭಂಗಿಸಲ್ ೧೨

ವರನುತಧೈರ್ಯೆ ಪುಣ್ಯಮಯವೀರ್ಯೆ ಸಮಗ್ರತಪಃಪ್ರಶೌರ್ಯೆ ಶಂ
ಕರನ ಸುಖೈಕಭಾರ್ಯೆ ಪರಮಾಗಮಕಾರ್ಯೆ ಜಗದ್ಧಿತಾರ್ಯೆ ವಿ
ಸ್ತರಘನತೂರ್ಯೆ ಶಂಭು [೭]ಸುಖ[೭]ಪೂರ್ವೆ ವಧೂಜನವರ್ಯೆ ರುದ್ರಬಂ
ಧುರನಿಜಧಾರ್ಯೆ ಸೂರ್ಯಶಿಲೆಯಿಂ ಬಲದಿಂ ಛಲದಿಂದೆ ಮೆಟ್ಟಿದಳ್ ೧೩

---

೧ ೧ ರಸೋ (ಕಾ ಬ ಬೆ ಯ ಅ ದಾ ಕ). * ೯ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಓ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.
೨-೨ ಮಿಕ್ಕು (ಕಾ ಯ). ೩-೩ ಯತ್ಯುಗ್ರದಿಂ (ಕಾ ಅ ಓ). ೪-೪ ನಿಟಿಲಾಕ್ಷಿ (ಕಾ).
೫-೫ ನೆರೆನಿಂದ (ಅ). ೬-೬ ತಪಮಂ (ಮ ಅ ಡ ಓ). ೭-೭ ಶುಭ (ಕಾ ಕೊ).

ಅಂತು ತೋಱ್ದ ನಿದಾಘದಲ್ಲಿ,

ಪೊನಲೀನಗೆಯೊಳ್ ಮೃಗತತಿ
ಅನುವದಿಸಿದವೆಲ್ಲ ಮೆಂದು ಕರುಣಿಸಿ ಮತ್ತಂ
ಬಿಸಿಲಿಂ ಗಡಿಗೆದೊಡೆಗ ಬ್ರಿನ್ನಿ
ದೊರೆವಾರಂತಿರುಗದ ಮರೀಚಿಕಾಜಲಮೆತ್ತಂ

ಶಿಶಿರದಿಂದಂ ತೆರೆಮಸಗುವ
ಮರೀಚಿಕಾಜಲಮನೀಕ್ಷಿಸಿ ಜಲಮೆಂದು ಭರದ
ಹರಿಣಂಗಳ್ ಬರೆ ತಂದಾ
ತರಿಸಂತ್ತುಂ ಬಿಸಿಲ ಬಯಲಿನಿಂ ಬಳಲ್ದುಂ

ವಹ್ನಿ ಧರೆಯೊಳಗೆ ತೀವಿದ
ಜಿಹ್ವೆಯದೆಂಬಂತೆ ಬಿಸಿಲ ಬೇಗೆ ಕರಂ ಮ
ಧ್ಯಾಹ್ನದೊಳೆಸೆದುದಾಗೆ ಮೃಗತತಿ
ಜಾಹ್ನವಿಯೊಳ್ ಪೊಗೆ ಬಯಸಿದುವು ಬೇಸಗೆಯೊಳ್

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ಚಂಪಕ

ಪರಿಪರಿಯಿಂದು ಸೀದುವು ವಿಹಂಗಕುಲಂ, ತೆಱೆ ಬಾವಿ ಬೆಂತೆಗಳ್ [illegible]
ಪುರದೊಳೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕು ಮರ್ಕಟಜಾತದಜಾಲದೊಳೆಲ್ಲ ಬಳ್ದವರ್,
ಕರಿವುರಿಪೊಣರ್ದು ರಜ್ಜುವಾಱ್ ಬೆಂದು ಮೃಗಾವಳಿ ಪೊಱವಿದತ್ತು ನಿಂ
ದಿರಿದುದು ಬೆಳ್ಳಿಯಿರ್ದುದು ಬರಿದೆ ಕಾಯ್ದುದು ಭೂರಿಭೂತಳಂ

ಕಮೃಗತತಿಗಳ್ ಕರಿವುರಿ ಕತ್ತ
ಗೊಗೆದು ಮರಂ ಬಿಸಿಲಿಲ್ ಗಜಂ ಜಿಮಿಮಿಯುಮಿಂ
ಬಗನಿಕರಂ ಘಳಘಳಿಸಿ
ಮಿಗೆ ಸೀದುವು ಬೆಂದುವುರಿದುವು ತೆಣುವ ಬಿಸಿಲೊಳ್

೧–೧ ಹಿಳಿಯಲ್ (ಕಾ ಬಿ ಟ ಮ). ೨–೨ ತರಿಸಿ ಮರೀಚಿಕಾಜಲಕ್ಕೆ [illegible]
ರೆಂಬ ತಿಳಿದು (ಅ). ೩–೩ ಕೆಳಗಿನ್ನದೆ (ಅ); ಕಳವಿತ (ಬ). ೪–೪ ಮೃ[illegible]
(ಕಾ ಬಿ ಕ ಮ ತ). ೫–೫ ಕಾ | ಬೆಂದ (ಅ).

ಮರವದಿಯೊಳ್ ಕಾನನದೊಳ್
ಗಿರಿತಟದೊಳ್ ಬಬ್ಬುಬರಂಬೆಳಂಬರತಳದೊಳ್
ಕರಿಯ ಬಸಿಲುರಿಯ ಬಸಿಲ
ಜ್ಜರಿಯ ಬಸಿಲ್ ಪಿರಿಯ ಬಸಿಲಬಂದಿತದ ಬಸಿಲ್ ೨೩

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

ಫ

ನದೆಯುಲಿಸ್ಸೊಂದದಿಯುಬ್ಬು ಕಾಯ್ದ ನೆಲನಂ ಕಾಲ್ ಮಟ್ಟಿ ಜುಯ್ಯೆಂದು ಬಿಂ
ಮಿಕ್ಕೊಂದದಿಯೆತ್ತಲಾಜಿದಳಲಿಂ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಹಸ್ತಾಗ್ರಮಂ
ಯೊಳ್ ಸೆಱೆಯುಬ್ಬು ನೆತ್ತಿ ಬರಿದೆತ್ತಲ್ ಮುತ್ತುಗಳ್ ಸುತ್ತಲುಂ
ತ್ತಿ ಬಿನದಿದುದೊಂದಿತಿಮದೇಭಂ ಧಿಕ್ಕ್ರದೊಳ್ ಗ್ರೀಷ್ಮದೊಳ್ ೨೪

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಮೊಂದೆಡೆಯೊಳ್,

ಏಲಿಲಿಲಿ ನೋಡನೋಡೆ ಕೆಲನುಂ ಬಲನುಂ ನೆಲನುಂ ದವಾಗ್ನಿ ಸು
ಯಪೋಲಾಗಿ ಮೆಟ್ಟದಡಿಯಿತ್ತಿದ ಕಾಲುಱೆ ನೀಯೆ ನಿಂದಿರಲ್
ಸಲಾಜದಾತಪದೆ ಹಸ್ತಮನೆತ್ತಿ ಕೆ ಪೀಳಡುತ್ತೆ ಹಾ
ಮಾ ಜೋಷ್ಠಗಂಧಿಯದು ಜೋಲ್ದುದು ಜಲ್ದುದು ಬೆಂದುದೊಂದಿಭಂ ೨೫

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ,

ಜಳಜಸಖನನಿಲಸಖನಿಂ
ದಿಳೆಯೊಳ್ ರಸದೆಸರನಾದವಿದೆಯೊಡೆ ಸೂರ್ಯಾ
ನೆಳರೋಷ್ಟೊ ಸಂತಮಿರ್ದರೆ
ಪಳಲನೆ ನಿಂದುರಿದು ಪೋಗದೇ ಬೇಸಗೆಯೊಳ್ ೨೬

-೧ ಬರಿದೆತ್ತಂ (ಬ ಮ); ಬರಿಯುತ್ತಂ (ಕಾ ಬಿ ಡ) ೨-೨ ನೋಡ. ನೋಡ
ತ್ತಮನೆತ್ತಿ ಬಳಲ್ದು ಪೀಳಡು । ಕೊತ್ತಿದುದು (ಕೊ).

ತಡನೆನ ಮೊದಲ್ವೆಳ್ ಗಪ್ಪುಗಳ
ನಂಜಾವನನ ತನುವಿನೊಳ್ ಗಮನಾ ನೊಣ್ಪುಳಕವಾ
ತಡದ ಕರುವಿಂದೆ ನೆಗೆತಂ
ಬಪ್ಪುದೆನೆ ಬೇಸಗೆಯು ಸಿಸಿಲ ಬಾಲಗೆಯೊಳ್ವುದೆ ೨೮

ಮತ್ತಮಾ ನಿದಾಘಂ ಕರಮಮರ್ದು ತೀವ್ರ ಮಂಕರದ ಕರಾಯಂ [illegible] ಜರ್ಜರಿತ ಪದೆ ಕಾಯ್ದು ಕೆಲ ಬಿಸಿಯ ದೆರೆ ಕಾರ್ಚುಮಟ್ಟೆ ನೊರೆಗೊಪ್ಪ ಕೆಂಪ್ಪಲಗಾ ದಿವ ಬಸಿಲಿದೊಳ್ ನಿಲಲಾಱದೆ ನೆಱೆ ಮಱಂಗೆ ಪೊಱಪೊಣ್ಮ ಬೆಂದಬೆನೆ ಬೆಂದು ಬೆಂತೆಲ್ಲು ಬಱಬಱಂಬತ್ತಿ ಪೊತ್ತಿ ಪೊಗೆದು ಜೀವನದಂಗೆ ಜೀವನದಿಂದುಮಂತಾಗೆ ತಿಱಿವೆರ್ದಿಯೊಳ್ ಕೊಳುಲೆಗೊಳ್ಳುತಿರ್ದ ಪಾಠೀನಕುಲದಿಂ, ಮತ್ತಂ ಮಱಗಂದ ತಿಣ್ಣನೆ ಬಿಸಿಯ ಬಂಬದಿಂದೊಗೆತರ್ಪ ಬಿಸಿಲ ಬೆಂಕೆಯಿಂ ಪೊಗೆದೆಯ್ದು ತಾಮಿಕಂಪುರಿದು ಕರಿಗೊಳ್ಳುಯಂತೆ ಕಾಯ್ದುಱೆ ಕರ್ಬೂರಿಗೆಯಿಂ ನೆಗೆವುರ ಕೊಂಬುಗಳ ಕರುಬಿಸುವ ಕಾಲ್ಗಳಂ ಸುಡೆ ಬಳ್ಳಿಗೊಂಡ ಬೇಗೆಯಿಂ ಕಾಳ್ವರ ಲಾಱದೆ ವಿಣ್ ನೆಗೆದು ಪಾಱುವಾಗಳ್ ಬಿಸಿಲುರಿ ಪೊಡೆದು ಪಕ್ಕಂ ಸೀದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳ್ದು ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಪಮ್ಮುಯ್ದು ಹರಣಂಗಳೆದು ಮಳಲೊಳ್ ಪುರಿದಂತಾಗೆ ಪರೆದಿರ್ದ ಬಹುವಿಧದ ವಿಹಂಗಾವಳಿಯಿಂ, ಮತ್ತಂ ತಡನಪ್ಪುದೆಯ್ದಿತಾತಿಯಿಂ ಬೆಸೊದೆದು ಬಾಯಾರಿ ತಾಳದೆ ಬತ್ತಿ ನೆತ್ತಿ ಪೊತ್ತಿ ಕಣ್ಣೊಳ್ ನೆತ್ತರೆಯ್ದು ಪಾಯ್ದು ಪರಿವಂದು ಮರೀಚಿಕಾಜಲದೊಳ್ ಮೊಗವಿಟ್ಟು ಬಗೆಗೆಟ್ಟು ಮರವಟ್ಟು ಧರೆಯೊಳ್ ಕೆಡೆದಿರ್ದ ನಾನಾಮೃಗನಿಕಾಯದಿಂ, ಮತ್ತಂ ಬೆಸಾರಂದ [illegible] ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಕಾಂಭ ಸ್ಥಳಂ ಪೊತ್ತಿ ಪೊಗೆದು ಬಿರಿದ ನೆತ್ತಿಯಿಂ ಮಂಡೊತ್ತಿದು ಸಿಡಿದು ಪಾಱ ಬೆದೊಗಿ ಜವರಂ ಪೊಡ್ಡಳಿಸಿ ಸೀಳ್ದು ಬೀಡೆ ಸಾದೆ ನೋಯಿಸಿ ನೀರಡಿಕೆ ದೆರೆದೊಳಗಾದೊಱೆ ಬಾಯೊಳ್ ಪರಿಕೆಯ್ದಿಸಿಯೊಡಲೊಳಗೆ ಪುಡಿ ಪಾಱೆ ಬೆಂದ ಪುಷ್ಕರದಂ ಬೋಂಕನೆ ತೆಗೆದು ಕಾಯ್ದು ಕೆಸಱೊಳ್ ಪೊಱಲಾಱದೆ ಮಿಡುಕಿದ ದರಿಯ ತಟದೊಳ್ ನಿಂದಿ ಕೆಡಪಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ನೆಮ್ಮಿ ಹಮ್ಮುದಂಬೋಗಿ ಕಿವಿಸೂಸಿ ಸ್ತುಯ್ದು ಗಾಸಿಯಾಗಿ ಪೆಂಡೆಗೆಡೆದು ಮಡದಳಿದಿರ್ದ ಮದಕರಿಂಗಮ್ಮಾತದಿಂ, ಮತ್ತಂ ಶತಧಾರಾಕಮಸ್ತದಂತೆ ಸಹಸ್ರ ಕರಮರೀಚಿಗಳಱೆದೆಱಗಿ ಸೆಯ್ದು ಕಾಯೆ ಗಳಿಲ ನೆಲಲ್ಲು ಬಳಬಳನೆ ಸೀಳ್ದು ಸಿಡಿದೊಡೆದು ಪಿಗ್ಗಿ ತಗ್ಗಿ ಕುಗ್ಗಿ ಕುಂದಳಿಸಿರ್ದ ಪರ್ವತ ಪ್ರತಾನದಿಂದತ್ಯುಗ್ರತೆಯನತಿ ಪ್ರಚಂಡತೆಯನತ್ಯುಷ್ಣತೆಯನತ್ಯಾಭೀಳತೆಯನತಿ ಪ್ರತಾಪಮಂ ನೆಗೞುತ್ತಿರ್ದನಂತಮಪ್ಪುದೆಯುಂ,

೧-೨ ಪ್ರಗುಣಂಗ । ರವಿದಾಪಿ ಪಾವಕನ ತನುವಿನೊಳ್ (ಕಾ ಬ ಬೆ ಯು ಗ); ಪ್ರಗುಣರ । ಮಹದಾಪಿ ಪಾವಕನ ತನುವಿನೊಳ್ (ಅ). ೩-೩ ಬಿಸಿಲನದದೇನೆಂಬು (ಕಾ ಬೆ ಯ. ಕ ದಾ ಕ ಪ). ೪ ಟಟಟಟಿಟಿ (ಅ). ೪ ದೊಇಯ (ಕಾ).

ಮ. ಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಬಿಸಿಲಿಂ ದ್ರಾಘಿಮಾನಂ ಪೆರ್ಚಿದ ತರುಗಿರಿದ್ವ್ರಾತಮಂ ಚಾದಪೋಗ್ಲಾ
ಶ್ರಿತಸಿದ್ಧಾಂ ಸೂರ್ಯಂ ಕ್ಷ್ಮಾಧಿಪತಿಜನಕೆ ಕೆಯ್ಯಾದ ನಿರ್ಜಾರಜಾಕ್ಷ
ಪ್ರಸರಂ ಕೌಶೀಶ್ವ ದೋಷ ನಿಂದನವಮತ್ಯಂತಂ ಪಾಪಂ ಪೀರ್ದ ತಾಂ ಕೋ
ಪಿಸಿತೋ ಮಾರ್ತಂಡಬಿಂಬಪ್ರಮಥನಸಿಗತತ್ಪ್ರಗ್ರದಿದ್ದಂ ನಿದಾಘಂ ೩೮

ಆ ನಿದಾಘದಲ್ಲಿ,

ಮ. ಸ್ರಗ್ಧರೆ

ರವಿಕಾಂತೋಗ್ರಸ್ಫುಲಿಂಗಪ್ರತತಿ ನೆಗೆದು ಪಾದಂಗಳೊಳ್ ಬಳ್ವಿದಂ, ಪೊ
ಣ್ಮುವ ದಾವಜ್ವಾಲಾವಸ್ಫುರಿತಪಿಲಸದುಷ್ಣಂ ತನೂಭಾಗಮಂ ಪ
ತ್ತುವುದಂ ನಿತ್ಯತಾಪಾಗ್ನಿ ಪ್ರಭೆಯೊದವುವುದಂ ಸೂರ್ಯತಿಗ್ಮಾಂಶುಗಳ್ ತಾ
ಗುವುದಂ ಮಾಣ್ದಂ ನಿದಾಘಂ ಕವಿದಿರಮುನಿತಕ್ಕೆಲ್ಲದಂ ತಾಳ್ದುನಿಂದಳ್ ೩೯

ಅಂತು ನಿಂದು,

ದಶಭುಜನ ಮನೋವಲ್ಲಭೆ
ದಿಶಾವಳೀಭರಿತಕೀರ್ತಿಯುತೆ ಘೋರತಪೋ
ವಶೆ ನೆಱೆ ಗಂಗಾಧರನಂ
ಶಶಿಧರನಂ ನೆನೆದು ಕಳೆದಳಾ ಬೇಸಗೆಯಂ ೪೦

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ಸಕಳಕಳಾಕೋವಿದೆಯಪ್ಪ ಜಯೆವಿಜಯೆಯರ್
ಪೊಂಬ್ಬೆಕ್ಕಿ ಕೆಯ್ಯಂ ಮುಗಿದು,

ಚಂಪಕ

ಮೊನೆಯುದುರಿತ್ತು ಬೇಸಗೆ ಕರಂ ನೆಗೆದೋಱಿದುವಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗಂ
ಬಿದಿವಿಕರಂ ಸುರುಳ್ದು ದಾ ಬಿಸಿಲ್ ನೆಗೆದತ್ತು ತಪಿಲ್ಲತಾಂತದಂ
ಬಿಡಿಮಾಡಮಂ ಕೆರೆವಸ್ತುಸಂಘಟಿಪ ಸೋನೆಗಳೆಯ್ದು ಪಕ್ಷವಂ
ಪಿಡಿದ ಕದಂಬದೊಳ್ ಮುಗಿಲವೆಳ್ಗೆಲೆದೋಱುದ ವಕ್ಷಮಾಸಿರಂ ೪೧

೧-೧ ತನ್ಮೃಣ್ಮ (ಶಾ ಬಿ ಕ ಯ). ೨-೨ ತನ್ಮ ಕರಾಗ್ರ (ಬಿ ಮ ಮ ಜ ಓ ಪಾ).
೩-೩ ಸಾದರ (ಕೆಪ). ೪-೪ ಮಂದಪರಿತ್ತು (ಕೆಪ).

ಅನಂತರಮಾಗಳ್,

ಕಡವಿನ ಸೊವಡ್ಗಿಂದೊಂದೆರ
ಡಡಿಯಿಡುತಿರ್ದಪುದು ಗಾಳಿ ನಲಿದು ನವಿಲ್ಗಳ್
ನಡೆನಟಣೆಗೊಳುತ್ತಿರ್ದಪು
ವೆಡೆಯುಱಿಸುತ್ತಿರ್ಪುವಂಚೆ ಸುಳಿದುವು ಮುಗಿಲ್ಗಳ್ *೨೨

ಎಂದು ಬಿನ್ನಯ್ಸುತ್ತುಂ ಮತ್ತಮಿಂತೆಂದರ್ *

ಪೋದುದು ಬೇಸಗೆ ಕಾರ್ ಮೊಗ
ವಾದುದು ತರುತಳದ ನೆಳಲ ತಣ್ಪಿನೊಳಿರ್ದ
ತ್ತಾದರದಿಂ ಮಾಳ್ಪುದು ಪು
ಣ್ಯೋದಯ[1]ನಿಷ್ಕಪಟವಿಪುಳ[1]ತಪಮಂ ಗಿರಿಜೇ ೨೩

ಎನೆ ಕೇಳ್ದು ಮನಂಗೊಂಡ
ತ್ಯನುಪಮಮೈಶ್ವರ್ಯಪ್ರತಾಪತೇಜೋನಿಧಿ ಭೋಂ
ಕನೆ ಗಿರಿಸುತೆ ನಡೆತಂದಳ್
ವಿನಯವಿಭೂಷಣೆ ವಿಲಾಸವಿಭ್ರಮದಿಂದಂ ೨೪

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಭರದಿಂದೆಯ್ತಂದು ಭರ್ಗಪ್ರಿಯೆ ಭವನ ಮನೋಮೂರ್ತಿ [2]ಭಾಳಾಕ್ಷಭಕ್ತ್ಯಾ[2]
ತುರೆ ಮುಕ್ತಿವ್ರಾತೆ ಭೂತೇಶನ [3]ಸಕಳ[3]ಸುಖಾಕಾರೆ ಶರ್ವಾಣಿ ಸರ್ವೇ
ಶ್ವರಿಯುರ್ವೀಮಾತೆ ಮೂಲೋಕದ ಸುಕೃತಫಲಂ ಸತ್ಯವಿಸ್ತಾರೆಯುದ್ಯದ್
ಗಿರಿರಾಜಾಪತ್ಯೆ ನಿಂದಳ್ ಘನವಟವಿಟಪಿಚ್ಛಾಯೆಯೊಳ್ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಂ ೨೫

ಇಂತಘಟಿತಘಟಿತೆ ಪಟುತರಜಿತೆ ನಿಟಿಲಲೋಚನೆ ವಟವೃಕ್ಷದ ಕೆೞಗೆ ವಾರಿಕುಲಕ್ಕೆ ಸೋಲದೆ ಧೀರೋದಾತ್ತೆ ಘೋರತಪದೊಳ್ ನಿಂದಳನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್,

ಚಂಪಕ

ನಲಿದುದು ಸೋಗೆ ನುಣ್ಪನೆಡೆಗೊಂಡುದು ಚಾದಗೆವಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕು ಪೂ
ತಲರ್ದುದು ಸೊಂಪಿನಿಂ ಕಡವು, ತಣ್ಪನೆ [4]ಹೇೞಿ[4]ದುವೆಯ್ದೆ ಬೆಟ್ಟು ಬಂ
ದಲೆದುದು ಪಶ್ಚಿಮಾನಿಳನನಮರ್ಚಿತು ಕೇತಕಿ ಪೂದೊಡಂಬೆಯಂ,
ಬಿಲದೊಳೆ ಪೊಕ್ಕುವಂಚೆ ಮುಗಿಲೊಡ್ಡಣೆಯೊಡ್ಡಿತು ಕಾರ ಕೋರ್ವಿನೊಳ್ ೨೬

೧-೧ ದಿಂ ಕಪಟರಹಿತ (ಕಾ). * ಇವು ಕ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ೨-೨ ಭಾಳಾಕ್ಷಭಕ್ತಾ (ಕಾ). ೩-೩ ನಿಖಿಳ (ಕಾ). ೪-೪ ಬೀೞಿ (ಕಾ).

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಹರಿಸಂ ಮಿಗೆ ನವಿಲಾಡು
ತ್ತಿರೆ ಚಾದಗೆಯುರ್ಬೆ ನಲಿಯೆ ನಾಲ್ಕುಂ ೧ದೆಸೆಯುಂ೧
ಕರಿಯುಂತಿರೆ ಗಿರಿಯುಂತಿರೆ
ಧರೆಯುಂತಿರೆ ೨ನೆಗೆದುದಭ್ರಕುಲವಂಬರದೊಳ್೨ ೩೭

ತರದಿಂ ಶಿಖಿ ಚಾದಗೆ ಮಧು
ಕರವುಂಚೆ ಪಯೋಧರಂಗಳನುನಯದಿಂದಂ
ಕರೆದುವು ನೆರೆದುವು ಮೊರೆದುವು
ಪರೆದುವು ತೊಱೆದುವು ನಿರಂತರಂ ಕಾರ್ಮೊಗದೊಳ್ ೩೮

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಹರಿಸಂ ಮಿಕ್ಕಭ್ರಮಾತಂಗಮನತಿಭರದಿಂ ನೋಡಲೆಂದೆಳ್ದುವೋ ದಿ
ಕ್ಕರಿಗಳ್ ದೇವೇಂದ್ರನೊಳ್ ಕಾದುವ ಕಡುಮುಳಿಸಿಂದೆಳ್ದುವೋ ಗೋತ್ರಶೈಳೋ
ತ್ಕರಮಿನ್ನಾಕಂಗಂ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನಿನೊಗೆದ ಮನೋದುಃಖಮಂ ದೂಱಲೆಂದಾ
ತುರದಿಂದೆಳ್ದತ್ತೊ ಧಾತ್ರೀತಳಮೆನೆ ೩ನಭದೊಳ್೩ ತೀವಿತಭ್ರಪ್ರತಾನಂ ೩೯

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ತವೆ ಬಳೆದು ಪರ್ಬಿತಾಕಾ
ಶವನೇಱಿದ ಮುಗಿಲ ನೀರ ನೆಱೆಯಂ ಮಿಗೆ ದು
ಶ್ಚ್ಯವನಂ ಬಿಡಿಸುವ ಘನಶ
ಸ್ತ್ರವಣಂ ಹೊಳೆವಂತೆ ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿತ್ತಾಗಳ್ ೪೦

ಘುಳುಘುಳು ಘುಳಘುಳ ಘುಡುಘುಡು
ಘುಳು ಛಿಟಛಿಟಿ ಘಾರ್ಘುಳಂ ಧಡಂ ಧಾಂಧಡ ಛಿಂ
ಛಿಳಛಿಳ ಭಿಂಭಿಂ ಘುಡಘುಡ
ಘುಳಘುಡಘುಡಿಲೆಂದು ಮೊಳಗು ಮೊಳಗಿತು ನಭದೊಳ್ ೪೧

೧-೧ ದೆಸೆಯೊಳ್ (ಕೊ). ೨-೨ ನೆರೆದುವಂಬರಕ್ಕಬ್ದಕುಲಂ (ಬ). ೩-೩ ನಭಮಂ (ಯು).

ಆ ಮಿಂಚಿನ ಮೊಳಗಿನೊಳು
ದ್ದಾಮಾಂಬುದನಿಕರದಿಂದೆ ರಸೆ ದೆಸೆ ಗಗನಂ
ತಾಮುೞಿಯಲ್ ಬಾರದವೋ
ಲೇವಾತೋ ಕಱಿ[3]ದುದಿಳೆಯು ಹರ್ಷಂ ವರ್ಷಂ ೪೨

ಮತ್ತಮದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಮಿಗೆ ಕಾರರಸಂ ಪಗೆವೇ
ಸಗೆಯುಂ ಸುರಧನುವಿನಿಂದೆ ಮುಗಿಲಂಬುಗಳಿಂ
ತೆಗೆದೆಸೆ ಬಹುವಿಧಶರವವ
ನಿಗೆ ಬಿಳ್ವಂತಿರ್ದುವಂಬುಧಾರಾ೧ನೀಕಂ೧ ೪೩

ಬೆಂಗೊಟ್ಟೋಡುವ ಬೇಸಗೆ
ಯುಂ ೨ಗರ್ಜಿಸು೨ವಬ್ಧಸ್ವಮಯುನೃಪಘನಮದಮಾ
ತಂಗಕುಲದಾನಧಾರಾ
ಭಂಗಿಯುನೊಡರಿಸಿತು ಕಟ್ಟ ಕಱಿ[3]ವಾಸಾರಂ ೪೪

ಗಗನದಿನೆಱಗಿದ ಮಳೆ ನೀ
೩ನ೩ಗಲದೆ ಸಲಪೆಂದು ವರ್ಷನರಪಂಗಿಳೆಯುಂ
ಮುಗಿಲಗಲದ ಹಸ್ತದಿನಾ
ಗಗನಾಂಗನೆ ಧಾರೆಯೆಱೆದ ತೆಱನಾಯ್ತಾಗಳ್ ೪೫

ಘನಸಮಯನೃಪಾಲಕನೊಳ್
ಘನಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಾದ ಭೂವನಿತೆಗೆ ಮು
ತ್ತಿನ ಸೇಸೆಗಳಂ ಗಗನಾಂ
ಗನೆ ಸೂಸಿದಳೆನಿಸೆ ಬಿಳ್ದುವಾಲಿವರಲ್ಗಳ್ ೪೬

ಅಂತು ಬರ್ಪ ಕಾರಮಳೆಯುಂ ಕಂಡು ಮನಂಗೊಂಡು,

೧-೧ ನಿಕರಂ (ಸೆ). ೨-೨ ಗರ್ದಿಸು (ಕಾ). ೩-೩ ರ (ಬ).

ಚಂಪಕ

ಶುಕನಿಕರಂಗಳುಗ್ಗಡಿಸೆ ಕೋಕಿಳನಾದದ ತಾಳಮುಣ್ಮೆ ಸೌ
ಖ್ಯಕರಕದಂಬಪುಷ್ಪರಸದಿಂ ತಣಿದೊಯ್ಯನೆ ಪಾಡೆ ಷಟ್ಪದಂ
ವಿಕಸಿತಪಕ್ಷನೊರ್ಧ್ವಗಳನುನ್ಮುಖನುಚ್ಚಳಿತಸ್ವನಂ ಬಳಾ
ಹಕನಿನವಕ್ಕೆ ಪೆಕ್ಕಣಮನಾಡಿದುದೊಂದು ಮಯೂರನಲ್ಲಿಯಿಂ ೪೭

ಮತ್ತಮನಂತರದಲ್ಲಿ,

ಚಂಪಕ

ನೆಗೆದುದು ಸಾರ್ದು ಪೊರ್ದಿತಮರಿತ್ತು ತುಳುಂಕಿತು ಬೆಂಗೆ ನೀರ ಧಾ
ರೆಗಳುೞ್ ನಾಂಟಲಿಂಟಿಪ್ಪುದು ನೇಹದೆ ನೋಡಿತುದಂಚಚಂಚುವಿಂ
ದಸಗಿದುದು ಪಕ್ಕದಿಂ ಪೊಡೆದುದಂಘ್ರಿಗಳಿಂದೊದೆದತ್ತು ನೆತ್ತಿಯಿಂ
ನೆಗೆಪಿದುದಪ್ಪಿ ¹ತಳ್ತಿರಿದು¹ದಂಬುಕಣಂಗಳನೊಂದು ಚಾತಕಂ ೪೮

ಇಂತು ಶಿಖಿಪ್ರಕರಮುಂ ಚಾತಕಕುಲಮುಂ ನಲಿಯುತ್ತುಮಿರೆಯಿರೆ,

ಧಾರೆಗಳವನಿಯನೊಳಪೊ
ಕ್ಕೋರಂತುಚ್ಚಳಿಸಿ ಮಾಱುತಿರೆ ನಭದಿಂ ಭೋರ್
ಭೋರೆಂದಿರುಳುಂ ಪಗಲುಂ
ಜೀರೆನುತುಂ ತೆಱಪುಗುಡದೆ ಕಱೆದುವು ಮುಗಿಲ್ಗಳ್ ೪೯

ಒತ್ತರಿಸುತ್ತಂಬರಮಂ
ಮುತ್ತುತ್ತುಂ ²ದಿಗ್ವಿತಾನಮಂ² ಧರೆಯೊಳ್ ತೀ
ವುತ್ತುಂ ಕತ್ತಲಿಸುತ್ತುಂ
ಸುತ್ತುಂ ಜಿನುಗಿದುವು ಸೋನೆ ಇರುಳುಂ ಪಗಲುಂ ೫೦

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆ,

ಸರಿಗಳ ನೆರೆದೋಂಟಂ ಬಲ್
ಸರಿಗಳ ಭರಿತಂ ಸರಿಗಳ ಕಲ್ಲೋಲಕುಲಂ
ಸರಿಗಳ ಘೂರ್ಣಿತದಿಂದಂ
ಶರನಿಧಿ ಕವಿದಂತೆ ಕಱೆದುದಿಳೆಯೊಳ್ ವರ್ಷಂ ೫೧

೧-೧ ತಳ್ತಿರಿದು (ಡ). ೨-೨ ದಿಕ್ಪತಾನಮಂ (ಡಾ).

ಮೇಘಂಗಳ್ ಪರಿಗತವಿನಿ
ದಾಘಂಗಳ್ ಕಮಲವಿಮಳಜೀವನಭರಿತಾ
ಮೋಘಂಗಳ್ ಶಿಖಿನಿಕರ
ಶ್ಲಾಘಂಗಳ್ ಕೞೆದು[1]ವತುಳ[1]ಶೀತಳಜಳಮಂ ೫೨

ನೋಡುತ್ತಿರೆ ಸಕಳಜನಂ
ಕೂಡುತ್ತಿರೆ ಚಾತಕಂಗಳ್ಳೆ ಜಳದೊಳ್ ತೇಂ
ಕಾಡುತ್ತಿರೆ ಶಿಖಿಕುಲಮೆ
ಳ್ದಾಡುತ್ತಿರೆ ತುಱುಗಿ ಕಱೆದು ಮೆಱೆದುವು ಮೇಘಂ ೫೩

ವೃಷ್ಟಿಗಳವು ಶಿಖಿಜಾತಕ
ತುಷ್ಟಿಗಳವು ಘನತಟಾಕವಿಮಳನದೀಸಂ
ಪುಷ್ಟಿಗಳವು ಜೀವರ್ಕಳ
ದೃಷ್ಟಿಗಳವು ಬಿಡದೆ ಕಱೆದುವವನೀತಳದೊಳ್ ೫೪

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ,

ಮತ್ತೇಭ

ಗಗನಂ ಕೆಟ್ಟುದು ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರಳಿದರ್ ದಿಕ್ಚಕ್ರಮಿಲ್ಲಾಯ್ತು ಬ
ಟ್ಟೆಗಳಸ್ಪಷ್ಟಮವಾದುವಾತ್ತ ಜಳದೊಳ್ ಪೂಳ್ದತ್ತು ಧಾತ್ರೀತಳಂ
ಖಗಸಂಚಾರತೆ ಶೂನ್ಯಮಾದುದು ನಿರುದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾದುವೀ
ಜಗಮೆಂದೆಂಬಿನಮೆಯ್ದೆ ಕಟ್ಟಿಕಱೆದತ್ತಾಸಾರಮಾ ಲೋಕದೊಳ್ ೫೫

ಸುರಿದುದು ಮಳೆ ತಣಿಯಿತ್ತಿಳೆ
ನೆರೆದುದು ಬೆಳೆ ಕಾನನಂಗಳೊಳ್ [2]ನೆಱೆ[2] ವಿಸಟಂ
ಬರಿಮುವು ಹೊಳೆ ನಾಂದುವು ಶಿಳೆ
ಧರಣಿಗೆ ಮೆಳೆ ಪಿಡಿದ ತಳೆಗಳಾದುವು ಮಳೆಯೊಳ್ ೫೬

ಇಂತಪ್ಪ ಮಳೆಗಳೊಳಗೆ,

೧-೧ ವಮಳ (ಕಾ). ೨-೨ ಕೆಱೆ (ಮ).

ಮಳೆ ಮಾಣ್ದೊಡೆ ಹನಿ ಮಾಣದ
ದಳಫಳಯುತವಿಟಪಭರಿತವಿಟಪಿಯ ತ
ಣ್ಣೆಳಲಲ್ಲಿಂ ತೆಱೆದೆ ಕೋ
ಮಳೆ ಮಳೆಯೊಳಗಗಜೆ ನಲಿದು [1]ಸಲೆ ನಿಂದಿರ್ದಳ್[1] ೫೭

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ಅಭವಂಗಿಳೆಯೊಳ್ ತಪಮಿ
ರ್ಪ ಭವಾನಿಗೆ ಬಂದು ಕಲ್ಪತರು ಫಳರಸದಿಂ
ದಭಿಷೇಕಂ[2]ಮಾಡುವ ನವ[2]
ವಿಭವದವೋಲೆಸೆದುದಾಲಮರನಾ ಮಳೆಯೊಳ್ ೫೮

ಇಂತು ನೆಗೆದ ಮುಗಿಲ್ಗಳ ಭೀಕರಾಕಾರಕ್ಕಂ ಮಿಂಚುಗಳ ಸಂಚಳತೆಗಂ ಮೊಳಗಿನ ಮಹಾಧ್ವನಿಗಂ ಸಿಡಿಲ ಸಡಗರಕ್ಕಂ ಬಲ್ಸರಿಗಳ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕಂ ಬಿಱು ಪಳೆಯ ಬಲ್ಬೊಯಿಲ್ಗಂ ಪೆರ್ಮಳೆಯ ಧಾರೆಗಂ [3]ಆಲಿ[3]ಕಲ್ಲ ಕರ್ಕಶಕ್ಕಂ ಇಂದ್ರಗೋಪದ ಸಂದಣಿಗಂ ಶೀಕರದ ಶೀತಕ್ಕಂ ತುಂತುಱ ತಿಂತಿಣಿಗಂ ಸೋನೆಗಳ ಜಿನುಂಗಿಗಂ ಬಿಱುಗಾಳಿಯ ಗಾಸಿಗಂ ಕಾಲ್ಬೊನಲ ಕಡುಪಿಂಗಂ ಪೆರ್ವೊಡವ ಕಳ್ತಲೆಗಂ [4]ಮರುಳ[4] ಭಯಾನಕಕ್ಕಂ ಕ್ರೂರಮೃಗದ ರೌದ್ರಕ್ಕಂ ಉಗ್ರ ಸರ್ಪಂಗಳದ್ಭುತಕ್ಕಂ [5]ಅರಣ್ಯದಾ[5]ಭೀಳತೆಗಂ ಕೋಡದೆ ಕೊಂಕದೆ ಬಾಡದೆ ಬಳ್ಕದೆ ಸೆಡೆಯದೆ ಸೇಡುಗೊಳ್ಳದೆ ಬೆಚ್ಚದೆ ಬೆದಱದೆ ಬಲಂಗೆಡದೆ ಮನಂಗುಂದದೆ ಕೆಲನಂ ಸಾರದೆ ಸಹಾಯಮಂ ಪಾಱದೆ ಮಹಾವಟವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ವಿಪುಳತಪ ದಿಂ[6]ದಪರ್ಣೆ[6]ಯೊಪ್ಪುತ್ತುಮಿರೆಯಿರೆ,

ಜಯವಿಜಯೆಗಳಱಿದು ಶಿವ
ಪ್ರಿಯಯುಗ್ರತಪಃಪ್ರಭಾವ[7]ಭಾಸುರೆ[7] ಪುಣ್ಯೋ
ದಯು[8]ಶೀಲೆ ಶಾಂತೆ[8] ಪಾರ್ವತಿ
ಜಯಜಯಜಯರಕ್ಷಿಸೆನುತುಮೆಂದಿಂತೆಂದರ್ ೫೯

೧-೧ ತಪದಿಂದಿರ್ದಳ್ (ಡ). ೨-೨ ಮಾಡುವಸತಿ (ಕಾ). ೩-೩ ವಾರಿ (ಮ ಬ ಕ). ೪-೪ ಕಾಂತುಳ (ಕಾ ಜಿ ಬ ಯ ಗೊ); ಇತುಳ (ದಾ ಡ ಸೆ). ೫-೫ ಭೀಮರವಾ (ಕಾ). ೬-೬ ದಗಜೆ (ಡ). ೭-೭ ಭಾಸ್ಕರೆ (ದಾ). ೮-೮ ಶೀಲೆಯೆ ಕಲಿ (ಬ); ಶೀಲೆ ಕಲಿಯೆ (ಗೊ)

ಮಾಣ್ದುದು ಮೞೆ ಶರದಮಳ್ತೆ
ಪೊಣ್ದುದು ಕಳಹಂಸಮಾಲೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಿಲದೊಳ್
ಕಣ್ದೆಱೆದುವು ತೊಳ್ತೊೞಗು
ತ್ತೆಣ್ದೆಸೆ ನೆರೆ ತಿಳಿದುವೀಗಳಪಥಾರ್ಗಗಳೇ ೬೦.

ಚಂಪಕ

ಜನಮನುರಾಗಮೇಱೆ ಪೊಱಮಟ್ಟು ಕೃಷಿವ್ಯವಸಾಯವೃಂದಮಂ
ಮನದೊಲವಿಂದೆ ಮಾಡುತಿದೆ ಕೋಟರದಿಂ ನೆಗೆತಂದು ಪಕ್ಷಿಗಳ್
ಕೊನೆದಳಿರ್ಗೊಂಬಿನೊಳ್ ಬಿಸಿಲನಾಂತಿವೆ ಹಂಸಕುಲಂ ಬಿಲಂಗಳಿಂ
ದನುವಿನೆ [1]ಕೂಡೆ[1] ಪೊಣ್ಮುತಿವೆ ಪಾರ್ವತಿ ನೋಡ ಶರದ್ವಿಲಾಸಮಂ ೬೧

ರವಿಕಿರಣಂ ನೀರೋಡು
ತ್ತಿವೆ [2]ತಣ್ಪಂ[2] ಬೀರುತಿವೆ ರಥಾಂಗಕುಲಂಗಳ್
ತವೆ ತಣ್ಬಿಸಿಲೊಳ್ ನಿಂದಿ
ರ್ದಿವೆ ಮೇಘಂ ಹಿಂಡಿ ಹರಹಿದಂತಿವೆ ನಭದೊಳ್ ೬೨

ಪರೆದುವು ಪಯೋಧರಂಗಳ್
ಬರುತಿವೆ ಕಳಹಂಸಮಾಲೆ ಬಿಸಿಲೊಳ್ ವಿಹಗಂ
ನೆರೆದಿವೆ ಮೃಗಸಂತತಿ ಗ
ಹ್ವರದಿಂ ಪೊಱಮಟ್ಟು ಮೇಯುತಿವೆ ಮೊಳೆವುಲ್ಲಂ ೬೩

ತಿಳಿದುವು ದೆಸೆಗಳ್ ಹಂಸಾ
ವಳಿ ಸಾರ್ದುವು ಪೂರ್ಣಸರಸಿಯಂ ಬಿಸಕಂದಂ
ಮೊಳೆವೋದುವು ಸಲಿಲಂ ನಿ
ರ್ಮಳಮಾದುವು [3]ತಳೆದು[3] ದಾಗಸಂ ಧವಳತೆಯಂ ೬೪

ಎಂದು ಜಯವಿಜಯೆಗಳ್ ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್ದು,

ಇದುವೆ ಶರತ್ಸಮಯಂ ಮೇ
ಲೊಪವೃತ್ತಿರೆ ಶೀತಕಾಲಮಗಸುತೆ ಕಾಸಾ
ರದ ಕೆಱೆಗಳ ತೊಱೆಗಳ ಬೆ
ಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲ ಹಿಮದೊಳೆಸೆಯೆ ಮಾಳ್ಪುದು ತಪಮಂ ೬೫

೧-೧ ನೋಡಿ (ಕಾ ಬಿ ಯ). ೨-೨ ತಣ್ಪಂ (ಕಾ ಬಿ ಯ). ೩-೩ ಕಳೆದು (ಕಾ); ತೆಱೆದು (ಕ).

ಎಂದು ಜಯವಿಜಯೆಗಳ್ ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್ದುಚಿತವಚನಾನೀಕಮನಾಕರ್ಣಿಸಿ ಲೋಕೈಕಬಂಧು ಸಾಕಾರಸುಧೆಯೆನಿಪ ಮಹಾದೇವಿ ಮೞೆಗಾಲಂ ಮಾಣ್ದುದಂ ಮನದೊಳಱಿದು ಬಡವಾದೊಡಲಂ ಬಿಡದೋಲಗಿಪ ನಾರಸೀರೆ ನಯಮೇಱೆ ಪೊಱಗಣ ಮೞೆಯಿಂ ನಾಂದ ಮೆಯ್ಯ ನೀರ ಬಣ್ಣಮಂ ತಣ್ಣೆೞಲೊಳಾಱಿಸಿ ಧ್ಯಾನಾನಂದರಸದ ಸೋನೆಯಿಂದೊಳಗೆ ನಾಂದ ಕರಣಂಗಳನುಸಿರೊಳಾಱಿಸುತ್ತುಂ ತಪೋಭಾನೂದಯಕ್ಕೆ ಮುಖಕಮಳದಳಂ ಬಿರ್ಚುವಂತೆ ಮೆಯ್ಯ ಸಂಪುಟಂ ಬಿರ್ಚೆ ಕಣ್ದೆಱೆದು ಮುಂದಿರ್ದ ಸಹಚರಿಯರಂ ಕಂಡು,

ಜಳಧರದೊಳಗಿಂದಂ ಶಶಿ
ಕಳೆ ಪೊಱಮಡುವಂತೆ ಪರ್ಣದಾಲದಮರದಿಂ
ಗಳಿಲನೆ ಪೊಱಮಟ್ಟಳ್ ಕೋ
ಮಳೆಯರ್ ಕೆಯ್ಗುಡೆ ಭವಾನಿ ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡುತುಂ ೬೬

ನಡೆತಂದು ಮಂಜು ನೆಱೆ ಮಾ
ಱ್ದೊಡೆ ಶೀತಂ ಮಾಣದಿರ್ದ ತಣ್ಣೆೞಲೊಳ್ ಕಂ
ಪಿಡಿದ ಲತಾಗೇಹಂಗಳ
ನಡುವಣ ಕಾಸಾರತಟದೊಳಂಬಿಕೆ ನಿಂದಳ್ ೬೭

ಅಂತು ನಿಂದಿರೆಯಿರೆ,

ಇತ್ತಲ್ ಭೂತಳದೊಳ್ ಹಿಮ
ಮೊತ್ತರಿಸಿತು ಭುವನಜನಮನುಱೆ ನಡುಗಿಸುತುಂ
ಸುತ್ತುತ್ತುಂ ಸುಗಿಯುತ್ತುಂ
ಮುತ್ತುತ್ತುಂ ಮುಂದುಗೆಡಿಸುತುಂ ಮುಸುಕಿಡುತುಂ ೬೮

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಮೃಗಸಂತತಿಯುಂ ಕೊಳರ್ವ
ಕ್ಕಿಗಳಂ ಪಕ್ಕಿಗಳ್[೧]ನದ್ರಿ[೧]ತಟದೊಳ್ ಕೊಳನೊ
ತ್ತುಗಳೊಳ್ ಕೋಟರದೊಳ್ ಮಿಗೆ
ಪುಗಿಸುತ್ತುಂ ಬಂದನಮಮ ಶಿಶಿರನೃಪಾಲಂ ೬೯

೧–೧ ನದಿಯ (ಮ).

ಅಂತು ಬಂದು,

ಮತ್ತೇಭ

ಕಿಡಿಗಳ್ ಕೆಚ್ಚನೆಯಾಲಿಕಲ್ಲುರಿಯು ಮೊತ್ತಂ ಕೆಂದಳಿರ್ ಕೆಂಡದೊಂ
ದಡಕಿಲ್ ಮಾಣಿಕದಿಂಡೆ ಕಾಯ್ವ ತಪನಂ ಚಂದ್ರಂ ಪೊದಳ್ದಾತಪಂ
ಗಡ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೆನಿಪ್ಪುದೊಂದು ಪೆಸರಂ ತಾಂ ಮಾಡಿದಂತಿರ್ದುದಾ
ಕಡುಪಿಂ ತನ್ನಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಮರಾಜಂ ಧಾರಿಣೀಚಕ್ರದೊಳ್ ೭೦

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಮಿಗೆ ಬೆಮರಜಿತುದು ನೀರಡಿ
ಕೆಗಳಿಂಗಿದುವುಷ್ಣದುಸಿರಡಂಗಿತು ತಪನಂ
ಗೊಗೆದುದು ಪೆರ್ಚಿದ ತಣ್ಪಿ
ಗ್ನಿಗೆ ಶೀತಂ ಪತ್ತಿತೇನನೆಂಬೆಂ ಹಿಮದೊಳ್ ೭೧

ಸಲೆ ರವಿ ತೇಜಂಗುಂದುತೆ
ನಿಲಲಂಜುತ್ತೋಡಿ ಪುಗುವನದ್ರಿಯ ಮಱೆಯೊಳ್
[1]ಗೆಲೆ[1] ಹರಿವ ಹಾವುರಿವ ಕಿ
ರ್ಚೆಲೆ ನಿಂದುವು ಶಿಶಿರನೃಪತಿಯಾಜ್ಞೆಗೆ ಜಗದೊಳ್ ೭೨

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ,

ಉದಯಂ ಶೀತೋದಯಮಮ
ಗ್ಗದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಂ ತುಷಾರಮಧ್ಯಾಹ್ನಂ ಮಿ
ಕ್ಕುದುದಸ್ತಮಯಂ ತಾನು
ಷ್ಣದಸ್ತಮಯಮೆನಿಸಿತಮಮ ಹಿಮವಿಭ್ರಮದೊಳ್ ೭೩

ತಿಳಿಪೊಡೆ ಶಶಿ ರವಿ, ರವಿ ಶಶಿ,
ಬೆಳಗುವ ಜೊನ್ನಂ ಬಿಸಿಲ್ ಬಿಸಿಲ್ ತಾಂ ಜೊನ್ನಂ
ಚಳಿ ಬಿಸುಪು ಬಿಸುಪು ಚಳಿಯನೆ
ಬಳೆದುದು ಹಿಮರಾಜತೇಜ[2]ಮೀ[2] ಜಗದೆಡೆಯೊಳ್ ೭೪

೧-೧ ನೆಲೆ (ಕೊ). ೨-೨ ಮೂ (ಬ ಯ).

ಆಸಮಯದೊಳ್,

ಪಲ್ವಱಿಯೊಳೆ ಹುಹುಹೆಂಬಾ
ಜಿಲ್ವಗ್ಗಡಣೆಯೊಳೆ ಹಸ್ತದಂಡಿಗೆಯೊಳ್ ತಾ
ನೊಲ್ವನ್ನಂ ಶಿಶಿರನಟಂ
[೧]ಸಲ್ವನ್ನಂ[೧] ಜನವನಾಡಿಸಿದನುರ್ವರೆಯೊಳ್ ೭೫

ನುಡಿಯೆ ಹುಹು [೨]ನಡೆ[೨]ಯು ಮಾತೇ
[೩]ಕೊಡಲೇ[೩] ಪ್ರಾಣಂಗೆ ಚಳಿಯು ಕುಪ್ಪಸಮಾಯ್ತುಂ
ದೊಡೆ ಹಿಮದ ಮಹಿಮೆಯಂ [೪]ಪೇ
ಳ್ವೊಡೆ ಕೇಳ್ವವನಾವನೊರ್ವನುರ್ವೀತಳದೊಳ್[೪] *೭೬

ಉಱೆ ಶೀತಂ ಪತ್ತಿದೊಡಿರ
ಲಱಿಯದೆ ಜೀವಂ ಬಿಗುರ್ತು ಜಠರಾಗ್ನಿಯನೆ
ಳ್ಚಱಿಸೆ ಹೊಗೆಯುಸಿರ ಪಥದಿಂ
ಪೊಱಮಡುವುದು ಜನದ ಮುಖದೊಳಲ್ಲದೊಡುಂಟೇ *೭೭

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

[೫]ಈಕ್ಷಿಸಿದಳೆಳಸಿ[೫] ಭಸಿತದ
ರಕ್ಷೆಯನೊಸೆದಿಟ್ಟು ಮಂಜಿನಿಂ [೬]ತೂಪಿಱಿದುಂ[೬]
ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಬಲ್ಪಿಂದೂಡುಂ[೭]
[೭]ರಕ್ಷಿಸುವಳ್[೭] ಶೀತಮಾತೆ ಶಿಖಿಬಾಲಕನಂ ೭೮

ಒದವಿ ಧರಾತಳದೊಳ್ ತೀ
ವಿದ ಶೀತಕ್ಕಂಜಿ ಕಂಪಿಸುತ್ತುಂ ನಿಲಲಾ
ಱದೆ ಬಡವಾಗಿ ಕರಂ ಕಾ
ಷ್ಠದೊಳಗೆ ಪೊಕ್ಕಂ ಕೃಶಾನುವೇನಂ ಪೇಳ್ವೆಂ ೭೯

ಮತ್ತಮಾ ಶೀತಾತಿಸಮಯದಲ್ಲಿ,

೧-೧ ಸಾಲ್ವನ್ನಂ (ಶಾ). ೨-೨ ಕಡೆ (ಶಾ ಬ ಯ). ೩-೩ ನೋಡಲೇ (ಶಾ ಬ ಯ) ೪-೪ ಕಿ| ಳ್ಪೊಡೆ ಬಲ್ಲಿದನಾವನೋರ್ವನುರ್ವೀತಳದೊಳ್ (ಶಾ ಕ); ಪೇ | ಳ್ವೊಡೆ ಕೇಳ್ವವನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲವೀ ಧಾರಿಣಿಯೊಳ್ (ಯ). ೫-೫ ಈಕ್ಷಿಸುತೆಳಸಿ (ಬ ಯ). ೬-೬ ತೂಪಿಱಿದಳ್ (ಶಾ). ೭-೭ ರಕ್ಷಿಸುವಳೆ (ಶಾ ಬ). * ೭೬ ಮತ್ತು ೭೭ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು ಬ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಚಂಪಕ

ಎನುತಿರೆ ಬಂದು ಭಾವಿಸಿ ತಪೋವನಮಂ ಶಿವನೌಳ ಪೊಕ್ಕು ಮೆ
ಲ್ಲನೆ ಬರುತುಂ ಪಥಶ್ರಮವನಾಂತು ಬಳಲ್ದವೊಲಾಗಿ ತೇಂಕುತುಂ
ಮನದೊಳನೂನಸಂಪದಮನೆಯ್ದು ತಪಸ್ಸಾಕ್ಷಿಸುತಿರ್ಕೆಲಂಗಳಂ
ಘನಮಹಿಮಂ ಸ್ವತಂತ್ರವಿಭು ಪೊರ್ದಿದನೊಂದು ೧ವಿನೂತ್ನ೧ಚೂತಮಂ ೮೯

ಇಂತು ಪೊರ್ದಿ ಕಪಟವಟುವೇಷಮಂ ತಳೆದ ಕಪರ್ದಿ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯರ್ ತಪದೊಳಿರ್ಪ ನಿವಾಸವಿಸಾಪದ ವಿಶಾಲಬಾಲಚೂತಶೀತಳಚ್ಛಾಯೆಯೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರೆ ಸಹಚರಿಯರಪ್ಪ ಜಯೆವಿಜಯೆಗಳ್ ಕಂಡು,

ತರಳನಪೂರ್ವಗನತಿಥಿ
ಸ್ವರೂಪನೀಷದ್ವಿಭೂತಿಲಸಿತಲಲಾಟಂ
ವರವಿಪ್ರನೆನುತೆ ಬಂದಾ
ದರಿಸಿದರೊಲವಿಂದೆ ಚರಣತಳಮಂ ತೊಳೆದರ್ ೯೦

ಅಂತು ತೊಳೆದು,

ಎಳವಾಳೆಯ ಸುಳಿಯೆಲೆಯೊಳ್
ನಳನಳಿಸುವ ಕಂದಮೂಲಮಂ ನವಜಂಬೂ
ಫಳಮಾಮ್ರಫಳಂ ಕದಳೀ
ಫಳಂಗಳಂ ತೀವಿ ತಂದು ಮುಂದಿಳಿಪುತ್ತುಂ ೯೧

ಎಲೆಯತಿಥಿ ೨ಬಳಲ್ದಿರೆಮ್ಮೀ೨
ಫಲದಿಂದಂ ನಿಮ್ಮ ಪಸಿವನ೩ನುಡುಗಿಸಿಯೆನೆ೩ ಸ್ತ್ರೈ
ಫಲಮಂ ಕೆಯ್ಕೊಂಡಪೆವೀ
ಲಲನೆಯದಾರ್ ತಪವಗಣ್ಯಪಾವನ ಪುಣ್ಯಂ ೯೨

ಎಂದು ನುಡಿಯೆ ಜಯೆವಿಜಯೆಗಳ್ ೪ಕೇಳ್ದು೪

ಇವರಿರವಿನ ಚಿಂತಾರತಿ
ನಿವಗೇಕೀ ಕ್ಷುಧೆಯನೀ ಪಥಶ್ರಮಮಂ ತೀ
ರ್ಚುವ ಬಗೆಯಂ ಬೇಗಂ ಮಾ
ಡುವುದೆನೆ ನಸುನಗುತೆ ವಿಪ್ರನಂದಿಂತೆಂದಂ ೯೩

೧-೧ ವಿನೂತ (ಶಾ). ೨-೨ ಬಳಲ್ದಿರಿಮಿಾ (ದಾ ಗೊ ಡ ಜ ಅ). ೩-೩ ನಡಗಿಸಿವೆ. ನೆ (ಅ). ೪-೪ ಕಂಡು (ಡ).

ಬೆಸಗೊಂಡೊಡೆ ದೋಷಮೆ ಈ
ಪೊಸಕನ್ನೆ ತಪೋನಿರೋಧದಿಂದಿರ್ದೊಡೆ ಸೈ
ರಿಸಬರ್ಪುದೆ ತಪಮಂ ಮಾ
ಣಿಸುವವರಿಲ್ಲಾ ಸಹಾಯ[1]ಸಂಪದಮಿಲ್ಲಾ[1] ೯೪

ಎನೆ ಕೇಳ್ದು ಗಿರಿಜೆ ಮನದೊಳ್
ಮುನಿಯುತ್ತುಂ ಜಪವನುಡುಗಿ ಜಪಮಾಲೆಯನೊ
ಯ್ಯನೆ [2]ಕೆಯ್ಯೊಳೋಸರಿಸಿ[2] ಮೆ
ಲ್ಲನೆ ಕಣ್ದೆಱೆಯುತ್ತೆ ಕಂಡಳಾ ವರ ವಟುವಂ ೯೫

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ಇಂದುಗೆ ಮೇಘಂ ಕವಿದೊಡ
ಮಂದೀ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಣ್ಪು ತಪ್ಪದ ತೆಱದಿಂ
ದಿಂದುಧರಂ ವರವಟುವೇ
ಷಂದಳೆದೊಡಮಗಜೆಗಾದುದತಿಹರ್ಷಮುಖಂ ೯೬

ಅಂತು [4]ಹರ್ಷಮನಿಮಿತ್ತಮೇಕಾದಪ್ಪುದೆಂದು[4] ನಿಮಿತ್ತಮಂ ನೆಱೆಯದೆ ಬೆಱಗಾಗಿ ನೋಡುತಿರ್ಪಲ್ಲಿ,

ಗಿರಿಸುತೆಯ ಮಧುರದೃಷ್ಟಿಗ
ಳುರಮಣಿಯಿಂ ತಾಗೆ ತನ್ನನಾಗಳ್ ವಿಪ್ರಂ
ಕರಗಿ ನಿಲಲಾಱದೆಳ್ದಾ
ತುರಪುಳಕಮನಂತುಮಿಂತು ಸಂತಮಿಡುತ್ತುಂ ೯೭

ನೆಗೆವ ಜಡೆಮುಡಿಯನೊತ್ತು
ತ್ತೊಗೆವ ಭುಜಾಳಿಯನಡಂಗಿಸುತ್ತೂರುಗಳಂ
ಮಿಗುವ ವೃಷೇಂದ್ರನನೌಂಕು
ತ್ತಗಲದೆ ನಿಜಮೂರ್ತಿ[5]ಯೊಳಗೆ[5] ಗಜಬಜಿಸುತ್ತುಂ ೯೮

೧-೧ ಸಂಪದರಿಲ್ಲಾ (ಮ); ಸಂಪದಮಿಲ್ಲಂ (ಅ); ಸಂಗದಮಿಲ್ಲಾ (ದಾ). ೨-೨ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ತೊಡರ್ಚುತೆ (ಮ ಕ); ಕೆಯ್ಯೊಳೊಡರಿಚಿ (ಬ ಯ ದಾ ಗೊ ಡ). ೩-೩ ನೋಡುತೆ ಬೇಗ (ಅ). ೪-೪ ಹರ್ಷಮುಖಮೇಕಾದುದೆಂದು (ಕಾ ಕ). ೫-೫ ಯೊಡನೆ (ಚಿ ಬ).

ಎಂತಾನುಂ ನಿಜರೂಪಂ
ಸಂತಪಿಸುತ್ತಿರ್ಪ ವಿಪ್ರನತಿಧೈರ್ಯತೆಯುಂ
ಮುಂತಿಟ್ಟು ಗಿರಿಜೆಯೊಡನುಸಿ
ರ್ದಂ ತಡಬಡಿಸುತ್ತೆ ಮಿಸುಪ ಪೊಸಪ್ರಸಿವಾತಂ ೯೯

ಈ ಸುಕುಮಾರತೆಯಾ ನಿಲ
ವೀ ಸುಕರತೆಯಾ ನವೀನಯೌವನಮದಮೀ
ಭಾಸುರತೆಯಾ ಸುಧಾಮಯ
ವೀ ಸುಖಮೊಳ್ ತಪಮಿದೆಂತು ಬಂದುದು ಮುಗ್ಧೇ ೧೦೦

ನಿನಗೇಕೀ ತರುಣತೆಯೊಳ್
ಘನತಪವೆಸಗೊಂಡುದಕಟ ನವಲತೆಯುಂ ಸೂ
ರ್ಯನ ಬಿಸಿಲಿಂ ಕೊರಗಿಪ ದು
ಷ್ಪನನೆನಗಱಿಪಲೆ ಸೌಕುಮಾರ್ಯಮರಾಳೇ ೧೦೧

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಎಳೆಗೆಂಪನುಗುಳ್ವ ಮೃದುಕೋ
ಮಳಪದಕಮಳಂಗಳೀಗಳತಿಕಠಿನಮೆನಿ
ಪ್ಪಿಳೆಯೊಳ್ ಹರಹರ ಕಲ್ನೆಲ
ಕಳವಟ್ಟುವಿವೆಂತು ಬಾಲಹಂಸೀಯಾನೇ ೧೦೨

ಎಳವೆಳ್ದಿಂಗಳ ಸೊಂಕಿಂ
ಗಳವಡವಳ್ಕುವ ಶಿರೀಷಸುಕುಮಾರಾಂಗಂ
ಬಳವತ್ಕರ್ಕಶತರದಿಂ
ಬಳಸಿರ್ದೀ ಸಾರಸೀಜೆಗಾಂತುದು ಚಿತ್ರಂ ೧೦೩

ಎಳಲತೆಯುಂ ಜೋಡಾಡುವ
ನಳತೋಳ್ ಕೋಕಂಗಳಂ ವಿಘಟಿಪ ಕುಚಮುಂ
ದಳರ್ವುಸಿರಲುಪವನಪಥದ
ತುಳರ್ವಮಧ್ಯಂ ತಪದ ಕೋಟಲೆಗೆ ಸಂಗಡಮೇ ೧೦೪

೧-೧ ಪಂ ಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಳಿತ। ಮುಳ (ಅ).

ಮಿಸುಗುವ ಶಶಿವದನಂ ಕರು
ಪಿಸಿಲಿಂ ಕೊರಗಿತ್ತು ಕುಸುಮಮಾಲಿಕೆಯುಂ ರಾ
ಜಿಸುವ ಕಚಭಾರಮುಡಿಕ್ಕೆ
ಪೊಸಜಡೆಯುಂ ಪಡೆದುದಕಟ ಘನಯೌವನದೊಳ್ ೧೦೫

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಬಿಸಿಲೆನ್ನದೆ ಮಳೆಯೆನ್ನದೆ
ಶಿಶಿರಮಿದೆನ್ನದೆ ತೃಷೋನ್ನತಿ ಕ್ಷುಧೆ ನಿದ್ರಾ
ವಿಸರಮುಮಂ ನೆಱೆ ಗೆಲ್ದೀ
ವಸುಮತಿ ಬೆಱಗಾಗೆ ತಪದೊಳಿರ್ಪವರುಂಟೇ ೧೦೬

ವನಜಾನನೆ ವಿಜಿಂಜ
ಸ್ವನದೊಳ್ ವನದೊಳ್ [1]ನಿರೋಧದೊಳ್ ಪೇಳೆಂಕಾ[1]
ವನನುದ್ದೇಶಿಸಿ ತಪಮಿದ
ನೆನಗಱಿಪಿದೊಡೇನೊ ದೋಷಮೇ [2]ಮೃಗನಯನೇ[2] ೧೦೭

ಎಂದು ಪ್ರೇಮಜನಪ್ರಣಯಕಲಹಲೀಲಾಲೋಲಚಿತ್ತನಪ್ಪ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಪರಮಪಟುವೇಷದಿಂ ನುಡಿದ ಮೃದುಕಠಿನಾಕ್ಷೇಪಗರ್ಭಿತವಚೋವಿಳಾಸಮಂ ಕೈಕಜೆ ಕೇಳ್ದು ಚಿಂತೆಯುಂ ತಾಳ್ದು,

ಬೆಸಗೊಂಡವನಮಳದ್ವಿಜ
ನುಸಿರಲ್ ತಾಂ ಬಾರದುಸಿರದಿರಬಾರದೆನು
ತ್ತುಸದೃಶತಪಮಂ ಮನದು
ಬ್ಬಸದಿಂದೆ ಭವಾನಿ [3]ಮಾನಿ[3] ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿದಳ್ ೧೦೮

ಬಗೆವೆರ್ಚಿ ಕೇಳುತಿರ್ದಪೆ
ಮಿಗೆ ಪೇಳ್ದಪೆನೆಲೆಲೆ ಧೂರ್ತವಿಪ್ರನೆ ಕೇಳ್ ಶಂ
ಭುಗೆ ಕಾರುಣ್ಯಾಬ್ಧಿಗೆ ಶೂ
ಲಿಗೆ ಕರಣಂ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ [4]ತಪದಿಂದಿರ್ಪೆಂ[4] ೧೦೯

೧-೧ ನಿರೋಧದಿಂ ಪೇಳೆಂಕಾ (ಕೊ). ೨-೨ ಯಾನೇ (ಕ). ೩-೩ ಮಾಣ್ದು (ಕಾ)
೪-೪ ತಪದೊಳ್ನಿಂದಂ (ಬ ಅ ಡ ಕೊ).

ಎನುತುಂ ಗದ್ಗದಿಸುತೆ ಪುಳ
ಕನಿಕಾಯಮನಾನುತಶ್ರುವಂ ಕಳೆಯುತ್ತುಂ
ಘನಹರ್ಷಚಿತ್ತೆಯಾಗು
ತ್ತೆ ನಗೇಶ್ವರಪುತ್ರಿ ಶಂಕರನ ಪೆಸರ್ಗೊಂಡಳ್ ೧೧೧

ಎಂದು ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂಗೆ ತಪಂಬಡೆನೆಂಬ ನುಡಿಯಂ ಕೇಳ್ದು ದಂಷ್ಟ್ರ ಧರಾಮರನಟ್ಟಹಾಸದಿಂದಿಂತೆಂದಂ,

[1]ಅಕ್ಕಕ್ಕ[1] ಕಾಮಹರನೊಳ್
ಮುಕ್ಕಣ್ಣನೊಳಖಿಳವೇದ[2]ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮಮಂ[2]
ಮಿಕ್ಕವನೊಳ್ ಪಿತೃವನದೊಳ್
ಪೊಕ್ಕವನೊಳದೆಂತು ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟೆ ಲತಾಂಗೀ ೧೧೨

ಉತ್ಪಲ

ಭೀಕರವಪ್ಪ ಶೂಲಿಯಭಿಲಾಷೆಯೊಳೀ ತಪವಾತನೇಕೆ ನೀ
ನೇಕೆ ಕೃಪಾಣವೇಕೆ ಲತೆಯೇಕೆ ಲಸತ್ಕರಿಯೇಕೆ ರಂಭೆ ತಾ
ನೇಕೆ ಕೃಶಾನುವೇಕೆ ಪೊಸಪೂವಿನ ಮಾಲೆಯದೇಕೆ ಭಾನುವೇ
ಕಾ ಕುಮುದಂ [3]ದಲೇಕೆ[3] ಸಿಡಿಲೇಕೆ ಮರಾಳನದೇಕೆ ಲೋಕದೊಳ್ ೧೧೩

ನೀನಿನಿಯಳ್ ವಿಷಮಾತಂ
ನೀನತಿಮೃದು ಕಠಿನಗುಣಗಣಾಶ್ರಯನಾತಂ
ನೀನಬಲೆಯುಗ್ರನಾತಂ
ನೀನುರುತರಭೀರು ಸರ್ಪಭೂಷಣನಾತಂ ೧೧೪

ಪುಲಿದೊವಲುಡುಗೆಯ ಹಾವಿನ
ನೆಲೆದೊಡಿಗೆಯ ನೊಸಲ ಕಣ್ಣ ಖಟ್ವಾಂಗದ ಪಂ
ದಲೆಗಳ ಮಾಲೆಯ ಶೂಲದ
ಕಲಿಗಂಜದೆ ಮನವನೆಂತು ಮಾಡಿದೆ ಮುಗ್ಧೇ ೧೧೫

ಎಂದು ವಿಪ್ರಂ ನುಡಿದ ಶಿವನಿಂದೆಗೆ ಭವಾನಿ ಮುನಿದು ಕನಲ್ದು ಕಿನಿಸಿ ಕಿಡಿಕಿಡಿವೋಗಿ,

---

೧-೧ ಅಕ್ಕಕ್ಕೆ (ಕಾ ಬೆ ಯ). ೨-೨ ಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮಮಂ (ಬ). ೩-೩ ಗಳೇಕೆ (ಕಾ ಬೆ ಯ).

ತಪವಂತದಿರ್ಕೆ ಮಾಡುವ
ಜಪವಿರ್ಕೆ ಮೃಗಾಂಕಮೌಳಿಯುಂ ಭರದಿಂ ಧ್ಯಾ
ನಿಪುದಿರ್ಕೆ ಶಂಭುವಂ ನಿಂ
ದಿಪುದಂ ಕೇಳ್ವೊಂದು ಪಾಪಮಿಂದೆನಗಾಯ್ತೇ ೧೧೫

ಘೋರತಪದಲ್ಲಿ ಕೋಪಿಸ
ಬಾರದು ತಾಂ ತಪದ ಕೇಡು ಪತಿನಿಂದೆಯುಮಂ
ಸೈರಿಸಬಾರದೆನುತ್ತೆ ವಿ
ಚಾರಮನುಳಿದಗಜೆ ಮನದ ಮುಳಿಸಿಂದಾಗಳ್ ೧೧೬

ಆವ ನಿರೋಧದ [೧]ನಿಂದೆಯು[೧]
ನಾದರಿಸದೆ ಭಸಿತದಿಂದೆ ವಿಪ್ರನನಿಡೆ [೨]ಪೋ[೨]
ಪೋದುದು ವಟುವೇಷಂ ಶಿವ
[೩]ನಾದೊಡದೇಂ[೩] ಪುಸಿ ದಿಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ವುದೆ ಜಗದೊಳ್ ೧೧೭

ಆಗಳ್,

ಮುಗಿಲ ತೆಱೆ ಸರಿದ ಶಶಿಯುಂ
ತೊಗೆದ ತಮಂ ತೆಗೆದ ತರುಣತರಣಿಯು ತೆಱದಿಂ
ಪೊಗೆ ತಳ್ಗದಗ್ನಿಯಂತಿರೆ
ಮಿಗೆ ವೇಷಂ ತೊಲಗಿ [೪]ಶಂಭು ತೊಳಗುತ್ತಿರ್ದಂ[೪] ೧೧೮

ಜಡೆಮುಡಿ ಪಂಚಮುಖಂ ನೆಗೆ
ದುಡುಪತಿಕಳೆ ದಶಭುಜಂ ತ್ರಿಣೇತ್ರಂ ಗಾತ್ರಂ
[೫]ಬಿಡಿದ ನವಭೂತಿ[೫] ಪುಲಿದೊವ
ಲುಡಿಗೆಗಳಿಂ ಶಂಕರಂ ಕರಂ ಪೊಱೆದಿರ್ದಂ ೧೧೯

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ಸರಿದುದು [೬]ಪುಸಿ[೬]ವೇಷದ ತೆಱೆ
ಸುರಿದುದು ಕೆಯ್ವಾರ ತೆಱದೆ ಪೂವಳೆ ಸರಿಸಂ
ಬರಿದುದು ಜೀರಿಗೆಬೆಲ್ಲದ
ಪರಿಯಿಂ ಮುಳಿದಿಟ್ಟ ಭಸಿತಮದೆ ಮದುವೆಯವೋಲ್ ೧೨೦

೧-೧ ಚಿಂತೆಯು (ಅ). ೨-೨ ತಾಂ (ಕಾ ಬೆ ಯ). ೩-೩ ನಾದನದೇಂ (ಕೊ). ೪-೪ ತೊಳಗುತ್ತಿರ್ದಂ ರುದ್ರಂ (ಕಾ ಬೆ). ೫-೫ ಬಿಡದೆಸೆವ ಭೂತಿ (ಕಾ ಬೆ ಯ). ೬-೬ ಪರಿ (ಕಾ).

ಮತ್ತೇಭ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ೧೨೦

ಗದ್ಯ

ಇದು ಸಮಸ್ತ [illegible]

ಶ್ರೀ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮಹಾಪ್ರಬಂಧದೊಳ್

[illegible] ನವಮಾಶ್ವಾಸಂ

ದಶಮಾಶ್ವಾಸಂ

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ೧

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ೨

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ೩

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

೧ [illegible] ೨ [illegible] ೩ [illegible].

ಚಂಪಕ

ಉಡುಪತಿಬಿಂಬಮಂ ನಗುವ ನಿರ್ಮಳವಕ್ತ್ರಮನಾಸೆ ಮಿಕ್ಕು ಧೀಂ
ಕಿಡುವ ಕಟಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳನುನ್ನತಪೀನಪಯೋಧರಂಗಳಂ
ಮೃಡನೊಸೆದೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೆ ೧ನಿಲಲಾಱದರ್ಪಣೆಯು೧ ಪುಣ್ಯಹಸ್ತಮಂ
ಪಿಡಿದನಶೇಷದೇವಕುಳಮೌಳಿವಿರಾಜಿತಪಾದಪಂಕಜಂ ೪

ಅಂತು ಕೆಯ್ಯಂ ಪಿಡಿದು,

ಚಂಪಕ

ಗಿರಿಸುತೆಯುಳ್ಕಱಿಂ ನಡೆಯ ತಾರಗಿರೀಂದ್ರನಿವಾಸದಲ್ಲಿಗ
ತ್ಯುರುತರಲೀಲೆಯಿಂದಮೆನೆ ದೇವ ಗಿರೀಶ್ವರನಲ್ಲಿಯೆನ್ನ ನಾ
ದರದೊಳಗೆ ಬೇಡಿಯೂರ್ಜಿತವಿವಾಹಮುದಚ್ಚರಿಯಪ್ಪ ಮಾಳ್ಕೆಯಂ
ಕರುಣಿಪುದೆಂದುದಂ ಸಲಿಸವೇಳ್ಪುದು ಬೇಳ್ಪನಿದಂ ಸದಾಶಿವಾ ೫

ಎಂದಗಜೆ ನುಡಿಯೆ ಮಹಿಮಾ
ವೃಂದನೊಡಂಬಡುತೆ ಸುಖದೊಳಿರ್ಪವಸರದೊಳ್
ಬಂದು ರತಿ ಮುಕುಳಿತಾನನೆ
ನಿಂದುಮ್ಮಳದಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿರ್ದಳ್ ೬

ರತಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿರ್ದೊಡೆ ಪಾ
ರ್ವತಿ ಬಿನ್ನಯ್ಸಿದಳಧೀಶ ಕೇಳೀ ಲಲನಾ
ಪತಿಯಪ್ಪ ಕಾಮನಂ ಪಶು
ಪತಿ ನಿಮ್ಮಿಂ ಪಡೆದುಕೊಡುವೆನೆಂದಾಂ ನುಡಿದೆಂ ೭

ಎನೆ ಕೇಳ್ದು ಶಂಕರಂ ಗಿರಿ
ತನಯಾಮುಧುರಾಸ್ಯಮಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ನಗುತುಂ
ನೆನೆದಾಗಳ್ ೨ಕಾಮನನಂ
ಗನಾಗಿ ಕುಡುತಿರ್ಕೆ೨ ರತಿಗೆ ಸುಖಸಂಪದಮಂ ೮

---

೧ ನಿಲಲಾಱದೆ ಕನ್ನೆಯ (ಡ). ೨-೨ ಕಾಮನನಿ| ತ್ರನಂಗನಂ ಮಾಡಿ (ಮ ಬ ದಾ ಕ).

ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ನುಡಿಯುತ್ತುಂ ರತಿಗೆ ಕಾಮನಂ ಸಂಕಲ್ಪ ಜನ್ಮನಂ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಗಿರಿಜೆಯಂ ಗಿರಿರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗವೇಳ್ದು ದರ್ಪಕವಿಪಿನ ದಾವಾನಳಂ ಗಜಾಸುರ ಕುಂಭನಿರ್ಭಿನ್ನ೧ಸಿಂಹಂ೧ ಜಳಂಧರಕುಮುದನಿಲಯಾರ್ಕ ರೂಪಂ ೨ಲಾಲಾಸುರಾಭ್ರವಿಲಯಾನಿಲಂ೨ ಕೀನಾಶವಿನಾಶಕರಂ ತ್ರಿಪುರಭಂಜನಂ ಚತುರ್ದಶಭುವನಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸರ್ವಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸಾರ್ವಭೌಮನಾಭೀಳಭಾಳಾಂಬಕಂ ಶೂಲಧರಂ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದುನಿತ್ತಲ್,

ಗಿರಿಸುತೆ ಜಯೆವಿಜಯೆಗಳೊಡ-
ನುರುತರಪುಷ್ಪಕಮನೇಱಿ ಬರುತಿರ್ದಳ್ ಶಂ-
ಕರನ ವರಮೂರ್ತಿಯಂತಃ-
ಕರಣಪ್ರಭೆಯೊಳಗೆ ತೊಡಗಿ ಬೆಳಗೆ ನಿರಂತಂ ೯

ಇಂತು ಶಿವನಂ ನೆನೆಯುತುಂ ೩ಹಿಮಾಚಳಮಂ೩ ಕಳೆದು ನಿಜರಾಜಧಾನಿ-ಯೆನಿಸಿದೋಷಧಿಪ್ರಸ್ಥಪುರವರಮಂ ಪುಗುತರ್ಪಾಗಳ್ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿ ಲಬ್ಧವರ-ಪ್ರಸನ್ನಮುಖಿಯಾಗಿ ತಪಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತಿರ್ದಪಳೆಂಬ ಸಂತೋಷವಾರ್ತೆಯಂ ಕರ್ಣಪರಂಪರೆಯಿಂ ಗಿರಿರಾಜಂ ಕೇಳ್ದು ಸಂತಸಮಂ ತಾಳ್ದು,

ಪುಳಕಂ ಮುನ್ನೇಳುತ್ತಿರೆ
ಬಳಿಕಂ ತಾನೆಳ್ದು ಸಕಳಪರಿಜನಸಹಿತಂ
ಕಳಗೀತವಾದ್ಯನೃತ್ಯಂ-
ಗಳ ಮಂಗಳರವದ ನಡುವೆ ಗಿರಿಪತಿ ೪ಬರುತುಂ೪ ೧೦

ಫಳತತಿಗಳ್ ೫ತುಱುಗಿದ೫ ಗುಡಿ-
ಗಳ ಸೀಗುರಿಚಾಮರಂಗಳೊಟ್ಟಜೆಗಳ ಮಂ-
ಗಳಕಳಶಂಗಳ ಕನ್ನಡಿ-
ಗಳ ಲಲನೆಯ೬ರೊಳಗೆ೬ ನಡೆದನಗಕುಲರಾಜಂ ೧೧

ತರತರದೆ ನಡೆವ ಹಸ್ತ್ಯ-
ಶ್ವರಥಪದಾತಿಗಳ ಸಂದಣಿಗಳಂ ನೋಡು-
ತ್ತುರಳುತ್ತು ಬರ್ಪ೭ತೆ ಕೊಬರ್ಪ-
ತ್ತುರವಣಿಸುತೆ ನಡೆದು ಬಂದನಗಕುಲರಾಜಂ೭ ೧೨

೧ ಪಂಚಾನನಂ (ಅ.); ಪಂಚಾಸ್ಯಂ (ಗೊ). ೨–೨ ಲಾಲಾಸುರಾರಣ್ಯದಾವಾನಳಂ (ದ). ೩ ಹೇಮಕೂಟಾಚಳಮಂ (ಅ). ೪ ಬಂದಂ (ಅ). ೫ ಶೀವಿದ (ಅ). ೬ ರೊಡನೆ (ಬ ಯ). ೭–೭ ತ್ತುಱ್ಱು। ತುರವಣಿಸುತೆ ನಡೆದನಗಕುಲಾಧಿಪನೊಲವಿಂ (ಕಾ ಬೆ ಬ ಸ).

ಅಂತು ವಿನಯದಿಂದೆಱಗಿ,

ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂ
ದಿರುತುಂ ಬರವೆಂತು ನಿಮಗೆ ದೊರೆಕೊಂಡುದಿದೆ
ಮ್ಮಿರುತರಭಾಗ್ಯಮೆನುತ್ತುಂ
ಗಿರಿರಾಜಂ ಸಪ್ತಋಷಿಗಳಂ ಕೇಳಲೊಡಂ ೨೩

ವರಮುನಿಗಳ್ ಮನದೊಂದಾ
ದರದಿಂ ನುಡಿದರ್ ಶಿವಂ ಶಶಾಂಕಧರಂ ಶಂ
ಕರನಭವಂ ನಿರ್ಮಾಯಂ
[೧]ಗಿರಿಜೆಯ ಬೇಡುವೊಡೆ[೧] ತಿಳುಪಿ ಕಳುಪಿದನೆಮ್ಮಂ ೨೪

ಆತಂಗೆ ಚಂದ್ರಮೌಳಿಗ
ಜಾತಂಗೆ ನಿರಾಮಯಂಗೆ ನಿತ್ಯಂಗೆ ನತ
ವ್ರಾತಂಗೆ [೨]ಬೇಡೆ[೨] ಬಂದೆವು
ನೂತನಭುವನೈಕ [೩]ಭಾಗ್ಯವತಿ[೩] ಪಾರ್ವತಿಯಂ ೨೫

ಚಂದ್ರಧರಂಗೆ ನತೋತ್ಪಲ
[೪]ಚಂದ್ರಂಗಂ[೪] ಗಣಸಮೂಹನಯನ[೫]ಚಕೋರ[೫]
ಚಂದ್ರಂಗಂ ಮುದದಿಂದಂ
ಚಂದ್ರಾನನೆ ಶಿವೆಯನೊಲ್ದು ಕೊಡು ಗಿರಿರಾಜಾ ೨೬

ಎಂದು ಸಪ್ತಋಷಿಗಳ್ ನುಡಿದಾಪ್ತವಚನಂ ಕರ್ಣರಸಾಯನವಾಗೆ ಗಿರಿ
ರಾಜಂ ಕೇಳ್ದು ಬಾಳ್ದು ಸಂದಣಿಸಿದ ಪುಳಕದಿಂ ದಳವೇಱೆ ಮನಮಲರ್ದು ಬುದ್ಧಿ
ಪೆರ್ಚಿಯಹಂಕಾರವಿರ್ಮಡಿಸಿ ಚಿತ್ತಂ ಚಿಗುರ್ತು ಅಳವಿಗಳೆದ ಸಂತಸಮಂ
ಸಂತಯ್ಸಲಾಱದೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಿಗ್ಗಿ ನಚ್ಚಿ ನುಡಿದಂ ಮೇಘಾಗಮನಂ ಮಯೂರಂ
ಗಸಹ್ಯಮೆ ವಸಂತನ ಬರವು ಹೊಸಬನಕ್ಕೆ ಪೊಲ್ಲದೆ ಚಂದ್ರೋದಯಂ ಚಕೋರಿ
ಗುಪದ್ರಮೆ ಅರ್ಕನೇಳ್ಗೆ ಚಕ್ರವಾಕಮಿಥುನಕ್ಕೆ ವಕ್ರಮೆ ಕಾರ ತೋರವನಿ
ಜಾದಗೆಗೆ ಭಾರಮೆ ಶಿವನ ಕರುಣಮೆನಗಿರ್ದೊಡೆ ವಿಚಾರಮೇಂ ಬರ್ದುಂಕಿದೆಂ ಬರ್ದುಂ
ಕಿದೆನೆನ್ನ ಭಾಗ್ಯದ ಬೆಳೆ ತಳೆತ್ತುದು ಎನ್ನ ಪುಣ್ಯಲತೆ ಪೂತುದೆನ್ನ ಕುಲಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಂ
ಫಲಿತಮಾದುದಲ್ಲದೆಯುಂ ರತ್ನಕ್ಕೆ ಕಾಂತಿಯೆರವೆ ಚಂದ್ರಂಗೆ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳುಪ

೧-೧ ಗಿರಿಜೆಗೆ ಕಳಿದಳುಪಿ (ಬ ಮ); ಗಿರಿಜೆಗೆ ತಿಳಿಪಿದೊಲು (ಅ) ೨-೨ ಬೇಡಿ (ಮ ಬ ಯ) ೩-೩ ಮಾತೆಯುಂ (ಕೊ). ೪-೪ ಚಂದ್ರಂಗಾ (ಯ). ೫-೫ ಚಕೋರಾ (ಸೆ); ಚಕೋರಸು (ಕಾ ಬೆ)

ಚಾರಮೆ, ತರಣಿಗೆ ಕಿರಣಂಗಳ್ ಸಾಧಾರಣಮೆ, ಕುಸುಮಕ್ಕೆ ಪರಿಮಳಂ ಪಡಿಸಣಮೆ, ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾದು ಸಂಕಲ್ಪಮೆ, ಶರ್ವಂಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯೆರವೆ, ಪನ್ನಗಾಭರಣನೆನ್ನಂ ಬೇಡಲ್ವೇಳ್ಪುದೆ [೧]ಸುರುಚಿಯಿಂ ಸಾಂಗೀಕಾರದಿಂ[೧] ಕಾಮದಿಂ ಪ್ರೇಮದಿಂ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂ ನೆಟ್ಟನೆ ಕೊಟ್ಟೆಂ ಕೊಟ್ಟೆನೆರಡಿಲ್ಲೆಂದು ಸತ್ಯವಚನಮಂ ಸಂತೋಷದಿಂ ನುಡಿದು ಸಪ್ತಋಷಿಗಳ ಚರಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆಱಗುತ್ತೆ ಅವರಂ ಹರಿಸದಿಂ ಕಳುಹಿ ಗಿರಿರಾಜಂ [೨]ಮಹೋತ್ಸಾಹದಿಂ[೨] ಮಹಾವಿವಾಹಮಂಟಪಾದಿ ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳಂ ವಿಸ್ತರಿಸುತಿರ್ದನದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಚಂಪಕ

ಗಿರಿಪತಿ ಚಾರರಂ ಕಳುಪಿ ನಿರ್ಜರಲೋಕದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಂ
ಬರಿಸಿ ನಯೋಕ್ತಿಯಿಂ ನುಡಿದು ಮನ್ನಿಸಿ ಬೇಳ್ಪುದನಿತ್ತು ಚಂದ್ರಶೇ
ಖರನ ಮದೀಯಪುತ್ರಿಯ ವಿವಾಹ[೩]ಶುಭೋಚಿತ[೩]ಮಂಟಪಾದಿ ಭಾ
ಸುರವರಚಿತ್ರಪತ್ರಕುಳಮಂ ನೆಱೆ ನಿರ್ಮಿಪು[೪]ದಿಂದೆ[೪] ಬೇಗದಿಂ ೨೭

ಎನೆ ನಲಿದು ವಿಶ್ವಕರ್ಮಂ
ನೆನೆಯದ ಮುನ್ನಂ ಸಮುದ್ರಮುದ್ರಿತವಿಶ್ವಾ
ವನಿಪರಿಗತವಿಭವಾಸ್ಪದ
ಘನಮಂಟಪಮೆಸೆದು ಮುಂದೆ ತೋಱಿತ್ತಾಗಳ್ ೨೮

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ— ಮಹಾಮಂಟಪಂ ನಿರ್ಮಳಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲಾತಳದೊಳ್ ಮಾರ್ಪೊಳೆದು ಶಿವನ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ನಾಗಲೋಕದಿಂ ನಾಗರ್ಕಳ್ ಕಳುಪಿದ ಅಭಿನವ ಮಂಟಪಮಂ ಪಡೆದಂತಿರ್ದುದು ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆಯುಂ ಉದಯಿಸುವ ತರುಣ ತರಣಿಯ ಕಿರಣಸಹಸ್ರಂ ಗಗನಮಂ ಹೊತ್ತಿತ್ತುವಂತೆ ಜಗದಗಲಕ್ಕೆ [೫]ಸಾಲ್ದೆಗೆದು[೫] ನೀಳ್ದು ನಿಱಿಸಿದ ಮಾಣಿಕ್ಯಸ್ತಂಭಕೋಟಿಗಳೆಳಗೆಂಪುಗಳೊಪ್ಪುವ ಚಪ್ಪರದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಂ ಹೊತ್ತಿತ್ತುತಿರ್ದುವು ಮತ್ತಮಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಪುಲ್ಲೆಯ ಪಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಳಸಿದ ಮೇಘವಣ್ಣಿಗೆಯ ಚೌಕದ ವಿಳಾಸದ ಕಥಾಯಿಯ ಸುಚ್ಛವಿಯನೀವ ಪಚ್ಚೆಯ ಪಟ್ಟೆಗಳ [೬]ಚೂಳಿಕೆಯ[೬] ಕಾಳಿಕೆಯ ನುಣ್ಪೆಳಗನೀವ ಪೊಂಬಟ್ಟೆಯ ಬಳ್ಳಿವೆಳಗಂ ಕಱೆವ [೭]ಬೆಳ್ಳುಂಬಟ್ಟೆಯ[೭] ನೀಲದ ನಿರ್ಮಲೋದಕದ ಪಚ್ಚೆಯ ಪಾವಸೆಯ ಪುಷ್ಯರಾಗದ ಕರ್ಣಿಕೆಯ ಪದ್ಮರಾಗದೆಸಳ್ಗಳ ಪಱಿಮೆಗಳೆಱಗ

೧–೧ ಸುರೂಚಿಯಿಂ ಸಾಂಗಿಕದಿಂ (ಮ ಬ); ಸುರುಚಿಯಿಂ ಸಾಂಗೀಕದಿಂ (ಕೊ). ೨–೨ ಪರಮೋತ್ಸಾಹದಿಂ (ಕೊ). ೩–೩ ಸುಖೋಚಿತ (ದೆ ಬ ಯ ಗೊ). ೪–೪ ದೆಂದು (ಕಾ ಬೆ ಯ). ೫–೫ ಸಾಲ್ನೆಗೆದು (ಮ). ೬–೬ ಚೂರ್ಣಿಕೆಯ (ಕಾ ಕೊ). ೭–೭ ಬೆಳ್ಪಟ್ಟೆಯ (ಕಾ ಬೆ ಬ ಯ).

ಲವ್ವಳಿಸುವ ಜಳಜವೀಥಿಯುಂ ಕೀಲಿಸಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸೂಸಕದ ಕೆಯ್ಗೊಳಿಸಿದ ಗೋಮೇಧಿಕಸ್ತೋಮದ ಪವಳದ ಪಙ್ಕ್ತಿಯುಂ ಪಜ್ಜಳಿಪ ವಜ್ರದ ಕೂಡಿದ ವೈಡೂರ್ಯದ ರಂಜಿಸುವ ಲತಾವಳಿಯುಂ ಪಸರಿಸಿದ ಪತ್ರಾವಳಿಯುಂ ಪೊಣ್ಮಿದ ಪುಷ್ಪಾವಳಿಯುಂ ಹವಣಿಸಿದ ಹಂಸಾವಳಿಯುಂ ಸಕಲಸೌಂದರ್ಯಮನೊಳಕೊಂಡ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿನ ಬೆರಕೆವೆಳಗು ಮಂಟಪದೊಳಗಂ ಪೊಱಗಂ ತೆಕ್ಕನೆ ತೀವೆ ಬಿಡದೆ ಸುಳಿವ ಉತ್ಸಾಹ ಪುರುಷರಿಂ [1]ನಡೆ[1] ಪಾಡುವ ಲಲನಾವಿಭ್ರಮದಿಂ ಪ್ರಭಾಜಳಧಿ ತೆರೆಮಸಗಿದಂತಿರ್ದುದು ಮತ್ತಂ ಮುಗಿಲನಳ್ಳಿಱಿವ ತೋರಣಸ್ತಂಭಂಗಳೊಳ್ ತೆತ್ತಿಸಿದ ಜಂತ್ರದ ಹಂಸಕೀರಮಯೂರಪಾರಾವತವಾರಣಂಗಳಿಂ ನವರತ್ನರಂಜಿತಮಾಗಿ ರವಿಮಂಡಲಮಂ ಮುಂಡಾಡುವ ಸುವರ್ಣಕಳಶದರ್ಪಣಾಳಿಗಳಿಂ ರಯ್ಯಂಬಡೆದು ಸಕಳಜಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕಾಂತಿಯೆ ಕಣ್ದೆಱವಿಯೆಂಬಂತಿರ್ದ ಮಹಾತೋರಣದೊಳಮೆಯ್ಯೊಳ್ ನೆರೆದು ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ಸೂರ್ಯವಂಶದ[2]ಸುಕುಮಾರರಿಂ[2] ಸೋಮವಂಶದ ಭೂಮಿಪರಿಂ ರಾಜಿಸುವ ರಾಜಪುತ್ರರಿಂ ಮಂಡಳಿಕರ ತಂಡದಿಂ ಸಾಮಂತರ ಸ್ತೋಮದಿಂ [3]ಶಿಷ್ಯರ[3] ಮಂತಣದಿಂ ಸೇವ್ಯರ ತಿಂತಿಣಿಯಿಂ ಮುತ್ತೈಯ್ದೆಯರೊತ್ತೊತ್ತೆಯಿಂ ಸುವಾಸಿನಿಯರ ಸಂದಣಿಯಿಂ ಸಕಳಾಗಮಕೋವಿದರಿಂ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವೀಣರಿಂ ಸಹಸ್ರವೇದಿಗಳಿಂ ಗಳಗೆವಟ್ಟಲಂ [4]ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸಿರ್ದ[4] ನಕ್ಷತ್ರಪಾಠಕರಿಂ ಏಕಾದಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ನವಗ್ರಹಂಗಳಿಂ ತೆಕ್ಕನೆ ತೀವಿರ್ದ ಮಹಾಮಂಟಪಮತಿವಿಸ್ತಾರಮನತಿಗಂಭೀರತೆಯನತಿಸೌಖ್ಯಮನತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಮನುರುತರಸಂಪದಮನತಿಸೌಂದರ್ಯಮನತಿಪ್ರಸನ್ನತೆಯನೊಳಕೊಂಡು ವರನ ಬರವಂ ಬಯಸುತಿರ್ದುದಾ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳ್,

ಒಳಗೆ ಸುವಾಸಿನಿಯರ್ ಗಿರಿ-
ಕುಳರಾಜತನೂಜೆಗೊಪ್ಪೆ ಸಿಂಗರಮಂ ಕೆಯ್-
ಕೊಳಿಸುತ್ತಿರ್ದರ್ ವರಶಶಿ
ಕಳೆಗೆ ಸುಧಾಕಿರಣಜಾಲಮಂ ತುಡಿಸುವವೋಲ್ ೨೯

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ಭದ್ರಾನನೆಯರ್ ನವಕುಸು
ಮದ್ರವಯುತಜಲದೆ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆಯುತೆ ಕ
ಲ್ಪದ್ರುಮಶಾಖಾನ್ವಿತೆಗೆ ಹ
ರಿದ್ರಾಪರಿಮಳಮನಂಗದೊಳ್ ಸಮನಿಸಿದರ್ ೩೦

೧-೧ ನಾಡೆ (ದಾ) ೨-೨ ಮಕುಟವರ್ಧನರಿಂ (ಅ. ಕೊ.) ೩-೩ ಶಿಷ್ಟರ (ಅ). ೪-೪ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರ್ದ (ಕಾ. ಬೆ. ಯ.)

ನವಲತೆಯಂ ಕೌಮುದಿಯಿಂ
ದವೆ ಬಾಸಣಿಪಂತೆ ಕೂಡೆ ಧವಳದ್ಯುತಿಯಂ
ತವೆ ಪಸರಿಪ ದಿವ್ಯದುಕೂ
ಲವನುಡಿಸಿದರಗತನೂಜೆಗಂಗನೆಯರ್ಕಳ್ ೩೧

ಸರಸಿಜದೆಸಳೊಳ್ ತರುಣಿಯ
ತರುಣಾರುಣಕಿರಣ[೧]ವಲಯಮಂ[೧] ಕೆಯ್ಕೊಳಪಂ
ತಿರೆ ಚಕ್ರವಾಕಕುಜೆಯರ್
ಗಿರಿಜೆಗೆ ನವರತ್ನಪಾದಮುದ್ರಿಕೆಯಿತ್ತರ್ ೩೨

ವಾರಿರುಹನಾಳಮಂ ಕ್ರೇಂ
ಕಾರರವಂ ಸಹಿತಮಂಜೆ ಮುತ್ತಿದುಮೆನೆ ಮಂ
ಜೀರಮನಳವಡಿಸಿದರಂ
ಭೋರುಹನೇತ್ರೆಗೆ ಭವಾನಿಗಾ [೨]ಭಾಮಿನಿ[೨]ಯರ್ ೩೩

ಬಾಹುಲತಾಪಲ್ಲವಸಂ
ದೋಹದೊಳಗೆ ಕುಸುಮಮಂ ತೊಡರ್ಚುವ ತೆಱದಿಂ
ದಾಹಾನಿಜಕರಶಾಖಾ
ವ್ಯೂಹಕ್ಕತಿಭದ್ರಮುದ್ರಿಕೆ[೩]ಗಳಂ ತೊಟ್ಟರ್[೩] ೩೪

ಪುರಹರನ ರಾಜಕಟಕಂ
ಗಿರಿಜೆಯ ಕೆಯ್ವತ್ತಿತೆಂಬುದಂ ಸೂಚಿಪವೋಲ್
ವರಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ರತ್ನೋ
ತ್ಕರವಿಳಸಿತಕಟಕಯುಗಳಮಂ ರಂಜಿಸಿದರ್ ೩೫

ಒದುವಿದ ನವ್ಯಲತಾಮು
ಧ್ಯದ ಕುಸುಮಾಳಿಯೊಳೆ ಮೊರೆವ ಮರಿದುಂಬಿಗಳಂ
ಮುದದಿಂ ಕೀಲಿಪವೋಲ್ ನೀ
ಲದ ರವೆಯುದ ಬಾಹುಪೂರಕಂಗಳನಿತ್ತರ್ ೩೬

೧-೧ ಜಾಲಮಂ (ದಾ) ೨-೨ ಮಾನಿನಿ (ಕೊ). ೩-೩ ಗಳ ತೊಡಸಿದರ್ (ಅ).

ಸುತ್ತದೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಂ ಪರಿ
ವೃತ್ತೋನ್ನತಚಂದ್ರನಗಜೆಯಾಸ್ಯದೊಳೆಂದು
ನ್ಮತ್ತತೆಯೊಳ್ ತಾರಗೆಗಳ್
ಸುತ್ತಿದುವೆನೆ ತೋರಹಾರವಂ ರಂಜಿಸಿದರ್ ೪೭

ಭಾಳಸ್ಥಳದೊಳ್ ಕಣ್ ಗಡ
ಶೂಳಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಕೊರಲೊಳೊಗೆದುದು ನಯನಂ
ಕೇಳೆಂಬಾಳಾಪಂ ಮಿಗೆ
ಮೇಳಯಿಸಿದರ್ಕೈರವಾಳಿಯಂ ಬಾಳಕಿಯಲ್ ೪೮

ಜಳಜಾನನೆಯರ್ ೧ವಿನಯೋ೧
ಜ್ಜ್ವಳಮುಖಿಯರ್ ಸಖಿಯರೊಲ್ದು ಗಿರಿಜಾನನದೊಳ್
ನಳನಳಪಜ್ಜಮುಗುಳ್‌ನಗೆ
ಮೊಳೆತುದೆನಲ್ ಮೆಱೆವ ಮೂಗುತಿಯನೊಸೆದಿತ್ತರ್ ೪೯

ಮೃಗಧರಬಿಂಬಂಗಳವೆರ
ಡಗಲದೆ ಕೊಂಡೆಸೆಯುತಿರ್ದಪುವು ಸರಸಿಜದೊಂ
ದಗಣಿತಕರ್ಕಶವ೨ನೆನಲ್
ನಗ೨ಪುತ್ರಿಗೆ ನೀಲಮುತ್ತಿನೋಲೆಯನಿತ್ತರ್ ೫೦

ಬಿಂಬಾಧರೆಯರ್ ಬಂದಲ
ರಂಬಂ ಕತ್ತುರಿಯ ಸಾಣೆಯಿಕ್ಕುವ ತೆಱದಿಂ
ದಂಬುಜದಳಸದೃಶಾಂಬಕ
ದಂಬಿಕೆಗಂಜನಮನೆಚ್ಚಿದರ್ ಸಂತಸದಿಂ ೫೧

ಸಸಿಯಂ ತಳೆದೊಡೆ ಮುಕುಟದೊ
ಳಸಮಾಕ್ಷಂ ಗಿರಿಜೆ ಪುರುಡಿಸುತ್ತುಂ ತಳೆದಳ್
ನೊಸಲೊಳ್ ಸಸಿಯಂ ತಾನೆನೆ
ಭಸಿತದ ತಿಲಕಮನಲಂಕರಿಸಿದರ್ ೩ಸತಿ೩ಯರ್ ೫೨

೧-೧ ವಿಮಲೋ (ಅ) ೨-೨ ನೆನ | ಲ್ಕಗ (ಶಾ). ೩-೩ ಸಖಿ (ಅ).

ನೀಳಾಭ್ರಮನಂಭಃಕಣ
ಜಾಳದೆ ಬಾಸಣಿಸುವಂತೆ ಶಶಿಮುಖಿಯರ್ ಸ
ಲ್ಲೀಳೆಯೊಳಚಳತನೂಜೆಗೆ
ಬಾಳೆಗೆ ಸೂಸಕಮನಿಕ್ಕಿದರ್ ಮುದದಿಂದಂ ೪೩

ಸುರುಚಿರನೀಲಾಂಬುದದೊಳ್
ಸುರಧನುವಂ ನಿರ್ಮಿಪಂದದಿಂ ಪೀನಪಯೋ
ಧರೆಯರ್ ಶೈಳತನೂಜೆಗೆ
ವರರತ್ನದ ದಂಡೆ[೧]ದೊಂಡಿಲಂ[೧] ಸಯ್ತಿಟ್ಟರ್ ೪೪

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಅಂಬಿಕೆಯ ಸುಧಾವಯವಕ
ದಂಬದ ಚೆಲ್ವಿಂಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗದ ತೆಱದಿಂ
ಬಿಂಬಾಧರೆಯರ್ ತೊಡಿಸಿದ
ರೆಂಬಂತಿರೆ ಮೆಱೆದುವರರೆ ಭೂಷಣತತಿಗಳ್ ೪೫

ಇಂತು ನನೆಗಣೆಯನರ್ಚಿಪಂತೆ ಚಂದ್ರಕಳೆಯಂ ದಳವೇಱಿಪಂತೆ ಪುಣ್ಯಮಂ ಪುಟವಿಡುವಂತೆ ಶಂಕರನ ಪ್ರೇಮಮಂ ಸೀಮೆಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಹರನ ಮನೋರಥಮಂ ಮದವೇಱಿಪಂತೆ [೨]ಪಾರ್ವತಿಗೆ[೨] ಸುವಾಸಿನಿಯರ್ ಸಿಂಗರಮಂ ಮಾಡಿ ತರುಣ-ತರಣಿಯ ಕಿರಣಂಗಳ್ಗೇರನ್ನಮಪ್ಪಾರತಿಗಳನೆತ್ತಿಯೆತ್ತಿ ಪಿಂಗದೆ ಮಂಗಳೋನ್ನತಿಯಂ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತುಮಿರೆಯಿರೆ ಅತ್ತಲ್ ಸಪ್ತಋಷಿಗಳಿಂ ಸಂತೋಷವಾರ್ತೆಯಂ ಶಂಕರಂ ಕೇಳ್ದು ಹರ್ಷಮಂ ತಾಳ್ದು,

ಇತ್ತಲ್ ಕೈಲಾಸಾದ್ರಿಯೊ
ಳುತ್ತಮಗಣನಾಥರೊಳಗೆ ಮೆಱೆದಿರ್ದಂ [೩]ದೇ
ವೋತ್ತುಂಗಂ[೩] ಪುಳಕಿತನಾ
ಗುತ್ತುಂ ಮದುವಣಿಗತನಮನುಱೆ ನಟಿಯಿಸುತುಂ ೪೬

ಆ ಪೊಸಮದವಣಿಗನಪ್ಪ ಪಶುಪತಿಯ ಸರ್ವಾವಯವಂಗಳಂ ಬಣ್ಣಿಸಲಳವಲ್ಲದೊಡಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಬಲ್ಲಂತೆ ಬಣ್ಣಿಪೆನದೆಂತೆಂದೊಡೆ

೧-೧ ತೊಂಡಲಂ (ಮ ಬ ಅ). ೨-೨ ಸರ್ವಮಂಗಲೆಯುಂ (ದಾ); ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯರ್ಗೆ (ಬೆ ಕೊ). ೩-೩ ದೇ। ಮೋತ್ತಮನತಿ (ಡ).

ಜಡೆಗಳೊ ಹೊಸಹೊಸಹವಳದ
ಕುಡಿಗಳೊ ನವಕಾಂತಿಜಳದ ಮಡುಗಳೊ ಚೆಲ್ವಿ
ಪೆಡೆಗಳೊ ಶಿವಶಿವ ಸುಕೃತದ
ಗುಡಿಗಳೊ ಮಹಿಮೆಗಳ ನಟ್ಟನಡುಗಳೊ ಶಿವನಾ ೪೭

ಭಾಳಂ ಸುರುಚಿರಸುಕೃತವಿ
ಶಾಳಂ ವಿಷಮಾಕ್ಷ[೧]ವಿರಥ[೧]ಕಾಳಂ ವಿಮಳ
ಸ್ಥೂಳಂ ಶೃಂಗಾರರಸೊ
ದ್ವೇಳಂ ಕಂದರ್ಪಕುಸುಮಬಾಣಾಭೀಳಂ ೪೮

ಪುರ್ಬುಗಳೋ ಗಣನಿಕರದ
ಗುರ್ಬುಗಳೋ ಹರಿವಿರಿಂಚಿಸುರಪದವಿಗಳೊಂ
ದುರ್ಬುಗಳೋ ಪುಣ್ಯಲತಾ
ಪರ್ಬುಗಳೋ ಮದನವಿಭ್ರಮದ ಕೊರ್ಬುಗಳೋ ೪೯

ಈ ಕಣ್ಗಾ ಕಣ್ಣಾಕ
ಣ್ಗೀ ಕಣ್ಣೆರಡಕ್ಕವೆರಡೆ ಪಡಿ ಮತ್ತಿಲ್ಲೀ
ಲೋಕವ್ಯವಹಾರದ ನುಡಿ
ಯಿಾ ಕಣ್ಗುಪಮಾನಮಿಲ್ಲಮಿನ್ನುಂ ಮುನ್ನುಂ ೫೦

ಘ್ರಾಣಂ ಮಂಜುಳಮುಖಕ
ಲ್ಯಾಣಂ ಜಗದೇಕಜೀವನೆನಿಸುವ ಪವನ
ಪ್ರಾಣಂ ಸರ್ವಾವಯವ
ತ್ರಾಣಂ ಪರಿಮಳಪರೀಕ್ಷೆಗಂತದು ತಾಣಂ ೫೧

ಕರ್ಣಂಗಳ್ ನವ[೨]ಕಿರಣ[೨]ವಿ
ಕೀರ್ಣಂಗಳ್ ಶರಣಜನಸುಗೀತಾಮೃತಸಂ
ಪೂರ್ಣಂಗಳ್ ಪಂಚಾಕ್ಷರ
ವರ್ಣಂಗಳ್ ಫಣಿವಿತಾನವಿಸ್ತೀರ್ಣಂಗಳ್ ೫೨

---

೧ ವಿತತಿ (ಬ). ೨ ರತ್ನ (ಬಿ).

ವದನಂ ಕಾರುಣ್ಯಾಮೃತ
ಸದನಂ ಪ್ರಣತಪ್ರತಾನ[1]ಜನನಾ[1]ವಿದ್ಯಾ
ಕದನಂ ಮಝುಭಾವುರೆ ಜಿತ
ಮದನಂ ಧವಳಪ್ರಕಾಶಮಂಡಿತರದನಂ ೫೩

ಗ್ರೀವಂ ಘನಗರಳೋನ್ನತ
ಭಾವಂ ವಿಮಳಸ್ವಭಾವಮಾನತಜನಸದ್
ಭಾವಂ ಮಧುರ[2]ರವ[2]ಪ್ರ
ಸ್ತಾವಂ [3]ಶಿವಶಿವ[3] ಸಮಸ್ತಜನತಾಜೀವಂ ೫೪

ತೋಳ್ಗಳ್ ನೆನೆವರ ಚಿತ್ತದ
ಬಾಳ್ಗಳ್ ವರವೀಯಲೆಂದು ಮಿಗೆ ಮತ್ಸರಿಪಾ
ಸೂಳ್ಗಳ್ ರುದ್ರನ [4]ನಚ್ಚಿನ[4]
ಬಾಳ್ಗಳ್ ಗಿರಿರಾಜಪುತ್ರಿಯಪ್ಪಿಂಗಾಳ್ಗಳ್ ೫೫

ತ್ರಾಣೆಗಳತ್ಯಧಿಕವರ
ಶ್ರೇಣಿಗಳುಚಿತಕ್ರಿಯಾವಚೋಗುಣವಿಳಸದ್
ವಾಣಿಗಳಖಿಳಾಧಾರ
ಕ್ಷೋಣಿಗಳಾಹಾ ಸುಪಾಣಿಗಳ್ ಶಂಕರನಾ ೫೬

ಉರವದು ಗಿರಿಜಾಕಾಂತೆಯು
ತೆಱವದು ತತ್ಕುಚಯುಗಂಗಳಿರವದು ಪುಣ್ಯೋ
ತ್ಕರವದು ವರವದು ಸುಖಸಾ
ಗರವದು ಭುವನೈಕಚಾರುತರವದು ಹರನಾ ೫೭

ಮಧ್ಯಂ ಗಿರಿಜಾಲೋಕನ
ಸಾಧ್ಯಂ ನಂಬಿರ್ದ ಸಕಳಗಣಸಂಕುಳಸಂ
[5]ಜೋದ್ಯಂ[5] ಪೊರ್ದಿದಜಾಂಡಾ
ಬಾಧ್ಯಂ ಹರಹರ [6]ಸಮಸ್ತಭುವನಾರಾಧ್ಯಂ[6] ೫೮

೧-೧ ಜನತಾ (ಅ). ೨-೨ ವಚ (ಬ ಯ). ೩-೩ ಜಗದೀ (ಮ ಬ ಅ ಕ ಗೊ). ೪-೪ ಚಿತ್ತದ (ಬ). ೫-೫ ಬೋಧ್ಯಂ (ಶಾ ಬೆ ಬ ಯ) ೬-೬ ವಿಶಾಲವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯಂ (ಅ ಗೊ ಕೊ).

ತೊಡೆಗಳೊ ಹೈಮವತೆಯ ಕೌ
ಳುಡೆಗಳೊ ನವಕಾಂತಿಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸಂತಸದಿಂದಿ
ರ್ಪೆಡೆಗಳೊ ರಂಭಾವಿಭವದ
ತಡೆಗಳೊ ಸಿಂಗರದ ಕಡೆಗಳೋ ಶಶಿಧರನಾ ೫೯

ಮೇಲ್ಗಳೊ ನವಸೌಂದರ್ಯದ
ಸಾಲ್ಗಳೊ ಪಾರ್ವತಿಯ ಚಿತ್ತಮಂ ಸೋಲಿಸುವಾ
ಕೀಳ್ಗಳೋ ಸಲ್ಲೀಲೆಯ ಪೊಂ
ಗೋಲ್ಗಳೊ ಕಣಕಾಲ್ಗಳೋ ಲಲಾಟೇಕ್ಷಣನಾ ೬೦

ಚರಣಂ ಭಕ್ತಜನಾಂತಃ
ಕರಣಂ ನಂಬಿದರ ಹರಣವಿನಕುಲತೇಜಃ
ಕಿರಣಂ ತ್ರಿಲೋಕಶರಣಂ
ಶರಣಾಭರಣಂ [1]ಸಮಸ್ತಮುಕ್ತಾ[1]ವರಣಂ ೬೧

ಎಂಬ ಪೊಗಳ್ತೆಗೆ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ ನೆಱೆವೆಱೆವ ಶಿವನ ಪುಣ್ಯಾಗಣ್ಯ ಲಾವಣ್ಯಮಯಸುಕುಮಾರಾವಯವಂಗಳಂ ಕಂಡು ಕೌತುಕಂಗೊಂಡು ನಂದೀಶ್ವರಂ [2]ಬಂದು ಸುರ[2]ಶಿರೋಮಾಲೆಯಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ಮಣಿಕಿರೀಟಮಂ ಸಾರ್ಚಿ ಬಿಸುಗಣ್ಣಂ ಭಸಿತದಿಂ ಬಾಸಣಿಸಿ ಬಾಸಿಗಮನಿಕ್ಕಿ ನಾಗಕುಂಡಲಮಂ ಕಳಲ್ಚಿ ಮಾಣಿಕ್ಯಾವತಂಸಮಂ ಕೆಯ್ಗೊಳಿಸಿ ಕೂರ್ಮ[3]ಶಿರಮಂ[3] ತೆಗೆದು ತೋರಹಾರದೊಳ್ ಕೀಲಿಸಿದ ಪದಕಮನಳವಡಿಸಿ ಸರ್ಪೋಪವೀತಮಂ ಸಡಿಲ್ಚಿ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಮನಮರ್ಚಿ ಕೀರ್ತಿಮುಖಮಂ ಕಳಲ್ಚಿ ಬಾಹುಪೂರಮು[4]ನೆಡೆಗೊಳಿಸಿ[4] ಉರಗಕಂಕಣಮಂ ಕಳೆದು ರತ್ನಕಂಕಣಮಂ ತಿರುಂಪಿ ನೂಂಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಕಪಾಲಮಂ ನಿಲಲೀಯದೆ ಪುಣ್ಯಪವಿತ್ರಮ ನಿಟ್ಟು ಖಟ್ವಾಂಗಮಂ ಬಿಡಿಸಿ ಮಾದುಫಲಮನಿಂಬುಗೊಳಿಸಿ ಗಜಚರ್ಮಮನೋಸರಿಸಿ [5]ನಿರ್ಮಳೋ[5]ತ್ತರೀಯಮಂ ಪೊದೆಯಿಸಿ ಪುಲಿದೊವಲಂ ನಿವಾರಿಸಿ ದಿವ್ಯದುಕೂಲಮನುಡಿಸಿ ದೇವಕುಲಮೆಳಲ್ವ ಬಾವುಲಿಯ ತೊಡರಂ ಸಡಿಲ್ಚಿ ಸಹಜಸೌಂದರ್ಯಮನಿರಿಸಿ ಇಂತು ಶಿವಯೋಗಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಮುಕ್ತಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯಮಂ ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಶಿವಜ್ಞಾನಮಂ ಶಿವಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯಂ ಭಕ್ತಿಗೆ ಪುಣ್ಯಮಂ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಯಂ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪಾವನಜನ್ಮಮನಲಂಕರಿಸುವಂತೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ-

೧-೧ ಸಮಸ್ತಮುಖ್ಯಾ (ಕೊ); ಪ್ರಸನ್ನಮುಖ್ಯಾ (ಡ). ೨-೨ ಬಂದಸುರರ (ಬೆ ಯು ಕೊ). ೩-೩ ಹಾರಮಂ (ಕಊ). ೪-೪ ನಳವಡಿಸಿ (ದಾ). ೫-೫ ಧವಳೋ (ಬ ಯು).

ಜರ್ಯಾಲಂ[೧]ಕೃತಿ[೧] ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮೋತ್ತಮನಪ್ಪ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂಗೆ ಪರಮೈ-ಶ್ವರ್ಯಪೂಜಿತಂಗೆ ನಾದಮೂರ್ತಿಗೆ ಶಿವಜ್ಞಾನಿಗೆ [೨]ವೇದ[೨]ಶಿಖಾಮಣಿಗೆ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಾ-ಭರಣಂಗೆ ನಿತ್ಯಕಾಯಂಗೆ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯಂಗೆ ಶಾಶ್ವತಪ್ರತಾಪನಿಧಿಯೆನಿಪ ಶಂಕರಂಗೆ ನಂದೀಶಾದಿಗಣನಾಯಕರ್ ಸಿಂಗರಮಂ ಮಾಡಿ ಹೆಱಸಾರ್ದು ನಿಂದು ನೋಡ [೩]ಲಂಜಿ[೩] ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಭಯದಿಂ ಶಿವಶಿವ ಜಯಜಯಯೆನುತ್ತುಮಿರೆ ದಧೀಚಿ ದುರ್ವಾಸ ವಸಿಷ್ಠ ವಾಮದೇವ ಭೃಗು[೪]ಕಶ್ಯಪಾದಿ[೪] ಮುನಿಜನಂಗಳ್ ಶಿವನ ಕಾಂತಿಯಂ ಕಂಡು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಣ್ಮದೆ ಚೇತೋದೃಷ್ಟಿಯಿಂ ನೋಡಿ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಮಿಗಿಲೆತ್ತಂ ಜ್ಯೋತಿಗಂ ಪಾವಕರುಚಿ ಎಸೆವಾ ಜ್ಯೋತಿಗಂ ಪಾವಕಂಗಂ
ಮೃಗಲಕ್ಷ್ಮಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆಯೆಂತುಂ ಕರಮೆಸೆದಳವಾ ಜ್ಯೋತಿಗಂ ಪಾವಕಂಗಂ
ಮೃಗಲಕ್ಷ್ಮಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆಗಂ ಭಾಸ್ಕರರುಚಿ ಪಿರಿದಾ ಜ್ಯೋತಿಗಂ ಪಾವಕಂಗಂ
ಮೃಗಲಕ್ಷ್ಮಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆಗಂ ಭಾಸ್ಕರರುಚಿಗಮುತರ್ಕ್ಯಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷತೇಜಂ ೬೨

ಎಂದು ಪೊಗಳುತ್ತಿರ್ಪ ಸಮಯದೊಳ್ ಶಿವನ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಕಲ[೫]ದೇವ ಕುಲಂ[೫] ಹರ್ಷದಿಂ ಬರುತಿರ್ಪಲ್ಲಿ,

ಚಂಪಕ

ಸುರಪತಿಯಾನೆಯಿಂ ಹುತವಹಂ ತಗರಿಂ ಸಮವರ್ತಿ ಕೋಣನಿಂ
ನಿರೃತಿ ಮನುಷ್ಯನಿಂ ಜಳಧಿಪಂ ನೆಗಳಿಂ ಪವಮಾನನೇಣನಿಂ
ಹರಸಖನಶ್ವಮಿಂ ಶಶಿಧರಂ [೬]ವೃಷನಿಂ ನಲಿದೇಱಿ[೬] ಬಂದರ
ತ್ವರತರನಂದಿವಾಹನವಿವಾಹಮಹೋತ್ಸವದೇಳ್ಗೆಗಳ್ಕಱಿಂ ೬೩

ಲೋಕೈಕಬಂಧುವೆನಿಪ ಪಿ
ನಾಕಿಯ ಪರಿಣಯ[೭]ನದುತ್ಸವ[೭]ಕ್ಕತಿಮುದದಿಂ
ಕೈಕೊಂಡುಕೊಂಡುಕೊನೆಯು
ತ್ರ್ಯೇಕಾದಶರುದ್ರ[೮]ರಳ್ತ್ರಯಿಂ[೮] ನಡೆತಂದರ್ ೬೪

೧–೧ ಕೃತನಪ್ಪ (ಕೊ). ೨–೨ ದೇವ (ದಾ ಕೊ). ೩-೩ ಲಣ್ಮದೆ (ದಾ ಡ ಕೊ). ೪-೪ ಅಗಸ್ತ್ಯಾದಿ (ಯ). ೫-೫ ದೇವನಿಕಾಯಂ (ಬ). ೬-೬ ವೃಷಭೇಂದ್ರನನೇಱಿ (ಬೆ ಬ ಅ ಕೊ). ೭–೭ ಮಹೋತ್ಸವ (ಕಾ). ೮-೮ ರಳ್ಕಱಿಂ (ಕಾ ಬೆ ಬ).

ಮೇದಿನಿಯುಮನಂಬರಮುಮ
ನಾ ದಿಕ್ಚಕ್ರಮುಮನಂಶುಕುಳದಿಂ ಬೆಳಗು
ತ್ತಾದಂ ಸಂತಸದಿಂದಂ
ದ್ವಾದಶರವಿಗಳ್ ಮಹೋಜ್ಜ್ವಳರ್ ನಡೆತಂದರ್ ೬೫

ದೇವರ ದೇವನ ಗರಳ
ಗ್ರೀವನ ಭಕ್ತ್ಯೈಕಬಾಂಧವನ ಸಕಳಜಗ
ಜ್ಜೀವನ ಮದುವೆಗೆ ನೆರೆದ
ಷ್ಟಾವಸುಗಳ್ ನಡೆದು ಬಂದ[೧]ರತ್ಯುನ್ನತಿಯಿಂ[೧] ೬೬

ವರತೇಜದಿಂ ಪವಿತ್ರಾ
[೨]ಚರಣೆಯಿ[೨]ನತಿಕಮನವಿಮಳಸಾಮರ್ಥ್ಯತೆಯಿಂ
ಕರಮೆಸೆದನುನಯದಿಂ ರಾ
ಜರುಷಿ ಬ್ರಹ್ಮಋಷಿ ದೇವಋಷಿಗಳ್ ಬಂದರ್ ೬೭

ಅವರಾರೆಂದೊಡೆ,

ಮತ್ತೇಭ

ವರದುರ್ವಾಸನಗಸ್ತ್ಯ ಜಹ್ನು ಕಪಿಲಂ [೩]ಕೌಂಡಿನ್ಯ[೩] ಮಾಂಡವ್ಯ ಭಾ
ಸುರಶಾತಾತಪ ವಾಮದೇವ ಮುನಿವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮೈತ್ರೇಯ ಬಂ
ಧುರಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ದೇವಲಾಖ್ಯನನಿಳಾದಂ ಸೂತನಾ ವ್ಯಾಸನಾ
ತ್ವರಿತಂ ಚಿತ್ರಶಿಖಂಡಿ ಗಾಲವವೃಷಂ ಜಾಬಾಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳ್ ೬೮

ಚಂಪಕ

ಪರಮದಧೀಚಿ ರೋಮಜ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಪರಾಶರ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಯಂ
ಗಿರ ಭೃಗು ಪುಂಡರೀಕ ಋಷಿಕಶ್ಯಪ ಕೌಶಿಕ ಗಾರ್ಗ್ಯ ಗೌತಮಂ
ವರಸನಕಂ ಸನಂದನ [೪]ಸನತ್ಸು[೪] ಭಗೀರಥ ಕುತ್ಸ ವತ್ಸ [೫]ಭಾ
ಸುರ[೫]ಜಮದಗ್ನಿ ಜೈಮಿನಿ ವಸಿಷ್ಠ ಮತಂಗ ಮರೀಚಿಯತ್ರಿಗಳ್ ೬೯

ಮತ್ತಮನಂತರದಲ್ಲಿ,

೧-೧ ರತ್ಯುತ್ಸವದಿಂ (ಶಾ ದಾ ಕ). ೨-೨ ಭರಣದಿ (ಬ). ೩-೩ ಶಾಂಡಿಲ್ಯ (ಯ). ೪-೪ ಸನತ್ಸ (ಶಾ). ೫-೫ ಭಾ। ಸ್ಕರ (ಕೊ).

ಸಂಗಡಿಸಿದ್ದ ಶಂಖಂ ಚ
ಕ್ರಂ ಗದೆ ಶಾರ್ಙ್ಗಂಗಳೆಸೆಯೆ ಗರುಡಾಸನದೊಳ್
ಪಿಂಗದೆ ಬಂದಂ ಯುತಚತು
ರಂಗಂ ಮಾಧವನುಮಾಧವಂ ಮಚ್ಚುವಿನಂ ೭೦

ಭರದಿಂದಂ ತನ್ನ ಬಲಂ
ಬೆರಸೊಲವಿಂ ಹಂಸೆಯೇಱ ತೊಳತೊಳಗುತ್ತುಂ
[1]ಸರಭಸದಿಂ[1] ನಡೆತಂದಂ
ಸರಸಿಜಭವನಭವ[2]ನಭಯಮಿಾಯೆ[2] ಸರಾಗಂ ೭೧

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಸುರರ ಬಲಂ ಹರಹರ ಖೇ
ಚರರ ಬಲಂ ಭಾಪು ಕಿನ್ನರರ ಬಲವಾಹಾ
ಗರುಡರ ಬಲವರರೇ ಸಿ
ದ್ಧರ ಬಲವಮ್ಮಮ್ಮ ಭಲರೆ ಗಂಧರ್ವಬಲಂ ೭೨

ಅಂತು ಬಂದ ಬಲಮಂ ಕಂಡು ಮದನಮರ್ದನಂ ನೋಡುತಿರ್ಪಾಗಳ್ ಬಿರುದಿನಗ್ಗದ ಗಣಂಗಳ್ ಬರುತಿರ್ದರದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

ತಮತಮಗುಗ್ರರುದಗ್ರರ್
ತಮತಮಗೆ ವಿಚಾರಸಾರರಭವರ್ ವಿಭವರ್
ತಮತಮಗಾಪ್ತರ್ ಗುಪ್ತರ್
ತಮತಮಗೆ ಸಮಸ್ತಲೋಕವಂದ್ಯರನಿಂದ್ಯರ್ ೭೩

ಮತ್ತೇಭ

ಸಿಡಿಲಂ ನುರ್ಗುವ ಶೇಷನಂ ಪೊಸೆವ ದಿಙ್ನಾಗಂಗಳಂ ಪೊಯ್ದು ಘೀ
ಳಿಡಿಪೇಳುಂ ಕಡಲಂ ತುಳುಂಕುವ ಕುಲಾದ್ರಿಸ್ತೋಮಮಂ ಕಿತ್ತಿಱಂ
ಪೊಡೆಸೆಂಡಾಡುವ ಭೂಮಿಯಂ ಹಿಳಿವ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯರಂ ಮಿಾಂಟುತಿ
ರ್ಪುಡುಸಂತಾನಮನಾರ್ದುದಿರ್ಚುವ ಗಣಗಳ್ ಬಂದರಾನಂದದಿಂ ೭೪

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ,

೧–೧ ಭರವಸದಿಂ (ಕಾ ಯು ಅ ದಾ). ೨–೨ ಸಭೆಯೊಳೀಯೆ (ಡ).

ಸ್ರಗ್ಧರೆ

ನಂದೀಶಂ ವೀರಭದ್ರಂ ಘನ[೧]ರವ[೧] [೨]ನಚಲಂ[೨] ಪುಷ್ಪದಂತಂ ಶುಭಂ ಸಾ
ನಂದಂ ಭೃಂಗೀಶನುಗ್ರಂ [೩]ಪಿಕ[೩]ಮುಖನಸಿತಗ್ರೀವಸುಗ್ರೀವನತ್ಯಾ
ನಂದಂ ದಿವ್ಯಾಂಗನಂಧಾಸುರಮಥನನನೇಕಾಸ್ಯನೋಂಕಾರಿ [೪]ಶರ್ವಾಂ[೪]
ಗಂ ದಕ್ಷಧ್ವಂಸಿ ಲಂಬೋದರನತುಳಬಳಂ ಹಸ್ತಿಕರ್ಣಂ ವಿಕರ್ಣಂ ೭೫

ಮತ್ತೇಭ

ಗರಳಂ [೫]ಭದ್ರ[೫]ಮುಖಂ ಶುಭೋದಯನಭಂಗಂ [೬]ಶಂಕು[೬]ಕರ್ಣಂ ಪಡ
ಕ್ಷರನುತ್ತುಂಗತಿರಂ ವೃಕೋದರನಟವ್ಯಂ ದಾರುಕಂ ಸಿಂಹಕೇ
ಸರಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಯುದಾರನೇಕಜಟಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ ತಾರಾಕ್ಷನಂ
ಬರಕಾಯಂ ಘನಕಾಯನಪ್ರತಿಮಕಾಯಂ ವಿಸ್ತರಂ ಕುಂಭಜಂ ೭೬

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಹಳ[೭]ನುತ್ತುಂಗಂ[೭] ವಿಚಿತ್ರಂ ತ್ರಿಶಿರನಸುರಕೋಳಾಹಳಂ ಯಜ್ಞಕೋಳಾ
ಹಳನುದ್ಯತ್ ಕಾಲಕೋಳಾಹಳನತನುಹರಂ ಮಂಗಳಂ ಮೃತ್ಯುಕೋಳಾ
ಹಳನೀಶಾನಂ ಪ್ರಘೋಷಂ ವಿಜಯನನಲಕಾಯಂ ಗಂಭೀರಸುಗಂಡ
ಸ್ಥಳನೂರ್ಧ್ವಾಂಗಂ [೮]ಪ್ರಜಿಹ್ವಂ[೮] ವಿಷಸರಣಿ ಪುರಧ್ವಂಸಿ ಸರ್ವಾಂಗಜಿಹ್ವಂ ೭೭

ಇಂತಿವರ್ ಮೊದಲಾದ ಗಣೇಶ್ವರಬಲಸಹಿತಂ ಇಳಾತಳಮಂ ದಿಕ್ಚಕ್ರಮಂ ನಭೋಭಾಗಮಂ ತೆಕ್ಕನೆ ತೀವಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಿಂಬಿಲ್ಲೆಂಬ ಸಂಭ್ರಮಮಿಂಬುವಡೆಯೆ ಬಂದು ನಿಂದ ಸಕಲಸುರಸಮೂಹಮಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಕಂಡು ಮನಂಗೊಂಡು ಮುಂದಿರ್ದ [೯]ನಂದೀಶ್ವರನ್[೯] ಮುಖಮಂ ನೋಡಿದಾಗಳ್,

ಮತ್ತೇಭ

ನಯದಿಂದೆಳ್ದು ನತಾಸ್ಯನಾಗಿ ವಿಪುಳಶ್ವಾಸಂಗಳೊಳ್ ದೇವಕೋ
ಟಿಯನಾಂದೋಳಮನಾಡಿಸುತ್ತೆ ನಡೆತಂದುಚ್ಚಪ್ರಭಂ ಧರ್ಮಸಂ
ಚಯನಾನಂದಮಯಂ ಮಹೇಶನ ಸುಖಾವಾಸಾನ್ವಿತಂ ದಿಟ್ಟವಾ
ರಿಯ ಧೀರಂ ವೃಷಭೇಂದ್ರನಪ್ರತಿಮಕಾಯಂ ಮುಂದೆ ನಿಂದಿರ್ಪುದುಂ ೭೮

೧-೧ ತರ (ಗ). ೨-೨ ನನಲಂ (ಅ). ೩-೩ ಕಪಿ (ಕಾ ಯ ಅ ದಾ ಡ). ೪-೪ ಸರ್ವಾಂ । ಗಂ (ಬೆ ಮ ಬ) ೫-೫ ವ್ಯಾಘ್ರ (ಅ). ೬-೬ ಶಂಖ (ಅ). ೭-೭ ನುತ್ತಾಂಗಂ (ಯ); ನರ್ಧಾಂಗಂ (ಬ ಅ); ನಂತಾಂಗಂ (ಮ). ೮-೮ ದ್ವಿಜಿಹ್ವಂ (ಕಾ ಬೆ). ೯-೯ ವೃಷಭ-ರಾಜನ (ಬೆ ಬ ಯ ಗೊ ಗ).

ಚಂಪಕ

ಹರಿ ಜಯಜೀಯ ಜೀಯೆನೆಯಜಂ ಮಝುಭಾಪೆನೆ ದೇವವೀಧಿ ದೇ
ವುರೆ ಸುರರಾಜರಾಜಧಿರುರೇ ಎನೆ ಸನ್ಮುನಿಗಳ್ ಸರಾಗದಿಂ
ಹರಿಹರ ರುದ್ರ ಭದ್ರಯೆನೆ ನಿಂದ ಗಣಾವಳಿಯುಳ್ಕಱಿಂ ಮದೀ
ಶ್ವರ ಭಲರೇ ಕಪರ್ದಿಯೆನೆ ನಂದಿಯನೇಱಿದ೧ನೆಮ್ಮ೧ ಶಂಕರಂ ೭೯

ಇಂತು ವೃಷಭಾರೂಢನಾಗಿ ಕೂಡೆ ನೆರೆದ ಗರುಡರ ಗಡಣದ ಗಂಧರ್ವರ ಸಂದಣಿಯ ಸಿದ್ಧರ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿಧ್ಯಾಧರರ ವೀಧಿಯ ಕಿನ್ನರರ ವ್ರಜದ ಪನ್ನಗ ಪ್ರಕರದ ಕಿಂಪುರುಷಸ್ತೋಮದ ಯಕ್ಷರ ಪಙ್ಕ್ತಿಯ ರಾಕ್ಷಸರ ತಿಂತಿಣಿಯ ಮಯೂರರ ಮಂತಣದ ಗುಹ್ಯಕರ ಯೂಥದ ಖೇಚರರ ತೆಕ್ಕೆಯ ಮನುಗಳ ಮಂಗಡದ ಮುನಿಗಳ ಗೊಂದಣದ ಸುರರ ನೆರವಿಯ ದೇವಕಾಮಿನೀನಿಕರದ ದಿಕ್ಪಾಲನಿಕಾಯದ ಹರಿವಿರಿಂಚಿಗಳ ಪರಿವಿಡಿಯ ಬಿರುದುಗಣಂಗಳ ತೆರಳ್ಕೆಯ ರವಿಮಂಡಲದ ಹಿಂಡುಗಳ ಶಶಿಮಂಡಲದ ಸಾಲ್ಗಳ ಕುಂಜರನಿಕರದ ತುರಂಗಸಂಘದ ರಥಪ್ರತಾನದ ಪದಾತಿಬಲದಿಕ್ಕೆಲದೊಳ್ ದಿಕ್ಕರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮಿಕ್ಕು ಬರ್ಪ ದೇವಾಂಗವಸ್ತ್ರವಿತಾನದ ಪಟ್ಟೆಗಳೊಟ್ಟಜೆಯ ಸಾದಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಮೃಗಮದದ ಕೊಂಬುಗಳ ಕರ್ಪೂರಕರಂಡಕಾನಿಕರದ ಪನಿನೀರ ಭಾಜನಂಗಳ ಕತ್ತುರಿಯ ಭಾಂಡಂಗಳ ಬಾವನ್ನದೊಟ್ಟಿಲ್ಗಳ ರತ್ನಾಭರಣರಾಶಿಗಳ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ೨ಮುಡಿಪುಗಳ೨ ಪರುಷದ ಕಣಿಯ ತನತನಗೆ ಪಿಡಿದು ಬರ್ಪ ಬಿಳಿಯ ಕರ್ಬಿನ ನಡೆವನದ ಪುಣ್ಯಫಲವ್ರಾತದ ಸುರತರುವಿನಾರವೆಗಳ ಸುರಭಿಗಳೊಯ್ಯಾರದ ಮುಂದಣ ವೃಷಭಧ್ವಜದ ದರ್ಪಣದ ತಳಿರ್ಗಳ ಕಳಶಂಗಳಂ ಪಿಡಿದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನಡಿಯಿಡುವರುಂಧತಿಯನಸೂಯಾದೇವಿಯ ಗಾಯತ್ರಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಸರಸ್ವತಿ ಶಚಿದೇವಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ರೋಹಿಣಿಯರಾದಿಯಾದ ಪರಮಪತಿವ್ರತಾವಿತಾನದ ಪೊಡೆವ ಭೇರಿಯ ಸೂಳಯ್ಪ ನಿಸ್ಸಾಳದ ಪೂರಯಿಪ ಶಂಖದ ಬಿರುದೆತ್ತಿ ಕರೆವ ಕಹಳೆಗಳ ಮೊಳಗುವ ಮದ್ದಳೆಯ ಸುಗತಿಯನುಗಳ್ವ ಕರಡೆಗಳ ಮೇಳಯ್ಪ ಕಂಸಾಳದ ಗರ್ಗರಿಪ ಗಿರ್ಗಟಂಗಳ ಪೊಣ್ಮುವ ತಾಳದ ಉಣ್ಮುವ ಗಾನದ ಭೃಂಗಿಯ ನರ್ತನದ ಭೋರೆಂಬ ರವದ ಸಮಸ್ತವಸ್ತುವಿಸ್ತರದ ನಡುವೆ ಧವಳಾತಪತ್ರದ ಭುವನಾಶ್ರಯಂ ಜಡೆಮುಡಿಯ ಬೆಡಂಗಂ ಮಕುಟದ ಮನೋಹರಂ ಶಶಿಕಳೆಯ ಸೊಬಗಂ ಬಾಸಿಗದ ಭಾಗ್ಯನಿಧಿ ಕರ್ಣಾವತಂಸದ ಕಮನೀಯಂ ಕಪೋಳದ ವಿಪುಳಂ ಭ್ರೂಲತೆಯ ಭಾವಕಂ ಅಲರ್ಗಣ್ಗಳ ಸುಲಲಿತಂ ಶ್ರೀವದನದ ಪಾವನಂ ಭೂರಿಭುಜದ ಮಾರಾರಿ ನಳಿತೋಳ್ಗಳ ನಾಯಕಂ ಕರತಳದ ಕಾಮಧೇನು ಕಂಕಣದ ಕಳಾವಿಧಂ ಹಸ್ತಪವಿತ್ರದ ಸುಲಭಂ ಮಾದೂಫಲದ ಮಹಾನಿಧಿ ಹಾರದ ಹರ್ಷಮಯಂ ಪದಕದ ಸದಮಳಂ ಜಾಹ್ನವಿಸನ್ಮಕುಟಂ ಜನ್ನದಾರದ

೧-೧ ನೊಲ್ದು (ಅ). ೨-೨ ಸಂತತಿಯ (ಅ).

ಪನ್ನಗಭೂಷಣಂ ಪವಿತ್ರದ ಪರಮಾತ್ಮಂ ಧವಳೋತ್ತರೀಯದ [೧]ವಿರಳಂ[೧] ಪರಿವಸನದ ಪುಣ್ಯಾಧಿಕಂ ನಂದಿವಾಹನದ ನವೀನಂ ಭಸಿತದ ಹೊಸಮದುವಣಿಗನೆನಿಪ ಶ್ರೀ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ತನ್ನ ಕಾರುಣ್ಯಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಮುಗಿವ ನಾಲ್ಕುಂ ದೆಸೆಯ ದೇವಕುಲಕ್ಕೆ ಕರುಣಿಸುತ್ತುಂ ಪ್ರಸನ್ನಮುಖಂ ಸುಖಾವರಣಂ ಶರ್ವಂ ಸರ್ವ ಸಂಭ್ರಮದಿಂ ಬರೆ ನಡೆತಂದಿದಿರ್ಗೊಳ್ವ ಸುವಾಸಿನಿಯರೊಯ್ಯಾರದಿಂ ನಿವಾಳಿಗಳಂ ಪಿಡಿದು ನಿವಾಳಿಸಲ್ ಮತ್ತಮಲ್ಲಿಂ ಮುಂದೆ ಕುಲಾಂಗನೆಯರ್ ಸೂಸುವ ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆಗಳನಾದರದೊಳಾನುತ್ತುಂ ನಂದೀಶ್ವರನ ಬೆನ್ನಿಂದವನಿತಳಕ್ಕವತರಿಸುತ್ತುಂ ಪ್ರಮಥಗಣಂಗಳ್ ಕೆಯ್ಮೆಯಿಂ ಕೆಯ್ಗುಡೆ ಮಹಾವಿವಾಹಮಂಟಪಮಂ ಪುಗುತರ್ಪಾಗಳ್ ಕಂಡು 'ಹರ್ಷಮನೆಲೆಗೊಂಡು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ನಿಂದ ಮೇನಾದೇವಿಗಂ ಮಾವನಪ್ಪ ಗಿರಿರಾಜಂಗಂ ಕಾರುಣ್ಯಮನೀಯುತ್ತುಂ ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರಮನವಷ್ಟಂಭಿಸಿ ಸಮಯೋಚಿತಾನ್ನಮನುಂಡು ಮಹಾವಿಭವಮಂ ಕಂಡು ಮಧುಪರ್ಕಮಂ ಕೆಯ್ಕೊಂಡು,

ಇರೆ ಹರಿಯಜರನುಮಿಸುತುಂ
ಪರಮ[೨]ಶುಭಾಕರ[೨] ಮುಹೂರ್ತಮೆಲೆಲೆ ಸಮೀಪಂ
ಕರುಣಿಪುದೆನೆ ಮಂಗಳವಾ
ಗ್ವಿರಜನೆಯುಂ ಕೇಳ್ದು ಭೋಂಕನೆಳ್ದಂ ರುದ್ರಂ ೮೦

ಅಮಮ ವರಮೂರ್ತಿ ನವವಿ
ಭ್ರಮ ವಿಸ್ತರನಮೃತಶೀಲನಾನಂದಮಯಂ
[೩]ಮಮಕರ್ತಂ ಮಮಭರ್ತಂ[೩]
ಸುಮುಹೂರ್ತಂ [೪]ಪತ್ತೆ[೪]ಸಾರ್ವವೋಲ್ ನಡೆತಂದಂ ೮೧

ಅಂತು ನಡೆತಂದು ವಿವಾಹಗೇಹದೊಳಪೊಕ್ಕು,

ಮುತ್ತಯ್ದೆಯರೊತ್ತೊತ್ತೆಯ
ನೊತ್ತರಿಸುತೆ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ಹೊಸಬೆಳಗಂ
ಸುತ್ತುಂ ಸವಿನೋಟಮ[೫]ನೀ
ಯುತ್ತುಂ[೫] ಜವನಿಕೆಯ ನೆಲೆಗೆ ಶಿವನೆಯ್ತಂದಂ ೮೨

೧–೧ ಸುವಿಮಲಂ (ಅ); ವಿಮಳಂ (ದಾ). ೨-೨ ಸುಖಾಕರ (ಬೆ ಬ ಯ). ೩-೩ ಕಮನೀಯಂ ಮಮಕರ್ತಂ (ಬೆ ಬ ಯ). ೪-೪ ಹತ್ತೆ (ಕಾ. ಅ.) ೫–೫ ನೀ। ಸುತ್ತುಂ (ಮ).

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿ ನಿಟ್ಟೆಯ್ದೆ ಮೆಟ್ಟಕ್ಕಿಯಂ ಮೆಟ್ಟಿ ತೆಱೆಯಂ ಮಱೆಯಂ ಮಱೆಗೊಂಡು ನಿಂದಿರ್ಪಲ್ಲಿ,

ನಲ್ಲರ ನಡುವುಪಚಾರಂ
ಸಲ್ಲಲಿತೇಕ್ಷಣದ ನಡುವೆ ಪಕ್ಷ್ಮಪುಟಂ ಸಂ
ಪುಲ್ಲರದಮಧ್ಯದೊಳ್ ಮಿಗೆ
ಸೊಲ್ಲಿರ್ಪಂತಿರ್ದುದಲ್ಲಿ ತೆಱೆ ಹರನಿದಿರೊಳ್ ೮೩

ಅಂತಿರ್ಪ ಜವನಿಕೆಯನತಿಸ್ನೇಹದಿಂ ನೋಡಿ,

[೧]ಅವಿಭೇದ[೧]ಪ್ರಕೃತಿಗಳೆನಿ
ಪವಯವದಿಂದೊಪ್ಪುವರ್ಧನಾರೀಶ್ವರರೊಳ್
ಜವನಿಕೆ ನಡುವೊಡ್ಡಿತು ಕಾ
ಲವಶದಿನಾವಂಗಮಾವುದಾಗದು ಧರೆಯೊಳ್ ೮೪

ಇಂತೆಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿ,

ಬೆಳಗಿನ ಬೀಜಾವಳಿಯೊ
ಬ್ಬುಳಿಯೋ ನಕ್ಷತ್ರರಾಶಿಯೋ ನವಪುಣ್ಯಂ
ಗಳ ಪುದುವೊ ಚಂದ್ರಿಕಾತಂ
ಡುಳವೋ ಎನೆ ತೊಳಗಿ ತೋರ್ಪ ಮೆಟ್ಟಕ್ಕಿಗಳಂ ೮೫

ಕಾಂತಿಮಯಂ ಶಶಿಚೂಡಂ
ಶಾಂತಂ ನವಭೋಗಿಯೆನಿಪ ಲೀಲಾವಾಸಂ
ಸಂತಂ ಸುರುಚಿರಹರ್ಷಮ
ಯಂ ತಡೆಯದೆ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂದ ಸಮನಂತರದೊಳ್ ೮೬

ಹರಿಯುಂ ಸರಸಿಜಭವನುಂ
ಪುರುಹೂತನುಮೆಸೆವ ಋಷಿಗಳುಂ ಗಣಕುಲಮುಂ
ಗಿರಿಜೇಶನ ಗಿರಿಜೆಯುಂ ಭಾ
ಸುರಪರಿಧಾನದ ಸಮೀಪದೊಳ್ ನಿಂದಾಗಳ್ ೮೭

---

೧ ಅವಚಳಿತ (ಡ).

ಚಂಪಕ

ಕಳಕಳಮಂ ನಿವಾರಿಸುತುಮಾಯುತಮೋ ಎನಲಾಯುತಂ ಲಸದ್
ಗಳಬಳಮಂ ೧ವಿವರ್ಜಿಸು೧ತುಮಾಯುತಮೋ ಎನಲಾಯುತಂ ನಿರಾ
ಕುಳಿತಮನಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸಮಾಯುತಮೋ ಎನಲಾಯುತಂ ಮನಂ
ಗೊಳಿಪ ಮಹಾಮುಹೂರ್ತದೊಳಗಾಯುತಮೋ ಎನೆ ತಪ್ಪದಾಯುತಂ ೮೮

ಅಮರಗುರು ಸಕಳವೇದಾ
ಗಮಕೋವಿದನೊಲ್ದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಂ ಪುಣ್ಯಾ
ಹಮೆನುತ್ತುಮಿತ್ತ ರಾಜತ್
ಸುಮುಹೂರ್ತಂ ಬಂದು ತೆಱೆಯನೋಸರಿಸಲೊಡಂ ೮೯

ಕರಡೆಗಳ ರವಂ ನಿಸ್ಸಾ
ಳರವಂ ಭೇರೀರವಂ ಮೃದಂಗರವಂ ದೇ
ವರ ಹೂಮಳೆಗಳ ಭೋರೆಂ
ಬರವಂ ಮಂಗಳರವಂಗಳುಣ್ಮಿದುವಾಗಳ್ ೯೦

ಆನಿರೆ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ಗಡ
ತಾನಿರ್ಪಳ್ ಜಡೆಯೊಳೆನುತೆ ಮುಳಿದಿಡುವಂತಾ
ಮಾನಿನಿ ಜೀರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲದೊ
ಳಾನುತೆ ಶಿವನುತ್ತಮಾಂಗಮಂ ಪದೆದಿಟ್ಟಳ್ ೯೧

ಮೃಡನಾಗಳ್ ಗಿರಿಜೆಯ ಜೆ
ಲ್ವಿಡಿದ ಮೊಗಂಗಂಡು ಸಾತ್ತ್ವಿಕಂ ಕೆಯ್ಕೊಂಡೊ
ಲ್ದಿಡುವಾ ಜೀರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲಂ
ಸಡಿಲ್ದು ಕಂಪನದೆ ಬಿಳ್ದುದಗಜೆಯ ಪದದೊಳ್ ೯೨

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ,

ಅಱಿಸುತ್ತಿರೆ ಪಲಕಾಲದೊ
ಳುಱೆ ನಿನ್ನನೆನುತ್ತೆ ಶಿವನ ಮಕುಟೇಂದುಗೆ ತಾಂ
ತುಱುಗಿದ ೨ತಾರೆಗೆಯೆಂಬಾ೨
ತೆಱದಿಂ ತಂಡುಲಮನಗಜೆ ಸುರಿದಳ್ ಶಿರದೊಳ್ ೯೩

೧-೧ ವಿಸರ್ಜಿಸು (ಅ). ೨-೨ ತಾರೆಗಳುದುರ್ವಾ (ಅ).

ಆಗಳ್,

ಪರಮತಪೋನಿಧಿ[೧]ಯೆನಿಸಿದ
ಗಿರಿಜೆಗೆ ಪುಣ್ಯಾಂಬುವಿಂದಲ[೧]ಭಿಷೇಕಮನೊ
ಪ್ಪಿರೆ ಮಾಡುವ ತೆಱದಿಂ[೨]ದಂ
ಗಿರಿಶಂ ನವ[೨]ತಂಡುಲಂಗಳಂ ತವೆ ಸುರಿದಂ ೯೪

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

ನಲಿನಲಿದು ಬಂದು ಗಿರಿಪತಿ
ಯೊಲವಿಂದಂ ಗಿರಿಜೆಸಹಿತವುಂ ನಾವೆಲ್ಲವುಂ
ನೆಲೆದೊಳ್ತಿರ್ ಬಳೆದೊಳ್ತಿರ್
ಸಲೆದೊಳ್ತಿರ್ ನಿಮಗೆನುತ್ತೆ ಧಾರೆಯನೆಱೆ[೩]ದಂ ೯೫

ಗಿರಿಜಾತೆಯ ಸಕಲಗುಣಂ
ಹರನಿಮ್ಮಂ[೩]ಸುತ್ತುಗೀ ತೆಱದೊಳೆಂಬಂತೊ
ಪ್ಪಿರೆ[೩] ಸುತ್ತಿದರತಿಮೃದುತರ
ಸುರುಚಿರನವಕಾಂತಿಯೆಸೆವ ಗುಣಮಂ ಗುಣಮಂ ೯೬

ಅಯ್ದುಂ ವದನನ ಕಾಂತೆಯ
ನೆಯ್ದಿ ಪತಿವ್ರತೆಯರಧಿಕತರಮುದದಿಂ ಮು
ತ್ತಯ್ದೆಯೆ[೪]ನಿಟ್ಟಯ್ದೆಯೆ ನೆಱೆ
ಯಯ್ದೆಯೆ ಸಲೆಯಯ್ದೆಯೆಂದು[೪]ಪರಸುತ್ತಿರ್ದರ್ ೯೭

ಇಂತು ವಿವಾಹವಿಭ್ರಮಮಂ ಕೆಯ್ಕೊಂಡು ಗಿರಿಜೆಯ ಕರತಳಮಂ ಪಿಡಿದು ಸೋಮಂ ಸೋಮಧರಂ ವ್ಯೋಮ[೫]ಕೇಶಿ[೫] ಹೋಮಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಡೆತಂದಿಕ್ಕಿದ ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ಪಶುಪತಿ ಕುಳ್ಳಿರೆ ಮಂತ್ರತಂತ್ರಯಂತ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪ ಪರಮೇಷ್ಠಿ[೬]ಹರನನುಜ್ಞೆಯಿಂ[೬] ಸ್ಥಂಡಿಲಮನಲಂಕರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನುಲ್ಲೇಖನಂಗೆಯ್ದಗ್ನಿಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ದೇವರ್ಷಿ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರನುಮತದಿಂ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಂ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಸಮಿತ್‌ಪರಿಸ್ತರಣಂ ಪಾತ್ರಾಸಾಧನಂ ಆಜ್ಯಸಂಸ್ಕಾರಂ

೧-೧ ಗಿರಿಜೆಗೆ।ಹರುಷಂ ಮಿಗೆ ಪುಣ್ಯತತಿಯಿಂ ನ (ಅ); ಯೆನಿಸಿದ । ಗಿರಿಜೆಗೆ ಪುಣ್ಯಂಗ ಳಿಂದಲ (ಮ ಬ). ೨-೨ ಶಂ । ಕರನಮಲಿನ (ಶಾ ದಾ). ೩-೩ ಸುತ್ತಿಮುತ್ತುಗೀತೆಱನೆಂಬಂ ತಿರೆ (ಬ). ೪-೪ ನೆಱೆಯಯ್ದೆಯೆ ಸಲೆ । ಯಯ್ದೆಯೆ ನಿಟ್ಟಯ್ದೆಯೆಂದು (ಶಾ ಬೆ ಸ). ೫-೫ ಶಿಖಿಂ (ಶಾ); ಕೇಶಂ (ಅ). ೬-೬ ಹರನನುಜ್ಞೆಯಂ ತಳೆದು (ಅ).

ಸ್ರುಕ್‌ಸ್ರುವಸಮ್ಮಾರ್ಜನಂ [1]ದೂರ್ವಾಯುವ[1]ಹಸ್ತಬಂಧನಾದಿ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳಂ ಹೋಮಮುಮಂ ಮಾಡುತ್ತಿರ್ದು,

ಭಾವಿಸಿ ಮಂತ್ರಾವಳಿಯಿಂ
ದೋವುತೆ ಹುತವಹನೊಳೆಸೆವ ಲಾಜಾಹುತಿಯುಂ
ತೀವಿದನಂತರಮಗಸುತೆ
ದೇವನ ಬಲದಿಂದೆಡಕ್ಕೆ ಬಂದಳಸೂನಂ ೯೮

ಅಂತು ಬರೆ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯುಂ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಮಸಮಾಪ್ತಿಯೊಳಾಪ್ತನಪ್ಪ ಕಮಳಜಂ ಸಪ್ತಪದಿಯಂ ಕಟ್ಟಳ್ಕಱಿಂ ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ತದನಂತರಂ ದೇವದಂಪತಿಗಳಂ ಸಿಂಹಾಸನದೊಳಲಂಕರಿಸೆ ಸಖನೆನಿಪ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕುಬೇರಂಗೆ ನಿರೂಪಮಂ ಕೊಟ್ಟು ನಾರದಾದಿ ಋಷಿಗಳಂ ಕಳಪೆ ದಿಟ್ಟಮೂಱರಸಂ ನಾರಾಯಣಪ್ರಿಯಂ ಕಾಮಾರಿಯಾ-ರೋಗಣೆಗೆ ನಡೆತಂದೆಡೆಮಾಡಿದೆಡೆಯೊಳಿಕ್ಕಿರ್ದಜಿತಾಸನಮನವಷ್ಟಂಭಿಸೆ ನಂದೀ-ಶ್ವರವೀರಭದ್ರಾದಿಯಾದ [2]ಗಣಂಗಳ್[2] ಹರಿವಿರಿಂಚಿ ಪುರಂದರಾದಿ ಸಮಸ್ತಸುರ-ಸಮೂಹಂ ಪಙ್ಕ್ತಿಯೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರೆ ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನಮೃತಾನ್ನಮನಾರೋಗಿಸಿ ಕೆಯ್ಪುಟ್ಟಿಗೊಂಡು ತಾಂಬೂಲಮನಾದರಿಸುತ್ತುಮಂತಿಂತು ಕಂತುಮದಮರ್ದನಂ ನತಾಶೇಷಂ ಚತುರ್ಥಿಯಂ ಕಳೆದು ಸಾಕಾರನಿಧಿಯೋಕುಳಿಯಾಡಿ ಗಿರಿರಾಜಂಗೆ ಕರುಣಿಸುತ್ತುಂ ಮೇನಾ[3]ದೇವಿಯರ[3] ಮನ್ನಿಸುತ್ತುಂ ಗಿರಿಜೆಯನಾಲಂಗಿಸುತ್ತುಂ ವೃಷಭಸಮಾರೂಢಂ ದಶಭುಜ ಪ್ರಖ್ಯಾತಂ ಮಹಿಮಾನಿಧಿ ಮಹಾದೇವನುರಗಾ-ಭರಣಂ ಗಜಾಜಿನಾವರಣಂ ಶರಣಕುಲಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಂ ಸಕಲದೇವಗಣಪರಿವೃತಂ ಶೈಳಜಾವರಂ ಶೂಳಧರಂ ಭಾಳೇಂದು ಮೌಳಿ ಕೈಲಾಸಾಭಿಮುಖನಾಗಿ,

ಚಂಪಕ

ಬಳುವಳಿಯಾನೆಯಂ ಬಳಿಯ ರತ್ನಮುಮಂ ಬಳಿಯಶ್ವವೀಧಿಯಂ
ಬಳುವಳಿಯರ್ಥಮಂ ಬಳಿಯ ನಾಣೆಯುಮಂ ಬಳಿಯಾಪ್ತವರ್ಗಮಂ
ಬಳುವಳಿಯಂಗನಾನಿಕರಮಂ ಪಡೆಪಿಂದವಳೋಕಿಸುತ್ತೆ ಕೋ
ಮಳ[4]ಪುಳಕಂ[4]ಗಳೇಳ್ಗೆಯನೊಡಂಬಡುತುಂ ನಡೆತಂದನೀಶ್ವರಂ ೯೯

ಆ ಸಮಯದೊಳ್,

೧-೧ ದುರ್ವಾಲಯ (ಅ). ೨-೨ ಗಣಂಗಳು (ಕಾ); ಗಣತತಿ (ಅ). ೩-೩ ದೇವಿಯಂ (ಕಾ); ದೇವಿಯ (ಅ). ೪-೪ ಮಕಸಂ (ಅ).

ಹರನೀ ಬಂದನೆ ಗಿರಿಜಾ
ವರನೀ ಬಂದನೆ ಮಹೇಶನೀ ಬಂದನೆ ಶಂ
ಕರನೀ ಬಂದನೆನುತ್ತುಂ
ಪರೆಮವು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಬಹಳಕಹಳಾನಾದಂ ೧೦೦

ಅಂತು ಕರೆವ ಕಹಳಾನಾದಮಂ ಕೇಳುತ್ತುಂ ನಡೆತಂದು ಕೈಲಾಸಪುರದ್ವಾರ [೧]ವಲಯದೊಳ್[೧] ಪುಗುತರ್ಪಾಗಳ್,

ಕಟ್ಟಿದ ಗುಡಿಗಳ ಮುಗಿಲಂ
ಮುಟ್ಟಿದ ತೋರಣದ ನೆರೆದು ನೋಳ್ಪಬಲೆಯರೊಂ
ದೊಟ್ಟಜೆಗಳ ಲಾವಣ್ಯಮು
ದಿಟ್ಟಣಮೆನಿಸಿತ್ತು ಶಿವನ ಕಣ್ಗಂ ಮನಕಂ ೧೦೧

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಮತ್ತೇಭ

ತರದಿಂ ವೇದಿಕೆಯೇಱಿ ಭದ್ರಚಯಮಂ ಬಂದೇಱಿಯುತ್ಸಾಹದಿಂ
ಕರುಮಾಡಂಗಳನೇಱಿ ವೃಕ್ಷಕುಲಮಂ ಸಾರ್ದೇಱಿಯೊಪ್ಪಿರ್ಪ ಗೋ
ಪುರವೃಂದಗಳನೇಱಿ ಶೀತಕರಬಿಂಬವ್ರಾತಮೇಳ್ತಂದವೋ
ಲರವಿಂದಾಕರಮೆಳ್ದವೋಲ್ ತುಱುಗಿ ನೋಡಿತ್ತಲ್ಲಿ ಕಾಂತಾಜನಂ ೧೦೨

ಅಂತು ನೋಡುವ ಕಾಂತೆಯರೊಳೊರ್ವಳ್,

ಚಂಪಕ

ನಡುವೆ ವಿಳಾಸದಿಂ ವೃಷಭರಾಜನನೇಱಿದವಂ ಶಿವಂ ಸಮಂ-
ತೊಡನೆ ಮಹೇಶನಂ ಪ್ರಿಯದೊಳಪ್ಪಿದಳ್ ಗಿರಿಜಾತೆಯಾಹ ಚಿ-
ಲ್ವೊಡರಿಸಿತಾಹ ದಂಪತಿಗಳಾಹ ಜಗತ್ರಭುಗಳ್ ಸುಭಾಗ್ಯರೆ-
ನ್ನೊಡೆಯರೆನುತ್ತೆ ಕೆಯ್ಮುಗಿದು ಬಣ್ಣಿಸುತಿರ್ದಳತಿಪ್ರಮೋದದಿಂ ೧೦೩

ಮತ್ತಮೊರ್ವಳುಮಾಮಹೇಶ್ವರರಂ ಕಂಡು ಕೊಂಡುಕೊನೆಯುತ್ತಿರ್ದ-
ಳದೆಂತೆಂದೊಡೆ,

೧-೧ ವಲಯಮಂ (ಕಾ ಅ).

ಸ್ಥಿರದಂಪತಿಗಳ್ ಮಂಗಳ
ಕರದಂಪತಿಗಳ್ ಭಾ
ಸುರದಂಪತಿಗಳ್ ವಸುಧಾ
ವರದಂಪತಿಗಳ್ ಮನೋಜಹರದಂಪತಿಗಳ್ ೧೦೪

ಎಂದು ಪೊಗಳುತ್ತುಮಿರೆಯಿರೆ,

ಇಂತಿಂತೊಪ್ಪುವ ಸಂಭ್ರಮ
ಮಂ ತವೆ ನೋಡುತ್ತೆ ಪಡೆದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತುಂ
ಕಂತುಹರಂ ಸಂತಸದಿಂ
ಮುಂತಣ ಕೈಲಾಸದರಮನೆಗೆ ನಡೆತಂದಂ ೧೦೫

ಅಂತೊಳಪೊಕ್ಕು ಬಂದಾಗಳ್,

ಉತ್ಪಲ

ಆರತಿಯೆತ್ತೆ ರುದ್ರಗಣಿಕಾನಿಕರಂ [1]ಸರಸೀಜನಾಭನುಂ[1]
[2]ನೀರಜ[2]ಪುತ್ರನುಂ ಹೊಗಳೆ ದೇವಗಣಾಳಿಯುಳ್ಕುಱಿಂದೆ ಕೆಯ್
ವಾರಿಸೆ ನಂದಿಯಿಂದುಮಿಳಿದುನ್ನತಸನ್ನುತಸಿಂಹಪೀಠಮಂ
ತಾರಗಿರೀಂದ್ರನಾಥನೊಸೆದೇಱಿದನದ್ರಿಸುತಾಸಮನ್ವಿತಂ ೧೦೬

ಅಂತು ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರಮನೇಱಿ,

ಗಿರಿಪತಿಯುಂ ಮೇನೆಯುನಾ
ದರದಿಂ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಮಕುಟರತ್ನಪ್ರಕರ
ಸ್ಫುರಿತಪ್ರದ್ಯೋತಪ್ರೋ
ತ್ಕರವಿಳಸಿತ[3]ವಳಯ[3]ದೊಳಗೆ ಶಿವನೆಸೆದಿರ್ದಂ ೧೦೭

ಆಗಳ್ ಗಿರಿರಾಜನುಂ ಮೇನೆಯುಂ ಬೀಳ್ಕೊಳುತುಂ ಪಾರ್ವತಿಯುಂ ನೋಡಿ.

ಉತ್ಪಲ

ಮಾತೆ ಶಿವಂ ಪಿತಂ ಶಿವನನಂತಬಲಂ ಶಿವನೂರ್ಜಿತಂ ಶಿವಂ
ನೀತಿ ಶಿವಂ ಸ್ಥಿರಾಯು ಶಿವನೊಳ್ಪು ಶಿವಂ ಸುಕೃತಂ ಘನ
ಖ್ಯಾತಿ ಶಿವಂ ಧವಂ ಶಿವನಪಾರಸುಖಂ ಶಿವನದ್ರಿಜಾತೆ ಸಂ
ಪ್ರೀತಿ ಶಿವಂ ಶಿವಂ ನಿನಗೆ ಚಿಂತಿಸದಿರ್ ಮಱೆದಮ್ಮನೊರ್ವೆಯುಂ ೧೦೮

೧-೧ ಸರಸೀರುಹಾಕ್ಷನುಂ (ಅ) ೨-೨ ವಾರಿಜ (ದಾ, ಶಾ.) ೩-೩ ನಿಳಯ (ಕಾ ಬಿ ಯು).

ಎಂದುಳ್ಳುದನುಪಚಾರಮಿಲ್ಲದೆ ನುಡಿದು [೧]ಸಾದರಂ[೧] ಪೋದರಿತ್ತಲ್ ಚಂಡಕೀರ್ತಿಗಳ್ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ನಿಂದು ಕೆಯ್ಯಂ ಮುಗಿದು,

ಚಂಪಕ

ಅತುಳಕಪಾಲಿ ಪಾಲಿಪುದುಮಾಪತಿ ಮಾಪತಿರಾಜ ರಾಜಭೂ
ಪಿತ ಸಿತಭಸ್ಮಭಸ್ಮಮಯಮನ್ಮಥ[೨]ವಿಗ್ರಹವಿಗ್ರಹ[೨] ಪ್ರಜಾ
ನತ ನತಸಿದ್ಧ ಸಿದ್ಧಸಕಳಾತ್ಮ ಕಳಾತ್ಮ ವಿಶೇಷಶೇಷಭೂ
ಜಿತ ಜಿತಕಾಲ ಕಾಲವಿಲಸದ್ಗಳ ಸದ್ಗಳ ಹಂಪೆಯಾಳ್ದನೇ ೧೦೯

ಕರುಣಿಸು ನಾಥ ನಾಥಕುಲಸೇವಿತ ಸೇವಿತಕಾಲ ಕಾಲಸಂ
ಹರಣ ರಣಾಗ್ರರಂಜಿತಜಿತಾಮರತಾಮರಸಾಕ್ಷ[೩]ಸಾಕ್ಷಸಂ[೩]
ಸ್ಮರ ನಿಜದರ್ಪದರ್ಪಕವಿನಾಶ ವಿನಾಶನಿಕಾಯಕಾಯವಿ
ಸ್ತರಿತಭುಜಂಗ ಜಂಗಮಕೃಪಾ[೪]ವನ[೪]ಪಾವನ ಹಂಪೆಯಾಳ್ದನೇ *೧೧೦

ಎಂದಿಂತು ಸಂತಸದಿಂ ಕೆಯ್ವಾರಂ ಮಾಡೆ ಕೇಳ್ದು ದಂಡಧರಗರ್ವಪರ್ವತಕುಲಿಶಂ ಕುಸುಮಕೋದಂಡಕುಮುದಮಾರ್ತಂಡಂ ಪುರತ್ರಯಮೇಘ[೫]ಮಹಾನಿಲಂ[೫] ಶತಪತ್ರಪುತ್ರಶಿರಚ್ಛೇದನಕರಂ ಸರೋಜನಯನನಯನಸರೋಜಪೂಜಿತಪದಂ ಜಲಂಧರಮರಾಳಮೇಘ[೬]ಗರ್ಜಿತಂ[೬] ಅಂಧಕಾಸುರಾರಣ್ಯದಾವಾನಳಂ ಲಾಲಾ-ಸುರೇಭಪಂಚಾನನಂ ದುರಿತಪಂಚಾನನಶರಭಮೂರ್ತಿ ದಕ್ಷಮುಖನಿರ್ಧೂಮಧಾಮಂ ಚತುರ್ದಶಭುವನಚಕ್ರಭಾಸ್ಕರಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಭರಿತಕೀರ್ತಿಮಯಂ ಸರ್ವಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಫಳಭರಿತಮಹಾಮಹೀರುಹಂ ವರನಿಜಯರಚಿತಪ್ರಶಸ್ತಹಸ್ತಂ ಸೋಮಧರಂ ಸೋಮಂ [೭]ಸಾಮಗೇಯ[೭]ಪ್ರಿಯಂ ವಿಮಳತ್ರಿನೇತ್ರಂ ಕಮಲಜಶಿರಃಪಾತ್ರಂ ಸುರರಾಜರಾಜಂ ಶರಣಸುರಭೂಜಂ ದೇವಗಣಸಮಾಜಂ ರವಿಕೋಟಿತೇಜಂ ಶೃಂಗಾರಸಾರಂ ವೀರರಸಪೂರಂ ರೌದ್ರಪ್ರತಾಪಂ ಭಯಾನಕರೂಪಂ ಪಿನಾಕಚಾಪಂ ಸಜ್ಜನ-ಸವಿಾಪಂ ಅದ್ಭುತಶೀಲಂ ಶೈಲಜಾಲೋಲಂ ಘನಘನಸ್ಥೂಲಂ ವಿಶ್ವಲೋಕಪಾಲಂ ನತಜನವಿತತಸಂಪದಂ ಪ್ರೇಮಜನಕಾಮದುಘಂ ಭಕ್ತಜನಭಾಗ್ಯೋದಯಂ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯಕಂ [೮]ಪ್ರಮಥಗಣ[೮]ಪುಣ್ಯ[೯]ಫಲಾಕಾರಂ[೯] ಕೃಪಾಮೇರು ದಯಾನಿಧಿ ಪಾರ್ವತೀಪ್ರಾಣನಾಥನೆನಿಪ ಪಂಪಾಪುರಾಧಿಪ ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಚಂಡಕೀರ್ತಿಗಳ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಪಸಾಯನಮನಿತ್ತು,

---

೧–೧ ಸಾರದಿಂ (ಅ). ೨–೨ ಮನ್ಮಥವಿಗ್ರಹೋ | ನ್ಮತ (ಶಾ ಬೆ); ಮನ್ಮಥವಿಗ್ರಹಪ್ರಜೋ | ನ್ನತ (ಬ). ೩-೩ ಸಾ | ಕ್ಷರ (ಅ). ೪-೪ ಕಕ (ಅ). * ೧೧೦ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಕ ಡ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ೫-೫ ಮಹಾಬಲಂ (ದಾ). ೬–೬ ಗರ್ಜಿತಮಹಾಮೇರುನಿಲಯಂ (ಅ ದಾ). ೭-೭ ಸಾಮಗಾನ (ಅ). ೮-೮ ಪ್ರಮಥಜನ (ಶಾ ಗೊ). ೯-೯ ಫಲಪ್ರದಾನಂ ಕಾರುಣ್ಯಪಾರಾವಾರಂ (ಅ).

ಮತ್ತೇಭ

ಹರನುದ್ಯದ್ಗಿರಿಜಾಮನೋಹರಸುಖಾಂಭೋರಾಶಿಚಂಚತ್ಸುಧಾ
ಕಿರಣಂ ತತ್ಸುಖದಿಂದಮಿರ್ದುದಯಿಸಿರ್ದಾ ಸ್ಕಂದನಿಂ ತಾರಕಾ
ಸುರನಂ ತೀರ್ಚಿ ಸಮಸ್ತಲೋಕಜನತಾಸಂತುಷ್ಟಿಯಂ ಮಾಡಿ ಶಂ
ಕರನೊಪ್ಪಿರ್ದ[೧]ನುದಾರಿ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಲಲಾಟೇಕ್ಷಣಂ[೧] ೧೧೧

ಹರಿಸಂ ಮಿಗೆ ಕೈಲಾಸದ
ಪುರದೊಳಗೊಪ್ಪಿರ್ದನಭವನದ್ವಯರೂಪಂ
ವರಶರಣಾಳಿಗೆ ಬೇಡಿದ
ವರ[೨]ಮಂ ಕರುಣಿಸುತೆ[೨] ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ೧೧೨

ಶಾರ್ದೂಲ

ಎಂದಿಂತೊಪ್ಪಿರೆ [೩]ಮಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚಿ[೩] ಹರಿದೇವಂ ಪೇಳ್ದ ಸತ್ಕಾವ್ಯಮಂ
ಚೆಂದಂಬೆತ್ತಿರಲೋದುವಾರ್ಸುಖದಿಂ ಕೇಳ್ದಾದರಿಪ್ಪರ್ಗೆ ಸಾ
ನಂದಂ ಮಾಡುಗೆ ಪುಣ್ಯಭೋಗಚಯಮಂ ನಿತ್ಯಾಯುಮಂ ಶ್ರೀಯುಮಂ
ನಂದೀಶಾದಿಗಣಪ್ರತಾನದೊಡೆಯಂ ಪಂಪಾಪುರಾಧೀಶ್ವರಂ ೧೧೩

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ತರದಿಂದಂ ಶಬ್ದಮರ್ಥಂ ರಸವಿಸರಮಲಂಕಾರದಿಂ ತೀವುತೊಳ್ಪಂ
ಧರೆಯೊಳ್ ಕೆಯ್ಕೊಂಡು ಪಂಪಾ[೪]ಪುರದರಸ[೪]ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಿತ್ತಾಜ್ಞೆಯಿಂದಂ
ಹರಿದೇವಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಂ ಗುರುಕರುಣದಿನುತ್ಸಾಹದಿಂ ಮಚ್ಚಿ ಪೇಳ್ದಾ
ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ[೫]ಮಿಂತೀ[೫] [೬]ಶಶಿರವಿಧರೆಗಳ್ ನಿಲ್ವಿನಂ[೬] ನಿಲ್ಕೆ ಸಂತಂ ೧೧೪

ಮತ್ತೇಭ

ಇಳೆಯೊಳ್ ಪೆರ್ಮೆಳೆಯುಂ ಸಮಸ್ತಫಲಮುಂ ಸಂತೋಷಮುಂ[೭] ಧರ್ಮಸಂ-
ಕುಳಮುಂ [೭]ಸತ್ಯಮುಮಿಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯ ಸೊಂಪುಂ ಶ್ರೀಯುಮಾಯುಂ ನಿರಾ
ಕುಳಮೆಂದುಂ ನೆಲಸಿರ್ಪುದೊಂದು ತೆಱನಂ ತಾಂ ಮಾಳ್ಕೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರೀ
ವಿಳಸತ್ಸಂಗಸುಖಾಬ್ಧಿಶೀತಕಿರಣಂ ಪಂಪಾಪುರಾಧೀಶ್ವರಂ *೧೧೫

೧-೧ ನನೂನ ಸಂಪದಕರಂ ಪಂಪಾಪುರಾಧೀಶ್ವರಂ (ಬೆ ಬ ಗ ಅ). ೨-೨ ವರಮಂ। ಕರುಣದೆ (ಕ). ೩-೩ ನಚ್ಚಿಮಚ್ಚಿ (ಕಾ ಅ). ೪-೪ ಪುರದಧಿಪ (ಕಾ ಬೆ ಗ). ೫-೫ ಕಾವ್ಯಂ (ಕಾ ಬೆ ಬ ಯ ಅ ಡ ಗ) ೬-೬ ರವಿಶಶಿರಸೆಗಳ್ನಿಲ್ವಿನಂ (ಕಾ ಬೆ ಬ ಡ ಗ); ಶಶಿರವಿಧರೆ ನಿಲ್ವನ್ನೆಗಂ (ಅ) ೭-೭ ಧರ್ಮಮುಂ। ಕಳೆಯುಂ (ಕಾ). * ೧೧೪ ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ದಾ. ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ:— " ನುತಿಯಿಂ ಸಕಲಗುಣಂಗಳ। ಶ್ರುತಿಗುಣದ ಕೀರ್ತಿಯಿಂ ಸಮಸ್ತ ಮಹೀಶ್ವರಾ ॥ ಮತಿಯಾರಾಧನೆಯಿಂ ಪಾ। ರ್ವತಿಯೊಡನೀಶ್ವರನುರೆ ಮೆಱೆವ ಪ್ರಸ್ತಾವ ದೊಳುಂ ॥ " ಎಂಬ ಪದ್ಯವಿದೆ.

ಮತ್ತೇಭ

ಪರಮಸ್ವಾಮಿ ಜಟಾಧರಂ ಶಶಿಧರಂ ಗಂಗಾಧರಂ ಕಾಲಸಂ
ಹರನಜ್ಞಾನಹರಂ ಪುರತ್ರಯಹರ ಸೌಖ್ಯಾಕರಂ ಶಂಭು ಶಂ
ಕರನಾನಂದಕರಂ ಸಮಂತೆನಗೆ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಮಂ
ಕರುಣಂಗೆಯ್ಗೊಲವಿಂದೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಶಿವಾವಲ್ಲಭಂ ೧೦೬

ಗದ್ಯ

ಇದು ಸಮಸ್ತಸುರಾಸುರನಿಕರಮಕುಟಖಚಿತದಿನಕರಕರಾಧಿಕ್ಯಮಾಣಿಕ್ಯ ಪ್ರಭಾಪುಂಜರಂಜಿತಚರಣನೆನಿಪ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಶ್ರೀಪಾದಕಮಲಮಕ ರಂದಮಧುಕರಾಯಮಾನಸತ್ಕವೀಶ್ವರಹಂಪೆಯಹರಿಹರದೇವವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಶ್ರೀ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಮಹಾಪ್ರಬಂಧದೊಳ್

ಪಾರ್ವತೀಪರಮೇಶ್ವರವಿವಾಹವರ್ಣನಂ ದಶಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

ಟಿ. ಕೆ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೧

ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳು

(೧)

सर्गबन्धो महाकाव्यं तत्रैको नायकः सुरः ।
सद्वंशः क्षत्रियो वापि धीरोदात्तगुणान्वितः ॥

एकवंशभवा भूपाः कुलजा बहवोऽपि वा ।
शृङ्गारवीरशान्तानामेकोऽङ्गी रस इष्यते ॥

अङ्गानि सर्वेऽपि रसाः सर्वे नाटकसन्धयः ।
इतिहासोद्भवो वृत्तमन्यद्वा सज्जनाश्रयम् ॥

चत्वारस्तस्य वर्गाः स्युस्तेष्वेकं च फलं भवेत् ।
आदौ नमस्क्रियाशीर्वा वस्तुनिर्देश एव वा ॥

क्वचिन्निन्दा खलादीनां सतां च गुणकीर्तनम् ।
एकवृत्तमयैः पद्यैरवसानेऽन्यवृत्तकैः ॥

नातिस्वल्पा नातिदीर्घाः सर्गा अष्टाधिका इह ।
नानावृत्तमयः क्वापि सर्गः कश्चन दृश्यते ॥

सर्गान्ते भाविसर्गस्य कथायाः सूचनं भवेत् ।
सन्ध्यासूर्येन्दुरजनीप्रदोषध्वान्तवासराः ॥

प्रातर्मध्याह्नमृगयाशैलर्तुवनसागराः ।
सम्भोगविप्रलम्भौ च मुनिस्वर्गपुराध्वराः ॥

रणप्रयाणोपायमन्त्रपुत्रोदयादयः ।
वर्णनीयाः यथायोगं साङ्गोपाङ्गा अमी इह ॥

कवेर्वृत्तस्य वा नाम्ना नायकस्येतरस्य वा ।
नामास्य सर्गोपादेयकथाया सर्गनाम तु ॥

'ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಪಣ' ಉಲ್ಲಾಸ ೬ ಶ್ಲೋ. ೩೧೫-೩೨೪
Saradaranjan Ray's Edition, Page 427.

(೨)

सर्गबन्धो महाकाव्यमुच्यते तस्य लक्षणम् ।
आशीर्नमस्क्रियावस्तुनिर्देशो वापि तन्मुखम् ॥

इतिहासकथोद्भूतमितरद्वा सदाश्रयम् ।
चतुर्वर्गफलोपेतं चतुरोदात्तनायकम् ॥

नगरार्णवशैलर्तुचन्द्रार्कोदयवर्णनैः ।
उद्यानसलिलक्रीडामधुपानरतोत्सवैः ॥

विप्रलम्भैर्विवाहैश्च कुमारोदयवर्णनैः ।
मन्त्रदूतप्रयाणाजिनायकाभ्युदयैरपि ॥

अलङ्कृतमसंक्षिप्तं रसभावनिरन्तरम् ।
सर्गैरनतिविस्तीर्णैः श्रव्यवृत्तैः सुसन्धिभिः ॥

सर्वत्रमित्रवृत्तान्तैरुपेतं लोकरञ्जकम् ।
काव्यं कल्पान्तस्थायि जायते सदलङ्कृति ॥

न्यूनमप्यत्र यैः कैश्चिदङ्गैः काव्यं न दूष्यति ।
यद्युपात्तेषु सम्पत्तिराधायति तद्विदः ॥

गुणतः प्रागुपन्यस्य नायकं तेन विद्विषाम् ।
निराकरणमित्येष मार्गः प्रकृतिसुन्दरः ।

वंशवीर्यश्रुतादीनि वर्णयित्वा रिपोरपि ।
तज्जायान्नायकोत्कर्षवर्णनञ्च धिनोति नः ॥

ದಂಡಿಯ ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚ್ಛೇದ ಶ್ಲೋಕ ೧೪-೨೨.

(೬)

ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಹದಿನೆಂಟು ಅಂಗಗಳು

(೧)

ವಾರಿಧಿ ಪರ್ವತಂ ಪುರಮಧೀಶ್ವರನುದ್ವಹನಂ ಕುಮಾರನಂ
ಭೋರುಹವೈರಿಮಿತ್ರರುದಯಂ ಋತುನಂದನಮಂಬು ಸೀಧು ಕಾಂ |
ತಾರತಿ ಚಿಂತೆ ಮಂತ್ರ ಚರಯಾನ ವಿರೋಧಿಜಯಂಗಳೆಂಬಿವಂ
ಸೂರಿಗಳಂಗಮೆಂದು ಕೃತಿಯೊಳ್ ಪದಿನೆಂಟುಮನೆಯ್ದೆ ಬಣ್ಣಿಪರ್ ||

(೨)

ಪುರವಾರಾಶಿನಗರ್ತುಚಂದ್ರತಪನೋದ್ಯಾನಾಂಬುಕೇಳೀಸುರಾ
ಸುರತಕ್ರೀಡನ ವಿಪ್ರಲಂಭ ಲಲನಾಕಲ್ಯಾಣಪುತ್ರೋದಯಂ |
ಸ್ಫುರಿತಾಳೋಚನ ಮಂತ್ರ ದೂತಗಮನಾಜಿ ಸ್ತ್ರೀಸುಖವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳ್
ದೊರೆಕೊಳ್ಗುಂ ಕವಿವರ್ಣನಕ್ಕೆ ಪದಿನೆಂಟಂಗಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯದೊಳ್ ||

(೩)

ಉದಧಿ ಪುರಾಧಿಪಸುತ ಮಂ
ತ್ರದೂತಗಮನಾಜಿ ವಿರಹ ಪರಿಣಯ ಸುರತ |
ರ್ತುದಿನೇಶ ಚಂದ್ರಮಧು ಕುಭೃ
ದುದಕ ವನಸ್ಪತಿಯೆ ಕೃತಿಗೆ ಪದಿನೆಂಟಂಗಂ ||

ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ, ಆಶ್ವಾಸ ೧. ಪದ್ಯಗಳು ೬೬, ೭೭, ೭೮

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೨

ಛಂದಸ್ಸು

ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಾಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ರಸವತ್ತಾಗಿ ಸಾರವತ್ತಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಪದ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾದುವು. ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವಂತೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಮವದೆ. ಪದ್ಯಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಛಂದಸ್ಸೆಂದು ಹೆಸರು. ಶಿಕ್ಷಾ, ಕಲ್ಪ, ವ್ಯಾಕರಣ, ನಿರುಕ್ತ, ಛಂದಸ್ಸು, ಜ್ಯೋತಿಷಗಳೆಂಬ ಆರು ವೇದಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸು ಒಂದು. 'ಛದಿ ಆಲ್ಹಾದೇ' 'ಚಂದೇರಾದೇಶ್ಚ ಛಃ|ಛಂದಃ'[೨] ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಛಂದಸ್ಸು ಶಬ್ದವು ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗಿ "ಚಂದತಿ ಆಲ್ಹಾದಯತಿ ವೈದಿಕಾನಿತಿ ಛಂದಃ ವೇದಃ ಇತಿ ಯಾವತ್" "ಛಾದಯತಿ ಪಾಪಾನೀತಿ ಛಂಧಃ" ವೈದಿಕರನ್ನು ಆಲ್ಹಾದಪಡಿಸುವುದರಿಂದ, ಪಠಿಸುವವರ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದರಿಂದ ವೇದಕ್ಕೆ ಛಂದಸ್ಸೆಂದು ಹೆಸರು.

ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನತಮವಾದುದು. ಶಿವನು ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಷಣ್ಮುಖನಿಗೆ ಅರುಹಿದನು. ಗುಹನು ನಂದಿಗೆ, ನಂದಿ ಸನತ್ಕುಮಾರನಿಗೆ, ಅವನು ಸುರಗುರುವಿಗೆ, ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಇಂದ್ರನಿಗೆ, ಇಂದ್ರನು ಫಣಿಪತಿಗೆ, ಅವನು ಪಿಂಗಳನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಗುರು ಪಿಂಗಳನಿಂದ ಪಡೆದ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಆತನ ಶಿಷ್ಯರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದರು[೩]

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಛಂದೋಂಬುಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗವರ್ಮನು "ಇಂದುಧರನು ಉಮೆಗೆ ಪೇಟ್ದಾ ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರವು ಪಿಂಗಳನಿಂದ ಅವನಿಯೊಳ್ಪರಿಪಿ"[೪]ತೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವನು. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಗುರುಪರಂಪರೆ ಇಷ್ಟು ಘನವಾದುದು.

ಕನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸು ಸಂಸ್ಕೃತ ಛಂದಸ್ಸನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅತಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದು. ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮೂಲಪೀಠಿಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಣ, ಪ್ರಾಸ, ಯತಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಾಸ ಅಥವಾ ಅನುಪ್ರಾಸ ಕನ್ನಡದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ಗಣ:— ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳಗನುಸರಿಸಿ ಜೋಡಿಸಿದ ಅಕ್ಷರ (ವರ್ಣ)ಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಗಣವೆಂದು ಹೆಸರು. ಗಣಗಳು ವರ್ಣ ಮಾತ್ರಾ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧ.

ವರ್ಣ (ಅಕ್ಷರ) ಗಳು ಲಘು ಗುರುವೆಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ. ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರ ದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವರ್ಣಗಳು ಲಘುವೆಂತಲೂ, ದೀರ್ಘಸ್ವರ, ಅನುಸ್ವಾರ, ವಿಸರ್ಗ ಪ್ಲುತಸ್ವರ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಕ್ಷರ, ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಇವುಗಳಿಗೆ ಗುರುವೆಂತಲೂ ಸಂಜ್ಞೆ. ಲಘುವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ 'ಲ' ಎಂದೂ ಗುರುವನ್ನು 'ಗ' ಎಂದೂ ಸಂಕೇತಿಸುವರು. ಶಿಥಿಲವರ್ಣದ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರ ಲಘು ವೆನಿಸುವುದು. ಪಾದಾಂತ್ಯದ ಲಘು ವಿಕಲ್ಪದಿಂದ ಗುರುವೆನಿಸುವುದು. ಲಘುವನ್ನು '೮' ಈ ಚಿಹ್ನದಿಂದ ಗುರುವನ್ನು '—' ಈ ಚಿಹ್ನದಿಂದ ಸೂಚಿಸುವರು.

ಗುರುಲಘುವರ್ಣಗಳ್ನು ಮೂರು ಮೂರಾಗಿ ಗುಂಪುಮಾಡಿದರೆ ಎಂಟು ಗುಂಪುಗಳಾಗುವವು. ಅವು ಎಂಟು ಗಣಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ಎಂಟು ವರ್ಣ (ಅಕ್ಷರ) ಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸುವರು.

ಮೂರು ಗುರುಗಳು	– – –	ಮಗಣ	ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ
ಮೂರು ಲಘುಗಳು	೮ ೮ ೮	ನಗಣ	ಅಮರ
ಆದಿ ಲಘು	೮ – –	ಯಗಣ	ತರಂಗಂ
ಮಧ್ಯಲಘು	– ೮ –	ರಗಣ	ಬೀಣೆಯಂ
ಅಂತ್ಯಲಘು	– – ೮	ತಗಣ	ಪೂಮಾಲೆ
ಆದಿಗುರು	– ೮ ೮	ಭಗಣ	ಕೋಮಲ
ಮಧ್ಯಗುರು	೮ – ೮	ಜಗಣ	ಮಯೂಖ
ಅಂತ್ಯಗುರು	೮ ೮ –	ಸಗಣ	ಗಿಳಿಯಂ

ಈ ವರ್ಣ ಗಣಗಳ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ವರ್ಣ ವೃತ್ತಗಳೆಂದು ಹೆಸರು.

ಒಂದು ಲಘುವಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರೆ. ಒಂದು ಗುರುವಿಗೆ ಎರಡು ಮಾತ್ರೆಗಳು. ಮೂರು ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು, ಐದೈದು ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಮಾತ್ರಾ ಗಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳ, ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ, ಐದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಗಣಗಳೆಂದು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿರುವವು. ಮೂರು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಗಣಗಳು ಮೂರು ವಿಧ, ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಗಣಗಳು ಐದು ವಿಧ, ಐದೈದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಗಣಗಳು ಎಂಟು ವಿಧ, ಹೀಗೆ ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ವಿಧಗಳುಂಟು. ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಂದು ಗುರುವಿನ ಎರಡು ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗಣಗಳಿಗೆ ಹಂಚಕೂಡದು. ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸರಿಸಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರಾವೃತ್ತಗಳು.

ಪ್ರಾಸ:— ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಅಕ್ಷರವು ಅಥವಾ ಸ್ವರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎರಡನೆಯ ವ್ಯಂಜನವು ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಾಸದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ದಂಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಪ್ರಾಸವೆಂದು ಕರೆಯುವನು. ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ, ವರ್ಣವೃತ್ತಿಯು ಅನುಪ್ರಾಸವು.[೫] ಪದ್ಯಗಳ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ವರ್ಣವು ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಆದಿಪ್ರಾಸ. ಆದಿ ಪ್ರಾಸದಲ್ಲಿ ಆರು ವಿಧಗಳು. ಅವು:—

(೧) ಸಿಂಹಪ್ರಾಸ: ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರವು ಹ್ರಸ್ವವಿದ್ದರೆ

(೨) ಗಜಪ್ರಾಸ: ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರವು ದೀರ್ಘವಿದ್ದರೆ

(೩) ವೃಷಭಪ್ರಾಸ: ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದೆ ಅನುಸ್ವಾರವಿದ್ದರೆ

(೪) ಅಜಪ್ರಾಸ: ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದೆ ವಿಸರ್ಗವಿದ್ದರೆ

(೫) ಶರಭಪ್ರಾಸ: ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರ ಸಂಯುಕ್ತವ್ಯಂಜನವಿದ್ದರೆ ಆದರೆ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಅನುಸ್ವಾರ ವಿಸರ್ಗಗಳಿರಬಾರದು.

(೬) ಹಯಪ್ರಾಸ: ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರ ಸಜಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರವಿದ್ದರೆ

ಕವಿಗಳು ಪ್ರಾಸಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮೀರಿದ್ದುಂಟು. ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಾಸ ಬರುವುದೂ ಉಂಟು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಡೆಯ ಅಕ್ಷರದ ಸ್ವರ ಒಂದೇ ಇದ್ದು ಅದರ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ದೀರ್ಘ ಹ್ರಸ್ವ ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯವಿರಬೇಕು.

ಯತಿ:— ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಕೆಡದಂತೆ ಪದ್ಯಗಳ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯತವಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಯತಿಯೆನ್ನುವರು.[೬] ಅದು ಶ್ರುತಿಸುಭಗವಾಗಿರಬೇಕು; ಗಣನಿಯಮಪ್ರತೀತವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಯತಿಭಂಗ ದೋಷವಾಗುವುದು. ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಅದನ್ನು ನಿಯತವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿಲ್ಲ. ಕೇಶಿರಾಜನು 'ಯತಿ ವಿಲಂಘನದಿಂದರಿದಲ್ತೆ ಕನ್ನಡಂ'[೭] ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಯತಿಯು ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿರುವುದು.

ವರ್ಣವೃತ್ತಗಳು:— ವರ್ಣವೃತ್ತಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮ, ಅರ್ಧಸಮ ವಿಷಮವೆಂದು ಮೂರುವಿಧವಾಗಿರುವವು. ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಲಕ್ಷಣವಿರುವುದು ಸಮವೃತ್ತ; ಒಂದನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳೂ ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳೂ ಸಮವಾಗಿರುವುದು ಅರ್ಧ ಸಮವೃತ್ತ. ನಾಲ್ಕೂ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುವುದು ವಿಷಮವೃತ್ತ.[೮] ವಿಷಮ ವೃತ್ತಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಮವೃತ್ತಗಳು:— ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪಾದವೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂದಕ್ಷರದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಅಕ್ಷರಗಳವರೆಗೆ, ಪ್ರತಿಪಾದದ ಅಕ್ಷರಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಸಮವೃತ್ತಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿರುವವು.

ಅವು:—(೧) ಉಕ್ತೆ (೨) ಅತ್ಯುಕ್ತೆ (೩) ಮಧ್ಯೆ (೪) ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ (೫) ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆ (೬) ಗಾಯತ್ರಿ (೭) ಉಷ್ಣಿಕ್ (೮) ಅನುಷ್ಟುಪ್ (೯) ಬೃಹತಿ (೧೦) ಪಂಕ್ತಿ (೧೧) ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ (೧೨) ಜಗತಿ (೧೩) ಅತಿಜಗತಿ (೧೪) ಶಕ್ವರಿ (೧೫) ಅತಿಶಕ್ವರಿ (೧೬) ಅಷ್ಟಿ (೧೭) ಅತ್ಯಷ್ಟಿ (೧೮) ಧೃತಿ (೧೯) ಅತಿಧೃತಿ (೨೦) ಕೃತಿ (೨೧) ಪ್ರಕೃತಿ (೨೨) ಆಕೃತಿ (೨೩) ವಿಕೃತಿ (೨೪) ಸಂಕೃತಿ (೨೫) ಅಭಿಕೃತಿ (೨೬) ಉತ್ಕೃತಿ. ಈ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಛಂದಸ್ಸೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಛಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಾಂತರ ವೃತ್ತಗಳು ಬಹಳವಾಗಿರುವವು. ವೃತ್ತಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಲ್ಪನಾತೀತವಾಗಿದೆ. ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೩೪೨೧೭೭೨೬ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿರುವರು. ಛಂದೋಂಬುಧಿಯ ದ್ವಿತೀಯಾಧಿಕಾರ ಪದ್ಯ ೧೫೧ ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ೬೭೧೦೮೮೬೪ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೬ನೆಯ ಉತ್ಕೃತಿಯ ಒಂದೇ ಛಂದಸ್ಸಿನ ವೃತ್ತಸಂಖ್ಯೆಯೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವರು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವುಳ್ಳವರು. ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕ ಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ, ಸಂಸ್ಕೃತಶೈಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಛಂದಸ್ಸುಗಳನ್ನೇ, ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಲಿನಿ, ಶಿಖರಿಣಿ, ಪೃಥ್ವೀ, ಮಂದಾಕ್ರಾಂತಾ, ಹರಿಣಿ, ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲೆ, ತರಳ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮವೃತ್ತಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವವು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾದ ಈ ವೃತ್ತಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೫೦ ಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡ ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತ, ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ, ಸ್ರಗ್ಧರಾ, ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಾ, ಚಂಪಕಮಾಲೆ, ಉತ್ಪಲಮಾಲೆಗಳೆಂಬ ಆರು ವೃತ್ತಗಳೇ ಕಂಡುಬರುವವು. ಅವುಗಳ ವಿವರ:—

೧. **ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತ:—** ಇದು ೧೯ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಅತಿಧೃತಿ ಛಂದಸ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿದುದು. ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ೧೯ ವರ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಸಮವೃತ್ತ. ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾರ:—

ಮ	ಸ	ಜ	ಸ	ತ	ತ	ಗ
– – –	ᴗᴗ–	ᴗ–ᴗ	ᴗᴗ–	– – ᴗ	– – ᴗ	–

ಸೂರ್ಯಾಶ್ವೈರ್ಮಸಜಸ್ತತಾಸ್ಸಗುರವಶ್ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತಂ |

ಮ, ಸ, ಜ, ಸ, ತ, ತ ಗಳೆಂಬ ಆರು ಗಣಗಳು ಒಂದು ಗುರು. ೧೨ ಮತ್ತು ೭ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಯತಿ.

ಕಣ್ಗೊಪ್ಪಲ್ ಮಸಜಂಸತಂತಗಮುಮಾ ಶಾರ್ದೂಲ ವಿಕ್ರೀಡಿತಂ |

೨. **ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ:**— ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಕೃತಿ ಛಂದಸ್ಸಿಗೆ ಇದು ಸೇರಿದೆ. ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ೨೦ ವರ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಸಮವೃತ್ತ. ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾರ:—

ಸ	ಭ	ರ	ನ	ಮ	ಯ	ಲ	ಗ
⏑⏑–	–⏑⏑	–⏑–	⏑⏑⏑	–––	⏑––	⏑	–

ಸಭರಾನ್ಮೌಯಲಗಾಸ್ತ್ರಯೋದಶಯತಿರ್ವಾತ್ತೇಭ ವಿಕ್ರೀಡಿತಂ |

ಛಂದೋನುಶಾಸನ ೨-೨೭೩

ಸಗಣ, ಭಗಣ, ರಗಣ, ನಗಣ, ಮಗಣ, ಯಗಣಗಳೆಂಬ ಆರು ಗಣಗಳೂ ಲಘು ಮತ್ತು ಗುರು ಹೀಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಣಗಳು. ಯತಿ ೧೩ ಕ್ಕೆ.

ಸಭರಂನಂ ಮಯಲಂಗಮುಂ ಬಗೆಗೊಳಲ್ ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತಂ |

೩. **ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ:**— ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಷರಗಳ ಕೃತಿ ಛಂದಸ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿದ ವೃತ್ತವು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಮಲತೆಯೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಇದು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಸಮಪಾದವೃತ್ತ. ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾರ:—

ಭ	ರ	ನ	ಭ	ಭ	ರ	ಲ	ಗ
–⏑⏑	–⏑–	⏑⏑⏑	–⏑⏑	–⏑⏑	–⏑–	⏑	–

ಕಾಮಲತಾ ಭರೌನಭಭರಾಲ್ಗಿತಿ ಚೋತ್ಪಲಮಾಲಿಕಾ ಕ್ವಚಿತ್ |

ಛಂದೋನುಶಾಸನ ೨-೨೭೪

ಭ, ರ, ನ, ಭ, ಭ, ರ ಗಳೆಂಬ ಆರು ಗಣಗಳೂ ಒಂದು ಲಘು ಒಂದು ಗುರು. ಯತಿ ೧೧ ಕ್ಕೆ.

ಉತ್ಪಲಮಾಲೆಯಪ್ಪುದು ಭರಂನಭಭಂರಲಗಂ ನೆಗಟ್ದಿರಲ್ |

೪. **ಸ್ರಗ್ಧರೆ:**— ಇದು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದಕ್ಷರದ ಪ್ರಕೃತಿ ಛಂದಸ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿದ ವೃತ್ತ. ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ೨೧ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಸಮಪಾದ ವೃತ್ತ. ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾರ:—

ಮ	ರ	ಭ	ನ	ಯ	ಯ	ಯ
–––	–⏑–	–⏑⏑	⏑⏑⏑	⏑––	⏑––	⏑––

ಮ್ರಭ್ನೈರ್ಯಾಣಾಂ ತ್ರಯೇಣ ತ್ರಿಮುನಿಯತಿಯುತಾ ಸ್ರಗ್ಧರಾ ಕೀರ್ತಿತೇಯಂ |

ಮ, ರ, ಭ, ನ, ಯ, ಯ, ಯ ಎಂಬ ಏಳು ಗಣಗಳೂ, ಏಳೇಳು ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಮೂರು ಯತಿಗಳೂ ಬಂದರೆ ಸ್ರಗ್ಧರಾವೃತ್ತ.

ತೋಱಲ್ ಮಂರಂಭನಂ ಮೂಯಗುಣಮುಮದೆ ತಾಂ ಸ್ರಗ್ಧರಾವೃತ್ತಮಕ್ಕುಂ |

೫. **ಚಂಪಕಮಾಲೆ:**— ಇದರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹೆಸರು ಸರಸೀವೃತ್ತವೆಂದೂ ಚಿತ್ರಲತಿಕೆಯೆಂದೂ ಇರುವುದು. ಇದು ೨೧ ಅಕ್ಷರಗಳ ಪ್ರಕೃತಿ ಛಂದಸ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿದ ವೃತ್ತವು. ಇದು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ೨೧ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಸಮವಾದ ವೃತ್ತ. ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾರ—

ನ	ಜ	ಭ	ಜ	ಜ	ಜ	ರ
∪∪∪	∪–∪	–∪∪	∪–∪	∪–∪	∪–∪	–∪–

ನಜಭಜಜಜ್ರ ಚಿತ್ರಲತಿಕಾಸತಿ ಚಂಪಕಮಾಲಿಕಾಕ್ಯಜಿತ್ |

(ಛಂದೋನುಶಾಸನ ೨-೨೫೯)

ನ, ಜ, ಭ, ಜ, ಜ, ಜ, ರ ಗಳೆಂಬ ಏಳು ಗಣಗಳು. ಯತಿ ೧೪ಕ್ಕೆ. ತ್ರಯೋದಶ ದೊಳೊಂದಿರೆ ವಿಶ್ರಮಂ- (ನಾಗವರ್ಮ: ಛಂದೋಂಬುಧಿ ೨-೧೬೯)

ನಜಭಜಜಂ ಜರಂ ಬಗೆಗೊಳುತ್ತಿರೆ ಚಂಪಕಮಾಲೆಯೆಂದವರ್ |

೬. **ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ:**— ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಆಕೃತಿ ಛಂದಸ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿದವೃತ್ತವು. ಇದು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ೨೨ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಸಮವಾದವೃತ್ತ. ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾರ—

ಸ	ತ	ತ	ನ	ಸ	ರ	ರ	ಗ
∪∪–	––∪	––∪	∪∪∪	∪∪–	–∪–	–∪–	–

ಸತತಾನ್ಸೌ ಸ್ವರೌಗಃ ಷಡ್ಕುರಗಯತಿಃ ಸ್ಯಾನ್ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಾಖ್ಯಾ |

ಛಂದೋನುಶಾಸನ ೨-೨೯೫

ಸ, ತ, ತ, ನ, ಸ, ರ, ರಗಳೆಂಬ ಏಳು ಗಣಗಳು ಒಂದು ಗುರುವು ಇದ್ದು ಯತಿಯು ೮, ೭, ೭ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ—

ಸತತಂನಂಸಂರರಂಗಂ ನೆರೆದೆಸೆಯೆ ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಾವೃತ್ತಮಕ್ಕುಂ |

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಆರು ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಸೂತ್ರವನ್ನು ನಾಗವರ್ಮನು ಛಂದೋಂಬುಧಿಯ

"ಗುರುವೊಂದಾದಿಯೊಳುತ್ಪಲಂ ಗುರು ಮೊದಲ್ ಮೂಱಾಗೆ ಶಾರ್ದೂಲಮಾ
ಗುರುನಾಲ್ಕಾಗಿರಲಂತು ಸ್ರಗ್ಧರೆ ಲಘುದ್ವಂದ್ವಂ ಗುರುದ್ವಂದ್ವಮಾ
ಗಿರೆ ಮತ್ತೇಭ ಲಘುದ್ವಯಂ ತ್ರಿಗುರುವಿಂದಕ್ಕುಂ ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಂ
ಪಿರಿದಕ್ಕೀ ಲಘುನಾಲ್ಕು ಚಂಪಕಮಿವಾರುಂ ಖ್ಯಾತಕರ್ಣಾಟಕಂ "೯ |

ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ ಇವು ಖ್ಯಾತ ಕರ್ಣಾಟಕವೃತ್ತಗಳೆಂದು ಹೇಳುವನು.

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮವಾದ ವೃತ್ತಗಳ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರುವು ಬಂದರೆ ಅದು ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ, ಮೂರು ಗುರುಗಳಿದ್ದರೆ ಶಾರ್ದೂಲ,

ನಾಲ್ಕು ಗುರುಗಳಿದ್ದರೆ ಸ್ರಗ್ಧರೆ, ಎರಡು ಲಘು ಎರಡು ಗುರುಗಳಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೇಭ, ಎರಡು ಲಘು ಮೂರು ಗುರುಗಳಿದ್ದರೆ ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ, ನಾಲ್ಕು ಲಘುಗಳಿದ್ದರೆ ಅದು ಚಂಪಕಮಾಲೆ. ಉತ್ಪಲ, ಶಾರ್ದೂಲ, ಸ್ರಗ್ಧರೆ ಇವುಗಳ ಮೊದಲಿನ ಗುರುವಿಗೆ ಎರಡು ಲಘುಗಳಿಟ್ಟರೆ ಚಂಪಕ, ಮತ್ತೇಭ, ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆಗಳಾಗುವವು.

ಸಂಸ್ಕೃತವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಪ್ರಾಸ ಅಗತ್ಯವಾದು ದಾಯಿತು. ಯತಿಶಿಥಿಲವಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗಳು ಸ್ವರಗಳೊಡನೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಾದುವು.

ಮಾತ್ರಾವೃತ್ತಗಳು:— ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು, ಐದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಗಣಗಳು ಇರುವವು. ಇವಲ್ಲದೆ ದ್ರಾವಿಡ ಗಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವೆಂದು ಗಣಿಸಲಾದ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರಗಣಗಳೂ ಉಂಟು. ಅವುಗಳನ್ನು ನಾಗವರ್ಮನು ಛಂದೋಂಬುಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವನು. ಅವು:—

ಎರಡುಂ ಮೂಱುಂ ನಾಲ್ಕುಂ
ಗುರುವಿಂ ಪ್ರಸ್ತರಿಸಲಂಬುನಿಧಿ ಗಣ ಧರಣೀ |
ಶ್ವರಗಣ ಮೊಗೆಗುಮವಱಂ
ಸರಸಿಜಭವ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಕ್ಕುಂ ||೧೦

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಾದ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಈ ಗಣಗಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯ, ಇಂದ್ರ, ಚಂದ್ರ ಎಂದೂ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಈರಶೈಶೀರ್, ಮೂವಶೈಶೀರ್, ನಾಲಶೈಶೀರ್ ಎಂದೂ ಹೆಸರು.

ಈ ಗಣಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳಾದುವು. ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳ ನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುವು ಲಲಿತ, ಉತ್ಸಾಹ, ಅಕ್ಕರಿಕೆ, ಲಯ ಗ್ರಾಹಿ, ಲಯೋತ್ತರ, ಕಂದ, ಷಟ್ಪದಿ, ರಗಳೆ, ದಂಡಕ, ದ್ವಿಪದಿ, ತ್ರಿಪದಿ, ಚೌಪದಿ ಸಾಂಗತ್ಯ, ಶ್ಲೋಕವೃತ್ತಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದವು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪುಲ ವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಆರ್ಯಾ ಅಥವಾ ಗಾಥಾ ವೃತ್ತವು ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯಾಗೀತ ಅಥವಾ ಸ್ಕಂಧಕವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ೬೪ ಮಾತ್ರೆಗಳಿರುವವು. ಪ್ರಾಕೃತಸ್ಕಂಧಕವು ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದವಾಗಿದೆ.

ಕಂದದ ಒಂದನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಮೂರು ಮೂರು ಗಣಗಳೂ, ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಐದೈದು ಗಣಗಳೂ ಇರಬೇಕು. ವಿಷಮ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಗುರುವುಳ್ಳ ಗಣಗಳು ಬರಕೂಡದು. ಆರನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಗುರುವುಳ್ಳ ಜಗಣವಾಗಲಿ ನಾಲ್ಕು ಲಘುವುಳ್ಳ ಗಣವಾಗಲಿ ಬಂದು ಮೊದಲಿನ ಹ್ರಸ್ವದ ಮುಂದೆ ಯತಿ ಇರಬೇಕು. ಎಂಟನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯ ಗುರುವುಳ್ಳ ಗಣಗಳೇ ಇರಬೇಕು.

ನಾಗವರ್ಮನು ಕಂದದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವನು.[೪೪] ಅದು:—

[illegible] ಮಾತ್ರೆ ಮೊದಲೊಳ್
[illegible] ಮಾತ್ರೆ [illegible] |
[illegible]
[illegible] ||

[illegible]
[illegible] |
[illegible]
[illegible] ಮಾತ್ರೆ ಕಂದದ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಕನ್ನಡ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬರುವುವು. ವೃತ್ತಗಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ. ಅವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂರರ ಎರಡು ಕಂದ, ಒಂದು ಎರಡು ವೃತ್ತಗಳು. ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಕಂದ ವೃತ್ತಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದ [illegible]

ಆಶ್ವಾಸ	ಕಂದ	ಚಂಪಕ	ಮತ್ತೇಭ	ಶಾ. ವಿ.	ಉತ್ಪಲ	ಸ್ರಗ್ಧರೆ	ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ	ಒಟ್ಟು
೧	೭೭	೩೦	೭	೧೧	೬	೧೦	೩	[illegible]
೨	೭೬	೧೬	೪	೪	೭	೦	೦	[illegible]
೩	೯೨	೧೨	೩	೪	೫	೧	೩	[illegible]
೪	೧೦೬	೧೯	೧೧	೮	೬	೦	೦	[illegible]
೫	೭೦	೭	೩	೧೧	೦	೦	೦	[illegible]
೬	೫೪	೧೩	೫	೫	೮	೦	೦	[illegible]
೭	೬೦	೮	೩	೦	೦	೦	೦	[illegible]
೮	೬೭	೭	೩	೪	೫	೦	೧	[illegible]
೯	೯೬	೧೧	೭	೫	೨	೦	೦	[illegible]
೧೦	೧೭	೧೨	೧೧	೩	೩	೦	೦	[illegible]
	೭೯೧	೧೩೫	೫೬	೫೩	೪೩	೧೬	೧೧	[illegible]

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ [illegible] ಆರು ವೃತ್ತಗಳು ಮತ್ತು ಕಂದಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣ [illegible] ವೃತ್ತ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. [illegible] ವೃತ್ತಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ವೇದಾಂಗಾನಿ:— ಶಿಕ್ಷಾಕಲ್ಪೋವ್ಯಾಕರಣಂ ನಿರುಕ್ತಂ ಛಂದೋ ಜ್ಯೋತಿಷಮಿತಿ
ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ ೧-೧-೫

೨. ಪಾಣಿನಿ ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯೀ, ಉಣಾದಿಸೂತ್ರ, ಪಾದ ೪ ಸೂತ್ರ ೨೨೮

೩. ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರಮಿದಂ ಪುರಾ ತ್ರಿನಯನಾಲ್ಲೇಭೇ ಗುಹೋಽನಾದಿತಃ ।
ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಪ ಸನತ್ಕುಮಾರಕಮುನಿಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಸುರಾಣಾಂ ಗುರುಃ ॥
ತಸ್ಮಾದ್ದೇವಪತಿಸ್ತತಃ ಫಣಿಪತಿಸ್ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ಸತ್ಪಿಂಗಲಃ ।
ತಚ್ಛಿಷ್ಯೈರ್ಬಹುಭಿರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿರಥೋ ಮಹ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿತಂ ।

ಯಾದವ ಪ್ರಕಾಶನ ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ಈಗೆ ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಪಠಂತರವಿದೆ.

ಛಂದೋಜ್ಞಾನಮಿದಂ ಭವಾದ್ಭಗವತೋ ಲೇಭೇ ಸುರಾಣಾಂ ಪತಿಃ ।
ತಸ್ಮಾದ್ದುಶ್ಚ್ಯವನಸ್ತತಸ್ಸುರಗುರುರ್ಮಾಂಡವ್ಯನಾಮಾ ತತಃ ॥
ಮಾಂಡವ್ಯಾದಪಿ ಸೈತವಸ್ತತ ಋಷಿರ್ಯಾಸ್ಕಸ್ತತಃ ಪಿಂಗಲಃ ।
ತಸ್ಯೇದಂ ಯಶಸಾ ಗುರೋರ್ಭುವಿ ಧೃತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಸ್ಮದಾದ್ಯೈಃ ಕ್ರಮಾತ್ ॥

೪. ಇಂದುಧರನುಮೆಗೆ ಪೇಳ್ದಾ
ಛಂದಂ ಪಿಂಗಳಕನಹಿಪನಿಂದಮೊಳ್ ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ ॥
ಛಂದೋಂಬುಧಿ ೧-೧೦

೫. ವರ್ಣಾಗಮಪ್ರವೃತ್ತಿರೇವಾಸ್ಯ ಪಾದೇಷು ಚ ಪದೇಷು ಚ ।
ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ ೧-೫೫

ಪಾದದೊಳಿರದೆಡೆಯುಕ್ಕದ । ಮಾದರದಿಂದಾ ಪ್ರವಹಮುಳ್ಳ ತದೆಂದು ॥
ಪಾದದೊಳಿರ್ದಾ ಪ್ರಾಸದ ಕ್ರಮಂ । ಛೇದಿಸಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಪ್ರಾಸಂ ॥
ಛಂದೋಂಬುಧಿ. ಪ್ರಥಮಾಧಿಕಾರ ಪದ್ಯ ೨೪

೬. ಯತಿರ್ಜಿಹ್ವೇಷ್ಟವಿಶ್ರಾಮಸ್ಥಾನಂ. ವೃತ್ತರತ್ನಾಕರ ೧-೧೨
ಇದನ್ನು ವಿರಾಮ, ವಿಶ್ರಮಣ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು.

೭. ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ. ಸೂತ್ರ ೩೪೨

ಸಂಸ್ಕೃತ ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಕರ್ತೃಗಳಾದ ಜಯದೇವ ಪಿಂಗಲರು ಯತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವರು. ಮಾಂಡವ್ಯ, ಭರತ, ಕಾಶ್ಯಪ, ಸೈತವ ಮೊದಲಾದವರು ಯತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿರಹಾಂಕನ ವೃತ್ತಜಾತಿಸಮುಚ್ಚಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

"ಶ್ವೇತಮಾಂಡವ್ಯಮುಖ್ಯಾಸ್ತು ನೇಚ್ಛಂತಿ ಮುನಯೋ ಯತಿಂ"
ನಾಗವರ್ಮನು ಯತಿಯನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಟ್ಟುಮಾಡಿದನು.

ಯತಿಯೆಂಬುದು ಗಣನಿಯಮ ।
ಪ್ರತತಿಗುಸಿರ್ವಾಣಮುಪ್ಪುದನು ದಾಂಟಲ್ಕಾ ॥
ಯತಿ ಕಿಡುಗುಂ ದಾಂಟಿದೊಡಾ ।
ಯತಿಕಿಡೆ ಕವಿತಾಭಿಮಾನವೇನೆಸೆದಪುದೋ ॥

ಛಂದೋಂಬುಧಿ. ಪ್ರಥಮಾಧಿಕಾರ ಪದ್ಯ ೪೪

ನೃಪತುಂಗನು ಯತಿಯು ಅಗತ್ಯವಾದುದು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯತಿಭಂಗವೆಂಬ ದೋಷ ಬರುವುದೆಂದು ಹೇಳುವನು.

೮. ಅಂಘ್ರಿಯೋ ಯಸ್ಯ ಚತ್ವಾರಸ್ತುಲ್ಯಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತಾಃ ।
ತಚ್ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರ ತತ್ವಜ್ಞಾಸ್ಸಮವೃತ್ತಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ॥
ಪ್ರಥಮಾಂಘ್ರಿಸಮೋ ಯಸ್ಯ ತೃತೀಯಶ್ಚರಣೋ ಭವೇತ್ ।
ದ್ವಿತೀಯಸ್ತುರ್ಯವದ್ವೃತ್ತಂ ತದರ್ಧಸಮಮುಚ್ಯತೇ ।
ಯಸ್ಯಪಾದ್ಯ ಚತುಷ್ಕೇಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಭಿನ್ನಂ ಪರಸ್ಪರಂ
ತದಾಹುರ್ವಿಷಮಂ ವೃತ್ತಂ ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಾಃ ॥

ವೃತ್ತರತ್ನಾಕರ ೧. ೧೪–೧೬

೯. ಛಂದೋಂಬುಧಿ. ದ್ವಿತೀಯಾಧಿಕಾರದ ೧೪೯ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

೧೦. ಛಂದೋಂಬುಧಿ. ಅಧಿಕಾರ ೫ ಪದ್ಯ ೨೯೦

೧೧. ಛಂದೋಂಬುಧಿ. ಅಧಿಕಾರ ೪ ಪದ್ಯ ೫

ಪುರಬಾಣವಹ್ನಿ ಶರಗಣ। ಮಿರೆ ನಾಲ್ಕುಂ ಪದದೊಳೋಜೆ ಯುಗ್ಮಗಳೊಳ್ ಪ ।
ನ್ನೆರಡಿರ್ಪತ್ತೊಂಭೆಯ ಪ। ನ್ನೆರಡಿರ್ಪತ್ತಾಗೆ ಮಾತ್ರೆಗಳ್ ಪ್ರಾಗಸುಮೇ ॥

ಇದರ ನಂತರ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪದ್ಯಗಳು

ಕಠಿಣ ಶಬ್ದಾರ್ಥಕೋಶ

	ಆಶ್ವಾಸ	ಪದ್ಯ
ಅಂಶು-ಕಿರಣ	೧	೬
	೪	೯೪
ಅಂಶುಜಾಲ-ಕಿರಣಗಳ ಸಮೂಹ	೧೦	೬೭
ಅಖ್ಖಡ-ಗರಡೀಮನೆ ತಗ್ಗು	೩	೧೦೬ಪ
ಅಗಚೂಡ-ಪರ್ವತಶಿಖರ	೧	೫೪
ಅಗಣ್ಯ-ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಗದ, ಬಹಳ	೭	೬೫
ಅಗಿ-ಅಂಜು	೮	೩೭
ಅಗುರ್ಬು-ವಿಸ್ತಾರ, ಹೆಚ್ಚಳ	೪	೧೦೬ಪ
	೧೦	೪೮
ಅಗುರ್ವು-ಉತ್ಸಾಹ	೪	೯೬
ಅಗುರ್ವು-ಭೀತಿ ೧-೫೩;	೧೦	೪೮
ಅಗ್ಗಳಿಸು-ಹೆಚ್ಚಾಗು, ಉಬ್ಬು	೩	೪೦
	೫	೮೪
ಅಗ್ಗಳಿಸು-ಸ್ಪರ್ಧಿಸು	೪	೩೭
ಅಘಮರ್ಷಣ-ಆಚಮನ, ರವಿಸ್ತೋತ್ರ, ಮಂತ್ರಸ್ನಾನ	೫	೧೨
ಅಘೌಘೆ-ಪಾಪದಿಂದ ಕೂಡಿದವಳು	೮	೨೬
ಅಂಕಣ-ಸಂಜ್ಞೆ	೬	೫೬ಪ
ಅಂಕುರ-ಎಳೆಚಿಗುರು	೩	೭೭
ಅಂಗರಾಗ-ಅಣ್ಪು, ಎದೆಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಲೇಪವ	೭	೩೫
ಅಂಘ್ರಿಪ-ವೃಕ್ಷ (ಬೇರಿನಿಂದ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದು), ಪಾದಪ	೧	೩
ಅಕ್ಷಮಣಿ-ಜಪಮಣಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ	೧	೬೪
ಅಕ್ಷಯ-ನಾಶವಿಲ್ಲದ	೯	೬
ಅಕ್ಷಿದ್ವಿತಯ-ಕಣ್ಣುಗಳ ಜೊತೆ	೭	೩೦
ಅಕ್ಷೂಣ-ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದ	೧	೪೦
ಅಚಲ-ಹೊಯ್ದಾಡದವ	೧	೯೦
ಅಚಲಗತಿ-ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ	೭	೬೦ಪ
ಅಚಲನಿತಂಬ-ಪರ್ವತಸಾನು ಪ್ರದೇಶ	೯	೮೭
ಅಚುಂಬಿತ-ಬಳಕೆಯಾಗದ, ಹೊಸ	೪	೯೧
ಅಜಸ್ರಂ-ಯಾವಾಗಲೂ	೩	೫೫ಪ
ಅಜಾತೆ-ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದವಳು, ಗಿರಿಜೆ	೭	೫೬
ಅಜಿನ-ಚರ್ಮ	೧	೬೮
	೫	೨೪
ಅಂಜನ-ಕಾಡಿಗೆ	೭	೯೩ಪ
ಅಟ್ಟಹಾಸ-ದೊಡ್ಡನಗೆ	೪	೧೦೨
ಅಟ್ಟಳೆ-ಕೋಟೆಯ ಅಟ್ಟ	೩	೪೯
ಅಡಕ-ಅಡಗಿಸಿದ ರೀತಿ	೪	೮೪
ಅಡಕಿಲ್ವಾಸು-ಒಂದರಮೇಲೊಂದಿದ್ದ ಹಾಸಿಗೆ	೪	೧೦೯
ಅಡರ್ಪು-ಆಧಾರ	೭	೨೭
ಅಡಸು-ಗುಂಪುಗೂಡು, ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸು	೧	೧೦೧
ಅಣಂ-ಸ್ವಲ್ಪವು, ಸಾಕಷ್ಟು	೩	೧೦೪
	೬	೭೭
ಅಣೆಯರಂ-ವೇಗವಾಗಿ	೭	೧೭
ಅಣ್ಣೆ-ಹತ್ತಿಸಿ	೪	೨೬
ಅಣ್ಮು-ಪರಾಕ್ರಮ ತೋರು, ಪರಾಕ್ರಮ ೧ ೯;	೬	೨೫
ಅತನು-ಕಾಮ	೩	೩೫
ಅತರ್ಕ್ಯ-ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ, ಶ್ರೇಷ್ಠ	೪	೫೬
ಅದಿರ್-ಹೆದರು, ನಡುಗು	೪	೧೦೦
ಅದಿರ್ಗಂತಿ-ಮಾಧವಿಪುಷ್ಪ,	೩	೬೦
ಮಾಲತಿ	೨	೭೫ಪ
ಅದ್ವಯ-ಸಮಾನವಾಗಿನ್ನೊಂದಿಲ್ಲದ	೫	೭೯
ಅಧಃಕರಿಸು-ತಿರಸ್ಕರಿಸು	೩	೧೦೬ವ
ಅಧಿಕಾಕ್ಷ-ಹೆಚ್ಚು ಕಣ್ಣುಳ್ಳವ	೨	೧
ಅಧಿಗತ-ಬಂದ, ದೊರೆತಿದ	೧	೬

	ಅ.	ಪದ್ಯ
[illegible]		೫೮
[illegible]	೪	೧೧೯ವ
[illegible]	೧	೫೩
[illegible]	೪	೧೧೯ವ
[illegible]	೧	೬೩
[illegible]	೬	೧೪
ಅರವಿಂದ-ಕಮಲ		
[illegible]	೨	೪೮
[illegible]	೨	೪೧
ಅರಿದು-ಅಸಾಧ್ಯ, ಆಶ್ಚರ್ಯ	೬	೨೭
ಅರಿವು-ಜ್ಞಾನ	೩	೯೨ವ
ಅರುಣಮಣಿ-ಕೆಂಪುರತ್ನ, ಮಾಣಿಕ್ಯ	೫	೨೪
ಅರುಣಮಣಿ[illegible]-ಮಾಣಿಕ್ಯದಂತೆ ಕೆಂಪು ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವರು	೫	೨೪
ಅರೆ[illegible]-ಅರ್ಧಮನುಷ್ಯ	೪	೬೬
[illegible]		
[illegible]-ಅರ್ಧ[illegible] ಸ್ಥಾನ	೧	೨೪
ಅರ್ಕ-ಸೂರ್ಯ	೪	೬೨
ಅರ್ಜಿಸು-ಸಂಪಾದಿಸು	೭	೧೨ವ
ಅರ್ಜುನನ [illegible]	೧	೭೨
ಅರ್ಣವ-ಸಮುದ್ರ	೨	೧೯
ಅರ್ತಿ-ಪ್ರೀತಿ	೪	೪೩
[illegible]-ಹರಡು, ಹಬ್ಬು	೨	೩೪
ಅಲಂಪು-ಸೌಂದರ್ಯ, ಪ್ರೀತಿ	೭	೪೧
ಅಲರ್ಗಣೆ-ಹೂಬಾಣ	೪	೨
ಅಲರ್ಬಿಲ್ಲನ-ಹೂಬಿಲ್ಲಿನ ರಾಜ, ಕಾಮ	೮	೬೧
ಅವಗಾಹನ-ಸ್ನಾನ	೧	೨೦
ಅವತಂಸ-ಆಭರಣ	೫	೭೭ವ
	೧೦	೬೧ವ
ಅವತರಿಸು-ಉದಿಸು, ಹುಟ್ಟು	೬	೩೫
ಅವಷ್ಟಂಭಿಸು-ಆಲಂಬಿಸು	೨	೧೦೬ವ
ಅವಷ್ಟಂಭಿತ-[illegible]	೩	೧೦೪ವ
ಅವಿಧಾ ಅವಿಧಾ-ರಕ್ಷಿಸಿರಿ	೬	೬
ಅವೇಕ್ಷಿಸು-ಅಪೇಕ್ಷೆಪಡು, ಆಶಿಸು	೧	೫೪
	೧೦	೨೯ವ
ಅವ್ಯಗ್ರ-ಶಾಂತಭಾವ	೩	೮
	೯	೧೦
ಅಶನ-ಅನ್ನ, ಭಕ್ಷಣ	೯	೧೨
ಅಶ್ಮ-ಕಲ್ಲು	೧	೬೭
ಅಶ್ರಾಂತ-ಎಡೆಬಿಡದೆ, ಸತತ	೬	೪೪
ಅಷ್ಟಾಂಗ-ಎಂಟು ಅಂಗಗಳು	೪	೪೫
ಅಸತಿ-ಜಾರೆ	೪	೮೫
ಅಸವಸ-ಅವಸರ	೪	೧೪೦
ಅಸಿತಾತಪತ್ರ-ಕಪ್ಪುಕೊಡೆ	೪	೭೬
[illegible]-ಬುದ್ಧ	೪	೧೪೨
ಅಸುವಿಡುಕಲ್ಲು-ಅರೆಯುವಕಲ್ಲು	೨	೮೯
[illegible]-ಪ್ರಾಣ	೬	೨೩
ಅಸೂಯಾಪರ-ಮತ್ಸರದ ಮನೆ	೧	೨೫
ಅಸ್ತಗಿರಿ-ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನ ಪರ್ವತ	೫	೩
ಅಸ್ತಂಗತ-ಅಸ್ತಮಿಸಿದ	೧	೨೩
ಅಸ್ವಪ್ನರ್-ದೇವತೆಗಳು	೮	೫೯
ಅಹಂಕಾರ-ಗರ್ವ	೩	೧೩ವ
ಅಹರಹಂ-ದಿನದಿನವೂ	೧	
ಅಳಕ-ಮುಂಗುರುಳು	೨	೨೦
	೪	೬
ಅಳಲು-ದುಃಖಿಸು	೪	೬೯
ಅಳವಡಿಸು-ಕೂಡಿಸು, ಹೊಂದಿಸು	೫	೭೭ವ
ಅಳವಡು-ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗು	೨	೫೫
	೯	೮
ಅಳವು-[illegible]	೧	೮೪
ಅಳಿಪು-ಆಸೆ, ಬಯಕೆ	೭	೧೧ವ
ಅಳಿಮನ-ಕೀಳುಮನಸ್ಸು	೫	೫೪
ಅಳಿಯಾಸೆ-ದುರಾಶೆ	೨	೫
ಅಳುರ್-ವ್ಯಾಪಿಸು	೯	೨೦
ಅಳ್ಕರ್-ವಾತ್ಸಲ್ಯ	೪	೬೬
ಅಳ್ತಿ-ಪ್ರೀತಿ	೧	೨೬
	೨	೩೪
	೩	೭
ಅಳ್ಳಿರಿ-[illegible], [illegible]	೧೦	೧೨೯ವ
ಅಳ್ಳಿರಿ-ತಿವಿ, ಮರ್ಮಕ್ಕೆ ಚುಚ್ಚು	೫	೪೬
	೬	೫೬ವ
	೯	೪೪

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಉರ್ಕು-ಹುರುಪು, ಉತ್ಸಾಹ	೧	೮೪
ಉರ್ವೀಧರ-ರಾಜ	೨	೧೦೬ವ
ಉರ್ವೀಶ್ವರ-ರಾಜರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು	೨	೬೩
ಉರ್ವು-ಹಬ್ಬು, ಹೆಚ್ಚುಗೊಳ್ಳು	೪	೭೭
ಉಲ್ಲೇಖನ-ಯಜ್ಞಕಟ್ಟೆಯಮೇಲೆ ಬರೆಯುವ ಯಂತ್ರ	೧೦	೯೭ವ
ಉಷ್ಟ್ರ-ಒಂಟೆ	೧	೭೩
ಉಳಿದು-ಕೂಗಿ	೧	೧೦೯
ಉಳ್ಳಲರ್ವ-ಅರಳುವದರಲ್ಲಿರ್ದ	೪	೬೬
ಊರು-ತೊಡೆ	೨	೨೧
	೫	೮೧
ಊಳಿಗ-ಉಪದ್ರವ, ಪೀಡೆ, ಸೇವೆ	೬	೨೫

ಎ, ಏ, ಐ

ಎಕ್ಕಲ-ಹಂದಿ	೧	೯೯
ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ-ಅಕಳಾಸಕಳ	೧	೨೩
ಎಚ್ಚು-ಹೊರಬಿದ್ದು	೯	೨೮ವ
ಎಡೆಗಲಿ-ದಾಟು ವೀರರು	೬	೫೬ವ
ಎಡೆಗೊಳ್-ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆ	೪	೧೧೦
ಎಡೆಯುಡುಗು-ಸಮಯ ಕಳೆ	೭	೫
ಎಡ್ಡಂ-ಮನೋಹರ	೬	೫೬ವ
ಎತ್ತರತತ್ತರ-ಎತ್ತರಪತ್ತರ	೧	೨೩
ಎಂತಾನುಂ-ಹೇಗೂ	೭	೧೩ವ
ಎಯ್ಯ್ಮೃಗ-ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ	೧	೭೩
ಎಱಂಕೆ-ರೆಕ್ಕೆ	೧	೧೨೯
ಎಱೆ-ನೀರುಹನಿಸು	೨	೨೪ವ
ಎಲವ-ಬೂರಲ (ಶಾಲ್ಮಲಿ) ಗಿಡ	೧	೭೨
ಎಸು-ಬಾಣದ ಹೊಡೆತ	೪	೧೧೧
ಎಳಲ್-ಜೋಲುಬೀಳು	೨	೩೯
ಎಳಸು-ಆಸೆಪಡು	೨	೪೦
ಎಳಕುಳಿಗೊಳ್-ಸುಲಿ, ಸೆಳೆ	೨	೭೨ವ
ಎಳೆ-ಭೂಮಿ	೭	೫೭
ಎಚ್ಚರಿಸು-ಜಾಗ್ರತಗೊಳಿಸು	೧	೬೬
ಎಳ್ಬಟ್ಟು-ಎಬ್ಬಸು, ಓಡಿಸು	೪	೯೭
	೬	೭೭
	೪	೧೧೮

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಏಣ-ಚಿಗರೆ	೧	೯೫
	೬	೬೨
ಏಣವಾಹನ-ವಾಯು	೬	೬೨
ಏಪೊಳ್ತು-ಯಾವಾಗಲೂ	೭	೪೩ವ
ಏಸು-ಬಾಣದೊಗೆತ	೫	೨
ಏಳಿಸು-ಅಣಕಿಸು, ಎಬ್ಬಿಸು	೨	೩೨
ಐದವು-ಸಾಲವು	೩	೭೨
ಐರದಾಳಿ-ಗುಳದಾಳಿ	೧೦	೩೭

ಒ, ಓ, ಔ

ಒಗೆ-ಉಂಟಾಗು, ಹುಟ್ಟು	೩	೨೭
ಒಗೆತರು-ಹುಟ್ಟಿಬರು	೪	೯೫
ಒಗ್ಗು-ಐಕ್ಯ, ಒಕ್ಕಟ್ಟು	೬	೫೬
ಒಚ್ಚತಂಗೊಳ್ಳ-ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಭಾವಿಸು	೪	೪೯ವ
ಒಚ್ಚತ-ಚನ್ನಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ	೪	೧೨
ಒಜ್ಜರ-ಜಲಪ್ರವಾಹ	೧	೭೦
ಒಟ್ಟಜೆ-ಸಮೂಹ	೭	೧೨ವ
ಒಟ್ಟೈದ-ಗುಂಪುಗೂಡಿದ	೬	೫೬
ಒಟ್ಟೈಲ-ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ	೨	೧೦೬ವ
ಒಡರ್ಚು-ಸಿದ್ಧವಾಗು	೫	೩
ಒಡ್ಡಣೆ-ಒಡ್ಡು	೯	೩೬
ಒಡ್ಡು-ವ್ಯೂಹ	೬	೫೧
ಒತ್ತು-ಗಾದಿ	೨	೫೫
ಒತ್ತೆ-ಸೂಳೆಯರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹಣ	೪	೧೫೫
ಒಪ್ಪ-ಕಾಂತಿ	೪	೧೧೯ವ
ಒರಲು-ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಗು	೪	೬೯
ಒಬ್ಬುಳಿ-ಒಟ್ಟು, ಗುಂಪು	೬	೫೬ವ
	೪	೮೬
	೧	೫೯
	೧	೭೯
ಒಳಗು-ಮರ್ಮ, ಅಂತರಂಗ	೬	೧೭
ಒಳ್ಪು-ಒಪ್ಪ, ಚೆಲುವು	೪	೨೬
ಓಜ-ಕ್ರಮ	೧೪	೨೧
	೬	೨೧ವ

	ಆಶ್ವಾಸ	ಪದ್ಯ
ಓತು-ಒಲಿದು, ಪ್ರೀತಿಸಿ	೩	೪೩
ಓರಂತೆ-ಕ್ರಮವಾಗಿ	೯	೧
ಓರನ್ನ-ಸಮಾನವಾದ	೩	೯೯ವ
ಓಲಗಿಸು-ಅನುಸರಿಸು	೯	೬೬
ಓಪಿ-ಚೆನ್ನಾಗಿ	೮	೨೨
ಓವು-ರಕ್ಷಿಸು, ಸಾಕು	೨	೬೦
ಓವು-ಹೂಪೋಣಿಸು	೫	೬೮
ಓಷಧಿ-ಸಸ್ಯ	೨	೫೮
ಓಷಧಿಪ್ರಸ್ಥಪುರ-ಪರ್ವತರಾಜನ ರಾಜಧಾನಿ	೨	೨೮
ಓಸರಿಸು-ಬಿಚ್ಚು, ಬದಿಗೆಮಾಡು	೧	೬೬
ಔರ್ವ-ಉರ್ವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬೆಂಕಿ, ದಾವಾಗ್ನಿ	೨	೭೭

ಕ-ಖ

	ಆಶ್ವಾಸ	ಪದ್ಯ
ಕಂಸಾಳ-ಕಂಚಿನತಾಳ	೧೦	೮೦ವ
ಕಕುಭ-ದಿಕ್ಕು	೮	೨
ಕಕ್ಕಡ-ನಿಷ್ಠುರ	೧	೧೮೮
ಕಕ್ಷಾಂತ-ಕಪೋಲದ ಮೇಲ್ಭಾಗ	೩	೨೫
ಕಚ್ಛಪ-ಆಮೆ	೧	೪೭
ಕಂಚುಳಿಕೆ-ಚಿಲಕತ್ತು	೬	೫೬ವ
ಕಂಜ-ಕಮಲ	೪	೧೨೫
ಕಟಕ-ಕಡಗ, ಸೈನ್ಯದಬೀಡು	೧೦	೩೫
ಕಟಕಿ-ಚುಚ್ಚುಮಾತು	೪	೧೫೭
ಕಟ್ಟಣಕ-ಕೆಟ್ಟಹಟ	೨	೧೦೬ವ
ಕಠಾರಿ-ಕಿರುಗತ್ತಿ	೬	೫೬ಪ
ಕಡಿ-ತುಂಡು	೧	೧೦೬
ಕಡಿಯಣ-ಲಗಾಮು	೬	೫೬ವ
ಕಡೆ-ಉಳಿಯಿಂದ ಕಟಿ	೩	೧೦೨
ಕಡೆ-ಕೊನೆ, ಮೇರೆ	೧೦	೫೯
ಕಣಿಕ-ಬತ್ತದ ತೆನೆ	೨	೧೪
ಕಣ್ಗೊಳಿಸು-ಚಂದಕಾಣು	೪	೧೫೬
ಕಂಟಕ-ಮುಳ್ಳು	೨	೭೪
ಕಂಠೀರವ-ಸಿಂಹ	೧	೧೨೯
ಕಂಡರಿಸು-ಕೆತ್ತು, ಕಟೆ	೩	೧೦೨

	ಆಶ್ವಾಸ	ಪದ್ಯ
ಕಣ್ದೆರವಿ-ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿಸುವಂಥದು	೧೦	೨೯ವ
ಕದಂಬ-ತಾಳೇವೃಕ್ಷ	೧	೫೨
ಕದಳಿ-ಬಾಳೆ	೪	೧೧೬
ಕಂತುಕ-ಚಂಡು	೩	೯೨ವ
ಕಂದ-ಗಡ್ಡೆ	೧	೧೨
ಕಂದು-ಗುಂಡುಕಲ್ಲು	೨	೮೯
ಕಪೋಳವಿಪುಳೆ-ತುಂಬಿದ ಗಲ್ಲದವಳು	೩	೯೨ವ
ಕಬರೀಭರ-ಕೂದಲಗಂಟು, ಮುಡಿ	೪	೧೦೩ವ
ಕಬಳ-ತುತ್ತು	೬	೫೩
ಕಮನ-ಮನೋಹರ	೪	೪೨
ಕಮಲಪುತ್ರ-ಬ್ರಹ್ಮ	೪	೧
ಕಮಳೆ-ಲಕ್ಷ್ಮಿ	೩	೭೦ಪ
ಕಂಬು-ಶಂಖ	೧	೪೭
ಕಂಬುಗ್ರೀವ-ಶಂಖದಂತಹ ಕಂಠ	೩	೯೨ವ
ಕಂಬಿ-ಕಬ್ಬಿಣಸಳಿ	೬	೫೬ವ
ಕಮ್ಮರ-ಸೀಸವೃಕ್ಷ	೧	೬೨
ಕರವಾಳ್-ಕತ್ತಿ	೬	೫೩
ಕರವಿಚ್ಛೇದನೆ-ಕೈಕಡಿಯುವದು	೨	೭
ಕರಾಗ್ರ-ಬೆರಳು	೧	೮೯
ಕರುಮಾಡು-ಉಪ್ಪರಿಗೆ	೧೦	೧೮೦
ಕರಿಣಿ-ಹೆಣ್ಣಾನೆ	೧	೧೨೯
ಕರಿಮುರಿಗೊಳ್-ಕಮರಿಹೋಗು	೮	೪೯
ಕಯ್ಯಾತ್ತು-ಉದ್ದೇಶಿಸಿ	೧	೧೦೯
ಕರೆ-ಕೂಗು	೬	೭
ಕಱ್ಗೊರಲ-ನೀಲಕಂಠ ಶಿವ	೮	೭೫
ಕರ್ಣಪತ್ರ-ಕಿವಿಯೋಲೆ	೫	೭೭ವ
ಕರ್ಣಪಾಲಿಕಾ-ಕಿವಿಯ ಆಭರಣ	೩	೯೨ವ
ಕರ್ದಮ-ಕೆಸರು	೧	೧೨೯ವ
ಕರ್ದುರಂಕು-ಕುಕ್ಕು	೨	೩೬
ಕರ್ಬೊನ್-ಕಬ್ಬಿಣ	೧	೨೨
ಕರ್ವುವಿಲ್ಲ-ಕಬ್ಬಿನಬಿಲ್ಲು	೩	೪೭
ಕಲ-ಮಂಜುಳವಾದ	೪	೩೮
ಕಲಾಪ-ನವಿಲಗರಿ	೧	೧೮೯
ಕಲ್ಲೋಲ-ತೆರೆ	೧	೪೫

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ಕೃತಕಾಚಳ-ಮಾಡಿದಬೆಟ್ಟ	೩	೯೨
ಕೃತಿ-ಕಾವ್ಯಗಳು	೨	೯೯
ಕೃಶಾನು-ಅಗ್ನಿ	೯	೭೯
ಕೆತ್ತು-ಹಾರು, ಸ್ಫುರಿಸು	೩	೨೭
ಕೆದರು-ಹರಡು	೫	೮
ಕೆಯ್ಗೆಯ್-ಸಿಂಗರಿಸು	೭	೧೨ವ
ಕೆಯ್ಗೊಳಿಸು-ಅಲಂಕಾರಮಾಡು	೫	೮೪
ಕೆಯ್ದು-ಆಯುಧ	೬	೫೫
ಕೆಯ್ನೀರ್-ಮಂಗಲಧಾರೆ	೯	೧೨೦
ಕೆಯ್ಪೊಡೆ-ಕೈಯಿಂದ ಬಾರಿಸುವ ಡುಮ್ಮಟ	೧	೭೯
ಕೆಯ್ಪೊಡೆ-ಬಾಣಾಸನ	೭	೫೭
ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕು-ಹೆಚ್ಚಾಗು	೪	೧೦೩ವ
ಕೆಯ್ಮೆ-ಕುಶಲತೆ	೧೦	೭೯ವ
ಕೆಯ್ವಾರಿಸು-ಜಯಘೋಷಮಾಡು	೭	೭೨ವ
ಕೆಲ-ಬದಿ	೩	೪೩
ಕೇಕಿ-ನವಿಲು	೨	೨೧
ಕೇಣ-ಹಿಟ್ಟು, ಛಲ	೨	೧೦೬ವ
ಕೇಳೀವನ-ಆಟವಾಡುವ ತೋಟ	೩	೯೨ವ
ಕೈಘಟ್ಟಿಗೊಳ್-ಮೈಗೆತೆಯ್ದು ಗಂಧ ಪೂಸು	೧೦	೯೮ವ
ಕೈರವ-ಚಂದ್ರಕಮಲ	೨	೨
ಕೊಂಚೆ-ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿ	೧	೭೪
ಕೊಡಂಕೆ-ಕಿವಿ	೬	೫೬ವ
ಕೊಣಕು-ಕೋಣನ ಕೂಗು	೧	೧೨೯ವ
ಕೊಂಡುಕೊನೆ-ತುಂಬಾ ಹೊಗಳು	೧೦	೬೩
ಕೊತ್ತಳ-ಪಾಡೆ	೨	೭೯
ಕೊತ್ತಳಿ-ಸಮೂಹ	೬	೫೬ವ
ಕೊಂತ-ಭಲ್ಲೆ	೬	೫೬ವ
ಕೊಳ-ಸರೋವರ	೪	೧೬
ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿ-ನೀರಹಕ್ಕಿ	೨	೫೧
ಕೋಟರ-ಗಿಡಗಳ ಹೊದರು	೪	೭೦
ಕೋಟಲೆ-ಸಂಕಟ, ಚಿಂತೆ	೯	೨೮ವ
ಕೋಟೀರ-ಕಿರೀಟ	೬	೫೭
ಕೋಡಿ-ತಂಪಾಗಿ	೫	೬೯

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ಕೋಡು-ತಂಪಾಗು	೯	೫೯ವ
ಕೋಡುಗಲ್ಲು-ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದು ಬಂದ ಕಲ್ಲು	೧	೧೨೯
ಕೋದಂಡ-ಬಿಲ್ಲು	೫	೬೦
ಕೋರಕ-ಮೊಗ್ಗೆ	೧	೨
ಕೋವಿ-ಬಾಣ	೨	೮೮
ಕೋವಿದ-ಪಂಡಿತ	೧೦	೮೪
ಕೋಳ್-ಏಟು, ಆಘಾತ	೧	೮೮
ಕೋಳಾಹಳೋತ್ಕರ-ದೊಡ್ಡ ಗದ್ದಲ	೬	೫೪
ಕೌಕ್ಷೇಯ-ಬರೆಯೊಳಗಿದ್ದ ಕತ್ತಿ	೭	೫೩
ಕೌಂಗು-ಅಡಿಕೆ	೨	೩೦
ಕೌಮುದಿ-ಬೆಳದಿಂಗಳು	೧	೪೯
ಕೌರೇಳ್-ಕಮರಿಹೋಗು	೯	೨೮
ಕೌಶಿಕ-ಗೂಗೆ	೧	೭೬
ಕೌಶಿಕ-ಋಷಿ, ಹಾವಿನ ಪೊರೆ	೧	೭೬
ಕೌಳುಜೆ-ರೇಶಿಮೆಬಟ್ಟೆ	೧೦	೫೮
ಕ್ರೇಕಾಂಕರ-ಹಂಸೆಗಳ ಕೂಗು	೨	೫೩
ಕ್ರೋಡ-ಹಂದಿ	೧	೧೦೫
ಕ್ವಣಿತ-ಮಂಜುಲನಾದ	೩	೪
ಕ್ಷಾಮ-ಬರಗಾಲ	೨	೮
ಕ್ಷೇತ್ರ-ಗದ್ದೆ, ತೋಟ	೧	೬೯ವ
ಕ್ಷ್ಮಾಪತಿ-ಭೂಪತಿ	೮	೬೫
ಖಗ-ಸೂರ್ಯ, ಪಕ್ಷಿ	೨	೮೦
ಖಚರ-ದೇವತೆಗಳು	೪	೯
ಖಟ್ವಾಂಗ-ಹೊರಸಿನ ಕಾಲು	೯	೧೧೪
ಖಡ್ಗಿ-ಗಂಡಕ	೧	೭೩
ಖರಕರ-ಸೂರ್ಯ	೯	೨೭ವ
ಖೇಚರ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವ	೧	೫೫

ಗ-ಘ-ಙ

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ಗಂಗಾಪ್ರಾಯ-ಗಂಗೆಗೆ ಸಮಾನ	೫	೧೪
ಗಜಪತಿ-ಇಂದ್ರ	೬	೪೬
ಗಜಶಿಕ್ಷಾ-ಆನೆಯನ್ನು ಪಳಗಿಸುವದು	೫	೯
ಗಣಿಕಾ-ವೇಶ್ಯೆ	೩	೪
ಗಣಿದ-ಲೆಕ್ಕ	೭	೬೯

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಗಂಡ-ಗಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶ	೪	೮೫
ಗಂಡಶೈಲ-ಎತ್ತರವಾದ ಶಿಖರ	೧	೫೧
ಗಂಡುಡುಗು-ಧೈರ್ಯಗುಂದು	೧	೮೮
ಗಂಡೂಷ-ಬಾಯಿಮುಕ್ಕಳಿಸುವಿಕೆ	೭	೧೨ವ
ಗದ್ಗದ-ಧ್ವನಿಯ ನಡುಕ	೩	೨೭
ಗಂಧವತಿ-ಭೂಮಿ	೨	೬೦
ಗಂಧವಹ-ಗಾಳಿ	೨	೬೨ವ
ಗಂಧಸಿಂಧುರ-ಮದದಾನೆ	೧	೧೨೯ವ
ಗಭೀರ-ಆಳ	೨	೨೧
ಗಭೀರತೆ-ಅರ್ಥದ ಆಳ	೧	೮
ಗಮಕ-ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ	೪	೧೫
ಗರಳ-ವಿಷ	೮	೧
ಗರ್ವಿಸು-ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು	೪	೮೭
ಗಹನ-ಅಡವಿ	೬	೩
ಗಹ್ವರ-ದೊಡ್ಡಗವಿ	೧	೪೮
ಗಳ-ಕಂಠ	೪	೮೫
ಗಳಗಳನೆ-ಗಡಗಡ, ಒತ್ತರದಿಂದ	೨	೫೮
ಗಳಪು-ಗಿಳಿವಾತು	೨	೨೭
ಗಳಬಳ-ಗಲಬಿಲಿ, ಗದ್ದಲ	೨	೧೬
ಗಾಂಪ-ಹುಂಬ	೪	೧೦
ಗಿರು-ಭಾವಿಸು	೧	೧೧೨
ಗೀರ್ವಾಣ-ದೇವತೆಗಳು	೬	೬೭
ಗುಡಿಗಟ್ಟು-ಆನಂದ ರೋಮಾಂಚಿತನಾಗು	೩	೧೪
ಗುಣ-ಕಮಲದನಾಳ ತಂತು	೧	೬೯ವ
ಗುಣ-ದಾರ	೫	೬೨
ಗುಣ್ಪು-ಆಳ, ತಗ್ಗು	೩	೭೦ವ
ಗುಲ್ಮ-ಕಂಟಿ	೧	೬೧
ಗುಹಾ-ಸಣ್ಣಗವಿ	೧	೪೮
ಗುಳ-ಆನೆಗಳ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಕಟ್ಟುವ ತೊಟ್ಟಿಲ	೬	೫೬ವ
ಗೆತ್ತು-ಧಾವಿಸಿ	೪	೧೨೩
ಗೊಂಟು-ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳ	೨	೭೯
ಗೊಂದಣ-ಸಮುದಾಯ	೨	೬೨ವ
ಗೊಲೆಗೆತ್ತು-ಹೆದೆ ಸಹಿತ ಎತ್ತು	೭	೩೮
ಗೋತ್ರ-ಪರ್ವತ	೧	೯೮
ಗೋತ್ರ-ಕುಲ	೬	೧೮
ಗೋತ್ರ,ಕುಲ-ಸಂತಾನ	೧	೭
ಗೋತ್ರಶೈಲ-ಕುಲಪರ್ವತ	೯	೩೯
ಗೋಪತಿ-ಸೂರ್ಯ	೫	೩
ಗೋವಳಗಟ್ಟಿಗೆ-ಕೈಬಡಿಗೆ, ಲಾಠಿ	೬	೫೬ವ
ಗೌಂಜು-ಕೌಂಜುಗ	೧	೭೪
ಗೌರ-ಶುಭ್ರ	೪	೧೦೬
ಗ್ರಂಥಿ-ಗಂಟು	೭	೧೨ವ
ಗ್ರೀವ-ಕುತ್ತಿಗೆ, ಕಂಠ	೫	೭೬ವ
ಗ್ರೀಷ್ಮ-ಬೇಸಗೆ	೯	೩೪
ಘಟ-ಕೊಡ	೪	೧೩೨
ಘಟಿ-ಆನೆ	೬	೬೨
ಘಟ್ಟವಳ್ತಿ-ಗಂಧವನ್ನರೆಯುವವಳು	೨	೮೯
ಘಟ್ಟಮುಗುಳ್ಚು-ಗಂಧವನ್ನು ಅರೆ	೨	೮೯
ಘನ-ದೊಡ್ಡಿಸ್ತಿಕೆ	೮	೭೮
ಘನ-ಮೋಡ	೪	೩೦
ಘನಪಥ-ಆಕಾಶ	೫	೮
ಘೀಳ್-ಆನೆಗಳ ಧ್ವನಿ	೨	೭೬
ಘುಸೃಣ-ಲೇಪನ	೪	೧೧೯
ಘೂಕ-ಗೂಗೆ	೧	೨೫
ಘೋಟಕ-ಕುದುರೆ	೬	೯೯

ಚ, ಛ

ಚಟುಳತರ-ಅತಿ ಚಂಚಲ	೪	೭೧ವ
ಚಂಡಶೀಲ-ಉಗ್ರ ಆಚರಣೆಯುವ	೬	೩
ಚಂಡಾಸಿ-ಹರಿತವಾದಕತ್ತಿ	೩	೨
ಚಂಡಾಂಶು-ಸೂರ್ಯ	೪	೯೫
ಚತುರಾಸ್ಯ-ಬ್ರಹ್ಮ	೬	೬೬
ಚಂದ್ರಲೇಖೆ-ಬಾಲಚಂದ್ರ	೩	೭೪
ಚಂದ್ರಾತಪ-ಬೆಳ್ದಿಂಗಳು	೪	೧೦೭
ಚಂದ್ರಿಕೆ-ಬೆಳ್ದಿಂಗಳು	೪	೩೫
ಚಪ್ಪರಣೆ-ಗಿಳಿಗಳ ಕೂಗು	೭	೬೧
ಚಪ್ಪರಿಸು-ಬೆದರಿಸು	೩	೧೦೪ವ
ಚಮರ-ಗೊಂಡೆ	೬	೫೬ವ

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಚಮರೀಮೃಗ-ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಕಾಡಾಕಳ	೧	೫೦
ಚಮ್ಮಟಿಗೆ-ಬಾರುಕೋಲು	೬	೫೬ವ
ಚರಣಮುದ್ರಿಕಾ-ಕಾಲುಂಗುರ	೮	೯ವ
ಚರಣಾಯುಧ-ಕೋಳಿ	೧	೭೪
ಚರ್ಮದಂಡ-ಬಾರುಕೋಲು	೬	೫೬ವ
ಚಲಶಿವ-ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪ	೮	೩೯
ಚಾಗಿ-ದಾನಿ	೨	೧೦೪
ಚಾಪಳವೃತ್ತಿ-ಚಂಚಲಸ್ವಭಾವ	೬	೨೦
ಚಿತ್ರ-ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳಿಸುವಂತಹ	೧	೪೨
ಚಿತ್ರಕಾಯ-ಹುಲಿ	೧	೯೫
ಚಿಂದಿ-ಕತ್ತರಿಸಿದ ಅರಿವೆ	೬	೧೬ವ
ಚಿರ-ಚಿರಾಯತಕಡ್ಡಿ ಗಿಡ	೧	೭೨
ಚಿಲ್ಲ-ನಿಸಳೀಬೀಜದ ಗಿಡ	೧	೭೨
ಚೂಡ ಶಿಖರ	೧	೩
ಚೂಳಿಕೆ-ದೀಪದಕುಡಿ	೧೦	೨೯ವ
ಚೆಲ್ಲವಾಡು-ಧಿಃಕರಿಸು	೬	೫೬ವ
ಚೇತೋದೃಷ್ಟಿ-ಅಂತರಿಕದೃಷ್ಟಿ	೧೦	೬೧ವ
ಛಿದ್ರಿಸ-ಕನ್ನಕೊರೆ	೧	೨೬
ಜಕ್ಕಂದೊಳಲಿ-ಕೋಣ	೬	೫೬ವ
ಜಟಾರಚನೆ-ಜಡೆಕಟ್ಟು	೯	೨
ಜವನಿಕೆ-ಅಂತಃಪಟ	೧೦	೮೨ವ
ಜಳಜ-ಕಮಲ	೪	೭೧ವ
ಜಳದ-ಮೋಡ	೧	೫೨
ಜಾಯಿಲ-ನಾಯಿ	೧	೧೦೪ವ
ಜಾಲ-ಜಾಳಿಗೆ	೭	೧೨ವ
ಜಾಹ್ನವಿ-ಗಂಗಾನದಿ	೯	೨೦
ಜಿನುಗು-ಅಳಿನಾದ	೭	೨೭
ಜಿನುಂಗು-ಮೆಲುದನಿಮಾಡು	೪	೧೬
ಜಳಧರ-ಮೋಡ	೯	೬೬
ಜೀವ-ಗುರು, ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ	೧	೬೯ವ
ಜೀವನ-ನೀರು, ಬಾಳುವೆ	೯	೨೮ವ
ಜೋದ-ಮಾವಟಿಗ	೨	೭೩
ಝಂಕೆ-ಬೆದರಿಕೆ	೨	೧೫
ಝಷ-ಮೀನ	೪	೧೩ವ

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಝಷಕೇತ-ಕಾಮ	೪	೧೩ವ
ಝಷಾ-ಮೀನ	೪	೧೪೬

ಟ, ಠ

ಟಟ್ಟಿಭ-ಟಿಂವಕ್ಕಿ	೧	೭೪
ಠಾವು-ಸ್ಥಳ	೨	೩೭
ಡಂಬಲ-ಹುಚ್ಚಾಟ	೪	೨೯
ಢಿಂಢಿಮ-ನಗಾರಿ	೩	೩
ಢೆಂಕಣೆ-ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಆಯುಧ ಯಂತ್ರ	೨	೭೯
ಢಾಳೆ-ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ	೬	೫೬ವ
ಢೊಕ್ಕರಿಕೆ-ಕುಸ್ತಿಯ ಪೇಚು	೨	೧೦೬ವ

ತ, ಥ

ತಕ್ಕು-ವಂಚನೆ	೧	೯೨
ತಟಿಲ್ಲತಾ-ಬಳ್ಳಿಮಿಂಚು	೯	೩೧
ತಡಿಕೆ-ತಟ್ಟಿ	೧	೮೦
ತಣಿವಿನಂ-ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ಹಾಗೆ	೧	೧೨೯ವ
ತನುವನೆಳಸು-ಸೀರತನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸು	೪	೭
ತಂದಲ್-ಜಡಿಮಳೆ	೩	೬೧
ತನ್ವಿ-ಸುಂದರಿ	೪	೧೧೪
ತಪನ-ಸೂರ್ಯ	೯	೧೫
ತಮ-ಕತ್ತಲೆ	೨	೭೮
ತಮಂಧ-ದಟ್ಟಕತ್ತಲೆ	೪	೬೬
ತಮೂಲ-ಹೊಂಗೆ (ಹುಲಗುಲಿ)	೨	೩೦
ತರದಿಂ-ಕ್ರಮವಾಗಿ	೨	೭೪
ತರಳತರ-ತುಂಬಾಚಂಚಲ	೫	೧೪
ತಱಿ-ಸವರು	೬	೫
ತರ್ಕಯಿಸು-ವಿಚಾರಿಸಿನೋಡು	೫	೪
ತವಿಲ್-ಕ್ಷಯ, ನಾಶ	೪	೧೫೮ವ
ತಳರ್-ಚಲಿಸು	೪	೧೧೩
ತಳವೆಳಗು-ಭ್ರಮೆ	೪	೧೨೭
ತಳಾರರ್-ಕಾಪಿನಾಳು, ತಳವಾರ	೫	೭
ತಳೆ-ಛತ್ರ	೯	೫೬
ತಲ್ಪ-ಹಾಸಿಗೆ	೨	೭೨ವ

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ತಳ್ಪರ್-ತಪ್ಪಲು	೧	೭೦
ತಳ್ತಿಱ್ತಿ-ಜೋರಿನಿಂದ ತಿವಿ	೬	೬೮
ತಳ್ತು-ಎದುರಿಸಿ	೨	೧೦೪
ತಾತ್ಪರ್ಯ-ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪ	೫	೪೩ವ
ತಾಮರಸ-ಕಮಲ	೨	೧೫ವ
ತಾರಕಿತವಾದ-ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ	೫	೭೭
ತಾರಗಿರಿ-ಬೆಳ್ಳಿಪರ್ವತ	೧೦	೫
ತಾರಾ-ಬೆಳ್ಳಿ, ನಕ್ಷತ್ರ	೫	೮೮
ತಾರಾಪತಿ-ಚಂದ್ರ	೪	೪೪ವ
ತಾರೆಗಬೀರಿಗ-ತರಗಾಬರಗಾ	೧	೨೩
ತಾರೇಶ-ಚಂದ್ರ	೫	೭೭ವ
ತಾಮುರ್ಟ್ಟು-ಒಣಗು, ಅಟ್ಟಿಸು	೯	೨೮ವ
ತಾಳಿಗೆ-ಬಾಯಿಅಂಗಳ	೯	೮ವ
ತಿಗ್ಮಾಂಶು-ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಿರಣ, ಸೂರ್ಯ	೯	೨೯
ತಿಂಗಳ್-ಚಂದ್ರ	೪	೧೪೧
ತಿಣ್ಣ-ದಟ್ಟ, ಭಾರವಾದ	೭	೧೦ವ
ತಿಣ್ಣಗೊಂಬು-(ಫಲ) ಭಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೊಂಬೆ	೧	೧೨೯ವ
ತಿತ್ತಿರಿ-ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಜಾತಿ	೧	೬೪
ತಿತ್ತಿರಿ-ತುತೂರಿ	೬	೬೭
ತಿಂತಿಣಿ-ಗುಂಪು	೨	೧೦೧
ತಿಮಿರ-ಕತ್ತಲೆ	೪	೭೩
ತೀವ್ರ-ತೀಕ್ಷ್ಣ	೯	೨೮ವ
ತಿಳ್-ತಿಳಿಯಾಗು, ಹಸನಾಗು	೯	೬೦
ತೀಡು-ಬೀಸು	೨	೭೨
ತೀಂಟೆ-ತಿಂಡಿ	೨	೪೨
ತೀರದೊಪ್ಪ-ದಂಡೆಯ ಸೌಂದರ್ಯ	೫	೨೦ವ
ತುಡು-ತೊಡು, ಧರಿಸು	೪	೧೦೮
ತುಂಡ-ಚುಂಚು	೨	೭೨ವ
ತುಱುಗು-ತುಂಬು, ದಟ್ಟವಾಗು	೨	೧೦೪
ತುಱುಂಗಲು-ದಟ್ಟಣೆ, ಗುಂಪು	೭	೧೨ವ
ತೂದು-ಮುಂದುವರಿಸು	೪	೧೧೬
ತೂಪಿರಿ-ಧ್ವನಿಯಿಂದ ನಿವಾಳಿ ತೆಗೆ	೪	೩
ತೂರಲ್ಗೊಂಬು-ತುದಿಯ ಕೊಂಬೆ	೧	೧೨೯ವ
ತ್ರುಳ್-ಮುಂದುವರಿ	೬	೭೨

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ತೃಷಿತ-ನೀರಡಿಸಿದವ	೯	೨೮
ತೆಱಪುಗೊಳ್-ಅವಕಾಶ ವ್ಯಾಪಿಸು	೩	೩೬
ತೆರಳ್ಕೆ-ದಾಳಿ	೬	೧೧
ತೆರೆಮುಸಗು-ಹೆಚ್ಚಾಗು	೯	೧೯
ತೇಂಕಾಡು-ಈಸಾಡು	೯	೫೩
ತೇಂಕು-ಈಸಾಡು, ಹಾರು	೨	೬೩
ತೊಂಗಲ್-ಗೊಂಚಲು	೫	೮೪
ತೊಡಂಬೆ-ಆಭರಣ	೯	೩೬
ತೊಂಡುಗೆಡೆ-ಗಳಹು	೨	೩೬
ತೋಟಿ-ಜಗಳ	೩	೧೦೪ವ
ತೋಮರ-ಕಬ್ಬಿಣ ಒನಕೆ	೭	೧೨ವ
ತೌದಲೆ-ಕೊನೆಗಾಲ	೭	೩೫
ತ್ರಿದಶರ್-ದೇವತೆಗಳು	೬	೧೫
ತ್ರಿದಶಾಚಾರ್ಯ-ದೇವತೆಗಳ ಗುರು	೬	೧೧ವ
ತ್ರಿಪುರಭಂಜನ-ಶಿವ	೧೦	೯ವ
ತ್ರ್ಯಕ್ಷ-ಶಿವ	೫	೧೩ವ
ತ್ರ್ಯಂಬಕ-ಮುಕ್ಕಣ್ಣ	೩	೭೨
ಥಟ್ಟು-ಸಮುದಾಯ	೬	೭೧

ದ, ಧ ನ

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ದಂಡಣೆ-ಶಿಕ್ಷೆ	೪	೧೧೯ವ
ದಂಡಧರ-ಯಮ	೧೦	೧೨೦ವ
ದಂಡೆ-ತೋಳು	೮	೨೪
ದನುಪ್ರೋದ್ಭವ-ದನುವಂಶಜ	೬	೫೭
ದರಹಸಿತ-ಅರ್ಧ ಅರಳಿದ	೯	೩
ದರಿ-ಕಂದರ	೧	೬೦
ದರ್ಪ-ಮದ, ಸೊಕ್ಕು	೪	೧೧೯ವ
ದರ್ಪಕ-ಮನ್ಮಥ	೪	೧೨೦
ದಶಭುಜ-ಶಿವ	೯	೩೦
ದಶಶತಕರ-ಸೂರ್ಯ	೪	೯೦
ದಳನ-ಹಿಟ್ಟುಹಿಟ್ಟು ಮಾಡುವಿಕೆ	೬	೫೬ವ
ದಳವೇಱು-ಚಿಗುರು	೩	೪೭
ದಾನಧಾರಾ-ಮುದೋದಕ ಧಾರೆ	೧	೫
ದಾರವಂದ-ಬಾಗಿಲ್ಕದ	೭	೧೨ವ
ದಾವ-ಹಗ್ಗ, ಕಿಚ್ಚು	೪	೧೧೬
ದಿಕ್ಕುಂಜರ-ದಿಗ್ಗಜಗಳು	೬	೫೪
ದಿಗಧೀಶ-ದಿಕ್ಪಾಲಕರು	೬	೫

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ದಿವಸೇಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯ	೩	೭೦ವ
ದಿವಾಕರ-ಸೂರ್ಯ	೧	೫೩
ದೀಪನ-ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಡುವ	೨	೧೦೨
ದೀಪ್ತಿ-ದೀಪ್ತ, ಕಾಂತಿ	೪	೧೩೨
ದೀಹದಪುಲಿ-ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಪಳಗಿಸಿದ ಹ.ಲಿ	೧	೬೯
ದುಕೂಲ-ರೇಶಿಮೆ ಸೀರೆ	೩	೨೫
ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ-ಕ್ಷೀರಸಾಗರ	೧	೩೭
ದುರ್ಗತಿ-ದುರವಸ್ಥೆ	೬	೧೧
ದುಶ್ಚ್ಯವನ-ಇಂದ್ರ	೯	೪೦
ದುಷ್ಕರ-ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ	೬	೪೫
ದೂರ್ವ-ಕರಿಕೆ	೧೦	೯೭ವ
ದೂಸಿಗ-ಬಟ್ಟೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ	೨	೯೪
ದೆಖ್ಖಾದೆಖ್ಖಿ-ದೃಷ್ಟಿಯುದ್ಧ	೬	೭೫ವ
ದೆಖ್ಖಾಳ-ರಮಣೀಯತೆ	೨	೧೦೬ವ
ದೇವಾಸ-ಕೈಮಗ್ಗದ ನೂಲಿನ ಬಟ್ಟೆ	೧೦	೬೯ವ
ದೇವಾಯತನ-ಗುಡಿ	೨	೨೮
ದೊರೆ-ಸಮಾನ	೪	೧೫೩
ದೊರೆಕೊಳ್-ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗು	೧೦	೨೩
ದೋಷಾಕರ-ಚಂದ್ರ	೫	೫
ದ್ವಿಜ-ಹಲ್ಲು	೪	೧೪೬
ದ್ವಿಪ-ಆನೆ	೨	೧೦೦
ದ್ಯುತಿ-ಕಾಂತಿ	೪	೯೪
ದ್ರುಮ-ಗಿಡ	೨	೪೬
ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ-ಹೆರಳು	೨	೨೦
ಧರಾಮರ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ	೫	೯ವ
ಧವಲಿಮ-ಶುಭ್ರತೆ	೧	೬೩
ಧಾತ್ರ-ಬ್ರಹ್ಮ	೨	೧೨
ಧಾರಾಧರ-ಮೋಡ	೬	೩
ಧಿಂಕಿಡು-ದಾಳಿಯಿಡು	೧೦	೪
ಧೀರ-ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ	೧	೧೦೦
ಧೂಮ-ಹೊಗೆ	೧	೬೭
ಧೃತಕಂಠಕ-ಮುಳ್ಳುಳ್ಳ	೨	೬೪
ಧ್ವಾನ-ಸಪ್ಪಳ	೧	೪೬
ಧ್ವಾಂತ-ಕತ್ತಲೆ	೧	೭೫

ನ

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ನಕ್ರ-ಮೊಸಳೆ	೧	೪೭
ನಕ್ಷತ್ರಪಾಠಕರು-ಜೋಯಿಸರು	೧೦	೨೯ವ
ನಗ-ಪರ್ವತ	ಪು.	೨
ನಗಜೆ-ಪಾರ್ವತಿ	೪	೬೦
ನಗಾಗ್ರ-ಪರ್ವತ ಶಿಖರ	೯	೨
ನಚ್ಚು-ನಂಬು	೩	೪೯
ನಯ-ರಾಜನೀತಿ	೬	೧೬
ನಯ-ರಾಜಕಾರಣ	೬	೨೮
ನರಪ-ರಾಜ	೨	೧೦೦
ನಲ್ಲೆ-ಪ್ರಿಯೆ	೩	೯೨ವ
ನವಿಲುಯ್ಯಲೆ-ನವಿಲಾಕಾರದ ಪೀಠವುಳ್ಳ ಜೋಕಾಲಿ	೪	೧೫೮
ನಳನಳಿಕೆ-ಕೋಮಲತೆ	೭	೪೩ವ
ನಳಿತೋಳ್-ನಿಡಿದಾ (ಉದ್ದವಾ)ದ ತೋಳು	೩	೯೨ವ
ನಳಿನ-ಕಮಲ	೨	೫೫
ನಾಕ-ಸ್ವರ್ಗ	೬	೫
ನಾಗ-ಸರ್ಪ, ಆನೆ	೫	೭೪
ನಾನ್-ತೋಯು, ಒದ್ದೆಯಾಗು	೯	೫೬
ನಾರಿ-ಹೆಣ್ಣು, ಬಿಲ್‌ಹೆದೆ	೪	೧೫೪
ನಾಳಿಕೇರ-ತೆಂಗು	೨	೪೭
ನಿಕುರುಂಬ-ಸಮೂಹ	೨	೬೫
ನಿಕೃಷ್ಟಾತ್ಮ-ಕೀಳುಮನಸ್ಸಿನವ	೮	೮೪
ನಿಕೇತನ-ಮನೆ	೩	೫೨
ನಿಕೇತನಯೂಥ-ಮನೆಗಳ ಗುಂಪು	೬	೨೨ವ
ನಿಗಮ-ವೇದ	೫	೪೯
ನಿಗಳ-ಸರಪಳಿ	೨	೧೦೧
ನಿಜ-ಸತ್ಯ	೩	೪೨ವ
ನಿಟಲ-ಹಣೆ	೪	೯೪
ನಿಟಲಾಕ್ಷ-ಹಣೆಗಣ್ಣ, ಶಿವ	೧	೩
ನಿಟ್ಟೆ-ನಿಷ್ಠೆ	೪	೯೨
ನಿಡುಗೊಳ್-ಉದ್ದವಾಗು	೧	೧೨೯ವ
ನಿದಾಘ-ಬೇಸಗೆ	೧	೪೯
ನಿಧಿ-ನಿಕ್ಷೇಪ	೩	೫೯

ಪ; ಫ

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ಪದೆ-ಸಮಯ, ವೇಳೆ	೧	೮೮
ಪದಿರ್-ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಪರ್ಯಾಯ	೪	೭೧
ಪದುಳ-ಕ್ಷೇಮ, ಜಾಗ್ರತೆ	೫	೧೩
ಪದೆಪು-ಪ್ರೀತಿ, ಅಪೇಕ್ಷೆ	೧	೪೩
ಪದ್ಮಜ-ಬ್ರಹ್ಮ	೩	೫೪
ಪದ್ಮಮಿತ್ರ-ಸೂರ್ಯ	೫	೪
ಪದ್ಧತಿ-ನಡೆವಳಿ, ಆಚಾರ	೧೦	೭೯ವ
ಪನಸ-ಹಲಸು	೩	೪೬
ಪಂದಲೆ-ಹಸಿಯುತಲೆ	೯	೧೧೪
ಪನ್ನಿರ್ವರ್-ಹನ್ನೆರಡು ಜನ	೪	೧೦
ಪನ್ನೀರು-ಸುವಾಸನೆಯುಕ್ತ ನೀರು	೨	೬೩
ಪಯೋಧರ-ಮೋಡ	೯	೨೮
ಪಯೋಧರ-ಮೊಲೆ	೧೦	೪
ಪಯೋಧಿ-ಕ್ಷೀರಸಾಗರ	೪	೧೦೬
ಪಯೋನಿಧಿ-ಸಮುದ್ರ	೨	೭೦ಪ
ಪಯೋವಾರ್ಧಿ-ಕ್ಷೀರಸಾಗರ	೨	೫೨
ಪರ-ಸ್ವರ್ಗ	೫	೧೬
ಪರೆ-ಆಶೀರ್ವಾದ	೨	೭೦ಪ
ಪರಪುಟ್ಟ-ಕೋಗಿಲೆ	೩	೪೩
ಪರಮಾರ್ಥ-ಮೋಕ್ಷ	೫	೩೧
ಪರಮೆ-ಭ್ರಮರ	೩	೭೩ಪ
ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯ-ಮೋಕ್ಷಸಂಪತ್ತು	೨	೯೩ವ
ಪರವಶತೆ-ಮೈಮರೆವು	೩	೭
ಪರಶು-ಕೊಡಲಿ	೭	೫೬ಪ
ಪರಿಕರ-ಉಪಕರಣ	೭	೬೧
ಪರಿಕಲ್ಪಿಸು-ನಿಯಮಿಸು	೪	೧೧೯ವ
ಪರಿಖಾತ-ಅಗಳತೆ, ಕಂದಕ	೩	೭೭
ಪರಿಗತ-ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ	೯	೫೩
ಪರಿಣಮಿಸು-ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿರು	೧	೬೧
ಪರಿಧಾನ-ಅಂತಃಪಟ	೧೦	೮೬
ಪರಿರಂಭಣ-ಆಲಿಂಗನ	೭	೧೦ವ
ಪರಿವಡೆ-ಹಬ್ಬು	೩	೩೭
ಪರಿವೀಧಿ-ದೊಡ್ಡ ಬೀದಿ	೪	೧೩೦
ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸು-ಸುತ್ತುಗಟ್ಟು	೫	೨೦
ಪರಿವೃತ-ಸುತ್ತಿಕೊಂಡವ	೪	೧೦೨ಪ

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ಪರಿಷ್ವಂಗ-ಆಲಿಂಗನ	೨	೯೬
ಪರಿಸ್ತರಣ-ಹಾಸುವಿಕೆ	೧೦	೯೭ಪ
ಪರಿಸ್ಪಂದನ-ಅಸಂದ, ಓಸೋದ	೪	೪೩
ಪರುಷ-ಸ್ಪರ್ಶ, ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಬಂಗಾರ ಮಾಡುವದು	೩	೫
ಪರೆ-ಚದರಿಹೋಗು	೯	೬೨
ಪಲ್ವಟಿ-ಹಲ್ಲುಬಾರಿಸು	೯	೭೫
ಪವನಪಥ-ಆಕಾಶ, ಶೂನ್ಯ	೯	೧೦೪
ಪವಮಾನ-ವಾಯು	೬	೬೩
ಪವಿತ್ರ-ಉಂಗುರ	೧೦	೬೧ಪ
ಪಶುಪತಿ-ಶಿವ	೨	೯೨ಪ
ಪಸದನ-ಉಡುಗೊರೆ, ಕಾಣಿಕೆ	೩	೧೦
ಪಸರ-ಅಂಗಡಿ	೩	೯೩
ಪಸಲೆ-ಹುಲ್ಲುನೆಲ	೫	೬೮ಪ
ಪಸಾಯನ-ಉಡುಗೊರೆ	೪	೧೦೨ಪ
ಪಸಿಯ-ಅಪರಿಪಕ್ವ	೫	೫೯
ಪಸೆ-ಹಸೆ ನಾಗಲಬೀಜ	೪	೧೫೮ಪ
ಪಳಂಚಲೆ-ಬೆನ್ನುಹತ್ತು	೨	೫೩
ಪಳಂಚು-ತಾಗು, ಏಟುಹಾಕು	೬	೬೯
ಪಳಿ-ನಿಂದಿಸು	೧	೩೯
ಪಳಯಿಸು-ಪ್ರಳಾಪಿಸು	೮	೭೪ಪ
ಪಳವಿಗೆ-ಧ್ವಜಪಟ	೬	೫೬ಪ
ಪಾಟಿ-ಸಮಾನ	೬	೩೬
ಪಾಠೀನ-ಮೊಸಳೆ, ಮೀನ	೯	೩೮ಪ
ಪಾಠೀನ-ಆವೆ	೯	೩೮ಪ
ಪಾದರಿ-ಪಾಟಲಪುಷ್ಪ	೩	೬೧
ಪಾಮರಿ-ಹಳ್ಳಿಯಹುಡುಗಿ	೩	೧೫ಪ
ಪಾಯವಧಾರು-ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿರಿಸಬೇಕು	೪	೧೮
ಪಾರಾವಾರ-ಸಮುದ್ರ	೧	೪೪
ಪಾರ್-ದಾರಿಕಾಯು	೩	೪೭
ಪಾರ್-ಅಪೇಕ್ಷಿಸು	೨	೯೩ಪ
ಪಾವಕ-ಅಗ್ನಿ	೯	೩೭
ಪಾಶ-ಹಗ್ಗ	೬	೭೧
ಪಾಷಾಣ- ಹಾಸುಗಲ್ಲು	೧	೧೨೯ಪ

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಬಳಸಿಗಂ-ಸುತ್ತುಮುತ್ತು	೬	೨೭
ಬಳಾನೀಕ-ಸೈನ್ಯಸಮೂಹ	೭	೫೨
ಬಳಾಹಕ-ಮೋಡ	೯	೪೭
ಬಳಿಗೊಳ್-ಬೆನ್ನುಹತ್ತು	೧	೮೫
ಬಾಯುಳಿ-ಬಾಯಿಬಿಡು	೪	೧೫೫ವ
ಬಾಯಿಂಟ-ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗೆ ಕೊಡುವ ದಾನ ವಿಶೇಷ	೨	೭೨ವ
ಬಾಯ್ದೆರೆ-ತೆರೆದ ಬಾಯಿ, ತುಟಿ	೨	೧೭
ಬಾರಿಸು-ನಿವಾರಣೆಮಾಡು	೬	೧೨
ಬಾವನ್ನ-ಶ್ರೀಗಂಧ	೧೦	೭೯ವ
ಬಾಷ್ಪದೃಕ್-ಕಂಬನಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಣ್ಣು	೮	೧೪
ಬಾಸಣ-ಮುಸುಕು	೬	೬೭
ಬಾಸಣಿಸು-ಹೊದಿಸು	೫	೬೮ವ
ಬಾಸೆ-ಹೊಟ್ಟೆಯಮೇಲಿನ ರೋಮರಾಜಿ	೩	೩೯
ಬಾಹುಪೂರ-ಭುಜಕಿರೀಟ	೭	೧೨ವ
ಬಾಳ್-ಕತ್ತಿ	೪	೧೪೧
ಬಾಳ್-ಬದುಕು	೧೦	೫೪
ಬಿಗುರ್-ಅಂಜು	೬	೬
ಬಿಗುತರ್ಗ-ಭೀತಿಗೊಂಡು	೧	೧೨೯ವ
ಬಿಣ್ಪು-ಭಾರ	೩	೭೦ವ
ಬಿತ್ತು-ಬೀಜ	೪	೯೫
ಬಿದಿ-ಬ್ರಹ್ಮ	೬	೨೬
ಬಿದಿರ್-ಹೊಯ್ದಾಡು	೧	೧೨೫
ಬಿದು-ಗಂಡಸ್ಥಲ	೨	೧೦೬ವ
ಬಿನ್ನಣ-ವಿಜ್ಞಾನ	೫	೩೪
ಬಿಂಬ-ತೊಂಡೇಹಣ್ಣು, ರೂಪ	೧	೫೨
ಬಿಲ-ಸಣ್ಣಹೋರು	೧	೭೦
ಬಿಲ್ಲುಂಬೆರಗು-ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ	೮	೩೭
ಬಿಸ-ಕಮಲದ ದೇಟು	೨	೬
ಬಿಸ-ವಿಷ	೪	೧೦೨
ಬಿಸ-ನೀರು	೯	೨
ಬಿಸಕಂಡ-ಕಮಲದ ಅಗಿ	೯	೬೪
ಬಿಸಜ-ಕಮಲ	೪	೧೩ವ
ಬಿಸರುಹ-ಕಮಲ	೭	೮
ಬಿಳ್ತು-ಬೀಜ	೩	೬೦ವ
ಬಿಳ್ದಿನ-ಹಗಲು	೪	೩೮
ಬೀದಿವರಿ-ಹಬ್ಬು	೪	೧೦೩ವ
ಬೀಳಿಲ್-ಇಳಿಬೇರು	೧	೫೧
ಬುದ್ಬುಡ-ಗುರುಳೆ	೧	೪೭
ಬೃಂಹಿತ-ಆನೆಯ ಕೂಗು	೧	೫೧
ಬೆಂಚೆ-ಸಣ್ಣ ಕೆಱೆ, ಹೊಂಡ	೯	೨೮
ಬೆಟ್ಟಿತ್ತು-ಬಿರುಸು	೩	೧೦೧
ಬೆಡಂಗು-ಮಾತಿನ ಜಾಣ್ಮೆ	೬	೩೬
ಬೆಂಡೇಳ್-ನಿಸ್ಸತ್ವವಾಗು	೯	೨೮ವ
ಬೆಂಡೇಳ್ವ-ಹಗುರಾದ	೧	೧೨೯ವ
ಬೆನ್ನೀರ್-ಬೆಚ್ಚನ್ನ ನೀರು	೯	೧೮
ಬೆಂಕೆವೆಳಗು-ಸಮ್ಮಿಶ್ರಪ್ರಕಾಶ	೧೦	೨೯ವ
ಬೆರಂಟು-ಹರಡು, ಅಗಿ	೧	೧೦೧
ಬೆಸಕೆಯ್-ಅಪ್ಪಣೆ ಪಾಲಿಸು	೧	೬೫
ಬೆಸಲಾಗು-ಹೆರು	೬	೫೬ವ
ಬೆಸಸು-ಅಜ್ಞೆಮಾಡು, ಹೇಳು	ಪು.	೧
ಬೆಳತಿಗೆ-ಕಾಂತಿ	೩	೧೦೯
ಬೆಳರ್ವಾಯ್-ಹಸನಾದ ಬಾಯಿಯುಳ್ಳ	೩	೯೨ವ
ಬೆಳ್ಪುಗು-ಮಂಕುಗೊಳ್ಳು	೧	೧೨೯ವ
ಬೆಳ್ಪುರ-ಮೋಸದ ಬಲೆಗಳು	೧	೭೯
ಬೇಲ-ಬೆಳವಲ	೧	೭೨
ಬೇಳ್-ಆಹುತಿಕೊಡು	೧	೬೭
ಬೈತರ್-ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂತ್ರಿಸು	೩	೧೦೨
ಬೋಳೈಸು-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸು	೨	೧೦೬ವ
ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ-ಮುತ್ತಲಗಿಡ	೧	೭೨
ಭಗಣ-ನಕ್ಷತ್ರ	೪	೧೦೩ವ
ಭಗ್ನ-ಭಂಗಿತವಾದ	೯	೯
ಭಂಗ-ತೆರೆ	೨	೫
ಭಂಗುರ-ನಾಶ	೬	೫
ಭದ್ರ-ಮಂಗಲ, ಘಟ್ಟಿ	೫	೧೬
ಭದ್ರ-ಮಾಳಿಗೆ, ಆನೆ, ವೃಷಭ	೧೦	೧೦೦
ಭದ್ರಗಜ-ಪಟ್ಟದಾನೆ	೨	೩೪
ಬರಿಕೆಯ್-ಆನೆಯ ಸೊಂಡಿಲು	೯	೨೮ವ

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಭರ್ಗ-ಶಿವ	ವ. ಪುಟ	೨
ಭರ್ತ-ಗಂಡ	೬	೧
ಭಲ್ಲೂಕ-ಕರಡೆ	೧	೧೩೯ವ
ಭಾರತಿ-ಸರಸ್ವತಿ	೧	೯
ಭಾರ್ಗವ-ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ	೬	೫೬ವ
ಭಾವ-ಭಕ್ತಿ, ಬಗೆ	೪	೧೨
ಭಾವಕಿ-ಪ್ರೀತಿಭಾವ ತೋರುವವಳು	೭	೭
ಭಾವ್ಯ-ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ	೧	೧೪
ಭಾಸುರ-ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ	೧	೧೮
ಭಾಳತಳ-ವಿಶಾಲ ಹಣೆ	೨	೯೩ವ
ಭಾಳಲೋಚನ-ಹಣೆಗಣ್ಣು	ಪು.	೩
ಭಾಳಾನಲ-ಹಣೆಯೊಳಗಿನ ಬೆಂಕಿ	೮	೫೦
ಭೀಮ-ಶಿವ, ಭಯಂಕರ	೩	೮
ಭೀಮರೂಪಧರ-ಶಿವ	೧	೪೮
ಭೀಷ್ಮ-ಭಯಂಕರ	೧	೭೮
ಭುಜಾಗ್ರ-ಹೆಗಲು	೫	೮೧
ಭುವನ-ನೀರು, ಜಗತ್ತು	೫	೩೦ವ
ಭುವನಕಂಟಕ-ಕಮಲದ ದೇಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಮುಳ್ಳು ಅಥವಾ ಸುಂಕ	೩	೬
ಭೂಜಾತ-ವೃಕ್ಷ	೧	೪೮
ಭೂತೇಶ-ಶಿವ	೧	೧೪
ಭೂಧರ-ಪರ್ವತ	೧	೫೧
ಭೂಭೃತ್-ಪರ್ವತ	೫	೪೪
ಭೂಮಿಜೆ-ಸೀತಾದೇವಿ	೧	೬೯ವ
ಭೂರುಹ-ಗಿಡ	೨	೫೬

ಮ

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಮಕರ-ಮೊಸಳೆ	೧	೪೬
ಮಕರಧ್ವಜ-ಮನ್ಮಥ	೨	೭೦ವ
ಮಕುಟವರ್ಧನ-ಮಾಂಡಲಿಕರಾಜ	೩	೧೦೬ವ
ಮಗುಳ್ಚು-ಅರೆ	೩	೯೦
ಮತ್ಸ್ಯನೇತ್ರ-ಮೀನ್ಗಣ್ಣು	೩	೩೧
ಮಚ್ಚು-ಒಲಿ	೨	೮೯
ಮಂಜೀರ-ನೂಪುರ, ಪೈಜಣ	೩	೧೦೦
ಮಡಗು-ಬಚ್ಚಿಡು	೧	೮೪
ಮಡಸನ್ನೆ-ಹಿಮ್ಮಡ ಸನ್ನೆ	೬	೫೬ವ
ಮಂಡನ-ಆಭರಣ	೪	೧೩೩
ಮಂಡನಮಿಥುನ-ಅಲಂಕೃತರಾದ ದಂಪತಿಗಳು	೩	೭೦
ಮಂಡಲಿ-ಮೃಗವಿಶೇಷ	೧	೭೨
ಮಂಡಿತ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ	೮	೩೩
ಮಂಥನ-ಕಡೆತ	೬	೨೦
ಮದನಭೂಭುಜ-ಮನ್ಮಥರಾಜ	೭	೧೧ವ
ಮಧುಕರ-ಭ್ರಮರ	೩	೬೩
ಮಧುವ್ರತ-ಭ್ರಮರ	೩	೧೦೩
ಮನಸ್ವೀ-ಪಂಡಿತ, ವೀರ	೮	೫೯
ಮನು-ರಾಜರ್ಷಿಗಳು	೫	೩೭ವ
ಮನೋಜ-ಕಾಮ	೩	೧೯
ಮನೋರಥ-ಬಯಕೆ	೨	೨೯
ಮಂತಣ-ಆಲೋಚನೆ	೩	೧೦೬ವ
ಮಂದಯಾನೆ-ಮೆಲುನಡಿಗೆಯವಳು	೨	೯೩
ಮಂದಯಿಸು-ದಟ್ಟವಾಗು	೯	೭
ಮಂದಿವಾಳತನ-ಸಾಮಾನ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿ	೩	೧೦೬ವ
ಮಂದೈಸಿ-ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ	೩	೯೦
ಮಯೂಖ-ಕಿರಣ	೪	೨೭
ಮರವಡು-ನಿಶ್ಶೇಷವಾಗು	೯	೩೬ವ
ಮರಾಳ-ಹಂಸ	೩	೧೫
ಮರೀಚಿ-ಕಾಂತಿ	೨	೬೫
ಮರೀಚಿ-ಕಿರಣ	೨	೧೧೭
ಮರೀಚಿಕಾಜಲ-ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ	೯	೧೮
ಮರುದ್ಧತ-ಗಾಳಿಯಪೆಟ್ಟುತಿಂದ	೩	೧೫
ಮರುನ್ನದಿ-ದೇವನದಿ (ಗಂಗಾ)	೪	೧೦೭
ಮರ್ದನ-ಅರೆದು ಪುಡಿಮಾಡುವಿಕೆ	ಪು.	೨
ಮರ್ಬು-ಮೈಮರೆವು, ನಸುಗತ್ತಲೆ	೪	೧೩೧
ಮಲಂಗು-ಆತುಕೊಳ್ಳು	೭	೧೩ವ
ಮಲರ್-ಹೂ	೨	೯೨
ಮಲ್ಲಳಿಗೊಳ್-ಭ್ರಾಂತನಾಗು	೧	೧೩೯ವ
ಮಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ-ಕುಸ್ತಿ	೧	೧೩೯ವ
ಮಸಕ-ರಭಸ	೧	೮೬

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ಮುಸಕ-ಚಟುವಟಿಕೆ	೬	೫೬ವ
ಮಸಗು-ಹಿಗ್ಗು	೯	೨೮ವ
ಮಸಗು-ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡು	೧	೧೦೧
ಮಸ್ತಕಶೂಲ-ತಲೆಶೂಲೆ	೬	೨
ಮಹಾಬಲ-ವಾಯು	೬	೩೮
ಮಹೀಧರ-ಪರ್ವತ	೨	೧೦೩
ಮಾಕಂದ-ಮಾವಿನಮರ	೧	೧೨
ಮಾಗಿ-ಮಾಘಮಾಸ, ಚಳಿಗಾಲ	೭	೩೯
ಮಾಜಾತ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಮಗ (ಕಾಮ)	೮	೩೮
ಮಾಣ್-ಬಿಡು	೩	೧೦೩
ಮಾಣಿಕಂಗಾಣ್-ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗು	೩	೨೦
ಮಾತುಳುಂಗ-ಮಾದಳ	೨	೪೯
ಮಾಧವಿ-ವಸಂತದೂತಿ	೭	೩೭
ಮಾಧುಫಲ-ಮಾದಳದ ಹಣ್ಣು	೧೦	೬೧ವ
ಮಾಧುರ್ಯಚರಿತ-ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆ	೪	೧೩
ಮಾಧ್ಯಂದಿನ-ಮಧ್ಯಾಹ್ನ	೩	೩
ಮಾರೊಡ್ಡು-ಪ್ರತಿವ್ಯೂಹರಚಿಸಿ	೬	೬೭ವ
ಮಾಸಾಳು-ವೀರರು	೨	೧೦೬ವ
ಮಾಳ್ಕೆ-ರೀತಿ	೨	೧೯
ಮಿಥುನ-ಜೊತೆ	೪	೮೧
ಮಿಸುನಿ-ಬಂಗಾರ	೩	೨೪
ಮಿಳಿ-ಮಿಣಿ	೭	೪೪
ಮೀಂಟುವರಿ-ಜಿಗಿಜಿಗಿದುಹರಿ	೨	೬೨ವ
ಮೀನ್-ನಕ್ಷತ್ರ	೪	೬೬
ಮುಕುರ-ಕನ್ನಡಿ	೩	೨೪
ಮುಕುಳಿತ-ಬಾಡಿದ	೧೦	೬
ಮುಖರ-ಧ್ವನಿ	೫	೯ವ
ಮುಗಿ-ಮುಚ್ಚು	೫	೩
ಮುಗಿಲ್-ಮೋಡ	೧	೮೮
ಮುಗುಳ್-ಅರಳುವ ಮೊಗ್ಗೆ	೩	೬೧
ಮುಗ್ಧೆ-ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು	೪	೧೨೩
ಮುಂಕಣಿಸು-ಮುಂದುವರಿ	೬	೭೨
ಮುಂಗುಡಿ-ಮುಂಭಾಗದ ಧ್ವಜ	೬	೫೬ವ
ಮುಡಿಗಟ್ಟನಪಟ-ಮುಂಡಾಸ	೬	೫೬ವ

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ಮುಂಡಾಡು-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೈದಡವು	೫	೧೨
ಮುಂಡಿಗೆ-ಮರದ ದೊಡ್ಡ ಗೂಟ	೨	೧೦೬ವ
ಮುತ್ತಿನ-ಮುಪ್ಪಿನ, ಸಂಜೆಯ	೪	೬೭
ಮುದ್ರಿಕಾ-ಉಂಗುರ	೨	೧೦೦
ಮುದ್ರಿತ-ಮೇರೆಯಾಗಿರುವ	ಪು.	೧
ಮುದ್ರೆ-ಅಂಕಿತಳಾದವಳು	೫	೧೬
ಮುಂತಿಡು-ಪ್ರಕಟಿಸು	೪	೩೪ವ
ಮುಯ್ಯಾನ್-ಎದುರಾಗು	೪	೩೩ವ
ಮುರಜ-ಮೃದಂಗ, ಮದ್ದಳೆ	೫	೭೩
ಮುಸಲ-ಒನಕೆ	೧	೧೨೨
ಮುಸಲಿ-ಸೊಂಡಿಲಿ	೧	೭೩
ಮುಸುಂಕು-ಮುಚ್ಚು	೨	೫೯
ಮೂದಲಿಸು-ಅಣಕವಾಡು	೬	೭೧
ಮೂರಿ-ಸಮೂಹ	೬	೫೬ವ
ಮೂರ್ಧ್ನ-ನೆತ್ತಿ	೩	೧೧೦
ಮೂಲ-ಪಾದಗಳ ಹೆಬ್ಬೆರಳು	೧	೬೯ವ
ಮೃಗಧರಚೂಡ-ಚಂದ್ರಶೇಖರ	೪	೬೪
ಮೃಗಮದ-ಕಸ್ತೂರಿ	೩	೨೫
ಮೃಗಲಕ್ಷ್ಮ-ಚಂದ್ರ	೧೦	೬೧
ಮೃಗಾಂಕ-ಚಂದ್ರ	೩	೪೨
ಮೃದುತಳ-ಮಿದುವಾದ ಅಂಗಾಲು	೩	೯೨ವ
ಮೆದೆಗಡೆ-ಮುದ್ದೆಯಾಗಿಬಿಳು	೯	೨೮ವ
ಮೆಯ್ಗರೆ-ಅಡಗು	೮	೧೧
ಮೆಲ್ಸರಿ-ಜುಬುರುಮಳೆ	೩	೬೧
ಮೆಲ್ಲಿತ್ತು-ಮೃದು	೩	೧೦೧
ಮೇಖಲೆ-ನಡುಪಟ್ಟಿ	೧	೪೪
ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು-ಛತ್ತು	೪	೯೨
ಮೇಪಂಮುಗುಳ್ಚು-ಮೇಲುಕುಹಾಕು	೧	೧೯ವ
ಮೈದೆಗೆ-ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳು	೪	೧೧೯
ಮೈವೆರ್-ಹೆಚ್ಚಾಗು	೪	೬೭
ಮೊಗ್ಗರಿಸು-ಒಟ್ಟುಗೂಡು	೬	೫೬ವ
ಮೊಗವಡ-ಮುಖವಾಡ	೬	೫೬ವ
ಮೊಱೆ-ದುಃಖದ ದೂರು	೬	೬
ಮೊಳಗು-ಗುಡುಗು	೯	೪೧
ಮೊಳಗು-ಗರ್ಜನೆ	೨	೭೬

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಮೊಳೆನುಡಿ-ಸಲಿಗೆಯ ಮಾತು	೪	೮೪
ಮೋಡಾಮೋಡಿ-ಮುರುಕು	೨	೧೦೬
ಮೋದು-ಮೆತ್ತಗಾಗು	೪	೧೫೫
ಮೋಹರ-ಸೈನ್ಯ	೭	೫೬
ಮೌರ್ವಿ-ಬಿಲ್ ಹೆದೆ	೨	೮೮
ಮೌಳಿ-ಕಿರೀಟ	೧	೧

ಯ, ರ, ಲ

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಯಮ-ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ	೧	೬೧
ಯವ-ಜವೆಗೋದಿ	೧೦	೯೭ವ
ಯಾನ-ನಡಿಗೆ	೭	೧೧ವ
ಯಾನೆ-ಹೋಗುವವಳು	೩	೧೦
ಯೂಥ-ಹೆಣ್ಣಾನೆಗಳ ಸಾಲು	೬	೨೨ವ
ರಣಿತ-ಮಂಜುಳನಾದ	೩	೪
ರತ-ಆಸಕ್ತಿ	೪	೮೫
ರತಿರಾಜ-ಕಾಮ	೨	೩೪
ರತೀಶ್ವರ-ಕಾಮ	೪	೧೧೧
ರತ್ನಾಕರ-ಸಮುದ್ರ	೨	೯೩
ರಥಾಂಗ-ಚಕ್ರವಾಕಪಕ್ಷಿ	೨	೫
ರದನಿ-ಆನೆ	೧	೧೨೪
ರನ್ನದಾಳಿ-ರತ್ನದಪದಕ	೩	೯೨ವ
ರಂಭಾ-ಬಾಳೆ	೨	೨೧
ರಂಭಾ-ಬಾಳೆಯ ದಿಂಡು	೧೦	೫೮
ರಯ್ಯ-ಐಶ್ವರ್ಯ, ವಿಭವ	೧೦	೨೯ವ
ರವ-ಧ್ವನಿ	೪	೭೧ವ
ರವಿಕಾಂತ-ಸೂರ್ಯಕಾಂತಕಲ್ಲು	೧	೪೯
ರವಿಕಾಂತೋಚ್ಚಾಗ್ನಿ-ಸೂರ್ಯಕಾಂತ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊರಡುವ ಅಗ್ನಿ	೯	೧೦
ರವೆ-ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಂತಿ	೩	೮೩
ರಸೆ-ಭೂಮಿ	೪	೭೩
ರಾಗ-ಕಾಂತಿ, ಸೌಂದರ್ಯ	೧	೬
ರಾಗ-ಕೆಂಬಣ್ಣ, ಪ್ರೀತಿ	೪	೧೩ವ
ರಾಘೆ-ತೊಡೆ	೬	೫೬ವ
ರಾಜ-ಚಂದ್ರ	೧	೬೯ವ
ರಾಜ-ಚಂದ್ರ, ಅರಸ	೨	೫
ರಾಜಪೂಜ್ಯ-ಚಂದ್ರನಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಂಡವ (ಗುರು)	೬	೨೧
ರಾಜಮೌಳಿ-ಚಂದ್ರಶೇಖರ	೫	೮೬ವ
ರಾಜೀವ-ಕಮಲ	೬	೨೧ವ
ರಾಜೋತ್ಪನ್ನ-ಚಂದ್ರನಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ	೪	೧೦೬
ರಾತ್ರೀಶ್ವರ-ಚಂದ್ರ	೪	೪೪
ರಾಮೆ-ಸುಂದರಿ	೪	೧೫೪
ರಾವ-ಗರ್ಜನೆ, ಧ್ವನಿ	೧	೪೬
ರೂಕ್ಷ-ನಿಸ್ಸಾರ, ಒಣ	೨	೬೪
ರೂಹಿಸು-ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ತೋರಿಸು	೬	೫೬ವ
ರೆಂಚೆಯ-ಜಾಲ	೬	೫೬ವ
ಱೊಪ್ಪ-ದೊಡ್ಡಿ	೧	೧೦೨
ಱೋಡಾಡು-ಅಣಕಿಸು	೯	೧೮೪
ಲತಾಂತ-ಬಳ್ಳಿಯ ತುದಿ, ಹೂ	೩	೯೯
ಲತಾವಿತಾನ-ಬಳ್ಳಿಯ ಮಂಟಪ	೩	೯೨
ಲತಿಕಾ-ಬಳ್ಳಿ	೪	೪೨
ಲಂಪಟ-ತೊಡಗಿದ, ಮುಳುಗಿದ	೫	೯
ಲಂಬಿಸು-ಜೋತಾಡು	೬	೫೬ವ
ಲಲಾಮ-ಹಣೆ, ನೆತ್ತಿ	೩	೨೫
ಲಲಿತಚರಿತ-ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾತುಕತೆ	೪	೧೨೩
ಲಲ್ಲೆ-ಪ್ರೇಮ, ಲೀಲೆ	೨	೫೨
ಲವ-ಸೀತಾಪುತ್ರ	೧	೬೯ವ
ಲವಣಸಾರ-ಒಂದು ಕುಸ್ತೀ ಪೇಚು	೨	೧೦೬ವ
ಲಾಕ್ಷಾ-ಅರಗು	೨	೬೫
ಲಾಜಾ-ಬತ್ತದ ಅರಳು	೧೦	೯೭
ಲಾಂಛನ-ಚಂದ್ರನಮೇಲಿನ ಕಪ್ಪುಕಲೆ	೪	೧೦೧
ಲಾಮಂಚ-ಬಾಳದ ಬೇರು	೭	೧೨ವ
ಲಾವಗೆ-ಲಾವಕ್ಕಿ	೧	೭೪
ಲಿಂಗ-ಕುರುಹಿನಿಂದ ಕೂಡಿದುದು	೪	೧೫೦
ಲೀಢ-ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡವ(ನೆಕ್ಕಿದವ)	೫	೨೬
ಲುಬ್ಧಕ-ಬೇಟೆಗಾರ	೧	೭೮
ಲುಲಾಯ-ಕೋಣ	೬	೫೯
ಲೇಖೆ-ಚಿತ್ರಣ	೧	೮

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಲೇಶ-ಸೀರ, ಬಡೆ	೨	೨೧
ಲೋಲ-ಚಂಚಲವಾದ	೧	೪೪
ಲೋಲುಪೆ-ಆಸೆಯುಳ್ಳವಳು	೩	೪೯
ಲೋಲುಪ್ತ-ಆಸೆಪಟ್ಟ	೧	೧೧೨
ಲೋಹಬಂಧನ-ಗಾಲಿಯ ಹಳಿ	೬	೫೬ವ
ಲೌಡಿ-ಕಬ್ಬಿಣದಾಯುಧ	೬	೫೬ವ
ವ		
ವಂಶ-ಬಿದಿರು, ಸಂತಾನ	೧	೫೨
ವಕ್ರ-ಮಂಗಳ	೧	೬೯ವ
ವಕ್ತ್ರ-ಮುಖ	೧	೬
ವಕ್ಷೋಜ-ಮೊಲೆ	೩	೨೫
ವಜ್ರಧರ-ಇಂದ್ರ	೬	೨೬
ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿ-ಬಿರುಸಾದ ಮುಷ್ಟಿ	೭	೫೪
ವಟವಿಟಪಿ-ಆಲದಮರ	೯	೩೫
ವಡವಾನಲ-ಸಮುದ್ರ ಬೆಂಕಿ	೪	೯೯
ವದನ-ಬಾಯಿ, ಮುಖ	೧೦	೫೨
ವನಕರಿ-ಕಾಡಾನೆ	೧	೨೯
ವಂದಿಮಾಗಧರು-ಹೊಗಳು ಭಟ್ಟಂಗಿಗಳು	೫	೯ವ
ವಪುಸ್-ಶರೀರವುಳ್ಳವ	೫	೩೨
ವರ್ಷ-ಮಳೆ	೭	೬೨
ವರ್ಷವರ-ಮಳೆರಾಜ	೯	೪೫
ವಹ್ನಿ-ಬೆಂಕಿ	೯	೨೦
ವಲ್ಕಲ-ನಾರಬಟ್ಟೆ	೯	೫
ವಸುಮತಿ-ಭೂಮಿ	೯	೧೦೬
ವಾಕ್ಪತಿ-ಬ್ರಹ್ಮ	೬	೧
ವಾಘೆ-ಲಗಾಮು	೬	೫೬ವ
ವಾಚಸ್ಪತಿ-ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ದೇವಗುರು	೬	೨೧
ವಾಮಾಂಗ-ದೇಹದ ಎಡಬದಿ	೩	೪೬
ವಾರಣ-ಆನೆ	೪	೧೪೭ವ
ವಾರಸ್ತ್ರೀ-ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ತ್ರೀ	೫	೯
ವಾರಿಜ-ಕಮಲ	೯	೫
ವಾರಿಜಪುತ್ರ-ಬ್ರಹ್ಮ	೬	೭ವ
ವಾಲದಂಡ-ಉದ್ದವಾದ ಬಾಲ	೧	೯೫
ವಾಸವ-ಇಂದ್ರ	೪	೧
ವಾಸವಾಸ-ಇಂದ್ರ	೫	೯
ವಾಹ-ಕುದುರೆ	೬	೨೫
ವಾಹಕ-ರಾವುತ	೬	೭೦
ವಿಕರ್ತನ-ಸೂರ್ಯ	೫	೨೪
ವಿಕಲ-ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿ	೪	೧೪೭
ವಿಕೀರ್ಣ-ಚೆಲ್ಲುವ	೧೦	೫೧
ವಿಕ್ರಮ-ಪರಾಕ್ರಮ	೬	೫೦
ವಿಗತ-ಕಳೆದುಹೋದ	೬	೪೦
ವಿಚಕಿಲ-ಮಲ್ಲಿಗೆ	೭	೫೫
ವಿಟಪ-ಟೊಂಗೆ	೯	೫೭
ವಿಡಂಬ-ಬಡಿವಾರ	೪	೯೭
ವಿತತ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ	೧	೪೬
ವಿತತ-ತುಂಬಿದ	೪	೧೨೩ವ
ವಿತಾನ-ಸಮೂಹ	೯	೫೦
ವಿತ್ತಪ-ಕುಬೇರ	೫	೪೮
ವಿದಗ್ಧೆ-ಅನುಭವಶಾಲಿನಿ	೪	೧೨೩
ವಿದಳಿತ-ಅರಳಿದ	೪	೧೬
ವಿದ್ರಾವಣ-ನಾಶಮಾಡುವವ	೨	೧೦೬ವ
ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲೆ-ಮಿಂಚಿನ ಬಳಗ	೪	೪೨
ವಿದ್ವಿಷ-ವೈರಿ	೨	೧೦೬ವ
ವಿಂಧ್ಯ-ಅಡವಿ	೫	೧೩
ವಿಭೂತಿ-ಸಂಪತ್ತು, ಭಸ್ಮ	೦	೬೯ವ
ವಿಭ್ರಮ-ಆಕರ್ಷಣ	೨	೬೩
ವಿಭ್ರಮ-ಸೌಂದರ್ಯ	೪	೧೧೧ವ
ವಿಭ್ರಮ-ತೊಂದರೆ	೧೨	೧೫
ವಿಭ್ರಮ-ಮರುಳ	೪	೧೧
ವಿಭ್ರಮ-ಅರಳಿದ	೩	೯೫
ವಿಭ್ರಮ-ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ	೫	೪೭ವ
ವಿಭ್ರಮಬಳಂ-ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಬಲವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನ	೮	೪೩
ವಿಮೋಚನೆ-ಬಿಡುಗಡೆ	೬	೫
ವಿಯೋಗಿ-ನಿತ್ಯವಿರಾಗಿ	೪	೧೨೯ವ
ವಿವರಿಸು-ಲೆಕ್ಕಮಾಡಿ ಹೇಳು	೧	೫೪

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ವಿರೇಫ-ನಿರಾಶಗೊಂಡವ	೭	೪೩ವ
ವಿರಹ-ನಿರಾಶ	೪	೧೦೩ವ
ವಿರಹತಾಪ-ಕಾಮಜ್ವರ	೪	೧೮೯ವ
ವಿಲಾಸ-ಆಟ, ಕ್ರೀಡೆ	೪	೧೨೧
ವಿಲಾಸ-ಬೆಡಗು	೪	೧೧
ವಿಶಸನ-ದಂಡನೆ	೭	೬೮ವ
ವಿಶಾರದ-ಪಂಡಿತ, ಜ್ಞಾನಿ	೪	೩೭
ವಿಷಜ-ಮದಗುಣಿಕೆ	೪	೧೪೧
ವಿಷಭಂಗ-ತಿರುಗಣೆಮುಡು	೫	೨೦ವ
ವಿಷ-ನೀರು	೫	೨೦ವ
ವಿಷಯ-ದೇಶ	೨	೧೨
ವಿಷ್ಟರ-ಆಸನ	೩	೧೧೬
ವಿಸಟಂಬರಿ-ಮುಂದುವರಿ	೯	೫೬
ವಿಹಂಗ-ಪಕ್ಷಿ	೧	೮೧
ವಿಹರಣ-ವಿಹಾರ	೨	೭೨
ವಿಹೀನ-ವಿಫಲ, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ	೬	೪೦
ವಿಹ್ವಳ-ನೆರಳುವಿಕೆ	೨	೫
ವೀಣಾಸಿಧಿ-ದಾಸಿ	ಪು.	೨
ವೀಜನ-ಬೀಸಣಿಕೆ	೨	೮೦
ವೀಥಿ-ಸಮೂಹ	೧	೬೯
ವೀಥಿ-ಗುಂಪು, ದಾರಿ	೧	೫೦
ವೇತಂಡ-ಆನೆ	೧	೧೦೩
ವೇತ್ರಧರ-ಕಂಚುಕಿ	೪	೧೧೯ವ
ವೇದಕ-ವೇದಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವ	೫	೨೩
ವೇದಿ-ಮಂಗಲಪೀಠ, ಜಗಲಿ	೧೦	೨೯ವ
ವೇದಿಕಾ-ಕಟ್ಟೆ, ಜಗುಲಿ	೪	೧೩೭ವ
ವೇದಿಕೆ-ಕಟ್ಟೆ	೧೦	೧೦೮
ವೈತಾಳಿಕ-ಉದಯರಾಗ ಹಾಡಿ ರಾಜರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವವ	೫	೯ವ
ವೈಹಾಳಿ-ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಈಲು ಮಾಡುವಂಥ ಸ್ಥಳ	೨	೭೩
ವೃಕ-ತೋಳ	೧	೭೩
ವ್ರಣ-ಘಾಯ	೧	೧೨೯ವ
ವ್ಯಾಜ-ಪ್ರೇಮಕಲಹ	೪	೧೩೯
ವ್ಯೂಹ-ಸಮೂಹ	೨	೨
ಶಕುನಿ-ಹಾಲಕ್ಕಿ	೧	೭೪

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ-ಕಲ್ಯಾಣಕರ ಮೂರ್ತಿ	೪	೪೦

ಶ, ಷ, ಸ

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಶತಧಾರಾ-ಚಕ್ರ	೯	೨೮ವ
ಶತಧಾರಾ-ಮೋಡ	೯	೨೮ವ
ಶತಪತ್ರನೇತ್ರ-ವಿಷ್ಣು	೮	೫೪ವ
ಶತಪತ್ರಸೂತ್ರ-ಕಮಲದ ಎಳೆ	೫	೭೦
ಶಮೆ-ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮಾಧಾನಭಾವ	೧	೬೨
ಶರ-ನೀರು	೩	೧೭
ಶರದ-ಮೋಡ	೯	೬೦
ಶರದ್ಘನ-ಬಿಳಿಮೋಡ	೪	೩೭
ಶರಭ-ಎಂಟುಕಾಲು	೧	೭೩
ಶರ್ವ-ಶಿವ	೨	೧
ಶಶಕ-ಮೊಲ	೧	೭೩
ಶಾಖಾ-ಟೊಂಗೆ, ಭಾಗ	೧	೬೯ವ
ಶ್ರಾಂತ ದಣಿದವ	೧	೬೭
ಶ್ರಾಂತಿ-ದಣಿವು, ಬಳಲಿಕೆ	೪	೧೩೭ವ
ಶಾರದ-ಶರತ್ಕಾಲದ	೫	೨೮
ಶಾರದಾಭ್ರ-ಚಳಿಗಾಲದ ಮೋಡ	೩	೩೪
ಶಾರ್ಙ್ಗ-ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಿಲ್ಲು	೬	೬೫
ಶಾಲಿ-ಸಣ್ಣಬತ್ತ	೨	೧೩
ಶಾಶ್ವತೆ-ನಾಶರಹಿತಳು, ದೇವಿ	೩	೫೯
ಶಿಖಿ-ನವಿಲು, ಅಗ್ನಿ	೧	೬೬
ಶಿಥಿಲ-ಸಡಿಲಾದ, ಸೋತ	೨	೨೫
ಶಿರೀಷ-ಸಿರಸಲ	೯	೧೦೩
ಶಿವವಾಕ್ಯ-ಮಂಗಲವಾಕ್ಯ	೨	೯
ಶಿಶಿರಶಿಲಾ-ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕಲ್ಲು	೧	೪೯
ಶಿಲೀಮುಖ-ಬಾಣ, ಭ್ರಮರ	೨	೫೪
ಶೀತಕೃತ್-ಚಂದ್ರ	೪	೧೧೨
ಶೀತದೀಧಿತಿ-ಚಂದ್ರ	೧	೮೫
ಶೀತಾಂಶು-ಚಂದ್ರ	೪	೯೬
ಶುಭೋದಯೆ-ಶುಭವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವವಳು	೩	೫೪
ಶೂರ್ಪಕ-ಒಬ್ಬ ದೈತ್ಯ	೭	೩

	ಅ.	ಪದ್ಯ
ಶೂಲಧರ-ಶಿವ		ಪು. ೩
ಶೈಲನಿತಂಬ-ಪರ್ವತದ ಓರೆ	೧	೭೧ವ
ಶೈಲೇಂದ್ರ-ಪರ್ವತರಾಜ	೧	೧
ಶೈವಸಾರ-ಶಿವಧರ್ಮದ ಕೆಚ್ಚು	೧	೩೭
ಶೈವಾಂಬುಧಿ-ಶಿವಭಕ್ತಿಸಮುದ್ರ	೪	೬೧
ಶ್ರೀಕಾರಕ-ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳ ಹಣೆಬೊಟ್ಟು	೬	೪
ಶ್ರೀನಿಧಿ-ಸೌಂದರ್ಯದ ನಿಧಿ	೧	೫೯
ಶ್ರೀಪತಿ-ವಿಷ್ಣು	೬	೧
ಶ್ರೀಸಾರ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯ	೧	೨
ಷಟ್ಪದ-ಭ್ರಮರ	೨	೩೩
ಷಡಾನನ-ಆರುಮುಖದವ, ಷಣ್ಮುಖ		ಪು. ೨
ಷಂಡ-ಸಮೂಹ	೧	೬೭
ಸಂರಂಭ-ಸಂಭ್ರಮ	೪	೮೪
ಸಂಹರಿಸು-ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿರಿಸು	೩	೧೨೦
ಸಂಹನನ-ಕೊಲೆ	೮	೮೧
ಸಕಳಂಕ-ಚಂದ್ರ	೪	೧೨೬
ಸಹಾಯ-ಜೊತೆಗಾರ	೨	೧೦೬ವ
ಸಂಕಲೆ-ಸರಪಳಿ	೬	೧೬ವ
ಸಂಕಲ್ಪಜನ್ಮ-ಸ್ಮರಿಸಿದೊಡನೆ ಹುಟ್ಟುವವ	೧೦	೯ವ
ಸಂಕ್ರಂದನ-ಇಂದ್ರ	೪	೯೪
ಸಂಕ್ರಂದನದಿಕ್-ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕು	೪	೯೪
ಸಂಘಾತ-ಸಮೂಹ, ಗುಂಪು	೪	೮೨
ಸಂಚಳಿಕೆ-ಹೊಯ್ದಾಟ	೨	೫
ಸಂಚೋದ್ಯ-ಅತಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಂತಹದು	೧೦	೫೭
ಸತ್ರ-ಧರ್ಮಶಾಲೆ, ತಂಗುಮನೆ	೨	೬೦
ಸದರ್ಥ-ಶ್ರೀಮಂತ	೪	೮೨೨
ಸದರ್ಥ-ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳವ	೫	೨೩
ಸದಾಗತಿ-ವಾಯು, ಗಾಳಿ	೨	೬
ಸಂತಾಪನ-ಮನ್ಮಥನ ಒಂದು ಬಾಣದ ಹೆಸರು	೮	೩೨
ಸಂದ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ	೯	೨
ಸಂದಣಿಗೊಳ್-ಗುಂಪುಗೂಡು	೪	೧೬

	ಆಶ್ವಾಸ	ಪದ್ಯ
ಸಬಳ-ಬರ್ಚಿ	೬	೫೬ವ
ಸಬಳ-ಸಲಾಕಿ	೭	೧೨ವ
ಸಮಕಟ್ಟು-ಸಿಸ್ತು	೧	೭೯ವ
ಸಮಂತು-ಚೆನ್ನಾಗಿ	೧	೫೪
ಸಮವರ್ತಿ-ಯಮ	೧೦	೬೨
ಸಮೀರ-ಗಾಳಿ	೪	೧೧೯
ಸಂಪುಟ-ಕರಡಿಗೆ	೩	೬೬
ಸಂಪೂರ್ಣಸಂಕಾಶ-ಸೂರ್ಯ	೧	೩೬
ಸಂಭಿನ್ನ-ಒಡೆದು ಹೊರಬಿದ್ದ	೧	೫
ಸಂಭೇದ-ಒಡೆಯುವ	೫	೨
ಸಂಭ್ರಮೋಕ್ತಿ-ಮಂಕುಗೊಳಿಸುವ ಮಾತು	೬	೫೦
ಸಮ್ಮದ-ಸೊಕ್ಕು ಕಾಣಿಸುವ	೧	೭೮
ಸಮ್ಮಾರ್ಜನ-ಹುಲ್ಲುಕಸಬರಿಗೆ	೧೧	೯೭ವ
ಸರಟ-ಓತಿಕಾಟ	೧	೭೩
ಸರಸೀಷಂಡ-ಸರೋವರಸಮೂಹ	೨	೪೪
ಸರಳಿಸು-ನಾಟಿಸಿಕೊಳ್ಳು	೧	೯೧
ಸರಿಸ-ಸಮೀಪ, ನೆರೆಯ ಪ್ರದೇಶ	೯	೧೫
ಸಸ್ಮೇರ-ಅರ್ಧಅರಳಿದ	೧	೪೯
ಸಹಚರಿ-ಒಡನಾಡಿ	೩	೯೯ವ
ಸಹಣಿ-ಕುದುರೆಪಳಗಿಸುವವ	೨	೧೦೬ವ
ಸಹಸ್ರಕರ-ಸೂರ್ಯ	೯	೨೮ವ
ಸಾದು-ಕಸ್ತೂರಿಮಿಶ್ರಿತ ದ್ರವ್ಯ	೨	೧೦೬ವ
ಸಾಪತ್ನಿ-ಸವತಿ	೧	೧೧೯
ಸಾರಸ-ಕಮಲ	೭	೧೨ವ
ಸಾರಾಯ-ಸತ್ವ	೨	೪೬
ಸಾರ್ತರ್-ಹತ್ತಿರಬರು	೩	೧೯
ಸಾರ್ವರ್ತುಕ-ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತ	೨	೩೧
ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರ-ಸಿಂಹಾಸನ	೧	೫೦
ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್-ಕಳವಳಿಸು	೫	೮೮
ಸಿತಪಕ್ಷ-ಹಂಸ, ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ	೨	೫೪
ಸಿದ್ಧರಸ-ಸಂಜೀವಿನೀ ನೀರು	೨	೧೧
ಸಿಂಧುರ-ಆನೆ	೧	೧೨೯
ಸಿರಿ-ಸುಂದರಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ	೨	೫೯
ಸೀ-ಕಮರು, ಬಾಡು	೪	೧೧೪

	ಆ.	ಪದ್ಯ
ಸೀಕರ-ತುಂತುರವನಿ	೯	೫೯ವ
ಸೀಗುರಿ-ನವಿಲುಗರಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಚವರಿ	೨	೧೦೬ವ
ಸುಗಿ-ಸಂಕೋಚಗೊಳ್ಳು	೪	೧೧೧
ಸುತ್ತುಗವು-ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಜನರು	೪	೧೧೭
ಸುಧಾಂಶುಕಳೆ-ಬಾಲಚಂದ್ರ	೩	೪೭
ಸುಧಾಕರಮೂರ್ತಿ-ಚಂದ್ರಸಮಾನ	೪	೪೦
ಸುಧಾನಿಲಯ-ಕ್ಷೀರಸಾಗರ	೧	೨೪
ಸುಧಿ-ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿ	೪	೪೮
ಸುಪಥ-ಉತ್ತವಾದ ಮಾರ್ಗ	೩	೪೧
ಸುಮನೋವೃಷ್ಟಿ-ಹೂಮಳೆ	೩	೬೦
ಸುಮ್ಮಾನೆ-ಸಂತೋಷಭರಿತಳು	೩	೯೨ವ
ಸುಮಿತ್ರ-ಗೆಳೆಯ	೬	೧೮
ಸುರಗಿರಿ-ಮೇರುಪರ್ವತ	೧	೫೭
ಸುರಗುರು-ಬೃಹಸ್ಪತಿ		ಪು. ೨
ಸುರತ-ಕಾಮಕ್ರೀಡೆ	೩	೩೧
ಸುರದ್ರುಮ-ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ	೩	೪೮
ಸುರಾವಾಸ-ಸ್ವರ್ಗ	೧	೭೬
ಸುರುಚಿರ-ಒಳ್ಳೇ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ	೧	೩೫
ಸುರುಳ್-ಸುರುಳಿಯಾಗು	೬	೬
ಸುವಾಸಿನಿ-ಮುತ್ತೈದೆ	೩	೭೫
ಸುವಿಧಾನ-ಆರೈಕೆ	೩	೧೨೦
ಸುಳಿ-ತಿರುಗಣಿಮಡು	೨	೨೨
ಸೂಕರ-ಕಾಡಹಂದಿ	೧	೬೩
ಸೂಕಳಾಶ್ವ-ಕುಂಟಕುದುರೆ	೨	೧೦೬ವ
ಸೂಕ್ತಿ-ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು	೨	೧೦೬ವ
ಸೂಗುರಿಸು-ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡು	೬	೬
ಸೂಟಿ-ವೇಗ	೬	೫೬ವ
ಸೂಸಕ-ಹೆಳಲಿನ ತುದಿಯ ಗೊಂಡೆ	೩	೯೨ವ
ಸೂಳ್-ಸರತಿ	೧೦	೫೪
ಸೂಳಱಿದು-ಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿದ	೬	೫೬
ಸೂಳಾಯ್ತ-ಪಹರೆಯುವ	೨	೧೦೬ವ
ಸ್ರುಕ್-ತುಪ್ಪಹಾಕುವ ಸವಟು	೧೦	೯೭ವ
ಸೆಡೆ-ಹಿಂಜರಿ	೭	೬೨
ಸೆಡೆದು-ಸೆಟೆಗೊಂಡು	೫	೮೭
ಸೆಣಸು-ಸ್ಪರ್ಧಿಸು	೪	೨೩ವ
ಸೆಲ್ಲೆಹ-ಚುಚ್ಚುವಂಥ ಆಯುಧ	೭	೫೩
ಸೆಳ್ಳುಗುರು-ಉದ್ದವಾದ ಉಗುರು	೫	೬೧
ಸೇದೆ-ಆಯಾಸ	೨	೨೪
ಸೇವಾಪುರಂಧ್ರಿ-ಸುಂದರಿಯಾದ ದಾಸಿ	೨	೧೦೨
ಸೈತಿಡು-ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸು	೩	೧೨೦
ಸೈಪು-ಪುಣ್ಯ	೩	೮೭
ಸೈರಿಭ-ಕಾಡಕೋಣ	೧	೭೩
ಸೈವೆಱಗು-ವಿಸ್ಮಯ ಆಶ್ಚರ್ಯ	೫	೩೮
ಸೊಂಪೇಱು-ಸೌಂದರ್ಯಹೆಚ್ಚಾಗು	೫	೪
ಸೊರ್ಕು-ಮದೋದಕ	೨	೧೦೬ವ
ಸೊವಡು-ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಕಂಪು	೨	೧೦೬ವ
ಸೋಗಿಲ್-ಉಡಿ	೨	೭೨ವ
ಸೋಗೆ-ನವಿಲು	೧	೫೦
ಸೋನೆ-ಮಳೆಹನಿ	೨	೧೯
ಸೋಮವೀಥಿ-ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಬೀದಿ	೨	೮೨
ಸೋವು-ಬೆದರಿಸು	೪	೧೧೮
ಸೌಮ್ಯ-ಬುಧ	೧	೬೯ವ
ಸೌರಭ್ಯ-ಸುಗಂಧದಿಂದ ಕೂಡಿದ	೨	೪೯
ಸ್ತಬಕ-ಗೊಂಚಲು	೭	೧೦
ಸ್ಥಂಡಿಲ-ಹೋಮಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಕಟ್ಟೆ	೧೦	೯೭ವ
ಸ್ಥಾಣು-ಶಿವ, ಮರದ ಬೊಡ್ಡೆ	೭	೬೦
ಸ್ನಿಗ್ಧ-ಸ್ನೇಹಯುಕ್ತವಾದ	೫	೩೨
ಸ್ಫುಲಿಂಗ-ಕಿಡಿ	೧	೧೦೧
ಸ್ಮಿತ-ಮುಗುಳ್ನಗೆ	೪	೧೪೮
ಸ್ಮೇರ-ಮುಗುಳ್ನಗೆ	೧	೬೮
ಸ್ಯಂದನ-ರಥ	೬	೫೬ವ
ಸ್ರುವ-ದರ್ಬೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹಗ್ಗ	೧೦	೯೭ವ
ಸ್ವಾರ್ಥ-ಸ್ವಂತದ ಸಂಪತ್ತು	೫	೨೧

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದಿ.

[illegible]

ಪುಟ	ಸಾಲು	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]